کتب خطی

فارسی و عربی و ترکی

فهرست
کتابخانهٔ مجلس شورای ملی

تألیف

عبدالحسین حائری

جلد دهم از انتشارات کتابخانه

(ادارهٔ بررسی و تحقیق)

(بخش سوم)

تهران - ۱۳۴۸

بنام خدا

بخش ۳ از مجلد دهم فهرست نسخ خطی کتابخانه که اینك تقدیم انظار اهل تحقیق ونظر میگردد حاوی معرفی ۱۰۱۷ (۱۳۱۷ - ۲۳۲٦) کتاب و رساله خطی است در ۳۸۲ مجلد (۳۳۲۳ - ۳۷۰۵) .

بخش٤ مجلد۱۰ اختصاص دارد به نسخ خطی مجموعهٔ مرحوم میرزا محمدطاهر تنکابنی ، و هم اکنون بیش از صد صفحه آن (از شماره ۳۷۰٦ تا ۳۷۰۰) چیده وصفحه‌بندی شده .

ونیز چاپ مجلد۱۷ که ازشماره ۵۵٤۱ آغاز شده و تا شماره ٦۰۰۰ در آن معرفی میشود نزدیك به پایان است.

چاپ مجلد ۱۹ در طب وریاضیات (٦۰۰۱ - ٦٥۰۰) قریباً (درآغازمهرماه) وبه‌دنبال آن مجلد ۲۰ در فلسفه وعرفان و منطق (شماره ٦٥۰۱ - ۷۰۰۰) وسپس مجلد۲۱، کتابهای کلام وعقاید وملل و نحل (۷۰۰۱ - ۸۰۰۰) برای چاپ آماده است .

بدین ترتیب امیدوارم تااوائل زمستان ویاآخرین روزهای سال جاری کار چاپ فهرستها خاتمه یابد وپس‌ازآن باامید به توفیق خداوند وبافراغت خاطر به چاپ فهرست نسخ مجموعه مرحوم‌طباطبائی که اینك آماده است وبرای تحقیق و

بیشتر شناختن برخی از کتابها و نسخ نادر و نفیس این مجموعه ، نوبت چاپ فهرست آن را عمداً به تعویق فکنده‌ام، خواهیم پرداخت .

کتابخانه مجلس شورای ملی ، این پیشرفت سریع و چشم گیر را در امر تهیه و چاپ فهرست کتابخانه در گرو توجهات و تشویقات و تسهیلات جناب **آقای ریاضی** رئیس محترم مجلس شورای ملی میداند و بدان میبالد

نگارنده در تهیه‌این فهرست از همکاری و یاریهای همکاران عزیز ، آقای سید جلال الدین شعاعی و آقای ابوالفضل شریف بهرهٔ فراوان برده ، وسهم ایشان را در تهیه و چاپ این اثر محفوظ و منظور میداند .

همچنین از کوششهای چاپخانه محترم مجلس در امر چاپ و رفع (حتی المقدور) اغلاط سپاسگزارم .

یکم شهریورماه ۱۳۴۸ - عبدالحسین حائری

بخش سوم

از فهرست نسخ خطی مجلس شورای ملی

مجلد دهم

۱ ـ **حقیقت ادراك** (رساله در . . .)

(ص۱ ـ ٦ دفتر) **(فارسی)**

از معین‌الدین محمدبن محمود دهدار شیرازی .

این‌رساله درمجموعه‌الهیات ومجموعه شمارهٔ ۳۰۰۰ مجلس بنام «نسبت‌افراد» آمده و موجب آن ، سخنی‌است که‌دهدار در آغاز رساله و برای‌آرایش دیباچه گفته نه بیان موضوع تألیف .

وی پس از دیباچه موضوع رساله‌را بدینگونه آغاز کرده است :

بدان وفقك‌الله ... که عمدهٔ قیل‌وقال ارباب‌مقال این است که بعد از صحت فکر و نظر و موافقت قانون...آیا ادراك وحکم عقل نفس‌الامرست یا از خصائص عقل است یعنی عقل امر واقع را چنانکه هست فی‌حد نفسه‌ادراك میکند یا آنکه بخصوصیت خود ادراك میکند پس آنرا با واقع مطابق میکندواگر نفس‌الامرست آیا ظرف آن‌هم عقلست یا خارج از عقل .

دهدار در این‌رساله ، براهین بسیار بر اتحادعاقل و معقول (بدون‌ذکراین عنوان)یاد کرده است .

آغاز: حمد و سپاس مر آفریدگار ... اما بعد بر ره روندگان دانش‌هویدا است که نسبت . میان مردم عموم و خصوص من وجه است و فقیر را با غنی وعالی باداني‌راهمین‌نسبت استوحافظ‌شیرازی فرموده :

سایه معشوق اگرافتاد بر عاشق چه شد

ما بدو محتاج بودیم او بما مشتاق بود

بنابرین سرایندهٔ این سرود ... محمدبن محمود ... بجهت‌تحقق‌نسبت‌مشتی ارزن از خرمن زبان‌دانی برزمین اظهار ...

انجام : که در اخبار وارد است وثابت از طرفین ماضی و مستقبـل مبطل

تعطیل و تناسخ است .. اولیس الذی خلق السموات والارض بقادرعلی ان یخلق مثلهم بلی و هوالخلاق العلیم افعیینا بالخلق الاول بل هم فی لبس من خلق جدید والحمـد لله رب العالمین .

رجوع شود به همین فهرست : ۶۵۹ (درفهرست کتابخانه الهیات : و فهرست وذریعه نیامده)

۲ ـ **الف انسانی** (ص ۷ ـ ۳۰ دفتر) **(فارسی)**

از دهدار (محمدبن محمود) مؤلف رساله قبل .

این رساله در حقیقت وجود و مراتب انسان است . نخست (پس از دیباچه و پیش ازآغاز در مقصود) سورهٔ «ضحی» و «الم نشرح» را تفسیر و تأویل کرده ودر دیباچه گوید «چون اصل حقیقت انسانی حقیقت محمدی است این رساله را ... مصدر ساحت بمناسبت بتأویل دو سوره از کلام‌الله مجید که .. یك‌سوره در بیان شأن محمدی (ص) است بروتیرهٔ انموذج واشعار به‌بسط در گفتار...

دهدار دیباچه این رساله رانیز ـ مانند رساله شرح خطبه‌بیان ـ بنام خان خانان (درنسخه شماره ... مجلس جان جانان) کرده است اما دراینجا چنانکه‌از بزرگان و امراء دولت یاد کنند از او نام‌برده‌است :

« باعث این ارقام خلاصةالانام جهان مردمی ودولت واقف‌رموزمملکت‌والی ولایت‌آگاهی...خان‌خانان »

رجوع‌شودبه‌ص۶۶۰ همین‌فهرست‌ونیز رجوع شودبه‌ذریعه ۲: ۲۹۰.الهیات: ۲۵۸ فهرست رضوی ٤ :۳۰

آغاز: بسمله ، حمد و سپاس و ستایش بیقیاس حضرت خداوندی راست ... اما بعدچنین گوید شئی اللهی ارباب کمال قالب خمیره مقال طوطی آیینه تقلید توحید،عدم‌نمودارمحمدبن محمودالملقب بدهدار عفی‌الله عنه که گاهی بیحوصلگی بشریت زمام اختیاراز کف دانستگی ربوده...

آغاز مطلب (پس از پایان تفسیر) : اکنون چون از بحر محیط تأویل این دوسوره ... وقت شد که جهت انسانیت ... کشف خصوص یابد ...

انجام : هویت تو بدرستی که تو بر همه‌چیز قادری چه همه چیز بظاهر قدرت تو است و اتمام نور وجود ما بنور وجود تو و پوشیدن مائی‌ما بر ما به‌آشکارا ساختن توئی تو مقدور تست و عین قدرت تو و صل‌الله علی نورك الظاهره بحق محمد و آله .

۳ ـ خلاصة التبیان فی تأویل خطبة البیان

(ص ۴۲ ـ ص ۱۳۲ دفتر) **(فارسی)**

ازمحمدبن محمود دهدار . درباره نام این رساله در ذیل شمارهٔ ۲۷۹۶/۴ سخن رفت در دیباچه نسخه شماره دیگر این کتابخانه از جان‌جانان یاد شده اما در این نسخه «خان خانان است » و بدون القاب یاد شده در دیباچه الف انسانی .

فهرست مجلس ج ۱ بخش نخست ص ۶۱ ذریعه ج۷ص۲۱۹

آغاز: بسمله ، الحمدلله الذی خلق الانسان .. امابعد چنین گوید پیکر گفتار محمدبن محمود الملقب بدهدار ...

انجام : والحمدلله رب العالمین علی ما انعم من اتمام هذه الارقام المسمی بخلاصة الترجمان فی تأویل خطبة البیان .

آغاز قصیده :

چو کاسهٔ عنبی از کف مغان رسدم
رموز عالم غیبی به ارمغان رسدم

انجام :

زفیض جود علی چون رسیدم این توفیق
چنان رواست (۱) که تاریخش از همان رسدم

۱ــ رواست درست است ولی در نسخه ۲۷۹۶/۴ «رسید» آمده :

٤ - **اشراق النیرین** (ص ۱۳۰ - ص ۱۵۲ دفتر) **(فارسی)**

محمد بن محمود دهدار . (مؤلف رساله‌های بالا)

دارای یك اشراق و دو «نیر» بدینگونه :

اشراق - در تصحیح کیفیت ادراك (در بارهٔ حقیقت وجود و مراتب وجود وحقیقت محمدی)

نیر اول - در تطابق آفاق وانفس (یا) تطابق نسخهٔ انسانی بانسخهٔ وجود .

نیر دوم - در معنی تولد ثانی که از مسیح آمده «لن یلج ملکوت السموات من لم یولد مرتین» .

ذریعه ج ۲ ص ۱۰۳ فهرست الهیات : ۲۵۸ فهرست مجلس همین مجلد بخش دوم ص ٦٥٨ .

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب العالمین... چنین گوید .

...محمد بن محمود ... دهدار ... واین رساله که مندرجاتش روشنی بخش دیدهٔ ذوق است وچاشنی افزای جان شوق موسوم آمد به اشراق النیرین ....

انجام : و نسبت دور قمر به آن حضرت بهمین سمت است لهذا درسیرها - وسفرها روزقمر اختیار میفرموده که دوشنبه باشد و مدار حساب نیز بردور قمر است در شریعت وهمین قدر اشاره کافیست والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم .

٥ - **در یتیم** (ص ۱۵۳ - ص ۱۷٦ دفتر) **(فارسی)**

ازمحمد بن محمود دهدار در بیان حقیقت انسان کامل .

دهدار این رساله‌را نیز بنام (یابه‌امر) خان خانان ساخته است .

فهرست مجلس ج۱۰ بخش دوم ص ٦٥٩

آغاز: بسمله حمد و سپاس ازلی الاساس مر آفریدگار یرا ... اما بعد بر ضمیر از کیا که مرآت تجلیات شواهد غیبی است مخفی نماند که عادت زمان جریان یافته بر اینکه منتسبان نسب انسانیت متاع اهلیت خود را بر کتب عرض

دعا نهاده...وغرضش دعاگویی‌خدیو کشور انسانی والی خطه خانخانی....

انجام : و بربدن و اعضای خود قدرت ندارد که رفع علت از آن کند چه جای غیر خودرا و سر ازراه عبودیت‌نه‌پیچد و دماغ خودرا بازیچهٔ شیاطین نسازد و دعویهای باطل نکند و بتوفیق‌خدایتعالی ازنعم الهی محظوظ باشدو از شرنفس وشیاطین‌الانس والجن محفوظ باشد والله یقول‌الحق و یهدی‌السبیل .

۶ ـ اثبات واجب (رساله‌در...) (ص۱۸۰-ص۱۹۵دفتر) **(فارسی)**

= توحیدازدهدار(مؤلف‌رساله‌های‌بالا) دارای یك‌مقدمه‌وسه‌فصل‌وخاتمه .

مقدمه ـ دربیان شرف و فضیت انسان .

فصل‌اول ـ توحید بطریق‌اهل استدلال .

فصل دوم ـ دربعضی از اشارات بلسان اهل ذوق .

فصل سوم ـ در اشارت به‌وحدت وجود و کثرت اطوارنمود .

خاتمه‌ـدر اشارت بمبدأ ومعاد

بطوری که در مقدمه گفته‌است غرض‌اصلی‌از تدوین این‌رساله همان توحید بمشرب اهل ذوق و وحدت وجـود است و فصل‌اول را (دراستدلال متکلمان) یاد کرده تافایده بیشتر باشد . دهدار در مقدمهٔ این‌رساله علوم‌راتقسیم کرده .

رجوع شود بفهرست الهیات:۲۵۷-۲۵۸ .

آغاز: بسمله ، حمد وسپاس بیقیاس مرخداوندیرا که درمشکوة دل انسان چراغ ولکن یسعنی‌قلب عبدی‌المؤمن برافروخت .... اما بعد این چندکلمه‌ایست رقم زدهٔ کلك عبیدالاحرار محمد دهدار امیدکه منظور نظرقبول همگنان آید و این ارقام مرتب شده بر مقدمـه و سه‌فصل وخاتمه وبالله‌التوفیق ، مقدمه دربیان شرف و فضیلت انسان . بر عاقل خبیر پوشیده نیست که ...

انجام : و از اینجاست که انبیا مبالغه‌فرموده‌اند دریاد کردن این مفارقت

تا در نفس قرار گیرد و روقت‌شدن بسیار متأثر نشود...وهم‌چنانچه‌حالا بوجودحق موجود است ابدالابدین ببقاء حق باقی خواهد بود چنانچه شاه داعی‌الله فرموده

اگر دانی و گر هرگز ندانی | که با حق تا ابد باقی بمانی

والسلام علی من اتبع الهدی .

۷ - کواکب‌الثواقب (ص۲۰۲- ص۲۱۶دفتر) (فارسی)

از محمد بن‌محمود دهدار .

(فهرست مطالب این رساله درذیل نسخه شمارهٔ ۳۱۰۲/۶ یادشده) .

دهدار در دیباچهٔ این‌رساله ازمیرزایوسف‌خان بااین‌القاب «خلاصه دودمان نبوت و ولایت زبدهٔ ذریه مرتضوی ونقاوهٔ نقبای‌رضوی» یاد کرده‌است .

رجوع به‌ص۶۵۷ همین‌فهرست‌شود.

آغاز: بسمله ، الحمدلله‌الذی علم‌الانسان‌مالم‌یکن یعلم ..بعدازحمد وسپاس حضرت‌حق جل‌وعلا و درود برسرور انبیا ، چنین گویدکامل فنون نقص وناکسی وپیشروطریق‌نادانی...

انجام : و اینجا سخن بسیار است اما بهمین‌قدر که‌مذکورشد مقصود ما بحصول‌پیوست امید که موجب انتفاع همگنان‌آید و باعث ویاسبب‌خیر دارین‌شود والحمدلله‌وحده .

۸ - رقایق‌الحقایق (ص ۲۲۰ - ص ۲۴۴دفتر) (فارسی)

از همین دهدار دارای یك «فتح» و هفت «دقیقه» وخاتمه در مراتب ادراك عقل ووجود وحقیقت انسان .

دهداردر دیباچه مفصل این رساله یك‌مثنوی ۱۲بیتی درتوحیدآورده‌است .

آغاز: بسمله ، تبارك اسمك اللهم یامن کل یوم هو فی‌شأن وجـل ذکرك یامن لایشغله شأن‌عن‌شأن ، سپاس مرآن خداوندیرا که‌ظهور کـردسپاس‌اومرذات مقدسش را درلباس‌بندگان...

ای برون از احاطهٔ ادراك قدست از نسبت تقدس پاك
وحدتت نی مقابل کثرت دانشت نی بمعنی ادراك

... اما بعدچنین گوید عدم نمودار و نقش دیوار محمد دهدار.

انجام : فیاض مطلق وجود او بحق واثق است که نهال نامی نامشرادرروضه خلود و دوام سبز و تر دارد و نخل باسق دوات...بحق الحق و اهله والحمدلله رب-العالمین وصلی الله علی خیر خلقه و محمد و آله اجمعین و سلم تسلیماً کثیرا.

۹ - سی فصل (ص ۲۵۰-۳۰۸ دفتر) **(فارسی)**

ازمثنویاتی است (۱) که ظاهراً از عطارتونی مشهدی شاعرقرن ۹ -ه است و بنام عطار نیشابوری مشهوروچاپ شده و در نسخه‌های کلیات عطار نیشابوری نیز واردشده‌است . درمجلد ۱۲ذریعه از مثنویات فریدالدین عطار معروف یادشده‌اما در مجلد ۱۹ (مثنویات) صورت درست آن یادشده .

نسخه حاضر که در نسخه نام‌جواهر الذات عطاربدان‌داده‌شده ۱۰۰ بیت است بصورت پرسش وپاسخ است ونخست سی سؤال درسی‌بیت (باچند بیت‌آغاز ۴۰ بیت) وپس از آن ۶۰ بیت پاسخ آنست . موضوع پرسشها مطالب عرفانی و برخی از اسرار تصوف است .

رجوع‌شودبه ذریعه جلد ۱۲ : ۲۹۱وصفحات ۱٤ ، ۶۳ ، ۹۸،۹۹،۱۱۸-۱۱۹ جستجو دراحوال‌عطار و مشار : ۵۱۷

آغاز: بسمله ،

یکی پیری مرا آوازمیداد که ای عطاراز دست‌توفریاد
جهان‌برهم‌زدی‌وفتنه کردی بەدیوارمذاهب رخنه کردی
تو گفتی آنچه‌احمد گفت‌باهو تو گفتی سربسراسرار یاهو
.. تو گفتی‌سرتوحیدخداوند نداری درتصوف هیچ مانند

۱ - مرحوم نفیسی در «جستجو در احوال عطار» اشیرنامه،خیاط‌نامه،مظهرالعجائب وجواهرالذات است یاجوهرالذات‌نیزازعطا نیست .

تو کردی راز پنهان آشکارا / بیا با من بگو معنی خدارا
بیا بر گو(۱) زمنزلگاه آن یار / که پنهان بینمش از چشم اغیار

انجام

دلیلانند غواصان این بحر / که درمیآورند از بحر و از بر
محمد(ص) بود غواص شریعت / علی(ع) غواص دریای طریقت
برآورد حیدر...؟ از دریا شبی در / که شد دامان اهل الله از آن پر

۱۰ ـ **بحر الاسرار** (بخشی از مثنوی...)(ص ۳۱۴ ـ ص ۲۲۸ دفتر)

از مظفرعلیشاه ـ میرزا محمد تقی بن محمدکاظم کرمانی (م ـ ۱۲۱۵)

مثنوی بحرالاسرار بیش از ۵۰۰۰ (پنجهزار) بیت است در تفسیر سورهٔ فاتحه، ناس و حدیث کمیل. در نسخهٔ حاضر بخشی از تفسیر فاتحه است (و در وسط چندصفحه سفید دارد).

رجوع به ذریعه ۹ : ۱۰۶۱ و ۳: . وفهرست مجلس ۳: ۶۳۹

آغاز: بسمله،

باء بسم‌الله الرحمن الرحیم / هست مفتاح در گنج حکیم
گنج حکمت آن کتاب رحمتست / بسمله چون باب گنج حکمت است
گنج حکمت شهر علم مصطفی / بسمله رمز علی مرتضی

انجام : بخش اول (پیش از صفحات سفید) :

زانکه عالی در علوستش دنو / زانکه دانی در دنوستش علو
زانکه باطن در بطونستش ظهور / زانکه ظاهر درظهورستش ستور
اول اندر اولیت لاحق است / آخر اندر آخریت سابق است

آغاز: بخش دوم (پس از صفحات سفید):

اوست میکائیل ارزاق حضور / اوست عزرائیل نفس پرشرور

۱ ـ در نسخه: «که منزلگاه» وصواب چنین است که ما نوشتیم

چون فراغت یافت کلك از بسمله | خواست دل تا نگسلد این سلسله
عزم تفصیل از پی اجمال کرد | فاتحه با بسمله ایصال کرد
فاتحه گنج است و بابش بسمله | این چه اجمال است و آن چون تفصله

انجام :

هم چنین من حیث الاسماء و الصفات | هست قربی ذات را با ممکنات
فهو عال عنك فی عین الـدنو | و هو دان منك فی عین العلو

۱۱ ـ ماهیة الصلوة (ص ۳۳۰ ـ ص ۳۳۸ دفتر) (عربی)

= اسرار الصلوة = رساله فی الصلوة از شیخ الرئیس پور سینا .

فهرست مجلس ۱۰ : ۳۵۳ فهرست مصنفات از مهدوی : ۱۷۵ .

آغاز: بسمله ، قال الشیخ الرئیس الحمدلله الذی خص الانسان بشرف الخطاب .

انجام : لایتصور للعنین و لدو النظر لایتصور للاکمه و السلام خیر ختام.

۱۲ ـ نسیم السحر فی خصایص اللغة

(ص ۳۳٦ ـ ص ۳٤٦ دفتر) (عربی)

از ابو الفتح حسن بن ابراهیم الضمیری (یاضیمری) یا ابو منصور نعمانی در فقه اللغه. در نسخه شماره ۱۸۰۵/٦۰ کتابخانه و نسخه حقوق نام مؤلف یاد نشده اما در نسخه دیگر از آن مجموعه که در جمله کتابهای تقوی بکتابخانه مجلس منتقل گردیده است نام مؤلف این رساله همین ابو الفتح حسن ضیمری است . در فهرست اهلورث نام مؤلف ابو منصور نعمائی است .

فهرست مجلس ج۹ ص۳٦۵ و فهرست حقوق ص٤۹٤ اهلورث :.

نسیم السحر دارای ۵٦ فصل اصلی و چند فصل فرعی است بدین قرار :

فصل اول . فی التنزیل و التمثیل عن ثقاة الامه .

فصل دوم ـ فی اشیاء یختلف اسمائها باختلاف الوانها .

فصل سوم ـ تقسیم الجودة ـ یقول العرب درهم جید .
فصل چهارم ـ تقسیم اللین ـ ثوب لین .
فصل پنجم ـ تقسیم الشده: یوم عصب .
فصل ششم ـ تقسیم کثرة : مال لبد .
فصل هفتم ـ تقسیم قلة .
فصل هشتم ـ تقسیم السعه : ارض واسعه .
فصل نهم ـ فی تقسیم الحده والطراوة .
فصل دهم ـ فی تقسیم الخلوقه والبلی .
فصل یازدهم ـ فی تقسیم القدم : بناء قدیم و دینار عتیق .
فصل دوازدهم ـ فی تقسیم خیار الاشیاء .
فصل سیزدهم ـ تفسیر خلوص (دنبال فصل ۱۳ دو فصل دیگر درمعانی مناسب باموضوع فصل ۱۳)
فصل چهاردهم ـ فیما لاخیر فیه من الاشیاء (وفصلی درالفاظ ومعانی مناسب)
فصل پانزدهم ـ اقسام ملاء وامتلاء .
فصل شانزدهم ـ فی اقسام خلقت اشیاء .
فصل هفدهم ـ تقسیم البیاض علی ما یوصف به .
فصل هیجدهم ـ تقسیم حمرة.
فصل نوزدهم ـ اقسام آثار الاشیاء علی الید.
فصل بیستم ـ اقسام انوف الحیوان.
فصل بیست ویکم ـ تقسیم شفاه (لبها)
فصل بیست ودوم ـ اقسام عض (گزیدن‌ها)
فصل بیست وسوم ـ اقسام سینه‌ها
فصل بیست وچهارم ـ اقسام ثدی (پستانها)
فصل بیست وپنجم ـ تقسیمات ذکور (حیوانات نر)

فصل چهل و نه ـ اقسام تخت و سریر .

فصل پنجاه - نامهای اقسام ریسمان .

فصل پنجاه و یك ـ اقسام اجتماعات و گروههای مردم وحیوان .

فصل پنجاه و دوم - اقسام باران .

فصل سی و سوم - نامهای اقسام بیرون آمدو روان شدن آب.

فصل پنجاه و چهارم ـ اقسام رودها .

فصز پنجاه و پنجم ـ انواع و نامهای جایها وخانه‌های حیوان.

فصل پنجاه و ششم ـ نامها و انواع چادرهای عرب.

آغاز: بسمله ، اما بعد حمدالله الذی هو اول القرآن و آخر دعوی اهل الجنان والصلوة علی رسوله مصباح الامه وکاشف کل غمه فان بقاء الشیخ(۱) الفاضل الاوحد ابی الفتح حسن بن ابراهیم الضیمری اطال الله بقاء و ادام نعمائه نسیم الصبا علی الکبد المکروب و تریاق سم الهموم وقد طال ما اشتقت الیه...

انجام : فصل فی خیام العرب وتفصیلها خباء من صوف بخار .. من شعر خیمة من غزل قشع من جلو دطراف من ادم قبة من لبن سترة من قدر قد انتهی نسیم السحر فی خصایص اللغة وبالله المنة والتوفیق .

۱۳ ـ تذکیر وتانیث (رساله در...) (ص۳۴۷ ـ ۳۵۲ دفتر) **(عربی)**

در بیان اسمهایی که تذکیر یا تأنیث آنها ناروشن است و یا به هر دو صورت (در تداول تازی زبانان) بکار میرود.

پس از یك مقدمه در تعریف تذکیر و تأنیث و بیان علائم مؤنث، مبهمات به ترتیب الفبایی یاد شده، کلمه نخست از باب همزه، اضحی و آخرین کلمات (از باب یاء) یسری است . ابن حاجب قصیده‌ای در مؤنثات سماعی دارد و در فهرست نسخ عربی

۱ ـ در نسخه شماره ۱۸۰۵/۶۷ فان بقاء الشیخ نسیم السحر

برلین سه رساله‌درمؤنثات سماعی یادشد (که‌یکی همان قصیده ابن حاجب است) درفهرست ٤ مجلس بنام تتمیم الادب فی مجاری کلام‌العرب (در مؤنثات سماعی) تألیف محمدامین بن‌عبدالوهاب یادشده .

مجلس ٤ : ٣٦٤ – ٣٦٦؛ برلین : شمارۀ ٦٨٦٦ – ٦٨٦٨ .

آغاز: بسمله ، اعلم ان التذکیر والتأنیث‌معنیان یوصف بهما الاسماء دون الافعال والحروف نحورجل وامرئه‌فرجل مذکر و امراة مونثه وکلاهما اسم فان قلت فقد قالوا قامت وقعدت فجعلوا تانیث الفعل فقالوالات حین . . . فهذه مقدمه فی‌احکام التذکیر والتانیث، و مایحتاج منه‌الی نظر وقیاس ونحن نتبع هذا الفاظا من‌المسموع منها‌غیر شارده ولاوحشیه ... ونسوقه علی‌ترتیب‌حروف المعجم ...

انجام : سایر الظروف المذکره فانکان الاسم المجاور للیلة هافی‌التکبیر تثبت فی‌التصغیر تقول فی‌سفرجله سفیرجه وفی‌سلسلة سلیسلة‌تم الکتاب وبحمدالله

۱٤ - شرح حدیث تمثیل علی (ع) به‌سورۀ توحید

(ص ٣٥٣ – ص ٣٥٦ دفتر) **(عربی)**

ازمولی محمدباقر استرابادی‌داماد (میرداماد) . وی‌دراین‌رساله‌دربارۀتمثیل امیرالمؤمنین علی (ع) به سورۀ توحید که در عده‌ای از احادیث نبوی وارد شده وجمعی ازعلماء شیعه وسنی (بگفتۀ میر) آنرا نقل کرده‌اند (بصورتهای مختلف) تحقیق وتوجیه کرده وگوید درمقدمه کتاب تقویم الایمان‌خود دربارۀاین‌احادیث به‌تفصیل بحث کردم .

وی‌نخست احادیثی را دراینکه‌سورۀ توحید ثلث قرآن است آورده است . نسخه عصر مؤلف را که بارسالۀ شرعة التسمیه داماد بخط سلطان علی گنابادی در یك مجموعه است، صاحب‌ذریعه دیده‌اند نسخه‌ای نیزازاین رساله‌دررضویه‌است.

۱-محمدامین بن‌عبدالوهاب شاگردفیض ومؤلف بحرالجواهرورساله دررد بر شهاب تألیف استادست .

رجوع شود به ذریعه ۱۳ : ۱۹٤ .

آغاز: بسمله ، و منك الاستیفاء یـا کریم هذه رسالة فی تحقیق حدیث شریف ورد فی‌شأن مولانا ومقتدانا علی بن‌ابیطالب صلوات‌الله وسلامه علیه لسیدنا وسندنا ومن‌الیه فی‌العلوم استنادنا ثـالث المعلمین سمی‌خامس‌اجداده‌محمد بـاقر علوم‌الاولین والآخرین، الحمدلله لصانع الکل ... و بعدایهاالصدیق الماحض ... ان‌احوج‌المربوبین ... محمدبن‌محمدمدعی‌باقر الدمادالحسینی... یملی‌علی‌قلبك ... وقدتساطعت‌الاحادیث عن‌سیدنا رسول‌الله (ص)... وقدتولینا روایتها و بسطهافی‌شرح تقدمة کتابنا تقویم الایمان ...

انجام : مفاتیحها عندالله العلیم الحکیم ورموز الاحـادیث ومصابیحها فی مشکوة کمال‌رسوله الکریم‌وماالفضل الابیدالله‌وماالفوز الاباتباع رسول‌الله‌والتمسك باهل بیته‌الا طهرین صلوات‌الله علیهما اجمعین ابدالابدین .

۱۵ ـ قصیده (ص ۳٦۱ ـ ۳٦۲ دفتر) **(فارسی)**

قصیدهٔ یائیه‌میرا بوالقاسم فندرسکی(م‍ـ۱۰۹۰).میرزاصالح خلخالی(م۱۱۵۷) و میرزا عبـاس دارابی این قصیده را شرح کرده اند و هردوشرح‌دراین کتابخانه موجود است .

چرخ بااین اختران نغز وخوش و زیباستی

صورتی در زیر دارد هر چه در بـالاستی

شرح خلخالی به‌چاپ سنگی رسیده .

رجوع شود به فهرست مجلس ۵ :۷۳٤۹ : ۱٦۳

این‌قصیده ٤۰ بیت است ومطلع آن‌این است .

۱ ـ دراین رساله‌چندجااز کتاب‌تقویم الایمان یادکرده ودریکجا چنین گوید« کتابنا التصحیحات والتقویمات الموسوم به‌تقویم الایمان».

انجام :

خواهشی اندر جهان هر خواهشی رادر پی‌است
خواهشی باید که بعد از او نباشد خواستی

۱۶ ـ نامهٔ منظوم (ص ۳۶۳ دفتر) . **(فارسی)**

نامهٔ فیض کاشانی خطاب به‌دامادش فیاض وپاسخ فیاض به اوهر دو به‌نظم .

آغاز نامه :

قلم گرفتم و گفتم مگر دعا بنویسم
تحیتی بسوی انس...؟ بیوفا بنویسم
زشکوه‌بانگ بر آمدمرا نویس دلم گفت
بهیچ نامه نگنجی ترا کجا بنویسم

پایان نامه :

چو بر ذکای تو هست اعتماد هیچ نگویم
ز مدعا نزنم دم همین دعا بنویسم
نمیشود که شکایت ز دست تو نکند فیض
شکایتی بلب آرم ولی دعا بنویسم

آغاز پاسخ فیاض

دلم خوشست اگر شکوه گر دعا بنویسی
که هرچه تو بنویسی به‌مدعا بنویسی
چه‌شکوهٔ‌تو به‌است ازدعای هر که بجز تواست
چه لازمست که زحمت کشی دعا بنویسی

پایان :

عجب زطالع‌فیاض‌نا امید ندارم   که‌در کتابهٔ دشنام اردعابنویسی

۱۷ ـ مثنوی (ص ۲۶۵ ـ ۳۶۶ دفتر) (فارسی)

بخشی از یك مثنوی است درمدح علی (ع) .

آغاز :

بار دیگر زهوش رفتم باز — نه بسر هوش نه بلب آواز
چون بهوش آمدم ز بیهوشی — گوش زو شد نوای خاموشی

پایان :

گفت نامم علی ابی طالب — در همه‌چیز بر همه غالب
منم آن آفتاب عالم تاب — که‌ندیداست روی پوش سحاب
پرده سوز است پرتو چهرم — نیست یکذره خالی از مهرم
چون بگوشم رسید نام علی — مهر او گشت در دلم ازلی

۱۸ ـ مثنوی (ص ۳۶۷ دفتر) (فارسی)

بخش اول یك مثنوی است در تفسیر بسمله .

آغاز :

بسم الله الرحمن الرحیم — پیش نهالی است زباغ حکیم
نخل سرافراز گلستان قدس — مصرع بر جستهٔ دیوان قدس

انجام :

لیك نه در خورد تمنای این — سود بهم برزن وسود است این
گوهر مقصود که زین بحر بود — برسر این چشمه سیراب مرد

۱۹ ـ شرح حدیث طینت (رساله در...)

(ص ۳۶۹ ـ ص ۳۸۲ دفتر) (عربی)

شرح حدیثی است مفصل در باب جبر وقدر ومنقول در کافی ازامام محمدباقر(ع) نویسنده این رساله ، نخست سخنان فیض کاشی رادرشرح این حدیث (ازوافی) وسپس سخنان محقق خوانساری رادر حاشیه یاد کرده است .

آغاز: بسمه تعالی ـ قال صاحب الوافی فیه‌وقد اطلعت علی حدیث مبسوط

فی الطینات و بدو الخلایق جامعا الاکثر مماصدمما تـابی نفسی الا ایراده فی هذا المقام لتضمنه فواید...

انجام : هی انه کان ینبغی ان لایکون شرفی العـالم اصلاکان ذاته تعـالی عین الوجود ومحض الخیر والجود ومستلزم لوجود جمیع مافی العالم، انتهی ماارد نا نقله عن حاشیة المحقق الخوانساری .

[۳۳۲۳ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ مورخ ۱۲۹۷ در حواشی بعضی صفحات نقائص متن جبران گردیده . بین هررساله چند برگ کاغذ سفید . در پشت صفحات قبل از آغـاز دفتر فهرست رسـالات را نوشته اند ودرپشت برگ نخست نوشته ایست ازحسن بن الحسین الطهرانی دربارهٔ عـاریت گرفتن کتاب مورد گفتگو از میرزا محمد باقر . در رساله شماره آخر اصلاحات بقلم دیگر و بجوهر آبی با نشان توحیدی است دیده میشود .

قطع : ۳۲×۱۷/۵ . جلد تیماج نارنجی دور منگنه . صفحات ۳۳۸ . سطور : ۲۱ ـ ۲۰ . کاغذ : فرنگی مارك دار سفید و کرمی رنگ ، شمارهٔ ثبت ـ ق ـ ۷۸۳۷۶ .

شرح مثنوی **(فارسی)**

شرح از حاج مولاهادی مهدی سبزواری (م ـ ۱۲۹۸) بر ٦ دفتر ازهفت دفتر مثنوی مولوی جلال الدین محمد رومی (م ٦۰٤ـ٦۷۲) حاجی سبزواری در مقدمهٔ کتاب شیوهٔ این شرح را باز گفته ونخست شرح دفتر٤ را نوشته است .

در آغاز، دیباچهٔ مثنوی را باختصار شرح کرده وازشرح جامی بر دو بیت اول (نی نامه) یاد وهمه آن رساله را بااختصار نقل کرده

[۳۳۲۴]

نسخه ایست بخط نسخ مورخ ۱۳۰۶ این نسخه تا شرح دفترچهارم است .

آغاز : الحمدلله بحمدك یا من تجلی ذاته ... وبعد فیقول الفقیرالی الله ...الهادی بن المهدی السبزواری . . .

آغاز شرح دیباچه : بسمله قال المولوی قدس‌الله نفسه و روح رمسه وهوفقه الاکبر .
پایان در نظرجمله خدای است وخدایست وخداتمت ۱۳۰۶ .
قطع : وزیری کوچك ۱۵ × ۲۸ ج : تیماجی قرمز صفحات : ۵۰۵ ، سطور : ۲۰
کاغذ : فرنگی آهاردار شماره ثبت قدیم ۷۸۳۷٤ . جدید : ۶۸۷۸ .

نورالانوار (فارسی)

از علی اصغربن علی‌اکبر بروجردی (ملقب به نیر) (م ـ)

این رساله‌سر گذشت‌وعلائم ظهور حضرت حجة (ع) وشامل۱۷ مطلب و هر مطلب دارای چندنور ومؤلف‌این کتاب رابنام ناصرالدین‌شاه قاجار کرده‌است .

مشارفارسی : ۱٦۰۵ و۲۹۰۲

آغاز: بسمله ، الحمدلله‌الذی ابدعنامن‌العدم .. اما بعد در زمان ظهور اشعهٔ نورمهرآسمان‌معدلت‌و دراوان‌بروز فروزنده اخترفلك‌سلطنت‌پادشاه‌دین‌پناه‌جمجاه ملك‌سپاه‌شاهنشاهی که‌از هلهلهٔشو کتش‌غلغلهٔ‌اذازلزلت‌الارض‌زلزالها درمرزو بوم...

انجام: پی بصفات و اخلاق باطنه میبرند و از برای این قبیل کلمات محل دیگری میباشد والحمدلله اولا و آخرا وصلی‌الله‌علی محمدوآله‌الاطهار قد فرغت من‌تسوید هذه‌العجاله و تألیفهـا فی‌یوم‌الخمیس‌اثنان مضی من‌شهرجمادی‌الاولـی فی‌دارالخلافه صانهاالله‌تعالی من‌الافة فی‌سنه ۱۲٦۷

[۳۳۲۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ و نستعلیق خوب مورخ ۱۲۶۷ بدون‌نام‌کاتب ، نشانها وعناوین شنگرف عبارات عربی بخط نسخ درشت تر نوشته شده است در دوبرگ اضافی آغاز نسخه فهرست مطالب‌کتاب ثبت است .

قطع : رقعی ۱۷ × ۱۷ جلد : تیماج ماشی حـاشیه و عطف قهوه‌ای یك‌لا ترنج‌دار صفحات ۴۵۳ سطور۱۱ کاغذ : شکری اصفهانی شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۰۶۰ ، جدید :۶۵۳۹

تاریخ عالم (فارسی)

ترجمه وتألیف‌میرزاابوالحسن‌خان فروغی.وی‌به‌هنگامی که‌معلم‌دارالفنون

و علوم سیاسی بوده خلاصهٔ تاریخ اروپا وامریکا وخاور دور را (درقرن ـ ۱۹ م) در ۱۵ فصل و یك خاتمه نوشته

خاتمهٔ کتاب دراوضاع حالیهعالم (در زمان تالیف) است

بنظر میرسدفروغی این کتاب رابرایدانشجویانودانشآموزانساختهاست.

آغاز: بسمه تعالی، مقدمه، مقدمات و علل انقلاب کبیر فرانسه شورش است که واقعشده است درآن واحد برچند چیزیکی آثاریکه از اوضاع شوالیه باقی بوددیگر استبداد سلطنت که درقرون جدید تولید شده بود ...

انجام: وامروز فلسفه تکامل و ارتقاء مبنای تـاریخ طبیعی و علوم راجعه باحوال انسان است حاصلآنکه نتیجه تحقیقات علمی جدید اعتقادبیكترقیقهری طبیعی در دنیا گردیده استباقی کیفیات از تمدن معاصرمشهورتر از آناست که قابل تذکار باشد . سپسهژیرـ کاتبنسخهنوشته :

روزسهشنبهبیستوسیمشوالالمکرام ۱۳۳۷ اختتام پذیرفتعبدالحسینهژیر

[۳۳۲۶]

نسخهایست که بخط شکسته تحریری عبدالحسین هژیر و در ماه شوال ۱۳۳۷ ـ ﻫ کتابت پذیرفته دوصفحه قبل ازآغازرا مرحومهژیردرمورد تاریخنویسی ودربارهٔوطنپرستی ونیز توصیف شخصیت علمی و سیاسی مؤلفکتاب(فروغی) اختصاص داده ودریكصفحهفهرست مندرجات نسخه را نگاشته است و مطالب نسخه بفصولی چند منقسمگردیده است اسماء اعلام خارجی را نیز بهلاتین نوشته .

قطع : خشتی۱۳/۵ × ۲۱ جلد: تیماجمشکیساده صفحات ۲۳۹ :سطور : ۲۰ کاغذ : سفید خطدارپستی . شمارهٔثبتقدیم ۷۸۰۰۰ . جدید: ۶۴۷۱

۱ ـ اللمع فی اصول الفقه (ص۱ ـ ۳۰۰دفتر) (عربی)

ازابواسحق ابراهیمبنعلیبنیوسفالفیروزآبادیشیرازی (م ـ۳۹۳ـ ۴۷۶) ومؤلف تنبیه در فقه شافعی .

این کتاب در۱۳۲۶ در مطبعه سعادت مصر چاپشده .

کشف‌الظنون ج ۲ ص ۳٦۱ معجم‌المطبوعات: ۱۱۷۲

ابواسحاق این کتاب را نوشته است تاذیل بر کتاب بزرگ او در اصول بنام خلاف باشد.

آغاز: بسمله وبه نستعین قال الشیخ الامام الاوحد ابواسحق ابراهیم بن علی ابن یوسف الفیروزآبادی رضی‌الله عنه الحمدلله کماهواهله سألنی بعض اخوانی ان اصنف له مختصرا فی المذهب فی اصول الفقه لیکون ذلک مضافا ...

پایان موجود : علی التصریح بالتسویه بینهما فمن فرق بینهما فقد خالف الاجماع وذلک لایجوز. باب القول (کلمه اخیر نشان صفحهٔ آخر است که در نسخه نیست)

۲ـ شرح الورقات (ص ۳۰۱-۳۰۲ دفتر) **(عربی)**

ورقات دراصول فقه ازامام‌الحرمین عبدالملک بن عبدالله جوینی شافعی (م ـ ٤۷۸) است که بچاپ رسیده (دردمشق) وچند شرح دارد ازآنجمله شرح مزجی جلال‌الدین محمدبن احمد محلی شافعی (م ـ ۸٦٤) ونسخه حاضر بخش آخر شرح جلال‌الدین محلی است.

نسخه‌ای کامل ازاین شرح در این کتابخانه هست که با شماره ۲۷۱٦/۲ با نام مباحث اصولیه شناسانده (ونگارنده درآن هنگام کتاب را بدرستی نشناخت)

رجوع شود به کشف‌الظنون ۲ : ٦۳۰ فهرست مجلس ۹ : ۲۷ بخش ۲ : معجم‌المطبوعات : ٤٦۸ : ۱٦۲٤۰ و ۱۹۸۱).

آغاز (موجود) : فی الفروع فاصاب فله اجران علی اجتهاده واصابته...

پایان (همان پایان نسخه شماره ۲۷۱٦/۲):

انجام : فحکم فاصاب فله اجران و اذا حکم فا خطافله اجر تمت الورقات وشرحها بحمدالله ومنه وصلی‌الله علی سیدنا محمد وآله و سلم و کان الفراغ منها یوم الثلثاء فی ثالث و عشرین شهر رجب المرجب الا صم سنه اربع وسبعین وتسعمائه ... ابن سیدی احمد کمال الدین حسین الزوارئی غفرالله لهما ولوالدیهما فی بندر زیلع من بنادر الحبشه.

[۳۳۲۷ ـ مجموعه]

نسخه‌ایست بخط نسخ درشت کمال الدین حسین الزوارئی بن سیدی‌احمد مورخ ۹۷۴ کاتب آنرا در بندر زیلع (یکی از بنادر حبشه) نوشته. فصول وعناوین را با کلماتی درشت‌تر نوشته است بعضی صفحات آبدیده کنار برخی برگها وصالی شده.

قطع: ۱۷×۲۳/۵. ۱جلدکاغذ لفاف. صفحات ۲۰۳. سطور ۱۳. کاغذ: شکری ضخیم ترکی سفیدرنگ. شماره ثبت قدیم: ۷۸۰۵۳ جدید: ۶۵۳۴

۱ ـ شرح حدیث عمران صابی (ص۱ ـ ص ۲۵٤ دفتر) (عربی)

ازسیدکاظم بن قاسم الحسینی الرشتی (م ـ ۱۲۵۹)

حدیث مناظرهٔ عمران صابی با امام علی الرضا (ع) در مسائل اصول عقائد چند شرح دارد وازآن جمله شرح اسماعیل خاتون آبادی است (ص۹۵۷این فهرست) سیدکاظم رشتی آنرا برای میرزا زین العابدین نوشته و در ۱۲٤۱ پایان داده.

رجوع شود به ج ۹ مجلس بخش نخست ۷۹و:۸بخش۲:۷۰۲ ۸۰ ذریعه۱۳: ۲۰٤مشار: ٥٦٥.

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین امابعدفیقول العبدالجانی والاسیرالفانی کاظم ابن قاسم الحسینی الرشتی ان جناب الاکرم الامیرزا زین العابدین بلغه الله اقصی مدارج العلم والیقین ...

انجام: ولاه الرضا(ع) صدقات بلغ فاصاب الرغایب هذا آخر الحدیث والحمد لله اولا و آخراً و ظاهراً وباطناً قدفرغ من تسویدهذه الاوراق منشئها ومؤلفها عصر یوم الاثنین السابع من شهر شوال المکرم فی سنة ۱۲٤۱ حامداً مصلیاً مسلمامستغفرا ووقع الفراغ من انتساخه قبل الظهر یوم الجمعه فی شهر ذی القعده فی سنه۱۲٤۱

۲ ـ صحیفة اهل الصفا فی ذکر اهل الاجتبا

(ص ۲۵۷ ـ ص۲۸۷ دفتر) (عربی)

از ابو احمد محمدبن عبدالنبی النیشابوری الخراسانی اخباری (م ـ ۱۲۳۲)

این نسخه‌مشتمل بر دوفایده‌است (ازدوازده‌فائده) وبابوابی چندمنقسم‌شده ـ فایده اول درباره طریقهٔ‌قدما ومتأخرین درمعرفت اخبار و احادیث است وفایدهٔ دوم در بارهٔ مصطلحات فن‌رجال است .

رجوع‌شود به فهرست‌مجلس۹ (بخش‌نخست): ۸۰

آغاز: بسمله ، و به‌نستعین الحمدلله رب‌العالمین وسلام علی عبادالله‌الذین اصطفی امابعدفیقول‌العبدالجانی ابواحمد محمدبن عبدالنبی‌النیشابوری‌الخراسانی من‌الله علیه بنیل‌الامانی و افاض‌علیه من‌شابیب جوده‌البحر انی انه قـدالتمس‌منـی جماعة من‌الاخوان ان‌اذکرلهم جملة من‌اسامی مشایخ‌الاجازة والرواة الی حکمة الســادة‌الهداة...

انجام : حمادبن‌عیسی‌صلی کمافی ... واخرج اقول وهو ممن‌اجمع‌الامامیه علی تصحیح مایصح عنه والسند صح جمادالنوائی کما فی‌صه بمحمدبن‌سنان اقول حماد . روی‌عنه‌ابن‌فضال وابن مسکان‌وهو یفید .

[۲۷۳۷ـمجموعه]

دفتریست بخط نسخ ونستعلیق‌شکسته مورخ۱۲۴۱ـ ه تاریخ‌کتات‌که ذیل رساله شمارهٔ ۱ نوشته نزدیك تألیف آن است (تـاریخ تألیف در ماه شوال سال ۱۳۴۱ و تاریخ کتاب ومقابله درباره ذی‌القعده همان سال است) . نشانها بشنگرف . بعضی صفحات آب دیده و پاره‌ای ازآنها سیاه شده .

قطع : خشتی ۱۵/۵ × ۲۱ جلد: تیماج یشمی ـ ترنج دار. صفحات : ۲۸۸ سطور : ۲۲ـ۱۹ . کاغذ : فرنگی سفیدـآهاردار . شمارهٔ ثبت قدیم ـ ۷۴۲۶۵ . جدید : ۳۰۶۲

۱ـارشاد القاصد الی اسنی المقاصد (ص۱ـ۷۶دفتر) (عربی)

ازمحمدبن ابراهیم بن ساعد انصاری سنجاری (م ـ۷۹٤).موسوعه علوم‌است شامل ٦۰ علم (ده‌علم اصلی و بقیه‌شعب و فروع) هر علم‌رانخست‌از لحاظ‌موضوع وغرض‌شناســانده ، اشاره ای کوتاه بمسائل آن علم کرده و سپس کتابهای مختصر ومفصل آن‌علم را یاد کرده ومجموعاً فهرستی‌برای شناساندن ٤۲۰ کتاب (یابیشتر)

در مقدمهٔ کتاب که در فضیلت علم و اقسام علوم است کلیاتی در باب علوم و نیز فهرستی ازمهمترین کتابهای ادب وتاریخ وشعر یاد شده است . ابن ساعد درذیل بحث از علوم الهی و شعب آن،به اختلاف فرق و ادیان اشاره و از ۱۵ دین و ۷۲ فرقه مذهبی در اسلام یاد میکند .

این کتاب بچاپ رسیده‌است .

رجوع‌شودبه‌کشف الظنون ۱:۸٤ معجم المطبوعات : ٤٦٤

آغاز: بسمله قال‌العبد الفقیر الی‌الله ... محمدبن‌ابراهیم بن ساعدالانصاری الحمدلله الذی خلق‌الانسان وبعد فان بنا حاجة الی‌تکمیل نفوسناالبشریه فی‌قواها النظریه و العملیه ...

پایان: وهذه المقولات شاملةلجمیع الموجودات الممکنه ولیکن هذاآخر الکلام فی‌هذه الرساله والصلوة و السلام علی من ختمت به الرساله و الحمد لولی الحمد اولاوآخراً و حسبنا الله ونعم الوکیل .

این نسخه بخط نسخ‌بسیارروشن و پاکیزه‌است در پایان نسخه کاتب چنین نوشته است « جملة العلوم علی التفصیل المذکورفی‌هذه الرساله ستون علما منها عشرة اصلیه وسبعة نظریه وهی المنطق والالهی والطبیعی و الریاضی و ثلثه عملیه و هی السیاسه و الاخلاق و تدبیر المنزل و ذکرفی جملة العلوم اربعمائه مصنف وفی‌المقدمه نحو عشرین مصنفاً ، و وافق الفراغ من کتابته فی‌عشیةالاربعاء فی ــ الحادی‌والعشرون من شهررمضان . سنه ۹۹۵ . نعم المولی ونعم النصیر».

۲ـ شرح سی فصل (ص۷۹ـ۲۲٤دفتر) (عربی)

شرح برسی‌فصل (یا) مختصر تقویم عربی خواجهٔ‌طوسی با قال واقول .

مؤلف در دیباچه از « حضرة ساسانیه . . شاهنشاه اعظم و نور حدقة الخلافه سیف الدوله و الدنیا والدین شرف الاسلام و عضد المسلمین » یاد کرده ، واین شرح‌را برای او نوشته است . در شرح فصل ۷ از صور کواکب بتفصیل یاد کرده است .

آغاز: الحمدلله الذی جعل الاحوال الجزئیه فی السفلیات مربوطا بالاوضاع الفلکیه .. و بعد فان المختصر الذی الفه فی التنجیم ومعرفة التقویم الامام المحقق نصیرالدین الطوسی ... کان مشتملا علی مسائل دقیقه . . . لم یکن له بدمن شرح لایغادر صغیره ولا کبیرة الااحصاها فالتزمته علی ماوصفته تحفه للحضرة الساسانیه ...

پایان: کونه متصلا بسعد ولنقنع من الکلام بهذا القدرحامدین لمالک القدر ومصلین علی سید البشر ... ماطلع الشمس و القمر .

این نسخه بخط نستعلیق خوب است و حاشیه‌هایی بنقل ازشرح تذکرهٔ نظام ومجمل دارد.

۳ - الحواشی الازهریه (ص۲۲۷-۲۷۶دفتر) **(عربی)**

شرح خالدبن عبدالله ازهری (م - ۲۰ (برقصیده‌شاطبیه شمس الدین محمد جزری (م - ۹۰۵) درتجوید . نام‌این‌رساله راخود مؤلف دردیباچه بدینگونه یاد کرده «سمیتهاالحواشی الازهریه فی‌حل الفاظ المقدمة الجزریه التی تلقیتها عن شیخی عبدالدائم الازهری وهوتلقاها عن ناظمها محمدبن الجزری» درآغاز ابیات «ص» ودرآغاز شرح «ش» نهاده

ایضاح المکنون ۲ : ۵۵۰ . فهرست دارالکتب چاپ ۱۹۲۴ ج ۱۹۰۱ . معجم‌المطبوعات : ۸۱۲

آغاز رساله : بسماه اللهم صل‌وسلم علی سیدنا محمدوآله یقول الفقیر الی عفور به الغنی خالدبن عبدالله الازهری الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب - ووعدمن تلاه وعمل به جزیل الثواب ... امابعدفان‌من اولی‌ماتصرف فیه‌الهمم العوال کلام‌الله‌الکبیر المتعال واهم بمایبتدأبه تجویدحروفه . . . معرفة وجوب الاظهار والادغام...ومن انفع‌مارایت‌فی‌هذاالشان...ارجوزة شیخ‌الاسلام‌العلامه قدوةالانام... شمس‌الملةوالدین، استاد الحفاظ والمجتهدین ابوالخیر محمدبن‌محمد الجزری .

آغاز شرح‌قصیده :

یقول راجی عفو رب‌السامع-محمدبن الجزری الشافعی‌شرح : قوله یقول‌هو فعل مضارع مرفوع ...

پایان: وقوله تقدمة‌ای تحفه وهدیه وختمها بالحمد والصلوة لیکون میمونة الافتتاح والاختتام الحمدلله الذی هدانا لهذاوما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله.

این نسخه بخط نسخ یوسف مورخ ۱۰۸۱ است وکاتب درذیل آن رقم کرده «قال یوسف هذاالشرح للشیخ خالدبن عبدالله الوقاد الازهری تم بعون الله وحسن توفیقه وبی تاریخ ذی الحجه سنه ۱۰۸۱.

[۳۳۲۸-مجموعه]

دفتریست باسه قلم وبه‌خط نسخ ونستعلیق شمارهٔ ۱ بقلم نسخ ومورخ ۹۹۵ است شمارهٔ ۲ بقلم نستعلیق همان قرن ۱۰ ـ ه است امارقم کاتب وتاریخ ندارد شمارهٔ ۳ بقلم نسخ یوسف ومورخ ۱۰۸۱ ـ ه است بر پشت نخستین برگ شمارهٔ ۲ مهری بیضی با نقش «ماجدبن محمدالحسینی» ونیزاین یادداشت دیده میشود:

بدو ظهور جوب‌چینی وختایی وسلهی وبنگالی درزمان پادشاه سدره جایگاه شاه طهماسب بن شاه اسماعیل صفوی ودرایران درسنهٔ نهصد وپنجاه.

این دفتر در تملك فتحعلی خان زند نوهٔ کریمخان زند بوده ودرپشت نخستین برگ دفتر تملك اومورخ ۱۲۶۱ دیده می‌شود، عناوین شنگرف بر برگ اول رقم ۱۷۸ ودنباله آن در بقیهٔ صفحات دیده میشود وچنین پیداست پیشتر ازشمارهٔ ۱ رساله های دیگر دردفتر بوده است.

قطع: خشتی ۲۱ × ۱۴/۵ ج: تیماجی قرمز صفحات: ۲۷۶ سطور: ۲۱و۱۳و۱۹و۱۹
کاغذ: ترکی وفرنگی شماره ثبت قدیم ۲۲۶۵۲.

مکتوبات فاروقی (فارسی و عربی)

احمدبن عبدالاحدسهرندی فاروقی از مشایخ صوفیه نقشبندی (م۹۷۱-۱۰۳٤) مؤلف اثبات النبوة وآداب المریدین(۱) فاروقی ۲۳٤ نامه به مرشدخودوبه‌خواجه صدر جهان ودیگران درموضوعات عرفانی نوشته که بدست یارمحمدجدید بدخشی طالقانی گردآوری شده است.

ایضاح المکنون ۲: ۵۵۰. مشار: ۱٤۸۷ معجم المؤمنین عمر رضا کحاله ۱: ۲۵۹

۱ ـ حاج خلیفه آداب المریدین فاروقی را یادکرده.

نسخه حـاضر مندرس است وبـرخی از نامه‌هـا درآن‌نیست اینك فهرست نامه‌های موجود دراین نسخه که عنوان آنها خوانده میشود :

مکتوب اول به‌پیر بزرگوار خود درظهور قسمی‌ازتوحیدبیان...وانکشاف درجات بهشت .

مکتوب هفتم به‌پیر بزرگوار خود در بیان بعضی‌ازاحوال غریبه‌خود با بعضی استفسارهای ضروری .

مکتوب هشتم به پیر بزرگوار خود در بیان احوال که به‌بقاء وصحو تعلق دارند .

مکتوب نهم بـه‌پیر بزرگوار خود در بیان احوال کـه بمقام فرود آمدن مناسبت‌دارد .

مکتوب دهم به‌پیر بزرگوارخود درحصول قرب وبعدوفرق و وصل بمعانی غیرمتعارفة با بعضی علوم مناسبه .

مکتوب یازدهم به‌پیربزرگوار خود دربیان بعضی کشوف وحصول مقام دید قصورخود ومتهم‌داشتن‌خودرا درجمیع‌اعمال.

مکتوب دوازدهم به‌پیربزرگوار خوددربیان حصول مقام‌فناوبقاء وظهوروجه خاصی وشی و ...

مکتوب سیزدهم به‌پیربزرگوار خود در بیان بی‌نهایتی راه ومطابقت علوم حقیقت باعلوم شریعت نیز.

مکتوپ چهاردهم به‌پیربزرگوارخود دربیان حصول‌وقایعی که دراثنای راه روداده بودند و.

مکتوب پانزدهم به پیربزرگوار خود در بیان احوال که مناسب مقدمـات هبوط ونزول است‌با...

مکتوب شانزدهم بـه پیر بزرگوار خود در بیان احوان عروج و نزول و غیر آن نیز .

مکتوب هفدهم به‌پیر بزرگوار خود دربیان بعضی ازاحوال که تعلق بعروج ونزول دارند .

مکتوب هیجدهم به‌پیر بزرگوار خوددربیان تمکین که بعدازتلوین حاصل میشود وبیان مراتب.

مکتوب نوزدهم به‌پیر بزرگوار خود درسفارش بعضی ازارباب حوایج.

» بیستم » » » » « « «

مکتوب بیست‌ویکم به‌شیخ محمدالمکی ولدموسی‌الحاجی القاری‌اللاهوری دربیان درجات الولایه سیماالولایه المحمدیه ... (عربی)

مکتوب بیست ودوم به‌شیخ عبدالمجید بن شیخ محمدلاهوری فی‌بیان وجه التعلق بین‌النفس والروح وبیان عروجها ونزولها وبیان‌الفناء. (عربی)

مکتوب بیست وسیم بـه عبدالرحیم المشهور بخان خانان در جواب نوشته او . (عربی)

مکتوب بیست وچهارم به‌قلیج‌خان در بیان کون الصوفی کائناً بائناً و . (عربی)

مکتوب بیست وپنجم به خواجه جهان فی‌التحریص علی‌متابعه سیدالمرسلین و. (عربی)

مکتوب بیست‌وششم به‌مولانا حاج محمد لاهوری فی‌بیان ان‌الشوق یکون للابرار دون‌المقربین مع‌علوم تناسب هذاالمقام. (عربی)

مکتوب سی‌ویکم به‌شیخ صوفی در بیان حقیقه ظهور توحید وجودی و . (فارسی)

مکتوب سی ودوم به میرزا حسام‌الدین احمد در بیان کمال کـه مخصوص باصحاب کرم است. (فارسی)

مکتوب سی‌وششم به ملاحاج محمدلاهوری دربیان آنکـه شریعه متکفل

جمیع سعادات دنیویه واخرویـه است و مطلبی نیست که در حصول آن بمـاوراء شریعت نیاز افتد. (فارسی)

مکتوب سی و هفتم به شیخ محمد چتری در تحریض باتباع سنت سنیه. (فارسی)

مکتوب سی‌وهشتم به شیخ محمد چتری در گرفتاری بذاب بحسب تعالی و تقدس که نزه‌است.

مکتوب سی‌ونهم به‌شیخ محمد چتری در بیان آنکه مدار کار بر قلبت از مجرد اعمال صوری و عبادات رسمی‌کاری نمیگشاید وامثال آن. (فارسی)

مکتوب چهلم بشیخ‌محمد چتری در بیان تحصیل مقام اصلاص که جزء ایست از اجزاء.

مکتوب چهل‌ویکم بشیخ درویش در ترغیب بمتابعه سنت سنیه مصطفویه. (فارسی)

مکتوب چهل و دوم بشیخ درویش در بیان آنکه بهترین مصعقها از برای زدودن‌زنگ‌محبه‌مادون حق‌سبحانه ازحقیقه جامعه قلبیه متابعت سنت‌است.

مکتوب چهل وسیم بشیخ فرید در بیان آنکه توحید دو قسم است شهودی و وجودی.

مکتوب چهل و چهارم بشیخ فرید در بیان آنکه مصدقان شریعت اوخیر الاممند ...

مکتوب چهل وپنجم بشخ فرید در وجه جامعیت انسان که هم‌سبب کمـال اوست وهم‌سبب نقصان او.

مکتوب چهل‌وششم بشیخ جیودر بیان‌وجود باری تعالی و نبوت‌حضرت محمد ص

مکتوب چهل وهفتم.

مکتوب چهل وهشتم بشیخ فرید در بیان ترغیب بر تعظیم علما وطلبهٔ علوم حاملان شریعتند.

مکتوب چهل ونهم بشیخ فرید درترغیب برجمع کردن این دولت که ظاهر راباحکام شرعیه متحلی ساخته .

مکتوب پنجاهم بشیخ فرید درمذمت دنیای دنیه .

مکتوب پنجاه ویکم بشیخ فرید درترویج شریعت .

» پنجاه دوم » » در آنکه اختلاف علماء سوء موجب فساد عالمست ومابنا فی ذلك.

مکتوب پنجاه وچهارم بشیخ فرید دربیان آنکه اجتناب از صحبت مبتدع لازمست .

مکتوب پنجاه وپنجم بشیخ عبدالوهاب بخاری دربیان واظهار محبت.

» پنجاه‌وششم » » » درسفارش سیدی

مکتوب پنجاه وهفتم بشیخ محمد یوسف درنصیحت.

مکتوب پنجاه وهشتم به‌سید محمود دربیان آنکه این‌راه که مادرصدد قطع آنیم‌همگی هفت گامست .

مکتوب پنجاه‌ونهم بسید محمود دربیان‌آنکه آدمیزاد ازسه‌چیزچاره نیست.

مکتوب شصتم بسیدمحمود دربیان نفی‌خواطر و رفع وسلوس بالکلیه.

مکتوب شصت ویکم سید محمود در ترغیب بصحبت شیخ کامل مکمل و اجتناب ازناقص .

مکتوب شصت ودوم بمیرزا حسام‌الدین احمد دربیان‌آنکه جذبه که‌پیش‌از سلوکست ازمقاصد نیست

مکتوب شصت وسوم بشیخ فرید دربیان‌آنکه انبیاء دراصول‌دین متفق ودر فروع مختلفند .

مکتوب شصت وچهارم ـ بشیخ فرید دربیان لذت والم جسمانی وروحانی .

مکتوب شصت وپنجم ـ به‌خان‌اعظم درتأسف وتلهف برضعف اسلام وزبونی مسلمانان .

مکتوب شصت وششم ـ بخان اعظم درمداحی طریقهٔ علیهٔ نقشبندیه .

مکتوب شصت وهفتم ـ بخان خانان درسفارش محتاجی .

مکتوب شصت و هشتم ـ بخان خانان در بیـان آنکه تواضع از ارباب غنا میزیبد ...

مکتوب شصت‌ونهم ـ بخان خانان‌دربیان تواضع که‌موجب رفعت‌دارین‌است.

مکتوب هفتادم ـ بخان بخانان در بیان آنکـه آدمیرا جامعیة اوسبب بعد اوست همچنانکه همین‌جا معیت اوسبب ترب اوست ومایناسب ذلك .

مکتوب هفتاد و یکم ـ به‌میرزا داراب بن خان خانان دربیان آنکه شکر منعم برمنعم علیه واجب است .

مکتوب هفتاد ودوم ـ بخواجهٔ جهان دربیان‌آنکه جمع ساختن دین بادنیا دشوار است .

مکتوب هفتادوسوم ـ بقلیج‌الله‌ابن قلی خان دربیان خدمت دنیا وابناء آن ودرنکوهش تحصیل علوم غیرنافع .

مکتوب هفتاد وچهارم ـ بمیرزا بدیع الـزمان درتحریض بمحبت فقراء و توجه بایشان .

مکتوب هفتاد و پنجم ـ بمیرزا بدیـع الزمان در تحریض بـر متابعة سید الکونین (ع) .

مکتوب هفتاد و ششم بقلیج خان دربیان ترقی که بسته بورع وتقویت و در تحریض برترك فصول مناجات است .

مکتوب هفتاد وهفتم ـ بجباری خان در بیان آنکه عبادت خدای بیچون بیچگونگی میسرشود .

مکتوب هفتاد وهشتم ـ بجباری خان در بیـان معنی سفر در وطن و سیر آفاقی وانفسی .

مکتوب هفتاد نهم ـ بجباری خـان در بیان آنکه این شریعت غـراءجامع شرایع ماتقدم است .

مکتوب هشتادم ـ بمیرزا فتح‌الله دربیان آنکه فرقه ناجیه ازهفتادوسه‌فرقه.

مکتوب‌هشتاد ویکم ـ به‌لالابیك درتحریض وترویج‌اسلام وبیان ضعف‌اسلام وزبونی مسلمانان .

مکتوب هشتادودوم ـ بسکندرخان لودی دربیان آنکه سلامتی قلب به‌نسیان ماسوای حق جل‌وعلا ...

مکتوب هشتاد وسوم ـ به‌بهادرخان درتحریض برجمع کردن ظـاهر را ـ وباطن رابشریعت وحقیقت .

مکتوب هشتاد و چهارم ـ بسید احمد قادری دربیان آنکه شریعت‌وحقیقت عینی یکدیگرند .

مکتوب هشتاد و پنجم ـ بمیرزا فتح‌الله حکیم در ترغیب براتیان اعمـال صالحه خصوصاً .

مکتوب هشتاد وشش ـ به‌یکی ازحکام بر کند جرك دربیان سلامتی قلب‌از مادون حق .

مکتوب هشتاد وهفتم ـ که‌پهلوان محمود دربیان آنکه چه سعادت‌است که دوستان خدای .

مکتوب هشتاد وهشتم ـ به پهلوان محمود دربیان آنکه چه نعمتی است که کسی بایمان وصلاح موی سیاه خود سپید کند .

مکتوب هشتاد ونهم ـ میرزا علیخان درعزا پرسی .

مکتوب نودم ـ بخواجه قاسم درترغیب بکلیه متوجه حق‌سبحانه باید بود .

مکتوب نود ویکم ـ بشیخ کبیردربیان آنکه تصحیح عقاید واتیان اعمـال صالحه هردوجناح اندازبرای طیران عالم قدس .

مکتوب نود ودوم ـ بشیخ کبیر دربیان آنکه اطمینان قلب بذکر است نه به نظر واستدلال .

مکتوب نود وسوم ـ بسنکدرخان لووی دربیان آنکه درجمیع اوقات بذکر الهی جل شأنه باید پرداخت .

مکتوب نود وچهارم ـ بحضرت خان دربیان آنکه آدمی را از تصحیح عقاید و اتیان اعمال صالحه چاره نیست .

مکتوب نود وپنج ـ بسید احمد دربیان آنکه آدمی نسخهٔ جامعه است و قلب او نیز برصفته جامعه است .

مکتوب نود وششم ـ بمحمد شریف دربارهٔ منع وزجر بر تسویف و تأخیر ـ و در تحریض .

مکتوب نود وهفتم ـ بشیخ دربارهٔ آنکه مقصود ازعیاد است ماموره تحصیل یقین است .

مکتوب نود و هشتم ـ بعبد القادر پسر شیخ زکریا در ترغیب بر رفق و و ترك عنف.

مکتوب نود ونهم ـ بملامحسن کشمیری درجواب استفساری نموده .

مکتوب صدم ـ بملا محسن کشمیری که درجواب سؤالی که نموده بود که شیخ عبدالکریم گفته است که حق سبحانه عالم‌الغیب نیست .

مکتوب صد ویکم بملا محسن کشمیری دربیان جماعتی که کاملا را ناقص تصور نموده زبان اعتراض درازی نمایند .

مکتوب صد ودویم ـ بملا مظفر دربیان آنکه محرم در قرض بسود مجموع مبلغ است اززیادتی فقط .

مکتوب صد وسیوم بشیخ فرید دربیان معنی عاقبت وطلب کردن قاضی از برای سربند .

مکتوب صد وچهارم ـ بقضات پر کند که مسمکن صدور یافت درعزا .

مکتوب صد وپنجم ـ به عبدالقادر دربیان آنکه تا مریض تا زمانی به نشود هیچ غذائی اورا سودمند نیست .

مکتوب صد وششم ـ بمحمد صادق کشمیری دربیان آنکه محبت باین طایفه که متفرع برمعرفت ایشانست دراجل نعم خداوندیست .

مکتوب صد وهفتم ـ بمحمد صادق کشمیری دربیان اجوبهٔ اسولهٔ چند که نوشته بودند از آنجا بوی تعنت می آمد .

مکتوب صد وهشتم ـ بسید احمد دربیان آنکه نبوت افضل ازولایت است .

مکتوب صد ونهم ـ بحکیم دربیان سلامتی قلب ونسیان .

مکتوب صد ودهم ـ بشیخ صدرالدین دربیان آنکه مقصود ازخلقت انسانی ادای وظائف بندگیست و کمال اقبال است بجناب حق .

مکتوب صدویازدهم بشیخ حمید سنبلی در بیان آنکه توحید عبارت از تخلیص قلب است .

مکتوب صدودوازدهم بشیخ عبدالجلیل التانیسری ثم الجونپوری دربیان آنکه کارآنست که بعقاید اهل سنت و جماعة بتحقیق کردیم .

مکتوب صدوسیزدهم بجمال الدین حسین کربلائی در بیان فرق میان جذبهٔ مبتدی ومنتهی .

مکتوب صدوچهاردهم به صوفی قربان درتحریض برمتابعت سیدالمرسلین .

مکتوب صدوپانزدهم بملا عبدالحق دهلوی در بیان این راه که مادرصدد قطع آنیم تماماً هفت گامست .

مکتوب صدو شانزدهم بملا عبدالواحد لاهوری در بیان آنکه سلامتی قلب متوقف برنسیان ما سواست از قلب و .

مکتوب صدوهفدهم بملایارمحمدقدیم بدخشی در بیان آنکه در ابتدا قلب تابع است در انتها این تبعیت نمیماند .

مکتوب صدو هیجدهم بملاقاسم علی بدخشی در بیان خسارت جماعتی که براهل‌الله اعتراض کنند .

مکتوب صدونوزدهم بمیر محمد نعمان بدخشی در ترغیب بر صحبت شیخ مقتدی ودر .

مکتوب صدوبیستم بمیرمحمد نعمان در ترغیب برصحبت ارباب جمعیت .

مکتوب صدوبیست‌ویکم بمیرمحمدنعمان در بیان آنکه این‌راه مکمل‌هفت گامست‌چنانکه ...

مکتوب صدوبیست‌ودوم بملاطاهر بدخشی در ترغیب‌بر بلندهمتی‌وعدم‌التفات بهرچه دردست افتد .

مکتوب صدوبیست وسوم بملاطاهر در بیان اداءِ نفل اگرچه حج باشداگر مستلزم‌باشد فوت فرضی را ازفرایض .

مکتوب صدوبیست و چهارم بملا طاهر در بیان آنکه استطاعت شرط و جواب حج‌است .

مکتوب صدوبیست‌وپنجم بمیرصالح نیشابوری در بیان‌عالم که صغیر وچه کبیر مظاهر اسماء وصفات الهیه است .

مکتوب صدوبیست‌وششم بمیرمحمدصالح نیشابوری دربیان آنکه طالب را باید که اهتمام در نفی‌الهیهٔ باطله‌نماید وبمطلوب حقیقی

مکتوب صدوبیست‌وهفتم بملاجعفر احمدرومی دربیان‌آنکه خدمت‌والدین هرچند ازحسناتست امادرجنب وصول بمطلوب‌بیگاری محض است .

مکتوب صدوبیست‌وهشتم‌بخواجه مقیم درترغیب‌بلندی‌همت وعدم‌اکتفابغیر مطلب بیچونی .

مکتوب صدوبیست‌ونهم بسید نظام دربیان‌آنکه جامعیة انسان باعث تفرقه اوست و ..

مکتوب صدوسی‌ام بجمال‌الدین در بیان آنکه تلوینات احوال را چندان اعتبار نیست .

مکتوب صدو سی‌ویکم بخواجه محمد اشرف کابلی در بیان علوشأن طریقهٔ خواجها ...

مکتوب صدو سی‌ودوم بملامحمدصدیق دربیان اجتناب ازصحبت ارباب‌غنا وترغیب‌برصحبت‌فقرا.

مکتوب صدو سی و سیوم بملا محمد صدیق در بیان آنکه فرصت را باید غنیمت شمرد .

مکتوب صدوسی‌وچهارم بملامحمدصدیق درمنع‌ازتسویف.

مکتوب صدوسی و پنجم بملامحمد صدیق فی‌بیان مراتب‌الولایة عافة کانت نوخاصة (عربی)

مکتوب صدوسی‌وششم بملامحمدصدیق‌در منع از تسویف‌و تأخیردرتحصیل مطلوب حقیقی .

مکتوب صدوسی‌وهفتم بحاجی خضر افغانی‌درعلو شأن ادای‌نماز که .

مکتوب صدوسی‌وهشتم بشیخ بهاءالدین سرهندی در مذمت دنیای دینیه واجتناب از صحبت ارباب دنیا .

مکتوب صدوسی‌ونهم بجعفر فك نهانی در بیان آنکه جماعت بیدولتان که طعن در اهل‌الله مینمایند .

مکتوب صدوچهلم بملا محمد معصوم کابلی در بیان آنکه رنج و محنت از لوازم محبت‌است .

مکتوب صدوچهل ویکم بملا محمد قلیج در بیان آنکه عمدهٔ اینکار محبت و اخلاص است .

مکتوب صدوچهل ودوم بملا عبدالغفور سمرقندی در بیان آنکه از نسبت این بزرگواران اگر اندك‌بدست‌افتد اندك نیست .

مکتوب صدوچهل‌وسوم‌بملاشمس در بیان موسم‌جوانی‌راغنیمت‌شمردن.

مکتوب صدوچهل وچهارم بحافظ محمود لاهوری در بیان معنی سیرالی‌الله و سیر فی‌الله .

مکتوب صدوچهل‌وپنجم بملاعبدالرحمان لاهوری در بیان مشایخ طریقه علیه نقشبندی .

مکتوب صدوچهل‌وششم بشرف‌الدین حسین بدخشی در نصیحت بر تکرار سبق ذکر .

مکتوب صدوچهل‌وهفتم بخواجه محمد اشرف کامل دربیان آنکه گسستن امر بپیوستن مقدمست .

مکتوب صدوچهل‌وهشتم بملاصادق کابلی دربیان آنکه‌صاحب رأی بیحاصل است و بیان آنکه زنهاربتوسط روحانیات ...

مکتوب صدوچهل‌ونهم بملاصادق کابلی دربیان آنکه هر چند مسبب‌الاسباب تعالی اشیاء را بر اسباب‌ترتیب ساختند .

مکتوب صدوپنجاهم بخواجه محمد قاسم در بیان آنکه‌شایان‌مطلوبیة جز حضرت واجب‌الوجود نیست .

مکتوب صدوپنجاه‌ویکم بمیرمؤمن بلخی در بیان بزرگی طریقه حضرت خواجگان .

مکتوب صدوپنجاه و دوم بشیخ فرید دربیان‌اطاعت‌رسول (ص) عین اطاعت حق‌تعالی است .

مکتوب صدوپنجاه وسوم‌بشیخ‌مزمل دربیان‌خلاص تام دررقیت‌ماسوی‌است .

مکتوب صدوپنجاه‌وچهارم شیخ مزمل دربیان آنکه از خود باید گذشت و درخود باید رفت .

مکتوب صدوپنجاه و پنجم بشیخ مزمل در بیان ترغیب بر رجوع به اصل خود .

مکتوب صدوپنجاه وششم بشیخ‌مزمل دربیان ترغیب اهل‌الله.

مکتوب صدوپنجاوهفتم بحکیم عبدالوهاب دربیان چون کسی پیش درویشان برود باید که خودرا خالی کند .

مکتوب صدوپنجاوهشتم بشیخ حمید بنگالی فی بیان تفاوت مراتب الکمال بحسب تفاوت الاستعدادات (عربی)

مکتوب صدوپنجاونهم بشرق الدین حسین بدخشی در بیان عزا .

مکتوب صدوشصتم به یار محمد الجدید البدخشی الطالقانی در بیان آنکه مشایخ طریقه قدس الله تعالی اسرارهم سه طایفه اند.

مکتوب صدوشت و یکم بملاصالح بدخشی کولابی در بیان مقصود از طی منازل سلوک حصول ایمان حقیقی است .

مکتوب شصت ودوم بخواجه محمد صدیقی بدخشی در بیان فضیلت ماه مبارک رمضان و مناسبت او با قرآن .

مکتوب صدوشصت وسوم بشیخ فرید در بیان اسلام و کفر ضد یکدیگرند واجتماع آن که محالست .

مکتوب صدوشصت وچهارم بحافظ بهاءالدین سرهندی در بیان آنکه فیض حق برخاص وعام وارداست .

مکتوب صدوشصت وپنجم بشیخ فرید درترغیب برمتابعت صاحب شریعت .

مکتوب صدوششم ملا محمد امین دربیان آنکه مدار برحمات بیمدارچند روزه نباید نهاد .

مکتوب صدو شصت وهفتم بشیر دیرام هند و درترغیب برعبادت پروردگار عالمیان . . .

مکتوب صد و شصت وهشتم خواجه محمد قاسم در بیان علوشان سلسلهٔ علیه نقشبندیه و شکایت از حال جماعتی .

مکتوب صدوشصت ونهم بشیخ عبدالصمد سلطان پوری درجواب سؤال او از حال مریدی که به .

مکتوب صدوهشتادم بشیخ نوردر بیان آنکه آدمرا همچنان که ازامتثال اوامر ونواهی حق چاره نیست از مراعات ادای حقوق و مواسات خلق نیزچاره نیست .

مکتوب صدوهفتادویکم بملاطاهر بدخشی در بیان آنکه آنچه برفقر لازمست دوام ذل است .

مکتوب صدوهفتادودوم بشیخ بدیع الزمان در بیان بعضی ازاسرارخاص که نصیب اقل قلیل است .

مکتوب صد وهفتاد وسوم بمیرمحمد نعمان در جواب سؤالی که کرده بودند بابیان بعض اسرار غریبه .

مکتوب صدوهفتادوچهارم بخواجه محمداشرف کابلی در بیان آنکه دیوانگان این راه معیت تسلی نمیگیرند .

مکتوب صدوهفتاد وپنجم بحافظ محمود در بیان تلوینات احوال و حصول تمکین ومعنی حدیث لی مع الله وقت .

مکتوب صد وهفتاد وششم بملامحمد صدیق در بیان آنکه محافظت اوقات از ضروریات این راهست .

مکتوب صدوهفتاد و هفتم بجمال الدین حسین بدخشی در ترغیب برتصحیح عقاید بمقتضای آراء صائبهٔ اهل سنت .

مکتوب صدوهفتادوهشتم بمیرزامظفردرسفارش شخصی ودرترغیب برمتابعت سیدعالمیان وخلاصهٔ آدمیان .

مکتوب صدوهشتاد ونهم بمیرعبدالله بن میرمحمد نعمان دربیان نصیحت .

مکتوب صد و هشتادم خواجه ابوالقاسم در استفسار بعضی اسامی پیران که درآن تردد پیدا شده .

مکتوب صد و هشتاد و یکم بمحمد صادق در جواب استفسار آنکه سبب چیست که جمعی ازمشایخ

مکتوب صدوهشتادودوم بملاصالح کولابی دربیان حدیث نبوی که فرموده‌اند مر اصحاب خود را .

مکتوب صد وهشتاد وسوم بملامعصوم کابلی در نصیحت .

مکتوب صد وهشتاد و چهارم بقلیج ... درترغیب بر متابعت سیدالمرسلین .

مکتوب صد و هشتاد و پنجم بمنصور عرب در بیان سلامتی قلب در سفارش شخصی .

مکتوب صدوهشتادوششم بخواجه عبدالرحمان مفتی کابلی در بیان تحریض برمتابعت سنت واجتناب از بدعت .

مکتوب صد و هشتاد و هفتم بخواجه اشرف طریق رابطه اقرب طراق موصله است .

مکتوب هشتاد وهشتم بخواجه محمد صدیق بدخشی در بیان حل مسائلی که پرسش کرده‌اند .

مکتوب صد وهشتاد ونهم بشرف الدین حسین بدخشی در بیان یاد فقراء

مکتوب صدونود بیکی از فرزندان میرمحمد نعمان بدخشی در تعلیم ذکر با بعضی از نصایح ضروریه .

مکتوب صد ونود ویکم بخان خانان در ترغیب برمتابعت انبیاء (ع) .

مکتوب صدونود ودوم بشیخ بدیع الدین سهار نپوری در جواب استفاری که فرموده .

مکتوب صد ونود وسوم بشیخ فرید در ترغیب بتصحیح عقاید بروفق آراء اهل سنت وجماعت .

مکتوب صد ونود وچهارم بمیر صدرجهان در تحریض برترویج ملت وتائید دین ومایتعلق بذلك .

مکتوب صد ونودوپنجم بصدرجهان در اعزاز و تحریض برترویج شریعه... واظهار تأسف برضعف اسلام واهل آن .

مکتوب صد و نود و ششم بمنصور عرب در بیان راهیکه ما درصدد قطع آنیم هفت گامست .

مکتوب صدو نود و هفتم بپهلوان محمود دربیان آنکه سعادتمند کسی است که دلش از دنیا سرد شده باشد .

مکتوب صد و نود و هشتم بخان خانان دربیان آنکه آشنائی فقرا با اغنیا در این زمان معتبر است .

مکتوب صدو نود و نهم بملامحمد امین کابلی دربیان قبول فرمودن آنچه او طلب نموده بود از ورد مشغولی .

مکتوب دویستم بملاشکیبی اصفهانی در حل عبارت نفحات که اغلاق داشت وطلب شرح او نموده بود .

مکتوب دویست ویکم بکوچك بیك حصاری درجواب استفسار دارد .

مکتوب دویست ودوم بمیرزا فتح الله حکیم در تأسف ازحال جماعتیکه خود را در سلك ارادت این اکابر ...

مکتوب دویست وسوم بملاحسین در تحریض بر محبت این طایفه در بیان آنکه جلیس ایشان ازشقاوت محفوظ است .

مکتوب دویست وچهارم محمد نعمان بدخشی دربیان آنکه ازتعرضات اهل خسران محنت نکشند ...

مکتوب دویست و پنجم بخواجه محمد اشرف کابلی در بیان آنکه متابعه صاحب الشریعه ...

مکتوب دویست وششم بملا عبدالغفور سمرقندی در خدمت دنیا و نکوهش گرفتاری بتنعمات آن .

مکتوب دویست و هفتم بمیرزا حسام الدین دربیان آنکه قرب ابدان را در قرب قلوب تأثیر عظیم است .

مکتوب دویست و هشتم محمد صادق در جواب سؤالیکه نموده بودند که سالك این طریق .

مکتوب دویست و نهم بمیرمحمد نعمان درحل بعضی عبارات مغلق رساله مبدأ ومعاد که پرسیده بود.

مکتوب دویست و دهم بمولاناشکیبی اصفهانی درحل عبارت نفحات که پرسیده بود و در ذکر بعضی از نصایح خیریه که مسئلت نموده بود.

مکتوب دویست و یازدهم ـ بمولانا یارمحمد قدیم بدخشی در جواب سؤال او که کرده بود ازمقولهٔ مولوی .

مکتوب دویست ودوازدهم ـ بمولانا محمد صدیق بدخشی در جواب بعضی اسوله که پرسیده بود وحل واقعهٔ که دیده بود نوشته .

مکتوب دویست وسیزدهم ـ بشیخ فریـد دربیان مواعظ و نصایح وترغیب برمتابعة علماء اهل سنت .

مکتوب دویست و چهاردهم ـ بخان‌خانان دربیان آنکه‌دنیامزرعهٔ آخرتست.

مکتوب دویست وپانزدهم بمیرزا داراب درمذمت دنیا .

مکتوب دویست وشانزدهم ـ بمیرزا حسام‌الدین دربیان سر کثرت ظهـور خوارق ازبعضی اولیاء ...

مکتوب دویست وهفدهم بملا طاهر بدخشی در بارهٔ نسبت باطـن هرچنـد بجهالت وحیرت کشد زیباتراست .

مکتوب دویست وهیجدهم ـ بملاداوددربیان آنکه‌رعایت آداب پیرطریقت .

مکتوب دویست ونوزدهم ـ بمیرزا ایـرج در بیان آدمی از نادانی خود در فکر ازالهٔ مرض ظاهرخود است .

مکتوب دویست وبیستم ـ حمید بنگالی در بیان بعضی از اغـلاط صوفیه ومنشاء غلط آنها .

مکتوب دویست و بیست و یکم - بسید حسین بانکپوری دربیان خصایص وکمالات طریقهٔ علیه نقشبندیه.

مکتوب دویست وبیست و دوم - بجواد محمد اشرف کابلی دربیان خرابی احوال ودید قصورومتهم داشتن.

مکتوب دویست وبیست وسوم بخواجه جمال الدین حسین کولابی درتحریض براظهاراحوال وواقعات نمودن بشیخ بزرگوارخود.

مکتوب دویست وبیست وچهارم - بمیرمحمد نعمان بدخشی دربیان رعایت آداب ودفع مظنهٔ آزار.

مکتوب دویست وبیست وپنجم - بملا طاهر لاهوری دربیان آنکه در بدایت این طریقهٔ علیه احوالی که دیگرانرا درنهایت میسر گردد.

مکتوب دویست وبیست وششم - شیخ محمد مردود دربیان فرصت حیات بسیارقلیل است.

مکتوب دویست وبیست وهفتم- بملاطاهر لاهوری دربعضی ازنصایح ومواعظ که بمقام شیخی وتکمیل تعلق دارد.

مکتوب دویست وبیست وهشتم - بمیرمحمد نعمان دربیان بعضی از نصایح که بمقام تکمیل وتعلیم طریقه تعلق دارد.

مکتوب دویست وبیست ونهم بمیرزا حسام الدین احمد دربیان آنکه طریق ما همان طریق حضرت ایشانست.

مکتوب دویست وسی ام - بشیخ یوسف برکی درعلوهمت وعدم التفااست بآنچه حاصل شود.

مکتوب دویست وسی ویکم - بمیرمحمد نعمان درجواب اسؤلهٔ که نموده وپرسیده که فرق دربیان وصول وحصول چیست ...

مکتوب دویست وسی ودوم - دربیان حقیقت دنیای دنیه وقبح مزخرفات رویهٔ آن.

مکتوب دویست وسی و سوم - بشیخ فریـد دربیان بعضی نصایح بحسن ادا ظهوریافت .

مکتوب دویست وسی وچهارم - بحقایق آگاه معارف دستگاه عالم ربـانی سبحانی مخدوم زادهٔ کلان اعنی الشیخ محمد الصادق سلمه‌الله سبحانه وبقاه واوصله الی غایة مایتمناه صدوریافت دربیان آنکه حقیقت واجب‌الوجود تعالی وجودمحض است که منشاء هرخیر و کمال است.

[۳۳۲۹ - مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق شیوهٔ هندی ازقرن ۱۱ چند برگ پس ازص اول مندرس‌است وازمکتوب دوتا هفتم خوانده نمیشود .

قطع : رحلی۲۲/۵ × ۳۶ج : مقوای قرمز با عطف ازپارچه سیاه . صفحات:۳۰۹ سطور :۱۹ کاغذ : هندی شکری شماره ثبت قدیم : ۷۸۰۴۷ . جدید : ۶۵۲۸ .

تحفة المحتاج الی ادلة المنهاج **(عربی)**

ازابوالفضل شهاب‌الدین احمدبن محمدبن‌حجرهیتمی (م - ۹۷٤) .

این کتاب شرح است بر کتاب منهاج الطالبین امام محیی الـدین نووی (م - ٦٧٦) که‌آن خودبر گزیدهٔ کتاب‌محرر ابوالقاسم عبدالکریم بن محمد رافعی قزوینی(م-٦٢٣)است(فتح‌الوهاب- شماره۳۰۳۹این فهرست نیزشرح‌قاضی‌زکریای انصاری‌نیزاختصار همین‌منهاج است) .

حاج خلیفه ازسراج‌الدین‌بن ملقن به‌چند شرح برمنهاج نووی یاد کرده بنامهای‌الاشارات الی ماوقـع فی‌المنهـاج من‌الاسماء والمعانی واللغات ، البلغه. جامع الجوامع (در۳۰ مجلد که بیشترآن سوخته) عمدة‌المحتاج ، العجالة،تصحیح المنهاج وتحفة‌المحتاج .

حاج خلیفه در میان شروح منهاج نووی تنها شرح‌اخیر ابن ملقن را بانام تحفة‌المحتاج یاد کرده است . درفهرست دارالکتب‌قاهره چاپ سال ۱۹۲٤ ، شرح

ابن حجر و شرح شرف‌الدین عیسی بن عثمان بن عیسی غزی با نام تحفة‌المحتاج یاد شده و همچنین در سه جا از فهرست مخطوطات موصل تحفه از ابن حجر است .

در فهرست دارالکتب قاهره نوشتهٔ فؤاد سید (چاپ ۱۹٦۲) یك نسخه از مجلد دوم شرح ابن ملقن باعنوان شرح منهاج معرفی شده در فهرست دارالکتب ظاهریه دمشق (مجلد فقه شافعی) چند نسخه ازمجلدات شرح ابن حجر برمنهاج یادشده با نام تحفة‌المحتاج کتاب حاضر ـ برطبق نوشته های متعدد تازه و کهن پشت برگ اول نسخه موسوم به تحفة‌المحتاج و از سراج‌الدین عمر بن ملقن است اما این نوشته‌ها مسلماً سهواست زیرا علاوه براینکه صدر چند نسخه ازمجلد دوم تحفة‌المحتاج شرح ابن حجر برمنهاج که نقل شده در فهرست ظاهریه با صدر نسخه حاضر مطابقت دارد و نیز در پایان نسخه ،کاتب نوشته تمام شد جزء دوم از تحفة‌المحتاج. وعلاوه‌بر گواهی فهارس دارالکتب قاهره وظاهریه‌دمشق ومخطوطات موصل ، نقل مؤلف از کتابها ومؤلفین قرن ۹ واوائل قرن ۱۰ که همه پس ازسال ۸۰٤ (تاریخ درگذشت ابن الملقن است) مسلم میدارد که این کتاب ازسراج الدین عمر بن ملقن نیست .

ونیز نقل مؤلف این شرح از شرح خود بر ارشاد مقری یمنی (م ـ ۸٦۹) تایید میکند که از ابن هجر هیتمی است ، (حاج خلیفه اشتباها و به پیروی او عمر رضا کحاله شرح ارشاد را ازابن حجر عسقلانی پنداشته‌است) . مؤلف ازچند اثر دیگر خود نیز یاد کرده که‌حاج‌خلیفه و دیگر مراجعی که دیده شد نیاورده‌اند مانندالمستوعب‌شرح‌العباب (العباب المحیط‌بمعظم نصوص‌الشافعی و الاصحاب‌ازصفی الدین احمد بن عمر معروف به ابن مذحجی درگذشته در۹۳۰) وسوابغ المدد . همچنین مؤلف از این مؤلفات و دانشمندان یاد کرده : العناوین (تالیف‌خوداو) شرح ارشاد (از او) شرح‌منهاج نووی از ابن‌البلقینی (م ـ ۸۰۵) و از ابوزرعه شاگرد بلقینی ، شرح منهاج زرکش (م ـ ۷۹٤) ، ابن المقری ، قواعدالکبری

از عزالدین عبدالعزیزبن عبدالسلام (م ـ ۶۰۶)، ابن رفعه (م ـ ۷۱۰) وابن ابی عصرون (م ـ ۶۶۵).

رجوع شود به کشف الظنون ۲ : ۵۵۰ فهرست دارالکتب قاهره چاپ ۱۹۲۴ ج ۱: ۵۰۴ و ۹۱ (تعلیقات) دارالکتب ظاهریه (فقه شافعی) : ۴۸ ـ ۵۳ مخطوطات موصل : ۱۶ ، ۶۲ و ۱۱۰ معجم المؤلفین ۲ : ۱۵۲

[۳۳۳۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ تحریری (بشیوهٔ ترکی) محمد بن قرنی بن بدرالدین بن الیاس از قرن ۱۰ ـ ه این نسخه مجلد ۲ (از چهار مجلد) تحفة المحتاج و خاص کتاب بیع و معاملات است درکنار برخی ازصفحات نوشته‌هایی هست و از آن جمله یکی از ابن قاسم است. کنار برگ ۲ و برگ ۵ از آخر وصالی شده برگ ۱ و ۲ تازه است پس از برگ ۲ و برگ ۷ یك برگ سفید است چنین پیداست مقداری از نسخه افتاده است. کنار برخی از برگها آثار رطوبت دیده میشود

آغاز: بسمله ، رب یسر یا کریم ، کتاب البیع قیل افرده لارادته وعاً منه هو بیع الاعیان و یردبان افراده هوالاصل أذ هو مصدر و ارادة ذاك تعلم من افراده السلم بکتاب مستقل و هو لغة مقابلة شی بشی و شرعا عقد يتضمن مقابلة مال بمال بشرطه الاتی... يقع علی الاخر و ارکانه عاقد و معقود عليه و صيغة ولقوة الخلاف فيها ...

انجام : و يسقط حقه و ان لم يقرر الناظر المنزول له لانه بالخيار بينه وبين غيره والله اعلم. کاتب سپس چنین رقم کرده «الحمدلله الذی هدانا لهذا ... وقع الفراغ من کتابة هذا الجزء الشريف المسمی بتحفة المحتاج ... فی الشهر المبارك جمادی الاول فی یوم خمسه و عشرين يوم الاربعاء بعد العصر بالمكة المشرفه . . . علی يد احقر العباد . . . محمد بن قرنی بن بدرالدين بن الياس . . . صلی الله عليه و سلم .

عبارت متن (که آمیخته باشرح است) بشنگرف است. نسخه تصحیح شده واصلاحات در حواشی ثبت است، پشت برگ اول نسخه تملك ابوالقاسم بن حسن (صاحب قوانین) چند تملك از سیدمصطفی صفائی خوانساری که نسخه را سهوا شرح منهاج سراج الدین بن ملقن پنداشته

دیده میشود . بر یك برگ اضافی اول نسخه فهرست ابواب فقهی نسخهٔ (بخط همان خوانساری) نوشته شده .
قطع : خشتی ۲۱ × ۱۵ ج تیماجی سبز رنگ ضربی صفحات : ۵۹۳ ، سطور :..
کاغذ . ترکی شکری رنگ شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۰۷۸ جدید ۶۵۵۸ .

مسالك الافهام الی آیات الاحکام (عربی)

از جوادبن سعدالله بغدادی ساکن اصفهان و شاگرد شیخ بهائی و صاحب شرح خلاصة الحساب (معروف بشرح فاضل جواد) . وی در ۱۰۴۳ تألیف مسالك الاحکام را پایان داده وخود تا۱۰۹۷ (تاریخ نسخهٔ ماست که بنظر مصنف رسیده) را زنده بوده.

این کتاب ابواب فقه را از آغاز تا کتاب « قضاء وشهادات » شامل است وشاید پس از « لباب » کمال الدین حسن بن محمد استرابادی ، مبسوط ترین کتاب از نوع خود در آیات احکام است .

در کتابخانه مرکزی دانشگاه والهیات نسخه‌ای ازمسالك الافهام موجود است .

کشف الحجب : ۵۰۲ فوائدالرضویه قمی : ۸۵ ذیل مستدرك از حاج میرزا حسین نوری (مجلد۳)

فهرست دانشگاه ۱:۲۰۸ ، الهیات : ۶۲۰ ذریعه ۱ : ۱۲۶

آغاز : بسمله و به‌ثقتی الحمدلله الذی انزل الکتاب علی عبده بیانا للاحکام و جعله مصدقا لنبوته ومؤیداً لرسالته الی الخاص والعام ... و بعد فیقول اقل العباد جوادبن سعیدبن جوادلماکان من اجل النعم والقسم استفادة الاحکام الشرعیه من الایات القرآئیه وقد...

انجام : فی اصول الی تحصیل رضاك انك ذوالفضل القدیم و المن العظیم والحمدلله رب العالمین وقد وافق الفراغ ... سنه ۱۰۹۷ علی ید المحتاج ... ناصربن جماز الحسینی .

[۳۳۳۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ ناصربن جماز (یاحماد) حسینی مورخ ۱۰۹۷ ، این نسخه را مصنف دیده ودرکنارصفحهٔ آخر نسخه یادداشتی بخط او دیده میشود .

قطع : رحلی ۲۰/۵ × ۳۰ج: تیماجی قرمز کهنه ، صفحات: ۵۳۳ سطور: ۲۷. کاغذ: اصفهانی ضخیم ، شماره ثبت قدیم : ۶۶۹۷۷ . جدید : ۶۳۸۸

شفاء (الهیات ...) **(عربی)**

از شیخ الرئیس ابن سینا .

[۳۳۳۲]

نسخه‌ایست ازالهیات‌شفاء (فن‌سیزدهم) بخط شکسته نستعلیق مورخ ۱۰۷۳ .
نسخه‌ایست مصحح که نسخه بدلها‌واصلاحات درحواشی آن‌ثبت شده.در برخی ازصفحات فقراتی ازحاشیه مولی صدرا بانشان « ص دره » دارد . کنار دوبرگ اول‌وصالی شده پشت برگ‌آخرچند‌نوشته است ازآن‌جمله‌ترجمه پاسخ شیخ بهاءبوالحسن عامری درموضوع‌خلافت بنقل ازمجالس‌المؤمنین . پشت برگ اول نیزچند تملك ویادداشت دیده میشود .
بریك برگ اضافی اول‌نسخه صورة سؤال وجواب ابوسعید باشیخ الرئیس نوشته‌شده برگ آخر پاره‌است اما بنوشته‌ها آسیبی نرسیده عناوین شنگرف است
قطع : نیم خشتی ۱۲ × ۲۰ج : تیماجی مشگی مندرس صفحات : ۲۶۸ سطور : ۱۹ کاغذ : اصفهانی شمارهٔ ثبت قدیم : ۷۸۰۸۶ ، جدید : ۶۵۸۷ .

۱ـ مشرق الشمسین (ص ۱ـ۹ دفتر) **(عربی)**

از شیخ بهاءالدین عاملی .

رجوع شود به ص این فهرست . نسخه حاضر بخشی از اول کتاب است و ظاهراً کاتب بقیه آنرا ننوشته.حاشیه هـایی از مؤلف بانشان « منه‌مد ظله » در نسخه هست .

پایان: و اشترطوا فی‌التزکیه شهادةعدلین واستدلواعلی‌ما ذهب‌الیه الاکثر بوجهین ما ذکره‌العلامه طاب ثراه .

۲ـ اثنی عشریه ـ طهارتیه(ص۱۵ـ۹۸) **(عربی)**

از شیخ بهائی عاملی (نسخه شمارهٔ این فهرست) . این نسخه مانند نسخهٔ سابق‌درزندگی‌شیخ بهائی‌نوشته شده و در ذیل حواشی او «منه مدظله » دیده‌میشود

وکاتب درذیل رساله چنین رقم کرده : تمت الرساله علی ید الفقیر الحقیر ... زمان الدین بن جمشید . فی دارالسلطنه اصفهان فی یوم الثلثاء ثلث وعشرین شهر جمادی الاخر سنه ۱۰۲۹ من الهجرة .

۳ـ اثبات صانع (ص ۱۰۲ـ ۱۱۱ دفتر) (عربی)

ازعلی نقی بن محمد هاشم طغائی کمره ای متخلص به نقی (زنده در ۱۰٤٤) (۱) در استخراج دلیل بر اثبات و توحید صانع و عین ذات بودن صفات خدا از دو حدیث که بدانها اشاره کرده اما بتفصیل آن دو حدیث رامعلوم نداشته درسطور آخر رساله نوشته «وقد لاح بهذا التحقیق دفع مایقال من انه لوکان ذاته الاحدیه حقیقة العلم والقدره والاراده و غیر ذلك من الصفات للزم التر کب والکثره . ولاح ایضا سر قول مولانا محمد الباقر (ع) مخاطبا... هل یسمی عالما قادرا الالانه وهب العلم للعلماء والقدرة للقادرین فکل ماميزتموه باوهامکم من ادق معانيه مخلوق مصنوع مثلکم مردود الیکم »

از کمره ای رساله‌ای در حدوث عـالم و کتابی در کلام بنام المقاصد العالیه یاد شده است. این رساله درآغاز یك مقدمه در کلیات وجود دارد .

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین... امابعد فهذه دلالة ذوقیه علی وجود الصانع

۱ ـ درگذشت کمره‌ای در تذکرهٔ نصرآبادی وجز آن ۱۰۳۱ ثبت‌شده (وصاحب ذریعه این ضبط را بهمه تذکره‌ها نسبت‌داده‌اند) امااین ضبط مسلماً نادرست است زیرا تاریخ تألیف یکی‌ازرساله‌های اودرمجموعه حاضر ۱۰۳۶ است و«هموالثواقب» را(که نسخه‌آن در سپهسالار موجود است) در ۱۰۴۰ بپایان رسانیده است ورساله صلوة درمغصوب رادر۱۰۴۲. وی‌دانشمندی متفنن‌وشاعرو نیزمردی هوشیاروآزاده‌ومنتقدبوده وکتاب هموالثواقب رابفارسی دربارهٔ اوضاع سلطنت‌شاه صفی (۱۰۳۸ـ۱۰۵۲) نوشته.فهرست‌کامل کتابها و آثاراو را در مراجعی که ازاویاد کرده‌اند ندیدم.دردفترحاضر (شمارهٔ ۳۳۳۳) چندرساله ازاوهست‌که در تراجم اونیامده‌ودیگر ازمؤلفات او(بنقل‌قمی ونوری): جامع صفوی درپاسخ نوح‌افندی‌مفتی متعصب حنفیان،رساله‌درحدوث‌عالم، تحریم‌توتون، تحریم نمازجمعه (درغیبت‌امام) ومقاصدعالیه درحکمت ودیوان شعراست .

تعالی وصفاته العلی و عینیة الصفات ونفی الشریك و دفع التشکیك سنحت للفقیر المقر بالتقصیر فی العلم والعمل علی النقی بن محمدهاشم الطغائی بالتامل فی الحدیثین المذکورین فیهافان کانت قدصادف الحق والصواب فببرکةالتوجه الی اول ناطق...

پایان: فلامعنی بعدالعجزعن تعقل الذات محاولة تعقل کیفیةالعلم و کذاباقی الصفات و بالتامل فیماسبق من الکلام ینکشف حقیقةالمقال والی الله المتعال المفزع فی الحال والمآل.

رجوع شود به ذریعهٔ ۹:۱۱۲۲ فهرست سپهسالار : ۳۴۷ - ۳۴۸ فوائدالرضویهٔ قمی : ۳۳۸ امل الآمل - تصحیح سید احمد حسینی چاپ بغداد ۲ : ۱۵۰.

این نسخه باقلمی دیگر است (بجز قلم دیگر رساله‌های دفتر) ونیز تازه‌تر است.

۴- ولایت پدر وجد در نکاح (رساله درثبوت...)

(ص۱۱۴- ۱۴۹ دفتر) **(عربی)**

ازمولی علی نقی کمره‌ای طغائی (مؤلف رساله بالا) این رساله رادرشیراز در ۱۰۳۶ بپایان رسانیده ونسخهٔ حاضر (ظاهراً) بنظراو رسیده واوبر بعضی ازسطور آن خط کشیده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین...مسئله مهمة صعب لعموم البلوی بها...اختلف علماءالفرقه الناجیه. بسبب اختلاف الروایات عنهم(ع) فی ثبوت الولایه للاب والجد له علی البکر البالغ الرشیده فی عقدالنکاح...علی اقوال سته...

پایان: فکونها انشاآت هوالصحیح والله سبحانه اعلم ولیکن هذاآخر مانورده فی هذه المسئله والتطویل لزیادة الاعتناء فانهامن المهمات.و کتب الفقیر...علی النقی بن محمد هاشم الطغائی الکمره‌ای. ...فی دار الملك شیراز. مفتتح شعبان المعظم سنة ۱۰۳۶ .حامداًلله تعالی.

۵- الصلوة فی المغصوب (۱۵۳-۱۶۶ دفتر) (عربی)

ازعلی نقی طغائی (مؤلف دو رساله پیش) در اثبات بطلان نماز در مکـان غصبی

وی میگوید فتوای علماء شیعه وصابئیان ویك فتوی از شافعی واحمدبن حنبل صلوة درمغصوب باطل ودرمذهب ابوحنیفه ومالك صحیح است وسپس ادلهٔ بطلان یاد کرده (۱)

این رساله رادر ۱۰۴۲ بپایان رسیده است این نسخه نیز بنظر مؤلف رسیده وخوداو درذیل و کنار آخرین صفحه آن چیزی نوشته .

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین...مسئله اجمع العلماء کافـة علی تحریم الصلوة فی المکان المغصوب مع العلم بالغصبیه.

پایان: دلالة النهی فیها علی کونها غیر موافقه لامر الشارع فـی غایة الظهور والله الموفق وحیث قداتضح حق المسئله ولیکن هذاآخر الکلام والصلوة...علی خیر خلقه..خیر الانام.مؤلف سپس باخط خویش چنین افزوده :

فرغ من تسویدها مؤلفها الفقیر الی الله الغنی علی النقی بن محمدهاشم فی شهورسنة ۱۰۴۲ در کنار همین سطور نیز سخنی ازعلامه درنهج الحق، درتأیید موضوع رساله (بطلان نمازدر غصبی) نقل کرده است .

۶ - تصرف المشتری فی زمن الخیار = خیاریه (عربی)

حیاة المحقق الکرکی وآثاره ۴ ۵۸/۲ [رساله‌فی ...] (ص ۱۶۹ - ۱۹۵ دفتر) محقق کرکی (۹۴۰ ق)

این رساله راصاحب ذریعه احتمال قوی داده‌اند از کرکی باشدزیرا نسخه‌ای

۱- محققان متاخرعلماء شیعه برمبنای «ترتب» شیوهٔ استدلال‌دراین مسئله راتغییروبه صحت نماز فتوی‌داده‌اند. ترتب ازمکتب میرزامحمد حسن شیرازی آوازه‌یافت وماآنرادر سخنان شیخ‌محمد نقی‌اصفهانی‌صاحب هدایه‌المسترشدین یافتیم

ازآنرا کـه بخط درویش محمد بن درویش فضل‌الله سمنانی در تاریخ ۹۵۸ نوشته شده درضمن مجموعه‌ای از رساله هـای کرکی دیده‌اند، نسخه حاضر را ظاهراً کمره‌ای خود رونویس کرده (مگر ص اول که باقلم‌تازه است) ودر کنار صفحات آن‌حاشیه هـائی بانشان «ن ق ی عفی عنه» دارد واز مؤلف رساله باعنوان«صاحب الرساله» یاد کند وگویا اوهم نویسنده را نمیشناخته است .

رجوع شودبه ذریعه ۱۱ : ۱۴۸ – ۱۴۹ .

آغاز: بسمله الحمدلله والصلوة علی محمد وآله اللهم اهدنا لما اختلف فیه من‌الحق باذنك فقدتقرران‌البیع بشرط الخیار علی ثلثةانواع فان‌الخیار امالِلبایع اوللمشتری اولهما ...

پایان: واین‌غلط افحش من‌هذا لولاقلة التأمل لمقاصدهذاالفن وعدم‌التضلع من اصوله ولاحول ولاقوة الابالله وهیهنا یحسن عنان الیراعه حامدین لله مصلین علی‌رسوله محمد وآله الطاهرین .

[۳۳۳۳]

دفتریست بخط نسخ وشکسته نستعلیق وباقلمهای مختلف ازقرن ۱۱ (مگر شماره .،. که تازه است) عناوین شنگرف ، کنار برگ اول شمارهٔ ۶ وصالی شده برگ اول نازك ومندرس است وپشت آن‌تملك عبدالغفار بن‌زین‌العابدین ونیز توضیحی دربارهٔ تعداد اوراق ورساله های مجموعه است‌که باوضع‌کنونی‌آن مطابقت ندارد .

قطع : رقعی ۱۳ × ۱۹ صفحات : ۱۹۵ سطور :. کاغذ : اصفهانی (رساله شماره:۳ فرنگی) . شماره ثبت قدیم ۷۸۲۳۱ . جدید : ۶۷۳۶ .

۱ ـ روض الجنان (ص ۱ ـ ۲۹۶ دفتر) **(عربی)**

=روضة الجنان ازابوالحسن بن‌احمدکاشی (قرن ۱۱ ـ هـ)

دربارهٔ این کتاب‌وگزیده‌اش«الحسن» رجوع‌شودبه :

فهرست مجلس ۵ : ۲۷۸ ونیز مجلد۹ : ۲۵۹ فهرست دانشگاه: ۱۹۹٤/۷.

در روضه ۷ از حدیقه ۵ نسخه حاضر ۵ منظر است (در نسخه شمارهٔ ۱۸۳۳ روضه ۴۷ منظر دارد) و منظر ۵ در اثبات تجرد نفس است از ماده، مبتنی بر ۳ مقدمه ودر پایان آن گوید «دراین دومقدمه مباحثی بزرگ است وشاید آنهارا دررساله‌ای که باین کتاب الحاق خواهم کرد گرد آورم».

آغاز: طوبی لحدیقة کلام ...

پایان: ولیقصر علی هذا القدر حامدین مصلین علی نبیه ... وآله المطهرین اولی الخطر مابقی للسماء الغبراء عین واثر. کاتب نسخه درذیل آن چنین رقم کرده: قدتم هذاالکتاب علی ید الفقیر ... ابن صفی الدین محمد معز الدین احمدالمکنی بابی محمد ... فی شهر جمادی الثانیه من شهور سنه ٦ الف.

۲ - **اختلاج اعضاء** (ص ۲۹۷ دفتر) **(عربی)**

گفتاری کوتاه است دربارهٔ اختلاج بنقل از حدیث عبدالله بن جعفر صادق علیه‌السلام پایان این برگ مندرس است ومعلوم نیست که دنباله این گفتار دردفتر بوده یانبوده.

آغاز: بسمله الاختلاج فی الاعضاء المروی عن سیدنا و مولانا سید الامام ابی عبدالرحمن عبدالله بن جعفر ... اذا اختلج وسط الرأس فهویدل علی السلطنه.

۳ - **فوائد** (۲۹۸ - ۳۰۱ دفتر) **(عربی)**

ازابوالحسن بن احمدکاشی (مؤلف روض الجنان).

فهرست ۹ : ۳۵۹ ذریعه ۱٦.

آغاز: الحمدلله رافع درجات اهل التجرید

پایان: ومحل تحیر الاوهام والحمدلله الملك العلام. کاتب افزوده: فرغت من کتابتها ... فی محرم الحرام سنه ٦ والف.

[۳۳۳۴ - مجموعه]

دفتریست بخط شکسته نستعلیق معزالدین احمد مکنی به احمد فرزند صفی الدین محمد

مورخ ۱۰۰۶، قلم شمارهٔ ۲و۳ اندکی متفاوت است برگ آخر شمارهٔ یکم (روض الجنان) مندرس ووصالی شده‌است وگوشه راست چندسطر بالای صفحه خوانده نمیشود، درذیل نسخه مهری بانقش «عبده‌الراجی ابوالقاسم» ویك رباعی ازابوسعید دیده می شود جای عنوانها (روضه ومنظر) درشماره یکم سفید است .
قطع : رقعی ...×... ج تیماجی قرمز رنگ.صفحات: ۳۰۱ و سطور :...کاغذ : اصفهانی . شماره ثبت قدیم:۷۸۰۶۸ : جدید : ۶۵۴۷ .

شفا (الهیات) (عربی)

ازابن سینا .

[۳۳۳۵]

نسخه ایست بخط نستعلیق بسیار ریز وزیبا وخوانا درقرن ۱۱ (بدون نشان ورقم کاتب) . فهرست تفصیلی مقالات بخش الهیات شفا برسه صفحه‌درآغاز نسخه باخطی تازه‌تر نوشته شده . تملك محمدامین طبیب. ابوالقاسم رضوی و مالکی‌که سجع مهرش «صراط علی حق نمسکه» هست دراول وآخر نسخه دیده میشود ، پشت نخستین برگ اضافی نسخه سند روایت خواجه نصیر اشارات‌را ازابن سینا وتاریخ تألیف شرح اشارات قید شده .
قطع : رقعی ...×... ج: تیماجی مندرس قهوه‌ای رنگ:صفحات ۱۶۷، سطور:...
کاغذ : اصفهانی، شماره ثبت قدیم : ۷۸۰۸۵ جدید : ۶۵۸۶

شرح ایساغوجی (عربی)

از حسام‌الدین‌حسن کاتی (م ـ ۷۶۸)

رجوع به‌ص۹۰۹ و۸۱۴ این‌فهرست‌شود.

این‌نسخه‌مکرر نسخهٔ شمارهٔ ۳۲۳۵ است

[۳۲۳۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ جعفر علی‌بن حاج سلطانعلی‌مرندی الاصل اهری‌المسکن‌مورخ ۱۰۵۳ وکاتب نسخه را در اهر نوشته و در ذیل آن چنین رقم کرده «تم‌الکتاب... فی‌بلدة المبارکة اهرمن‌توابع‌آذربایجان . علی ید اضعف العباد جعفرعلی ... من شهو رسنه ثلث و خمسین والف» وکنار آن افزوده «وهی نسخه‌لنفسه» . حاشیه‌های بسیار درکنار صفحات خاصه در صفحات اول بنقل از شرح ، محیی‌الدین ، مطارح ، شرح تجرید ، احمد ، داود بردعی ، سعدالله فناری و نیز حاشیه‌هایی بی نشان دیده میشود پشت‌برگ اول تملکی‌است‌از حاج‌محمد جعفر سیحانی .

قطع : نیم خشتی ۱۴×۲۱ج : گالینگورقهوه‌ای با عطف و گوشه از تیماج‌قهوه‌ای
صفحات :۵۳سطور : ۱۱ کاغذ : ترکی.شمارهٔ ثبت‌قدیم:۶۷۰۱۸ جدید: ۶۴۳۳

امواج البکاء (فارسی)

ـ مقتل از مولی نوروزعلی بسطامی (م ـ ۱۳۰۹) مؤلف فردوس التواریخ این مقتل بنوشته ذریعه در ۱۲٦٥ بچاپ رسیده و دارای یك طوفان و چهار موج است .

مولی نوروزعلی، پس از نوشتن این کتاب، کتابی نیز درسر گذشت مختار نوشته بنام سرورالمؤمنین و در هنگام نوشتن آن بر روایتی در باب حوادث پس از واقعهٔ طف دست یافته‌وآن روایت را در ذیل این کتاب گذاشته و اینك بخط‌کاتب در ذیل نسخه حاضر موجود است (ظاهراً باید این حکایت در ذیل نسخه چاپی نیز چاپ شده باشد)

بسطامی در این ذیل از کتاب تحفهٔ حسینیهٔ خود که در دوجلد است نیز یاد کرده است .

رجوع شود به ذریعه ۱:۳۵۱ و ۳:۴۰۳ فهرست مشار : ۱۵۱و۳٦٤

آغاز: نحمدك اللهم یامن فتح‌باب ... اما بعد چنین گوید مستغرق... بحر معاصی ... نوروز علی‌بن محمد باقر بسطامی ...

پایان: وطلب مغفرت‌ویاری نمایند .

آغاز ذیل: چون بعداز اتمام این نسخه شریفه ... مشغول به تألیف‌سرور المؤمنین شدم که در احوالات مختار است .. در حین تألیف آن کتاب بر خوردم بحکایت جانسوزی ...

پایان: فاشهدوا‌ملائکتی قدتم هذاالحدیث‌الشریف .

[۳۳۳٦]

نسخه‌ایست بخط شکسته نستعلیق زین‌العابدین بن مشهدی آقا خویی مورخ ۱۲۸۵

بر برگهای اضافی پایان نسخه کاتب نسخه فقراتی از چند روایتو خطبه (که برخیازآنها منقول است از تحفةالذاکرین و بحرالمصائب) نوشته.
بر برگ آخر نیز نوشته ایست با قلمی دیگر.
قطع: خشتی ۱۵۰/۵ × ۲۲جلدگالینگو قهوه‌ای باعطف و گوشه از تیماج قهوه‌ای. صفحات: ۱۱۲سطور: ۱۹ کاغذ: فرنگی. شمارهٔ ثبت‌قدیم: ۷۴۱۴۰. جدید: ۶۵۰۷

حاشیهٔ شرح تجرید (عربی)

از صدرالدین محمدبن ابراهیم دشتکی شیرازی (م-۹۰۳) برشرحقوشجی بر تجرید طوسی است.
این حاشیه دوم صدر و ناظر است به خرده گیریهای جلال دوانی برحاشیهٔ نخستین او (شمارهٔ ۱۷۵۶ این کتابخانه‌نیز همین حاشیه‌است)
رجوع شود به فهرست مجلس ۵: ۱۲۲ - ۱۲۵ وص۴۹۳ ذریعه‌۶: ۱۱۷.

[۳۳۳۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ ابوالمعالی بن محمد دوانی مورخ ۱۰۴۷.
این نسخه اندکی از آغاز حاشیه را ندازد وچنین‌پیداستکه کاتب ازهمین‌جا نوشته وآغازکتاب راحذف کرده.

آغاز: بسمله قوله و هوالمحل المتقوم بنفسه، المراد بالتقوم ههنا التعین قال الشیخ فی الهیات الشفا ..

پایان: غیر بین ولامبین وکذا قوله (درنسخه: تولد) الاشیاء المذکوره من الاعتماد غیر بین ولامبین.
کاتب در ذیل نسخه رقم‌کرده است:
تم بعون‌الله ... فی سلخ شهر رمضان سنه ۱۰۴۷ غفرالله له و لکاتبه الفقیر الحقیر ابوالمعالی بن محمدالدوانی.
کنار برگ اول و ماقبل آخر وصالی شده، در حاشیه یك صفحه از اواخرصفحه نوشته‌ایست بانشان «ج م دامظله».
قطع: نیم‌خشتی ۱۰/۵ × ۱۹ ج: تیماج مشکی بی مقوا صفحات: ۲۴۷سطور: ۲۳ کاغذ: اصفهانی شکری شمارهٔ ثبت‌قدیم: ۷۸۲۵۲ جدید: ۶۷۵۶

حاشیهٔ شرح مختصر (عربی)

از میر سید شریف گرگانی (م ـ ۸۱۶) بر شرح عضدالدین ایجی (م ـ ۷۵٦ بر مختصر ابن حاجب (م ـ ٦٤۸) در اصول فقه.

این حاشیه دارای سه بخش است.

مبادی منطقی، مبادی کلامیه، مبادی لغوی.

نسخهٔ شمارهٔ. سپهسالار بخش مبادی کلامی همین حاشیه است که شناخته نشده. کتاب حاضر بخش مبادی کلامی و لغوی است.

همین فهرست ۸۳۰ دیده شود، سپهسالار ٤ :

آغاز مبادی کلامی : بسمله : الحمدلله اردف التسمیه بالتحمید فی مفتتح الکلام اقتفاء بماورد فی الاخبار ... و اداء لبعض حقوق ... التی من جملتها هذا التصنیف العظیم . . .

پایان مبادی کلامی : لا بالفعل و بالقوه و اما بان یفقد شرط من شروط الانتاج کما تقدم بیانه والله اعلم بالصواب و الیه المرجع والمآب.

آغاز مبادی لغوی: بسمله (قوله) من لطف الله یعنی من لطف الله احداث الموضوعات اللغویه فانه ای الله تعالی والفاء لتفضیل ماقبلها ...

پایان: یدل قوله وقیل لانها علی الاختلاف فی الاسباب مع انها متفق علیها ... یخص غیر الشرط الشرعی بماعدا الاسباب ولا یلزم اهمالها لانها قدعلمت هیهنا.

[۳۳۳۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ تحریری .. القائم (۹..) بن عبدالوهاب (نام کاتب در اثر پارگی خوانده نمیشود والقائم دنبالهٔ نام اوست) مورخ ۹٦۸ . کاتب در ذیل دفتر چنین رقم کرده « قدوقع الفراغ من کتابة هذه القطعه الاخیره من الحواشی الشریفیه علی الشرح العضدی یوم الخمیس من العشر الثانی من سابع الشهور من ثامن آحاد السنین من سابع العشرات من عاشر المآت بیدالعبد الضعیف .. القائم بن عبدالوهاب.

برگ آخر بخش‌مبادی کلامی تازه است ودرتاریخ ۱۲۸۱ تکمیل‌شده در کنار برگها حاشیه های مختلف از مؤلف ودیگران است‌که بر برخی از آن‌ها خط کشیده‌اند . پشت برگ اول تملك سید ابراهیم حسینی ساکن اصفهان فرزند میرسیدمحمد بیرجندی مورخ۱۱۸۵ و تملك قطب‌الدین محمدبن‌علی و نوشته‌های گوناگون دیگر دیده میشود .

قطع : وزیری‌کوچك ۱۵/۵×۵/۲۳ج : تیماجی قهوه‌ای : سجاف از پارچه‌مندرس صفحات : ۲۶۰ سطور : ۱۹ کاغذ : ترکی شکری رنگ . شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۱۲۸ - جدید : ۶۶۵۸.

علل الشرایع (عربی)

ازمحمدبن علی‌بن بابویه قمی (م ـ ۳۸۱) .

این کتاب بامعانی‌الاخبارصدوق درتهران به‌چاپ سنگی رسیده (سال ۱۳۱۱ قمری) . نسخه‌ای ازاین کتاب (بنوشته ذریعه) در کتابخانه سلطان محمد فاتح ـ ونسخه‌ای نیزمورخ ۱۰۵۴ دردانشگاه تهران و چند نسخه‌در کتابخانه رضوی است بتاریخهای ۱۰۳۵ ، ۱۰۷۰ و۱۰۷٤ کفعمی علل الشرایع صدوق را مختصر کرده وآقانجفی مسجدشاهی (محمدتقی) آنرا ترجمه کرده واین ترجمه‌بسال ۱۲۹۷ قمری درایران چاپ شده . علل الشرایع دردو بخش است وبخش دوم ازعلل وضوء آغاز میگردد .

ذریعه ۱۵ : ۳۱۳ ، کشف‌الحجب والاستار کنتوری : ۳۸٤مشار : ۱۱۲۶ . فهرست دانشگاه ۵ : ۱٤۲۱ رضوی ۵ : ۱۲۷ .

آغاز (مطابق نسخه چاپی) : الحمدلله رب‌العالمین ... قال الشیخ ابوجعفر ... باب‌العلة‌التی‌من اجلها سمیت‌السماء ...

[۳۳۳۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۰۶۳ برگ اول نسخه افتاده .

آغاز نسخهٔ ما: قرن‌توروالثورقوائمه‌علی ظهرالحوت فی‌الیم الاسفل والیم علی الظلمه...

پایان نسخه : سرنا بلیت فی نفسك ومالك واهلك وولدك . تم علل الشرایع والاحكام والاسباب [1] درحواشی برگ اول موجود باآب طـلا گل و بوته سازی شده و نیز تملك‌محمد رضااسترابادی حسینی است که‌نسب‌خود را به‌میرعبدالرحیم حسینی فقیه مشهوربه نجفی مکی رسانده است کنار برگ اول ودوبرگ آخـر وصالی‌شده . همه صفحات با قلم‌آب طلا ولاجورد ومشکی مجدول است.اصلاحات ونسخه بدلها درحواشی قید شده، دربرخی ازصفحات‌آثاررطوبت کهنه‌دیده‌میشود. عناوین بشنگرف ورقم ابواب باقلم مشکی است .

درآغاز بخش‌دوم یك‌سرلوح‌کوچك مذهب است (وچنین پیداست‌که دربرگ‌اول نیز لوحی بزرگ بوده و ربوده شده) .

قطع : رحلی‌کوچك۱۶ × ۲۷/۵ج : تیماجی قهوه‌ای باعطف وحاشیه سجاف شده‌از تیماج قرمز . صفحات : ۵۳۸ سطور : ۲۲ کاغذ : سمرقندی شکری . شماره ثبت قدیم ۷۸۱۲۲ جدید : ۶۶۵۲ .

نجاة الخائفین فی زیارة الحسین (ع) (عربی)

ازمولی نوروزعلی‌بسطامی (م-۱۳۰۹) مؤلف امواج البکاء (شماره ۳۳۳۶این فهرست) . وی دراین کتاب احادیث فضیلت زیارة مرقد حسین‌بن علی (ع) را از کتب معتبرمحدثان وعلما گردآوری کرده وآنرادریك‌مقدمه وهشت باب‌پرداخته است بسطامی این کتاب را درایام مجاورت کربلانوشته ودرخطبه بدان‌اشاره‌دارد.

آغاز: نحمدك اللهم یامن شرفنا بحضورروضة‌الامام ... امابعد چنین گوید مستغرق بحرعصیـان ... نوروزعلی بن حاجی محمد باقربسطامی که در ایامی که مرحله پیمای طریق سعادت بودم ...

پایان: واگردرترتیب اخبارباهل احادیث سهوی واقع شده باشد درتصحیح آن بقلم عفوبرآیند ... زیراکه اکثراین اخبار ... درطی منازل ومراحل‌وکمی

۱- پایان نسخه چاپی نیزهمین است امابانسخه دانشگاه متفاوت است .

اسباب از کتب اخبارصورت پذیرفت ولله الحمد اولاوآخراً .

[۳۳۴۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ اوائل قرن ۱۴ـ ه . پشت برگ اول تملك هبةالله حسینی دیده میشود .

قطع : نیم خشتی ، ج × ج : تیماجی قرمزرنگ ، صفحات : سطور:
کاغذ : فرنگی شکری ، شماره ثبت قدیم : ۷۸۳۶۹ جدید : ۶۸۷۳ .

۱ ـ الرواشح السماویه (ص ۲ـ۱٤۹ دفتر) **(عربی)**

ازمیر محمد باقر (میرداماد) درشرح وفقه‌الحدیث کافی .

فهرست مجلس ج ۹ ـ بخش نخست ص ۳۹ . عربی مشار : ٤۲۹ و ذریعه ۱۱ :۲۵۷ و ١٤ :۲۷ .

این کتاب تا بخشی ازاصول‌کافی است و نسخه حاضراوراقی ازآغاز کتاب را ندارد .

آغاز: ازداد ماعداه مما یشارکه فی جنسه عنه بعداً و سقوطاً ... هبوطاً و کذلك وردعن ساداتنا الطاهرین امناء سرالله وتراجمة وحیه و سفراءغیبه والسنة امره ونهیه ...

پایان: بحسب اختلاف النسبتین النفسیه والخارجیه فلیتقن و منها مفهوم العدد هذا آخرما صنف فی‌هذاالباب وقدس‌الله روحه الشریف و حشره مع‌آبائه الطاهرین وتسود علی یدالحقیرمحمد علی النائینی

۲ـ الرسالة المحمدیه فی‌احکام المیراث الابدیه **(عربی)**

(ص ۱٥۲ـ۲٤۳ دفتر)

ازیوسف‌بن احمدبن ابراهیم الدرازی‌البحرانی (م ـ۱۱۸٦) . صاحب‌حدائق این رساله رابدرخواست برادرش شیخ محمدبن احمد بحرانی دربیان احکام‌میراث

... دارای یک مقدمه وشش فصل وخاتمه ودر ۱۱۵۵ آنرا پایان داده صاحب ذریعه ازچند نسخه ازاین رساله یاد کرده است .
ذریعه ۱۱ : ۲۲٤ .

آغاز: بسمله ، اما بعد حمدالله الملك المانح بماله من المحامد والممادح والصلوة علی ابوابه الذین بهم یصعد الکلم الطیب والعمل الصالح محمد وآله الملاذ فی کل معضل فادح فیقول الفقیر الی ربه الکریم یوسف بن احمد بن ابراهیم وفقه الله تعالی لتعمیر داریه واصلاح نشأتیه قد سالنی الاخ الصالح بل المیزان الراجح الاجل الامجد الشیخ محمد بن احمد ...

انجام : وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین فی جوار سید الشهداء وخامس آل العباء قد تمت الرسالة المحمدیه بعون الله واهب العطیه فی یوم الاثنین عشر شهر جمادی الاولی من سنة ست وثمانین ومائة بعد الالف تم صورة ما کتبه المصنف وقد فرغت من تسویده وانا العبد الاثم محمد علی بن الحاج ابوالحسن النائینی فی شهر شوال المکرم فی یوم الاربع ستة عشر من سنه ۱۲۳۸ .

[۳۳۴۱-مجموعه]

دفتریست بخط نسخ تحریری محمد علی بن حاج ابوالحسن نائینی مورخ ۱۲۳۸ . کاتب درذیل شمارهٔ یك ودورقم دارد .
قطع : خشتی ۱۴/۵ × ۲۰/۵ ج : تیماج قرمز بدون مقوا. صفحات : ۲۴۴ سطور : ۲۱
کاغذ : فرنگی شکری آهارمهره . شماره قدیم : ۷۸۳۱۳ جدید : ۶۸۱۸ .

شرح تصریف **(فارسی)**

از محمد بن قاسم بن الیوسف الحسینی بر تصریف عبدالوهاب بن ابراهیم زنجانی (قرن ۷-ه)

این تصریف که معروف به «تصریف عربی» است شروح بسیار دارد که برخی از آنها در کشف الظنون یادشده ومیرسید شریف گرگانی و محمد بن قاسم بن یوسف حسینی - از معاصران یا نزدیکان عصر جامی - نیز آنرا شرح کرده است . در کشف الظنون و ذیلهای آن یاد نشده .

محمدبن قاسم در اوائل قرن ۱۰ ه میزیسته و از جامی باعنوان « حقایق پناهی مولانا جامی‌فرموده» یاد کرده است .

وی از صرف منظوم جامی یاد و ابیاتی‌نقل کرده است .جامی ازعلی اصغر حکمت صرف منظوم و منثور .

شیوهٔ این شرح چنین است که پس از نقل فقراتی کوتاه از متن ، بشرح ـ واستدلال‌ونقل اقوال پرداخته است .

آغاز: بسمله ، بك یا ذوالجلال والاکرام افتتاح الکلام و الاتمام حمداً‌لمن‌صرف‌قلوبنا‌نحوشکر نعمائه‌ونطق‌لسانها‌ببیان‌جزیل‌آلائه‌والصلوة‌علی‌من‌کلمته عن اسقام‌الجهالات شافیه وشفاعته فی‌محو ارقام‌الضلالات کافیه ومطابعـة اولاده ـ واصحابه فی حصول‌الکمالات وافیه امابعد ، ـ این‌رساله‌ایست در ترجمـهٔ صرف مشهور بزنجـانی که منسوب است به امام فاضل کامل عزالمله والدین عمادالاسلام والمسلمین عبدالوهاب‌بن ابراهیم‌الزنجانی ... که‌تسوید نموده بندهٔ محتاج‌بعنایت خداوند غنی محمدبن قاسم‌بن‌یوسف‌الحسینی (یاحسنی)برسبیل استعجال ...آغاز کرد مصنف‌این‌رساله‌رابه‌تسمیه ...

انجام : وی تا نباشد بنا کنند اما ازغیرثلاثی مجرد که دروی ناباشد چون میآمدبی‌تفاوت‌بعادت‌والحاق فارق‌قرینه ایست‌والله‌اعلم‌بالثواب‌والیه‌المرجع‌والمآب

کاتب درذیل نسخه رقم کرده :

تمت . . . علی ید العبد الاقل محمود بن حسین الخطیب الطهرانی الرازی فی یوم‌الاحد چهاردهم شهر رمضان‌المبارك سنه ... و سبعین وتسعمائه اللهـم‌اغفر لصاحبه والکاتبه ولجمیع‌المؤمنین‌والمؤمنـات.

[۳۳۴۲]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمودبن حسین‌الخطیب الطهرانی‌الرازی مورخ۹۷۲ ـ ه بالای عبارات تصریف خط شنگرف یالاجوردکشیده شده است .

ابواب افعال عربی بشنگرف درحاشیه نوشته شده .در برخی از برگها آثار رطوبتی کهن مشهود است پشت برگ اول چند یادداشت است که برخی از آنها سیاه شده . در کنار یکی از صفحات یك حاشیه مکرر است که زیر یکی از آن‌ها نشان « منه دام‌ظله» دیده میشود .

قطع : ۱۵/۵ × ۲۰/۵ . جلد: تیماج یك‌لا قهوه‌ای کمرنگ ضربی . صفحات ۶۴. سطور : ۱۵ کاغذ سمرقندی شکری ضخیم ، شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۰۶۵ جدید:۶۵۴۴

انوار النعمانیه (عربی)

از سیدنعمة‌الله جزائری، شوشتری (م-۱۱۳۰) .

در خاتمهٔ این کتاب ، شوشتری سر گذشت خودرا تا بهنگام تألیف(۱۰۸۹) نوشته است .

این کتاب را شیخ محمد تقی اصفهانی - آقا نجفی-ترجمه کرده و اصل و ترجمه هردو بچاپ رسیده .

ذریعه ۲ : ٤٤٦ ، رضوی ٥:٣٠و٢٣٢ کشف‌الحجب : ۷۰، فهرست دانشگاه شمارهٔ : ۷۷۳۸ فهرست مشار عربی :..

[۳۳۴۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن۱۳ وبخشی است ازمجلد۲ که‌کاتب آنرا ناتمام گذارده وپشت صفحه آخر نیزسفیداست .

آغاز نسخه : بسمله . المجلد الثانی من‌الانوارالنعمانیه من‌مؤلفات الفاضل الجزائری السید نعمة‌الله نورالله ضریحه یقول‌العبدالمذنب‌الجانی نعمة‌الله‌الحسینی هذاالمجلد الثانی من کتاب‌الانوار شرعنا فی‌تألیفه بعدالفراغ من‌المجلدالاول ...

پایان نسخه: قال صاحب کشف‌الغمه ... ظفرالمأمون بزید و انفاذه ایاه الی اخیه وظفره .

قطع ، خشتی۱۵ × ۲۱ ج ؛ کالینگور قهوه‌ای باعطف وگوشه از تیماج قهوه‌ای . صفحات : ۲۷۴ سطور :۲۲ کاغذ : فرنگی سفید شمارهٔ ثبت‌قدیم ۶۷۰۱۰جدید:۶۴۲۵

سیف الواعظین (فارسی)

از شیخ محمد حسن بن محمد اردکانی (م ـ ۱۳۱۵).

وی استاد سیدمحمدکاظم یزدی بوده و این کتاب را در تاریخ جنگهای امیرالمؤمنین علی (ع) نوشته در ٦ باب و یك خاتمه و درهر باب چندمجلس و در ذیل هر مجلس مختصری از وقایع طف یاد کرده‌است.

در دیباچه کتاب، از کتاب استاد خود سید احمد اردکانی حسینی در باب غزوات امیرالمؤمنین علی (ع) یاد کرده است.

این کتاب بارها چاپ‌شده.

ذریعه ۱۲ : ۲۹۰ مشار : ۹۹۵

آغاز: بسمله. الحمدلله رب‌العالمین ... اما بعدچنین گوید‌عاصی محتاج... محمدحسن بن محمد ابراهیم یزدی ...

پایان: بندگی خدا میکرد تا اجلش رسید .. ای‌منقلب ینقلبون.

[۳۳۴۴]

نسخه‌ایست بخط شکسته نستعلیق محمدبن ملاابوطالب روضه‌خوان تبریزی وخیابانی مورخ عصر ۱۵ جمادی‌الاولی ۱۳۰۶. دارای اغلاط بسیار است. عبارات تازی باقلم‌نسخ ـ درشت‌تر است. کنار برگ آخر تملك محمدمرندی دیده میشود.

قطع : خشتی ۱۶/۵ × ۲۱/۵ ج: کالینگور قهوه‌ای باعطف و گوشه از تیماج قهوه‌ای. صفحات: ۲۶۴ سطور: ۲۳ کاغذ: فرنگی‌سفید. شمارهٔ ثبت‌قدیم: ۷۴۱۷۶. جدید: ۶۶۱۵

۱ ـ فلك مشحون (ص۱-۱۳٦ دفتر) (فارسی)

از محمد جعفر شریعتمدار استرابادی تهرانی (م ـ)مؤلف شاخ نبات (شمارهٔ ۳۲۵٤/٦) و مشکاةالوری (شمارهٔ ۳۲۵٤/٤).

این کتاب در اصول دین موافق مذهب جعفری دارای پنج‌باب و هر باب

دارای یک اصل و در هر اصل پنج فصل است و بعد از هر فصل یك وصل در بیان فروع .

این رساله آب حیات کبیر نیز نام دارد در مقابل رساله دیگری از مؤلف در اصول دین که آب حیات نام دارد و بسیار مختصر است . استرابادی منظومه‌ای نیز بنام آب حیات دارد که خلاصه و نظم رساله «آب حیات» کوچك اوست و در ۱۲۹٦ بضمیمه چند رساله عملی چاپ شده .

نسخه شمارهٔ ۲٥٤۸ دانشگاه گویا کتاب شاخ نبات همین مؤلف است که مؤلف درپایان آن این غزل معروف حافظ :

« دوش وقت سحر از غصه نجاتم دادند . . . » را تضمین کرده است در برخی از نسخ شاخ نبات پایان غزل مزبور (پس از تصرف استرابادی) چنین است :

والی کشتی دریای ولایت گشتم خادم دین شدم و شاخ نباتم دادند

و جمله آخر درپایان نسخه دانشگاه (بنقل فهرست) دیده میشود .

استرابادی این رساله را بدرخواست حاج عبدالله نوشته و در دیباچه از او یاد میکند .

ذریعه ۱ : ۳۱۲:۱٦ همین فهرست : ۸۳۸ ـ ۸۳۹

آغاز: بسمله الحمدلله واجب الوجود بالذات ... امابعد پس میگوید خادم بساتین مذهب جعفری ... محمدجعفر استرابادی که این رساله ایست که فلك مشحون است از برای نجات از دریای حیرت و آب حیات کبیر است از برای تشنگان...

پایان: و وسوسه نفس نمیکند بقصد طاعت ثواب میدهد ازراه فضل والله العالم وله الحمدالدائم .. الی القائم .

۲ ـ مدایح و مراثی منظوم (ص۱۳۷ـ۱۷۲ دفتر) (فارسی)

قطعات مختلف با وزنهای گوناگون است در مدح و مرثیه و روضه خوانی واولین بیت این است :

چرا به بستن خود کعبه اعتراف نکرد
چرا مطاف خلایق بر او طواف نکرد

[۳۳۴۵ - مجموعه]

دفتریست از قرن ۱۳ که نیم اول آن بقلم نسخ و مورخ ۱۲۴۵ وبقیه نستعلیق‌ونسخ باقلمهای مختلف است. کنار همه برگهای‌شمارهٔ ۲ و سه‌برگ اول دفتر وصالی‌شده ومندرس است دربرخی ازبرگها آثاررطوبت دیده‌میشود.

قطع: خشتی۱۵ × ۲۱ج: گالینگورقهوه‌ای باعطف‌وگوشه ازتیماج‌قهوه‌ای ـ صفحات ۱۷۲سطور: ۱۶کاغذ: فرنگی شماره‌ثبت‌قدیم: ۷۴۱۷۸. جدید: ۶۶۱۷.

حاشیه تهذیب **(عربی)**

حاشیه بشرح تهذیب سعدالدین تفتازانی (م-۹۸۱)

مولی عبدالله شاهابادی چندحاشیه وشرح به عربی وفارسی برمنطق تهذیب دارد وکتاب حاضر باآنکه بنام «حاشیه مولی‌عبدالله» چاپ‌شده ومتداول است تفاوت دارد. درآغازودرپایان تقسیم‌علم به‌تصوروتصدیق ازشرح‌دیگرخود برتهذیب یاد کند وگوید «برای احاطه‌کامل به مباحث تصورو تصدیق واقسام آنها باید رجوع شود بشرح دیگرم براین رساله، زیرادراین شرح حاضر بیشتررعایت اختصارشده هر چند این نیزاز گوهرهای گرانبها خالی نیست». در تقسیمات شرطیه وحملیه نیز گوید «اقسام شرطیه از یکهزارو صد متجاوز است و چون روی سخن با کسی است که از نقطه حرف‌میفهمندوازیك الف‌الف ازآوردن همه اقسام و«مثالهای آنها خودداری میکنم» . بنظرمیرسد این‌حاشیه ازدوانی‌است نه‌یزدی

نسخه‌ای‌نیزدر.رضوی ازهمین حاشیه‌است وآنهم‌بدون‌اول وآخراست.

ذریعهٔ ٦ : ٥۳-٥٤ فهرست رضوی ۱ : ۱۱ (منطق)

[۳۳۴۶]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ‌قرن۱۲ بدون‌آغازوپایان ونشان. درآغاز یك‌برگ نوالحاق ،

وچندسطر(ازچند صفحه‌ساقطشده‌از نسخه) بر آن بقلم‌تازه‌تر نوشته شده. برگ۵ از آخر نسخه وصالی شده‌وقسمتی ازسطور پائین دوصفحه(دوروی برگ) خوانده‌نمیشود در برخی ازصفحات حاشیه «منه» یابدون نشان دیده میشود.

آغاز نسخه: اصولاالاول هواول الاقسام وهوالمقدمه والثانی لایخلواما ان یکون‌البحث عمایکتسب عنه‌التصورات .

آغازصفحه الحاقی: طرفامن المجهود. وکان ذلك بعدان املیت علی بعض منه‌شرحا مسطوراً جامعالکلام القوم مع جمیع مافیه‌وماعلیه فمن‌ارادالاطلاع علیه فعلیه بالمراجعه الیه‌وهاامافیض فی‌المقصود. القسم‌الاول فی‌المنطق .

پایان موجود: وهذه الصناعات الثلث هی‌التی اشیرالیها فی‌الکتاب الالهی بقوله عزمن قائل عزیزحکیم ادع‌الی سبیل ربك بالحکمه

کناربرخی ازبرگهاآثارسوختگی دیده میشود.

قطع: رقعی۱۲ × ۱۸ج: مقوائی‌چیتی: صفحات: ۲۰۴. سطور: ۱۷ کاغذ: اصفهانی‌شکری رنگ شماره ثبت قدیم۷۸۲۳۷. جدید : ۶۷۴۱

۱ ـ الحدیقةالهلالیه (ص۱ـ۷٦ دفتر) (عربی)

ازشیخ‌بهاءالدین عاملی وحدیقه ٤۳ از حدائق الصالحین اواست درشرح بر صحیفه سجادیه. رجوع به‌صفحات ۳٤۸و۷۵۲ این فهرست شود .

آغازوپایان نسخه حاضر مانند دیگر نسخه‌هاست ونیز حاشیه‌هایی بانشان «منه» دارد .

۲ ـ اثنی‌عشریه ـ طهارتیه (ص۷۷ـ۱۰۵ دفتر) (عربی)

ازشیخ‌بهائی عاملی . (شمارۀ : ۳۱۵۲/۱ مجلس)

رجوع به ج٤:٦۱همین‌جلد ۷۳٤ این‌فهرست شود .

۳ـ جهةقبله (تحقیق حقیقه....) (ص۱۰٦ـ ۱۱٤ دفتر) (عربی)

ازشیخ بهاءالدین محمد عاملی.

رجوع به‌فهرست ۹: ۳۶۱ ۱۶۳و۳۱۶ و۱۰ :۸۹۸ شود.

آغاز: بسمله وبعدالحمد والصلوة یقول اقل‌العباد محمد المشتهر ببهاءالدین ان تحقیق حقیقه‌جهةالقبله التی‌تجب علی‌البعید ...

پایان: مع‌ضیق المجال و تـراکم الاشغال والحمدلله اولاو آخرا و باطنا و ظاهراً وعلی کل‌حال. کاتب افزوده و کتب‌بیده محمدیوسف‌الخبوشانی سنةالف‌سنته تسعون من‌الهجره.

۴ـ التنبیه‌بالمعلوم‌من‌البرهان‌علی‌تنزیه‌المعصوم عن‌السهو والنسیان

(ص۱۱۹ـ ۱۹۱دفتر) **(عربی)**

ازشیخ محمدبن حسن حرعاملی (م‍ـ۱۱۱۴) درنفی سهواز معصومین (ع) نسخه‌ای دیگرازاین‌رساله باشمارهٔ ۳۱۴۷/۴یادشد وبتفصیل معرفی گردید، رجوع شود بـه ص ۷۲۷ ایـن فهرست وامل‌الامل چاپ بغداد بتحقیق سید احمد حسینی ج ۱۴۷:۱ .

آغازوانجام نسخهٔ حاضر مانند همان نسخهٔ است .

۵ـ رضاعیه (ص۱۹۳ ـ ۲۱۰ دفتر) **(عربی)**

ازنورالدین علی‌بن حسین عبدالعالی کرکی (م‍ـ۹۴۰) ، در عدم شمول ادلهٔ عموم منزله (دررضاع) سیزده موردی راکه پس‌از دیباچه یاد کرده واستناد حکم به‌نشرحرمت (درموارد مذکور) رابه‌شهیدثانی‌نادرست دانسته‌است.

این‌رساله راشیخ‌ابراهیم قطیفی معاصر مؤلف، پاسخ گفته وهردو رساله در مجموعه رضاعیات چاپ‌سنگی شده (نسخه شمارهٔ ۳۱۴۷/۶ نیزهمین رساله است).

رجوع شود بـه ذریعهٔ ۱۹۲:۱۱ ، امل‌الامل چـاپ بغداد ۱: ۱۲۱ و همین فهرست :۷۲۴.

آغاز: الحمدلله کماهواهله...اعلم وفقك‌الله انه‌قداشتهر علی‌السن الطلبه فی

هذاالعصر تحريم المراة على بعلها بـا رضاع من سنذكره ولانعرف لهم اصلا فى ذلك اصلا ...

پايان: وذلك غيرمقتض للتحريم بوجه والله‌اعلم والحمدلله رب‌العالمين كاتب سپس‌افزوده: تمت‌الرسالة الرضاعيه للشيخ على‌بن‌عبدالعالى العاملى قدس‌سره‌وفرغ من كتابتها على‌يداضعف عبادالله ابن‌بابا محمد محمديوسف‌خبوشانى عفى‌عنهما.

٦- صيغ العقود والايقاعات (ص ۲۱۱-۲٤۳ دفتر) (عربی)

=جواهر الكلمات ازمحقق كركى (مـؤلف رساله‌رضاعيه)صاحب ذريعه رساله‌اى در صيغ عقود از كركى يـاد كرده‌اند با نام جواهرالكلمات (ج ٥) وبا عنوان صيغ العقود نيز يادكرده واحتمال داده‌اند همان جواهرالكلمات بـاشد كه شيخ على‌ميسى (معاصر كركى)آنرا شرح كرده . شيخ حرعاملى دراملالآمل « رساله فى‌صيغ العقود و الايقاعات » از كركى ياد كرده بدون عنوان خاص .

امل الآمل چاپ بغداد بتحقيق سيد احمد حسينى ۱ : ۱۲۲ .

ذريعهٔ ٥ : ۲۷۹ ، ۱۳ : ۳٦۳ ، ۱٥ : ۱۱۰ وهمين فهرست : ۷۲٤ .

آغاز و انجام اين نسخه بـا نسخه شمارهٔ ۳۱٤۷/٥ تفاوت ندارد .

[۳۳٤۷- مجموعه]

دفتريست بخط نسخ‌محمد يوسف بن‌بابـاءحمد خبوشانى‌مورخ ۱۰۹۰ داراى‌سه‌رساله از بهـائى ويك رساله ازحرعاملى ودو رساله ازكركى. پنج صفحه نخست رساله شيخ حرعـاملى (شماره۴) بـا قلمى ديگراست‌نوشته پشت برگ يكم نسخه موهم آنست كه بخطمؤلف‌باشد اما مقايسه آن نوشته با نمونه خط حرمسلم ميداردكه از او نيست (هرچند نسخه در زمان او نوشته شده است) . خبوشانى كاتب نسخه در ذيل همه رساله ها رقم دارد امـا تاريخ‌كتابت تنها در ذيل شمارهٔ ۳ (ص۱۱۴) وشمارهٔ ۲ (ص۱۰۶) است ودرتاريخ ذيل شمارهٔ۲ تصرف شده و بصورت ۹۱۶ درآمده (يعنى سالها پيش از تولد شيخ بهائى وشيخ حرعاملى) تملك « ابن نجم الدين عبدالله » در ذيل شماره يكم وچند تملك‌پشت برگ اول دفتر ديده ميشود. درذيل دفترنوشته‌كه درمشهد مقدس رضوى نوشته‌است . برگ ۲۹۱ دفتروصالى‌شده عناوين در همه رساله ها بشنگرف است .

قطع : رقعی۱۳×۱۸ ج : تیماج قرمز بدون مقوا صفحات ۲۴۳ . سطور ۱۷و۲۱
کاغذ: اصفهانی شکری ، شماره ثبت قدیم : ۷۸۲۵۰. جدید : ۶۷۴۵ .

عین الحکمه (ص ۱-۱۰۲ دفتر) **(عربی)**

از قوام الدین محمد رازی (م - قرن ۱۱-ه) دارای دوازده فصل. رازی خود این کتاب را بفارسی ترجمه کرده (نسخه شمارۀ ۱۹۲۳) و شرحی نیز بر آن نوشته شده (نسخه شمارۀ ۲ این دفتر) .

قوام الدین رازی تعلیقاتی نیز در فلسفه دارد بشیوۀ خاص مکتب استادش مولی رجبعلی تبریزی و نسخه‌ای از این تعلیقات باشمارۀ ۱۹۰۰/۲ یادشد و نگارنده (در فهرست ۲۹) مؤلف آنرا نشناخت و در تعلیقات بخش ۲ استدراك کرد .

در فهرست ۵ در باره عین الحکمه و اصول مطالب آن براساس عقائد مولی رجبعلی تبریزی است سخن رفته است .

ذریعۀ ۱۵:۳٦۸ فهرست مجلس ۵ : ٤۲۱ - ٤۲٤ ۹ : ۹٥۸ (تعلیقات)

آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانا الصراط المستقیم ... فیجب ان یعلم ان لکم علم لابد من ثلثة امور ان لم یکن شیٔ منها لم یکن ذلك العلم ...

پایان: ولاجله صار مدرکا وعاقلا للاشیاء ولنفسه و عارفا بجاعله و راجعا الی فاعله الذی هوالفاعل والغایة بذاته وسلطان الذی بیده ملکوت کل شیٔ والیه ترجعون سبحان ربك رب العزه عما یصفون و سلام علی المرسلین والحمدلله رب العالمین .

حاشیه‌هایی ازمؤلف با نشان « منه » وبدون نشان یابنقل از تعلیقات فارابی در کنار صفحات دیده میشود .

۳- حاشیۀ عین الحکمة (ص ۱۰۵ - ۱۵۲ دفتر) **(عربی)**

حاشیه ایست بـا عنوان « قوله » برعین الحکمۀ قوام الدین رازی (نسخه شمارۀ ۱ دفتر).این حاشیه از یکی ازپیروان وهم‌مسلکان او در فلسفه است وپس از درگذشت او در رمضان ۱۱۲۵،نوشته شده (اگر تاریخ مذ کور در ذیل نسخه

تاریخ تألیف باشد) و در هرحال چون این رساله (حاشیه) پس از درگذشت قوام الدین تألیف شده چنین میفهمیم که درگذشت او پیش از تاریخ ۱۱۲۵ بوده است. نویسندهٔ حاشیه گاه از ابیات فارسی مثنوی مولوی و گاه مرادفات فارسی برخی از اصطلاحات فلسفی‌را آورده است .

آغاز: بسمله قوله قدس سره یجب ان یعلم ان لکل علم... اراد بالعلم العلوم المتعارفه المتداوله المدونه لاالمعنی الذی یعبر عنه بالفارسیه بدانش یعنی ان قوام کل علم من العلوم و تحققه انما هو بثلثة امور حتی اذا انتفی واحد منها لم یکن العلم محققاً و لیس هذا شأن العلوم الکلیه فحسب بل نظیره جار فی الصنایع الجزئیه ایضاً مثلا قوام صناعة الصیاغة ، اما الموضوع له فهو الذهب والفضه واما المبادی فهو الآلات و الادوات . . . و اما المسائل فهو عبارة هنا عن احداث الاعراض اعنی الصور الخاتمیه و غیرها ...

پایان: و بعده الائمة الاثنی عشر (ع) واحدا بعد واحد وفی عصرنا المهدی الهادی (ع) تمت الحاشیه فی شهر رمضان المبارك سنه ۱۱۲۵ فی دار السلطنة اصفهان و الحمدلله ... الی یوم الدین .

۳ـ اصول عقائد (رساله در ...) **(فارسی)**

(ص ۱۵۳ـ ۱۶۸ دفتر)

رساله ایست مختصر در اثبات نبوت و امامت و عصمت با شیوه‌ای خاص ، وهمه براساس یك اصل. بنظر میرسد که نویسنده ازهمفکران تبریزی و نظائر اواست وبهرحال بر طبق تصریح خود ، درهزاروانده پس ازهجرت میزیسته است.

پس از مسائل امامت ، دربارهٔ قرآن بتفصیل سخن گفته ، احتمال زیادت ونقصان وتحریف درآن را با معجز بودن قرآن وحجیه‌آن دراحکام‌ونیز با مدلول احادیث فراوان ومعتبر شیعه که قرآن را تنها محك‌شناختن حق وباطل واخباری که تنها قرآن را مدرك استنباط و ماخذ احکام اسلام معرفی میکنند ، مناقض

میداند و پس نقل پاره‌ای از اخبار، فهرستی از آیات قرآنی را که دلیل آنست که احکام شرع باید ازقرآن استنباط شود ، فراهم آورده است . ودرهمین‌جا دنباله رساله ازنسخه حاضر افتاده است . مؤلف این رساله میگوید «اینکه بعضی‌ازعوام شیعه نقل‌میکنند که: عثمان‌بن عفان‌جمع کنندهٔقرآن است و اوبعضی‌ازسوره‌هارا که‌درمکه نازل شده درآخر گذاشته و بعضی‌دیگررا که درمدینه‌نازل شده دراول و این معنی باعث این شد که ناسخ از منسوخ-برفرض وقوع معلوم نشود وبعضی ازآیات‌راازکتاب‌الله بیرون کرده بلکه بعضی از سوره را نیز وازاین قسم‌حکایات نخواسته‌اند مگر اینکه مطاعن جهة او نقل کنند باوجود اینکه اورا طعنی بکار نیست زیاده از غصب خلافت ... این گونه حکایات محل اعتماد نمی‌باشد چرا که ظاهراست که بنای این حکایات برحب و بغض است و محل اعتماد نیست» و نیز در جای دیگر میگوید « همهٔفرق از کافر و مسلمان در اسناد این کتاب مجید به‌شخصی که مسمی به محمدبن‌عبدالله (ص) بود وهزاروچند سال‌قبل‌ازاین درمکه دعوی نبوت کرده است اختلاف ندارند» دربارهٔ زردشت گوید «می‌تواند باشد که صائبان مجوس باشند و اینکه دعوی میکنند که نبی ایشان زردشت نام داشت حضرت ابراهیم باشد چه نقل کرده‌اند که زردشت خانه کعبه را بنا کرده است چنانکه ثابت شده است که حضرت ابراهیم خانه کعبه را بنا نمود ، لکن بسبب بعد عهد وتغییر السنه ونقل کتاب [کتاب زردشت] از زبانی به‌زبانی دیگر و غلط مترجمین وغلبهٔ متغلبین ، آن شریعت تشویش به‌هم رسانیده»

آغاز: بسمله بدانکه درعلم الهی ثابت شده است که علل چهارند فاعل‌وغایة ومقوم وماده وهریك ازاینها بالذات می‌باشند وبالعرض می‌باشند بالذات آنست که خود متصف باشد به‌علیت واتصاف او به‌علیت بسبب چیز دیگری نباشد ...

پایان موجود : انما انزل الکتاب علی طائفتین من قبلنا وان کنا عن (کلمه اخیر را دهٔصفحه بعد است که در نسخه نیست)

[۳۳۴۸ـ مجموعه]

دفتریست ازقرن ۱۲ـ ﻫ که با سه قلم وبرسه نوع کاغذ نوشته شده (هرشماره بایك قلم) . شماره یکم بخط شکسته‌نستعلیق محکم وجلی وشماره ۲ : بقلم نسخ متوسط وشمارهٔ ۳ با شکسته نستعلیق بسیار ریز ونسخ (عبارات تازی) بسیار ریز است . بین شماره ۱ و ۲ دو صفحه سفید است که اسامی از سعدی و جامی با دو قلم برآنها بهچلیپا نوشته شده . نوشته صفحه دوم که تازه‌تر است تاریخ ۱۳۰۲ دارد . پشت برگ اول دفتر نوشته ایست فلسفی بخط کاتب شمارهٔ یکم ودر صدر آن عنوان «من افادات سیدالحکماء میرابوالقاسم (شاید میرفندرسکی)طاب‌ثراه» دیده میشود

قطع: رقعی۱۷×۱۲ ج: مقوای چیتی با عطف‌ارتیماج مشکی.صفحات:۱۶۸ سطور: ۱۹و۱۲ کاغذ : فرنکی واصفهانی وچند رنگ.شماره ثبت قدیم۷۸۲۳۶ جدید :

جنگ فرامین و منشآت (فارسی ، عربی ، ترکی)

شامل فرامین و نامه‌های شاه طهماسب ، شاه صفی ، شاه عباس به‌پادشاهان عثمانی ورجال ایران ونیز مکاتیب ومنشآت‌بسیار ازآن عهد و گردآورنده برادر زاده‌اسکندر بیك‌منشی:

اینك عناوین نامه‌ها وفرامین بعینهاوبترتیب نقل میگردد:

صفحه ۱ ـ مکتوب دیگرار جانب پادشاه مرحوم مذکور که مصحوب میرضیاءِالدین کاشی بخدمت نواب‌جنت آشیانی فرستاده بوده .

۳ ـ کتابت دیگر از جانب پادشاه والاجاه مذکور در جواب مفاوضه نواب گیتی ستانی که مصحوب ... تفنگچی خاصه شریعة فرستاده شده بود

٤ ـ رقعه که پادشاه مرحوم مزبور بوساطت منشیان بحضرت گیتی ستانی نوشته‌اند .

ـ جواب رقعه مذکور ازجانب نواب گیتی‌ستانی بپادشاه‌مرحوم‌مشارالیه .

۸ ـ کتابی که از جانب اشرف بوالی هندوستان نوشته شده از...مصحوب قلی‌بیك‌ولد مقصود بیك‌ناظر فرستاده‌اند .

۱۲ ـ کتابت دیگر که بعد از فتح قندهار باعلیحضرت فرمانفرمای هندوستان نوشته مصحوب‌شاهوردی‌بیك‌یساول فرستادند .

۱۵ ـ اخلاص‌نامه‌مصطفی پاشاوزیراعظم که درزمان‌سلطان مرادخواندگار بعد از تسخیر بغداد باعث صلح شده باتفاق ساروخان ... تعیین نمود و بعداز فوت خاقان رضوان مکان بخدمت اشرف‌اعلی‌شاه‌عباس ثانی درجواب مفاوضه همایون نوشته بود.

۱۹ ـ جواب‌نامه خواندگارازجانب نواب اشرف که یوسف‌چاوش‌آورده.

۲۱ ـ صورت‌فتح نامه قندهار که باسم‌علی پاشاحاکم بصره‌نوشته شده .

۲۴ ـ اکبر پاشا به‌عبدالله‌خان نوشته (عبدالله‌خان اوزبك)

۳۱ ـ کتابتی که نواب گیتی‌ستانی‌شاه عباس ماضی درقشلاق دانقی به‌پادشاه مرحوم شاه‌سلیم فرمانفرمای هندوستان نوشته‌بودند.

۳۳ ـ رقعه که درمیان کتابت مذکور درالتماس سلاطین عظام دکن نوشته فرستادند .

۳۴ ـ مکتوب ملاسعدالدین ملاء سلطانمرادخواندگار که بخدمت نواب گیتی ستانی شاه‌عباس‌ماضی نوشته بود .

۳۵ ـ کتابت اسفندیار بیك اوجی باشی عرکرلو که به‌پادشاه الوس تاتار نوشته شده بود.

۴۱ ـ در تعریف لفظسوفسطا = سوفسطا لفظی است یونانی یعنی حکمت غلط وجمعی‌راسوفسطائی گویند که قایلند که اشیاء اصلاحقیقت ندارند و مذهب ایشان آنست ...

۴۲ ـ معجون مسعطیرا که مخلص اکبراست وبه‌مخلصه مشهورشده این‌دواء نافع جامعیست .

۴۳ ـ غزلی درتتبع خواجه حافظ بااین مطلع : صبازمن ببراین‌نامه‌رابانکه تودانی ـ باورسان و باوآنچنان بخوان که تودانی

۴۵ ـ نسخه‌ای‌منظوم‌ازابن‌سینا(فی‌علاج‌الاسنان):سنبل وعودوسعدوغنچه گل سودهٔ‌چینی‌و کف‌دریا ـ استخوان هلیله‌وفوفل‌ـ صدف‌پاك وصندل بیضاـ پس‌طباشیر

جمله بریکوزن - از برای‌سنون‌بگیروبسا .

٤۹ - مکتوب امیر تیمور گورکان بسید علی کیا والی گیلان آغاز : سید معظم سیدعلی کیا بتحیات ورافات فراوان مخصوص بود ...

٥۱ - جواب سید علیکیا بامیر تیمور گورگان .

٥٥ - کتابت ازجانب نواب گیتی‌ستان فردوس‌مکان بخواجه‌افندی‌مفتی‌روم از منشآت مرحوم‌نصیر همدانی .

٥۹ - کتابت پادشاه مغفور محمداکبرپادشاه که بنواب گیتی‌ستان فردوس مکان شاه‌عباس ماضی‌نوشته محمدمعصوم خان‌بکری‌آورده بود .

٦۷ - جواب کتابت درقرخ‌بلاغ ازجانب نواب گیتی‌ستان‌فردوس‌مکان‌مسوده شده میرمحمدمعصوم‌بکری‌برد من‌منشآت مرحوم‌مغفوراسکندربیك منشی‌غفرالله.

۷۱ - مکتوبی که محمدخان سمنانی مشهور به‌شیبك‌خان از روی سوءادب بخدمت اعلیحضرت خاقان . . . ابوالبقاه شاه‌اسمعیل بهادرخان اسکنه‌الله تعالی فی‌فرادیس‌الجنان نوشته وباعث رفتن‌آنحضرت بخراسان‌شده‌بود .

۷۳ - مکتوب مذکور از تاریخ احسن‌التواریخ نقل شدوچون حسن بیك روملو که‌مؤلف کتاب مذکور بوده جواب مکتوب‌مذکور را که از جانب خاقان علیین آشیانی نوشته‌شده‌سهواً یاعمداً ذکر ننموده مرحومی عمی‌ام اسکندر بیك منشی‌درحاشیه کتاب مذکور تعریض نموده که عجب‌از مؤلف این کتاب ..

۷٥ - صورت فتحنـامه شاهی که بعد از شکست لشکر جغتای وهندوستان که باسترداد قلعه قندهار آمده بودند وعساکر نصرت مآثر بسرداری مرتضی‌قلی خان شاملوقورچی‌باشی و مرتضی‌قلی‌خان‌قاجارسپهسالار و قوللرآقاسی‌سیاوش‌خان وسایر امرای عظام بدیع ایشان‌نامزد . . . بتاریخ‌شهر رمضان سنه ۱۰٥۹ دراردبیل بترکی‌بممالك نوشته‌شد . موضع مهراشرف درپائین موشح شده . .

۷۹ - شرح نوشته محراب‌خان که‌بخدمت اشرف عرض‌نموده‌بود.

۸۲ ـ کتابت عنایت امیر اعلیحضرت شاه جمجاه جنت‌مکان علیین آشیانی بجانب سلطان سلیمان

۱۱۹ ـ سلطان سلیم بن سلیمان خواندگار روم در اوان شاهزادگی درباب سلطان بایزید برادرش بخدمت شاه جنت‌مکان شاه طهماسب علیه‌الرحمه‌والغفران نوشته بود .

۱۲۲ ـ جواب از جانب اعلیحضرت شاه جمجاه جنت‌مکان که بترکی مرقوم شده .

۱۲۶ ـ کتابت سلطان محمد خواندگار روم بنواب گیتی ستانی فردوس‌مکانی شاه‌عباس ماضی علیه‌الرحمه والغفران من‌منشأت اوقچی زاده .

۱۳۳ ـ صورت صلحنامه که سلطان‌مراد خان خواندگارروم بحضرت گیتی ستانی جنت‌آشیانی شاه‌عباس ماضی نوشته من‌انشاء ملااسعدالله مشهور بخواجه‌افندی

۱۳۹ ـ مکتوب والدهٔ سلطانمراد که بنواب اسکندرشان رضوان مقام‌شاه خدابنده علیه‌الرحمة والمغفره نوشته .

۱٤۲ ـ کتابت سلطان مراد خواندگارروم به اسمعیل میرزا مشهور به شاه اسمعیل ثانی (بترکی)

۱۵۰ ـ مکتوب فرهاد پاشای وزیر اعظم سلطان روم بخدمت نواب گیتی ستان فردوس مکانی شاه عباس ماضی .

۱۵۲ ـ مکتوب سنان پاشاءوزیر بخدمت نواب گیتی ستانی جنت‌آشیانی .

۱۵٦ ـ کتابت محمد پاشاءوزیر اعظم سلطان‌سلیمان خواندگارروم بحضرت معصوم بیك صفوی وکیل السلطنه شاه‌جنت مکان .

۱٦۲ ـ مکتوب نواب گیتی‌ستان فردوس‌مکانی که درحین محاصرهٔ رومیه قلعه دارالسلام بغداد رابسرداری حافظ احمد پاشا بمفتی روم نوشته بودند .

۱٦٤ ـ ایضاً منشور نواب گیتی ستانی بوزیر اعظم درباب امر مصالحه .

۱٦۵ ـ مکتوب عبیدخان اوزبك که باعلیحضرت شاه جمجاه جنت مکانی شاه طهماسب علیه‌الرحمه والرضوان نوشته بوده .

۱۷۰ ـ مکتوب سلطان سلیمان خواندگار روم که بتاریخ سنه ثمان وستین وتسعمایه باعلیحضرت شاه جمجاه جنت‌مکان شاه طهماسب نوشته‌در باب سلطان بایزید پسرش بدرگاه والا آمده بود مصحوب علی‌پاشا حاکم مرعش و حسن آقا قابچی باشی فرستاده بوده .

۱۸۱ ـ صورت مکتوبیکه ازجانب نواب گیتی ستانی فردوس‌مکانی شاه‌عباس ماضی‌به خواندگارروم نوشته شده .

۱۸۷ ـ مکتوب نواب گیتی ستانی فردوس مکانی بعدازفتح قندهار بخواندگار روم من منشأت عمی‌ام اسکندر .

۱۹۱ ـ اخلاص نامه سلطنت پناه‌قدر محمد خان اوزبك پادشاه ماوراءالنهر بخدمت نواب گیتی‌ستان فردوس مکانی شاه عباس ماضی انارالله برهانه .

۱۹۲ ـ ملطفه‌نواب گیتی‌ستانی‌فردوس‌مکانی شاه‌عباس‌ماضی که‌بمفتی‌روم‌نوشته‌اند.

۱۹٤ ـ صورت‌فرمانیکه‌حضرت‌اکبر پادشاه‌بچلبی‌علامه‌علیه‌مایستحق نوشته .

۱۹۵ ـ فرمان دیگر که بمیراحمدکاشی نوشته بودند .

۱۹۵ ـ رقعه‌ای که بدوستان نویسند .

۱۹۷ ـ داستانی کوتاه وجالب‌در بارهٔ‌خرید کنیزی که‌تکیه کلامش(الله) بود ومولایش گبر بود ومخالف گفتن‌الله . وچون خواست بوسائلی اوراشکنجه‌و کیفر دهد اما نتوانست و سرانجام مسلمان شد .

۱۹۸ ـ نصایح پشنگ فرزند خودرا،آغاز : رسیدن‌بمرادها،روی‌آوردنست بخطرها واوقات رونده است وساعات گذرنده چون‌ابروباد ...

۲۰۲ ـ نامه‌ای ازشیخ فیض که شیخ ابوالفضل نوشته .

۲۰۳ ـ مولانا محمدصوفی به‌میرزا غازی ترخان نوشته .

۲۰۹ ـ قاضی میرحسین میبدی بمیر عبدالوهاب نوشته .

۲۱۳ ـ ازجلالاء اردستانی درشکوهٔ روزگار .

آغاز: آنم که برم زیان عالم سودیست ـ بوددو جهان در نظرم نابودیست ،

مائیم کز آتشکدهٔ فطرت‌ما-خورشید شرارهٔو گردون دودیست. عمرهاست که در عرصهٔ گیتی به‌نیروی دردمندی رایت سربلندی میافرازم ...

۲۱۵ ـ ازجلالاءِ اردستانی درباب گدایان مبرم.

آغاز. آزرده‌دلیم ازدلا آزاری چند-دلبستهٔ نقش زردرم واری چند-چون کیسهٔ زربه‌بند دیناری چند ـ مانندهٔ سربستهٔ وسیاری‌چند . خداازاین گروه ...

۲۱۵ ـ رقعهٔازجلالاءِ بدوستی‌نوشته : روزگاریست چشم‌انتظار این‌امیدوار درراه عنایت ...

۲۱۶ ـ رقعه‌ای‌ازجلالاءِ اردستانی که بافضل‌خان نوشته.

۲۱۷ ـ مظفر حسین‌کاشی بمولانای معظم مقتدای افخم مولاناحسن‌علی که اخراج اورا ازمدرسه فرموده بودند نوشته.

۲۱۸ ـ فرمان درمنع ریش تراشی ازیکی ازسلاطین صفوی.

۲۲۳ ـ چند مراسله و پاسخ بترکی بین حافظ پاشا و زینل خـان ـ نامه اول ناقص است .

۲۲٤ ـ صورت دیبـاچهٔ کتابت‌به‌خواتین معظمه وبوالده خواندگار درزمان نواب اسکندر خان .

۲۳۱ـ مکتوب اعلیحضرت شاه جهان سلطان خرم که بنواب خاقان‌رضوان مکان شاه صفی علیه‌الرحمه والرضوان نوشته مصحوب میرزا حسین‌ایلچی فرستاده بود بتاریخ سنهٔ تسع واربعین والف .

(درذیل این نامه درصفحه ۲۲۵ فقراتی ازلوایح جامی و ابیاتی از فردوسی نقل شده) .

۲۳٤ـ مکتوب اسکندرذوالقرنین که بعد ازفتح دیار عجم به ارسطو وزیر خود نوشته وملا روز به بفارسی‌ترجمه کرده .

۱ـ ودر ذیل ترجمه ، جواب مکتوب اسکندر از نزد ارسطا طالبس .

۲۳۸ـ دونامه از معاویه بخدمت حضرت شاه ولایت پناه امیرالبـرره قاتل

الکفره علی بن ابی‌طالب علیه الصلوة والسلام وپاسخ آن حضرت به آنها .

۲٤۰ـ کتابت شاهزاده خرم که قبل ازسلطنت بخدمت نواب گیتی ستانی نوشته بود وزاهد بیك،ایلچی شاهزادهٔ مذکورآورده بود وبعد ازفتح قندهار به نظر اشرف رسید .

۲٤۳ـ کتابت نواب گیتی ستانی به‌حضرت‌شاه‌سلیم‌درمعذرت تسخیر قندهار من انشاء حکیم طفیلی گیلانی .

۲٤٤ـ رقعهٔ که بسلطان خرم دراوان جلوس او نواب گیتی ستانی نوشته .

۲٤٥ـ تعزیت‌نامه شاهزاده پرویز بحضرت شاه سلیم .

۲٤٦ـ کتابت اشرف بشاهزاده شهریار که شحنه بیك مذکوربود .

۲٤۸ـ کتابت نواب گیتی ستان جنت آشیان‌شاه‌عباس ماضی اعلیحضرت‌شاه سلیم‌درتوشقان‌ئیل سته وثلثین والف که ازمازندران مصحوب شحنه بیك استاجلو فرستاد واو بلقب خانه زاد قدیمی سرافراز گشت .

۲٤۹ـ کتابت دیگر که ازجانب گیتی ستانی به شاه جهان شاهزاده خرم در ایام شاهزادگی آنحضرت بتاریخ شهر شعبان‌المعظم ۱۰۳٦ در فرح‌آباد نوشته شده بود .

۲٥۱ـ کتابت نواب گیتی ستان فردوس مکان درجواب مکتوب شاهزاده مذکورکه منشی‌الممالك میرزا عبدالحسین‌مسوده نموده شاهرخ‌بیك درفرح‌آباد به بیاض برد .

۲٥٤ـ کتابت شاهزاده خرم که در ایام شاهزادگی بحضرت نواب گیتی ستانی فردوس‌آشیانی نوشته مصحوب خواجه حاجی فرستاده بود .

۲٥۹ـ کتابت نواب گیتی ستانی فردوس مکانی بپادشاه مرحوم شاه سلیم که بعد ازفتح قندهارنوشته شده بودمن‌منشآت‌مرحوم‌عمی‌ام ودرثانی‌الحال‌مسودهٔ که حکیم طفیلی گیلانی نموده بود به بیاض رفت اما مضمون همین است و حیدر بیك قراداغلو برد . [اینك] جواب کتابت مذکور که حیدربیك قراداغلو آورد .

(رونوشت نامه حکیم طفیلی گیلانی که حیدربیك برده درجایی دیگر از این بیاض یاد شد) .

۲۶۴ـ کتابتی که شاه سلیم بخدمت نـواب گیتی ستانی نوشته جـان عالم آورده بود جواب کتابتی مذکور که زینل بیك قرشمال شاملو برده .

۲۶۶ـ رقعـه اعلیحضرت شاه والاجاه‌شاه‌سلیم که بخدمت نواب گیتی ستانی فردوس‌مکانی نوشته ... تاجرآورده بود و جواب رقعه مذکور که میرزاعبدالحسین منشی‌الممالك مسوده نموده .

۲۶۹ـ مکتوب دیگردرتهنیت جلوس شاه جهان مصحوب مشارالیه .

۲۷۰ـ مکتوب نواب خاقـانی رضوان مکانی شاه صفی که باعلیحضرت شاه جهان سلطان خرم وفرمانفرمای ممالك هندوستان درتعزیت‌پادشاه مغفورشاه سلیم نوشته شده محمد علی بیك اصفهانی برده .

۲۷۱ـ کتابتی شاه صفی که بعد ازفتح ایروان از جانب اشرف‌اعلی‌بسلطان، مراد خان‌بن سلطان احمد خان خواندگار نوشته‌مصحوب امارت‌شاه‌مقصودسلطان، خلفاً فرستاده شد .

۲۷۴ـ کتابتی که بعد از مراجعت بغداد حضرت خواندگاروآمدن مقصود سلطان ومحمدآقا ایلچی روم وآوردن کتابت مبنی برطلب صلح بخدمت اشرف‌در عوض کتابتیکه قبل ازاین‌فرستاده شده‌بود چون ازروی درشتی‌نوشته شده بودبعد از اسقرآء مصالحه بوکالت سارو خان حسب‌الالتماس مصطفی پاشای سردار محمد قلی بیك برتبه امارت سرافرازنموده بتجدید نوشته‌مصحوب مشارالیه فرستاده‌شد.

۲۷۷ـ کتابت سلطانمراد درجواب کتابت سابق مبنی برتأکید صلح‌مصحوب محمد قلی سلطان ومحمدآقا ایلچی که قبل ازآمدن بوده(بترکی) .

۲۷۹ـ کتابتی که‌سلطان ابراهیم‌خان بنواب‌اشرف‌اعلی‌درباب تاکیدصلح که باسلطانمرادخان برادرش قراریافته مصحوب مشارالیه بترکی نوشته‌اند.

۲۸۰ـ هوالحق الذی لااللهالاهو. جواب کتابت مذکور مصحوب ابراهیم‌خان ایکی‌جی دودست .

۲۸٤ ـ جواب سابق که پادشاه والاجاه مشارالیه مصحوب قابل آقـاایلچی بخدمت اشرف فرستاده بوددر اصفهان رسید.

۲۸٦ـ جواب کتابت سابق ازجانب بندگان اشرف مصحوب مقصود سلطان خلفا که‌باتفاق قابل‌آقای‌مذکور باایلچی از اصفهان فرستاده.

۲۸۸ـ کتابتی که از جانب نواب اشرف اعلی بخواندگارروم باکتابت نواب خاقانی رضوان‌مکانی مصحوب مقصود سلطان خلفا مشارالیها از دارالسلطنه قزوین فرستاده شد .

۲۹۱ـ کتابتی که سنان پاشا بنواب گیتی ستانی شاه‌عباس نوشته.

۲۹۲ـ کتابتی که نصوح پاشا بنواب گیتی‌ستانی شاه عباس‌بترکی نوشته.

۲۹٤ـ کتابتی که خسروپاشا بخدمت نواب همایون نوشته‌مصحوب ابراهیم چاوش فرستاده .

۲۹۸ـ کتابت که محمدپاشاسرداردرجواب‌فرمان‌همایون که مصحوب‌حسامی بیك یساول صحبت بخسرو پاشا سردار نوشته فرستاده شده بود وتـارسیدن ایلچی مذکور خسروپاشا کشته شده ومحمدپاشا مذکور بجای اومنسوب گشته بود نوشته باتفاق چاوش بخدمت اشرف فرستاده (وبترکی نوشته شده).

کتابتی که سردار مذکور بعدازآنکه خواندکارروم بتصرف. مصحوب خضر بیك ترکمان سپهسالار بخدمت اشرف فرستاده.

۳۰۵ ـ جواب کتابتی که از جانب اشرف که مصحوب . . . مقصود سلطان خلفا باتفاق آقای آلای بیگی کـه از جانب سردار مذکور بـرسالت آمده بود فرستاده شد .

۳۰٦ـ کتابتی که از جانب نواب اشرف برای‌خواندگارروم نوشته مصحوب مشارالیه فرستاده شد .

۳۰۸ـ منشوری که مصحوب ایلچیان‌مذکوربه برام‌پاشای وزیرثانی که در استنبول قائم‌مقام محمدپاشای سردار بودنوشته فرستاده شده بود.

۳۱۰ـ روانچه مصحوب مشارالیها بەبیکچری اتای‌نوشته فرستاده شده.

۳۱۱ـ کتابت جانب بندگان سپهسالار بمحمد پاشای وزیر اعظم در جواب کتابتیکه بعداز مراجعت خواندکار از فتح ایروان کامران بیك ترکان فرستاده بودنوشته ازاصفهان مصحوب خلفا.

۳۱۲ـ جواب کتابت مصطفی پاشا وزیر اعظم که مصحوب مقصود سلطان و محمد آقـا ایلچی خواندکاربعداز تصرف بغدادفرستاده بود مصحوب محمد آقـا مزبور و محمد قلی‌بیك جلودار باشی فرستاده شد .

۳۱٤ـ جواب کتابت مزبور ازجانب سردار مذکور که مصحوب محمدبیك ملازم رستم خان فرستاده بود . (ترکی)

۳۱٦ـ ایضاً بسردار مذکور درباب فرستادن ساروخان جهة انعقاد مصالحه .

۳۱۵ـ ایضاً کتابت از جانب نواب اشرف ندر مصحوب ساروخان‌ارسال .

۳۲۰ـ ستورنـامه ازجانب سردارمذکورساروخان آورده . (بترکی)

۳۲۳ـ از جانب نواب اشرف و ایالت پناه ساروخان بتاریخ روزشهر محرم الحرام سنه ۱۰٤۹ با مکتوب نزد سردار مذکور برده بعد از چند روز بـاردوی همایون‌فرستاده .

۳۲۵ـ جواب کتابت مرتضی پاشا ... ایروان که یکدوروز بعدازتصرف قلعه ازهمانجابندگان عالیجاه رستم خان بسپهسالارنوشته مصحوب خضربیك ترکمان ملازم عالیجاه‌مشار الیه که در قلعه بوده فرستاده بود و سپهسالار مزبور از تبریز بخدمت اشرف‌بیزکش فرستاده و حسب‌الامر الاعلی ... عـالیجاه مؤمن اللّٰه‌نوشته نزد سپهسالار ارسال نموده مصحوب خضربیك مذکور فرستاده شد .

۳۲٦ـ جواب کتابت مرتضی‌پاشا مذکور که قبل ازآمدن‌خواندگارازشهر طونه بعالیجاه مشار ، الیه نوشته بود از قزوین .

۳۲۷ـ کتابت مصطفی پاشا وزیر اعظم سلطانمراد که بعد از تصرف بغداد مصحوب مقصود سلطان و محمد آقای ایلچی بخدمت اشرف فرستاده بود و سهواً این کتابت و کتابت بعدازین دراینجا نوشته شده .

۳۳۰ـ ایضاً کتابی که‌سردار مذکور مصحوب مردم خود بعد از رفتن محمد قلی بیك فرستاده بود .

۳۳۱ـ ایضاً کتابی که در قزوین از جانب سردار مذکوراسماعیل قلی بیك حسینی که پاشایان و امرای دوستاق را برده بود آورده (بترکی نوشته شده) .

۳۳۳ـ اخلاص نامه که سردار مذکورمصحوب محمدآقا ومحمد قلی‌سلطان در زمان سلطان مراد خان نوشته فرستاده .

۳۳۵ـ اخلاص‌نامه سردارمذکور که بعد ازفوت سلطانمراد بخدمت اشرف نوشته مصحوب مشارالیه فرستاد (بترکی) .

۳۳۷ـ جواب کتابات سابق مصحوب ایالت پناه ابراهیم خان قاجار .

۳۳۹ـ جواب اخلاص نامهٔ سردارمذکور که سهوا بعد ازاین نامه‌با کتابات سپهسالارنوشته شد مصحوب ... ومقصودسلطان خلفا .

۳٤۰ـ ایضاً بسردارمشارالیه مصحوب مومی‌الیه از جانب نواب اشرف که باکتابات نواب خاقان رضوان مکان فرستاده شد .

۳٤۱ـ کتابتی که‌حضرت‌وزیراعظم مصطفی پاشا بعالیجاه رستم‌خان‌سپهسالار بعد ازرسیدن بخدمت‌خواندگارنوشته فرستاده(بترکی) .

۳٤۲ـ ایضاً سردارمذکوربه ساروخان نوشته ... عالیجاه سپهسالارمصحوب ابراهیم آقا فرستاده .

۳٤٤ـ کتابتی که سردارمشارالیه سپهسالارمذکوردرزمان حیات‌سلطانمراد خـان مصحوب محمد آقای ایلچی که قبل ازین نیامـده بود فـرستاد (بترکی نوشته شده) .

۳٤۵ـ ایضاً سردار مذکور بسپهسالار مزبور بعد ازفوت سلطانمراد خان مصحوب ایلچی مذکورفرستاده .

۳٤۸ـ جواب کتابت مذکورمصحوب ابراهیم خان قاجارفرستاده شد .

۳٤۹ـ نامهٔ بوزیراعظم مصطفی پاشا .

۳۵۰ـ نامه سپهسالاری بهابراهیم‌خان‌ایلچی .

۳۵۱/۲ـ سردارمذکورمصحوب قابل‌آقـای ایلچی بخدمت اشرف که برفاقت ابراهیم خان بسفارت‌آمده بود فرستاد .

۳۵٤ـ کتابت سپهسالاربمصطفی پاشاء سردار‌وزیراعظم درجواب‌نامه‌سردار .

۳۵۵ـ کتـابتی که سلطان خرم پادشاه هندوستان که دراوان جلوس‌میمنت نوس مصحوب میربر که بخدمت اشرف ارفع اعلی شاه صفرفرستاده .

۳۵۷ـ کتابتی که سلطان خـرم پادشاه هنـدوستان بخدمت اشرف نوشته مصحوب صفدرخان ایلچی بعد از مراجعت محمد علی بیك فرستاده درسنه ۱۰٤۶ ازدارالمؤمنین‌کاشان که متوجه اصفهان بودند بخدمت اشرف شاه صفی رسید بعد ازیکسال ازاصفهان مرخص شده مراجعت نموده روانه شد .

۳۶۳ ـ کتابتی که بعد از آمدن صفدر خان از جانب پادشاه مذکور میرزا حسین در اصفهان بخدمت بندگـان اشرف‌آورده .

۳۶۹ ـ فرمان حضرت شاهنشاهی بسردار روسیه سالار پادشاه والاجـاه که درجواب عریضه مشارالیه مصحوب موسی‌بیك ایلچی فرستاده شد .

۳۶۹ ـ ترجمه حکم مذکور که حسب‌الامرالاعلی‌مقررشد که‌نوشته باحکم مذکور فرستاده شود .

۳۷۰ ـ حکمی که از بر کش بصفـدر خان ایلچـی هنـد مصحوب میرزا محسن فرستاده .

۳۷۱ ـ رقعه که ازجانب بندگان اشرف بسلطان بـلاغی نوشته بفرح آباد فرستاده .

۳۷۱ ـ ایضاً مشارالیه نوشته .

۳۷۲ ـ کتابتی که سلطان بلاغی در تعزیت خاقان رضوان مکانی و تهنیت جلوس میمنت نوش بحضرت اشرف اعلی نوشته .

۳۷۳ ـ کتابتی که بپادشاه مذکور در جواب کتابت مشار الیه که مصحوب رحیما محمد ایلچی فرستاده نوشته قبل از کتابت مصحوب ایلچی مذکور فرستادند .

۳۷٤ ـ کتابتی که بسلطان محمدعادلشاه بعداز مراجعت سفر ایروان مصحوب احمدخان بیك قورچی سر نوشته فرستاده شد .

۳۷٦ ـ کتابتی که همان وقت از دارالسلطنه اصفهان بسلطان عبدالله قطب شاه نوشته فرستاده شد .

کتابتی که قبل از کتابت فوق بپادشاه مذکور درجواب خواجه محمدابراهیم نوشته شده .

۳۷۸ ـ مکتوبی که از دارالسلطنه اصفهان درجواب کتابت پادشاه مشارالیه مصحوب و کلاء مؤمی الیه فرستاده شد .

۳۸۰ ـ فرمان بیمعنی که باسم عمهٔ پادشاه دکن سلطان عبـدالله قطب شاه شرفصدور یافت .

۳۸۰ ـ کتابتی که سلطنت شاوندر محمدخان برادرپادشاه والاجاه مشارالیه در وقتی که امام قلیخان متوجه درگاه جهانشاه گشته بود مصحوب محمد یوسف اتالیق ... بخدمت خاقان فردوس مکان علیین آشیان فرستاده .

۳۸۱ ـ کتابت دیگر درباب کوفت چشم سلطنت پناه امام قلیخـان و توجه به ایران بقصدطواف بیت الحرام و سفارش منسوبان ایشان .

۳۸۲ ـ کتابتی که از جانب نواب اشرف بامام قلیخان پادشاه ترکستان در وقت توجه ایران مصحوب خاندان قلی بیك درمشهد مقدس فرستاده .

۳۸٤ ـ کتابتی که از جانب بندگان فردوس مکانی علیین آشیانی شاه صفی پادشاه والا جاه قلیخان نوشته در مشهد مقدس فرستاده شد .

۳۸۵ ـ جواب کتابات مذکور پدرمحمدخان که باروانه‌شدن ایلچیان‌مزبوره خاقان فردوس مکان سلطنت گزین عالم‌بقاء شده‌بودند از جانب‌نواب اشرف نوشته شده مصحوب ساروخان بیك اجرلو ارسال شد که کتابت‌درجواب‌نوشته شده کتابت ذیل درجواب کتابیست که مصحوب‌الشنطر یساول فرستاده بودند.

۳۸٦ ـ کتابتی که از جانب اشرف اعلی به اسفندیار خان والی اورگنج در جواب‌اخلاص‌نامهٔ مؤمی‌الیه‌مصحوب ذوالفقار بیك‌فرستاده‌شد .

۳۸۷ ـ ایضاً منشوری که ازمازندران به اسفندیار خان والی اورگنـج در جواب اخلاص‌نامه مشارالیه صادر گشته مصحوب اسفندیار بیك استاجلو و احمد بیك ایلچی مشارالیه فرستاده‌شد .

۳۸۸ ـ مکتوب به اسفندیار خان از جانب اشرف نوشته مصحوب ملازم‌او فرستاده شد .

۳۸۸ ـ جواب کتابت اسفندیارخان که به اعتمادالدوله نوشته بود.

۳۸۹ ـ جواب عریضهٔ رستم‌محمدخان‌اورنگ که‌از مازندران‌نوشته‌مصحوب ملازم او فرستاده شد .

۳۹۰ ـ فرمان همایون که در جواب عریضه اشرف نفاذیافته باخلاع فاخره مصحوب اقبالق‌بهادر فرستاده مشارالیه‌فرستاده شد.

۳۹۱ ـ کتابتی که از جانب‌اشرف‌اعلی‌بعداز فتح ایروان از اردبیل بپادشاه نوشته فرستاده‌شد .

۳۹۲ ـ در ثانی‌الحال کتابت فوق را موقوف داشته کتابت ذیـل را نوشته مصحوب موسی‌بیك درسنه ۱۰٤۸ از اصفهان فرستاده شد .

۳۹۲ ـ (حسب‌الامراعلی ترجمهٔ کتابت مذکور را چون در آن‌حدود کسی نیست که فارسی تواند خواند بترکی نوشته فرستاده شد در میان کتابت گذاشته)

۳۹٤ ـ فی خواص‌الذئب (دربارهٔ خواص بیضه گرگ است وچند حیوان دیگر که‌بعربی نوشته شده) .

۳۹۵ ـ علاج الجدری عربی
۳۹۶ ـ علاج الاذن »
۳۹۷ ـ فی تألم الاسنان »
۳۹۷ ـ معجون النافع للنجر »
۳۹۷ ـ خواص الحمل »
۳۹۷ ـ خواص البغل »
۳۹۸ ـ خواص العقرب »
۳۹۸ ـ الادویة المقویه فی الجماع »
۳۹۸ ـ خواص الهدهد »
۳۹۸ ـ منفعة الضبع »
۳۹۹ ـ منفعة السمك »
۳۹۹ ـ منفعة هدهد »
۳۹۹ ـ لمنع البول فی الفراش (از اختیارات بدیعی نقل شده)
۳۹۹ ـ درخواص عسل بفارسی (مختصری در.)
۳۹۹ ـ در خواص قوش گویند چشمش بامشك خلط کرده . . . و در علاج قولنج و ...

۴۰۰ـ قطعه شعری است درهجو پادشاه هند که بطرز چلیپا نوشته‌اند که با این عنوان آغاز شده است :

خرم آمد قندهار از شه بگیرد دید و رفت
ریده ریده زن جلب چون قحبه وا گردید و رفت.
با غلامان علی میخواست همچشمی کند
بر سر و ریش ابابکر و عمر پاشید و رفت

۴۰۱ـ مراسلات زینل خان شاملو سپهسالار ایران و حافظ احمد پاشا سردار روم که بتسخیر قلعه بغداد ... در زمان نواب گیتی ستانی فردوس مکانی طاب ثراه .

۴۰۱- مراسله دیگر ازجانب سپهسالارمذکورصاحب سعادت حضرتلرینك حضور کثیرالنورلرینه تاآخر(ترکی)

۴۰۲- مکتوب دیگر.

۴۰۳- جوانب ازجانب حافظ احمدپاشا.

۴۰۳- جواب اززینل‌خان.

۴۰۴- چهار کتابت باین‌ترتیب‌یکی از جانب نواب مستطاب ایران مداری و یکی از جانب نواب قورچی‌باشی و یکی از جانب بندگان سپهسالار و یکی از جانب قوللرآقاسی‌سپهسالارپادشاه‌والاجاه درجواب کتابات مشارالیه‌نوشته مصحوب رفعت پناه موسی‌بیك فرستاده شد.

۴۰۵- کتابتی که از جانب بندگان اشرف اقدس اعلی پناه شاه والاجاه خورشید کلاه‌آشیانیه نوشته مصحوب‌رفعت موسی‌بیك‌ایلچی ازدارالسلطنه اصفهان فرستاده شد.

۴۰۶- کتابت که از جانب نواب اشرف در جواب کتابت پادشاه والاجاه که در ثانی‌الحال کــه می‌آمده از راه مراجعت نموده پادشاه اول نوشته بود نوشته مصحوب امام قلی‌بیك قاجار ایشك اقاسی باتفاق ایلچیان پادشاه مذکور فرستاده شد.

۴۰۷- کتابتی که بپادشاه اروس ازمازندران درباب قزاق‌نوشته‌فرستاده شد.

۴۰۸- مفاوضه نواب اشرف بفرمانفرمای ولایت اروس که مصحوب رفعت پناه موسی‌بیك ایلچی بخدمت پادشاه والاجاه فرستاده شد.

۴۰۹- فرمانی که ازمازندران باسم والی‌باشی اجوق صادر گشته‌فرستاده‌شد

۴۱۰- کتابت کــه از جانب نواب اعتمادالدوله بطهمورث خان گرجی نوشته شده.

۴۱۰- کتابتی کــه از جانب نواب اعتمادالدولــه بطهمورث خان گرجی نوشته شده

۴۱۰ ـ کتابت صفدرخان که در ایام حکومة قندهار به عباسقلی‌خان بیگلر بیگی خراسان .

۴۱۱ ـ کتابتی که از جانب مستورةالممالك باعظم خان قاضی محسن نوشته فرستاده شد .

۴۱۸ ـ حکم فرستادن طبل وعلم با یالت پناه کلبعلی‌خان متولی آستانه متبرکه صفویه وحاکم دارالارشاد اردبیل .

۴۱۹ ـ حکم خرجی باشیگری خلف بیك سفره‌چی باشی .

۴۱۹ ـ حکم تخفیف پنجاه یك مشهد مقدس معلی که بعد از فتح ایروان نوشته شد .

۴۲۱ ـ وزارت مازندران میرزاقاسم رجوع‌شده.

۴۲۱ ـ حکم تخفیف رسوم میرشکار باشی که ازممالك محروسه میگرفته‌اند.

۴۲۲ ـ مسودهٔ رقمی که نواب اشرف بخط همایون بجهة افتخار حیدربیك ایشیك اقاسی باشی حرم قلمی فرموده‌بودند .

۴۲۳ ـ جواب‌نامه پادشاه و الاجاه شاه‌جهان فرمانفرمای ممالك هندوستان که ارسلان بیك ایلچی چاپار بتاریخ سبع و خمسین والف متعاقب جان‌نثارخان ایلچی بزرگ درباب فتح بلخ آورده نواب سلطان العلمای اعتمادالدولةالعلیه‌العالیه ازجانب بندگان اشرف اعلی مسوده نموده‌اند

۴۲۵ ـ کتابت بندگان اشرف به سلطان ابراهیم خواند گارروم در جواب کتابت او .

مکتوب نصوح پاشا بخدمت نواب گیتی ستانی فردوس مکانی (بترکی نوشته شده)

۴۳۳ ـ مکتوبی که درحین محاصره نمودن حافظ احمد پاشا سردار روم دارالسلام بغداد رایکی از کائنان درگاه عالی بمصلی جلیل نام (بترکی) نوشته به‌استنبول میفرستاده‌وحامل آن بدست قزلباش گرفتار شده بامکتوبات دیگر که نزد

او ظاهر شده بود بنظر اشرف نواب گیتی‌ستان فردوس مکانی رسیده .

۴۳۹ ـ التماس‌نامهٔ کـه حضرت افادت‌پناه‌افاضت و خطابت‌دستگاه مولانـا عبدالحسیناحسب‌الاستدعای کمترین بخدمت یکـی از سـادات عظام نجف اشرف نوشته‌اند .

۴۴۰ ـ اشعاری ازمیر معزی بدین مطلع :

گر نورمه وروشنی شمع تراست پس سوزش وکاهش‌من ازبهر چراست .

گر شمع تویی‌مرا چرا باید سوخت ور مـاه تویی مرا چرا بـایدکاست.

۴۴۱ ـ کتابتی که عثمان‌بن سلطان احمد ... مصحوب نخبه بیك نوشته .

۴۴۳ ـ عریضهٔ آشتی که سلطان سلیم بن سلطان‌سلیمـان خواندگار روم در شکایت بایزید بخدمت پدر نوشته .

[۳۳۴۹ جنگ]

این جنگ ازقرن ۱۱ بخط نستعلیق زیبا وگاه‌چلیپا وبادوقلم‌کتابت شده دربین‌مکاتیب بعضی خواص داروها و بعضی اشعار پراکنده نوشته شده عناوین‌بشنگرف‌برخی صفحات‌وصالی شده ... آغاز بیاض سطور آخر مکتوب‌یافرمانی است ومعلوم‌نیست‌چند برگ‌ازآن‌افتاده‌است.

آغاز بیاض: خاطر مقدس جمع گردید و عنقریب بهمراهی قایدان توفیق نهضت‌بمقر دولت مستقر سعادت به ... ومبارکی وقوع خواهد یافت .

انجام : من بعد امرشریف گزنه دستور اولورایسه مثال لازم الامتثال صادر اولیه اشاره عالیه کز موجنجه عمل قیلیه‌باقی امرکم ارفع واعلی و اجل واسنی .

قطع : ۱۳ × ۲۵ صفحات : ۴۴۴ .سطور : گوناگون. جلد: تیماج‌یك‌لا لیموئی ـ کاغذ : اصفهانی‌شکری تیره، شماره ثبت ۱۲۹۱۰ . جدید ۷۴۱۸ .

۱ ـ شرح اشکال‌التأسیس (ص۱ـ۹۲ دفتر) (عربی)

ازقاضی‌زاده موسی‌بن‌محمدبن محمود رومی (زنده‌در۸۴۴) براشکال‌التأسیس شمس‌الدین محمدبـن اشرف سمرقندی (قرن۷ ـ هـ) درکنار نسخه حـاضر که

نسخه‌ایست کهن و در ۸۶۳ تحریر شده، حاشیه‌هائی است از مؤلف بانشان « منه رحمه‌الله » .

رجوع به‌ص۸۸۹ این‌فهرست و ص ۲۲٤ مجلد٤ شود .

آغاز: الحمدلله‌الذی خلق کل شیء ...

پایان: کتاب الاصول لاقلیدس ولیکن هـذا آخر الکلام و الحمدلله علـی الانعام.کاتب افزوده «وقع‌الفراغ‌من کتابه یوم‌الاربعاء اواخر جمیدی‌الاول سنه‌ثلث وستین وثمانمایه بیدالفقیر بایزیدبن‌مسعود» .

۲ـ شرح آداب‌البحث (ص۱۸۹ ـ ۱۸۳دفتر) (عربی)

شرح مسعود شیروانی (م...ـ) برآداب البحث سمرقندی .

رجوع شودبهمین فهرست ص ۰ و .

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین ... وبعدفقدقال‌الامام ...

پایان‌موجود: یجوزان یکون وقوع عدم‌نقیض شمول‌العدم علی تقدیر عدم العلیه اتفاقیا غیرناش (دنباله رساله ازدفتر افتاده است وکلمهٔ اخیررادهٔ صفحه بعد است که در نسخه نیست).

[۳۳۵۰ـ مجموعه]

دفتریست بخط‌شکسته نستعلیق بایزیدبن مسعود مورخ۸۶۳، درفاصله شمارهٔ ۱و۲ودر آخردفترچند برگ‌سفیداست وبرپشت برگ اول شمارهٔ۲ فهرست رساله‌های موجود دراین دفترباخطی تقریباً کهنه نوشته‌شده وپیداست بقیه‌رساله‌ها (وشاید تتمه شمارهٔ ۲ نیز) درآغاز بوده‌وبعدها ازدفتر برداشته شده.

درفهرست مزبور علاوه‌بر دورساله موجود، نام‌این رساله‌ها دیده‌میشود: مدخل منظوم خواجه‌نصیر، رساله فی‌بعض‌الاحادیث الموضوعه، قصیده برده. در ذیل شماره‌تملك‌زنگی‌بن خلیل‌الله جنابذی وپشت برگ اول‌تملك عبدالکریم بن‌عبدالوکیل دیـده میشود دربرخی از برگهاآثار رطوبتی‌کهن موجود است.

قطع: رقعی باریك۱۷ × ۱۹ج مقوائی‌قرمزباعطف‌ازپارچه‌گلی‌رنگ.صفحات: ۱۸۳. سطور:۱۷ کاغذ: سمرقندی شماره‌ثبت‌قدیم:۷۸۱۳۲ جدید:۶۶۶۲.

حلیة المتقین (فارسی)

تألیف محمد باقر بن محمد تقی مجلسی دارای چهارده باب و خاتمه .

ذریعه ۷ : ۸۳ مشار ۲۱۲۲ .

(آغاز کتاب از نسخه افتاده است) .

آغاز موجود : اجابت ملتمس ایشان نمود و بر چهارده باب و خاتمه مرتب گردانید باب اول در آداب لباس، باب دوم در آداب حلی و زیور پوشیدن و سرمه کشیدن و در آئینه نظر کردن و خضاب کردن باب سوم ...

پایان: ذلیل ترین مردم کسی است که مردم را خار کند این رساله را در پنجم ماه رجب سنه هزار و هفتاد و نه از هجرت مقدسه نبوی ادام الله ظله تمت الکتاب بعون الله الملك الوهاب کاتب سپس افزوده قدوقع الفراغ من مشقه مشتقه فی ظهیره یوم الثلثا عاشر شهر جمادی ... المذنب العاصی ابن حاجی ابراهیم حاجی محمد .

نسخه ایست بخط نسخ از حاجی محمد بن حاجی ابراهیم . برگ اول کتاب افتاده و دو برگ آغاز وصالی گردیده . عناوین و علائم و خطوط بالای بعضی جملات بشنگرف است . برگ آخر کتاب قسمتی که کتابت شده روی برگ دیگر وصالی شده است .

قطع : ۱۴ × ۲۳ . ج : تیماج کمبود تر نجدار، صفحات: سطور : ۲۲: کاغذ : اصفهانی کرم رنگ، شماره دفتر ثبت قدیم ۷۸۳۲۳ شماره جدید: ۶۸۲۸

۱ ـ شرح حکمة العین (ص ۱ ـ ٤٥ دفتر) (عربی)

از میرك بخاری ـ محمد بن مبارکشاه بر حکمة العین کاتبی قزوینی (م ـ ۶۷۵) در بارهٔ میرك و این شرح به فهرست ۵ مجلس ص ۳۲۷ـ۳۲۹ مراجعه شود. حواشی سید شریف در نسخه هست .

آغاز: امابعد حمدالله فاطر السماوات .

پایان موجود : ویمکن ان یکون ماذکره بعض المتأخرین من المتألهین من انقول المشائین التعقل هوالتجرد عن الماده (دنباله شرح در این دفتر نوشته نشده)

۲ - شرح حکمة العین (ص ٤٦ - ۱۳۵ دفتر) **(عربی)**

ازعلی بن فضل‌الله فومنی گیلانی (قرن ۱۱-هـ) وی این شرح را بر حکمة العین کاتبی وشروح وحواشی آن نگاشته ، عبارت حکمة العین را با «قال المصنف» یاد کرده وازشرح میرك وحاشیه میرزا جان وسید شریف هرجا آورده نام برده است . فومنی در این حاشیه بیشتر بحاشیهٔ سید شریف نظر دارد و در بارهٔ آن دقت و تحقیق کافی بعمل آورده است ، او میگوید برخی از حـواشی سید را که متعلق بشرح مطالع و دیگر کتابها بوده در حواشی او برشرح حکمة العین واردساخته (از جمله فقره‌ای که در آغاز برخی از نسخ حاشیه سید هست و بسیار موردنظر و تحقیق قرار گـرفته متعلق به اولین جمله شرح میرك : الحمدلله فـاطر ذوات العقول ... است .(۱)

و شیوهٔ فومنی (برطبق توضیح خود او در حاشیه صفحه اول) آنست که اگرجای اصلی آن فقره حاشیه را بداند بنام آن تصریح میکند و اگر جای اصلی حاشیه را نداند آن فقره را با عنوان « نقل عن المحشی» میآورد مانند این فقره در آنها قال فاطر ذوات العقول و لم یقل فـاطر العقول لئلا یتوهم »که قبلا بدان اشارت رفت و متعلق بصدر شرح بخاری است .

در فهرست الهیات نسخه‌ای ازحاشیه برحاشیه سیدشریف برحکمة العین از ملاعلی گیلانی یاد شده .

۱- این فقره در برخی از نسخ حـاشیه سید نیست و در برخی هست (مـانند نسخه شماره ۸۵۰ دانشگاه) وگـاه همین‌سبب‌آن شده‌است‌که نسخه شناخته نشده وحاشیه‌ای دیگر بجزحاشیه سید شریف تصور میشود . (فهرست دانشگاه ۳ : ۲۳۹ مجلس ۵ :۱۵۳-۱۵۶

نسخه‌مزبورظاهراً همین تنهادو برگ ازهمین حاشیه‌است. حاشیه‌ای نیز بر شفابنام حل اعضالات فصل ابطال التکافؤ من کتاب الشفاء ازاین فومنی باشماره ۲۹۳/۶۴ ج درالهیات هست که بنوشتهٔ فهرست درآن از «استاد نا واستاد البشر والعقل الحادی عشر» یاد شده ودر ۱۰۶۰ پایان یافته . درنسخه حاضر نیز چنانکه اشارت شد ازشرح شفاء استاد خود یاد کرده (این استاد یا سید احمد عاملی و یا مولی صدراست هرچند عنوان استاد البشر وعقل حادی عشرغالباً برداماد اطلاق میشود) . در هرصورت چنین پیداست که فومنی علاوه بر حل اعضالات ، حاشیه‌ای دیگر برشرح شفاء اشعارخود دارد که مانند دیگر مؤلفات او درهیچیك ازمدارك (ذریعه وجزآن) دیده نشد .

درالهیات ودانشگاه وادبیات علاوه برحاشیه حکمة‌العین (کتاب حاضر)این رساله‌ها ازفومنی هست :

۱ـ رساله فی ابطال الخلاء ـ که حاشیه ونقد شرح تجرید قوشچی است وناظربه حواشی دوانی وبا غنوی است وفومنی در۱۰۹۱ آنـرا ساخته . نسخه‌ای ازاین رساله در ادبیات (مجموعه کرمانی) هست که (بنقل فهـرست) در۱۰۹۱ و بدستور « مولانا ابن استادنا نظـام‌الملة والـدین » نوشته است . (شماره ۱۸۹/۱) (مجموعه امام‌جمعه کرمان دردانشکدهٔ ادبیات) .

۲ـ پاسخ علی‌بن شیخ فضل‌الله گیلانی به‌پرسش یکی از بزرگان گیلان . این رساله فارسی است بنوشته فهرست نگار ، فومنی دراین رساله ازرساله‌الامامهٔ خود یاد کرده است .

۳ـ شرح این بیت مشکل مولوی :

کور کورانه مرو در کربلا ...

این رساله نیز پارسی‌است (شمارهٔ ۲۹۲/۳ ج الهیات و۳۲۳۸/۱۰ دانشگاه)

۴ ـ حل اعضالات ... ـ عربی که فومنی‌آنرا درصفر ۱۰۶۰ پس ازباز گشت ازمکه ومدینه به‌اصفهـان درمدرس خود تألیف کرده است . (شمارهٔ ۲۹۳/۶۴)

۵ ـ توفیق التطبیق (۱) عربی که شیراز در ۱۰۷۰ ساخته شده و بنوشته فهرست الهیات در ۱۳۷۷ قمری ازروی نسخه ملك و نسخه لیتون در مصر چاپ شده (۲)

۶ ـ رسالهٔ دربیان ارادة الله ـ فارسی ـ دریك مقدمه و چهار فصل و یك خاتمه که در ۱۰۶۹ تألیف شده .

۷ ـ اثبات وحدة الواجب در نقل ورد شبهه منسوب به ابن کمونه (شمارهٔ ۱۱/... دانشگاه) .

ملاحظه آثار ومؤلفات فومنی نشان میدهد که وی از ۱۰۶۶ تا ۱۰۹۰ (۳) به تألیف آثار خود اشتغال داشته است.

و نیز پیداست شاگرد صدرا یا داماد بوده وشمساء گیلانی راهمزمان خود خطاب میکرده وتااین زمان جزاین ، اطلاعی از او بدست نیاوردم ونام اورا درمراجع ـ و کتب تراجم ندیدم . چنین پیداست که از خاندان زاهدی گیلان بوده که حزین لاهیجی نیز از آن خاندان است .

رجوع شود به فهرست الهیات ص ۱۹۸ـ۱۹۹ و ۲۰۳ ـ ۲۰۴ و ۵۱۷ ادبیات ـ مجموعه امام جمعه کرمان ـ ۳۲، ۶۷ و ۸۷ دانشگاه ۳: ۱۳۸ و نیز شمارهٔ ۳۰۳۸/۱۰

آغاز: الحمدلله رب العالمین... امابعد فیقول اضعف عبادالله.. علی بن شیخ فضل الله الجیلانی الفومنی الزاهدی لاالتمس منی اخوان الدین... بان نبین بعض اشکالات شرح حکمة العین وحواشیه علی الوجه المبین یجب لحصل الیقین... مشیراً الی حلها ونقدها وردها حتی لامجال للانکار بعدها . .. قال الشارح امابعد حمدالله وفیه اشعار بانه حمدالله اولا ...

۱ ـ شیخ علی خزین زاهدی گیلانی نیز کتابی بنام التوفیق در جمع متن فلسفه و شرح نوشته .

۲ ـ این کتاب درفهرست کتب عربی مشار یاد نشده .

۳ ـ فومنی درحاشیه شرح حکمة العین ، ازشمساء گیلانی باعنوان بعض فضلاء زماننا (چنانکه پیداست شمساء زنده است) ازاو یادکرده است .

پایان موجود: والاول مختار نافی حاشیتنا فی شرح الشفا الاستادنا قدس الله روحه مع ایرادات و تحقیقات قررناها ولامزید علیها وان شئت فلتطلبها.

۳ـ حواشی شرح حکمة العین (ص ۱۳۵ ـ ۱۴۶ دفتر) **(عربی)**

حاشیه‌هایی است از شاه تقی‌الدین محمد، نصیرا همدانی آقاجمال یاجمال الدین محمود (بانشان جم) وچند حاشیه بانشان عط و من، بـر اول شرح حکمة العین میرک بخاری و حاشیه منقول از سید شریف «انها قال فاطر ذوات العقول ولم یقل فاطر العقول ...)

آغاز نخستین حاشیه: قال الشارح امابعد حمدالله فاطر ذوات العقول النوریه قال بعض المحققین انما قال فاطر ذوات العقول...

پایان آخرین حواشی: ومنع قوله کالواجب کما توهم فی الواجب.

[۳۳۵۱ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ قرن ۱۲ هـ. کنار ۱۰ برگ اول و برگ آخر وصالی شده و بنوشته‌ها آسیبی نرسیده. بیشتر صفحات نیمه اول دفتر محشی است. عنوانها شنگرف.
قطع: نیم‌خشتی ۱۳ × ۲۲ ج: تیماج قرمز مندرس بدون مقوا. صفحات: ۱۴۸. سطور: ۲۱.
کاغذ: اصفهانی آهارمهره شده. شماره ثبت قدیم: ۷۸۲۳۰ جدید: ۶۷۳۵.

۱ـ التقاطات = کتاب الغصب (ص ۱ـ ۲۲۴ دفتر) **(عربی)**

ازحاج میرزا حبیب‌الله رشتی (م ـ ۱۳۱۲). بخشی است ازشرح مبسوط او بر شرایع که دارای عنوان «التقاط» است و تمام کتاب «التقاطات» نام دارد. کتاب الغصب (بنوشته ذریعه) در ۱۳۲۲ درایران چاپ شده.

ذریعهٔ ۲:۳۸۵ ۵۷:۱۶

آغاز: بسمله. کتاب الغصب و الکلام فی موضوعه واحکام .. التقاط کلمات اللغویین. والاصحاب مختلفه ...

پایان: الی ان یعلم خلافه وهوواضح والله العالم بحقایق الاحکام وله الحمد اولا وآخراً کاتب نوشته تم کتاب الغصب ویتلوه کتاب القضاء .

۲ـ الالتقاطات (ص ۲۲۷–٦۱۷ دفتر) عربی

= کتاب القضاء ازجمله التقاطات (شرح شرایع) میرزا حبیب‌الله رشتی ذریعه۲:۱۷۳۸۵:۱٤۱

آغاز : بسمله الحمدلله رب العالمین ... کتاب القضاء و مقاصده ثلثة الاول فی القاضی و صفاته .

پایان : و یکون ترکة الابن لابیه کاتب سپس افزوده : تم کتاب القضاء ـ ویتلوه کتاب اللقطه بقلم اقل المشتغلین علی بن الشیخ حسین یاسین النجفی اصلا ومسکنا نسئل الله ان یجعله مدفناله محمدوآله.

[۳۳۵۴ـ مجموعه]

دفتریست بخط شیخ علی بن حسن یاسین در قرن ۱۳ـ هـ . در فاصله بین دو کتاب دو صفحه سفید است در وسط دفتر (اوان شماره ۲) چند برگ بقلم شکسته نستعلیق کاتبی دیگراست ویك صفحه‌ونیم‌آن را خط زده‌اند . عناوین درمتن وحاشیه شنگرف‌است اصلاحات نیز درحواشی انجام یافته . برگ اول شماره یکم پاره شده است .

قطع : خشتی ۱۵ × ۲۲ ج: تیماجی مشکی‌رنگ ومندرس.صفحات:۶۱۷.سطور:۲۱ کاغذ : فرنگی سفید.شماره ثبت قدیم : ۷۸۳۱۶.جدید : ۶۸۲۱

ترجمهٔ شرح اربعین فارسی

= ترجمهٔ قطب شاهی ترجمه وشرح محمدبن علی بن احمدبن نعمة‌الله ملقب به‌ابن خاتون و متوفی پس از ۱۰۵۵ براربعون حدیث‌شیخ بهائی دارای عنوانهای آغاز وانجام،نمایش و بینش.صاحب ذریعه از نسخه‌ای یاد کرده‌اند که ابن خاتون خودآنرا تصحیح ومقابله کرده ودرپایان‌آن نوشته‌است .

و نیز از نسخه‌ای که دارای فهرست‌مفصل مطالب و مورخ ۱۰۷۸ بوده است.
نسخه حاضر نیزدارای فهرست کامل ومبسوط تمام مطالب که در ضمن شرح هر یك از احادیث آورده شده و احادیثی که بمناسبت یاد شده است. این‌فهرست‌بیست صفحه نسخه را فرا گرفته و شاید ازخود این‌خاتون است.

شیخ بهایی، خود این ترجمه را دیده و برآن تقریظی نوشته که در برخی از نسخ (و ازآنجملة درنسخه حاضر) موجود و در ذیل فهرست نقل شده است.

آغاز فهرست: بسمله، فهرست احادیث این کتاب و آنچه درضمن حدیث سمت گزارش یافته.

پایان فهرست: و بلطافت مجردات نرسیده والله العالم بحقایق الامور ...
تمت الفهرست.

آغاز ترجمه: بسمله، ای از تو حدیث معرفت راتبیین...

پایان: وها انا اختم الکلام حامداً علی توفیق الاتمام مسلما مستغفرا.

[۳۳۵۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ زیبای شاه قاسم بن‌ملك محمد خوانساری مورخ ۱۰۸۲، این نسخه در ملك مولی محمد صالح مازندرانی و فرزندش احمدبن محمد صالح بوده و خط و مهر هردو برپشت برگ اول نسخه دیده میشود. دنبال شرح حدیث ۲۴ تا ماقبل صفحه آخر ترجمه از نسخه افتاده. پایان صفحه ماقبل آخرکه دنباله سخن مترجم است درباره شرح حدیث ۲۴ چنین است:

مفسران نیز درتفسیر کریمهٔ وشارکهم فی‌الاموال والاولاد گفته‌اندکه مشارکت وشریك شدن شیطان ایشانرا برتحصیل و جمع آن از وجوه حرام بدارد و برصرف آن در جایی که جایز نیست ترغیب نماید و دور دارد ایشانرا (کلمهٔ اخیر راده صفحه بعد است‌که در نسخه نیست).

آغاز صفحه آخر: کرده‌اند و ظاهر است‌که ارباب ارصاد ...

این نسخه تصحیح شده و اصلاحات وجبران سقطات در حواشی انجام یافته وعناوین بشنگرف است.

قطع : وزیری۱۷ × ۲۶ ج : تیماجی قرمز رنگ مندرس صفحات : ۲۸۷.سطور۲۲
کاغذ : اصفهانی آهار دار عالی . شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۳۵۴ جدید : ۶۸۵۸ .

۱ ـ هیئت (ص۱ـص۱۰۲) دفتر **(فارسی)**

رساله هیئت‌فارسی از مولی‌علی‌قوشچی (م ـ ۸۷۹)

همین‌فهرست : ۳۳۱.

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب‌العالمین ... اما بعد این کتاب مشتمل است بر مقدمه و دو مقاله ...

پایان: وسه برابر جرم زمین است والله سبحانه و تعالی اعلم.

کاتب رقم کرده است :

تمت‌الرسالة‌الشریفه فی تاریخ بیست‌وپنجم شهر محرم الحرام در بلده ... علی‌یدالضعیف النحیف المذنب الراجی محمد امین‌بن محمد قاسم‌بن زین‌الدین مشهدی غفر .. ذنوبه و ستر عیوبه . الله اعلم بالصواب تم‌تم.

۲ ـ معینیه (رسالهٔ ...) (ص۱۰۷ـ ص ۲۸٤) دفتر **(فارسی)**

از خواجه نصیر طوسی درهیئت.

این رساله دارای چهارمقاله‌است .

مشار فارسی ستون ۱٤٦٤ آثار و احوال خواجه از مدرس رضوی ص ۲۲۲ فهرست دانشگاه ٤ :۹۵۱.

آغاز: بسمله ، سپاس و ستایش حضرت عزت ذوالجلال را که انوار حقایق حکمت او از هر ذره موجودات درفشانست .. امابعد، از ترتیب این‌تشبیب بباید دانست که این کتاب مختصریست درعلم هیئت اجرام علوی وسفلی ومعرفت ابعاد و اجرام ...

پایان: رساله را بر این باب ومقالت‌ختم کنیم‌بعون‌الله‌وحسن‌توفیقه‌سبحانه

[۳۳۵۴ - مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق محمدامین بن محمد قاسم بن زین‌الدین مشهدی مورخ ۱۰۵۳ ه - شامل دو رساله عناوین و نشان‌ها و دوایر و اشکال نجومی شنگرف صفحات رساله شمارهٔ ۱ محشی در فاصله بین شمارهٔ ۱ و ۲ چند صفحه سفیداست و بر برخی از این صفحات اشکال و دوائر نجومی رسم شده‌است .در اول فهرست ۴ رساله در دفترهست اما اکنون جز دو رساله نیست وقسمتی ازفهرست مز بور وچند یادداشت که بر برگ مذکور است سیاه کرده‌اند برگ اول وآخر وصالی شده و برگ آخر تازه است کنار بیشتر برگها آثار جویدگی دیده میشود

قطع: ۱۲/۵ × ۲۰ - جلد: مقوائی صورتی -عطف تیماج قرمز - صفحات: ۱۴۲ .سطور ۱۸ . کاغذ : اصفهانی متوسط ضخیم و نباتی . شماره‌ثبت قدیم: ۱۶۲۲۴ -جدید: ۷۱۵۵ .

مفتاح الفلاح (عربی)

ازشیخ بهاءالدین محمد عاملی درادعیه دارای ٦ باب وشیخ بهائی در ۱۰۱۵ در گنجه آنرا ساخته است . مفتاح الفلاح را آقاجمال خوانساری ودیگران ترجمه کرده‌اند ونیز چاپ شده است .

ذریعه ٤ : ۱۳۷-۱۳۸ . فهرست دانشگاه ۱ : ۲۱٦

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی دلنا علی جادة النجاة ...

پایان: وان لایاخذ بالسوء اعمالنا یوم‌الدین ... قد فرغت ... ببلدة گنجه ، وانا اقل الانام محمد المشتهر ببهاءالدین العاملی ... ظاهراً وباطناً .

[۳۳۵۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۱۲۰ ودربندرسورت کجرات کتابت شده . فهرست ابواب کتاب در ۷ صفحه اضافی آغاز نسخه با ذکرشمارهٔ صفحات ، با قلمی دیگر نوشته شده حاشیه‌های فارسی با نشان «صادق» وفقرانی بنقل ازمقباس درکنارصفحات هست وحاشیه‌هایی نیز بدون نشان وجود دارد ، عناوین درمتن وحاشیه بشنگرف .

قطع : نیم خشتی ۱۲/۵ × ۲۱ ج : تیماجی قرمز ، صفحات : ۱۸۴ ، سطور : ۱۵

کاغذ : سمرقندی شکری ضخیم ، شماره ثبت قدیم : ۷۸۳۱۲ ، جدید : ۶۸۱۷ .

نزهة الارواح (فارسی)

از میرحسین بن عالم غوری هروی . رجوع به ص ۹۱۰ این فهرست شود .

این نسخه با نسخهٔ شماره ۳۳۲۱/۵ این کتابخانه و با نسخه دانشگاه تفاوت بسیار دارد . درآغاز چندین سطر (شش ازدوصفحه ازنسخه) را ندارد بدین معنی که خطبه ازچاپی آغاز شده که درنسخه ۳۳۲۱/۵ بیش ازآن یك صفحه تمام وجود دارد ودرپایان سطوری چند برنسخه‌های مزبوراضافه دارد علاوه براین دونکته ، فهرست ۲۸ فصل راکه مؤلف درپایان دیباچه (ص ۸ نسخه شماره ۳۳۲۱/۵)نهاده دراین نسخه نیست و درحاشیه کسی دیگرآنرا با اختصار (وبا تحریف عنوان فصل به مقاله) نوشته است . همچنین ، فصلها دراین نسخه شماره ندارد وتفاوتهای لفظی مغیروناساز گار نیز بسیاردیده میشود .

درآغاز نسخه حاضر - پس از بسمله : بیعیبی که در غیب و شهادت بی‌ارادت اوشیٔ مثلی که مثل ووصف درحضرت اوامکان شیئیت ندارد که گوئی‌او رازمان ومکان است پیرعقل اینجا کمتر ازطفل مکانست

در نسخ دیگر این سطور بدینگونه است :

بی‌مثلی که مثل ووصف درحضرت‌اوشیئی است بی‌عیبی که در غیب‌وشهادت بی‌ارادت اوشیئی نیست، امکان ندارد که او را گوئی زمان ومکان است، پیرعقل اینجا کمتراز طفل‌مکانست (باتشدیدکاف).

بنظرمیرسد کسی ناتوجه وبیتوجه به محاسن لفظی و معنوی که هروی در جملات خودبکاربرده، آنها راتعریف کرده است.

این تریفات درسراسر نسخه بچشم میخورد ودرپایان نیزپس ازجمله « واز دیده نادیدهٔ هرناحفاظ که یحرفون‌الکلم عن‌مواضعه و یراؤن‌الناس ولایذکرون‌الله الاقلیلا ازحال ایشان خبرمیدهد، محفوظ مانند انشاءالله العزیز و ماذالك علی‌الله

بعزیز » که پایان دیگر نسخه‌هاست در نسخه حاضر (پس ازحذف سجع اخیر) چنین ادامه یافته است:

حریفی میکنم باهفت دریا، اگرچه دور(کذافی‌النسخه وصواب: زور) یك شبنم ندارم اگرچه معانی این‌کلمات با بعضی الهام مکرر نماید معذور دار که هر چندقصد میکنم که خودرا بهساحل اندازم ساحل یافت‌نمیشود تااوخوب بازم‌موج دیگر برآورد وبلجه افکند الحمدلله علی‌انی- منصدع یسکن فی‌الیم (۱)-ازهی - فاهه مدات‌فاها - اوسکنت‌مات‌من‌الغم وچندانکه‌خودرا در ... ؟ ملامت میکنم میسر نمیشود چکنم شعراینجا که بر نامتناهی است موج زن - شاهی که میکند قصدآشنا. فاماهمت میگوید نامیدی شرط نیست اندراین بر بیکرانه چو غوك - دست‌وپای بزن که دانی بوك.دل نیز دراین بحرامیددست وپائی میزند وبا جان بلب‌رسیده خطاب میکند . بیت: کی‌بود مازماجدا مانده- من وتورفته وخدا مانده.والله‌اعلم بالصواب.

[۳۲۸۶]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ مورخ۱۰۳۹ برگ‌اول‌تازه‌است‌کنار چندبرگ اول‌وآخروصالی شده. درحاشیه بالای‌صفحه اول‌کسی چندبیت‌راکه درنسخه‌های دیگرهست، نوشته‌است عناوین شنگرف و گاهی جای آن سفید است در برخی ازبرگها آثار رطوبتی کهنه دیده میشود قطع:رقعی۱۰ X ۱۸/۵ ج : تیماحی قهوه‌ای رنگ.صفحات:۲۵۲.سطور:۱۲ کاغذ: اصفهانی.شماره ثبت قدیم:۷۴۱۸۶ جدید : ۶۶۲۵ .

الروضة‌البهیه (عربی)

شرح شیخ‌زین‌الدین‌بن احمد عاملی (م - ۹۶۶) برلمعهٔ شهید اول .

ذریعه ۱۱:۲۹۱مشار - عربی :۴۹۶

[۳۳۵۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ ریزوتحریری محمد طاهرکازرونی مورخ ۱۱۱۱. این‌نسخه

۱-این شعردرنسخه بسیارمحرف است ونگارنده‌قیاسا بااین صورت نقل‌کردم

مجلد ۲ روضةالبهیه است و بخشهایی ازحاشیه جمال (با نشان جم مدظله) و سلطان (با نشان سلط) وشیخ علی (با نشان ع ل) با قلم شکسته نستعلیق ریز وزیبا در کنار صفحات نوشته شده. همین نویسنده حواشی آقا جمال بر برگهای کوچك ونازکی نیز نوشته ودرمیان برگهای نسخه الصاق کرده همه صفحات دارای جدول ومنطقه قلم‌درشت زرین وقلم‌لاجورداست بر کنار برگ اول و چهار برگ آخر وصالی شده در برخی از برگها آثار رطوبتی قدیم دیده میشود . در ذیل نسخه مهری با سجع «یا اسدالله‌الغالب» زده شده برگ اول نو و تازه‌تر وبا قلمی دیگر است

قطع : نیم خشتی ۱۲×۲۰/۵ ج : تیماجی قهوه‌ای درون‌مذهب و گل و بوته‌سازی صفحات: ۷۲۱ . سطور : ۲۰ کاغذ : سمرقندی‌شکری‌رنگ‌ونازك شماره‌ثبت قدیم ۷۸۳۱۰۰ . حدید : ۶۸۱۵

تعلیقات منهج المقال (عربی)

= تعلیقه‌بهبهانیه ازآقاباقر وحیدبهبهانی (م - ۱۲۰۶) بر کتاب منهج‌المقال میرزا محمد استر آبادی، ودرآغاز ۵ فائده رجالی دارد (آقای منزوی در فهرست دانشگاه فهرست فوائدرا یاد کرده‌اند) وشروح وتعلیقاتی‌چند،خاصه بر فوائدآغاز آن نوشته شده.این تعلیقات چاپ شده است .

ذریعه ٤ : ۲۲۳، فهرست دانشگاه ۲ : ٥٤٦ .

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین ... فیقول الاقل الاذل محمد باقر بن محمد اکمل . .

فان البزیعیه فرقة من الخطابیة یقولون بامامة بزیع بعدابی الخطاب وان کل مؤمن یوحی الیه وان الانسان اذا بلغ الکمال لایقال له مات بل رفع الی الملکوت و ادعوا معاینة امواتهم بکرة و عشیه . کاتب پس ازاین افزوده «الی هنا جف قلمه الشریف علی ما رایناه والحمدلله رب العالمین .

[۳۳۵۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ تحریری قرن ۱۳ـ ه . عناوین «قوله» بشنگرف است و برگ اول تازه

قطع : نیم‌خشتی ۱۳/۵ × ۲۱ ج : تیماج مشکی بدون‌مقوا. صفحات ۳۸۶ سطور ۲۲
کاغذ : فرنگی ضخیم. شماره ثبت قدیم : ۷۸۳۱۱ . جدید : ۶۸۱۶.

۱ ـ تمهید القواعد (ص ۱ ـ ۳۱۸ دفتر) **(عربی)**

از شهید ثانی شیخ زین الدین بن علی بن احمد شامی (م ـ ۹۶۶) این کتاب دارای دو بخش است و هر بخش دارای یکصد قاعده (درچند مقصد).

بخش ۱ ـ درقواعد اصولی وکلیات متفرعات فقهی در ۷ مقصد.

بر بخش ۲ درکلیات قواعد دستوری زبان عربی درچهار مقصد.

شهید ثانی خود فهرست و کلیدی برای یافتن مسائل فقهی (دربخش اول) ساخته بدینگونه که مسائل موجود دربخش اول را برحسب ابواب فقه مرتب کرده ودرذیل هریك از کتب فقهی مسائلی که متعلق به آن باب فقه است ودربخش اول تمهید یادشده آورده ـ باقید شمارهٔ آن مسئله درتمهید ـ واین شماره‌ها با حروف ابجد نشان داده است.

این فهرست خود کتابی جداگانه باخطبه ودیباچه ـ جداگانه است وشهید درآغاز آن شیوهٔ خودرا درساختن این «مفتاح» یاد کرده.

شروح وحواشی چند بر تمهید القواعد شهید نوشته شده که صاحب ذریعه یاد کرده‌اند. در نسخه حاضر شمارهٔ قاعده‌های بخش اول ودوم مسلسل است ونخستین قاعده بخش دوم دارای شمارهٔ ۱۰۱ (بقرمز) است.

ذریعه ٤ : ٤٢٢ ـ ٤٢٣ و ۱۳ : ۱۵۳

آغاز: الحمدلله الذی وفقنا لتمهیدقواعد الاحکام ...

پایان: فرغ من تألیفه عصر یوم الجمعه المفتتح للشهر الحرام محرم المفتتح لعام ثمان و خمسین وتسعمائه مؤلفه الفقیر ... زین الدین بن علی بن احمد الشامی العاملی ... مسلماً مستغفراً.

۲ ـ فهرست تمهید (ص ۳۲۰ ـ ۳۷۹ دفتر) **(عربی)**

مفتاح کتاب تمهید القواعد شهید ثانی و تألیف خود اوست و آنرا درماه رجب سال ۹۵۸ (همان سال که در آغاز ماه محرم ـ ابتداء آن سال ـ تمهید القواعد رانوشته) بپایان رسانیده است. این مفتاح خاص بخش اول است و برای بخش دوم فهرست ننوشته و برای مسائل غیرفقهی بخش اول، عنوانی خاص درآخر کتاب آورده ذریعه ٤ : ٤۳٤ وذیل شماره یکم همین دفتر .

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... امابعد فلماکان کشف الفوائد من کتاب تمهید القواعد الذی الفته عسرا لتفرقها حسب القواعد الکلیه اجتهدت فی الاشارة الی جمیع مسائله اجمالا ورتبتها علی ابواب الفقه المألوفه ...

پایان: تحقیق معنی قوله تعالی لیس کمثله شی ومعنی الکاف فی قوله کذلك الله ربی قدتم فهرست کتاب تمهید القواعد علی ید مصنفه الفقیر ... و فرغ من تعلیقه و تسویده لیلة الثلثاء بعد ثلث اللیل تقریبا من شهر رجب الاصب سنه ثمانی و خمسین و تسعمائه حامدا مصلیا

[۳۳۵۸ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ تحریری سلطان مرادبن محمدجعفر بن دوست محمدبن علی دوست بجستانی ثم التونی ثم الخزاسانی مورخ ۱۰۴۴ . کاتب درذیل هردوشماره رقم دارد ورقم او در ذیل تمهیدالقواعد بسیار مفصل است بر پشت برگ اول چندتملك و از جمله تملك عبدالله بن نجم الدین بامهر بیضی مورخ ۱۲۱۰ دیده میشود ودرکنار این تملك نوشته شده « خط ملاعبدالله قندهاری است» پشت نخستین برگ شماره دوم نوشته است حاوی دستور نوشتن سورهٔ توحید بصورتی خاص برای کسی که در آستانهٔ سفری خطرناك است که ازآن بیم دارد ، بنقل از شیخ بهائی که برای شاه عباس در آغاز سفر قندهار عمل کرد .

نوشته‌های دیگر نیز بنظم و نثر پشت برگ اول وآخر نسخه دیده میشود برگ اول و آخر مندرس است و برگ آخر وصالی دارد عناوین واعداد شنگرف است .

قطع : وزیری ۱۳×۲۵ ج : تیماجی قهوه‌ای ضربی با سجاف بهمین رنك .

صفحات : ۳۶۰ سطور : ۲۳ کاغذ : اصفهانی شکری . شماره ثبت قدیم: ۷۸۲۱۴: جدید ۶۷۱۹

مقنعه (عربی)

از شیخ مفید ـ محمدبن محمدبن نعمان بغدادی (م ـ ٤۰۰) درفقه شیعه بدون استدلال . مفید اندکی از رؤس عقایدرا درآغاز کتاب یادکرده است .

این کتاب درضمن جوامع‌الفقه بچاپ رسیده است

رجوع شود به ص۹۱۱این‌فهرست

[۳۳۵۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن۱۲ ـ ه . تملك محمدعلی و محمدهادی و محمد رضوی درپشت نسخه هست .

قطع : وزیری ج : تیماج ضربی باترنج‌ونیم ترنج مذهب‌که نقش برجسته‌پرنده‌دارد صفحات : ۴۱۵ . سطور : ۲۱ کاغذ . اصفهانی شکری رنگ شماره ثبت قدیم : ۷۸۳۱۴ جدید : ۶۸۱۹

تفسیر سورهٔ یوسف (فارسی)

ازمظفرحسین کوهبنانی کرمانی متخلص به‌فتوحی . دربرخی از مثنویات تخلص فتوحی دیده میشود ونیز دراواخر کتاب(ص..نسخه) به‌آن تصریح کرده‌ودر پایان نسخهٔ‌دانشگاه نیز این تخلص‌دیده میشود (نسخهٔ حاضر ناقص است)

از دیباچه معلوم میشود فتوحی خواسته است بر تمام قرآن تفسیر بنویسد و نخست به تفسیر سورهٔ یوسف آغاز کرده است . اما در این تفسیر بیشتر جانب قصه سرایی و شرح داستان رعایت شده تا تفسیر و از تأویل ونقل وجوه اعراب ـ یا معانی و اقوال اهل تفسیر بر سبیل مفسران ، دراین کتاب بندرت دیده‌میشود در تفسیر «ولقدهم به وهم بها ...» از « منظومهٔ‌محقق جامی» یاد کرده است‌وخود نزدیك بزمان او بوده (با ملاحظه اینکه نسخه مـا و دانشگاه درحدود قرن۱۰ تا اوایل۱۱نوشته شده) .

فتوحی از مثنویات خود (که در بحر متقارب و گاه در بحر خفیف و هم‌وزن شیرین و خسرو نظامی است) وگاه نیز از قطعات و مفردات ساخته خود آورده و خود در دیباچه کتاب چنین گوید :

«بنابر آنکه متون آیات آن محتوی است بذکر لطائف مهر و محبت و شرح طرائف وفا و مودت بعضی از لآلی منثور را با برخی از درر منظوم باعتبار مراتب تناسب در یك سلك کشید بی‌آنکه نظم کسی بعاریت گیرد یا در حبل المتین شعر دیگری آویزد امید که منظور نظر کیمیا اثر ارباب استعداد و مقبول طبع فقیر پرور... گردد» .

در دانشگاه یك نسخه (از قرن ۱۰ و ۱۱) از این تفسیر هست که آنهم مانند این نسخه آغاز و پایان کتاب را ندارد اما پایان نسخهٔ حاضر کامل‌تر است.

فتوحی شیعه و دوستدار خاندان پیغمبر (ص) بوده در خطبه کتاب از امیر المؤمنین علی (ع) باعنوان «خلیفهٔ منصوص من رب العالمین» یاد کرده ، چندجا از حضرت «جعفر صادق علیه السلام» روایت آورده و نیز یك جا در اواخر کتاب پس از چند صفحه که با سجعهایی خوش از روزگار شکایت کند ، گوید :«کشور فراغی خواهیم که بکام دل مرادی گذرانیم همان به که دست تمسك در عروة الوثقی سلسلهٔ علیه عالیه طیبین ائمه هداء معصومین (ص) زنیم» . (دانشگاه : ۳۰۱۹) .

آغاز موجود : سلامت اسلوبش مسلم الثبوت علماء عالم ، جزالت لفظ و معنی مرغوبش محکوم به فضلاء بنی آدم . اگر تجلی قندیل الفاظش برین تیره خاکدان نمی‌تافت که از ظلمات ملامت بکنار چشمه سار سلامت میرسید ...

پایان موجود : (در تفسیر آیه و ما اکثر الناس و لو حرصت لمؤمنین آیه ۱۰۵ و لاتسئلهم علیه من اجر...) و بمطلبی از ایشان بر تبلیغ رسالت و اداء سفارت هیچ مزدی ذکر عدم مزد درین مقام و .

[۳۳۶۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۰ . هفت برگ اول وصالی شده و آثار رطوبت کهن

دارد . اصلاحات و جبران سقطات درحواشی انجام یافته است . بالای آیات قرآن وعبارات تازی خط قرمز کشیده‌اند .

قطع : رقعی۱۲×۱۹ جلد : تیماجی قهوه‌ای ضربی مندرس . صفحات : ۴۱۶ . سطور : ۱۴ کاغذ : اصفهانی شکری مندرس . شماره ثبت قدیم:۷۸۳۷۹ جدید : ۶۸۸۳.

حاشیة معالم **(عربی)**

از مولی محمد صالح مازندرانی (م ـ ۱۰۸۱) بر بخش اصول از کتاب معالم شیخ حسن بن زین الدین عاملی (م ـ ۹٦٦)

این حاشیه چاپ شده .

ذریعه ٦ : ۲۰۷ مشار ـ عربی : ۲۹٦ .

آغاز: نحمدك اللهم یامن خلقنا ولم یك شیئاً مذکورا.

پایان: من مراعاة حسن الترکیب فی النظم . . . . منه سبحانه والله اعلم بالصواب .

[۳۳۶۱]

نسخه ایست بخط نسخ تحریری قرن ۱۲ـ هبدون تاریخ ورقم کاتب. عناوین شنگرف است و پشت برگ اول مهریست باسجع « عبده اسماعیل الموسوی» .

قطع : رقعی ۱۰×۱۸/۵ج : تیماجی مشکی ضربی. صفحات:۳۹۳: سطور :۱۸ کاغذ: فرنگی. شماره ثبت قدیم:۷۸۲۳۳جدید:۶۷۳۸

۱ ـ حاشیة الروضة البهیه (ص ۱ ـ ۱۱۳ دفتر) **(عربی)**

از مولی احمدبن محمد تونی بشروی برادر مولی عبدالله تونی (م ـ ۱۰۷۰) صاحب وافیه در اصول .

مولی احمد در **۱۰۹۷** که سال تألیف امل الامل زنده بود و شیخ حر از او یاد کرده است .

امل الامل و ذریعه و کشف الحجب و فوائدالرضویه قید نشده که حاشیه تونی کامل است یا نه اما در نسخه حاضر از آغاز است تا پایان کتاب الصلوة . در کنار

صفحه اول حاشیه‌ای از مولی عبدالله با نشان «ع ب اخ المؤلف» دیده میشود .

ذریعه ٦ : ٩١ . کشف الحجب : ١٧٦ فوائدالرضویه قمی : ٢٨) امل الامل چاپ بغدادج٢ :

آغاز: بسمله الحمدلله وحده ... اما بعدفهذه‌تعلیقات اتفقت منی‌علی‌الروضة البهیه ... قال‌الشارح الحمدلله...

پایان: و قد تقدم این کراهة امامة الاجذم و الابرص فلاوجه لاعاد تها تم کتاب‌الصلوة و یتلوه کتاب‌الزکوة والحمدلله رب‌العالمین.

۲ ـ حاشیه‌الروضة‌البهیه (ص۱۱٦ ـ۱۲۸۳ دفتر) **(عربی)**

از شیخ محمدسبط شهیدثانی وفرزند صاحب معالم .

این حاشیه در دو مجلد و تا کتاب‌الصلح‌است . (نسخه حاضر از آغازتاصلوة جماعه است) .

رجوع‌شود به‌ذریعه ٦ : ٩٧.

آغاز: نحمدك یا من منحنا بفضله روضة بهیه یقصرعن‌الایصال لشرح کمالها مسالك الافهام ... اما بعد فان‌اولی ماصرف‌العمر فی‌تحصیله و احرازه...

پایان: والفعل منهی عنه فلایکون مجزیا فیحصل‌البطلان ثـم قال کنایات فی ذلك .

۳ ـ حاشیة الروضة‌البهیه (ص۲۸٦ـ ۳٦۱ دفتر) **(عربی)**

از میرزا ابراهیم پسر سلطان‌العلماء ـ حسین‌بن رفیع‌الدین مرعشی آملی (م ـ ۱۰۹۸).

این حاشیه تنها یك مجلداست‌ازآغاز تا آخر بحث تعمیم و مؤلف بیش از این ننوشته ، نسخه‌ای از این حاشیه در دانشگاه است و نسخه‌ای (بنوشته‌ذریعه)

در کتابخانه علامه سید شهاب‌الدین مرعشی نجفی در قم .

(نسخه حاضر سطور آخر حاشیه را ندارد زیرا نیمی از برگ آخر را پاره کرده‌اند) .

سیدحسین آملی معروف به‌خلیفه سلطان پدر میرزا ابراهیم، (م-۱۰۶۶) نیز بر روضه حاشیه دارد و در کشف‌الحجب تنها حاشیه پدر یادشده، میرزا ابراهیم خود در دیباچه ، این حاشیه را متعلق به‌لمعه دمشقیه و شرح آن خوانده‌است.

ذریعه ٦ : ۹۰ فهرست دانشگاه شمارهٔ ۲٤۱۰۷ (ج۱۳ص۳۰۸۵)

آغاز: بسمله ان ابهی لمعة تلمع فی ثواقب البنان... و بعد فهذه حواش مستعجله علی اللمعة الدمشقیه و شرحها للشیخین العلمین... کتبها العبدالمذنب... ابراهیم بن خلیفة السلطان... قدنقحت فیها کثیرا من المسائل المحتاجة الی التنقیح ...

پایان حاشیه : (بنقل از فهرست دانشگاه): قوله و یتیمم آه قال فی المعتبر بدلاعن اثنین فتأمل .

پایان نسخه حاضر : اقول لابعد فی الاقتصار علی بدل الغسل مع تغایر الکیفیه لان جمیع اجزاء الصغری داخلة فی الکبری .

٤ ـ حاشیة الروضة البهیه (ص۳٦٤ ـ ٥۰٥ دفتر) (عربی)

= الزهرات(۱) الزویه از شیخ علی بن محمد بن حسن سبط صاحب معالم و شهید ثانی (م ـ ۱۰۱٤) بر شرح لمعه .

شیخعلی در دیباچه کتاب ، از شرح پدرخود شیخ محمد بر روضه (شمارهٔ ۲ دفتر حاضر) یاد کرده و در اثناء حاشیه نیز از پدر خود بسیار یاد میکند . ذریعه بنقل از لؤلؤة آمده که شیخ علی ، جلد دوم این حاشیه را دررد بر حاشیـه آملی ـ خلیفه سلطان نگارش داده‌است .

۱ـ در نسخه حاضر الزاهرات الزویه.

بنوشته ذریعه نسخه اصل به‌خط نستعلیق زیبای مؤلف در کتابخانه‌شهرستانی در کربلا و نسخه‌ای دیگر بخط برادر زادهٔ مؤلف در کتابخانه سلطان‌المتکلمین و تهران موجود است.

(نسخه حاضر تنها تاپایان کتاب طهارة است و حاشیه‌هایی ازمؤلف دارد)

ذریعه ۹:٦ و ٦٧:١٢

آغاز: الحمد لله الذی نورروضة‌الدین...وبعد فان‌اول ماتحلت‌به‌النفوس...

پایان: روایة من‌عمران‌لشهرتها وقدتقدم‌الکلام فیها انتهی ما یتعلق بکتاب الطهاره ویتلوه .. مایتعلق بکتاب‌الصلوة .. بمحمد صلی‌الله‌علیه وآله.

[۳۳٦۳ - مجموعه]

دفتریست بخط شکسته نستعلیق قرن۱۲ه برگ آخر تازه است. کنار برخی‌از برگها وصالی شده پشت برگ اول فهرست کتابهای مجموعه نوشته‌شده برگ آخرشماره‌یکم‌وصالی شده و مندرس است وکلماتی از چندسطر خوانده نمیشود همچنین برگ آخر شمارهٔ۲پاره است برخی ازصفحات محشی‌است:

قطع: خشتی۱۶/۵ × ۲۱ج : تیماج‌مشکی‌بدون‌مقوا.صفحات:۵۰۵.سطور۲۳ .کاغذ : فرنگی. شماره ثبت‌قدیم: ۷۸۲۲۴ .جدید: ۶۷۲۹.

خلاصة‌الاعراب (عربی)

شرح از حاج بابا پسر حاج عبدالکریم طرسوسی برمصباح امام ناصر بن عبدالسید مطرزی (م ـ ٦١٠) درنحوه دارالکتب ۱ : ۲۹۷ (چاپ ١٩٦٤) ج ۲ : ۱۰۸ (چاپ ١٩٢٤) کشف الظنون ۲ : ٤٤٩ .

آغاز: بسمله، الحمدلله ولی‌الانعام فاطر السموات والارض جاعل الملایکة لازم ... وبعدفهذه حواشی کتبها حاج‌بابا بن‌حاج عبدالکریم بن‌عثمان الطرسوسی للمصباح وسمیتها خلاصة‌الاعراب قال‌قدس‌الله سره‌العزیز امابعدحمدالله ذی‌الانعام‌اعلم منهاحرف بلاخلاف لدلالته علی‌معنی‌فی‌غیره...

پایان: لئلایزول بنافهی من غیر السکون و التاء للمتکلم الواحد... یقول اکرمت واکرمنا واعطینا فی‌المرفوع وصلی‌الله علی‌سیدمحمد واله وصحبه .

۲ ـ رساله درمعرفة اعراب (ص ۱٤٦-۱۵۳ دفتر) **(عربی)**

رساله ایست مختصر کوتـاه در شناختن اعراب درسه‌باب.باب اول ـ عامل. باب دوم ـ معمول باب سوم ـ اعراب به‌عمل عامل .

آغاز: بسمله الحمدلله رب‌العالمین ... وبعد فاعلم انه‌لابد لکل‌طالب معرفة الاعراب من معرفة مائه شیٔ ستون منها یسمی عامل و ثلثون منها یسمی معمولا وعشرة عملاواعراباًفابین لك‌باذن‌الله‌تعالی هذه‌الثلثه‌علی‌طریق‌الایجازفی‌ثلثه‌ابواب...

پایان: یسمی تقدیریاً نحوانا العاصی وان‌لم یظهر ولم‌یقدر فی‌آخره یسمی محلیا .. الامن‌جهة صدق‌الله العظیم والله اعلم بالصواب .

[۳۳٦۳ ـ مجموعه]

دفتریست بخط‌نسخ (شیوهٔ ترکی) قرن ۱۲ یااوایل ۱۳ ـ ودرشماره یکم عناوین ـ وعبارات متن (مصباح) باشنگرف است ،کنار چندبرگ اول وآخروصالی شده ، پشت‌برگ اول چند یادداشت بخط ترکی دیده میشود ،

قطع : خشتی ۱۵ × ۲۰ ج : مقوا چیتی ، صفحات ۱۵۳ سطور : ۲۳ کاغذ : ترکی ضخیم.شماره ثبت قدیم : ۷۴۱٦۵.جدید:٦٦۰٦

۱ ـ ذخیرهٔ خوارزمشاهی (ص ۱ ـ ۳۰ دفتر) **(فارسی)**

گفتـار چهارم‌از کتاب‌سوم اندرشناختن حال‌شراب و منفعت ومضرت‌آن

آغاز: بسمله گفتار چهارم هیجده باب‌است . بـاب اول اندر یاد کردن غرض‌خردمندان ازشراب خوردن‌دوچیز است یکی شادی روان دوم منفعت تن و نگاهداشتن وی‌برحال تندرستی‌وتن ...

انجام : وپیرانرا بکارآید که طبع‌را نرم‌کند وگرده را پاك‌کند وقوت‌باه زیادت‌کند ودرمرهمها . . . سوددارد و آماسهای سخت را نرم‌کند وبپرا کند ـ وپاك‌کند ابن‌ماسویه گوید حبة‌الخضرا شهوت طعام ببرد.

۲ ـ چند نسخه طبی (ص ۳۱ ـ ٦٤ دفتر) **(فارسی)**

چند نسخه مفرح ومبرد ودیگر داروها و (ظاهراً) بخط گردآورنده ایست که پزشك بوده، درعناوین این نسخ از نظاماً احمد او سلطان محمودخان بن سماوان خان، عمادالدین محمود و حکیم سلیمان یادشده . درآغاز بقیه نسخه ایست که قسمت اول آن افتاده وچنین پیداست که پس از بخش اول اوراقی ازدفتر افتاده است وسطر آغاز بخش ۲ بدینگونه آغاز میگردد :

ماهی سقنقور ، ماهی ربیان ، ماهی زبرج، ابریشم مقرض اسالیون سیساليوس کبابه چینی ..... اجزا راکوفته وپخته با سه وزن عسل ترکیب سازند ...

دیگر عنوانهای این بخش بدینگونه است :

مفرح منقول ازخط سیادت پناه حکیم سلمان مبهی و مشهی بود : سنبل الطیب وفرنجشك ...

ص ۳۲ ـ مفرح منقول از نسخه حضرت سیادت پناه حکیم سلمان رحمه الله ازجهت نواب میمون اعلی ترتیب داده بوددل ودماغ راقوت بخشد .

ص ۳٤ ـ مفرح بارد منقول ازنسخهٔ حکمت پناه حکیم سلمان تقویت دل و دماغ بکند

مفرحی که تقویت دل ودماغ بکند و نعوذ (کذا...؟) آورد ....

مفرحی که فضلهای بلغمی را بگذارد وشهوةطعام آورد وقوت هاضمه رایاری دهدوقوت حفظ زیاده کند و خرد بیفزاید و قوت بسیار بدهد ...

صفحه ۳٦ ـ مفرح یاقوتی مبهی ومقوی و مشهی وسایر منافع مجرب ... که حضرة مرحومی حکیم عمادالدین محمود نوشته بود منفعت بسیاردارد ،

صفحه ۳٦ ـ مفرح یا قوتی منقول از خط سیادت پناه حکیم سلمان خفقان و وسواس و غشی را نافع بود ودل را قوت دهد و فرح آورد، صفت آن....

صفحه ۳۷ ـ مفرح منقول ازنسخه حکمت پناه حکیم سلمان رحمه الله

صفحه۳۷ـ مفرح دیگر نسخه شیخ ابوعلی سینا مالیخولیا وامراض سوداوی را بغایت نافع بود و نشاط هرچه تمامتر آورد واعضاءِ رئیسه راقوت دهد ...

۳۸ ـ مفرح معتدل ، دل را قوت دهد و نشاط آورد ورنگ رانیکو کند .

۳۸ـ مفرح بارد . گل سرخ ، طباشیر ...

۳۸ مفرح بارد ، فرح آورد ودل را قوت دهد ونشاط افزاید و ...

۳۹ ـ مفرح دیگر که نظیر ندارد وصفت آن .

۴۰ ـ مفرح مسیحی دل ودماغ وجگر را قوت دهدومنی بیفزاید و اشتهای طعام آورد وباه را قوت زیاد کند .

۴ مفرح خاصه که حضرت سیادت پناه حکیم سلمان جهت نواب نوشته بود که درامر مجامعت نظیر ندارد واعضاءِ رئیسه را قوت دهد وفرح آورد .

۴۱ ـ مفرح قطب شاهی فرح آورد وقوت دل ودماغ بدهد.

۴۲ ـ چند نسخه مفرح مسیحی دیگر

۴۳ ـ مفرح معتدل منقول از نسخه حکمت پناه حکیم سلمان رحمه‌الله .

۴۴ ـ مفرح مبرد منقول از نسخه حضرت سیادت سلیما سلما نارحمه‌الله

۴۴ ـ مفرح که حضرت حکمت پناه نظاما احمدا بجهت سلطان .

۴۴ـ محمودخان بن سماوان خان ترتیب داده بودجهت ضعف معده وقوت دل و دماغ وجگر وتفریح قلب و نشاط .

۴۴ ـ دلگشای گرم منقول از نسخهٔ جالینوس الزمانی حکیم سلمان.

۴۵ ـ مفرح باردخفقان وضعف دل و وسواس سوداوی را زایل کند و قوت جمیع اعضا بدهد ونشاط آورد و عرق بی‌فائده کردن را دفع کند و عصبها را قوت دهد وبدن را فربه وخاصیت این بسیار است ..

۵خ ـ مفرح حکیم عمادالدین محمود . فرح دل ودماغ بدهد و مقوی معده وروده بود ومبهی ومشهی بود ودردپشت و گرده رامفید بود و اشتهای طعام آورد ،

صاحب مفلوج را بسیارمفید بود مفاصل ونقرس رانافع بود واگر کسی را فرزند نباشد چون بدین مفرح مداومت کندفرزند نرینه تولد کند

٤٦ ـ مفرح جهت خمار . .

٤ ـ ایارج لوغاذیا مادهای از قعربدن بیرون کند ... اندر صرع ودیوانگی و کری ... سکته‌بکاردارند ... وریشهاء کهن که برسربود و ... وسرطان‌راسوددارد.

٤٧ ـ ایارج ارکانامنیس نسخه معروف بیمه بیماریهای بلغمی و سوداوی و ابتدای آب‌فرود آمدن بازدارد وتشنگی‌و گرسنگی‌آواز ببرد وخداوند دردمعده و شکم ورحم‌را .. سود دارد ... و گزیدن سگ دیوانه را تایك‌درم سرطان نهری ... سود دارد

٤٨ ـ ایارج جالینوس ، منافع این از منافع لوغاذیا وتبا دریطوس تمامتر است ... وسلس‌البول را بی‌مراد باز دارد .

ایارج فیقرابلغت یونان تلخست از صفحه ٤٨ دفتر الی **٥٥** نسخه و دستور ساختن حب‌های مختلف وخواص‌آنها از داروجات مختلفه .

٥٦ ـ در ساختن شرابها از فواکه.نویسنده‌این گلها و میوه‌جات یاد کرده شراب سیب ، شراب‌به ، شراب ریباس ، شراب‌لیمو، شراب خشخاش،شراب حماض شراب عود ، شراب‌غوره‌،شراب گاوزبان ، نیلوفر ، عناب،حب‌الآس زروفا،شراب ثمرهندی ، شراب بادرنجبوبه ، انجیر ، بنفشه ، نیلوفر ، مشك ، انار ،ابریشم، عنبر، اسطوخدوس ، جزی ، یاقوذا انجبار ، عسل ، قند و ماءالجبین .

دنباله‌این‌بخش نیزمانندآغاز آن‌افتاده .

۳ ـ ذخیره‌خوارزمشاهی (ص **٦٥** ـ ۷۱ دفتر) **(فارسی)**

گفتار دوم است‌ازآن کتاب.(گفتار چهارم آن شماره ۱ این دفتر است) . این گفتار «اندریاد کردن داروهاومعجونهای مرکب واین گفتارسی‌ویك‌باب‌است» گرگانی درآغاز گفتار،فهرست‌اجمالی ابواب‌یاد کرده ونسخهٔ‌حاضر ازاواخراین

فهرست است و آغاز آن از دفتر ساقط شده است. اکنون در این نسخه فهرست باب ۲۶ تا باب ۳۱ و سپس آغاز گفتار دوم است و باب یکم این گفتار با آخر (با اواخر) باب ششم و بقیه گفتار در نسخه نوشته نشده اینک فهرست باب یکم تا ششم (که در نسخه وهست) پیش از آن فهرست باب ۲۶–۳۱ از روی فهرست موجود در نسخه نقل میگردد:

باب بیست و ششم – اندر داروهای دهان و کام و زبان و دندان ملانه

باب بیست و هفتم – اندر عمل داروهای چشم

باب بیست و هشتم – اندر عمل حقنها و شیافهای مسهل و غیر مسهل.

باب بیست و نهم – اندر یاد کردن شرح اوزان و مکاییل که قدما بزبان یونانیان یاد کرده‌اند.

باب سی ام – اندر تفسیر نام داروها که طبیبان آن نام اندر بعضی برزبان یونان آورده‌اند و بعضی برزبان سریان.

باب سی و یکم – اندر بدلهای داروهاییکه حاضر نباشد.

باب نخستین – اندر یاد کردن طریق اصحاب تجربه وقیاس اندر علاج کردن بداروهای مفرد و مرکب.

باب دویم – اندر یاد کردن اسباب حاجتمندی طبیبان بداروهای مرکب.

باب سیم – اندر یاد کردن اوزان و داروهای مفرده اندر داروهای مرکب.

باب چهارم اندر آنکه داروها چگونه ترکیب باید کرد.

باب پنجم – اندر تدبیر بعضی داروها که بریان کرد باید.

باب ششم – اندر عمل معجونهای بزرگ.

آغاز: باب بیست و ششم – اندر داروهای دهان ...

باب نخستین – اندر یاد کردن طریق اصحاب تجربه وقیاس اندر علاج کردن بداروهای مفرد و مرکب طبیبان پیشینگان دو گروه بوده‌اند یکی اصحاب تجربه ودیگر اصحاب قیاس اما علم اصحاب تجربه نام داروی مفرد بوده است و نسخهای داروی مرکب که طبیبان آن روزگار ساخته بوده‌اند و آنرا ظاهر داشتندی –

وبقراط آنرا طب‌قدیم خوانده است و آن چیزهایی بوده است که بعضی بخواب دیده‌اند و بعضی به اتفاق بکار داشته‌اند و سودمند یافته‌اند . . . اما اصحاب قیاس نخست طلب دانستن اختلاف مزاجهای مردم کرده‌اند و دانستن اختلاف احوال مزاجهای مردم ... و دانستن اختلاف احوال بیماریها و اختلاف اعراض که لوازم بیماریها باشد ... چنانکه گفته‌اند کیفیتهای داروها چهار است ...

پایان موجود (از باب ٢٦) : دومطریوس اندر عهد جالینوس از این اقراص چهل‌وشش مثقال میکرده‌است ... ازهریکی بیست وچهارمثقال میکرده .

٤ـ نسخه‌های مختلف طبی (ص٨٢ـ١٠٤) (فارسی)

چند نسخه طبی بنقل از کتب طب و اخبار و فوائد دیگر بدینترتیب :

١ـ نسخه روغن شیخ صنعان .

٢ـ دونسخه از سفوفی که‌ارسطا طالیس برای اسکندر ساخته .

٣ـ نسخه داروی بواسیر که در حدیث نبوی آمده .

٤ـ حب ترو نسخه‌سکنجبین افتیمون .

٥ـ اجزاء عرق مکیف که بجهت تربیت دماغ و تقویت معده و اشتها . . . بغایت مفید است .

٦ـ نسخه معجون معجز نما که در تقویت باه نظیر ندارد وخود تحریر نموده (دور نیست ازتنکابنی ـ حکیم مؤمن ـ باشد)

الاوزان والاکیال در گفتار کوتاه است بعربی وفارسی .

در اوزان یاد شده در این گفتار اصطلاحات آشنا .

آغاز: المثقال درهم و ثلثه اسباع درهم والدرهم نصف المثقال و خمسة الاوقیه‌عشرة دراهم وخمسة اسباع درهم وهی‌تسعة مثاقیل ونصف وهی عشرة دراهم و ثلثان وثلث حبات .

انجام : که پنج وسق تخمیناً سیصد من است بسنگ تبریز درهمی شش

دانق است و دانقی هشت جو متوسط است پس بـاشد اندازه ده درهم هفت مثقال العافیة بالخیر.

۸ـ نسخهٔ حب جدوار محمد ذکریا، جلالی حکیم انـور هندی، نجیب ظهیری وحکیم صدیق گیلانی

۹ـ حبی کـه جالینوس‌الزمانی مخدومی میرزا محمدباقر سلمه‌الله ساخته بجهة تقویت باه بسیار مجرب است

۱۰ـ عرقی که جالینوس‌الزمانی میرزا محمدباقر تصرف نموده وچندنسخه که‌بواسیررا نافعست

۱۱ـ نسخه تریاق فاروق که حکیم محمد حسین بجهة سرکار نواب اشرف ساخته که نسخه مفصلی است وچند نسخه دیگر

۱۲ـ نسخه فلونیا از قرار نوشته جالینوس‌الزمانی میرزا حسن بیك، که در سنواة ترکیب شده ومفرح مکیف است:

۱۳ـ نسخهٔ عرق‌ابریشم بجهة ضیق‌النفس‌وطپش دل‌وامراض دردهاوبادهای سرد که دراستخوان‌بود.

۱٤ـ لبوب جهة فرزند شدن: خصیة‌الثعلب، دارچینی،زنجبیل...

۵ـ قصیده‌ای درمدح شاه صفی (ص ۱۰۲ـ۱۰٤) (فارسی)

قصیده‌ای در ٤۰ بیت از ضیاء اوراجه نویس فارس بااین مطلع:

گویند پیش لالـه رخـی یار مبتلاست
همدرد ما شده است کنون یاریارماست.

٦ـ شعر (ص ۱۰۵ دفتر) (فارسی)

چند قطعه شعر از امامقلی‌شاملو.

۷ـ شرح داستان مرموز (ص ۱۰۶ـ۱۱۰ دفتر) **(فارسی)**

شرحی فلسفی از میرمحمد مؤمن پزشك تنکابنی (ق-۱۱) برداستانی رمزی که (بنوشتهٔ او) از هندوستان به‌خراسان فرستاده شده و میرقوام‌الدین سنجانی خوافی نخست شرحی با تکلف و ناتمام بر آن نوشته.

آغاز : بسمله حکایت مرموزی که برسبیل امتحان از هندوستان بخراسان فرستاده بودند ومیرقوام‌الملةوالدین سنجانی که‌از اکابر خواف‌بوده شرحی بر آن نوشته وظاهراً تکلف بسیار دراین شرح واقع شده وتطبیق تمام نداشته و بخاطـر فاتر حقیر محمد مؤمن‌الحسینی طبیب تنکابنی رسید که آنچه او فق بداند بتحریر آورد واگرفی‌الواقع اصلی نداشته‌باشد ثمرهٔ فکر بی‌اصلی نیست.حکایت ما چهار برادر بودیم از نه پدرسه‌برهنه بودند ...

پایان : وبسلامت روان شدن کنایه ازعدم موانع راهزنان و عقبات عالـم بقاست نه تعلقات عالم حسی تمت بعون‌الله‌الحکیم .

۸ ـ جوهریهٔ سیمی (ص ۱۱۲ـ۱۲۸ دفتر) (فارسی)

از سیمی نیشابوری شاعر و ادیب ومترسل قرن ۸ وزنده تا ۸۳۷ که تاریخ نوشتن این رساله‌است (۱) ومعاصرکاتبی(م-۸۳۹) این کتاب درآداب منشی گری وقواعد ترسل‌است وسیمی آنرااز کتاب حاصل‌الحیوةوجواهر الصفات خودبر گزیده «مبنی برقواعد فوائد مترسلان ومنشیان تا مبتدیان‌را ازمطالعهٔ عبارات‌آن شروعی تمام و منتهیانرا از ملاحظهٔ استعارات آن شعوری مـا لا کلام بحصول موصول گردد» و درپایان دیباچه میگوید که « از چهار کتاب آداب مرکب و مرتب ومنتخب است» .

سیمی این رساله را درمدت سی روز در ۸۳۷ بپایان رسانیده است .

۱ـ از شاهد صادق نقل شده که تاریخ‌درگذشت‌سیمی بغدادی را. ۸۳ ضبط‌کرده‌است وپنداشته‌اند سیمی بغدادی همین نیشابوری است و اگـر چنین باشد ضبط شاهـد صادق نادرست‌است .

این رساله دارای چهار باب است بدینگونه:
باب اول ـ دربیان تعلیم وتعلم ضوابط وروابط که درطورمعتبر است.
باب دوم ـ در انواع مخاطبات ... ومجابات.
باب سوم ـ درعرض عرائض مصنوعه که بمشاهیر نوشته شده.
باب چهارم ـ درحج قبالات شرعیه وتمسکات.
درآغاز باب اول ابیاتی را درتوصیف وتاریخ نگارش رساله آورده است که چند بیت نخستین آن دراینجا نقل میشود:

یابـم ز بیوفایی ایـام چون وفـات
باشد حیات حاصلـم از حاصل الحیوة
سی روز با ضمیر پریشان و چهل صباح
کردم صفات جمع دراین مجمع الصفات
تاریخ سال هشتصد و در سی و هفت بـود
کاین روزنامچه یافت رقم در شب بـراة.

آغاز: بسمله، حمد بیحد وقیاس وسپاس بیعد واحساس بوجه سرادقات بارقات وکمال وجلال بی‌شبه ومثال صانعی راکه روضات محاسن کلام را بریاحین بساتین زبانها فصحا بباراست و بندیمی که صحایف صفائح الـواح و احوال انام ایـام را بلطایف وطرائف بیانهاوبلغا بپیراست ... بدانکه قسم انشا وفن استدعا واستبقاء طرزی شریف و طوری لطیف است مقیمان هرمقام را ازخواص و عوام دانستن و بکاربـستن ... لازم وجازم است ...

انجام: جهالت وکسالت جایز نیست واینجا اینمقدار مبتدیانرا کفایتست اختصار کرده شد باقی قواعد را هم درمیان منشیان دریابد انشاءالله تعالی.

۹ـ چند نسخهٔ طبی (ص ۱۲۷ـ۱۵۶ دفتر) **(فارسی)**

نسخه‌های طبی و دستورساختن انواع داروها برای دردهای مختلف باضعف

باه است و مفصلترین نسخه ها دستورالعملی که عـالیحضرت صاحبی قبله گاهی استادی عمی‌ام میرزا محمد باقرادام ظله بجهة تقویت بـاه قلمی فرموده اولا در باب غذا پلا و باگوشت شیشك .

ـ نسخهٔ شربت ابریشم : ابریشم خام درآب آهنگران ، عرق بید .

۱۳۹ـ نسخهٔ که حکیم محمد حسین نوشته که بعض اوقـات ایـن معجون را بسازند ومیل فرمایند .

۱۴۲ـ دستورالعمل ساختن چند نوع شراب ازقبیل مشك وانگوروغیره .

۱۴۴ـ دواء الکر کم صغیرجهة دردجگرواجتماع آب .

۱۴۴ـ دواء الکر کم کبیرازتألیف جالینوس جهة دردهاء جگروسپرزوجهة برودتودرد گرده ومثانه و رحم ...

۱۴۶ـ صفت معجون بلادر که بجهت اسکندرترتیب داده‌اند تقویت‌باه کند وچون یکماه مداومت نمایند موی سفید را سیاه کند و چو ...

۱۴۷ـ درخواص شرابها که تقویت باه وسایرامراض معالجه کند .

۱۴۸ ـ حبی که بجهت قولنج و نفخ معده میرمحمد زمـان علیه‌الـرحمه تجویز کرده.

۱۴۸ ـ حب نشاط از مرکبات مرحوم محمد مؤمن طبیب دیلمی که بخط مرحوم مذکورنوشته شده .

۱۴۸ـ نسخه حب که بجهت خاقان خلـدآشیان صاحبقران تألیف نموده و درقوه باه واعضاء رئیسه وبرانگیختن اشتها ... مؤثراست .

۱۴۹ـ ایضاً ـ دونسخه دیگردرتقویت قوه باه .

۱۵۰ـ نسخهٔ لبوب ازتصرفات میرزا محمد مؤمن طبیب جهت باه .

۱۵۱ـمعجون مروارید که منسوب بجالینوس است .

۱۵۱ـ نسخهٔ جهت قوة باه ازمیرزا محمد .

۱۵۲ـ۱۵۳ـ۱۵۴ـ خواص وشرح چند معجون جهت معالجه صرع،مسهل،

معجون فلافلی درد معده و آروغ ترش و جهت درد دندان و سفیدی دندان و محکمی آن .

۱۵۶ـ ازمیرزا محمد رضا حکیم‌باشی نسخه که بجهة آماس پشت‌پاسوددارد.

[۳۳۶۴ـ مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق ریزودرشت زیبا ازقرن ۱۱ و بعد ازآن بقلمهای مختلف . عناوین واشیاء بشنگرف . بعضی صفحات چلیپا کتابت شده و برخی ازصفحات بعکس‌صفحات دیگر نوشته شده است .

قطع : ۱۲ × ۲۴/۵ . جلد : مقوائی بنفش رنگ . صفحات : ۱۵۵ . سطور : گوناگون . کاغذ : اصفهانی ضخیم شکری . شماره ثبت قدیم : ۷۸۱۴۴ . جدید : ۶۹۰۲ .

تلگرافها **(فارسی)**

مجموعه‌ایست ازمتن مخابرات وتلگرافات این تلگرافات درسالهای ۱۳۰۷ و ۱۳۰۸ـ ه قمری که مصادف بااواخرسلطنت ناصرالدین شاه قاجاراست‌ازطهران و ازکاخ صاحبقرانیه وسلطنت‌آباد وباغ بـه ترتیب به : قـم ، اصفهان ، شیراز ، کاشان ، یزد ، بوشهروتوسط بندربوشهر بـه (شوشتر ، عربستان ، بصره ومحمره) وبکرمان بعناوین حکام ولایات محروسه ممالك ایران، فرماندهان لشکر،فرمان روایان وحکمرانان و ... شهرهای فوق‌الذکرمخابره شده که اکثر جواب‌دارد.

تلگرافات‌بیشتر‌طهران ازطرف شاه، امین‌السلطان، امین‌الملك،ظل‌السلطان مشیرالدوله ، انیس‌الدوله ، قوام‌الدوله وشهاب‌الملك صادر گردیده است .

گیرندگان تلگرافات که نیزجواب تلگرافی داده‌اند به‌ترتیب عبارتنداز: سپه‌دار ، میرزا محمد ، فخرالملوك (حاکمه شهرستـان قم) ، عباس میرزا(حاکم قم) ، متولی باشی ، امین‌الملك ، امـام جمعه ، ظل‌السلطان (مسعود قاجار حاکم اصفهان) ، حیدرقلی خان پسرمرحوم آصف‌الدوله ، سعدالملك (حاکم بوشهـر) رضا قلیخان ، سراج الملك ، معتمدالسلطان (نصرالله خان سرتیپ) معتمدالدوله ، زنبورکچی باشی (نصرالله) میرزا همایون غفاری، معتمدالسلطان (محمد حسن‌خان

سرتیپ)، سهام‌السلطنه، کدخدا رجب، میرزا محمد وزیر، رئیس تلگرافخانهٔ یزد، میرزا فتح‌الله مستوفی، جلال‌الدوله (حکمران یزد).

نظام‌السلطنه (حسینقلی) معتمد السلطان (میرزاکاظم خان)، سعدالملك (محمد حسن حاکم بنادربوشهر) میرزا سلیمان مباشر بنائی، میرزا سلیمان خان، محمد مهدی خان سرتیپ، صمصام‌السلطنه، حاج امامقلیخان، معزالسلطنه، میرزاجوادخان حاجی ایلخانی، میرزا جوادخان، رئیس تلگرافخانه بوشهر، نظام‌السلطنه. فرج‌الله خان، فرمانفرما (حسن حاکم کرمان وبلوچستان). تعدادچندی ازاین تلگرافات با حروف رمز است که ترجمه آنرا درحاشیه نوشته‌اند متن این تلگرافات اغلب بر نظامت وادارهٔ حیطه‌حکمرانی برمحل، ودرخواست نرخ گندم وجو، درخواست وصول مالیات وصورت هزینه شهرها وارسال وجوه‌مالیات بخزانه وفرستادن پول برای فوج توپخانه، و فرمان فرونشاندن طغیان سرکشان و یا مورد تفقد قرار دادن حکام از طرف شاه، و راپرت ورود اشخاص مشکوك به بندر بوشهر (که برمزاست)

آغاز: از طهران بـه قم جناب امیرالامراء العظام سپهدار دام مجده از قراریکه بعرض.

پایان: باوبی احترامی‌نمایدباحبس کند و این حرکات‌بیمعنی را نباید کـه مستحق توبیخ‌کامل شودچرا بایدحاجی محمدرضاخان راحبس کند ـ امین‌السلطان

[۳۳۶۵ ـ مجموعه]

دفترایست بخط‌نستعلیق درشت وزیبادر قرن ۱۴ـ (سالهای ۱۳۰۷ـ۱۳۰۸)

قطع: رحلی۲۱ × ۳۳ جلد: تیماج‌سرخ‌دارای‌ترنج‌ولچکی‌کوچك‌عطف‌ضربی. صفحات: ۳۲۲.

سطور: ۱۷ـ۱۸ کاغذ: فرنگی‌آبی‌آسمانی دارای مارك شیروخورشید شماره‌ثبت قدیم ۲۳۳۱۳ جدید ۵۵۰۰

۱ـ قلمیه (ص۱ـ۷ دفتر) **(فارسی)**

از عبدالله صیرفی تبریزی (م ـ ۷٤۲)

نسخه‌ای ازاین رساله ازسدهٔ ۱۲ ـ ﻫ درکتابخانه ادبیات است.

در کتابخانهٔ مجلس نیز چند نسخه از این رساله هست.

رجوع شود به فهرست مجلس ۵:۴۹۹، ۷:۲۰ و ۶۴۲ (تعلیقات) ذریعهٔ ۱۷ : ۱۶۸ فهرست کتابخانه ادبیات : ۲۷۱

نسخه حاضر ناتمام است و در دیباچه نام مؤلف حذف شده و حاشیه‌هایی به‌عربی وفارسی دارد.

آغاز : امابعدحمد الله تعالی.. چنین گوید مؤلف این رساله که چون جمعی از بزرگ زادگان بر این صنعت تردد میکردند ...

پایان موجود: ومحقق نام نهاده‌اند ازبهر آنکه این خط رادانگ ونیم دور است وچهاردانگ ونیم سطح بس مشابهت باخط معلقی و کوفی بیشتر دارد ازجهة سطحیت پس این قسم رامقدم داشت.

۲ـ هدایةالسالکین فی‌شرح بدایةالذاکرین

(ص۹ـ۱۰ دفتر) **(عربی)**

بخشی ازهدایةالسالکین شرح بدایةالذاکرین است.

این بخش ازدفتر چلیپا نوشته شده است.

آغاز : واما آداب ذکر اول بقیام گفتن آن است.

پایان : ودرعهد ابوحاتم هیچ یك ازمشایخ ببزرگی او نبود.

۳ـ سؤال در شبانگاه (ص۱۰ـ۱۱ دفتر) **(فارسی)**

بخشی است ازهمان هدایه یا کتابی دیگر درباره سائلانی که شبانگاه دق الباب کنند ونام حق برزبان آرند. دراین بخش ازآیین «چمچه زنی» زنان در قزوین یاد وآنرا ومذمت کرده‌است.

٤ـقصیده دراخلاق (ص۱٤ـ۱٦ دفتر) **(عربی)**

قصیده‌ایست با قافیه نون کـه گوینده ملتزم شده حروف اوایل ابیات را

بترتیب الفبا بیاورد نخستین حرف بیت اول «الف» و نخستین حرف بیت آخر «یاء» است. و در ماسوای ده بیت اول نیز ملتزم شده که نخستین حرف تمام کلمات هر بیت مانند حرف اول بیت باشد. مضمون قصیده شماره کارهای نیک و فضائل است.

این قصیده دارای ۳۰ بیت است.

آغاز : باسم الله تثبیت الثناء

هو المحمود فی اعطاء النوال (۱)

۵- تخمیس قصیدهٔ برده (ص ۱۸-٦٦ دفتر) **(عربی)**

شهاب الدین احمد بن محمد اوزاعی و ناصر الدین محمد بن عبدالصمد فیومی هر دو از تخمیس کنندگان چکامهٔ معروف بوصیری در مدح پیغمبر (ص) اند (نام آن الکواکب الدریه و معروف به قصیده برده است) تخمیس حاضر در فهرست دار الکتب از فیومی و در نسخهٔ شمارهٔ ۱۸۲ مجلس (مجموعهٔ اهدائی امام جمعه خوئی) از اوزاعی دانسته شده.

رجوع شود به فهرست مجلس ۷: ۲٤۰.

آغاز : مابال قلبك لاینفك ذاالم

مذبان اهـل الحمی والبان والعلم

پایان : هذا الذی یبلغ الراجی امانیه

ویـدرك الفوز عـن اضحی مـدانیه

و من یـؤمن مهماخـاف جـانیـه

حـاشاه ان یحرم الراعی مكاریه

اویرجع الجـارمنـه غیر محترم

۱- وزن شعر با حذف همزهٔ قطع «اعطاء» درست میشود. و این سستی در همه اشعار دیده میشود.

۶ـ سرگذشت محیی‌الدین (ص ۶۷ دفتر) **(عربی)**

منقول از تاریخ یافعی وذهبی و نیز فهرست برخی از مصنفات محیی‌الدین .

۷ـ تبصرة العوام (ص ۷۰ـ۲۰۲ دفتر) **(فارسی)**

از سید مرتضی رازی (قرن ۵ـ هـ)
دانشگاه شمارهٔ ۵۰۵۱ ذریعهٔ ۳ : ۳۱۸ ـ ۳۱۹

آغاز: حمد و سپاس خدایرا عز وجل که جمله موجودات را از عدم بوجود آورد ...

پایان‌موجود: وغیر ایشان گویند مذهب شافعی بهتر از آن دیگران بود زیرا که خویش (کلمهٔ اخیر زاده صفحه بعداست که در نسخه نیست)

۸ـ منهاج الدکان (ص ۲۰۳ ـ ۲۴۶ دفتر) **(عربی)**

از ابوالمنی داود(۱) ابن ابی نصر بن حفاظ عطار و پزشك یهودی قرن ۷ هـ ـ . وی این کتاب طب را بسال ۶۵۸ در قـاهره بپایان رسانیده و دارای ۲۴ باب است (فهرست ابواب درفهرست پزشکی وبرلین.

باب ۲۱ـ شرح اسماء ادویه مفرده (نسخهٔ حاضر) وبا ترتیب الفبائی است بنوشتهٔ حاج خلیفه ، کوهن این کتاب را از دستور مـا رستانی و قرابا دین ابن التلمیذ وچندقرابادین دیگر بر گزیده بروکلمان از نسخه‌های کمبریج ، حمیدیه قاهره بریتیش موریم (لندن) ، رامپور ، بولاق و جزاینها و نیز از کتاب دیگر کوهن بنام«المغنی والبیان فی الحوانیت والبیمارستان» یاد کرده است .دراین کتاب درمیان«لا» واوو یاء یادشده وخودیکی ازحروف بشمار آمده .

۱ـ نام‌داود ازعمررضاکحاله است درمعجم‌المؤلفین واوظاهراً ازهدیةالعارفین بغدادی گرفته (هرچنددرشمارمراجع خودتنها کشف‌الظنون رایادکرده)حاج‌خلیفه، بروکلمان اشارتی نیاورده است یادشده‌است

بروکلمان ذیل یکم : ۸۹۷ ، مجلهٔ معهد المخطوطات العربیه۳ : ۷۸ فهرست دانشکدهٔ پزشکی تهران : ٤٦٠ ـ ٤٦١ کشف الظنون ۲ : ٥٤٩ . معجم المؤلفین ٤ : ۲٤۳ هدیة العارفین : ۳٦٠ تاریخ علم الدومیلی (ترجمه عربی) : ۱۰۰ ، ٥٠٠ نشریه کتابخانــه مرکزی دانشگـاه ۳ : ۳۸٥ ، فهرست انیورسیتهٔ کمبریج از براون : ۲۲۳ اهلوارد شمارهٔ ٦٤۲۳ .

آغاز موجود (مفردات) : مفردات منهاج الدكان هذه المفردات مرتبة على حروف الهجاء حروف الالف ابهل هوثمرة العرعر حاريابس .

پایان: يرا ميغ الاسفيدا ج و هوماعفن من الرصاص الاسود بالخل، کاتب سپس افزوده «تمت مفردات منهاج الدكان في يوم الثلثاء الثاني عشر من الشعبان سنه ۹٦۲ محروسة قسطنطنيه» .

درحواشی نسخه توضیحاتی باخط همین کاتب نوشته شده .

۸ـ شرح دیوان علی (ع) (ص۲٤۷ـ۲٦۹ دفتر) **(فارسی)**

بخشهای مختلف ازشرح میبدی بر دیوان منسوب به علی(ع) است و قوامی از فاتحه و خاتمه آن کتاب .

آغاز: المطلب الاول في النبي والولي و عرفان احوالهما . . . متکلمان گویند نبی انسانیست ...

پایان: قوله (ص) کماتنامون و کماتستیقظون .

[۳۳٦٦ـ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ و نستعلیق با قلمهای مختلف از بخشهای اصلی دفتر و شمارهٔ ۷ بخط نستعلیق قرن۱۰ وشمارهٔ ۸ بخط نستعلیق شیوه ترکی مورخ ۹٦۲ـ ه و دیگر بخشهای دفتر تازه تراست .

چند برگ اول وصالی شده ، عناوین بشنگرف است

قطع : خشتی۱٦ × ۲۱ ج : تیماجی قرمز رنگ ، صفحات: ۲٦۹ ، سطور : مختلف کاغذ: سمرقندی : شکری شمارهٔ ثبت قدیم: ۷۸۰۳۲ جدید: ٦٥۱٤

اصول فقه **(عربی)**

کتابی است در اصول‌فقه شیعه دارای مقدمه ومقاصد وخاتمه .

مؤلف بدون تردید از علماء قرن ۱۳ و اوائل۱٤ بوده و پس‌از شـیخ مرتضی انصاری بوده است وازفصول و کفایه درآن‌یاد شده‌است .

اینك مباحث‌تمام یاناتمامی که دراین‌دفتر است :

۱ ـ مباحث الفاظ از آغاز تعریف موضوع علم تامسئله اجتماع امـر و نهی (۱ـ۲۸۹).

۲ ـ مفاهیم ـ مفهوم شرط دنباله آن از دفتر افتاده (ص۲۹۹تا۳۱۳).

۳ ـ مباحث‌دلیل‌عقلی‌ناتمام‌است (ص۳۱٤ـ۳۵۰).

٤ ـ اجتهاد ـ تمام‌این‌بخش کاملترین‌بخشهای کتاب‌است (ازص۳۵٦تا٤۵۹).

۵ ـ مباحث تقلید دنباله‌آن از دفترافتاده‌است (ص٤۵۹ـ٤٦۳) .

نسخه بقلمهای مختلف است وبرخی‌ازسطور وکلمات قلم‌خورده و بخشهائی‌از آن (اگرنه‌همه‌آن) بخط مؤلف است و حاشیه‌هایی ازاو دارد .

در ذیل مبحث اجتهاد ، تاریخ ۱۳۱۰ دیده میشود .

آغازمبحث‌مفاهیم : بسمله الحمدلله رب‌العالمین ...وبعد فهذه‌نبذة‌الکلام فیما یتعلق بالمفاهیم و لابد من‌الکشف اولا عن حقیقة المفهوم ثم‌البحث عن ثبوته فی‌الموارد ...

پایان: فلاشبهه ان بعض‌العناوین هی‌التی لاینفك عن‌الفعل ابداًمثل.

آغازمبحث‌اجتهاد : بسمله الکلام فی‌الاجتهاد و فیه مقدمـه و مباحث امالمقدمه‌ففی بیان حقیقته‌ومعناه...

پایان: هذا لب‌الکلام و ملخص‌المرام‌فی مباحث‌الاجتهاد بمقداروسعة‌المجال والکلام فی‌ملخص مباحث‌التقلید ـ ۱۳۱۰.

آغاز مباحث تقلید : بسمله الکلام فی‌التقلید و قبل‌الخوض فیه ینبغی‌بیان معنی‌اللفظه‌لغة‌وعرفا...

آغازدفتر : بسمله الحمدلله رب‌العالمین .. وبعد فقد رتبنا کتابنا هذا علی مقدمه و مقاصد و خاتمه . اما المقدمة فتشتمل علی بیان امور لابد من‌التکلم فیهاالاول تعریف‌العلم والکشف عن موضوعه وغایته اما نفس هذاالعلم‌فقدعرفه غیر واحدمنهم...

پایان مبحث تقلید: و اما لوفرض کون‌المراد من‌الدلیل دلیل‌الاخد علی‌ما اعترف به‌العضدی علی ماحکی‌فلامعنی‌لجعله موضوع موردالکلام (جمله‌اخیر نشان صفحه بعد است که درنسخه‌موجودنیست).

[۳۳٦۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ تحریری و شکسته با چند قلم ازقرن ۱۴ یا اواخر ۱۳ــ ه . درفاصله بین مباحث‌کتاب چند برگ سفید درنسخه موجود است . خط خوردگی‌ودرحاشیه رفته نیزبتکرارادارد . درآغازنسخه وپس ازپایان‌کتاب سه صفحه یادداشتهای متفرقه است .

قطع : خشتی ۱۴/۵ × ۲۵جلد . گالینگورقهوه‌ای با عطف وگوشه ازتیماج‌قهوه‌ای صفحات : ۴۶۷.سطور.مختلف ، شماره ثبت قدیم : ۷۴۱۶۶ ، جدید : ۶۶۰۷ .

۱ ـ مصادرالانوار (ص۲ـ۱۹۰ دفتر) **(عربی)**

از میرزامحمد اخباری نیشابوری (م ــ) دارای ۵ مقصد که‌فهرست‌آنهارا در دیباچه یادکرده و رد برمجتهدان است .

وی این کتاب را در کربلا در۱۳۰۹نوشته .

رجوع شود فهرست مجلس٤ :۱۱۷ ـ ۱۱۸ ۷ : ٦۲۷

آغاز: بسمله : الحمدلله‌الذی هدانااالی صراط‌الرشادوبعث‌الینا خیرالعباد... و بعد فیقول العبدالجانی ابو احمد محمدبن عبدالنبی ... انه‌قدالتمس منی بعض‌ـ الاخوان ... ان اوجزله معنی ماشاع بین‌المتأخرین . من‌الاجتهاد ...

پایان: قد فرغ من تسوید هـا . . . من مشهد السبط الشهید علیه سـلام‌الله الملک‌المجید .

کاتب سپس افزوده :

قد استفرغ من تحریرها القن الجانی عبدالغفور بن عبدالغنی بن عبدالغفور.

۲ ـ قصیدهٔ صلواتیه (ص ۱۹۰ دفتر) (عربی)

از میرزا محمد اخباری (مؤلف مصادرالانوار) درصلوة برائمه تولی وتبری.

این قصیده بیست بیت است بااین مطلع:

صلی الملیک علی الامین الاروع　　المصطفی المختار کهف امنع

شعر پایان قصیده این است :

و ادعوا علی اسمائهم لاسیما　　شیخ السقیفه والخدوع الالکع

عبدالغفور انصاری کاتب نسخه در ذیل قصیده خودرا از شاگردان میرزا محمد خوانده وچنین نوشته :

هذه الابیات من منظومات المولی الاجل ... ذروة الثقلین المبرا عن کل شین آقامیرزا محمد دامت افاضاته و انامن جملة تلامیذه حرره العبید الجانی عبدالغفور ابن عبدالنبی بن عبدالغفور الانصاری. ۱۳۱۲

۳ ـ جدول فهرست مصنفات (ص ۱۹۱ دفتر) (عربی)

جدول صدخانه‌ایست که نام یکصد کتاب از مؤلفات علماء متقدم و متأخر شیعه با ترتیب الفبایی از الف تاهاء در آن ثبت شده (در نخستین خانه جدول الابانه للحافظ ابن بسطه ودر آخرین خانه‌ها هدایة الامه للشیخ محمدبن حسن الحر).

این جدول حرفهای فارسی ونیز حروف یاء را ندارد بین خانه «ن» و خانه «و» خانه‌ایست که درآن «کتاب فاضل دامغانی» نوشته شده بدون ذکر نام کتاب، شاید بدان برای تکمیل جدول است بدون حرف یاء.

۴ ـ صحیفة الصفا (ص ۱۹۴ - ٤٦٨). (عربی)

از میرزا ابو احمد محمدبن عبدالنبی نیشابوری

این کتاب دارای دوجلد است وجلد اول آن (نسخه حاضر) دارای دوازده

فائده ، دوازده عائده‌ودوازده مائده است درفوائد فن‌رجال ودرایه وحدیث .

وی‌این‌مجلدرادر«لار» بسال ۱۲۱۲ بپایان‌رسانیده .

فهرست‌دانشگاه ۱۶۷۸:۵(ح) ذریعه ۲۲:۱۵ مجلس۹: ۱۰۸۰ : ۱۵۲

درمتن‌وحواشی‌این نسخه‌برخی‌ازجملات‌وسطورخط‌خورده‌است‌وظاهراًمؤلف خوداین اصلاحات راانجام داده‌است‌زیرا این نسخه‌بنظراورسیده ودرحاشیهٔ آخرین برگ‌صحیفة الصفا به شاگردخود عبدالغفورانصاری (که‌این‌نسخه نیز بخطاوست) اجازهٔ روایت این کتاب ودیگر مصنفات خود را داده است .

متن‌اجازه مزبور (پس‌از بسمله وخطبه)چنین است .

«امابعد فقداستجازنی‌ولدی الروحانی وقرة عینی وبرد جنانی‌الشیخ‌عبدالغفور الانصاری فی‌روایة هذاالکتاب فاجزته دام‌توفیقه ان یروی‌عنی هذاالکتاب و سائر مصنفاتی بعد تصحیح مبانیها و احکام معانیهاوالتمس‌منه خیرالدعاء و کتب الجانی محمدبن عبدالنبی‌النیسابوری .. فی‌محروسة فیروز آباد سنه ۱۲۱۵ »

این‌انصاری که‌اخباری اورا فرزند روحانی وراحت‌جان خودخوانده‌است وکاتب رساله‌های موجود دراین دفتراست،تلخیص کنندهٔ فهرست طوسی (شمارهٔ ۵ دفتر) است وخودرا درذیل نسخه بتفصیل معرفی کرده‌است درذیل قصیده صلوتیه (شمارهٔ ۲ دفتر) نیزنام و نسب خودرا همینگونه یادکرده است .

آغاز: بسمله و به نستعین ، الحمدلله رب‌العالمین و سلام علی عباده الذین اصطفی امـا بعد فیقول العبید الجانی ابو احمد محمد بن عبدالنبی النیشابـوری الخراسانی من‌الله علیه بنیل‌الامانی و افاض‌علیه من‌شابیب‌جوده...

پایان: ولما ختم بحق ارخناه و ختمناه بحق و یتلوه فی‌المجلد الثانی والفرائد فی ذکررجال‌العامه والخاصه و فرغ‌من‌تسویده‌مؤلفه ..لیلة‌الاربعاء الاولی من‌العشر الثانی من‌الشهرالسابـع من‌السنة الثانیه من‌العشرالثانی من‌المائه‌الثالثه من‌الالف الثانی من سنین‌هجرةالنبی . . فی محروسة لار ..،من ارض فارس .

عبدالغفور انصاری (صاحب اجازه مزبور) پس از ۸ ماه این نسخه را نوشته و در پایان نسخه سپس چنین افزوده :

قد استفرغ واستفاض من تحریره ... عبدالغفور بن عبدالنبی بن عبدالغفور- الانصاری ... لیلة الجمعه الخامس من العشر الثالث من الشهر العاشر من السنة الثانیه من العشر الثانی من المأئة الثالثه من الالف الثانی .. فی محروسه لار.

۵ - تلخیص فهرست طوسی (ص ۴۷۲ - ۴۹۸ دفتر) **(عربی)**

از شیخ عبدالغفور بن عبدالنبی بن عبدالغفور انصاری لاری یا فیروزآبادی . اجازه اخباری را به او در ذیل شمارهٔ ۲ (ص ۱۲۱۰ این فهرست یاد کردیم- وهمچنین رقم او را در ذیل آن نسخه.

وی پس از مطالعهٔ فوائد صحیفة الصفا خود را نیازمند به فهرست طوسی دانسته و آنرا تلخیص کرده و بشیوهٔ صحیفة الصفا (فائده ۱۱ مقدمه صحیفه که در اسناد روایت شیخ طوسی است) ترتیب الفبائی داده است.

در این تلخیص (برخلاف تلخیص هذلی) مؤلفات رجال یادشده (با حذف اسانید) و ترتیب آن برحسب اسماء و کنی القاب است .

دربارهٔ فهرست طوسی وچاپهای آن و نیز کارهایی شده در بارهٔ آن رجوع شود به فهرست دانشگاه ۲: ۶۳۷ - ۶۴۰ ، ۳: بیست و سه (مقدمه) ذریعه ۱۶: ۳۸۴ ومصفی المقال .

آغاز: بسمله ، الحمدلله علی اصفیاء الله امابعد فیقول الخاطی عبدالغفور انی لماقرات فوائدالصحیفه احتجت الی تلخیص فهرست الشیخ فلخصتها مراعیا الترتیب الصحیفه علی اسلوب و جیز بتغییر المبانی وحفظ المعانی ومن الله التوفیق قال الشیخ بسم الله ...الحمدلله ولی الحمد.

انجام : المسعودی له کتاب رویناه عن موسی بن حسان عن المسعودی والحمدلله اولا و آخرا و ظاهراً و باطنا .

این نسخه متن وحواشی صفحهٔ ۴۷۲-۴۹۸ را فرا گرفته است.

۶ - جدول چهارده معصوم (ع) (ص۴۹۹ دفتر) (عربی)

جدولیست دارای ۱۵ خانه درعرض و۲۱ خانه درطول و درآن نام ، کنیه ، لقب ، زادگاه ، روز و ماه و سال و نام پادشاهان هنگام ولادت ، نام مادر ، نقش انگشتری ، شمارهٔ زنان، فرزندان ، سال‌های عمر ، روز و ماه و سال و جای‌وسبب درگذشت،مقبره ، نام پادشاه در وقت درگذشت و نام دربانان چهارده معصوم ثبت شده است .

[۳۳۶۸ - مجموعه]

دفتریست بخط نسخ‌وشکستهٔ عبدالغفور بن‌عبدالنبی انصاری‌مورخ ۱۲۱۲ (شمارهٔ۳شکسته است‌وبقیه نسخ) . شمارهٔ۴ (جدول تاریخ چهارده معصوم) باقلمی دیگر است‌رقم‌کاتب‌درذیل شمارهٔ۱،۲،۴ نقل گردیده .

خط‌ومهرمیرزامحمداخباری(که‌نقش‌آن‌بدرستی خوانده نمیشود)در ذیل شمارهٔ ۲دیده میشود ، عناوین شنگرف . درصفحات سفید بین۹۵-۹۷ جدول اقسام تکالیف و کلیات‌خمس بخط کاتب نسخه دیده میشود .

قطع : خشتی۱۵/۵ × ۲۲ج : تیماجی قرمزصفحات ۴۹۹سطور:۲۵کاغذ : فرنگی. شمارهٔ‌ثبت‌قدیم۷۴۱۸۹.جدید:۶۶۲۸.

۱ - حاشیة‌الفوائدالضیائیه (ص۱-۴۲۱ دفتر) (عربی)

از عصام‌الدین‌ابراهیم‌بن‌محمدبن عربشاه‌اسفراینی (م-۹۴۳) برفوائدضیائیه = شرح عبدالرحمان جامی برکافیه‌ابن‌حاجب .

آغاز و پایان مانند نسخه شمارهٔ ۳۲۳۶

رجوع شود به ص۸۱۵این فهرست .

۲ - مسائل ابوحازم (۴۲۲ - ۴۲۴دفتر) (عربی)

در اسرار نماز،بصورت سؤال و جواب میان ابوحازم و یکی‌دیگرازیاران پیغمبر (ص) .

آغاز: بسمله مسائل ابی حازم رضی‌الله عنه قال ابو حازم بینها انا امشی... فی ساحل‌البحر اذ اتائی رجل من اصحاب النبی (ص) ... فقال لی یا اباحازم تحسن تصلی فقلت له نعم و کیف لا اصلی و قد صلیت خلف رسول الله (ص) فقال یا ابا حازم کم فرض الله علیك قبل قیامك الی الصلوة ...

پایان: ثم قال یا ابا حازم کم عدد الصلوة والتکبیروالرکوع والسجود کله فی السنه فقلت اما الصلوة فعدتها الف و ثما نمائه و اربعون والرکوع سنةآلاف و مائه و عشرون رکعه والسجود اثنا عشر الف سجده و مائتان و اربعون . . . والحمدلله وحده وصلی الله علی‌سیدنا محمدوعلی آله و صحبه وسلم وحسبنا الله و نعم الوکیل تمت‌مسائل ابی‌حازم ـ بحمدالله‌وحسن توفیقه علی ید حسن بن عبدالرحیم العلوانی ... الف ومائة (دنباله تاریخ و رقم‌کاتب پاره شده و خوانده نمیشود) .

[۳۳۶۹ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ با دوقلم و دو تاریخ.شماره بقلم نسخ ریز علوان ومورخ ۹۸۹ و شمارهٔ ۲ بقلم نسخ درشت‌ترحسن‌بن عبدالرحیم علوانی مورخ ۱۱۰۰ (با اندکی پس‌از آن) است .

عناوین وگاه عبارات متن (فوائد ضیائیه) بشنگرف است . در برگهای نیمه اول و چند برگ آخر دفتر آثار رطوبتی‌کهن دیده میشود و برگ اول بجلد چسبیده وحاشیه آن وصالی شده است . اصلاحات درحواشی انجام‌شده .

قطع : خشتی۱۶ × ۲۱ ج : مقوائی مندرس‌لیموئی با عطف ازتیماج قهوه‌ای‌مندرس. صفحات : ۴۱۴ ، سطور : کاغذ : ترکی‌ضخیم و شکری رنگ ، شماره‌ثبت قدیم:۷۸۴۱۱. جدید ۶۹۴۶ .

نهایة المرام (عربی)

شرح سید محمدبن علی‌بن ابی الحسن عاملی (م ـ ۱۰۰۹) . صاحب مدارك برمختصر نافع نجم الدین ابوالقاسم جعفر بن سعید ـ محقق‌حلی

نام این شرح در نسخهٔ حاضر و در کشف الحجب نهایة المرام ودر ذریعه

غایة المرام و در برخی از نسخه‌ها و مراجع مانند فوائد رضویه و امل الآمل بنام شرح مختصر نافع آمده . صاحب ذریعه از نسخه‌ای در کتابخانهٔ حاج سید نصر الله تقوی در تهران یاد کرده‌اند که نام کتاب در آن نسخه هدایة الطالبین ثبت شده اما اکنون درمیان نسخه‌های تقوی که بمجلس منتقل شده که یك نسخه از این شرح است که عنوان خاص ندارد .

این شرح از کتاب نکاح است تا نذر بیش از این مقدار در دست نیست یا **خود صاحب** مدارك نوشته است، زیرا نسخه‌هایی که تا کنون از این کتاب میشناسیم (نسخه کتابخانه صدر (بنوشته صاحب ذریعه) ودر نسخه موجود در کتابخانه مجلس) همه همین مقدار است و نسخه تقوی در مجلس (بگواهی یادداشت پشت نسخه و نام مؤلف موجود در ذیل نسخه) نسخهٔ اصل و بخط مؤلف و مورخ ۱۰۰۸ (یکسال پیش از درگذشت مؤلف) است .(۱)

در نسخه حاضر که بخط شیخ عبدعلی بن احمد بن ابراهیم بحرانی درازی از آل عصفور است(وخود او حاشیه‌هایی بر آن دارد) وجز او چندتن دیگر از اهل فضل نیز آنرا دیده‌اند ، عنوان خاص برای این شرح یاد نشده است .

رجوع شود بذریعه ١٤ : ٦١ کشف الحجب : ... امل الآمل چاپ بغداد ۱: فوائد الرضویه : .

آغاز: الحمدلله رب العالمين حمدا كثيراً .. قوله كتاب النكاح قال الجوهري النكاح الوطى وقد يقال للعقد .

پایان: ولا كفارة وهو جيد لمطابقته لمقتضى الاصل السالم من المعارض والله تعالى اعلم بحائق احكامه.

[۳۳۷۰]

نسخه‌ایست بخط تحریری عبد علی بن احمد بن ابراهیم درازی مورخ ۱۱۴۲ .کاتب

۱ـ صاحب ذریعه نوشته‌اند نسخه کتابخانهٔ صدر (که ایشان خود دیده‌اند) بخط یکی ازشاگردان عاملی‌ومورخ ۱۰۰۷ـ ه است بنابرین چگونه نسخه اصل در۱۰۰۸ نوشته‌شده.

درکنار رقم خود تصحیح تمام نسخه راگواهی کرده است . حاشیه‌هایی از کاتب با نشان « لکاتبها » و نیزحاشیه‌هایی با نشان ح ع ل (شاید شیخ علی) درکنار صفحات دیده میشود و دوبرگ از میان نسخه با جوهر آلوده شده وکلماتی از چند سطرآخر در صفحه خوانده نمیشود، عنوانها با خط درشتتر وگاه باشنگرف درحواشی یادشده.کنار برگ اول وصالی شده وچند برگ اول آثار رطوبت دارد .

پشت برگ اول تملك لطفعلی بن محمد کاظم بتاریخ ۱۳۱۵ و تملك شیخ احمد بن عبدعلی درازی (فرزندکاتب نسخه) وتملك محمدبن احمدبن عبد علی مزبور دیده میشود شیخ عبدعلی‌که برادرزاده صاحب حدائق‌است درپایان نسخه چنین‌رقم‌کرده است : والحمدلله اولا وآخراً . کتبه لنفسه بنفسه خادم مداد العلماء العاملین . فقیرالله الغنی عبد علی‌بن احمدبن ابراهیم الدرازی . وکان ذلك لسابع ربیع المولود لسنه ۱۱۴۲ .

قطع : خشتی ۱۶/۵×۲۲ ج : تیماجی سبز رنگ , صفحات : ۴۰۰. سطور : ۲۴
کاغذ : ترکی ـ شمارهٔ ثبت‌قدیم:۷۸۰۹۸.جدید:۶۵۹۹.

شرح تجرید (عربی)

از علاءالدین‌علی‌قوشجی(م‍ ـ۸۷۹) برتجرید الاعتقاد خواجه نصیرطوسی . این شرح‌مزجی‌است ودر برابر شرح‌شمس‌الدین‌محمودا‌صفهانی (م ـ۷۴۹) (شرح قدیم)معروف است بشرح جدید .

حاشیه‌ها و حواشی این شرح بسیار است و در فهرست ۵ این کتابخانه (تا آنجاکه امکان یافت) گردآوری وشناسانده‌شده .

کشف الظنون ۱ : تجرید مشار : ... مجلس ۵ : ۱۱۸ .

آغاز: اما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه .

پایان: هذاآخرماتیسرلنا من‌شرح تجریدالکلام‌والحمدلله للتوفیق بالاتمام انه خیر موفق و معین .

[۳۳۷۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق احمدبن یوسف شهر زوری مورخ صفر۱۰۴۸ وکاتب آنرا در آستارا از جبال اورامان بپایان رسانیده . برگ اول نونویس وحاشیه چند برگ اول

وآخر وصالی شده است . چند صفحه اول‌وآخر حاشیه منه ونیز علامت رطوبت دیرین دارد عناوین شنگرف‌کاتب درکناررقم خود (درپایان نسخه) نوشته‌ای دارد ودر آن نوشته جای کتابت‌را «موضع آستارا من‌جبال اورامان » یادکرده است .

قطع : وزیری‌کوچك ۱۴ × ۲۱ ج : تیماجی‌مشکی‌ضربی.صفحات:۵۷۸.سطور۲۵ کاغذ :(گوناگون) شکری رنگ (سیر وروشن). شمارهٔ ثبت‌قدیم:۷۸۲۲۶.جدید۶۷۳۱:

۱ - **التقیه** (ص۱-۵۳ دفتر) (عربی)

شرح کبری در منطق . از معزالدین محمد بن ابی الحسن موسوی (قرن ۱۰ و اول۱۱) .

وی این کتاب را در شرح بر کبری از میرسید شریف گرگانی در منطق نوشته و مباحثی‌را که رساله کبری فاقد است برآن افزوده وتکمیل کرده‌است.

درپایان کتاب (۱) تصریح کرده که سال عمرش‌بهنگام نگارش این شرح نزدیك به هشتاد سال (عشر ثمانین) تاریخ مطابق حروف « رضا » یا « راض » ۱۰۰۱ هست .

این کتاب را برای فرزند سوم خود تقی‌الدین محمد نوشته و بهمین تناسب آنرا تقیه (بنوشتهٔ ذریعه:التقیه المنطقیه) نام داده‌است . پیش‌ازاین کتاب شمسیه را به فارسی و صدریه را بعربی در نحو برای پسران‌خود شمس‌الدین و صدرالدین نوشته است .

نسخه‌ای دیگر از این کتاب در کتابخانه حسینیه کربلا موجود است که نجف آبادی آنرا وقف کرده . بروکلمان از این نسخه حسینیه کربلا یاد کرده‌اما

۱-صاحب‌ذریعه نوشته‌اند «دراول‌کتاب مدت عمر خودرا ۸۰سال یادکرده‌اند » اما در نسخه ما درآغاز سخن درباره سال عمر خود ندارد و در پایان نیز گوید « در عشر ثمانین هستم»

۱ - صاحب ذریعه‌کتابی دیگر بنام «رسالة النجاة» ازابن‌معزالدین یاد کرده‌اند (ننوشته‌اند درچه موضوع) که تاریخ تألیف آن۱۰۴۳ است بنابراین باید نجاةرادرحدود ۱۲ سالگی نوشته‌باشد.

دربارهٔ مؤلف آن دچار اشتباه‌شده و آن‌را تألیف سیدمحمدمهدی بن سیدحسن بن سید احمد قـزوینی‌حلی نجفی (م ـ ۱۲۲۲ ـ ۱۳۰۰) دانسته است.

این سید محمد مهدی یا سیدمهدی قزوینی که در ۱۳۰۰ درگذشته (گاه با لقب معزالدین یاد میشود) زادگاهش‌حله بوده‌واز دانشمندان بزرگ قرن۱۳ ـ‌هـ شیعه است و بیش از ۵۰ تألیف دارد و بروکلمان یکی از مؤلفات اورابنام «اساس‌ـ الایجاد فی‌علم‌الاستعداد لتحصیل ملکة‌الاجتهاد» و رسالهٔ «التقیه‌فی‌علم‌المنطق» را که از معزالدین محمدبن‌ابی‌الحسن‌موسوی (مجاور مشهدخراسان‌وازقرن۱۱ ـ هـ است) درذیل نام‌سید مهدی قزوینی‌آورده و از او بدینگونه یاد کرده

«معزالدین محمدالمهدی بن‌ابی‌الحسن بن احمدالحسینی‌الموسوی القزوینی الحلی‌النجفی».

ازدیگر مؤلفات‌سیدمهدی‌قزوینی حلی‌وابن‌محمد موسوی‌مشهدی‌در اینجا یا درجای دیگر یادنکرده است. عمر رضا کحاله، نام‌ونسب سید مهدی قزوینی را بدینگونه یاد کرده«سیدمحمد مهدی‌بن‌حسن م ـ ۱۳۰۰»وبهمین صفحه از کتاب بروکلمان (که ما درآن‌یـاد کردیم) احالت کرده است اما رسالهٔ تقیه را درشمار مؤلفات او نیاورده. درهرحال جای‌تردیدنیست که رساله‌تقیه درمنطق (جای‌سخن) در ۱۰۰۱ نوشته‌شده و از سید محمد مهدی درگذشته در۱۳۰۰ نیست.

مؤلف‌خوددر این کتاب حاشیه‌دارد.

رجوع شود به ذریعه ٤:٤٠٥، ١٤:١٥٢٨ : ٢٣٠ بروکلمان (ذیل٢) :٧٩٥

آغاز: بسمله‌حمدت‌الله‌بالمنطق‌الفصیح‌وشکرته‌بالتصدیق‌الصحیح..امابعدلما کانت‌الشفقه‌علی‌الطالبین‌من‌خصائص‌المؤمنین‌وسألنی‌الولدالعزیز محمدتقی‌ابقاء الله تعالی‌ورزقه حلاوة‌علوم‌الدین حین ارادان یقرء رسالة فی‌المنطق وقدالفت‌لاخوانه رسالتی‌الشمسیه...فحقیق‌ان‌نسیمها بالتقیه...اعلم‌ان‌للانسان‌قوة دراکه ینتقش فیها صورالاشیاء کمافی‌المرآت لکن لاتحصل‌الابعض‌المحسوسات وتحصل فی‌قوةمدرکه الانسان صورالمحسوسات والمعقولات ...

پایان: و فیه فائدة اخری وهی التاریخ کما فی راضی ورضا وفرغت من تألیفه فی تاریخ اشرنا الیه فی ثلث کلمات و من کتابته فی اواخر الفصل فانی فی وسط عشر الثمانین مستعینا بفضل رب العالمین وانا الراجی ... معزالدین محمد بن ابی الحسن الموسوی وفقنی لما یرضاه وبشرنی فی حیوتی بقوله . وادخلی جنتی.

۲ ـ جدول قضایا (ص ٥٤ دفتر) **(فارسی)**

جدول قضایای موجهه بسیطه و مرکب بالای جدول چنین نوشته است:

از ملاحظه قضایای بسیطه هشتگانه با قیود ششگانه چهل و هشت صورت حاصل میشود که بدین تفصیل است .

۳ ـ تقسیم وجود [منظوم] (ص۵۳ دفتر) **(فارسی)**

از خواجه نصیرالدین طوسی است .درآثار و احوال از این مثنوی یادنشده این منظومه دارای ۷ بیت است و اقسام وجود در آن یاد شده است .

آغاز :

موجود منقسم بدو قسم است نزد عقل
یا واجب الوجود و یا ممکن الوجود
ممکن دو قسم گشت یعنی جوهر وعرض
جوهر به پنج نوع شداین ناظم عقود

شعر پایان :

پس واجب الوجود از اینها منزه است
کاو بود پیش(۱) ازاینکه ازاینها یکی نبود

٤ـ صغری (ص٤٧ـ٥٩دفتر) **(فارسی)**

از میر سید شریف گرگانی (م ـ۸۱٦) در منطق و کوتاه‌تر از کبری . صغری را فرزند سید شریف بعربی بر گردانده‌است .

۱ـ درنسخه : کاوپیش بود . و صواب چنین است

در کتـابخانهٔ دانشگاه نسخه‌ای از صغری هست که (بنوشته فهرست) با نسخ متداول آن متفاوت است .

و نسخهٔ شمارهٔ ۱۴۸ رضوی نیز همانست ، درفهرست رضوی ازایضاح (صغری) (که فقراتی در آن در حواشی صغری شمارهٔ ۱۴۸ ثبت است) یاد شده .

ذریعهٔ ۱۵:۴۲ فهرست‌مجلس۹ : ۶۲۸ . دانشگاه شمارهٔ۳۲۵۱/۶(ص ۲۲۰۹) رضوی ۱ : ۴۳ (منطق) مشار : ۲۴۷۵

آغاز: بسمله وبدان که هرچه در ذهن درآیداگر خالی ازحکم باشدآنرا تصور خوانند چون تصور انسان ...

پایان: فهو فرد لك‌لیس بفرد فهو زوج .

۵- کبری منظوم - مثنوی (ص۵۷ - ۵۹) **(فارسی)**

شرف بن محمدداود کبری‌رابنظم کشیده،این منظومه دارای.. .بیت‌دروزن خفیف وروان است وتااول‌اشکال اربعه است‌وازشروط اشکال تا آخر را ندارد.کاتب نسخه این مثنوی را نظم صغرا تصور کرده و در حواشی صغرا نوشته است .

ابیات آغاز (پس بسمله) :

حمـد بیحد خـدای را مـادام | مصطفی‌را درود و نعت و سلام
بعدازاین‌دان که‌این‌مقدمه‌ایست | که حقیقت زفن ملهمه‌ایست
کرد سید شریف این تصنیف | بهـر اولاد خویشتن تـألیف
کمتریـن عبـاد [بر] معبـود | شرف بـن محمـد داود
کرد منظوم این مقدمه را | تا شود سهل حفظ آن همه را
قوتی مدرك است انسان را | ذهن خوانند اهـل فن آنرا
نقش حسی در اوچوآینه است | نقش عقلیش هم در آینه است
وآن‌است (۱)تصدیق‌چون بوده‌باحکم | ورنه نامش تصوراست نه حکم

۱ـ درمصراع‌اول لفظاومعنی خللی‌است وصواب: هست‌تصدیق یاکلمه‌ای‌مانندآن

حکـم دان نسبت دوام بهم | اهل میزان چنین زدند رقم

پایان:

اوسط ارحمل یافت در صغری | بـاز موضوع گشت در کبری
اهل فن شکل اولش خوانند | وربعکس است رابعش خوانند
ساز محمول هردو کان‌دوم‌است | بازموضوع هردوکان سوم است

این نسخه درحاشیه صغری (٤/ ٣٣٧٢) نوشته شده وکاتب نسخه در پایـان منظومه نوشته: «تمام شد منظومـهٔ صغری در١٦ صفر ١٣٢٨.. بیدمحمد موسوی مدرس». همانگونه که قبلا اشاره کردم،کاتب (بااینکه ظاهراً آشنابا منطق بوده) این‌منظومه را بغلط نظم‌صغری پنداشته است.

نورعلیشاه نیز کبری راتنظیم کرده (مثنوی دروزن مثنوی مولوی) که در برخی از نسخ‌کلیات (ازآن جمله نسخه شمارهٔ۱۱۵۸/۸ مجلس) هست‌ودردفترحاضر نیز نسخه‌ازآن‌موجود (شمارهٔ۳۲۷۵/۸)

٦ـشرح کبری (ص٦٤ـ١٤١ دفتر) **(فارسی)**

ازعصام‌الدین ابراهیم بن محمدبن عربشاه اسفراینی (۲ـ۹٤۲) بر کبریٰ‌در منطق ازمیرسید شریف گرگانی وبیشترآمیخته است.

فهرست رضوی ٤:۳۸٥ دانشگاه شمارهٔ۳٤٥٥

نسخه‌ای دیگر ازاین شرح هست در دانشگـاه ورضوی در تعریف تصدیق، بااختلاف نظر امام رازی با دیگران، اشارت کند و نظر امام را نـاصواب شمارد (ص۷۱۰ دفتر).

آغاز: بسمله حمدمصورصور مقدورقدر ملك وبشر نیست ومصدق باین صور راحاجت صحبت وخبرنی‌ولی‌بندهٔدرمانده نظم: گر بیاردهرآنچه‌مقدوراست‌ـمیتوان گفتنش که معذور است ..امابعد خادم اهل‌دین ... ابراهیم بن محمد بـن عربشاه اسفراینی‌المعروف به‌عصام‌الدین چنین گوید که این فوائدی‌است‌علمیه ...

پایان: لیکن حجر است پس «شجر باشد بدانکه از شرائط انتاج قیاس استثنائی است که وضع شرطیه ومقدمهٔ استثنائی یکی باشد... و گفته اند که این قسم مجرد احتمال عقلی است ومعلوم نیست که دراقیسه یافت شود والله تعالی اعلم.

۷ـ آداب البحث (ص۱۴۲ ـ ۱۴۴ دفتر) (فارسی)

ازخواجه حسن بقال (بنوشتهٔ نسخهٔ الهیات)

این همان رساله است که چندنسخه از آن با شماره‌های ۲۷۸۰/۱ درمجلس ونیز چندنسخه در دانشگاه هست و درهمین فهرست احتمال دادم که نام آن زبده باشد، دیباچه آن عربی ودارای ٤فصل است، درنسخه‌هائیکه تا کنون دیده وازآن اطلاع دارم نام مؤلف یاد نشده ، اما درنسخه الهیات (بنقل فهرست آن کتابخانه) مؤلف خواجه حسن بقال یادشده است.

رجوع شود به فهرست مجلس۹: ۱۵۸ (تعلیقات) ۱۰: ۱ دانشگاه۳: ۹سپهسالار۳: ۹ رضویهٔ ۱: ۸ (شماره مخصوص منطق خطی) فهرست الهیات: ۳۷۸ آغازوپایان این نسخه مانندنسخه شمارهٔ ۲۷۸۰/۱ است.

۸ـ کبری منظوم (ص ٦٤ـ۱٤۰) (فارسی)

از نور علیشاه دکنی در فهرست دانشگاه بدون اشاره به اینکه نظم کبری است آمده .

رجوع شود به فهرست مجلس ۳: ۶۰۵

در پایان نسخهٔ حاضر یك بیت اضافی دارد که در آن نام نور علی یادشده.

آغاز:

حمد بی‌حد مرخدایی را نخست — که بنامش نامها گردد درست

پایان:

چار شکل منطقی چون یافتی — معنی آن مو بمو بشکافتی

در دلت نور علی‌را یاد کن — وز دعائی روح او را شاد کن

[۳۳۷۲ - مجموعه]

دفتریست بخط شکسته نستعلیق و نسخ محمدبن علی موسوی تهرانی شیرازی مورخ ۱۳۲۸ تا۱۳۵۲ ،

وی دز ذیل بیشتر رساله‌ها رقم دارد و در ذیل شمارهٔ اخیر (نظم کبری) این نوشته وازکاتب که بصورت شعراست دیده میشود :

«محمدموسوی نوشته منظومه را ـ مصراع دوم بیت‌است نوشته منظومه‌را محمد موسوی .

در هزار و سیصد و پنجاه و دو تحریر شد و از نویسنده جوانی در گذشت و پیر شد» .

وپس از این جملات شعر نوشته :

«مخفی نماند که قبل از تحریر این منظومه‌آن‌را ملاحظه نکـرده بودم ، وبعداز تحریر ، آنرا نپسندیدم و از آن خوشم نیامد محمد موسوی۱۵۳۲۰ »

عنوانها در متن وحاشیه باقلم قرمز است . شمارهٔ یکم و عبارات‌عربی‌وعناوین‌دیگر شماره‌ها بقلم‌نسخ است .

منظومه کبری شمارهٔ ۸۹۳ درحاشیه نوشته شده است .کنار برگ آخر ودوبرگ‌آخر دفتر وصالی شده امـا بنوشته‌هاآسیبی نرسیده است،

قطع: وزیری ۱۶٫۵ × ۲۵ج: کالینگور قهوه‌ای باعطف‌و گوشه ازتیماج‌قهوه‌ای‌صفحات ۱۴۴ . سطور : مختلف‌کاغذ : فرنگی شکری رنگ‌آهار مهره‌شماره ثبت‌قدیم:۷۴۱۶۲ . جدید : ۶۵۸۳

میزان‌الاوزان (عربی)

ازحاج محمدبن حسن مشهدی (م ـ ۱۲۵۷) صاحب کنزالذهـب در شرح طب‌الرضا (شمارهٔ ۲۰۰۰ مجلس و شماره ۳۱۵۱ دانشگاه) وغنیمة‌الحجاز درشرح حدیث هل رایت رجلا (ص۲۶۱ فهرست۹)

مؤلف از شاگردان صاحب ریاض وکاشف‌الغطاءبوده و سر گذشت اورامولی نوروزعلی بسطامی که شاگرد او بوده در فردوس التواریخ و نیز اعتـمادالسلطنه در مطلع‌الشمس وقمی وامین عاملی و عمر رضا کحاله و صاحب‌ذریعه‌آورده‌اند.

کتاب حاضر دارای چهار رکن و سه مقدمه است ارکان در مقادیر شرعی است‌ومقدمات درکلیات مقادیر. اینك‌فهرست‌مطالب .

مقدمه اول در ذکر مقادیر بحسب وزن .

مقدمه دوم ـ مقادیر بحسب کیل .

مقدمه سوم ـ مقادیر بحسب مساحة .

رکن اول ـ در مقادیر باب طهاره ـ دارای سه موقف .

رکن دوم ـ مقادیر باب‌صلوة و زکوة و زکوةفطره . این رکن دارای‌سه مسئله است .

رکن سوم ـ در ابواب خمس و کفاره و مهرالسنه دارای سه‌مطلب .

رکن چهارم ـ در مقادیر متعلق به ابواب‌جزیه و مجازاه سرقت و دیه.

مؤلف‌این کتاب از رساله‌ابن‌زکریا ، ابن‌هبل ، مفتاح‌الطب ابوالفرج،رسالهٔ سید احمدبن طاووس درفرسخ و ابوزکریا نووی و مقداریه قزوینی و مجلسی و شیخ‌بهائی‌یاد کرده وآنرا در۱۳۳۲ (مطابق کلمه وقـدتم بحمدالله کتاب المیزان) پایان رسانیده است .

مؤلف خود تعلیقاتی بر این کتاب دارد (که در نسخهٔ حاضر بانشانی «منه دام ظله» دیده میشود

آغاز: الحمد لله‌الذی لاتوزن صفاته العظام بمیزان‌العقول ... اما بعدفیقول اقل‌العباد عملا واکثرهم زللا محمدبن‌حسن‌الطوسی(۱) هذه زبدة وجیزه و نخبة عزیزه (۲) موصلة الی تحقیق التقادیر (یاالمقادیر) الشرعیه المتعلقة بنبذة مـن مباحث‌الطهارة والصلوة والزکوة والخمس والفطرة ... وغیرها و ربـما یستعمل فی‌الکتب‌الطبیه ... وسمیتها بمیزان الأوزان ...

۱ ـ پس‌از نـام مؤلف در دیباچه چنین آمده « قدس سرها لقدوسی » و این شایداز ناسخ باشد .

۲ ـ شاید بدلیل همین جملهٔ‌که در دیباچه‌است ، قمی وعاملی نام این‌رساله را زبده وجیزه‌ثبت‌کرده‌اند .

پایان: و کذادیة ماسوی‌الحر المسلم من سارالامم هذا ماتیسر لی‌فی مضمار البیان وعلیکم ایهاالاخوان بامتثال قول‌الله الملك المنان و اقیمواالوزن‌بالقسط ولا تخسر واالمیزان و قدتم‌بحمدالله کتاب‌المیزان و من‌الامور المستحسنه فی‌المقام ان الجملة الاخیرة مع حرف العطف تاریخ الاتمام و الحمد لله اولا و آخراً ـ وظاهراً وباطناً.

[۳۳۷۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکسته عبدالعظیم حائری مورخ ۱۲۳۶وبانسخهٔ‌اصل‌مقابله و تصحیح واصلاحات‌در حواشی قید گردیده . عنوانها در متن وحاشیه باقلم قرمز است . «بلغ» در حواشی و ذیل نسخه دیده می‌شود.

درآغاز و پایان نسخه تعدادی برگ سفید است و بر دو برگ سفیدپایان (ازآخرین برگهای سفید) قصیده لعنیه است بعربی با قافیهٔ دال دارای ۱۸بیت در آغاز قصیده این بیت است .

یا اولی‌الالباب قولوا واسمعوا قولا سدید
لعـن الله فـریقا اسوظلماً مشیدا

حواشی مؤلف با نشان «منه دام ظله»یا «منه عفی‌عنه» در کنار صفحات بخـط کاتب دیده می‌شود ،

قطع : رقعی۱۶ × ۲۱۱ جلد : تیماجی مشکی رنگ . صفحات : (بدون‌برگهـای اضافی) ۱۲۴ سطور : ۱۷ کاغذ فرنگی سفید . شمارهٔ ثبت ۲۸۰۱۰

مدارك الاحکام (عربی)

از محمدبن علی‌بن حسین‌بن ابی‌الحسن‌الحسینی (م ـ ۱۰۰۹) و شرح‌است برشرایع‌الاسلام‌محقق حلی .

ذریعه ١٤ : ۳۲۸ مجلس۷:۳۳٦۰ سپهسالار . ٤٥۰

آغاز: بسمله : الحمدلله المحمود لالائه‌المشکور نعمائه‌المعبود...

انجام : ... الفجر فقال فی‌التذکره انه جایز اجماعا . تم الجـزو الاول‌من کتاب مدارك الاحکام فی شرح شرایع‌الاسلام مع اشتغال البال وضیق‌المجال‌ضحی یوم‌السبت‌ثالث عشر ذی‌القعدة‌الحرام من شهور سنة تسع وثمانین‌و تسعمائه علی‌ید

مصنفه‌العبدالمفتقر الی عفوالله تعالی محمدبن علی‌بن‌حسین‌بن ابی‌الحسن الحسینی حامداً مصلیا مسلماً و نسئل‌الله تعالی بعدالمغفرة اتمام هذاالکتـاب وجعله خالصـاً لوجهه‌الکریم بمنه‌و کرمه .

[۳۳۷۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ حدود قرن۱۱ه
ابتدای نسخه دارای سرلوح برنگ طلا و زنگار و شنگرف وتمام صفحـات دارای جدول بقلم آب‌طلا است عناوین بجوهر قرمز نگاشته شده است و نخست‌کنار دوبرگ اول وصالی‌گردیده‌است‌پشت برگ‌اول و آخر یادداشتی‌وجوددارد.
قطع ۱۹/۵ × ۳۱/۵ جلد تیماج مقوادار برنگ‌آلبالوئی تند صفحات :۲۴۸ سطور ۳۳ کاغذ اصفهانی آهـار مهره برنگ نباتی . شمارهٔ ثبت‌دفترقدیم۷۸۲۷۰ جدید: ۶۷۷۴

ریاض السالکین **(عربی)**

سید صدرالدین علیخان بن سید نظام‌الدین احمد مدنی معروف بکبیر (م ـ ۱۱۲۰ یا ۱۱۱۸ وشرح است برصحیفه سیدالعابدین .
این نسخه شرح دعای یکم تا بیستم از صحیفه است .
مجلس ٤ : ٢٦ ١ . دانشگاه ۱ : ۱۶۰ ذریعه۱۱ : ۳۲۵-۳۲٦
آغاز: بسمله : اللهم انا نحمدك حمداً تؤتینا به من صحائف‌الحسنات صحیفة کامله . . .

انجام : ولکون دفع‌الضرر اهم من‌جلب النفع صرح .. هذا آخر الروضه العشرین من‌ریاض‌السالکین‌فی شرح صحیفة‌سیدالعابدین وقدوفق‌الله لاتمامهامع... سنة احدی ومائه والف ولله‌الحمد باطناًوظاهراً واولاوآخراً.

[۳۳۷۵]

نسخـه‌ایست بخط نستعلیق شکسته و نسخ اوائل قرن۱۲ در ابتدا و انتهای نسخـه یادداشتهای پراکنده موجوداست وهمچنین دربعضی صفحات درحواشی توضیحاتی‌است اوراق فرسوده وآبدیده‌است ودرعنوان وختم‌هرروضه مهرهائی دیده‌میشود.
قطع‌وزیری۱۲ × ۲۳ جلدچرمی برنگ‌قهوه‌ای سوخته‌وعطف تیماجی قهوه‌ای روشن صفحات ۴۹۸سطور۲۸کاغذ اصفهانی‌نباتی‌رنگ شماره‌ثبت قدیم ۷۸۱۶۵، جدید:۶۶۷۹

غایةالمراد فی نکت الارشاد (عربی)

ازشهیداول محمدبن مکی (م-۷۸٦) وشرح است برارشاد علامه حلی .

این‌شرح در ۱۳۰۲ و ۱۲۷۱ - ق چاپ‌شده .

ذریعه۱۳: ۱٦،۷٥،۸۰:... کشف‌الحجب : ۳۹۱مشار-٦ : ٦٤۳

آغاز: بسمله: اللهاحمد علی سوابع الانعام و ترادف الاقسام کما تشکره علی جمیع الاکرام والهدایة الی‌الاسلام حمداً ...

انجام : و حصل ما طلباه فالحمدالله الذی من علینا بـالاسلام و هدانا الی الایمان و علمناالذین اذهب‌الله عنهم الوجس وطهرهم تطهیرا والحمدلله حق حمده وصلی‌اللهعلی خیرخلقه محمدالنبی وآله‌الطاهرین وسلم تسلیماً تم‌الکتاب‌بعون‌الله الملك الوهاب .

[۳۳۷٦]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌و بقلمهای مختلف مورخ حدود قرن ۱۱ کنارسه‌برگ ازاول وآخر وصالی‌گردیده است وبرگ‌آخر نونویس است وعناوین بقلم‌قرمز نوشته شده‌است ودرابتدا دوبرگ‌سفید اضافی‌وجوددارددوپشت برگ‌اول یادداشتی شامل‌اسامی فقهاء وجوددارد

قطع: ۱۹/۵ × ۲۶/۵ جلدتیماج مقوادار برنگ مشکی‌صفحات ۳۴۶ سطور۲۵ کاغـذ اصفهانی برنگ‌نباتی شماره‌ثبت قدیم۷۸۲۶۵ جدید: ۶۷۶۹

مجمع‌الفائدة والبرهان فی‌شرح‌ارشادالاذهان (عربی)

ازمولی‌احمد مقدس اردبیلی(م-۹۹۳) این‌نسخه مجلداول از شرح برارشاد علامه حلی است .

فهرست‌مجلس ٤ : ۹۰۰۰:۱٦٦ و ۱۰،۳۰٦ : ٤۲۹

آغاز: بسمله : الحمدلله خـالق الهدایة والارشاد و ممیزالانسان من بین المخلوقات . . .

انجام : فتذکر هذا آخرالجزء الاول من کتاب مجمع الفایدة و البرهان

فی‌شرح ارشاد الاذهان ووقع ابتدائه فی‌شهر رمضان سنة سبع‌وسبعین وتسعمایه‌فی مشهدالحسین... قدوقع‌الفراغ من کتابة هذه‌النسخه‌الشریفه‌فی‌یوم‌الاربعاء من‌عشر الثالث فی‌شهرشعبان المعظم علی‌یدالعبد الضعیف‌شریف‌بن‌فرخ حسین ساکن‌مشهد مقدس بتاریخ سنةاثنی وسبعین بعدالالف من‌الهجره النبویه صلی‌الله‌علیه‌وآله.

[۳۳۷۷]

نسخه‌ایست بخط‌نستعلیق شکسته و نستعلیق (بدوقلم نگاشته شده‌است) شریف‌بن‌فرخ‌حسین مورخ۱۰۷۲ ازصفحهٔ۱الی۱۴۴بخط‌دیگری‌است‌صفحات‌نخست‌آبدیده‌وفرسوده‌شده‌است‌وعناوین بقلم‌قرمزنگاشته شده‌است‌ودربعضی صفحات‌حاشیه نویس گردیده‌است ودرانتهای‌نسخه‌یادداشتی نقل‌ازمقامات حریری وجود دارد.

قطع‌رحلی ۱۹/۵ × ۳۰/۵ جلدتیماج‌مقواداد‌برنگ قهوه‌باعطف‌تیماج‌قرمزرنگ واز داخل برنگ‌عطف صفحات ۶۲۴ سطور۲۴ کاغذ اصفهانی برنگ نباتی شماره ثبت قدیم ۷۸۲۶۳ جدید: ۶۷۶۷

مجمع‌الفائدة والبرهان **(عربی)**

ازمولی‌احمد مقدس اردبیلی. این نسخه مجلد دوم ازشرح اردبیلی برارشاد علامه است.

آغاز: بسمله: قوله کتاب الزکوة اعلم انه ماارادالزکوة ما هوالمتعارف والمصطلح المشهور بل اراد خروج المال الواجب اصاله اوالمال المذکور لادخال الفطره....

انجام: وان‌اعتقدالوالی عدمه وعدم فسادبترك الامربا لمعروف والنهی عن المنکر. کاتب افزوده «اتفق الفراغ من کتاب‌الجزء الثانی من شرح الارشاد فی یوم الاثنین فی‌شهرربیع الثانی علی یداقل العباد و احوجهم الی رحمةالله محمدشفیع ابن شمس‌الدین عبدالله المعلم الشیرازی عفی عنهما سنه سبع وثمانین بعدالف‌من الهجرة النبویة المحمدیه علیه‌الف‌الف‌التحیه‌والسلام.

[۳۳۷۸]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ محمدشفیع بن‌شمس‌الدین عبدالله‌المعلم‌الشیرازی۱۰۸۷ قرن۱۱

دراوراق نیمه اول نسخه آثارسوختگی دیده‌میشود و بعضی صفحات نو نویس گردیده است‌عناوین بخط‌قرمز نگاشته‌شده‌است

قطع: رحلی ۱۷ × ۳۲ جلد تیماج مقوادار برنگ مشکی‌صفحات ۳۷۰۳ سطور ۲۵ کاغذ اصفهانی‌آهارمهره برنگ نباتی‌شماره ثبت‌قدیم ۷۸۲۶۴، جدید : ۶۷۶۸

شرح نصاب الصبیان (فارسی)

از محمد حسین بن‌محمد رضا شریف‌طالقانی (قرن ۱۳ ـ هـ) بر نصاب‌الصبیان ابونصر فراهی .

وی این شرح را برای محمد شاه نوشته و در دیباچه از او یاد کرده است.

این‌شرح بسال ۱۳۰۲ـق در تهران چاپ‌شده‌است .

فرهنگنامه‌ها از منزوی : ۹۰، ۱۰۰، ۱۱۸ و۲۵۳

[۳۳۷۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شیخ‌احمدبن حاجی‌اسماعیل قزوینی مورخ ۱۲۹۲ . کنار دوبرگ‌اول وصالی‌شده . نسخه اندکی ازخطبه و دیباچه‌کتاب را ندارد

آغاز موجود درنسخه : بحرزخار عمان در جنب عطا بخش دریای هستی‌همتش بحرخفیف ولف و نشرمرتب قصیده جمال‌وجلالش مستغنی از تقطیع وتزیین قافیه و ردیف... اما بعد اقل عبادالله و احوجهم ... ابن محمدرضا الشریف محمد حسین الطالقانی صورت این مدعارا برمزایای‌ضمایر چهره‌نمامی گرداند . عقدلغات مشکله‌اش رابناخن فکرت گشاده و قدری از علم عروض را نیز بمناسبت ذکربحوردرآن دخل‌داده...

پایان : وسکون‌لامش از جهت وزن شعراست

کاتب‌سپس‌چنین‌رقم‌کرده :

بحسب خواهش عالیجناب آقامیرزا ابراهیم ولدآقا میرزا نجفقلی به‌سلك تحریر ـ وتنمیق درآورده شد وانا‌العبد شیخ‌احمدبن‌حاجی محمداسماعیل قزوینی فی یوم‌الاحد ثمانیة عشر شهرشعبان‌المعظم سنه‌الف‌وماتین وتسعون و اثنان (درنسخه : اسنان)

قطع : خشتی × ج : تیماج مشکی بدون مقوا و مندرس صفحات : ۲۳۹ سطور : کاغذ : فرنگی نخودی . شماره ثبت‌قدیم ۷۸۳۵۳ جدید ۱۶۸۵۷

۱ - شرح شواهد شرح تصریف (ص۱ـ ۳۵دفتر) **(فارسی)**

این کتاب شرح‌است بر شواهد شرح تفتازانی بر تصریف‌عزی ، از نظام‌الدین احمد اردبیلی. (قرن ۱۳ ـ ه) ودرایران چاپ شده است .

این اردبیلی شواهد شرح‌سیوطی‌برالفیه رانیزشرح کرده و شرح‌نسخهٔ آن . در دانشگاه هست (۳۸۵۶و ۴۴۶۴/۱) .

از رسالهٔ حاضر نیز نسخه‌هایی باشمارهٔ ۲/۴۱۳۵و۲/۴۴۶۴در دانشگاه‌وجود دارد و هردو نسخه ناقص است . بالای نسخه‌حاضر نوشته :« هذاشواهدسعدالدین» ذریعه ۱۳:۳۳۹ ، مشار : ۱۰۲۳.

آغاز: بسمله الحمدللّه‌رب‌العالمین .. وبعد چنین گوید :اضعف‌العباد والعلماء نظام‌الدین بن ملا محمد اردبیلی چون فاضل کامل المدعو بسعدالدین تفتازانی شرحی نوشته بود بر تصریف زنجانی بعضی ازابیات او را که اشکال و اشتباه بود که مبتدی راباعث تشو میگردید ، لهذااین فقیر مرتکب‌توضیح و ترکیب آن شد . . . و بیت اول کـه تحریر مینماید، از جملهٔ ابیات مزبوره است...

پایان: لکونه بمعنی ثابتا وآن سخن مفعول‌له لاصح بحذف‌المضاف .

کاتب در پایان نسخه رقم کرده :

تمت شواهد سعدالدین فی‌یوم‌الخمیس‌الاول من‌شهررجب ثلث‌مائه‌بعد الالف و اناالعبد محسن‌بن .. ملامحمد قراجه داغی الاصل تبریزی المسکن ۱۳۰۰ .

۲ - صیغ مشکله (ص۳۶ـ۴۶ دفتر) **(فارسی)**

رساله‌ایست در توضیح چندین صیغه مشکل صرفـی و بجز رساله شمـارهٔ ۳۸۳۴/۲ فهرست دانشگاه است.دورنیست این‌رساله نیز از همان‌نظام‌الدین احمد اردبیلی مؤلف رساله قبل باشد .

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اما بعد چون علم صرف علمی است شریف زیرا که فهمیدن اعراب کلمه یا معنی آن بدون دانستن مادهٔ آن کلمه معلوم نمیشود بناءً علی هذا برخی از صیغهای مشکل را جمع نموده ثبت کردیم تا از برای مبتدئین نافع افتد. تزدری ...

پایان: الیوم ننساها .. جامع جمیع حروف زوائد است و این دلیل است بر کمال فطانت و زیرکی وی.

کاتب نسخه سپس چند حدیث در فضیلت علم نوشته و آنگاه چنین رقم کرده.

تمت هذه النسخه الشریفه المدعو بصیغ مشکله فی یوم الجمعه الرابع شهر رجب محسن بن محمد ... بدقت کامل نوشته شد در ۱۳۰۰.

۳ ـ آداب المتعلمین (ص ۴۹ـ۶۶ دفتر) **(عربی)**

منسوب به خواجه نصیر و متخذ از تعلیم المتعلم برهان الدین زرنوجی.

رجوع شود به همین فهرست و ص ۱۶ فهرست سپهسالار ج ۳

آغاز و پایان مانند نسخه‌های پیشین.

۴ ـ الهدایه (ص ۶۷ـ۱۴۹ دفتر) **(عربی)**

کتاب نحو معروف و متداول که بارها در مجموعهٔ جامع المقدمات و یا جداگانه چاپ شده و نسخ فراوان دارد و در هیچیك از نسخه‌های چاپی و خطی از مؤلف آن یاد نشده و شاید از زبیر بصری یا ابن درستویه باشد.

مؤلف، این کتاب را بر ترتیب کافیهٔ ابن حاجب ساخته و دارای یك مقدمه و سه مقاله و خاتمه است.

فهرست دانشگاه شمارهٔ ۳۶۲۱/۸ مشار: ۱۰۰۲ معجم المطبوعات: ۳۰۸ و ۲۰۲۴

فهرست دار الکتب قاهره. از فوادسید ۳: ۱۹۰

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فهذا مختصر مضبوط فی علم النحو جمعت فیها مهمات النحو ...

پایان: فیلزم التقاء الساکنین علی غیر حده وهو غیر حسن.

۵ - عوامل مائه (ص ۱۵۰ - ۱۵۳ دفتر) **(عربی)**

بجز عوامل فی النحو عبدالقادر بن عبدالرحمان گرگانی.

در این فهرست چند نسخه ترجمه عوامل مائه گرگانی و مولی محسن یادشده .

رجوع بصفحات ۲۸۰ و : ۲۲٤ و ۲۹۳ شود .

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین . اما بعد فان العوامل فی النحو مائة عامل وهی لفظیه ومعنویه...

پایان: وهذه مائه عامل لایستغنی الصغیر والکبیر و الوضیع و الشریف من معرفتها واستعمالها علی النحو المذکور .

[۳۳۸۰ - مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق ونسخ تحریری متوسط محسن بن محمد قراجه داغی الاصل تبریزالمسکن مورخ ۱۳۰۰-۱۳۰۱ ، عناوین باقلم سیاه و درشت نوشته شده .

قطع : رقعی ۱۱ × ۱۷ ج: تیماج قرمز بدون مقوا. صفحات: ۱۵۱ ، سطور: ۱۵ کاغذ: فرنگی سفید ، شمارهٔ ثبت قدیم ۷۴۱۶۱ جدید: ۶۵۸۲

۱ - الانوار الظاهرة **(عربی)**

از مصطفی بن محمد بن عبد الباقی حلبی شافعی زنده در ۱۱۸۵ امام جامع اخی چلبی که «فتح المبین فی اسماء الصحابة البدریین» را در ۱۱۸۵ تألیف کرده کتاب حاضر را درسر گذشت وضبط دقیق اسامی صحابه وجهات مورد اختلاف اهل حدیث در بارهٔ ایشان نوشته و تاریخچهٔ غزوات پیغمبر (ص) را نیز بدرخواست برخی از دوستان و بنقل از ابن سید الناس بر آن افزوده. بغدادی این کتاب را ندیده و درهدیة العارفین و ایضاح المکنون همان فتح المبین را یاد کرده .

وی در دیباچه کتاب حاضر خود از کتابی دیگر که در بارهٔ اصحاب بدر نوشته یاد میکند

میکنند اما نامی برای آن کتاب ذکر نکرده است.

در این کتاب از شرح کبیر خود نیز یاد کرده و بدان احالت داده است.

بروکلمان از این کتاب و مؤلف آن یاد نکرده است. حلبی در تألیف این کتاب، علاوه بر کتاب ابن سیدالناس، ازمصنفات و کتابهای بسیار یاد کرده است ترتیب نگارش این کتاب بدینگونه است که اسماء صحابه را بدون ترتیب الفبایی — وبعبارةدیگر باترتیب الفبائی خاص — یاد کرده در پایان کتاب هم فصلی بذکر مغازی رسول الله (ص) اختصاص داده و اسامی غزوات رابادقت کامل و نقل اختلاف اقوال ضبط کرده است، در ذیل « غزوه عشیره[1] از دادن پیغمبر (ص) لقب ابوتراب رابه‌علی (ع) و پیش بینی وی مضروب شدن مولی (ع) را بدست«اخبث الناس» یاد کرده وبه این مناسبت داستان توطئهٔ سه‌نفری را که‌برای قتل علی(ع) ومعاویه و ابن عاص انجام شد آورده است.

معجم المؤلفين ۱۲: ۲۷۹هدیةالعارفین ۲: ٤٥۲ایضاح المکنون ۲: ۱۷۱ ودیباچه کتاب حاضر.

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمد لله الذی اشرف ضیاء الاسلام بطلعة نبوة سید الانام و ابکم لسان الکفرة اللئام بشوکة اصحابه البررة الکرام صلی الله علیه و علی ... و بعد فیقول العبد الفقیر المعترف بالذنب والتقصیر الراجی رحمة ربه‌القوی السید مصطفی‌السیدمحمدالحلبی، غفرالله له ولوالدیه واسبغ نعمه الوافرة علیهما و علیه لما من الله علی بحفظ السماء الصحابه البدر یین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین و شاهدت من بر کتهم نعما وافره . . . فشرحت اسمائهم مع ضبط الفاظها، وجمعت فیهاما اختلف منهم بین المحدثین فسالنی بعض الاحباب ان اقتصر فیه علی ما ذکره . . . ابن سیدالناس مع نبذة من غزواته وسمیته الانوار الظاهره فی‌ذکر فضائل اهل بدر وغزواتهم الباهرة ولنذکراولانبذة من خواص اسمائهم الشریفه ... واخذتهامن الاکابر و من بطون الدفاتر.

۱ـ بضم عین و فتح شین یاعشیر (بدون‌تاء) یا عسیر (باسین) یا ذات العشیره‌نام‌جایی ازینبع (گ ۲۶ ر نسخه)

انجام موجود : صلی الله علیه و سلم یعجبون من حسن الجبه فقال رسول الله صلی الله علیه و سلم لمنا دیل سعدبن معاذفی الجنه .

۲ـ **منظومه رجالیه** (ص۱۰۰ـ۱۰۰۱دفتر) **(عربی)**

منظومه‌ایست در مناجاة در آن که اسامی صحابة با ترتیب الفبائی ودر پایان آن از معروفان بکنیه یادشده است . تاریخ پـایان منظومه در ذیـل نسخهٔ ۱۰۸٦ یادشده .

آغاز :

یـا ربنا اللهم ذاالالاء و دافع الاعداء و البلاء

بحق من حقق بالمعراج محمد احمد بدرالداجی

. بحق جبریل واسرافیل وحق میکائیل و عزرائیل

پایان:

ربی اقلنی بـابی مخشی فی کل بکرة و بـالعشی

فاضت شابیب رضی الاله عـلیهم بغیر مـاتناهی

تمت الاسماء یوم الثلافی ...

[۳۳۸۱]

دفتریست بخط نسخ مورخ۱۳۱٦ عناوین ونامها بشنگرف است . تملك ومهرعبدالفتاح قاضی ساوجبلاغی درکنار صفحه اول دفتر دیده میشود چند صفحه آخر باقلمی دیگراست . درکنارصفحات اسامی صحابه بـاعنوان « مطلب» یادشده .

قطع : خشتی۱۷×۲۳ ج تیماجی قهوه‌ای صفحات :۲۷۷سطور :۲۵کاغذ :فرنگی سفید شماره ثبت قدیم۷۸۰۱۳جدید:٦۴۸۳

مکاتیب قطب **(فارسی وعربی)**

ازقطب‌الدین عبدالله‌بن محیی‌بن محمود شیرازی جهرمی خزرجی معروف به‌قطب محیی (اواخرقرن ۹ واوائل قرن ۱۰ـ هـ) .

این مکاتیب بسـال ۱۳۳۹ش وپیش‌ازآن درهند چاپ شده .

بنوشته مرحوم سعید نفیسی ، در نسخه‌های کامل، شمارهٔ این مکاتیب به ۷۸۳ مکتوب میرسد .

نسخهٔ حاضر علاوه بر دو نامه اول نسخه که بدون عنوان و ناقص است ، شامل ۱۹۵ مکتوب است .

اینك فهرست نامه‌هایی که در این دفتر هست (بجز دو نامه که عنوان ندارد):

۱ـ نامه به شیخ محمد ـ امیر محب‌الدین و یاران شیراز .

۲ـ نامه بـه امیـر محب‌الملة والـدین الشیخ محمد و امیـر افضل المـلة والدین محمد .

۳ـ نامه‌ای دیگر به آن دو .

٤ تا ۷ـ نامه‌هایی به‌همان شیخ محمد و یاران شیراز .

۸ـ مکتوب به‌شمس‌الدین ابوسعید . این نامه درپاسخ نامه اوست که در آن ازسفر قطب به شیراز سؤال کرده بوده وقطب در پاسخ ظاهراً تاریخی را یـاد و وعده کرده درآن تاریخ به شیراز رود اما جای تاریخ (درنسخه حاضر) سپید است قطب درپایان این نامه گوید «آنچه درباب توجه شیراز نوشته بودنـد جواب آنکه توجه [سفید] بعید نیست والسلام» .

۹ تا ۱۱ـ نامه‌هایی است به‌همان شیخ محمد که درصدر بیشتر مکاتیب خود اورا امیراخوان شیراز (وگاه بدون نام خاص) خوانده است .

۱۲ـ مکتوب به کریم‌الدین محمد وشهاب‌الدین داود .

۱۳ـ الی‌الاخوان التائبین .

۱٤ و ۱۵ـ به امیر محب‌الدین شیخ محمد .

۱٦ـ الی المکتوب الیـه تولاه‌الله (نام مخاطب نامه نوشته نیست و گویـا مبهم است) .

۱۷ـ مکتوب به‌شمس‌الدین ابوسعید .

۱۸ـ الی‌الاخوان الالهیین .

۱۹ـ مکتوب به کریم الدین .

۲۰ و ۲۲ـ یاران وبرادران .

۲۳ـ نامه به امیرعادل‌الدین جعفر وامیرعمادالدین محمد .

۲٤ـ نامه بیاران (الاخوان الالهیین) .

۲۵ـ نامه به محب‌الدین شیخ محمد .

۲٦ـ نامه به‌شمس‌الدین ابوسعید .

۲۷ـ به یاران .

۲۵ و ۲٦ـ به امیرمحب‌الدین شیخ محمد .

۲۷ـ تسلیت گفتن برادران را درمرگ معین‌الدین خلیل‌الله .

۲۸ـ به میرعمادالدین جعفر .

۲۹ـ به میرغیاث‌الدین جعفر (دراین نامه ازوقف بودن جهرم برای‌حرمین سخن رفته است) .

۳۰ و ۳۱ـ نامه به‌نایب خود شیخ محمد .

۳۲ـ به یاران ودوستداران .

۳۳ـ میرعمادالدین جعفر .

۳٤ـ به‌امیرشمس‌الدین ابوسعید .

۳۵ـ به محب‌الدین محمد .

۳٦ـ نامه به غیاث‌الدین محمد .

۳۷ـ به اخوان الهی .

۳۸ـ نامه به امیرمحب‌الدین محمد . دراین‌نامه ازاین بیت منسوب به‌حافظ «گر تیغ بارد، در کوی آن ماه»راآورده (بدون نسبت به حافظ) اما درنامه‌ای‌دیگر این‌غزل را ازحافظ دانسته .

۳۹ـ به‌شمس‌الدین ابوسعید .

٤۰ـ به محب‌الدین محمد .

۴۱ و ۴۲ـ به امیر رکن‌الدین حسن .

۴۳ ـ به‌دیگر یاران (الاخوان الالهیین).

۴۴ ـ به‌میر شمس‌الدین ابوسعید.

۴۵ ـ به‌میر غیاث‌الدین محمد در پاسخ نامه او در استجازه از قطب جهت به مشهد رفتن خود و رکن‌الدین حسن .

۴۶ ـ به‌میر عمادالدین جعفر

۴۷ ـ به‌شمس‌الدین ابوسعید .

پس از این نامه نیز تا نامه همه خطاب به همین شمس‌الدین ابوسعید یا عمادالدین میر جعفر یا رکن الدین حسن یا معزالدین ملك اسحاق و امیر نظام الدین درویش محب‌الدین شیخ احمد خواجه قطب الدین فتح‌الله امیر مبارزالدین محمد امیر مبشر الدین عیسی و امیر غیاث الدین عبدالله ، امیر نورالدین محمد بحضرت صفویه (به‌پادشاه صفوی) نامه ۱/۹۶ خود عنوان « جواب الاسئلة المرشدیه» داد و پاسخ به‌دو سئوال مورد ۹۷ در پاسخ سئوال عبدالعزیز عماد از تعبیر خواب در نامه ۱۸۷ یك غزل از سرودهای خود یاد کرده و در نامه ۹۴ یك مثنوی در ایثار دارد که داستانی از (عثمان بن عفان) در آن گنجانیده و این خود شاید قرینه‌ای بر اعتقاد اوست (علاوه بر آنچه قزوینی یاد کرده) .

در صدر مثنوی گوید :

وآنچه مشایخ گفته‌اند که مرید در حضور شیخ بنوافل مشغول نشود هم از باب رعایة ادب است «وقد وقع لنا نظم فی عدم ایثار الخیر علی الخیر مشتمل علی حکایة عثمان و [فی] ذلك نقول » اینك چند بیت از مثنوی :

خـاص شه دارد چو با تو التفـات

گویـدت بستان یکی شیشهٔ نبـات

... کرد عثمان چون سوی مکه گذارد

تـا بـرد پیغـام خاص کردگـار

مشرکان گفتند داریمت معاف
خیز و گرد کعبه آور تو طواف
گفت حاشا من ندارم این قبول
چون طواف آرم به آن پیش رسول
این وفا بین وین مروة وین حیا
خیر را نگزید بر خاص خدا
خاص حق اولی بخود دید از عمل
کان عمل باشد چو تحفه در مثل
. . . او کجا و بینش عثمان کجا
این تفاوت را نگر بهر خدا

قطب از شیخ علی کلاه عارف معروف قرن ۸ شیراز و متوفی در ۷۸۰ باتکرار یاد کرده و در هر بار بدنبال نام او « قدس سره» گوید . از ابیات مثنوی و حافظ بسیار در نامه آورده و در نامه ۹۸ (دفتر حاضر) این بیت حافظ را :

بندهٔ پیر خراباتم که فیضش دائم است ... شرح کرده است .

نامه ۱۹٤ که خطاب به «صدرالدین محمد» و « الوالدالاعزالامجد .. الشیخ محیی الدین محمد» است ناقص است و تنها چندسطر آغاز آن در نسخه هست .

نامه ۱۹۲ را که خطاب بشاهنشاه صفوی است (بدون تصریح به اسم شاه) در استدعاء دستگیری ازامراء عظام جهرم که در آنوقت دچار تنگی معیشت شده بوده‌اند نوشته و بوسیله افضل الدین محمد بپیشگاه شاه صفوی ارسال داشته .

رجوع بفهرست مجلس ۲ : ۳٤٦ دانشگاه : ۲ : ۲۸۱ وشماره‌های ۲۲۱٤ ، ۲٤٥٤/۱۸ ، ۳۰۳۲

یاداشتهای محمد قزوینی ج ۸: تاریخ ادبیات: ٤۳۹ نظم و نثر ازسعیدنفیسی : ۱۲٦و۷٦۹ - ۷۷۰

آغاز نسخه : بسمله الی الاخوان الالهیین... فلما انعم‌الله علی اخواننا بمایسر لهم من الاجتماع والانفراد ...

پایان: به بازیافتن کلیات در جزئیات فاعتبرو ایا اولو الابصار والسلام علی سیدالاخوان ... هیچ چیز باد (کذاوصواب : مباد) که ایشان را از اینکار که در پیش گرفته‌اند باز دارد [درنسخه: ندارد] ومثل ایشان مثل نعامه باشد که هر گاه که باداز پیش روی میآید تیز تر میرود والله الموفق.

[۳۳۸۲]

دفتر یست بخط شکسته نستعلیق مورخ ۱۰۴۰ بدون نام کاتب
پایان مکتوب اول و ۱۹۴ وهمچنین آغاز مکتوب دوم و مکتوب ماقبل آخر ار نسخه افتاده کنار سراسر چند برگ آخر ووسط نسخه وصالی شده .
قطع : نیم‌خشتی ۱۲ × ۲۲ ج : روغنی‌مذهب با عطف از تیماج قهوه‌ای. صفحات : ۳۸۰ سطور: ۲۱ کاغذ : اصفهانی تیره رنگ. شمارهٔ ثبت قدیم: ۷۴۱۴۳ جدید ۶۵۶۶ .

۱ـ سی فصل (ص ۱ـ ص ۴۲ دفتر) **(فارسی)**

ازخواجه نصیرالدین طوسی.

(رجوع به صفحه ۶۸۵ و ۶۸۹ همین فهرست شود).

آغاز: بسمله، وبه. الحمدلله رب‌العالمین والصلوة امابعد این مختصریست درمعرفت تقدیم مشتمل است بر سی فصل فصل اول درحساب جمل وآن برین ترتیب است. ابجد . .

انجام : پس اگر زیادازین خواهد بایدبکتاب این علم رجوع کند تمام شد سی فصل بعون الله تعالی . ازسعی مخدومی مطاعی میرزا محمدرضای مشتهربه . والامخلص باآن همت خود که کتاب تحصیل وبنویسم ازهمت مشارالیه باتمام رسید.

۲ـ فالنامه سلطانی (ص ۴۴ ـ ص ۴۵ دفتر) **(فارسی)**

این فالنامه برای سلطان محمود غزنوی نوشته شده و در دیباچه شیوهٔ فال گرفتن (که باسوره قرآن وارقام است) بیان شده .

آغاز: بسمله بدانکه این فال نامه‌ایست بغایت پسندیده که درخزانه سلطان

محمود غزنوی یافته‌اند و درآن تجربه‌ها حاصل کرده‌اند و مرویست که هروقت سلطان را مشکلی پیش آمدی درین فال نامه عمل نمودی .

۳ـ جداول اختیارات وفال (ص۴۷ـ۵۴ دفتر) **(فارسی)**

چند جدول مفصل‌است وآخرین جدول دراختیارات طبی‌است .

۴ ـ قانون الشفا (ص۴۹ـص۸۵ دفتر) **(فارسی)**

ازحاج محمدعلی بن‌اسکندر شروانی (ظاهراً برادرصاحب بستان‌السیاحه).
درفهرست فونان قانون‌اسکندری یادشده که جز این است که‌جز این‌است .

آغاز: بسمله، الحمدلله رب‌العالمین والصلوة والسلام علی‌خیرخلقه . امابعد اصدق برادران روحانی واشفق محبان‌جانی خیرالناس‌ازاین قلیل‌البضاعة اقل‌فقراء واضعف ضعفا سیاح وادی نادانی و سیاح بحار هیچ میدانی الحاج محمد علی بـن اسکندر شروانی غفرالله‌له و لوالدیه خواهش و التماس نمود کـه در علم طب از مجربات خود چیزی که مکرر آزموده‌باشی این رساله رابطریق سرتاقدم ...

انجام : هر یك یك مثقال تربد [نسخه] سفید سه درهـم نیم کوب کرده بجوشانیده ونیم‌رطل تمبرهندی صاف کرده اضافه نموده وبنوشند اخلاط ثلاثه را البته اخراج کندالرساله [المسماة] بقانون‌الشفافی‌تاریخ‌شهر محرم‌الحرام‌سنهٔ ۱۲۵۰

۵ـ عنوان‌الشرف‌الوافی فی‌الفقه والنحو والتاریخ والعروض والقوافی

(ص ۹۵ـ ص ۲۱۶ دفتر) **[عربی]**

تألیف : شرف‌الدین بن اسماعیل مقری یمنی شامل ۵ علم بترتیبی‌خاص
کشف‌الظنون ج ۲ ۱۳۸ فهرست مجلس جلد ۷ـ ص ۶۴۲ و ص ۳۷۵
کاتب درذیل نسخه اشتباهاً چنین نوشته « تمت هذه‌الرسالة‌الموسومه بزیج مولاناخواجه‌نصیر رحمه‌الله »

آغاز: بطور افقی ، بسمله ، الحمدلله ولی الحمد و مستحقه الذی لا یقوم بحمد احد من خلقه ونشهد ان ...

آغاز: عمودی ، الحمد لله حق حمده و صلی الله علی محمد وآله وبعد فهذه نبذة جمعتها و طرفة اخترعتها مورخا دولة ائمه ...

انجام: افقی ، النسب و صلی الله علی محمد و آله و السلم غایة التسلیم الموجب للکرامة فی دار النعیم تم .کاتب رقم کرده در تمت هذه الرسالة الموسومة بزیج مولانا خواجه نصیر رحمة الله »

[۳۳۸۳]

دفتریست بخط نستعلیق تحریر وشکسته ونسخ میرزا محمد رضای (شمارهٔ یکم دفتر) در تاریخهای ۱۲۳۱ ، ۱۲۵۰ و ۱۲۴۹ کتابت پذیرفته شامل چهار رساله است اشکال هیئت بشنگرف ورساله چهارم دفتر که حاوی پنج علم است دارای جداول باقلم شنگرف و مرکب سیاه و لاجورد کتابت شده است کاتب شماره چهارم گویا کس دیگری باشد که از خود یادنکرده اکثر صفحات محشی است درپشت برگ نخست مطالب پراکنده واثر مهری درشت مشهود است .

قطع : رحلی ۱۸ × ۲۸ . جلد : تیماج نارنجی دورمنگنه ضربی . صفحات : ۲۲۰. سطور : گوناگون کاغذ : فرنگی سفید . شماره ثبت قدیم ۱۵۰۷۷ . شماره ثبت جدید ۷۱۵۱.

شرح تهذیب (فارسی)

نسخه‌های این شرح متفاوت است ودر دیباچه برخی از نسخه هـا نام مؤلف مولی عبدالله شاه‌آبادی یزدی قیدشده و دربرخی دیگر از نسخ نام جمال‌الدیـن محمدبن محمود شهرستانی (شاگرد معروف دوانی) است .

درنسخهٔ شمارهٔ ۱۸۵۱/۳ مجلس صریحاً نام شاه‌آبادی آمده (وما درفهرست ٥ آنرا بدون تردید تألیف همو دانستیم) .

در ذریعه یکجا (۱۳:٦۱) از شاه‌آبادی ودرجای دیگـر (۱۳ : ۱٦٤) از شهرستانی در دانشگاه نیز دریکجا از یزدی و در دیگرجا ازشهرستانی دانسته‌شده .

این نگارنده هردو نسخه را (که یکی بنام شهرستانی ودیگری بنام یزدی) است دقیقاً مقابله کرد و بجز نام مؤلف اختلاف دیگری ندیـد .

برخی از نسخه‌ها اصولا دیباچه‌ندارد و نام مؤلف در آن یاد نشده (مانند نسخهٔ شمارهٔ ٤٤٩٧ دانشگاه) .

رجوع شود به فهرست مجلس ٥ :٣١٩ دانشگاه شماره های ٤٤٩٧ و ٤٥٥٤ ذریعه ١٣ : ١٦١ - ١٦٦ و ١٦٤

آغاز: بسمله سپاس بی‌حد و قیاس‌حکیمی را که‌زبان را منطق فصیح‌ودل‌را طریق تصور حق و تصدیق صحیح کرامت فرمود ... اما بعد نموده میشود کـه افقرالعباد ... جمال‌الدین محمدبن‌محمود حسینی‌شهرستانی . در اثنای (در نسخه در اسنای) اشتغال بتهذیب منطق ... آنچه ازمباحث‌این‌رساله‌صورت تنقیح‌مییافت در سلك تحریر کشید ... التماس از بزرگان‌خرده‌دان که عین‌اعیان‌انسان بلکه انسان (درنسخه : ایشان) عین اعیانند آنکه ... بتخطـئه و اعراض نپـردازند ... الحمدلله حمد درلغت وصفست‌برجمیل‌اختیاری بر جهت تعظیم...

پایان: و هذا بالمقاصد اشبه یعنی آنچه مذکور شد درثامن ازرؤس ثمانیه بمقاصد اشبه است و این‌ظاهر شد ازبیان‌مذکور .

[٣٣٨۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ١١ ــ ه (بدون نشان ورقم کاتب) سه‌صفحه اول و یك‌صفحه از آخر بدست کاتبی غلط‌نویس‌که سید صالح نام داشته (١) درقرن ١٣ تجدیـد کتابت‌شده . گوشهٔ برخی‌از برگهای‌اصلی نسخه وصالی شده اما بسطورآسیب‌نرسیده

قطع : نیم‌خشتی‌باریك١٠ × ٢٠ج : تیماج قرمز بدون‌مقوا.صفحات :١٩٠سطور: ٢۵ کاغذ: اصفهانی.شمارهٔ ثبت قدیم٧٨٣۵۵ جدید: ٨۶۵٩

انوارالبصائر **(عربی)**

=لب‌اللباب و فصل‌الخطاب‌ازحسن‌بن‌محمد (قرن١٣ و یااوائل١٤ـه)

از دیباچهٔ کوتاه کتاب استفاده میشود که مؤلف کتابی تألیف کرده (شاید در فقه) که مقدماتی دارد و جزء چهارم مقدمهٔ آن(کتاب حاضر) در کلام واصول

١ - و نام خودراچنین نوشته‌سیدصالح‌بن‌سیدقیاس .

عقائد است آمیخته به مباحثی از فلسفه و این،بخش‌خود نام‌جداگانه «لب‌اللباب و فصل‌الخطاب» دارد (و شاید دیگر اجزاءِ مقدمه نیز هر یك نامی جدادارند).

در دانشگاه نسخه‌ایست از این کتاب اما آغاز و انجام و خصوصیات آن بدرستی شناسانده نشده است .

این کتاب دارای چندباب‌است وهر باب چند فصل‌وهر فصل‌چنداصل‌در نسخه حاضر تنها سه‌باب است

باب اول ـ امور عامه ـ دارای ٥ فصل (وهر فصل‌دارای چند اصل) فصل‌اول وجود . فصل ۲ ـ ماهیات.۳ ـ ترکیب . ٤ ـ وحدة و کثرة ٥ ـ علة و معلول.

باب دوم ـ جواهر واعراض ـ دارای یك‌تمهید وچهارفصل.

فصل۱ عقل۲ـ نفس۳ ـ اجسام٤ ـ اعراض .

باب سوم ـ الهیات دارای ۲فصل.

فصل ۱ ـ فی‌معرفة‌الصانع ۲ ـ فی صفاته تعالی (دنبالهٔ ابواب وفصول در نسخه حاضروجودنداردوچنین‌پیداست که‌کاتب آنرا ننوشته است)

در یکی‌ازفصلهای‌باب‌دوم یك«اصل»را به‌سخن‌درحرکت‌جوهر به‌اختصاص‌داده واشاره‌ای کوتاه به اقوال وادلهٔ‌مطلب و نظرخود(اثبات‌حرکت‌جوهری) داردامااز صدرالمتألهین یا دیگری نام‌نیاورده است .

وی فلسفه‌را تا آنجا که با شرع موافق است قبول دارد و در ذیل آخرین فصل ازباب دوم گوید « مباحث این کتاب بر طبق قاعده نوشته‌شده‌وتنهاهرمطلب که‌موافق شریعت است‌مورداعتقاد نویسنده‌است» ودرآغاز باب‌سوم گوید :«درباب الهیات تنها اصول‌عقاید موافق مذهب ائمه‌شیعه آورده میشود» .

مؤلف خود بر این کتاب حاشیه‌هایی‌دارد که با نشان «منه» یا «منه دام‌ظله العالی» در نسخه‌دیده میشود .

آغاز: الحمد لله رب‌العالمین ... اما بعد فهذا هوالجزءالرابـع من مقدمـة

کتابنا الموسوم بانوار البصائر و هو فی نفسه من الذخائر اذکر فیها لمسائل ـ الکلامیه مشتملا علی ابواب مسمی بلب الالباب وفصل الخطاب فاقول و انا احقر ـ العباد حسن بن محمد ...

پایان موجود: و کسلب جمیعها و کسلب الجوهریه والعرضیه اجمع خاص ـ بالواجب اذا کان بالنهج المذکور.

[۳۳۸۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳ یا اوایل ۱۴ ـ ه وگویا بخط مؤلف است. برخی از سطور حك و اصلاح شده. کنار برخی از برگها وصالی شده ودر برخی از برگهای حواشی شکلهایی (بمناسبت مطلب) ترسیم شده حاشیه‌هایی ازمؤلف درکنار صفحات و یا بر کاغذهایی الصاقی بقطعه‌های مختلف ـ بفارسی وعربی نوشته‌شده.

قطع: خشتی ۱۷ × ۲۲ جلد: پارچه گلدار ومندرس. صفحات ۱۳۲ سطور: ۱۵. کاغذ: فرنگی الوان. شمارهٔ ثبت قدیم ۵۵۸۱۰ جدید ۷۸۵۲

نهج البلاغه **(عربی)**

گرد آوری سید رضی (این نسخه از اوائل نهج البلاغه) است تا اوایل بخش نامه ها.

در آغاز خطبه شقشقیة در کنار صفحه نوشته «زیادة من نسخة کتب علی عهد المصنف رحمه الله» ودر آغاز (مختار از کتب ...) نوشته شده «انتهت الزیاده من نسخة کتبت ...»

رجوع شود بیادداشتهای آقای علینقی منزوی. درباب نهج البلاغه و این زیادات و نیز یادداشتهای ابن یوسف شیرازی.

فهرست دانشگاه ۲: ۲۹۵ـ۳۲۲ ـ سپهسالار ۲: ۱۱۳ـ۱۵۵.

آغاز: بسمله: آیاتك و نطقت عنه شواهد حجج بیناتك...

پایان: واما ماسالت من دفع قتلة عثمان الیك فانی نظرت فی هذا الامر فلم اره یعنی (کلمهٔ اخیر نشان صفحهٔ بعداست که از نسخه افتاده است).

[۳۳۸٦]

نسخه‌ایست که بخط نسخ که درحدودقرن ۱۰- از نسخه‌ای متعلق بعصر مؤلف(سیدرضی) روی نویس شده در حاشیه چند صفحه این نکته گواهی شده .
در کنارصفحات تصحیح نسخه بدلها نوشته شده .
قطع : رقعی۵/۱۱ × ۵/۱۷ ج : تیماجی مشکی صفحات :۱۵۸ ، سطور:۱۷ کاغذ: کاهی شکری رنگ شمار ثبت قدیم ۵۵۷۹۵ جدید: ۷۸۴۱۰

منبع الحیوة **(فارسی)**

از محمد مهدی بن شاه کرم (م - .) در طب علمی و عملی . وی این کتاب را بنام جعفر قلیخان بن شادلوی ایلخانی بیگلر بیگی نوشته ودر دیباچه از او با عنوان « خان بن خان بن خان » یاد کرده است .

منبع الحیوة دارای یك مقدمه و شش منبع و خاتمه است وهرمنبع خود دارای چند « چشمه » .

مقدمه - بیان شرافت علم طب .
منبع ۱- در قواعد علم طب نظری دارای دوچشمه .
۲- در استدلالات و تدابیر اصحاء (بهداشت) - چهارده چشمه .
منبع ۳- درجات ادویه وصفات ادویه مفرد و مرکب دارای دوچشمه .
منبع چهارم - نخست ادویه مفرده (بترتیب الفبائی از الف تا یاء) .
منبع پنجم - ادویه مرکب .
منبع ششم - در معالجه بیماریهائیکه بدون حضورپزشك درمان توان کرد، دارای چهارده چشمه و در چشمه سیزدهم بیست « مجری » است .
خاتمه - درمان زهرها و گزیدن حشرات گزنده (این بخش در نسخهٔ حاضر خاتمه ناتمام مانده است) .

منبع الحیوة درفهرست قونان نیامده .

آغاز موجود : واطاعت ایشان‌چون ستهٔ ضروریه موجب تندرستی . . . اما

بعد چنین گوید فقیر بی‌بضاعت... ابن شاه کرم محمد مهدی که چون جمعی از یاران...

پایان: اما سموم ملزوعه که بذکر چند فرد از آنها اکتفا میشود بدانکه در گزیدن هر یك از حشرات باید که بالاتر از آن موضع را محکم ببندند و دم نیش را شخصیکه ناشنا نباشد بروغن گل سرخ مضمضه (کلمهٔ اخیر نشان سطر اول صفحهٔ بعد است که در نسخه نیست) .

[۳۳۸۷]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳ـ ه اندکی از دیباچه و خاتمه کتاب از نسخه افتاده است کنار چند برگ اول وصالی شدة ، عناوین شنگرف .

قطع : رقعی ۱۱ × ۱۸ ج : تیماجی قهوه‌ای ، صفحات : ۲۲۸ سطور ۱۶ ، کاغذ : فرنگی شمارهٔ ثبت قدیم : ۵۵۷۹۶ جدید ۷۷۴۲

شرح دعاء صباح (عربی)

از مولی اسماعیل خواجوبی (م ـ ۱۱۷۰) . وی در دیباچه، دعاء صباح را با عنوان « الدعاء الموسوم بمفتاح الفلاح و مصباح النجاح » یـاد کرده و شاید ذکر این نام سبب شده که برخی چنین پنداشته‌اند که این عنوان ، نام شرح خاجوبی است. در ذریعه نیز اشاره شده که شرح خواجوبی مصباح النجاح نام دارد این شرح بچاپ رسیده و نسخه‌ای بسیار خوش خط در مجموعه نفیس طباطبائی در کتابخانه مجلس موجود است .

آغاز: بسمله بحمدك اللهم یا من اذهب اللیل...

پایان: مسوده في عنفوان شبابه و فعله من السواد الی البیاض بعد شیبه و نفاد ایام ... محمد بن حسین بن محمد رضا المازندرانی الشهیر به اسماعیل عفی الله عن جرائمهم بمحمد و آله و قائم (ع) .

[۳۳۸۸]

نسخه‌ایست بخط شکسته نستعلیق قرن ۱۳ـ ه

پشت برگ اول تملك محمود طهرانی مورخ ۱۲۷۱ و نوشتهٔ اودر ذم امانت دادن

کتاب بدوستان دیده میشود و نیز درهمین‌صفحه شعرزیر دربارهٔ این کتاب: حبذا ازاین کتاب مستطاب ـ مخزن اسرار وقانون صواب برطبق نوشته حاشیه صفحهٔ ۲ این نسخه ازموقوفات سیدمحمدرضا لالایی است .

قطع : رقعی ۱۱ × ۱۷/۵ ج : تیماجی قرمز بدون مقوا صفحات : ۲۱۴ سطور ۱۷ . کاغذ فرنگی سفید شمارهٔ ثبت قدیم ۵۵۷۹۸ جدید: ۸۷۴۳

۱ـ حدیقهٔ هلالیه (ص۱ ـ ۱۱۳ دفتر) **(عربی)**

از شیخ بهائی بخشی از اوازصحیفه سجادیه است .

شماره‌های ۲۹۳۸/۱ و ۳۱٦۷/۲ این فهرست دیده میشود .

۲ـ شرح صحیفهٔ سجادیه (ص۱۱٦ـ۳۲۰ دفتر) **(عربی)**

از میر محمد باقر داماد (م ـ ۱۰٤۰) .

رجوع شود به ذریعهٔ ۱۳ : ۳٤۷ مجلس ٤ : ۲۹ـ۳۰ .

آغاز: الحمدلله الذی جعل لوح الامر...

پایان: فاستقم کما امرت ولکن من القاصرین .

[۳۳۸۹]

دفتریست بخط نسخ مورخ ۱۱۳۷

قطع خشتی ۱۳/۵ × ۲۳ ج : تیماجی یشمی صفحات ۳۲۰ سطور ۱۳ کاغذ اصفهانی ضخیم شماره ثبت قدیم ۵۵۸۰۰ جدید : ۷۸۴۴

۱ـ حدیقهٔ هلالیه (ص ۱ ـ ٦۵ دفتر) **(عربی)**

از شیخ بهائی = شرح صحیفه .

شماره ۳۳۸۹/۱ دیده‌میشود.

۲ـ مشرق الشمسین (ص٦٦ـ۳۱۳ دفتر) **(عربی)**

از شیخ بهائی عاملی .

درهمین فهرست‌شماره ۳۰٤۲/۱ دیده میشود .

[۳۳۹۰ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ قرن ۱۳ ـ ه رقم کاتب نسخه اصل درذیل شماره ۲۹۱

قطع : خشتى ١٥ × ٢٠/٥ ج : تيماجى‌سبز، صفحات ٣١٤ سطور: ١٦ كاغذ :فرنگى
شمارهٔ‌ثبت قديم ٥٨٠١ جديد ٧٨٤٥

١- صرف مير (ص ١-٨٣ دفتر) **(فارسى)**

ازمير سيد شريف گرگانى .

ذريعه ١٥ ٤٠-٤١ دانشگاه ٢ : ٣٤٨ وشماره ٢٨٩٦/١٢٠ مشار : ١٠٧٣

آغاز: بدان ايدك‌الله... كه‌كلمات‌لغة‌عرب...

پايان: چون سارزيد وساير‌ته وخرج‌زيدا استخرجته .

٢- عوامل (ص٨٦-١٢٣دفتر) **(عربى)**

ازمولى محسن‌بن محمد طاهرقزوينى (قرن١٢-هـ) .

چند ترجمه وشرح براى اين عوامل دربخشهاى‌پيشين‌اين‌فهرست يادشده.

رجوع شود به ذريعه١٥ :٣٥٩ وهمين فهرست‌صفحه:٢٩٢-٢٩٣ :

آغاز: احمدك يامن يرفع صالح‌العمل .

پايان: فدخل بحسبك هذا وهذا بحسبك هذا خلاصه ما اردنا ... ولمثل‌هذا فليعمل العاملون .

٣- عوامل مايه (ص١٢٦-١٥٠دفتر) **(عربى)**

ازعبدالقاهر بن‌عبدالرحمان گرگانى .

اين كتاب‌درجامع المقدمات‌بتكرار‌به‌چاپ‌رسيده‌مجلس٧: ١٩٥ و١٠ : ٢٨٠

آغاز: الحمدلله رب‌العالمين ... اما بعدالعوامل‌فى‌النحوعلى‌ماالفه ...

پايان: وذلك آخرما اريد اثباته‌على طريق‌الاختصاروالارشاد .

[٣٣٩١- مجموعه]

دفتريست بخط نستعليق قرن ١٣ .
قطع خشتى ١٤ × ٢١ ج : تيماجى قرمز ، صفحات : ١٥٠سطور :١٤ كاغذ :
فرنگى سفيد شماره ثبت قديم : ٥٥٨٥٢جديد ٧٨٤٦

اطباق الذهب

(عربی)

از شرف الدین شغروه (عبدالمؤمن بن هبةالله بـن اصفهانی (قرن٦ـه) در یکصد مقاله .

معجم المطبوعات : ۱۳۰۰ فهرست دانشگاه ۲ :٦٨٦ تاریخ ادبیات صفا : ۷٤۰ لباب الالباب عوفی و تعلیقات قزوینی و تعلیقـات سعید نفیسی .

آغاز: اللهم انا نحمدك علی مااسبلت من جلابیب کرمك .

پایان: واذا تتلی ابراهیم ربه بکلمات فاتمهن .

[۳۳۹۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳

قطع خشتی ۱۵ × ۲۱ ج : تیماجی قرمز صفحات :۱۰۶ سطور ۱۲ کاغذ فرنگی سفید

شماره ثبت قدیم ۵۵۸۰۳ جدید : ۷۸۴۷

نفایس الفنون

(فارسی)

دائرةالمعارفی است که بوسیله یکی ازدانشمندان حنفی قرن ۹ تدوین شده. نسخه‌ای از در کتابخانه الهیات کتابی است که با نام نفایس العلوم ثبت شده و(بنوشته فهرست) از قرن ۱۳ـه است .

اینك فهرست ابواب نفائس الفنون :

باب اول: درعلم وجهل. این باب دارای دوازده فصل است (درعلم نحو و صرف وجز آن).

باب دوم : درایمان واسلام واحسان ومیثاق. این باب دارای نه فصل است .

باب سوم : دراحکام شرع و معرفت مذاهب سنت و جماعت و بیان فاعل مختار. این باب دارای سه فصل است .

باب چهارم : درستر عورت و بیان مواضع که قوه را درآن رخصت است این باب دارای چهارفصل است .

باب پنجم : درحیض و نفاس واستبراء واسقاط حمل.این باب دارای هفت فصل است .

باب ششم : دراحداث و انجاس و دباغت وپس خوردهها و طهارت اشیاء.این باب دارای چهارفصل است .

باب هفتم : درابعاد حوضها وچاهها این باب دارای سه فصل است .

باب هشتم : درقضاء حاجت . این باب دارای چهارفصل است .

باب نهم : درمسواك ومعنی کلمه تمجید.این باب دارای سه فصل است .

باب دهم : دروضو.این باب دارای دوازده فصل است .

باب یازدهم : درغسلهاوعلامت بلوغ و معرفت معنی وذی ومنی ومذی.این باب دارای هشت فصل است .

باب دوازدهم : در تیمم و مسح موزه ومسح جبیره.این باب دارای چهار فصل است .

باب سیزدهم : درمسجد.این باب دارای چهارفصل است .

باب چهاردهم : درقبله.این باب دارای سه فصل است .

باب پانزدهم : دراوقات نمازومعرفت فی زوال این باب دارای‌سه‌فصل‌است.

باب شانزدهم : بانگ نماز.این‌باب دارای چهارفصل است .

باب هفدهم : درنمازاین باب دارای سی ودوفصل است .

باب هیجدهم : درمسجدها ودعا وقنوت.این باب دارای سه‌فصل است .

باب نوزدهم : درزکوة.این باب دارای چهارفصل است .

باب بیستم : درسخاوت وصدقه وفرض.این باب دارای چهارفصل است .

باب بیست ویکم : درروزه.این باب دارای چهارفصل است .

باب بیست ودوم : درتراویح وسحر ومعرفت شب قدر.این باب دارای سه فصل است .

باب بیست وسوم : دردیدن ماهها.این باب دارای چهارفصل است .

باب بیست وچهارم : درعیدین این باب دارای هشت فصل است .

باب بیست وپنجم : درحج این باب دارای چهارفصل است .

باب بیست وششم : درنمازجمعه.این باب دارای چهارفصل است .

باب بیست وهفتم : در کلام‌الله.این باب دارای شش فصل است .

باب بیست وهشتم : درذکر باریتعالی.این باب دارای چهارفصل است .

باب بیست و نهم - در درود رسول و نسب . . . میلاد و وفات و عدد زنان وفرزندان‌اوصلعم - این باب دارای چهار فصل‌است .

باب سی‌ام-در تواریخ انبیا و خلافت خلفاءِ راشدین و اسامی عترة و . .. این باب دارای چهار فصل است

باب سی‌ویکم-در جهاد یعنی‌جنگ با کافران - این باب دارای چهار فصل است

باب سی‌ودوم-در امرمعروف و نهی از منکر.این باب دارای سه‌فصل است.

باب سی‌وسوم-در کسوف‌وخسوف.این باب دارای‌چهارفصل است .

باب سی‌وچهارم-درنذر واعتکاف و وقف.این باب دارای سه‌فصل است.

باب سی‌وپنجم-درتفکر ومعنی‌او ونیت ومعرفت دل وعهد دل.این باب‌دارای سه فصل‌است .

باب سی‌وششم-درمعرفت انسان واجناس حیوانات ومعرفت روح وعقل‌وبیان عدد عالم - این باب دارای سه فصل‌است .

باب سی‌وهفتم-درسلام ومصافحه ومعانقه.این باب دارای چهار فصل‌است.

باب سی‌وهشتم در فضیلت بشر بر ملك وعدد ملایکه بر هر آدمی موکلند و بیان مکان کردار نامه تابندگان که کجا میدارند آن را حدوساعت.این‌باب دارای سه فصل‌است.

باب سی‌ونهم-در سنتهاءِ ابراهیم وحجامت-این باب دارای چهار فصل‌است.

باب چهلم - درسفر.این باب دارای چهارفصل است.

باب چهل و یکم در آلاء و نعماو احیاء سنت رسول صلی الله علیه و آله و وضع سنن علم الیقین. این باب دارای سه فصل است.

باب چهل و دوم ـ در ادعیه این باب دارای شش فصل است.

باب چهل و سوم ـ در نمازها و ادعیه و مراسم دعاء ماه صفر در باب بیست و سوم یاد آمده. این باب دارای هشت فصل است.

باب چهل و چهارم در حقوق و عقوق قسم اول درحقوق. این باب دارای شش فصل است.

باب چهل و پنجم ـ در صله رحم و نیکوداشتن یتیمان و بیوه زنان و تعهد دختران و نیکوداشتن مملوك. این باب دارای چهار فصل است.

باب چهل و ششم ـ در صید و ذبایح و احکام ماهی و ملخ این باب دارای ده فصل است

باب چهل و هفتم ـ در ضیافت و اجابت دعوت این باب دارای هشت فصل است

باب چهل و هشتم ـ در منافع مأکولات به نقل از تفسیر مغنی و مفتاح الجنان این باب دارای ده فصل است

باب چهل و نهم ـ در فضیلت خوردن میوه‌ها و تره‌ها و بیشتر روایت آن از تفسیر در رد نظر مغنی است. این باب دارای ده فصل است.

باب پنجاهم درعدد زنانی که برمرد حرامند و مس اجنبیات و حرمة مصاهره. این باب دارای سه فصل است

باب پنجاه و یکم ـ در نکاح و نا کردن زن و داشتن زنان. این باب دارای ۱۲ فصل است.

باب پنجاه و دوم ـ در آوردن عروس بخانه و عدل میان زنـان و آداب و طبع داروهاء باه و علاج مردی بسته و بستن زن بدکاره و بریدن شهوت زن بدوشناختن. این باب دارای هفت فصل است.

باب پنجاه وسوم ـ درزجکیه (از ح : زایو) عقیقه وفرزندرانام نهادن در رضاع و پرورش بچه ودایه.این باب دارای شش فصل است .

باب پنجاه وچهارم ـ درطلاق وخلع وعده این باب دارای شش فصل است .

باب پنجاه پنجم ـ درایلاء وظهار این باب دارای سه فصل است .

باب پنجاه وششم ـ درنفقهٔ عیال این باب دارای دو فصل است .

باب پنجاه وهفتم ـ درسکنی زنان ونرمی بااهل بیت وبریدن ازعیال . این باب دارای سه فصل است .

باب پنجاه وهشتم ـ درخلق خوب‌دوفاء بعهد وفوایدخاموشی‌وسخن باندیشه گفتن این باب دارای چهار فصل است .

باب پنجاه ونهم ـ درمعنی‌عبادت وطاعت‌واخلاص‌ومعامله‌ومواسات واحسان باخلق.این باب دارای چهار فصل است .

باب شصتم ـ درخوف و رجاء وسکر وصبر و کید وفکر.این باب دارای سه فصل است .

باب شصت ویکم ـ درادب وتواضع و کبر یعنی تکبر.این باب دارای چهار چهارفصل است .

باب شصت ودوم ـ درعدل ورحمت وظلم وتعدی ودر ادب مظلوم . این باب دارای چهار فصل است .

باب شصت وسوم ـ درعلم وتحمل وعفو وخشم‌وغضب ومکافات.این باب‌دارای فصل است .

باب شصت وچهارم ـ درحسد وظن بدوطیره وفال وطمع و قناعت. این باب دارای سه‌فصل است .

باب شصت وپنجم ـ درعجب وریا ومذمت دنیا.این‌باب دارای سه‌فصل‌است.

باب شصت وششم ـ درغمازی وسخن چینی‌ومزاح ومدح.این باب دارای سه فصل است .

باب شصت وهفتم ـ در راست گفتن واز دروغ بازماندن.این باب دارای..ه فصل است .

باب شصت وهشتم ـ درخنده و گریه وغم‌واندوه وبلا وابتلاء این‌باب دارای چهار فصل است .

باب شصت ونهم ـ دربازی‌نردو شطرنج وتیر انداختن وسماع.این‌باب‌دارای چهار فصل است .

باب هفتادم ـ درپوشیدن جامه وفضل عمامه و ابریشم وپوشیدن زرو نقره، ومس وروی وآهن پوشیدن‌وخضاب کردن این باب دارای هشت فصل است .

باب هفتاد ویکم ـ در اطاعت امام را و کرم وخدمت ودولت.این‌باب دارای چهار فصل است .

باب هفتاد ودوم ـ درماصحت ومشورت ویاری وصحبت‌ووفا.این باب دارای چهار فصل است .

باب هفتاد وسوم ـ دربد کردن و دل کسی بسخن خسته کردن در عذر گناه این‌باب دارای طه‌فصل است .

باب هفتاد وچهارم ـ درغیبت کردن وطعنه‌زدن وبهتان‌نهادن این‌باب‌دارای سه‌فصل است .

باب هفتاد وپنجم ـ آزاد ومکاتب ومدبر گردانیدن بنده.این باب دارای سه فصل است :

باب هفتادوششم ـ حکم بندهٔ مأذون وبندهٔ محجور وحکم کنیزك امولد.این باب‌دارای سه‌فصل است .

باب هفتاد وهفتم ـ در کسب وتجارت وربـا ومحتکری.این‌باب دارای‌چهار فصل است .

باب هفتاد وهشتم ـ دراجارت‌وزراعت.این باب دارای دوفصل است .

باب هفتاد ونهم : درسلم وهبه.این باب دارای سه فصل است .

باب هشتادم ـ در بیع. این باب دارای یازده فصل است.

باب هشتاد ویکم ـ در امانت و رهن وغصب وعاریه . این باب دارای چهار فصل است .

باب هشتادودوم ـ درلقیط ولقطه و جعل یعنی حلالی بردهٔ گریخته . این باب دارای سه فصل است .

باب هشتاد و سوم ـ در عسر و خراج و جزیه و معرفت اموال و گنج و کان . این باب دارای چهار فصل است .

باب هشتادوچهارم ـ در اکراه و قذف واباحت اکل میته در حال مخمصه ـ ومضرت لقمهٔ حرام ومنفعت خوردن حلال . این باب دارای چهار فصل است .

باب هشتادوپنجم ـ در اسباب فقرواسباب فراموشی وده چیز که از ده کس زشت است . این باب دارای چهار فصل است .

باب هشتادو ششم ـ درکلمات کفر و ارتداد وحکم رنج کافر در دنیا و نیت تعظیم او اگر مردم بدین مبتلاشود . این باب دارای چهار فصل است.

باب هشتادوهفتم ـ درخواب . این باب دارای چهار فصل است .

باب هشتاد و هشتم ـ در سکونت وبیرون آمدن از خانه و رفتن آن و نشستن و خاستن و دررفتن راه . این باب دارای سه فصل است .

باب هشتادونهم ـ درعطسه و فاژه و آروغ و آداب انداختن آب دهان و بینی . این باب دارای چهار فصل است .

باب نودم ـ در تعظیم مؤمن و شاد گردانیدن او وحاجت روا کردن وشفاعت کردن . این باب دارای سه فصل است.

باب نودویکم ـ در بوییدن گل و شانه و سرمه کردن وموزه و کفش پوشیدن و آیینه و بدن وگوش خاریدن . این باب دارای چهار فصل است .

باب نودو دوم ـ در حریت و پیغام و نامه نوشتن . ایـن باب دارای سه فصل است .

باب نودوسوم ـ در محبت و عداوت . این باب دارای پنج فصل است .

باب نودوچهارم ـ در سحر و تصدیق کاهن وعدد منسوخات . این باب دارای سه فصل است .

باب نودوپنجم ـ درحواله و ضمانگری و اداء وام‌غیری بغیرامر وی . این باب دارای چهار فصل است .

باب نود وششم ـ در مفترقات و در رعد . این باب دارای سیزده فصل است.

باب نودوهفتم . در تداوی .

باب نودوهشتم ـ در دزدی . این باب دارای چهارفصل است .

باب نود و نهم ـ در غیبت وزنا ولواطه وحدود وتعزیرات . این باب دارای چهارفصل است .

باب صدم ـ در قصاص و دیت وجنایـات و متفرعات . این باب دارای چهار فصل است .

باب صدویکم ـ در قضا و دعوی . این باب دارای چهار فصل است .

باب صدودوم ـ در گواهی . این باب دارای سه فصل است .

باب صد وسوم ـ در سوگند . این باب دارای سه فصل است .

باب صد و چهارم ـ در گناهان و در توبه واستغفار . این باب دارای چـهار فصل است .

باب صدوپنجم ـ در بیماری و بیمارپرسی . این باب دارای سه فصل است.

باب صدوششم ـ در وصیت و در مرگ . این باب دارای هفت فصل است.

باب صدوهفتم ـ در احکام میت . این باب دارای هفت فصل است.

باب صدوهشتم ـ در گور . این باب دارای هشت فصل است.

باب صدونهم ـ در شهید . این باب دارای سه فصل است.

باب صدودهم ـ در تعزیت و مصیبت و اطعام اهل میت وصدقه و دعا و نماز میت. این باب دارای چهار فصل است .

باب صدو یازدهم ـ در میراث . این باب دارای چهار فصل است .

باب صدو دوازدهم : در زیارت . این باب دارای چهار فصل است .

باب صدو سیزدهم : در صفت قیامت و بعث و صور . این باب دارای چهار فصل است .

باب صدو چهاردهم ـ در صفت بهشت و دوزخ واعراف و مقالت بهشت ودوزخ این باب دارای چهار فصل است .

باب صدو پانزدهم ـ در احکام آخرت . این باب دارای نه فصل است.

ابواب این کتاب پس از باب ۳ همه درفقه است و باب ۱ـ۳ دارای مقدمه ایست در تعلم علوم : صرف ، نحو ، حساب ، عروض و برخی از مباحث کلامی .

[کتاب نفائس العلوم موجوددر الهیات (برحسب نوشته فهرست) دارای این علمهاست :

۱ ـ کلام ۲ ـ تفسیر ۳ ـ حدیث ٤ ـ اصول فقه ٥ فقه ـ عرائض ٦ ـ نحو اعراب ۷ ـ صرف ۸ ـ خط و تدوین ۹ ـ معانی و بیان ۱۰ ـ بدیع ۱۱ ـ تشریح ۱۲ ـ طب ۱۳ ـ تصوف] . درخلال ابواب فقه ـ بمناسبت ـ فصلهایی در تاریخ (باب ۲۹) درمعاد (درباب ۳۸) درادعیه واخلاق (باب ٤۲و٤۳) طب وخواص گیاهان (درباب چهل وهفت = ذیل صید ودباغ) علم اخلاق و معرفت فضائل ورزایل وتدبیر اولاد (باب ٥۸ـ۷٤ پس از باب ٥۷ درنفقه عیال بحر باب ٦۹و۷۰) ـ تصوف (باب ۹۳)

ـ بازیها وهنرها (باب ٦۹) ـ علوم غریبه تعبیر خواب وسحر و کاهنی (باب ۱۷ وباب ۹٤) معاد (باب ۱۱۳ـ۱۱٥) . علاوه برعلوم یادشده ، درمیان بابهای فقه ، ابواب وفصولی درآداب وعبادات بتکرار آمده .

باید نسخه ما با نسخه الهیات سنجیده شود تاتفاوتهای آنها آشکارا گردد.

مؤلف این کتاب ، از کتابهای فقه و تصوف فارسی عامه که اکنون نادر است بسیار یاد کرده و غالباً از هر کتاب عین عبارات آن کتاب را آورده (نگارنده

این نکته را دربارهٔ چند مدرك تطبیق کرد) . از ابیات منظومه معروف ابوحفص عمر نسفی (که برای هر یك از ائمه بابی گشاده) بر بسیار نقل کرده است .

اینك نام برخی از کتابها ومؤلفین که در نفایس آمده:

نصاب الاحتساب ـ صلوة المسعودی ـ ترغیب الصلوة

کافی ـ جامع صغیر خانی ـ شرح احمد

السراجیه ـ کنز العباد (از شمس الائمه حلوائی) ـ هدایه

وسیلة القلوب ـ زاد الفقهاء ـ مناقب العلوم

نوادر الفتاوی ـ فوائد الاسلام ـ فتاوی کبری

کفایة الخعبی ـ مفتاح المسائل ـ مختصر قدوری

تجنیس ـ مضمرات ـ عوارف

نصاب الفقه ـ ترکیب الکلام ـ انیس الارواح

لباب الاحادیث ـ تمهید ابوشکور ـ خصائل الایمان

مطلوب المسلمین ـ شرح اوراد ـ الهدایه

رساله ناصح الدین اوزجندی ـ شامل بیهقی ـ حقایق سلمی

کتاب السعاده ـ کتاب حسام الدین ـ مقتدی

شرح علائی ـ محیط ـ موضع

الذخیره ـ متفق ـ وافی

کتاب خواجه ابوالقاسم حکیم ـ مبسوط ـ مفاتیح

قوت القلوب ـ تنبیه ابولیث ـ فتاوی کبری

بوارق ـ حصن الایمان ـ اجمال الحسینی

روضة الاولاد والنساء ـ ارشاد المتحیرین ـ رساله مولانا وجیه الدین

مفاتیح المسائل ـ زیارة القبور ـ صفات الصفوه

جوامع الفقه ـ فتاوی عمر نسفی ـ فتاوی حجت (شیخ حجة الدین)

کنزالدقائق ـ منافع القرآن ـ شرعةالاسلام
بستان العارفین ـ فتاوی ابن رستم ـ منافع نودونه نامه (نام)
رساله مولانا شمس الدین یحیی ـ فتاوی ظهیری ـ تفسیر زاهد
هدایه از شمس الدین یحیی ـ رساله محمد غزالی

العقیده ، مرصادالعباد ، اخلاق ناصری اربعین سدیدالملة والدین عوفی ، مصلحت نامه غزالی ، عیون المسائل ، فوائد شمس الاسلام،مجموعه شمسی ، مفتاح الجنان، مونس العشاق،رساله‌مولاناشمس الدین خواجکی ، بستان‌ازابو اللیث،التحف خواجه ابوالحسن رستفغنی ، شیخ سعدی ، امام سرخسی،خواجه احمد حنبل‌سنی خواجه علی مؤذن نظامی، صدرشهید ، شیخ‌امام اجل‌استاد اجل،استاد ظهیرالدین مرغینانی ، فقیه ابوجعفر ، ابوجعفر، کبیرشهاب‌الدین سهروردی صاحب عوارف وامام‌جعفرهندوانی .

آغازفهرست: باب اول درعلم وجهل قسم‌اول درعلم فصل ماهیة علم ...
فصل (هشتم) درعلم عروض فصل‌اول بدانکه ازروی لغت‌علم دانستن راگویندوعالم داننده راخوانند ودرعلم منطق میگویندعلم بر دو نوع است یکی‌تصور ودوم‌تصدیق...

پایان: فی کنزالعباد درفتاوی کبری آورده است پرسیده شد زن وشون که دردنیا میان‌ایشان موافقت بودوهم بر آن مرده‌اند زوجیت باقی ماندیانی.درجنس آدمی وازجنس خود بدانچه راضی گردد جفت‌وهمدوالله اعلم‌بالصواب .

۲ـ صلوات (ص۶۰۱ـ۶۰۴ دفتر) **(عربی)**

ازبرخوردار ملك ولدیعقوب ملك‌كاتب نفایس الفنون ، که ازصوفیان قادری بوده‌است‌واین‌صلواتیه رادرصفحات آخردفترافزوده ودریادداشت کنارص۶۰۳ دفتر نوشته«من‌زیادات الکاتب »

دردنبال آن‌نیزچیزهای‌نوشته که در صحافی بریده شده ولی‌پیداست که از «سیدناالشیخ عبدالقادر» یاد کرده است.

آغاز: اللهم اجعل افضل صلواتك عدداً وانمی برکات سرمداًواز کی تحیاتك وصلاو مدداً علی اشرف الحقائق الانسانیه ومعدن الدقائق ...

پایان : وصل یارب علی اخوانه من الانبیاء و المرسلین والاولیاء الراشدین وملائکتك المقربین صلوات الله علیهم اجمعین.

[۳۳۹۳ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق برخوردار ملك ولد یعقوب ملك مورخ ۱۱۴۶. کاتب درقم ذیل نسخه نام خودرا بیاورده ودرپشت صفحهٔ رقم نوشته .

«این کتاب گرامی قدر از دست اضعف عبادالله القوی برخوردار ملك ولـد یعقوب ملك تحریر یافته برای منفعت طالبان علم و فلسفه (کلمه فلسفه را سیاه کرده‌اند) ... سنهٔ ۱۱٤٦»

درزیراین نوشته کسی جدول زایچه ولادت فرزندخود ابوالخیر راترسیم کرده وتاریخ آنرا شب چهارشنبه هیجدهم ذی‌قعده دوساعت ونیم به(دسته) مانده نوشته (رقم تـاریخ سال را سیاه کرده‌اند وبدرستی خوانده نمیشود)عناوین ونیمی ازفهرست ابواب شنگرف است.

قطع وزیری باریك ۱۴ × ۲۷ ج: تیماجی قرمز صفحات ۶۰۷ سطور: ۲۰ کاغذ: اصفهانی شماره ثبت، قدیم ۷۸۱۱۴ جدید ۶۶۴۴

بحار الانوار **(عربی)**

ازمولی محمد باقر مجلسی (م ـ ۱۱۱۱) این نسخه مجلد ٥ (احادیث نبوت عامه) است .

[۳۳۹۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۲ ـ بدون رقم وتـاریخ . برخی از برگها آثار رطوبت دارد

قطع : وزیری ۱۸/۵ × ۲۰ ج: تیماجی قرمز صفحات: ۸۱۰ سطور: ۲۵ کاغذ: اصفهانی شکری شمارهٔ ثبت قدیم ۵۵۸۰۵ جدید : ۷۸۴۸

۱ـ بحار الانوار (ص ۱ـ۲۳۲ دفتر) **(عربی)**

ازمحمد باقر مجلسی . این نسخه بخشی از مجلد ۹ ودرفضائل قرآن است .

۲- قرائت قرآن (رساله در ...) (ص۲۳۳-۲۴۷دفتر) **(فارسی)**

از علی اکبر بن محمد علی (در الهیات: علی اکبر بن محمد بن علی) در نسخه کتابخانهٔ الهیات (بنوشته فهرست نگار) چنین آمده است که «این کتاب را مؤلف برای محمد حسین قاجار مروزی ساخته و دیباچه را بنام او کرده» اما در دیباچه نسخه حاضر آمده که « بخواهش بندگان وجمع مؤمنین » این کتاب را ساخته است .

البته عبارت دیباچه در نسخه حاضر خالی از خلل نیست و شاید جملاتی از آن (خاصه پس از کلمهٔ بندگان ...) افتاده باشد .

عبارت دیباچه در نسخه الهیات چنین است :

«اما بعد چون بندگان امیر الامراء العظام خداوندگار والامقام محمدحسین خانان ...

اصولا صدر نسخهٔ (که در فهرست الهیات نقل شده) و نسخه ما کاملا تفاوت دارد اما عناوین و ابواب و پایان کتاب در هر دو نسخه یکی است . مؤلف این رساله را از کتابهای قرائت و از استفادات شفاهی خود از استادش آقا محمدرضا فراهم آورده .

این رساله دارای یك مقدمه و هفت فصل وخاتمه است بدین ترتیب :

مقدمه در فضیلت قرائت قرآن وآداب تعلیم آن و هر فصل متضمن قرائت یکی ازقراء سبعه .

ذریعهٔ ۱۷ : **٥٦** فهرست الهیات : ۲: ۱۰۲.

آغاز (نسخه ما) : بسمله الحمدلله رب العالمین . . . چون از جمله لوازم ومهمات ومستحبات ومنتخبات علم قرائت بیان شود . . ؟ (۱) چنین گوید احقر الناس علی اکبر بن محمد علی آنچه استنباط نموده‌ام در علم قرائت از کتب نظمیه ونثریه علی قدر الفهم والفطانه و آنچه استماع نموده‌ام از استادی آقا محمد رضا در این علم نظر بخواهش بندگان(۱) و جمع مؤمنین تبصرة للمبتدی وتذکرة للمنتهی

۱- دراینجا پیداست جمله یا جملاتی از نسخه افتاده .

مندرج میسازم در مختصر رساله‌ای مرتب و مفصل میسازم این رساله را بر مقدمه وفصول هفتگانه وخاتمه که درمقدمه وخاتمه وهرفصل بیان میشوداحکام وقاعده . . .

پایان: پس احتیاط باید کرد که در تلاوت لحن واقع نشود تا در قرائت ـ وتلاوت ما جور باشد . احکام و قواعد این علم بیحد و شما راست لکن رساله را گنجایش نیست . درپایان رساله چنین نوشته

تمت الرساله فی لیلة سیزدهم شوال الکرم سنه ۱۲۸۶ (از تمت تاآخر شاید از کاتب باشد) .

[۳۳۹۵ـ مجموعه]

دفتریست بخط شکسته نستعلیق محمد نواب (شماره یکم) ونسخ (بدون نام کـاتب (شمارهٔ ۲) .

قطع خشتی ۱۷ × ۲۲/۵ ج: تیماجی. صفحات ۲۵۰ سطور : ۲۰ کاغذ : فرنگی. شمارهٔ ثبت قدیم ۵۵۸۰۵ جدید : ۷۸۴۹

بحارالانوار **(عربی)**

از محمدباقر مجلسی . مجلد ٤ دراحتجاجات .

[۳۳۹۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمداسماعیل بن رضا کاشانی.

آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان ..

پایان: فلنکتف فی هذا المجلد بما اوردناه وقدوقع الفراغ منه علی یدی مؤلفه . . ثمانین بعد الالف

قطع : رحلی ۲۱ × ۳۰ ح : تیماجی زرد رنگ صفحات ۲۷۴ . سطور ، ۳۰ کاغذ فرنگی سفیدشماره ثبت قدیم ۵۵۸۰۷

۱ـ تحریر (ص ۱ـ۲۵۳ دفتر) **(عربی)**

از علامهٔ حلی . این نسخه ازآغاز تا مطلب ۲ از کتاب الحج است .

ذریعه ۳ : ۳۷۸

آغاز نسخه: علی مجرد الفتاوی لاغیر ... ورتبناه علی مقدمه وقواعد ..

پایان: القارن اذا افسد حجه وجب علیه بدنه .

۲- قواعد (ص ۲۵۴-۳۰۸ دفتر) **(عربی)**

از علامهٔ حلی . این نسخه تنها کتاب «الفرائض» از قواعد است .

ذریعه ۱۷ : ۱۲۶ مجلس ۱۰ : ۸۸۴

آغاز: کتاب الفرائض ومقاصده ثلثه ...

پایان: مع الابن تسع الباقی بعد التبعین للزوج .

۳ - نهایه الاحکام (ص ۳۱۲ - دفتر) **(عربی)**

از ابوجعفر محمدبن حسن طوسی (م - ۴۶۰)

کشف الحجب : ۵۹۳ مجلس ۴:۱۰۰۱ و ۹ : ۶۱ ذریعه ۱۴:۱۱۰ .

آغاز: بسمله الحمدلله مستحق الحمدوموجبه.

پایان: فان اتلفه علیه وکان قداظهره لم یکن علمیه شیٔ .

[۳۳۹۷- مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق عبدالله بن حاجی عزالدین حسینی مورخ ۱۰۹۰ وکتاب نهایه را در ۱۱۰۳ با اصل نسخه مقابله وتصحیح شده. کاتب در ذیل شماره ۳ نوشته که برخی از کتاب میراث تا آخر کتاب نهایه را بفرمان امیر فضل‌الله بن امیر نظام‌الدین علی الشریف نوشته است .

قطع : رحلی ۲۰×۲۸ ج تیماجی مشکی رنگ صفحات ۷۱۰ سطور ۲۰ کاغذ : اصفهانی . شماره ثبت قدیم ۷۵۷۰۹ جدید ۷۸۵۱ .

بحارالانوار **(عربی)**

از محمدباقر مجلسی. این نسخه مجلد ۶ از بحار(در احوال پیغمبر(ص)است).

[۳۳۹۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۲ . برخی‌ازصفحات محشی‌سقطات‌درجداول‌مذهب
قطع ، وزیری ۲۵/۵×۱۶/۵جلد ، تیماجی قرمز . صفحات : ۹۰۱سطور : ۲۳
کاغذ .اصفهانی شماره ثبت‌قدیم ۵۵۸۱۱جدید:۷۸۵۳

بحارالانوار **(عربی)**

از مجلسی . این نسخه مجلد ۲ از آن کتاب ودرابواب توحیداست

[۳۳۹۹]

نسخه‌ایست بخط محمد جعفر بن‌محمد مؤمن‌خاتون‌آبادی مورخ ۱۱۲۸ ودارای‌تملك محمدباقر بن محمد
قطع : وزیری۱۸/۵×۲۵ جلد تیماجی صفحات ۳۸۸ سطور:۲۲ کاغذ : فرنگی.
شماره ثبت قدیم ۵۵۸۱۲. جدید ۷۸۵۴ .

بحارالانوار **(عربی)**

از مولی محمدباقر مجلسی ـ مجلد ۹ احوال حضرت علی (ع)

[۳۴۰۰]

نسخه‌ایست‌بخط نسخ‌قرن ۱۲ـ ه برخی ازبرگهاوصالی‌شده
قطع۷/۵ × .. ۲۴ج ، تیماجی قرمزرنگ .صفحات:۷۹۲ سطور۲۳ کاغذ : فرنگی
شماره ثبت قدیم ۵۵۸۱۳ جدید . ۷۸۵۵

کافیه **(عربی)**

از ابن حاجب درنحو
کشف‌الظنون :۱۳۷۰ معجم‌المطبوعات:۷۱ مجلس۱۰ : ۷۸۵

[۳۴۰۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ وپایان آن‌ناقص است‌چندبرگ‌اول‌وصالی‌شده .

قطع ۱۴/۵ × ۲۰ ج تیماجی قرمز صفحات ۱۰۲ سطور ۸ کاغذ : فرنگی شماره ثبت قدیم ۵۵۸۱۵ جدید : ۷۸۵۶ .

بحار الانوار **(عربی)**

از مجلسی .

این نسخه مجلد یکم و بخشی از مجلد ۲ کتاب التوحید است .

[۳۴۰۲]

نسخه‌ایست باقلمهای گوناگون . کنار برگهای اخیر وصالی بخشی است

قطع :وزیری ۱۳ × ۲۴ ج: تیماجی قرمز صفحات ۲۶۸ سطور ۲۳ کاغذ فرنگی :شماره ثبت قدیم : ۵۵۸۱۷ جدید ۷۸۵۸

بحار الانوار

از محمدباقر مجلسی .

این نسخه مجلد ٦ ـ از کتاب بحار است.

[۳۴۰۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۲۲۶ پشت ص اول فهرست مندرجات ثبت است

قطع : رحلی ۲۰/۵ × ۳۲ جلد. تیماج مشکی. صفحات ۷۰۴ سطور ۲۹ کاغذ ؛ فرنگی سفید شماره ثبت قدیم ۵۵۸۲۲ جدید ۸۷۶۲

قرابادین شفائی **(فارسی)**

از مظفر بن محمدحسین شفائی (م ـ ..)

مجلس ۹ : ۱۸۲ ذریعه ۱۷ : ٦۱ .

[۳۴۰۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۲۴۰

قطع؛ خشتی ۱۷ × ۲۲ ج. تیماج مشکی یک لا صفحات؛ ۲۲۴ سطور ۱۵ کاغذ: فرنگی. شمارهٔ ثبت قدیم ۸۲۰ ۵۵ جدید ۷۸۶۱

وافی (کتاب الحجة) **(عربی)**

از مولی محسن فیض کاشانی (م ـ ۱۰۹۱) این نسخه تنها کتاب الحجة است .

[۳۴۰۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۲ یااوائل ۱۳ ـه
قطع خشتی ۱۸×۲۶ج : تیماجی.مشکی.صفحات . ۳۱۹ سطور ۲۵ کاغذ : فرنگی.
شماره ثبت قدیم ۵۵۸۱۹ جدید ۷۸۶۰

ارشادالقاری (فارسی)

از مصطفی‌بن ابراهیم تبریزی (م-متولد ۱۰۰۷ وزنده در ۱۰۷۸ = تاریخ تالیف کتاب حاضر)

وی‌این کتاب رادرعلم قرائت قرآن براساس قرائت عاصم (ازقراء سبعه) نوشته مرتب بر یك‌مقدمه وپنج باب وخاتمه وفهرست ابواب چنانکه در ذریعه‌یاد شده بدینگونه است :

باب اول ـ مراعات واجبات‌قرائت.

باب‌دوم ـ مستحبات‌قرائت .

باب‌سوم ـ ذکر اختلافات‌قرائات.

باب‌چهارم- ایضاح‌مشکلات.

باب پنجم ـ وقوف‌سجاوندی‌ورموزآن درذیل این‌باب‌به‌مناسبت از باب٤ یاد کند وگوید دررسم‌الخط است و این با نوشته ذریعه ناسازگار مؤلف درپایان‌باب پنجم که دروقوف قرآن است (کتاب حاضر) دربارهٔ این‌تألیف توضیح کافی داده وگوید آنرا درمدت پنج‌سال نوشته و درنجف آنرا آغاز کرده و در کربلا پایان داده است‌وتمام‌ابواب‌آنرادر عتبات وبنام‌آخوند ملامحمدباقر(گویامجلسی)ساخته وگفتاری را که مجلسی پس از دیدن این کتاب دربیان آداب قرائت قرآن نوشته درخطبه کتاب (شاید جلداول) نوشته است .

رجوع شود به‌ذریعه ۱ : ۵۱۶ فهرست نسخه‌ها ج ۱ : ۶۹

[۳۴۰۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق ونسخ‌عباس‌بن جمال ساکن‌قریه فریدن مورخ ۱۳۰۰ این‌نسخه باب پنجم (بخش وقوف سجاوندی بترتیب سوره‌ها)است واندکی ازدیباچهٔ‌آن افتاده‌ودرصفحه ٦ وقوف سوره فاتحه آغاز شده کنار ۲ برگ اول وصال شده واین وصالی درچندبرگ‌نخست موجب شده‌که قسمتی از سطور خوانده نشود

آغاز نسخه (از آنجاکه خوانده میشود از سطر۷): بنابراین بخاطررسید که اسماءِ قرار شاذه و راویان ایشان راکه نیز ذکر کندشاید دانستن‌اسماءایشان جهت فهمیدن حواشی قرآن ضرور شود.. اسماء و رمز ایشان بروجهی است که مذکور میشود .

پایان: وجمعی که عقداخوت بسته‌اند و کسانیکه ازاین کتاب منتفع‌میشوند و کسانیکه مؤلف را دعای خیر کنند و کافه اهل ایمانرا.

کاتب در ذیل نسخه رقم کرده است :

«قد وقع‌الفراغ من‌تسویدالکتاب سنه مائه‌ثلث وبعدالالف‌من‌الهجره‌بالنبوی‌مصطفوی»

قطع : نیم‌خشتی۱۲ × ۲۱ج : تیماجی مشکی‌رنگ صفحات۱۹۸ سطور۱۵ کاغذ فرنگی شماره‌ثبت‌قدیم ۵۵۸۱۸ جدید:۷۸۵۹

الخلاصةالالفیه (ارجوزة...) (عربی)

از محمدبن مالك طائی‌اندلسی (م - ٦۷۲)

کشف‌الظنون : ۱۳۹

[۳۴۰۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ (شیوه ترکی) قرن ۱۳ ﻫ درکنارهای وسیع‌نسخه‌وبرقطعات کوچك وبزرگ الصاقی بین‌برگها ، حواشی بنقل ازکتب مختلف نوشته شده و همچنین برچند برگ اضافی اول نسخه.عناوین‌شنگرف

قطع : خشتی ۱۷/۵ × ۲۲/۵ ج : تیماجی مشکی‌رنگ صفحات ۱۱۴ سطور۱۱کاغذ : فرنگی شماره‌ثبت‌قدیم۵۵۸۲۹ جدید ۷۸٦۷

مفردات صحت **(عربی)**

= مفردات معصومی از میرمحمدمعصوم بن سیدصفائی حسینی ترمذی بکری متخلص به نامی و مؤلف تاریخ سند .

وی این کتاب را از اختیارات بدیعی و دیگر کتابهای طبی با اختصاروبا تلخیص فراهم کرده است .

این کتاب دارای ۲۶ باب است و در هر باب، بیماری یکی از اعضاء بدن انسان و معالجات آن است تاباب ۲۲ (در علاج امراض پشت سرین ، دست وپا) . باب ۲۳ در تبها و درمان انواع تب ، باب ۲۴ علاج امراض ظاهر بدن ، باب ۲۵ درمان گزیدن جانوران و باب ۲۶ در فوائد متفرقه و هر یك از ابواب دارای چند فصل است .

درفهرست فونان از رساله طب ازمحمدمعصوم یادشد .

این کتاب در برخی از مراجع ونیز در نسخهٔ حاضر بنام مفردات معصومی یاد شده اما در دیباچهٔ مؤلف به «نام مفردات صحت» تصریح شده .

رجوع شود به فهرست فونان: ۱۰۵ نشریه دانشگاه : ۳: ۳۲۰ ذریعه: ۶٤

آغاز:

حمد خداوند را کش بدر کبریا
هست برابر بهم حشمت شاه و گدا
هر که بتحقیق دیدجانب ذرات و کون
نایدش اندر نظر در دوجهان جز خدا
...نامی از اسرارغیب هرچه بقا جلوه داد
از کم و بیش آنچه هست خیر بیاردعطا

بررأی عاقبت آرای ارباب نظروضمیر صحت افزای اصحاب هنر معروض بدارد محمد معصوم بن سید صفائی الحسینی الترمذی اصلا والبکری مسکنا والنامی تخلصا

که چون اختیارات و بعضی کتب بنظر درآمده و فوائد آن متفرقه دید و دریافت آن مشکل بود بنابر آن بجهت تسهیل طالبان از آن کتب مسطوره اکثر ادویه مفرده باقلیلی از مرکبات درسلك عبارتی به اختصار وایضاح جمع آورد وهردوائی را ... ...هردائی مسطور ساخت وامراض اعضاء از سر تابقدم تعدادنموده درذیل آن مرقوم گردانیده شد . ونام نهاده شد این مختصر بمفردات صحت [1] ودر این رساله چند باب نوشته شد ودرهر بابی چند فصل است که هر کس بداند مرض را ورجوع نماید بـدان در فهرست کتاب است .

پایان: آنرا بخورانند و اگر از مادر رسیده این زحمت (دنباله فصل ۱۳ از باب ۲٦ کتاب است و اندکی افتاده دارد) .

پس از پایان نسخه مفردات ، درص ۲۷۳ـ ۳۰۰ دفتر نسخه‌های طبی برای درمان چند بیماری بخط دیگر دیده میشود .

آغاز نسخه‌ها : سفوف از بحار ، خشخاش بیست مثقال ، تاجریزی بیست مثقال...

پایان: بجهة تب ، گشنیز راانداك با دو درم شکر سفید.

[۳۴۰۸]

نسخه‌ایست ناقص بخط نستعلیق تحریری قرن ۱۳ ـ ه اندکی از فصل آخرباب آخر راندارد کنـار برگ اول وصالی شده ولی سطورکامل است

پشت برگ اضافی اول نسخه یادداشتی بخط گلچین معانی درمعرفی کتاب و مـؤلف آن دیده میشود .

قطع : رقعی ۱۲×۱۸ ج : تیماجی یشمی صفحات (بانسخه‌های ضمیمه) ۳۰۰. سطور ۱۳ کاغذ : فرنگی سفید شماره ثبت قدیم ۵۸۲٤ جدید ۷۸٦۳

۱ ـ اللب (ص ۱ ـ ۳۷ دفتر) **(عربی)**

رساله در حدوث عالم ازفیض کاشانی (م ـ ۱۰۹۱) .

۱ ـ در نسخه کسی دست برده و خواسته صحت را «صحیح» سازد امانتوانسته و دنباله تاء به حاء پیوسته

فیض این رساله‌را در فهرست مصنفات خود جزء « پنج‌رساله‌بیمانند » خود آورده است .

فیض در این رساله‌نفی‌حدوث‌و تاخر زمانی‌وجودعالم ازوجودمبدأ کرده امااز عنوان«حدوث‌دهری»استاد خودبصراحت‌نام‌نیاورده وازخوداو نیز یادنکرده . چند حدیث‌مفصل‌در تاییدسخن خودنیز آورده است .

عناوین این رساله (پس‌از تمهید = مقدمه) یك‌فصل‌و چنداصل‌ووصل‌است.

ذریعه‌۶: ۲۹۵ ، ۲۸۹:۱۸ دانشگاه‌۲۰۹۹/۱و۳۵۹۴/۷ فهرست مصنفات فیض (نسخه خطی شمارهٔ ۳۲۶۲/۲ و ۳۲۶۲/۳) .

آغاز: بسمله، حمداً لمن کان لم یزل بلازمان‌ولامکان...امابعدفیقول..محسن بن مرتضی لماکان‌حدوث‌العالم خافیا علی‌طائفه‌من‌فحول العلماء رأیت‌ان‌اکشف عنه‌نقاب الارتیاب بالاتیان بلب‌القول فیه کماهودابی ...

پایان: واماما‌فی کلام‌اهل‌المعرفه‌فی‌ذلك نظما ونثراً فهواکثرمن ان یحصی ولنختم الکلام حامدین ... فقد کمل لب‌القول فی‌معنی‌الحدوث وتم.

۲ـ اللباب(ص‌۳۹ـ۵۵ دفتر) **(عربی)**

= لباب‌الکلام، رساله درعلم‌باری تعالی‌ازفیض‌کاشانی.فیض‌این رانیز (مانند لب) درشمار «خمسهٔ عدیمة المثال» از مصنفات خود آورده و آنرا برای فرزندش علم‌الهدی نوشته و دارای عنوانهای فصل، اصل، وصل‌است.

شیخ‌احمد احسائی این‌رسالهٔ لباب را شرح کرده ودرذریعه(درذیل رساله‌**در** علم‌الله تعالی) آمده که شرح‌احسائی «لباب» نام‌دارد وگویا پس وپیش شدن‌کلمات در چاپخانه موجب‌این سهوشده .

صاحب ذریعه دو نسخه دیگر از این رساله ، درنجف دیده‌اند.

رجوع شود به‌ذریعهٔ ۱۳: ۲۸۸،۱۵: ۳۲۲،۱۸: ۲۷۸ـ۲۷۹

آغاز: بسمله‌الحمدلله العلیم الحکیم الذی لایعزب‌عنه . . . امابعد فیقول .

هذالباب القول فی الاشارة الی کیفیة علم‌الله سبحانه بالاشیاء کلیها و جزئیها ... بحیث لایلثم فی‌وحدته وبساطته . . . کتبته بالتماس ولدی الموفق المهدی الملقب بعلم‌الهدی . وانماالتایید من‌اللّه‌فی‌الوصول ونبین‌ذلک‌فی‌اصول ...

پایان: و من اراد الزیاده اواعلی منه فلیطلبه‌من کتابنا عین الیقین فان‌فیه اسرارا لایحتملها الاکثرون و لایمسها الاالمطهرون والحمدلله رب‌العالمین.

۳ـ فهرست علوم (ص۵۹ـ۸۴ دفتر) **(عربی)**

ازفیض‌کاشانی، دارای ۷باب باین‌ترتیب:

۱ـ تقسیم اصل علوم به‌سه قسمت: ادبیات ـ شرعیات، فلسفیات .

۲ـ تشخیص دانش سودمند واقسام‌آن.

۳ـ تقسیم علوم ادبی به‌بیست‌وشش قسم.

٤ـ تقسیم علوم شرعی به٤۷ علم که اصول‌آن ۳۱علم است.

۵ـ علوم فلسفی وتقسیمات آن.

٦ـ طبیعیات ودانشهای‌طبیعی .

۷ـ شاخهای ریاضیات . وی علوم‌ریاضی را نخست به١٤ وسپس به ١٨ قسم کرده است .

ذریعهٔ ١٦ : فهرست‌علوم .

آغاز: الحمدلله وسلام علی عباده الذین اصطفی امابعد فهذه رساله فی‌فهرس العلوم الدینیه والدینویه‌العقلیه...

پایان: رزقناالله وسایراخواننا التحقق باحسن العلوم...هذاما اردناه فی‌هذه الرساله الموسومه بفهرست العلوم والحمدلله اولا وآخرا .

٤ـ فهرست مصنفات فیض (ص۸۹ـ١١٤ دفتر) **(عربی)**

ازفیض‌کاشانی. این‌نسخه فهرست نخستین است که فیض برای مؤلفات خود نگاشته (شماره۲/۳۲٦۲ این فهرست)

این نسخه نقصهای بسیار دارد که درحاشیه باخطی دیگر (ظاهراً خط علم الهدی) جبران شده .

آغازوانجام این رساله همانند شماره۳۲۶۲/۲ است. پشت برگ اول این نسخه، سخن فیروز آبادی درباره‌ٔ ضبط‌صحیح‌واژهٔفهرس و نادرست‌ولحن‌بودن «فهرست»از قاموس نقل‌شد وکاتب یادداشت افزوده که‌فهرست‌واژه عربی‌نیست تاصورت‌نادرست آن«لحن»باشدونیز درتداول بلغاء پارس «فهرست»بیشتربکار میرود و نادرست‌نیست.

۵ـ رسالهٔ اعتذار (ص ۱۱۷ ـ ۱۴۱ دفتر) (عربی)

پاسخ فیض‌کاشی به‌نامهٔ یکی از سادات مـازندرانی مقیم شهر مشهد است. مازندرانی (طبری) از فیض خواسته بوده که « ازپادشاه صفوی بخواهد که امامت واقامهٔ‌نمازجمعه‌درمسجدجامع‌مشهد را بدوواگذارسازدورقبارا دفع کندووظیفه‌ای مقرربرآن بیفزاید تاهزینهٔ‌عیال‌خود کند».

فیض‌درپاسخ این‌نامه،سرگذشت خود را ازآغاز تحصیل تارفتن به پایتخت بامرشاه‌وصفوی باز گفته ونیزازممرمعاش‌خود که ارثیه مختصرپدری بوده وشیوا انزوا ومناعت نفس ومنع‌سؤال از دیگران،بتفصیل سخن گفته‌است.سرگذشت‌خود را(پس‌از دیباچه ومقدمهٔ‌نامه) بدین‌گونه آغاز میکند: «آنکه‌بامن‌آشناست مرا میشناسد وآنکه نمیشناسد اکنون خواهد شناخت. من مانند دیگرمردم نیستم، مردی‌هستم درپی‌کارخویش‌وسردر گریبان‌خوددارم».

فیض‌دراین‌نامه ازچند کتاب که‌تألیف کرده ونام‌آنراهنوزعرضه‌نداشته‌بوده وهمچنین(باتعریض‌و کنایه)ازمجتهدان و مخالفان‌وجوب‌نمازجمعه یاد کندواساس شهرت‌خود رادرمیان مردم،اقامت‌نمازجمعه‌درشهر کوچك خود میداند.

فیض درفهرست مصنفات از این‌نامهٔ (سید طبری) و رسالهٔ اعتذار خود در پاسخ او یاد کرده‌ودریك‌نسخه از فهرست‌مصنفات(شماره٤این‌دفتر)نخست نوشته « درنامهٔ

سید به‌فیض و تعریض و تعرض نا آشکار او بر بی‌توجهی فیض به‌مستمندان و کوشش نکردن او در انجام دادن کارهای مردم نیازمند ، نیز بوده» امابعدبر آن خط کشیده شده . متن عبارتی که بر جملاتی از آن خط کشیده‌اند این است :

«الرساله فی جواب مکتوب بعض الاخوان المشتمل علی المعاتبة الخفیه علی عدم الاهتمام فی قضاء حاجات المؤمنین تشتمل علی شرح بعض احوالی للاعتذار عن ذلك و ابتلائی بوقوعی فی المهالك...»

رجوع شود به‌فهرست مصنفات نسخه‌خطی شماره ۳٤۰۹/٤ و نسخه‌شماره ۳۲٦۲/۲ و مقدمه المحجه‌البیضاء

آغاز : بسمله الحمدلله‌الذی نورقلوبنابنورظلمات الفتن ... اما بعدفقدوصل الی مکتوبك المتضمن لشرح بعض احوالك واستعانتك ایای فی تحصیل بعض آمالك فقرأته وفهمت مافیه وکان من جملة مافیه التماسك منی ان استاذن حضرةالسلطان انارالله برهانه فی ان یفوض امامة صلوةالجمعه فی جامع المشهدالرضوی(ع) الیك وان یمنع من امامه من اراد التقدم فیها علیك ...

پایان : انما اشکوبثی وحزنی الی الله ربنا افتح بیننا وبین قومنا بالحق وانت خیر الفاتحین .

در ذیل نسخه بخط همان کاتب کـه نقائص رساله فهرست مصنفات را در حاشیه جبران کرده (ودر ص قبل اشاره شد) ، این جملات افزوده شد : وختمت بهذاالجواب کل ماشابه‌ذلك الکتاب فی سنة سبع وستین والف الهجریه فصار تاریخ ختمی ایاه «ختمی ایاه» . والحمدلله (جمله «ختمی ایاه » مطابق است با۱۰٦۷)

[۳۴۰۹ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ قرن ۱۱ یـااوایل ۱۲ بدون رقم کاتب و تاریخ کتابت . اصلاحات حواشی ظاهرا بخط علم‌الهدی است (هرچندنام او در نسخه نیست) این نسخه‌را احتشام‌الملك در کاشان بسال ۱۲۸۷ خریده‌ودر پشت‌صفحهٔ اول دفتر، فهرست رساله‌های موجود در آنرا نوشته‌است .

قطع رقعی ۱۱/۵ × ۱۸ ج تیماجی مشکی مندرس دامن‌دار . صفحات: ۱۴۱ سطور ۱۵
کاغذ: اصفهانی ضخیم شکری شماره ثبت قدیم ۲۲۶۰۷۰

تعلیقات منهج المقال (عربی)

مقدمهٔ تعلیقات محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی بر منهج المقال استرابای
(همان نسخه شماره : ۳۲۵۰)

مصفی المقال :. ذریعه ٤۹ : ۲۲۳ مجلس ۱۰ : ۱۱۸۲

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین والصلوة علی محمد وآله الطاهرین اما بعد فیقول الاقل الاول محمد باقر بن محمد اکمل انی...

انجام : رقم کاتب علی یدالاقل العاصی سیداسدالله بن مرحوم السید محمدباقر طالقانی الاصل واصفهانی المسکن ... وهی سنه الف وثلاث مایهٔ بعدالهجره والتمس الدعاء ممن بنظر فیها لی ولوالدی ولاخوانی المؤمنین والسلام.

[۳۴۱۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکسته اسدالله بن محمدباقر طالقانی مورخ ۱۳۰۰
عناوین با قلمی درشت‌تر نگاشته شده است دو برگ آخر قدری فرسوده و آسیب دیده است .
بالای همه صفحه ها بسم‌الله الرحمن الرحیم تکرار میشود
قطع وزیری ۲٤ × ۱۷ جلد مقوا باپارچه فرسوده وباعطف تیماجی صفحات ۵۰ سطور ۱۸
کاغذ فرنگی زردرنگ شماره ثبت قدیم ۷۸۱۸۸ جدید ٦٦۹٤.

۱- کلمات مخزونه (ص ۱ الی ۱۰۰ دفتر) (فارسی وعربی)

ازملامحسن فیض کاشی . وی این کتاب کلمات مخزونه را از کلمات مکنونه خود تلخیص و گزین کرده ودارای چند کلمه است

مجلس ۹ : ۲۷٤ و ۱۰ : ۳۱۲

آغاز : بسمله ، یامن تجلی لعباده بجماله و جلاله واراهم نفسه فی صنایعه

وفعاله ثم احتجب بشعاع نوره فظهر فی غیبه وغاب فی ظهوره عرف بجمعه بین الاضداد منه المبدء والیه المعاد نحمدك . ایابعد فیقول المعتصم بحبل الله ...محمدبن المرتضی ... هذه کلمات مخزونه انتزعتها من الکلمات المکنونه التی کنت صنفتهامن قبل ...

انجام : اینهمه گفتگوی توحید است ـ راه وحدت بترك و تجرید است . سخن وحدت است همچو سراب ـ از سراب‌ای‌پسر که شد سیراب . راه توحیددر قدم‌زدن است ـ قعر دریا چه‌جای دم زدن است‌کاتب چنین رقم کرده:

تمت‌الکتاب‌المخزون من تألیفات ملامحسن‌فیض بید الاقل‌العباد محمدعلی سنه ۱۲۷۷

۲ـ قرة‌العیون فی‌اعز‌الفنون (ص۱۰٦ ـ ۲۸٤دفتر) **(فارسی وعربی)**

ملامحسن فیض کاشی ، دارای۶۰ کلمه در دوازده مقاله .

رجوع به ص۳۱۲این فهرست شود

آغاز : بسمله ، یا مبدع‌الارکان والاصول وواهب‌النفوس والعقول یامفیض القلوب والارواح و جاعل الصور والاشباح یا مبدء یا معید ویا فعالا لمایرید ...

انجام : هذا الکتاب المسمی‌بقرة العیون مضنونا بها علی غیر اهلها ناسب ان تلقب المقالات بمکنونة الکلمات الذی هو تاریخ تألیفها و لله الحمدو الصلوة والسلم علی خیرخلقه محمدوآله علی ماهدانا قدتم هذاالکتاب بعون‌الملك‌الوهاب فی شهر ربیع‌الاول من‌الشهور سنه ۱۲۷۹

۳ـ نی‌نامه (ص ۲۹۰ـ۲۹۱ دفتر) **(فارسی)**

شرح دوبیت آغاز دفتر اول مثنوی مولوی ازجامی .

رجوع به‌همین فهرست .

آغاز : من کلام مولینا ملاجامی بر کلام مولوی رومی که دوفرد اول کتاب مثنوی راشرح نموده .

کیست نی آنکس که گوید دم بدم   من نیم جز موج دریای قدم

پایان موجود : واصحاب اهل حجابست هذا ما اردنا فی کلامه

[۳۴۱۱ـ مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق و نسخ بدو قلم شماره ۱ بخط محمدعلی ۱۲۷۷ ومورخ ۱۲۷۹ شماره ۲ بخط نسخ واز قرن ۱۳ (بدون نشان)

ابتدای نسخه دو برگ سفید وحاوی یادداشتها واشعاریست واز ص ۱۰۰ الی ۱۰۶ سفید وچهار برگ ازآخر که حاوی متن ازکلام مولنا جامی بر کلام مولوی‌است . درص‌اول رساله شماره ۱ وهمچنین انتهای رساله دوم مهرهای‌نقش است

قطع خشتی ۱۴/۵ × ۲۱/۵ جلد تیماج یك لا برنگ قهوه‌ای صفحات ۲۹۲ سطور۱۷ کاغذ فرنگی برنگ سفید تیره‌شماره ثبت قدیم ۷۸۲۴۲ وجدید ۶۸۴۶

جامع الحکمه **(عربی)**

قاسم‌بن محمدالکاظمی (قرن۱۱ـه) شامل احادیث‌درفقه وگوناگون . (نسخه‌حاضرتا کتاب صلوة‌وفاقدآغازاست)در ذریعه‌ودیگر مراجع‌یادنشده .

آغاز : مادام فی الوقت محمول علی الاستحباب لان الاستنجآء بالاحجار جائز علی مابیناه و روی فی الصحیح عن صفوان‌بن یحیی قال حدثنی عمروبن ابی نصر قال...

پایان : الصلوة من کتاب جامع‌الحکمه تألیف الشیخ الفاضل‌الکامل العالم العاملین‌قدوة المحققین وفخرالمتأخرین‌لازال ظله ... .. من‌سنة‌سبع وثمانین‌والف من‌الهجره علی‌شرفها وآله‌الصلوة والسلم

و قدفرغ ... قاسم‌بن‌سلامه‌الشهیر بخادم‌الحمزه فی‌المشهدالشریف‌سنة‌ثمان وثمانین والف من‌الهجره علی‌مشرفها وآله‌السلم

[۳۴۱۲]

نسخه‌ایست‌بخط‌نسخ قاسم‌بن‌سلامه‌مشهور به‌خادم‌حمزه‌درمشهدمورخ‌۱۰۸۸ (درزندگی‌مؤلف)

ابتدای نسخه ناقص است وعناوین بخط قرمزنگاشته‌شده‌است و در کناربعضی صفحات‌حاشیه های‌ازمؤلف‌بانشان«منه» نوشته‌شده‌است وبعضی ازصفحات وصالی گردیده است

قطع : رحلی۲۱ × ۳۰/۵ جلد تیماج مقوادار برنگ مشکی صفحات ۸۱۸ سطور ۲۹ کاغذ ایرانی نباتی رنگ شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۲۷۱ جدید: ۶۷۷۵

شرایع‌الاسلام (عربی)

ابوالقاسم جعفر بن‌سعید حلی (م ـ ۶۷۰) .

ذریعه ۴۷:۱۳ مجلس ٤ : ۷۷۷ : ۱٤۳ .

آغاز: بسمله : اللهم انی احمدك حمد ایقل فی انتشاره حمد کل حامد اما بعد فان رعایة الایمان‌توجب قضاء حق‌الاخوان . . .

انجام : لهم‌علی‌الاصح وحیث آتینابما قصدنا ، و وفینابما وعدناه‌فلنحمدالله تعالی قدتم کتاب‌المستطاب‌المسمی بشرایع‌الاسلام .

[۳۴۱۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق اسد تربتی مورخ ۱۰۹۰ (رقم‌کاتب در ذیل ص ۳۵۱ دیده میشود یادداشتی درباره اقسام حدث بنقل از مفاتیح در ابتدای نسخه بشکل چلیپا موجود است برگ اول و صفحات ۲۵۸ و ۴۴۱ دارای سرلوح بشنگرف زرنکار و لاجورد وطلا وتمام صفحات دارای جدول برنگ طلامیباشد.

عناوین بجوهر قرمز وطلا نوشته شده است وأكثر صفحات حاشیه‌نویسی گردیده‌است بنقل ازمدارك ومسالك وخرابیهاکنار چند برگ اول وآخر فرسوده ووصالی است . عنوانها باآب طلا وسبزوشنگرف بالای صفحات نیزموضوع مسائل بفارسی بقلم قرمزثبت است برگ آخر وسیمی ازبرگ ماقبل آخر وشامل چند سطر آخرکتاب شرایع است

قطع ۱۲ × ۲۲.جلد. تیماجی برنگ مشکی ودارای حاشیه وعطف سجاف‌شده باتیماج برنگ قهوه‌ای تندصفحات:۶۱۳.سطور ۲۲ کاغذ سمرقندی برنگ نباتی وآبی .شماره ثبت قدیم:۷۸۲۰۸ . جدید:۶۷۱۳ .

حاشیهٔ شرح طوالع الانوار (عربی)

ازمعین (۱) بن‌حسن بن‌محمد تونی (قرن دهم) برمطالع الانظار ـ شرح

۱ـ درمعجما لمؤلفین: معین‌الدین .

مشهور شمس‌الدین اصفهانی طوالع الانوار بیضاوی.

تونی (بطوری که دردیباچه مرقوم‌است) حواشی میرسید شریف گرگانی برمطالع الانظار رادراین شرح گنجانیده وهر جاازآن نقل‌میکند درآغازآن‌چنین میگوید: «قال‌قدس‌سره» وعبارت مطالع راباعنوان«قوله»میآورد.

بروکلمان در شمار کسانی که دربارهٔ طوالع الانوار بیضاوی‌کار کرده‌اند از مؤلف بدینگونه‌یاد کرده «معین‌بن‌حسن تونی‌اصفهانی»وبه‌فهرست‌رامپور (۱:۳۲۱) وبانکی پور (۵:۴/۵۲۳) و مصر (۱:۲۷۲۸۰۷) ارجاع کرده است.

نسخه حاضر تنهاطبیعات‌است

بروکلمان ذیل یکم : ۷۴۲، ذریعهٔ ۶ : ۱۲۵ ، معجم المؤلفین ۱۲ : ۳۱۲ ودیباچهٔ کتاب .

درذریعه ازاین حاشیه واز نسخه آن که در کتابخانهٔ شخصی مدرس رضوی، است یادشده (نسخه مدرس‌رضوی‌همین‌جای‌سخن‌است که‌ا کنون متعلق به کتابخانه مجلس‌است) عمررضا کحاله درمعجم‌المؤلفین ازمعین‌الدین واین تألیف‌او یاد کرده باستناد به‌اعلام الشیعه (۱).

آغاز: بسمله: الحمدلله‌الذی لااله‌الله هوالحی‌القوم لاتأخذه سنه‌ولاتوم‌العلم الذی‌لایعزب عنه‌مثقال ذرةفی الارض ولافی‌السماء لافی‌المهیم ولافی الهبی من‌الیوم القدیر‌الذی... وبعدفیقول العبدالمفتقر الی لطف‌الله الغنی معین‌بن‌حسن بن‌محمد التونی ... هذه فوائد متعلقه بالشرح المشهور بطوالع الانوار قد کنت جمعتها فی سالف الزمان مما‌استفدت من‌اعاظم الفضلاء و التقطت من کتب القدماء . . . اوسنح بخاطری الفاتر... وقد نظمت فی‌سلك ذلك در رأ نفیسه شریفه ولآلی فاخره منیفه لیرغب فی‌ذلك العقدلاجلها کل‌من رآه... وهی‌الحواشی... التی‌علقهاعلی هذاالشرح

۱ـ علامه عمررضا کحاله درذکر نام‌مدرك‌دچاراشتباه شده‌است‌زیرا علامه‌شیخ‌آقا بزرگ ازاین‌تألیف نه‌درذریعه‌یاد کرده نه‌دراعلام‌الشیعه .

سیدنا و سیدالبشر شریف الحق والمله والدین قدس الله سره . .. اثبات الصانع دون اثبات الواجب لان قوله لمن وجب وجوده ...

انجام : وان سلم فلا، ثم انها حين المفارقه تألم بفقدانها فان التالم يتوقف على الشعور به وذلك علم فلا فقدان تم كتابة الكتاب الا الالهيات.

[۳۴۱۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۰ـه رقم و تاریخ ندارد برگ ابتدا و انتها وصالی بیشتر برگها آب دیده وفرسوده شده است و اوراقی چند از وسط نسخه موریانه خورده و نوشته‌ها آسیب دیده است و در بعضی از صفحات در حواشی از مؤلف با نشان منه و گاه اصلاحات و جبران سقطات یا نسخه بدل دیده میشود، این نسخه تا آخر طبعیات ومباحث نفس است .

قطع: رقعی ۱۲×۱۷ جلد مقوا دار برنگ مشکی و دارای ترنج و نیم ترنج (فرسوده) در ۵۲۲ سطور ۲۱ کاغذ اصفهانی برنگ زرو (شکری) شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۲۴۹. جدید: ۶۷۵۳

مناهج الاحکام (عربی)

از احمد بن محمد بن مهدی بن ابی ذر نراقی کاشانی . (م-۱۲٤٥) در اصول فقه.
مناهج نراقی دارای یك مقدمه و پنج مقصد و خاتمه که دارای چند فصل است
کشف الحجب: ٥٥٦ فهرست کشف الحجب: ٥٥٦

آغاز: بسمله: احمدالله بجميع محامده واشكره على وافر عطائه و رافده ...

انجام : وقد اتفق الفراغ من تسويده في يوم الاحد من شهر ربيع الثاني لست وخمسين ومأيتان بعد الالف من الهجرة النبويه... محمدتقی هزارجریبی ..

[۳۴۱۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمدتقی الهزار جریبی مورخ ۱۲۵۶
در پشت برگ اول یادداشت و مهری وجود دارد در اکثر اوراق حواشی وجود دارد وعناوین و بین الطور بخط قرمز مشخص شده است

قطع رحلی ۳۶×۲۱/۵ جلد تیماج مقوادار مشکی صفحات ۳۷۰
سطور ۲۸ کاغذ ایرانی (اصفهانی) شکری آهار مهره

شماره ثبت قدیم ۷۸۱۹۱ . جدید : ۶۶۹۶

المقاصدالعلیه فی تنقیح جملةمن الادلة الشرعیه **(عربی)**

ازمحمدتقی بن حسینعلی الهروی (م - ۱۲۱۷ - ۱۲۹۹) دراصول فقه رجوع شودبه اعلام الشیعه (الکرام البرره) : ۲۱۲-۲۱۵ وص۲۸۳ این فهرست (ذیل شرح اربعین از همین مؤلف)

آغاز: بسمله : الحمدلله الذی هدانا بمحکم کتابه الی المقاصد العلیه و دعانا بفصل خطابه الی المنافع..

انجام : وقد فرغ منها اصلاحاً و تتمیماً وتألیفاً و تنظیماً مؤلفه الجانی فی اول شهر ربیع الثانی سنة ثمانین وماتین بعدالالف من الهجرةالنبویه علی هاجرها وآله المعصومین الف الف سلام وتحیة سنة ۱۲۸۰

[۳۴۱۶]

دفتریست بخط نسخ مورخ ۱۲۸۰ قرن ۱۳ وبدو قلم نگاشته‌شده استودربعضی ازصفحات حواشی وجود دارد

صفحات نخستین وصالی شده است وهمچنین کنار بیشتر اوراق آبدیده است

قطع وزیری ۲۱/۵ × ۱۵/۵ جلدتیماج مقوادار مشکی با عطف تیماج آلبالوئی و دارای زدگی صفحات ۷۰۲ سطور مختلف کاغذ فرنگی وشکری رنگ

شماره ثبت قدیم ۷۸۱۹۰ . جدید : ۶۶۹۵

فرائدالاصول (بخشی از...) **(عربی)**

از شیخ مرتضی انصاری (م -۱۲۸٤) . نسخه‌بخشی از کتاب معروف او است

آغاز: بسمله : اعلم ان من وضع علیه قلم التکلیف اذا التفت الی الحکم الشرعی فاما ...

انجام : ... یعلم حال الواقعه الواحده اذا کان احداً فی العلوم بالاحمال

او کلاهما تعبدیا هذا حال الاصول الثلاثه اعنی البرائة والاحتیاط والتخییر .

[۳۴۱۷]

دفتریست بخط نسخ قرن ۱۴ بدون رقم عناوین بقلم قرمز نگاشته شده است و انتهای نسخه ناقص است

قطع وزیری ۲۲ × ۱۵/۵ جلدتیماج مقوادارضربی برنگ عنابی سوخته . صفحات ۱۵۲
سطور ۲۰ کاغذ فرنگرشکری رنگ وآهارمهره شده
شماره ثبت دفتر قدیم :..

السرائر الحاوی لتحریر الفتاوی (عربی)

ازشیخ فخرالدین ابوعبدالله محمدبن احمدبن ادریس حلی (م ـ ۵۹۸). این کتاب با مستطرفات او به‌حساب سبکی رسیده

ذریعه ۱۲ : ۱۵۵ مشار : ۵۱۹ :

آغاز: بسمله : الحمدلله الذی خلق الانسان فعدله و علم البیان ففضله والبسه الایمان فجلله والهمه الاحسان ...

انجام : و لهذا کثرت العلوم بکثرة الرجال و اتصال الزمان و امتداد الآجال کاتب سپس چنین رقم کرده ...

وقع الفراغ منه والحمدعلی نعمة المتظافره والصلوة علی محمدالنبی صلی الله علیه وآله وعترته الطیبه والحمدلله رب العالمین

[۳۴۱۸]

دفتریست بخط نسخ حدود قرن ۱۲ و ۱۳ بدون رقم ونشان
عناوین بجوهر قرمز نوشته شده است واوراق ابتدائی وصالی گردیده است ودر بعضی ازصفحات قسمتها وشروع مطالب درحواشی ذکر گردیده است

قطع رحلی ۲۰/۵ × ۳۰/۵ جلد تیماج مقوادار ضربی زیتونی ـ صفحات ۳۵۱
سطور ۳۳ کاغذفرنگی آهارمهره نباتی رنگ شماره ثبت قدیم ۷۸۱۸۴ . جدید ۶۶۹۰:

نهایة الوصول الی علم الاصول (عربی)

ازعلامه حلی حسن بن یوسف مطهر. این کتاب در ۱۳ مقصداست و نسخهٔ حاضر بخشی از آنست

کشف الحجب: ۵۹۳ دانشگاه ۵ : ۱۷۴۲

آغاز: افتقر الی معرفة الاجزاء کذلك ولم یکف من حیث الترکیب وان...

انجام: لانا نقطع ان النبی ص والامه ارادوا احد هما لکنا جهلنا التعیین فتساقطا ووجب الرجوع کاتب چنین رقم کرده .

قد کتبه لنفسه حین احتیاجه الیه ولم یغیة احد الا الله سبحانه .... وسنه الف ومأیتن وسبع الماضی منی الهجرة النبویه (ص)

[۳۴۱۹]

نسخه ایست بخط نسخ احمد نورالدین الموسوی مورخ ۱۲۰۷. برگ اول مندرس ابتدای نسخه ناقص است و عناوین بجوهر قرمز نگاشته شده است ودر بعضی صفحات درحواشی توضیحاتی داده شده است
قطع رحلی ۳۰ × ۲۰ جلد تیماج مقوادار برنگ آلبالوئی سوخته صفحات ۴۴۰
سطور ۲۵ کاغذ فرنگی نباتی رنگ شماره دفترقدیم ۷۸۱۸۱ . جدید : ۶۶۸۶

مدارك الاحکام فی شرح شرایع الاسلام (عربی)

محمدبن علی بن الحسین بن ابی الحسن الحسنی الموسوی

در ص ۱۲۲٤ این فهرست نسخه‌ای دیگر از این کتاب یادشد . این نسخه از کتاب زکوة و ناقص است

آغاز: بسمله : قال المصنف قدس سره العزیز کتاب الزکوة ...

انجام: السابعه عصر ما رواه ابن بابویه بعدة اسانید معتبره عن ابی حمزه الثمالی قال قال الثالثة عشر ما رواه ابن بابویه ایضا فی الصحیح عن محمد بن عثمان العمری .. .

[۳۴۲۰]

دفتریست بخط نسخ ابن‌محمد حسن النجف‌آبادی براتعلی ۱۲۴۲ قرن ۱۳
عناوین بخط قرمز نوشته شده است وانتهای دفتر ناقص است وصفحات آبدیده ولی به‌سطور آسیب نرسیده است

قطع رحلی ۲۰ × ۳۰ جلد تیماج مقوادار مشکی صفحات ۳۵۸ سطور ۲۹ کاغذ فرنگی آهار مهره نباتی رنگ شماره ثبت قدیم ۷۸۱۸۰ . جدید : ۶۶۸۵

مفاتیح الشرایع (عربی)

ازمولی محسن کاشانی (م- ۱۰۹۱ - ه)

فهرست مجلس ٤ : ۹٤ و ۱۰ : ۳۸۲

درآغاز این نسخه فهرست کتابهای فقهی موجود درمفاتیح آمده

آغاز فهرست : هذا کتاب المفاتیح للفیض الاقاآخوند ملامحسن الکاشانی رحمة‌الله علیه و علی باقی الفقهاء الامامیه جلد ثانی مفاتیح الشرایع بسمله : من العادات والمعاملات کتاب مفاتیح الشرایع وفیه کتب ...

کاتب در پایان این نسخه رقم کرده‌است «کتبه اقل العباد محمد باقر بن محمد علی کرمانشاهانی وفرغت من تسویده یوم الجمعه ۲ شهر جمادی الاول فی عام سبعه‌عشر ومأتین والف الهجریه النبویه ...

[۳۴۲۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد باقر بن محمدعلی کرمانشاهی مورخ ۱۲۱۷ . جلد نسخه وبرخی ازبرگهای آخررا موریانه خورده .

قطع : وزیری ۱۵ × ۲۱ ج : تیماجی مشکی یکلا موریانه خورده صفحات ۴۷۰ . سطور: ۱۸ . کاغذ: فرنگی شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۱۸ جدید: ۶۶۸۳.

مدارك الاحکام فی شرح شرایع الاسلام (عربی)

محمد بن علی بن الحسین بن ابی الحسنی الموسوی

آغاز: بسمله : الحمدلله المحمود لآلائه المشکور لنعمائه المعبود لکماله المرهوب بجلاله الذی ارتفع شانه ...

انجام : تم المجلد الاول من کتاب مدارك الاحکام فی شرح شرایع الاسلام علی یدمؤلفه العبد ... وقد اتفیق الفراغ ..... محمدحسن النجف آبادی براتعلی ...

[۳۴۲۲]

نسخه ایست بخط نسخ این محمدحسن النجف آبادی براتعلی مورخ ۱۲۴۲ درپشت برگ اول یادداشتی وجود دارد که ممهور است و همچنین در پشت برگ آخر فهرست مصنفات مولانا محمدباقر مجلسی وفهرست بحارالانوار وجوددارد عناوین بخط قرمز مشخص شده است .

قطع رحلی ۲۰ × ۳۰ جلد تیماج مقوادار مشکی صفحات ۲۸۴ سطور ۲۸ کاغذفرنگی آهارمهره نباتی رنگ شماره ثبت قدیم ۷۸۱۷۹ ــ جدید : ۶۶۸۴۰

۱ ـ شرح تهذیب (ص ۱ ـ ۳٤ دفتر) **(عربی)**

= عجاله ، از مولی جلال دوانی بر تهذیب تفتازانی (بخش منطق) (نسخهٔ شمارهٔ ۱۸۳٤ نیز همین کتاب است) .

فهرست مجلس ٥ ـ ۳۱۸ ذریعه ۱۳:۱٦۳

آغاز: تهذیب الکلام توشیحه بذکر المفضل المنعام...

پایان: تسهیلا للضبط علی المبتدی .

این رساله بخط نسخ ابوالحسن بن عبدالله ، در ۱۱ رمضان ۹۵۲ نوشته شده است .

۲ ـ حاشیهٔ شرح تهذیب (ص ۷۰ـ۷۲ دفتر) **(عربی)**

ازغیاث الدین منصور بر شرح تهذیب ازدوانی (نسخه بالا) غیاث الدین منصور از آغاز این حاشیه (برطبق معمول خود در بیشتر حواشی) خرده گیری را بر دوانی آغاز کرده و گوید دوانی این خطبه را از خطبه استادش خواجه حسن شاه

بقال ـ در آغاز بر شرح تهذیب ـ خود برداشته است و چند سطر از آغاز شرح بقال راعیناً نقل کرده است .

نسخهٔ حاضر ناتمام و تنها اوائل حاشیهٔ دشتکی است . درذریعه از این حاشیهٔ غیاث الدین منصور بر تهذیب یادشده .

ذریعه ٦:٥٤

آغاز: بسمله بسمله اللهم ثبتنا علی الاقدار بغیاث الوری ... یقول الفقیر الحقیر غیاث المشهور بمنصور ان هذا شیء من تهذیب المنطق لتهذیب المنطق فی تهذیب المنطق وهو قانون تعصم مراعاته اذهان الناظرین عن وجوه خطاء وقعت لبعض الدوانی من القاصرین ...

پایان موجود: مظهر اسم الجلال الذی هو علم فی الضلال و الاضلال ... فلمسلك النظر اتساع ممنوع فی نطره .

این نسخه ناتمام و بهمان قلم شماره یکم است .

۳ - شرح تهذیب (ص ۷۲ - ۲۸٤ دفتر) **(فارسی)**

ازعصام اسفراینی بر تهذیب تفتازانی (بخش منطق) نسخه شماره ۳۳۷۲/٦

درحواشی این نسخه نوشته‌هایی بفارسی بدون نشان وبعربی بانشان«هندی» دیده میشود .

آغاز وپایان مطابق شمارهٔ ۳۳۷۲/٦(ص۱۲۲۰) .

[۳۴۲۳ - مجموعه]

دفتریست بەخط نسخ ونستعلیق بترتیب مورخ ۹۵۲ و ۱۰۶۳، شمارهٔ ۳ (شرح عصام) نستعلیق سلطان محمد دامغانی ومورخ ۱۰۶۳ وبقیه بخط نسخ ابوالحسن بن‌عبدالله ومورخ ۹۵۲ ... تاص ۳۶ دارای ص اول بەچند قلم زرولاجوردی است . ص اول دارای سرلوح کوچك مذهب است که درآن باسفیداب نوشته «کتاب حاشیه تهذیب جلالی» .

قطع : رقعی ۹/۵×۱۷ ج : تیماجی قرمز صفحات ۲۸۴ سطور : ۲۱و۱۶شماره ثبت قدیم ۷۸۲۵۴جدید ۶۷۵۸ .

شرح مشکوة (عربی)

حسن بن مهدی بن زین العابدین عطار سبزواری (۱) شاگردحاج ملاهادی سبزواری (م - ۱۲۸۹)-شاید بهپیروی ازاستادخود - نخست منظومهای درفلسفه (امور عامه ، جواهر و اعراض و الهیـات) سروده و پس از آن خود بشرح آن پرداخته است .

این کتاب در سه فن وهرفن‌دارای چند «زجاجه‌است» وهر«زجاجه‌مشتمل» برچند «مصباح» ومؤلف خود در بیت سوم و شرح آن به تقسیمات وعناوین کتاب اشاره کرده است .

بطوریکه مؤلف خود درپایان کتاب تصریح کرده بهنگامیکه درمازندران (دارالملك طبرستان) اقامت داشته با در دست نداشتن هیچ‌مرجـع،این شرح را بپایان رسانیده و در ماده تاریخ آن این بیت گفته است :

قد جاء للتا ریخ الهام‌الملك   هذا کتاب ینطق بالحق لك

وماده تاریخ فراغت از نظم مشکوه بر طبق مضمون شعرپایان ،این‌مصراع «مشکوتنامعدن‌انوارالحکم»است .

مؤلف این کتاب از استاد خود حاج مولی هادی سبزواری باعنوان استادنا الاعظم دام ظله یادکرده اما از منظومهٔ اودرفلسفه‌یادنکرده است .

منظومهٔ «مشکوة» با این ابیات آغاز میگردد :

الحمد لله علی نعمائه   صلوته لخیر انبیائــه

و آله الهادین للبریه   الی مفیض الانفس‌الزکیه

وبعدفادروا یا اولی‌التبصر   ان جئتکم بموجزمختصر

۱ - سیدالوزراء نوادهٔ قائم مقام فرزند میرزا علی مستوفی خراسانی پشت برگ اضافی نسخه،ترجمهٔ مؤلف را نگـاشته‌است . ونیز دربرگ اول نسخه نیزترجمهٔ اووتوصیف کتاب‌بخط دیگر دیده میشود.

نظمت هـذا فی الالهیـات جعلته الموسوم بالمشکوة
وهی زجاجات ثلث قدحوت بکثرة المصباح هذی نورت
تحوی لعدة من المصباح و نذکر الوجود فی افتتاح

پایان منظومه :

امر المعاد من یشأ ان یعلما فلیطلبن اسفار صدر الحکماء
و نختم الکتاب حامداً لما و فقنی للختم حمدا دائما
...جری لتاریخ الکتاب بالقلم مشکوتنا معدن انوار الحکم

آغاز شرح : بسمله الحمد هو الثناء علی الحسن کما ان الشکر هو الثناء علی الاحسان کما فی الصحاح ...

پایان: فلیطلبن اسفار صدر الحکمـاء فانه الکبریت الاحمر وسراج الله الازهر و نختم الکتاب ... و قد فرغت من شرح هذه الکلمات حین کنت بدار الملک طبرستان ولم یحضر نی کتاب انظر فیه عند الحاجه فی نقل او تایید او اضافه او نقـص علی ما فی المتن فان وجد فیه الناظر فیه سهواً او خطاء فلیعذرنی..مع ما کنت فیه من الابتلاء بمشوشات الخاطر .. قد جاء للتاریخ الهام الملک ـ هذا کتاب ینطق بالحق لك .

[۳۴۲۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مؤلف و نسخهٔ اصل است ، و مولف خود ، درمتن و حاشیه اصلاحاتی انجام داده در برخی از سطور خط کشیده شده‌است.

قطع: خشتی ۱۸/۵ × ۲۳ جلد : تیماجی قرمز صفحات ۲۸۶ سطور: ۲۳ کاغذ: فرنگی شمارهٔ ثبت قدیم: ۷۸۰۹۰ جدید ۶۵۹۱

تفسیر شاهی (فارسی)

از ابو الفتح الحسینی بن میر مخدوم از احفاد سید شریف گرگانی معاصر شاه طهماسب (۹۳۰ ـ ۹۸٤) ومتوفی در ۹۸٦.

وی سوره هایی از قرآن را که متضمن آیات احکام است بر مـذاق شیعی تفسیر کرده است . (در فهرست سپه این ابو الفتح با تاج السعیدی اشتباه شده)

نسخه‌ای که در زندگی مؤلف بسال ۹۸۲ نوشته‌شده‌در کتابخانه‌رضوی هست.
استوری نیز چندنسخه از آن در کتابخانهٔ بهار و آصفیه نشان‌داده‌است.

استوری۱۱۹۷ نشریه‌مرکزی۱ : ۹۲ ذریعه ٤:۳۷۷ فهرست‌سپهسالار۱:۱۲۹

آغاز : بسمله : فاتحه فاتحهٔ کتاب کتاب فصاحت باب و خطبه‌واضحه‌خطاب خطاب بلاغت .

انجام : آخر کلام‌درین مقام و تمام تفسیر آیات احکام ... واز شمایم‌ختامه مسك‌دماغ جان طالبان‌را معطر گردانید فی شهر ذی‌حجة الحرام سنه۹۸۵

[۳۴۲۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق و بقلم‌های گوناگون مورخ‌سنهٔ۹۸۵ ابتدای نسخه دارای لوح است نقاشی‌شده باقلم آب‌طلا وشنگرف وزنگار لاجورد وسفید است بعضی ازاوراق آبدیده وفرسوده است و عناوین برقرمزمشخص گردیده‌است

قطع۱۶ × ۲۴/۵ جلدتیماج مقوادار برنگ قهوه‌ای‌روشن ودارای عطف‌بهمان رنگ کی‌سیرتر صفحات ۴۰۶ سطور۲۳ کاغذ اصفهانی‌شماره ثبت‌قدیم ۷۸۱۶۲ جدید : ۶۶۷۷

اختیارات بدیعی (فارسی)

ازعلی بن الحسین انصاری المشتهر بحاجی زین العطار الحسینی

فهرست‌مجلس۶:۱۳۰ ، ۱۰:۷۹۸ دانشگاهٔ ٤ : ۷۱۵ مشار : ۵۷

آغاز مفردات : بسمله . رب سهل وتمم بالخیر الحمدلمن وفقناامداد حمد بی عدد و اعداد سپاس بی‌قیاس ...

انجام‌نسخه : و زخمهای‌تازه‌رانیز نیکوبود چون‌بر آن افشانند والله‌اعلم تم قسم‌الاول فی‌صباح‌یوم‌الجمعه خامس شوال‌سنهٔ ۹۹۷

[۳۴۲۶]

نسخه‌ایست‌بخط‌نسخ مورخ۹۹۶ ابتدای نسخه ناقص است و یادداشتهایی درپشت برگ اول وجوددارد وبرچندبرگ آغاز،فهرست مفردات‌ادویه نوشته‌شده

وهمچنین عناوین واسماء بجوهر قرمز مشخص گردیده است ودرحواشی بعضی اوراق توضیحاتی داده‌شده‌است وچند برگ نخست نسخه وصالی است

قطع وزیری ۱۳ × ۲۱ جلد تیماج مقوادار ضربی برنگ قهوه‌ای تیره صفحات ۷۳۰ سطور ۲۰ کاغذ سمرقندی نباتی رنگ شماره ثبت قدیم ۷۸۱۶۱ جدید: ۶۶۷۶

مرآة الظفر (فارسی)

= وقائع کردستان از ۱۳۰۶ ـ ۱۳۱۵ از صادق‌الملك .

ازآغاز نسخه اوراقی افتاده‌است .

آغاز موجود : که درچه موقع و درچه نقطه اتفاق افتاده دورازمنهٔ سابقه واصل کدام مملکت ...

انجام: عازم آذربایجان خواهد شد واگر حیات بـاقی ماند واقعات آتیه کردستان را برشته‌تحریر خواهم آورد ۲۶ شهرمحرم‌الحرام ۱۳۱۵ . چون‌این کتاب مستطاب رادرصرف بیست روز تحریر نموده...فرصت تحریر نداشتم ... حرره‌العبد الاقل‌الحقیر محمدحسن برازند. فی‌بیست ویکم شهرشعبان المعظم مطابق یکهزار وسیصدو چهل‌وشش هجری ۱۳۴۶

[۳۴۲۷]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمدحسن برازندهٔ ۱۳۴۶ چندبرگ ازابتدای نسخه افتاده‌است بیشترعنوانهادرحاشیه نوشته‌شده‌است وازص۴ الی ۴۷ قطع برگها کوچکتر (دراثر بریدن حواشی) شده‌است وبعضی‌ازاوراق هم‌وصالی گردیده است

قطع خشتی ۱۴/۵ × ۲۲/۵ جلدکالینگورمقوائی باعطف تیماجی برنگ آبی تندصفحات ۴۵۷ سطور ۱۷ کاغذ فرنگی‌سفید شماره ثبت‌دفترقدیم ۷۸۱۵۶ جدید: ۶۹۱۴

۱ـ تهذیب الوصول الی علم‌الاصول (ص۱ـ۱۱۹ دفتر) (عربی)

از حسن بن‌یوسف‌بن‌المطهر (علامه حلی (م‍ـ۷۲۶).

ذریعهٔ ۴:۱۱ ۵ـ۵۱۴ ۱۳ :۹۶ مجلس۷ : ۱۵۱ و ۹ : ۱۳ ، ۸۸ ، ۱۴۶ .

آغاز: بسمله: الحمدلله راقع درجات العارفین الی‌ذروةالعلا .

انجام : المعترض شانه‌الهدم لاالاستدلال و من حیث تحققه بذالك اذولیله مقام تدلیل‌المستدل ولاحجر فی‌الطریق وامافی الاصل والفرع معاوهو سوال‌لفرق ولیکن . . . کتابنا المسمی بنهایة الاصول فانه قد بلغ الغایة و تجاوز النهایه‌والله الموفق للصواب ...

۲ـ **ارشادالطالبین** (ص ۱۱۹ـ۱۲۵ دفتر) **(عربی)**

از شیخ‌مقدادالاسدی السیوری (م ـ ۸٦٦) شرح بر نهج‌المسترشدین علامه حلی . این نسخه گزیده‌هائی‌است ازاین شرح

رجوع شودبه کشف‌الحجب :۳۵۹ ذریعه۱:۱۵.

آغاز: علی جهه التعظیم و التبجیل فالوصف شامل للجمیل وغیره و بقیده بالجمیل‌خرج ...

انجام : . هذاالعواید من شرح نهج‌المستر شدین فی علم الکلام والشارح الشیخ‌الفاضل‌الکامل‌الشیخ مقدادالاسدی السیوری‌تغمده‌الله برحمته‌واسکنه‌جنته .

۳ـ **آداب البحث** (ص ۱۲۵ الی ۱۳۵ دفتر) **(عربی)**

ازشمس‌الدین محمدسمرقندی .

کشف‌الظنون۶۸فهرست مجلس ۹:۴۰۷

آغاز: بسمله . قال‌الشارح رحمه‌الله بعد المنه الواهب العقل هذه الرسالـة فی‌آداب البحث یحتاج‌الیها کل متعلم لتکون حافظه‌له فی‌البحث من‌الضلاله ...

انجام : یقول‌هذاالمنع‌لایضرنالانه لوکان ذلك التقدیر ثانیاً فی‌نفس‌الامولتم مادذکرناوان للم‌یکن یلزم‌العلیة‌وبهایصل‌القصود کمامر تمت‌الرساله‌بعون‌الله تعالی.

درص۱۳۷ شعری منسوب‌به‌شیخ‌الرئیس وجوددارد.

۴ـ **حاشیه شرح آداب‌البحث** (ص ۱۳۸ الی ۱۴۹ دفتر) **(عربی)**

ازمحمد حنفی تبریزی(م‌ـحدود۹۰۰) برآداب البحث‌عضدی .

کشف‌الظنون ۱ : ۶۹ دانشگاه ش۱۵۲۲/۴ و ۳۳۴۶/۹و۴۵۱۷/۳

آغاز: بسمله: لك‌الحمد جعل‌الله تعالی مخاطبا تنبیهاعلی‌القرب ولان اللایق بحال‌الحامد ان‌یلاحظ‌المحمود اولاحاضرا وشاهدااثم بحمده واستبان‌منه‌وجه تقدیم قوله لك‌علی الحمدوان‌كان المقام لكونه مقام الحمد یقتضی تقدمه ولصح‌ان یكون التقدیم للتعظیم والشرف وان یكون لتاكیدالاختصاص المستفاد من كلمة‌لا ....

انجام : اذاكان كل دلیل عقلی‌یقینیا وكل‌دلیل نقلی عیناً وكلتاالمقدمتین غیرواقعه وایضا اللزوم معتبر فی‌مطلق الدلیل المتناول ... فكیف یكون العقلـی ملزوما والنقلی‌غیرملزوم وبالجمله الفرق لیس‌علی ماینبغی ولنختم الكلام‌علی‌هذا القدرلئلاینجر الی‌الاملال والی‌الله‌تعالی المرجع والمآل.اعلم‌ان‌الحواشی المنسوبه الی‌المحقق‌الشریف‌قدس سره‌لهذاالرسالة..لم‌نلتزم‌نقلهاووقع‌بعض‌تقریراتناموافقاً... فتامل‌وانصف فان‌وجدته حقافاتبعه والافاصلحه فان‌الله لایضیع‌اجرالمحسنین .

در صفحهٔ ۱۴۹ شعری بقلم‌حاجی محمد علی و صفحهٔ ۱۵۰ یادداشت ناقص وجود دارد .

۵ـ شرح آداب البحث (ص ۱۵۲ الی ۲۴۰) **(عربی)**

از كمال‌الدین مسعود شروانی‌بر آداب‌البحث‌شمس‌الدین‌محمدسمرقندی همین فهرست‌ص۱ دیده‌شود .

آغاز: بسمله: الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی‌رسوله...وبعد فقدقال‌الامام المحقق والهمام المدقق سلطان‌الحكماء المتأخرین جامع جمیع فضائل العلماء المتقدمین‌مولانا شمس‌الملة و الدین السمرقندی تغمده الله بغفرانه واسكنه . . .

انجام : التعریف بما ذكرتم لتحقق الوجود الذهنی فیه‌فان قلت لایجوز ان‌یكون للمعدوم وجودفی‌الذهن والایلزم ان‌یكون له‌وجود فی‌الخارج لانه‌اذاكان موجوداً فی‌الذهن .

[۳۴۲۸ـ مجموعه]

دفتریست شامل پنج رساله بخط نسخ ونستعلیق وقلمهای گوناگون که درحدود قرن ۱۲ نوشته شده دراکثر صفحات آبدیده گی دیده میشود ودرپشت برگ اول یادداشتها ومهرهایی است با نشهای مختلف عناوین بجوهر قرمز نگاشته شده است وبعضی صفحات حاشیه نویس گردیده است شمارهٔ ۵۹۱ ناقص است وشمارهٔ ۳ دیباجه ندارد .

قطع خشتی ۱۲/۵ × ۱۷/۵ جلد تیماجی برنگ سیاه دارای عطف تیماجی قهوه‌ای رنگ صفحات ۲۶۰ سطور مختلف کاغذ اصفهانی نباتی رنگ شمارهٔ ثبت قدیم ۸۷۲۰۷ جدید : ۶۷۱۲

۱ ـ استصحاب (ص ۱ـ۱۱۷ دفتر) (عربی)

تقریرات درس اصول شیخ مرتضی انصاری ازشیخ غلامعلی بهبهانی (قرن ۱۳) که ازمبرزترین شاگردان شیخ زین العابدین مازندرانی (بنوشته تهرانی) وجد خاندان ارگانی است .

در اعلام الشیعه ترجمهٔ وی وفرزندش شیخ علی بهبهانی که درخوزستان ریاست ومرجعیه تقلید داشته وشیخ محمدحسین (مـ ۱۳۳٤) فرزند دیگرش آمده . وی از شاگردان سیدمحمد حسین شهرستانی نیز بوده وبرخی از مؤلفات اورانوشته است

رجوع شودبه اعلام الشیعه (نقباء) : ۱٦٦۰ (الکرام البرره) : ۲۰۰

آغاز: بسمله ، المسئله الرابعه فی الاستصحاب وقدعرف بتعاریف ...

انجام : الشك باسرهامع مراعات الاختصار والاجتناب عن الزواید والتکرار عن زلاتنا انه عزیز غفار .

۲ ـ تعارض الدلیلین (ص ۱۱۸ـ۱۵۸) (عربی)

تقریرات درس اصول شیخ مرتضی انصاری ونویسنده تقریر حاج شیخ غلامعلی بهبهانی نیای دانشمند خاندان ارگانی است (م درحدود ۱۳٤۰)

رجوع شودبه ذیل شمارهٔ ۱ دفتر حاضر .

آغاز: بسمله البحث فی تعارض الدلیلین وهو عبارة عن تنافی مدلولیهما ...

انجام: والحمدلله علی ماتیسر من تحریر هذه المسائل واصلی واسلم ... حرره الاحقر حسن الیزدی فی ماه رجب المرجب ۱۳۳۹ .

[۳۴۲۹ - مجموعه]

مجموعه ایست بخط نسخ حسن یزدی مورخ ۱۳۲۹ عناوین قرمز نوشته شده است ودر بعضی ازصفحات متن به حاشیه رفته است

قطع خشتی ۲۱/۵ × ۱۵/۵ جلد تیماجی ضربی آلبالویی صفحات ۱۵۷ سطور ۲۰ کاغذ فرنگی نباتی رنگ شماره ثبت قدیم ۷۸۱۷۷ ، جدید : ۶۹۲۵

۱ - مشارع الوصول الی نهایة المحصول **(عربی)**

محمدتقی بن حسینعلی الهروی (م - ۱۲۹۹) دارای یك مقدمهٔ وچهار باب باب اول درمبادی لغوی کلامی دردومنهج وهرمنهج در ٤ مطلب وهر مطلب دارای چند «مشرعه». نسخه حاضر تنها باب اول است تااواخر منهج ۲ ومؤلف بیش ازاین ننوشته

اعلام الشیعه (الکرام البرره) : ۲۱۲-۲۱۵ و ص ۱۲۷۹

آغاز: بسمله الحمدلله الذی اوضح مشارع الوصول الی نهایه المحصول وافصح عن معالم الفروع جوامع الاصول والصلوة والسلام ...

انجام: وان لزم الظن بالتمکن فی الاول لزم فی الثانی ایضاهذا ثم ان الدلیل علی المذهب المختار ظـاهر ممامر فی البحث السابق . . . فلا حاجة الی التطویل هنا جف قلمه الشریف . . . وقدتمت قدتمت النسخه . . . علی ید .. اقل الخلیقه بل لاشیٔ فی الحقیقه علی بن غلامعلی البهبهانی عفی الله عن جرائمهما بالطافه الخفیه .

۲- تحقیق الادله (ص ۲۴۰-۲۶۱ دفتر) **(عربی)**

ازسید محمد حسین بن محمد علی مرعشی شهرستانی (م- ۱۳۱۵ یا ۱۳۱۶)

این کتاب درمباحث طرق ظنی وقطعی (ازمسائل اصول فقه) است وتألیف آن‌در ۱۲۸۱پایان یافته

ذریعه ۳ : ٤٨١ فوائد الرضویه : ٥٠٠

آغاز : بسمله ، الحمدلله والحمدحقه کمایستحقهٔ والشکر لدعلی نعمه‌العظیم کماهوحقه‌والسلام علی‌خیر ...

انجام :ذلك‌ختام‌ماارد ناتحریره فی‌هذه‌الوریقات‌جعله‌الله‌تعالی‌ذریعةً ..آمین رب‌العالمین .کاتب‌سپس رقم کرده : قدفرغت‌من‌استنساخه‌للاخ‌الاعزسیدی‌واستادی. واناتراب‌اقدام‌الطلاب الجانی ابن‌غلامعلی البهبهانی دام ظله مهدی‌دام‌توفیقه. . .

۳ـ مصرف خمس (ص ٤٦٦ـ٤٦٩ دفتر) (عربی)

ازعبدالرحیم بن محمد علی شوشتری . وی ایـن مسئله را (که بخشی از کتاب خمس است) به امر استادش‌حاج شیخ‌غلامعلی‌بهبهانی (مذکور درص۱۲۹۱ فهرست حاضر) تحریر کرده ودر۱۲۹۷ پایان داده است .

آغاز بسم : المسئلة‌التاسعه فی تحقیق‌معرفته‌ای‌معرف‌الخمس‌فی‌زمان ...

انجام : منهم کالاعمی والزمن و اولی‌الاسقام و العاجر من‌الارمال و الایتام وقدحررت‌المسئله. .بامرشیخنا و اناالاقل‌خادم‌خدام العلماء عبدالرحیم‌بن‌المرحوم محمدعلی‌الشوشتری تجاوز . . . الیوم‌الثالث‌من شهر جمادی‌الاول ۱۲۹۷

[۳۴۳۰ ـ مجموعه]

مجموعه‌ایست بخطوط نسخ‌ونستعلیق‌شکسته(شمارهٔ۱و۲ نسخ‌وبترتیب ازعلی‌بن غلامعلی البهبهانی‌و(برادرش)مهدی.شمارهٔ۳ ازعبدالرحیم‌بن‌محمد علی شوشتری (در۱۳۰۱ـ۱۳۰۲ و۱۲۹۸ نگاشته شده‌است کنارواوراق‌آسیب دیده‌است ودرصفحهٔ۴۶۱ یادداشتی بنقل از مؤلف وجوددارد .

قطع : خشتی۱۹×۱۴جلد مقوا باعطف‌تیماجی‌قهوه‌ای رنگ صفحات :۴۶۳سطور: ۱۸ و ۲۲ مختلف‌کاغذ فرنگی زردرنگ شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۱۷۶ جدید: ۶۹۲۴.

مرصادالعباد

(فارسی)

ازنجم الدین‌دایه رازی (م ـ ٦٥٤)

کشف الظنون : . مشار : ۱۴۳۰ مجلس ۲ : ٤٢٦ و ٦:٩٧ ـ ٩٧

آغاز: ارباب طریقت و بیان سلوك چه خبراست ...

انجام: درآن حرفت و صنعت خویش هرفکر نیت چنان کنند کـه این شغل از برای بندگان خدای میکنم بدین حرفت محتاج باشند به اقتضاء .

[۳۴۳۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ حدودقرن ۸ـه بدون رقم و نشان وبا دوقلم نگاشته شده‌است ابتدا وانتهـای نسخه نـاقص‌است عناوین باقلم قرمز نوشته شده واکثراوراق وصالی وسطور آسیب دیده وافتـاده است و دراکثر اوراق در حواشی یادداشتهائی وجود دارد.
قطع : وزیری ۱۷/۵ × ۲۶/۵جلد تیماجی ومجدول برنگ طلائی صفحات : ۳۶۸ سطور مختلف‌کاغذ سمرقندی نباتی رنگ شماره ثبت قدیم ۸۷۱۷۵ . جدید :۶۹۲۳

حدائق‌السحر

(فارسی)

ازرشیدالدین و طواط .

مجلس۳:۱۲٤و۱۰، ۹۳، ۲۸٦،۳۹٤و٤۹۰

آغاز: بسم الحمدلله علی ما افاض علینا من نعمه‌المترعه ...

انجام: فرغ من تحریر هذا الکتاب اضعف عبادالله و اقل خلق‌الله ابوحامد محمدبن ابی‌حامد فی‌عاشر رمضان ثمان سبعین وسبع مایه .

[۳۴۳۲]

دفتریست بخط نسخ ابوحـامد محمدبن ابی حامد مورخ ۷۴۰ .
پشت‌برگ اول‌سروی‌بازمینه طلائی‌وجوددارد که دروسط آن«کتاب‌العروض» نگاشته‌شده است وصفحه اول‌دارای سرلوح طلائی‌وتمام صفحات دارای جدول‌نیزمیباشد عناوین بجوهر قرمز یا باهمان مرکب مشکی ولی درشت‌تر نگاشته شده است و برگ اول و آخر وصالی گردیده است .

قطع : رقعی۱۹ × ۱۲/۵ جلد مقوا با غطف تیماج فرسوده صفحات ۱۲۶ سطور ۱۵ کاغذ سمرقندی‌ضخیم نباتی رنگ شماره ثبت‌قدیم۷۸۱۷۳ جدید :۶۹۲۱

تذکرة‌الشعراء (فارسی)

ازدولتشاه بن علاءالدین بختشیاه بن‌ارغون‌شاه الغازی‌سمرقندی (قرن۹ـ هـ)

فهرست مجلس ۲ : ۱۹۱ استوری۱:۷۸۵

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم تمم بالخیر تحمیدی که شاهباز بلند پرواز اندیشه سباحت در ...

انجام: پاینده ومدام داراد بحق محمد و آله الامجاد مؤلف این تذکره اقل العباد دولتشاه بن علاءِ الدوله بن بختیشاه بن‌ارغونشاه الغازی السمرقندی‌اصل تمت‌الکتاب بعون الملك الوهاب .

[۳۴۳۳]

دفتریست بخط نسخ‌کاتب معلوم نیست حدود قرن ۱۰ و بدوقلم نگاشته شده است و از صفحهٔ۱ الی۹ وص۷۳ـ۸۵ وص‌آخرنونویسی گردیده است .

اکثر برگها وصالی‌شده‌وسوخته وآب دیده است ودر حواشی‌بقلمهای‌مختلف توضیحاتی داده شده است وعناوین بقلم قرمز نگاشته شده است .

قطع :وزیری ۱۸/۵ × ۲۵ جلدضربی‌تیماج مقوادار برنگ‌عنابی سوخته وصفحات۳۹۲ سطور۲۲ کاغذ اصفهانی زردرنگ شمارهٔ ثبت قدیم۷۸۱۷۴ جدید :۶۹۲۲

شرح معلقات سبع (عربی)

ازابوعبدالله حسین‌بن احمد الزوزنی متوفی ٤٨٦ .

نسخه حاضر چند برگ ازآغاز را ندارد .

معجم المطبوعات : ۹۸۲ مشار : ٥٦٤ .

آغاز: الیه فراها مقبله و مدبرة فلماالبسن‌ثیابهن ...

انجام: تم القصاید السبع بشرحهامن املاء القاضی الامـام السید الزاهد ابوعبدالله الحسین بن‌احمد الزوزنی رحمةالله علیه رحمة واسعه .کاتب‌سپس‌افزوده :

تم الکتاب السبعیات بعون‌الله و حسن توفیقه علی یدالعبد الضعیف الراجی رحمة ربه محمودبن محمدبن محمود .

[۳۴۳۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمودبن محمدبن محمود حدود قرن ۷
ابتدای نسخه ناقص است وصفحات ابتداء نسخه‌وصالی شده است‌واوراق دیگر آب‌دیده است وعناوین بقلم دیگر (مشکی وقرمز) نگاشته شده است
قطع رقعی ۱۳/۵ × ۱۸/۵ جلد مشکی و تیماجی صفحات۳۰۲ سطور مختلف کاغذ سمرقندی‌ضخیم وزرد رنگ
شماره ثبت قدیم ۷۸۱۷۲ . جدید :. ۶۹۲۰

روضة‌الصفا **(فارسی)**

از محمدبن‌خاوندشاه معروف به‌میرخوند (این نسخه‌جلد۵ کتاب‌است)
مجلس ۶ : ۲۵۷ وهمین فهرست : ۴۵۷ ـ ۴٦۱ . (نسخه حاضر ناقص‌است)

آغاز: عبارت ازوست هر چند در جملهٔ اول بعضی از حالات یافته شمهٔ گزارش‌یافت ...

انجام : خواجه علی مؤید بارشاد ملهم توفیق روی بآستان فرخنده نشان آورد ... لله‌الحمدوالمنه که‌این‌مجلدبخیروخوشی‌باتمام‌رسیده‌صورت‌اختتام‌پذیرفت ... این فقیر کم‌بضاعت در اندك فرصتی قریب بدویست وچهل جز ومنصف شد بفیض فضل‌الهی والحمدلله رب‌العالمین

[۳۴۳۵]

دفتریست‌بخط‌نسخ قرن ۹یااوائل‌قرن۱۰ـهـ
عناوین‌بجوهرقرمزنوشته شده است.ابتدای نسخه‌ناقص‌است‌کناربرخی‌ازاوراق آبدیده است وصفحه آخر مهر شده است . درپشت برگ‌آخر یادداشتی باعنوان « هوالفتاح‌العلیم » وجود دارد
قطع رحلی ۳۴/۵ × ۲۵جلد مقوا تیماج برنگ مشکی ودارای ترنج‌ونیم‌ترنج ـ ولچکی صفحات ۳۷۰ سطور ۲۷کاغذ سمرقندی شکری‌رنگ‌آهارمهره شده
شمـاره ثبت دفتر قدیم۷۸۱۷۱ . جدید . ۶۹۱۹

روضةالصفا (فارسی)

مجلد ٦ از کتاب روضةالصفاءمیرخوند .

آغاز: ومتابعت امیرزاده عبدالله متنفر شده ودل برمخالفت قرارداده

انجام: سلطان ابراهیم درنظرش ...... وبا امیرعبدالله خواجه متفق شده

[۳۴۳۶]

دفتریست بخط نسخ قرن ۱۲ یااوائل۱۳ـه بدون رقم ونشان
ابتدا وانتهای نسخه ناقص است برگ اول وصالی گردیده وعناوین بخط قرمزمشخص شده است
قطع رحلی۲۰ × ۲۸/۵ جلدتیماج مقوادار بادامن برنگ عنابی‌سوخته‌صفحات۷۴۷
سطور ۲۴ کاغذ فرنگی شکری رنگ شماره ثبت قدیم ۷۸۱۷۰ جدید۶۹۱۸

تفسیر قرآن (فارسی)

از یعقوب‌بن عثمان غزنوی چرخی (م درحدود ۸۵۰).این تفسیر کامل (از فاتحه تاناس) است ودرلاهور به‌چاپ رسیده. کهن‌ترین نسخه آن مورخ ۸۳٦ در بادلیان (شمارۀ۲/٦٤۸) موجوداست . نسخه‌های نیز در دارالکتب قاهره ، موزۀ بریتانیا ومدینه هست .

رجوع‌شود به فهرست نسخه‌های خطی‌فارسی از احمد منزوی : ۱۹ ـ ۲۰ استوری ا : ۱۱۹۳ ونشریۀ کتابخانه مرکزی دانشگاه شماره یکم (ترجمه بخش تفاسیر استوری بقلم عباس اقبال):۹۲.

آغاز: بسمله،لك الحمدیامن بیده‌الملك ...وبعد فیقول العبدالفقیر...یعقوب ابن‌عثمان بن‌محمودبن‌محمدالغزنوی ثم‌الچرخی ثم‌الشیزری [در نسخه : رحمه‌الله تعالی] قدالتمس منی ...

پایان: وازحقیقت هیچ‌نصیب ندارندومریدان راازخوردن‌حرام بازنمیدارند ومنع نمیکنند نعوذ بالله من ذلك .

[۳۴۳۷]

نسخه ایست بخط نستعلیق بدوپر ازغلط ملالطیف بن‌ملارئوف‌ساکن صقع ده‌داناومورخ ۱۲۷۱. پشت یك برگ اضافی آخر نسخه یك «حرز» بخط کاتب نوشته شده .

قطع :۱۷×۲۳ ح : مقوای مندرس سفید وچرکین، باعطف ازپارچه بهمین گونه ، صفحات ۲۵۴ سطور، ۱۳–۱۵، کاغذ : فرنگی‌سفیدشماره ثبت قدیم۷۸۴۳۸ جدید : ۶۹۷۳

نخبة التصریف (فارسی)

ازحسین حسینی (بنوشته صدر نسخه‌بخط دیگر) . از برخی ازقسمتهای کتاب پیداست که از عربی ترجمه شده است .

آغاز: بسمله بدان‌بدرستی که‌کلمات عرب ازسه قسم بیرون نیست ...

پایان: وباقی معتلات رادرصدد بیان نیستیم که دراین رساله غرض جمع بعضی ازفوائدو برخی ازقواعدواجبهٔ لازمه [است] که نزدیك بفهم مبتدی‌باشد وقد تم الکتاب‌بقوة الملك الوهاب .

[۳۴۳۸]

نسخه ایست بخط نستعلیق،قرن ۱۴ تا اواخر ۱۳ ـ ه درصدر نسخه نام کتاب ومؤلف بقلم نسخ‌وقرمز نوشته‌شده

قطع : نیم خشتی ۱۲/۵ × ۲۰ ح:مقوای چیتی‌باعطف وگوشه تیماج قهوه‌ای صفحات: ۶۴ سطور : ۱۱ شماره ثبت قدیم ۷۸۱۴۶ جدید ۶۹۰۴ .

منتخب اللغات شاهجهانی (فارسی)

ازعبدالرشید حسینی تتوی

این کتاب در تهران وهند بچاپ رسیده است

فهرست‌مشار : ۲۸۳۵ .

آغاز: بسمله، ستایش وسپاس ملکی که تذکار آلای بی‌احصاء ونعمای بی...

انجام : الیاء مع‌الیاد یوی بضم یاء درذیل‌نسخه رقم‌شد .

یافته اتمام بعهدشهی-ازحق وازخلق جهان آگهی- سلطنت آرای وممالك ستان - شاه جهان ثانی صاحب‌قران-ازپی‌تاریخش بی‌قال وقیل- گفت خردمنتخب بی‌بدیل .

[۳۴۳۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق ۱۲۰۸ بدون رقم ونشان صفحات وعناوین بخط قرمز نوشته شده است برگ اول وآخر وصالی گردیده است ،

قطع خشتی ۱۸ × ۲۷ جلد تیماج مقوادار برنگ قهوه‌ای ودارای جدول وکمندضربی صفحات ۶۴۲ سطور ۱۹ کاغذ فرنگی نباتی دنگ شماره ثبت قدیم ۷۸۱۶۹ .جدید: ۶۶۸۲

۱- حاشیه برحاشیهٔ تهذیب منطق (ص۱-۱۱۶) (عربی)

از محسن‌بن محمدطاهر قزوینی نحوی و در ۱۱۹۹ تألیف شده .

ذریعه ۱٦ : ٦۲

آغاز بسمله: الحمدلله الذی خلق فسوی، والذی قدر فهدی ، والذین صور فـاحسن ...

انجام : التی یعول فی فهم مسائله علیها و من‌الزوایدالتی لاغنی‌عنها ومن الاستدراکات ... و قد شرعت فی جمعه الاول فی شهر شعبان‌المعظم من سنة‌تسع وتسعین‌و مائه‌والف‌من‌الهجرةالمقدسه وتم فی‌اول شهر رمضان‌المبارك فی‌هذه‌السنة . . . و انـاالجانی محمد رضا بن احمد غفرلهما قدتم فی شهر ربیع المولود فی سنه ۱۲٦۱!

۲ - حاشیه برحاشیه تهذیب (ص۱۲۲-۲۱۰دفتر) (عربی)

از مولی‌نظرعلی‌بن محسن الجیلانی (قرن۱۳-هـ).ذریعه٦:٦۲

آغاز: بسمله سبحانك اللهم یامن کل المنطق عن رسمه الناقـص فضلاعن حده‌التام...

انجام : فی قولنا ان کانت الشمس طالعه هو طلوع الشمس والمعنی ان طلوع الشمس یستلزم وجود النهار . . . وصنفه مولانا الکامل الفاضل المترجی الی رحمه ربه الغنی نظر علی بن محسن الجیلانی رب ارحمه . ۱۲٦۱

[۳۴۴۰ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق محمدرضا بن احمد مورخ ۱۲۶۱

برگ اول و آخر ممهور و بین شمارهٔ ۲۹۱ چند برگ سفید موجود است عناوین بجوهر قرمز نگاشته شده است در حواشی بعضی از صفحات توضیحاتی داده شده است و صفحه ۷۱ و ۷۳ و ۷۵ و ۷۸ و ۸۱ و ۹۳ و ۹۴ شماره ۱۰ دارای جدول است .

قطع : خشتی ۱۵/۵ × ۲۱ جلد تیماج قهوه‌ای کمرنگ ضربی و دارای جدول صفحات ۲۱۰ سطور ۲۱ کاغذ فرنگی شکری رنگ شماره ثبت قدیم ۷۸۱۶۸ جدید ۶۶۸۱

مآثر الملوك **(فارسی)**

از خواندمیر (غیاث‌الدین محمد بن همام) مؤلف حبیب‌السیر

خواندمیر در این کتاب سخنان سلاطین و بزرگان ایران را گردآوری کرده .

رجوع شود به مقدمهٔ حبیب‌السیر (چاپ خیام) بقلم استاد جلال همایی

آغاز: بسمله ، زیب صفحات ابواب خالصة البرکات سلاطین کامکار فصاحت صفات و خواقین رفیع . . .

انجام :

. . . الهی باد منصور بتدبیرش ممالك گشته معمور

دعای نیك خواهانش قرین باد سعادت یار و بختش همنشین باد

و الحمدلله رب العالمین .

[۳۴۴۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳ ـ ه بدون تاریخ ورقم .

عناوین بجوهر قرمز نگاشته شده است و درپشت برگ اول یادداشتی از عبدالله انفاسی وجود دارد و ذیل نسخه برگ آخر تعمداً پاك شده است .

قطع رحلی ۱۹/۵۰ × ۲۹ جلد تیماجی ضربی برنگ قهوه‌ای‌روشن . صفحات ۱۲۸ سطور ۲۰ کاغذفرنگی نباتی‌رنگ شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۱۵۷ جدید ۶۹۱۵

ترجمهٔ اشارات **(فارسی)**

ترجمهٔ الاشارات والتنبیهات شیخ‌الرئیس ابن‌سینا است .

نگارندهٔ ترجمه شناخته نیست . این ترجمه بسال ۱۳۱٦ ش بکوشش سید حسن مشکان طبسی در تهران به چاپ رسیده .

فهرست‌مجلس ۲ : ٥٤ فهرست نسخ‌مصنفات‌شیخ ازمهدوی :۳۷ذریعه ٤ :۷۸ فهرست‌مشار : ۱۰۲ ، ۳۹۳ و ۱۷۸٦

آغاز منطق : ناقص ... فصل بیست و یکم در پیدا کردن عکس فصل بیست ودوم در آغاز قیاس فصل بیست‌وسیم‌اندرپیدا کردن احوال قیاس .

انجام منطق: و هیچ لفظ مشترك بکار شده است یانه و مقدمـات راست هستندیانه‌هر آینه دانسته شود که‌نتیجه‌راست‌هست یانه‌وچون آنچه در این کتاب بیان خواستیم کرد تمام شد سخن را بسپاس خدای بخشنده خردختم کنیم .

آغازطبیعی: بسمله : سپاس‌آنخدای‌را که‌آفرید گارجهانست و بخشنده‌عقل و جانست بهترین‌چیزی که عاقل اختیار کند و در آن رنج برد شناخت باری جل جلاله است و دانستن ...

انجام‌طبیعی: که وی نیز بدیگران بهمان سیرت سپرد پس اگر این‌علم فاش کنی و ضایع گردانی خدای تعالی میان من‌وتو و کفابالله و کیلا .

[۳۶۴۲]

دفتریست بخط نستعلیق . قرن۱۱ ــ هـ

کنار برگ اول و دوم وسوم و برگ‌آخر بخش اول (منطق) وصالی‌شده‌است وبه‌سطور آسیبی نرسیده است . عنوان ها با جوهرقرمز نوشته شده است و درصفحه‌چهارحاشیه‌ایست بقلم‌مولی‌علی نوری . ودر بخش‌دوم که‌در باب طبیعیات‌است بعضی‌حواشی‌راموریانه‌خورده‌وبرگ آخرهم وصالی‌شده‌است ،

قطع خشتی ۲۱/۵ × ۱۳ جلد تیماجی قرمز رنگ‌سیر صفحات ۲۴۶ و سطور۲۳ کاغذ اصفهانی شکری رنگ شمارهٔ ثبت‌قدیم ۷۶۵۱۴ جدید:۶۳۶۹

مشکوة‌الانوار فی غرر الاخبار **(عربی)**

ذیل مکارم الاخلاق رضی‌الدین ابونصر حسن بن‌الفضل الطبرسی ـ پسر طبرسی صاحب مجمع‌البیان. (کشف‌الحجب : ۵۲۳ مجلس ٦ : ٤٠ و ٤٢٦٧)

آغاز: بسمله الحمدلله اهل‌الحمد وولیه و منتهی الحمد و غایته نحمده علی ما هدینا من‌الحق الی حجته و ارشد نا من‌الدین الی جادته والصلوة علی سید بریته...

انجام : لایرث فقد ختم عمله بمعصیته قال رسول الله صلی‌الله علیه وآله من لم یحسن وصیته عندالموت کان نقصا فی مروته و عقله وصلی‌الله علی سیدنامحمد و آله‌الطاهرین الطیبین الاخیار الابرار و سلم تسلیما کثیرا تمت‌الکتاب بعون‌الله الملك الوهاب فی سابع شهر ربیع‌الاول سنه۱۲۵۳. کاتب‌چنین‌رقم کرده‌است : حررت بخط الفقیر الحقیر المذنب جوادالموسوی‌الخلخالی .

[۳۶۴۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ جواد موسوی خلخالی مورخ ۱۳۵۳

ازص۱۱۸ الی ۱۶۰ نوع کاغذ فرق کرده و نازکتروبرنگ زرد سیر است و عنوان برگ اول بقلم درشت نگاشته شده است.

قطع خشتی۱۵ × ۲۱جلد تیماجی مشکی شمارهٔ صفحات ۲۶۰سطور مختلف ۱۸و۲۱ کاغذ فرنگی و برنگ نباتی و زرد سیر شماره ثبت دفتر قدیم ۷۴۱۳۱ شماره ثبت دفتر جدید:۶۵۱۱

۱ ـ **الدرالنظیم** (ص۱ـ۲٤۲دفتر) **(عربی)**

بگفته چلبی این کتاب از ابو عبدالله محمد بن‌احمد معروف به‌ابن‌الخشاب است اما در ذیل نسخه‌نام یافعی آمده‌است .

کشف‌الظنون : ٤٨۱ ـ ٤٨۲ فهرست دانشگاه ۱ : ۱۰۷ ـ ۱۰۸

آغاز: بسمله : الحمدلله‌الذی اطلع من آفاق کتابه‌العزیزمنیرات اوضاع ـ الغرر ... وبعدفان‌الله سبحانه‌و تعالی جعل کتابه‌العزیز للادواء شفاء ولصلی القلوب

جلاء فهو النور الذی لایشبهه نور والبرهان الذی تشفی به النفوس وتشرح به الصدور فرأیت ان اجمع فی هذاالکتاب بین الکتاب البرق اللامع والغیث الهامع تألیف القاضی ابی بکر اللسانی و بین کتاب فیه خواص الایات من القرآن و فواتح السور للامام ابی حامد حجة الاسلام الغزالی وسمیته بالدر النظیم فی فضایل القرآن العظیم والایات والذکر الحکیم...

انجام: وهی رقیة لکل وجع اذا تلیت علیه واذا مرض احد فعوذه بالمعوذتین فاذا کان مرض الموت لنفث علیه و النفث النفخ دون ریق...ویامن من شره...ابداً.

تم کتاب در النظیم فی فضایل القرآن العظیم للشیخ الامام الربانی عفیف الدین عبدالله بن اسعد الیافعی رحمه...تعالی ورضی عنه فی ذی قعدة عام تسعمایه

۲- خلاصة الحکمة (یا) خلاصة الطب (ص۲-۳۶۲ دفتر)

دارای ۱۹ فصل است فصل اول درقوتهای بدن وفصل ۲ تا ۱۸ دراعضاء بدن وفصل ۱۹ در غذاها ودواهاست.

این کتاب بااین نام درفهرست فونان نیامده.

آغاز: بسمله : بدانکه آدمی مرکبست ازین جسد محسوس و روحی غیر محسوس که حکماآنرا نفس ناطقه میگویند و بدن مرکبست ازخاك وآب وهواء وآتش واین چهاردرهرعضوی ازاعضاء...

انجام: هلیلهٔ زرد افسنتین ادویه دردو... ابهل... قرنفل... مرزنجوس.

[۳۴۴۴]

مجموعه‌ایست بخط نسخ و نستعلیق شمارهٔ ۲ بدون تاریخ و درانتهای نسخه شماره ۱ تاریخ ۹۰۰ ذکر گردیده‌است ورنگ با قلم دیگر نگاشته شده‌است.

درپشت برگ اول یادداشتهای زیادی حاکی ازتملك وتاریخ تولد بچشم میخورد عنوانها بقلم درشت‌تر وصول وذکر بعضی ازمسائل بقلم قرمز نگاشته شده‌است ودرشماره یك درحواشی یادداشت‌های مختلف وروایت هاوعزایم گاه بفارسی نگاشته شده‌است وتاصفحهٔ ۶۲ ادامه داردو بیشتر

صفحات وصالی گردیده استوانتهای نسخه شمارهٔ۲ افتادگی ونقص‌وجوددارد ودر برگ آخر یادداشتهائی بنظم‌ونثروهمچنین دستوراست ونسخه‌های طبی‌وجود دارد.

قطع‌خشتی۱۵ × ۲۲ جلدتیماجی برنگ زرد ساده وباعطف تیماج قهوه‌ای‌صفحات : ۳۶۶ سطورمختلف ۱۵و۱۷ کاغذ اصفهانی‌شکری رنگ شماره‌ثبت قدیم۶۶۹۲۲ شماره‌ثبت جدید۶۲۶۸

تمهیدالقواعد (عربی)

اززین‌الدین علی‌بن‌احمدالشامی العاملی.(شمارهٔ۳۳۵۸/۱)

شهیدثانی‌برای بخش اول این کتاب فهرست نوشته (شمارهٔ ۳۳۵۸/۲) .

آغاز بسمله : الحمدلله رب العالمین . . . لماکان بعض المسائل المطبوعه فی‌اوایل الکتاب مذکوره فی‌اواخرها .

انجام : فی‌المخرج وعدم ظهور اصاله وامااصحابنا فاطلقواالقول بالبطلان بابدال ...فرغ‌من‌تألیفه...ثمانیة وخمسین وسبع مائه.(کذا..)وکتب بیده الجانیه.. ولدمحمدعلی فرج‌الله‌الجزائری.

[۳۴۴۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق فرج‌الله بن‌محمدعلی‌الکاظمی جزائری‌حدودقرن۱۳

عناوین‌بخط قرمز نگاشته شده‌استوابتدا وانتهای نسخه نونویس گردیده تاریخ تألیف دچاراشتباه شده‌است درص۰۵ تاریخ ۹۵۸ ودرانتها ۷۵۸ ذکر میکند . خط وتملک صاحب روضات‌درنسخه دیده‌میشود .

قطع‌رحلی ۱۲/۵ × ۱۹ جلدتیماجی برنگ سیر صفحات ۵۲۷سطور ۱۵کاغذفرنگی شماره‌قدیم ۶۸۹۵ شماره‌ثبت‌دفترقدیم ۶۷۰۲۱ شماره‌ثبت دفتر جدید ۶۴۳۶

ارشاد الاذهان الی‌احکام‌الایمان (عربی)

ازعلامهٔ حلی متوفی ۷۲۶

ذریعه جلد۱ ص۵۱۰ مشار: ۷۹۰ همین‌فهرست.

آغاز: بسمله الحمدلله‌الذی قدرارشادالاذهان ...

پایان: بمااخدناه فی‌التحریرا وتذکرة الفقهآءِ اوقواعد الاحکام اوغیر ذلک

من کتبنا والله الموفق للخیرات والحمدلله رب العالمین کاتب افزوده «تم بعون الملك الوهاب فی العاشر من شهر ربیع الاول سنهٔ ۱۲۰۹ اتمام الکتاب علی ید عبدالمنان بن محمد یحیی النصیری الطوسی ابوجعفری اسئل من قاریه طلب الرحمه.

[۳۴۴۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ و نستعلیق شکسته عبدالمنان بن محمد یحیی النصیری الطوسی مورخ ۱۲۰۹ که بقلمهای مختلف نگاشته شده‌است اوراق نخست وصالی گردیده‌است و بقیه صفحات آبدیده فرسوده شده است دو برگ اول حاوی یادداشتهایی است و عنوانها بجوهر قرمز نگاشته شده‌است و درحواشی توضیحاتی بقلم ریزتر داده شده‌است.

قطع: وزیری ۱۳ × ۲۲/۵ جلد مقوادار برنگ قهوه‌ای سیر. صفحات ۵۱۲ شماره سطور ۱۷ کاغذ ایرانی وزرد رنگ شماره ثبت دفتر قدیم ۶۷۰۱۴ جدید ۶۴۲۹

حاشیهٔ تهذیب (منطق) (عربی)

تألیف عبدالله بن شهاب الدین یزدی شاه آبادی.

ذریعهٔ ۶ : ۵۳ همین فهرست : ۲۸۵ و ۳٤۰.

آغاز: بسمله ، افتتح بحمد الله بعد البسمله ابتداء بخیر الکلام و اقتداء بحدیث خیر الانام علیه والصلوة والسلام ...

انجام : ورزقنا بفضله وجوده ومعاد الدارین بحق محمد خیر البریه اجمعین وآله وعترته الطاهرین انه خیر موفق ... کاتب چنین رقم کرده «قد فرغت من تسوید هذا الکتاب بعون الله محرم الحرام سنه ۱۰۸٤ سیبقی الخط دهراً مستطیلا ـ وکاتبه رمیم فی التراب ».

[۳۴۴۷]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق متوسط مورخ ۱۰۸۴ برگهای ابتداء نسخه وصالی شده . عنوانها بجوهر قرمز نگاشته شده ودرحواشی یادداشتهای مختلف بچشم میخورد وهچنین بر اوراق که بین برگها الصاق گردیده‌است .

قطع : رقعی ۱۲ × ۲۱ جلد گالینگور باعطف وگوشهٔ تیماجی برنگ قهوه‌ای تند صفحات ۱۰۲ سطور ۱۷ کاغذ ایرانی و شکری رنگ شماره ثبت دفتر قدیم ۶۷۰۲۶ شماره جدید: ۶۴۴۱

تحفة الرضا (ع) (عربی)

آداب و متن زیارت امام علی بن موسی الرضا (ع) . ذریعه۳:٤٣٤ .

آغاز: بسمله ، الحمدلله الذی خلق الاولیاء ارکاناً لتوحیده ...

انجام : وصلی الله علی محمد وآله وسلم تسلیماً کثیراً .

[۳۴۴۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ با ترجمهٔ بین السطور ازقرن ۱۳ یا اوائل ۱۴ـه .
برگ اول دارای سرلوح مذهب بلاجورد و طلا وشنگرف وهمه صفحات جدول بندی شده است مقدمهٔ کتاب (در بیان فضیلت زیارت حضرت رضا (ع) از صفحهٔ ۱ ـ ۹ است روایات باقلم قرمز نوشته شده است وازص ۹ تا ۱۱۰ زیارت رضا(ع) با ترجمه‌فارسی که بین السطور نوشته شده است .
قطع : رقعی۱۸×۱۱/۵ جلد تیماج دولا بدون مقوا دارای‌رنگ زیتونی تند ووصالی با تیماج قهوه‌ای صفحات۱۱۰ سطور:۶ کاغذ: فرنگی وزردرنگ شماره ثبت قدیم۷۶۵۰۹ جدید : ۶۳۶۵

بیاض دعا (عربی)

شامل یك سوره قرآن وبرخی ادعیهٔ معروف وتعقیبات نماز است .

آغاز: بسمله ، یس و القرآن الحکیم انك لمن المرسلین .

انجام : منقول است که هر که هرصباح دیدن این شکل نماید باعث ازدیاد عمر و مزید دولت میشود .

[۳۴۴۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ـه
بعضی برگها بهم چسبیده و بعضی سطور آسیب دیده است و در بعضی صفحات حاشیه رفته است .
صفحه‌اول دارای سرمذهب به‌لاجورد وطلاوشنگرف وزنگار وهمه صفحات‌جدول بندی شده است وقبل ازصفحه اول‌فهرست مطالب در دوصفحه جدول بندی نوشته‌است جداول‌این فهرست با طلا و لاجورد و شنگرف رنگ آمیزی شده است .

تاص۶۶ ترجمه فارسی بین‌السطور) با قلم دیگر برنگ قرمز نوشته شده است .
قطع : وزیری ۱۴×۷ جلد تیماجی بـدون مقوا دارای رنگ قرمز تند (عنابی)
صفحات ۳۳۸ سطور: ۷ کاغذ ایرانی وزرد رنگ شمارهٔ ثبت قدیم ۷۶۵۱۰ جدید :۶۹۲۹

نزهة الارواح (فارسی)

از فخرالسادات امیرحسین بن‌عالم‌هروی غوری (م – ۷۱۸) .
رجوع شود به‌ص ۹۱۰ و ۹۸۰ این‌فهرست .
آغاز: بسمله .

بتوفیقش چو روشن دیـدم آواز　　　سخن را هم بنامش کردم آغاز

انجام : ولا یذکرون‌الله الاقلیلا ... ازحال‌ایشان خبری دهد محفوظ ماند انشاءالله‌سبحانه و تعالی والله‌اعلم‌بالصواب والیه .

[۳۴۵۰]

دفتریست بخط نستعلیق‌شیخ احمدالتبریزی مورخ۸۸۹ برگ اول و دوم و بعضی‌اوراق دیگر وصالی شده است وبعلت چسبیدگی‌بعضی صفحات به‌برخی از سطور آسیب دیده است .
صفحه اول دارای سرلوح مذهب به لاجوردی و طلائی و دیگر صفحات جدول بندی شده است‌وصفحه‌آخر دارای‌حواشی‌باقلم‌لاجوردی وطلائی ومذهب‌است‌درصفحهٔ ۳ و۳۴ و۸۲و ۱۳۲و۱۳۴ و۱۷۴ و۱۷۵ مهر هائی‌وجوددارد ودرصفحهٔ۱۳۲ یك‌سطرخـارج‌از جدول بقلم و رنگ‌حنائی‌کم رنگ وجود دارد
قطع ۲۱/۵ ×۱۳جلد تیماجی‌برنگ زرد وضربی دارای نقاشی صفحات ۱۷۶ سطور ۱۴ کاغذ ایرانی وزرد رنگ شمارهٔ ثبت قدیم ۷۶۵۱۳جدید:۶۳۶۸

۱ـ تجوید (ص۱ـ۱۳دفتر) (فارسی)

ازقطب‌الدین محمد درفهرست سپهسالار بدون نام‌مؤلف (۳:۳۲۳)
آغاز: بسمله ، الحمدلله رب‌العالمین والعاقبة للمتقین وامابعدبدانکه‌تنوین نو نیست ساکن که ثابت میشود درلفظ بدون . . .

انجام : بعد از اماله واقع شود مانند حتی ایسرالله ویسرالله. . . را تفخیم است و ترفیق قوله تعالی رسل‌الله الله اعلم . . . پرورده کردن این دانش کلام

ملك العلام در روز پنجشنبه پنجم شهر رجب المـرجب سنه ثلث سبعين والف من هجره . . . فی یـدالعبد الفقیرالحقیر تراب اقدام العلماء میرغیاث بن مولانا میرمختار الحسینی ...

۲ ـ مشفقة الحافظ (ص۱٤ـ۲۰دفتر) **(فارسی)**

تألیف‌قطب‌الدین.

آغازبسمله: الحمدلله رب العالمین والسلام علی . . . بدانکه ایـن سخنی چند را ... در این کتاب جمع کردم از مختصر . . . ؟ و این رامشفقة الحـافظ نام نهادم . . .

انجام : و مبارك و قیم وسنین ونعمت وعلی و نجوم ومجید وعزیز و کریم وعظیم و سراج و منیر و دنیا والله اعلم بـالصواب.

۳ـ رساله تجوید **(فارسی)**

از حاجی حافظ‌بن یوسف‌الدین‌الجیلانی شفتی (سپهسالار ۳:۳۲۲) .

آغاز: بسمله . الحمد لله رب‌العالمین ... وبعد چنین گوید فقیرحقیرجانی تراب اقدام فقرا ومساکین حاجی حافظ بن یوسـف الدین الجیلانی‌المشهوربشفتی غفرالله عنهما که ...

انجام : ازجهة‌بعدمخرج‌و آنراقمریه‌خوانندتمت‌الکتاب‌بعون‌الملك‌الوهاب فی یدالفقیر الحقیر میر غیـاث‌بن مختار .

٤ ـ شاطبیه (ص٣٦ - ٧١) **(فارسی)**

منظومه‌ازشمس‌الدین محمدجزری‌درتجوید بنام حرزالامانی

رجوع شود به‌فهرست دانشگاه ۱ : ۱۹ ـ ۲۰

آغاز: بسمله . یقول راجی عفو رب‌السامع ... محمد بن الجزری الشافعی الحمد لله وصلی‌الله علی‌نبیه و مصطفاه .

انجام :

والحمد لله لها ختام   ثم الصلوة بعد والسلام

۵ ـ **التجرید در تجوید** (ص ۷۲–۱۲۲)   **(فارسی)**

= عین‌التنزیل از طاهر بن محمدمؤمن حافظ اصفهانی (زنده‌در ۱۰۴٤ = تاریخ نسخه شماره ٤٤٢٦/۱ دانشگاه)

این رساله دارای یك قاعده وچند ضابطه است

دانشگاه ۳۰۹۱/۲ وفهرست نسخه‌ها ازاحمدمنزوی ۱:۷۱و۹۱ .

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب‌العالمین والصلوة وبعد چنین گوید فقیر حقیر جانی طاهر حافظ اصفهانی عفاالله عنه که این مختصر مشتمل است بر قاعده وضابطه‌ای چند درتجوید وتصحیح قرآن عظیم که‌جمع کرده شد ...

انجام : وبروی اشکال باقی‌نماند والحمدلله رب‌العالمین تمت الکتاب بعون الملك‌الوهاب کتبه اضعف العباد میرغیاث بن‌میرمختار طباطبائی تمت هذا الکتاب فی یوم الثلثون شهر رجب‌المرجب سنه‌ثلث و سبعین الف من الهجرة

٦ـ **وقوف سجاوندی** (ص ۱۲۸–۲۵٦)   **(عربی وفارسی)**

= وقف و وصل‌از محمد بن‌محمدالرندوی البخاری

رجوع شود به‌فهرست نسخه‌هاازاحمدمنزوی ۱:۱۰۳ نشریه‌مرکزی ۵:۱۰۵ .

آغاز: بسمله ، الحمدلله حمداً یکی‌لمکافات نعمه ویمتری ... والصلوة علی رسوله محمد عبده ونبیه ...

انجام : تمت هذه‌النسخه الشریفه الموسومه بالوقوف‌السجاوندی بعون‌الله الملك العالی علی یدالعبد الضعیف الحقیر میر غیاث بن میرمختار طباطبائی...... فی یوم چهار شنبه سنهٔ ثلث و سبعین الف من الهجره خیرالبریه فی وقت الصلوه

العصر فی اول شهر شعبان المعظم اللهم اغفرله ولوالدیه و لجمیع المؤمنین والمؤمنات برحمتك یا ارحم‌الراحمین وصلی‌الله علی‌محمدوآله اجمعین .

[۳۴۵۱]

دفتریست بخط نسخ میرغیاث بن مولانا میرمختار طباطبائی مورخ ۱۰۷۳ ازص۱۲۲ به‌بعد عناوین بجوهر قرمز نگاشته شده است اوراق ابتداء وصالی گردیده است در حواشی وبین‌السطور توضیحاتی داده شده است

قطع وزیری ۲۰ × ۲۶ جلد مشکی رنگ و فرسوده صفحات ۲۵۶

سطور ۱۴ کاغذ اصفهانی نباتی‌رنگ شماره ثبت قدیم ۷۸۱۶۳جدید۶۶۷۸

۱ = شرح ثمره (۱ ـ ۸۸ دفتر) (فارسی)

از خواجه نصیرطوسی برثمره یاصدکلمه بطلمیوس.خواجه این شرح رابنام بهاءالدین جوینی ، صاحب دیوان نوشته ودر دیباچه از شرح ابوالعباس احمدبن علی اهانی حاسب و احمدبن یوسف مصری یاد کند وگوید پس از تألیف شرح خود بدین دوشرح دست یافتم .

درشرح‌کلمهٔ ۹۸،از کتاب تنکلوشای بابلی درصورنجومی‌یاد کرده ، و درذیل کلمه ۱۰۰ ازاختلاف نسخ«ثمره»در تعدادکلمات ودر دیباچه‌درباره صحهٔ‌نسبت‌کتاب ثمره‌به‌بطلمیوس‌قلوزی‌همان‌نویسنده‌چهارمقاله(اربع‌مقالات)درنجوم،سخن گفته‌است

رجوع به‌دیباچه‌این‌شرح‌وبه‌علم‌الفلك نالینو . . . مجلس ۲ : ٦،۹۲ : ۱۱۵ ۹ : ۹٤٤ دانشگاه ٤ :۸٥٦ ـ ۸٥۸ وآثار واحوال : ۲۳۲

اینك‌فهرست کلمه ها :

۱ ـ الکلمة الف [قال] بطلمیوس علم النجوم ... ترجمه‌ـدرین‌موضع بعلم نجوم‌علم احکام نجوم میخواهد .

۲ ـ الکلمة ب اولیس للعالم ان . . . ترجمه ... احساس‌محسوسات بحصول صورتی یا کیفیتی تواند بود .

۳ ـ الکلمه ج ـ فاما الذین یحدون ... ترجمه درعلم حکمت تقریر کرده‌اند که انسان مرکب است ازجوهر مجرد که آنرا نفس ناطقه میخوانند .

٤ ـ الکلمة د ـ اذاطلب المختار الافضل ... ترجمه مختارومطبوع متقابلاانند مختار کسی بود که بر فعل وترکیب کاری یا بر دو فعل متقابل مانند عدل وجور قادر باشد .

٥ ـ الکلمه هـ ـ المطبوع علی الشیٔ هوالذی یوجدفی دلیل... ترجمه ازآنچه در پیشتر گفت معلوم شد که بعضی مردمان مطبوع اند یعنی مجبول اند بر معرفت غیر وبعضی غیر مطبوع اند که بااکتساب وتوجه ارادی بآن مرتبه میرسند .

٦ ـ الکلمه والنفس المطبوعه .. ترجمه وثوانی نجوم احداث هوارا گویند که درآثار علوی یاد کرده‌اند .

۷ ـ الکلمه ز ـ قدیقدر النجم علی دفع کثیر ... ترجمه پیش ازین گفته آمد که فعل تمام نشود الا به فاعل که تأثیر کند وقابل که متأثر شود .

۸ ـ الکلمه ح ـ انما ینتفع بالاختیار . . . ترجمه هرطالع که همه دلایل او مسعود و قوی بود آن کس را که صاحب آن طالع بود نظری نبود در همه سعادات وخیرات .

۹ ـ الکلمه ط ـ لیس یصل الی الحکم علی تمزیج الکواکب ... ترجمه همچنانکه عناصر را که کیفیت متضاد است چون ممتزج شوند کیفیتی ازایشان حادث بشود .

۱۰ ـ الکلمة ی ـ النفس الحکیمة تعین الفعل الفلکی... ترجمه در کلمه هفتم بیان کرد که منجم دفع بسیار کواکب تواند کرد بحسب تصرف در قوابل اینجا بیان میکند که نفس حکیم .

۱۱ ـ الکلمة یا ـ بالصورة التی فی عالم الترکیب .. ترجمه بصورفلکی چهل و هشت صورت میخواهد که منجمان ازثوابت تصور کرده‌اند .

۱۲ ـ الکلمة یب استخدام‌النحوس فی‌الاختیارات ... ترجمه‌ـاطبا در ادویه مولمه مخدرات بکار دارند دفع آلام را بر وجهی تاتقارن چیزی که دفع مضرت مخدرات کند و اگرچه مخدرات از سموم شمرند منجم باید که در اختیارات نحوس بکار دارد .

۱۳ ـ الکلمة یج لا یستعمل‌الاختیار بعد تصحیح‌الرای... ترجمه‌ـاختیار شاید کرد الا بعد از آنکه طبقه آن کار که مطلوب باشد از اختیار معلوم کرده باشی .

۱٤ ـ الکلمة ید المحبه‌والمبغضة تعدلان بالفکرعن‌الاصابه...ترجمه‌ـمحبت اقتضای چیزی‌خواستن کند .

۱۵ ـ الکلمة یه اذا وعدت‌القوة‌الفلکیة .. ترجمه‌ـ پیش ازین گفته آمد که ثوانی نجوم دلایل سفلی است مانند آثار علوی وغیرآن واینجا امارات‌رامیخواهد یعنی چون اوضاع فلکی اقتضاء تجدد امری کند.

۱٦ ـ الکلمة یو اکثر مایکون‌خطاءالمنجم..ترجمه ـ طالع‌دلیل‌سایل‌باشد وسابع دلیل مسئول عنه .

۱۷ ـ الکلمة یز طوابع‌اعداء الدولة ... ترجمه ـ دراصطلاح منجمان برج زایل دیگرست .

۱۸ ـ الکلمة یح اذا توالت السعود ومواضع‌الخوف ... ترجمه‌ـمواضع‌خوف در مقابله مواضع امن باشند و سعود مقابل نحوس از تمزیج آن دو باین دوچهار صورت حاصل‌شود .

۱۹ ـ الکلمة یط‌اختبر طبیعة الشی وعمره و فعله ... ترجمه‌ـپیش از آنکه حکم کنی‌بر چیزی اول طبیعت اصل آن‌چیز امتحان کن.

۲۰ ـ الکلمة ك اذاکان‌المیزان‌فی‌دقیقه‌وحدة ... ترجمه‌ـسهم‌السعادات‌بروز از آفتاب گیرند .

۲۱ ـ الکلمة کا من یتناول‌دواء مصلحاً‌والقمر مع‌المشتری .. ترجمه‌قمر ینبوع

قوت طبیعی باشد وچون بامشتری باشد طبیعت قوی باشد .

۲۲ ـ الکلمة کب مس العضو بالحدید والقمر فی برج ذلك العضو . . ترجمه ـ هر عضوی منسوبست ببرجی .

۲۳ ـ الکلمة کج تناول الدواء المسهل والقمر فی العقرب .. ترجمه ـ بودن قمر دربروج آبی اقتضای حصول رطوبات کند.

۲٤ ـ الکلمة کـد للباس الجدو مکروهة عملها و استعمالها ... ترجمه ـ مراد از عمل قطع جامهٔ نوست

۲۵ ـ الکلمة که مشاکلة القمر فی المواليد... ترجمه ـ مشاکلت قمر با کواکب نظر قمر بودبکواکب و احترامش بایشان.

۲٦ ـ الکلمة کو کسوف المیزان فی اوتاد طوالع الموالید ... ترجمه کسوف آفتاب وخسوف ماه اگر دروتدی باشد از اوتادطالع مولودی .

۲۷ ـ الکلمة کز یسیر الدلیل اذا کان فی وسطالسماء فی کل بلد بمطالـع الفلك ... ترجمه ـ هردلیل را که خواهند که تسییر کنند دایرهٔ عظیمه فرض کنند که بآن دلیل وبدو نقطه شمال وجنوب درافق مولد ،

۲۸ ـ الکلمة کح اخفی مایکون الشی عنه مجاسده .. ترجمه ـ دراین کلمه دلیل غایت خفا وغایت قوت بیان میکند .

۲۹ ـ الکلمة کط الزهرة تکسب للمولودفی العضوالذی یکون لبرجها... ترجمه هرعضوی منسوبست ببرجی .

۳۰ ـ الکلمة ل اذالم یتفق لك مجاسدالقمر لکوکبین. ترجمه ـ هرگاه که خواهند که حال مرکب از دو امر که دو کوکب بر آن دو امر دال باشدمانندلذتی بروجهی (دلیل) . . .

۳۱ ـ الکلمة لا الکواکب الثابته تعطی العطایا .. ترجمه ـ چون دلایل مولود قوی حال باشند بقوتها ذاتی و عرضی مولود را بلندترین مرتبه از مراتب اهل بیت یا ابناجنس او برسانند.

۳۲ ـ الکلمة لب العمل مولوده فی .. ترجمه چون طالعها مبدأملتها و دولتها و جلوس پادشاهان بپادشاهی معلوم باشد هر کس که از ابناء آن‌مات ودولت یااز اهل بیت آن پادشاه بود و طالع او مشاکل آن طالع باشد او رادر آن ملت ودولت یادر پادشاهی آن پادشاه حظی هرچه تمام‌تر حاصل شود .

۳۳ ـ الکلمة لج اذا انتهی تسییر دلیل دولة الی کوکب لوجب .. ترجمه ـ طالع دولتها دلیلها آن دولت را از ابتدا وقت طالع تسییر کنند .

۳٤ ـ الکلمة لد اتفاق الشخصین علی شیٔ ما یؤخذ من دلیل . ترجمه چون طوعته که بدانند که حال مخالفت وموافقت دوشخص درصناعتی یاشغلی یا امری دیگر دلیل آن صناعت

۳۵ـ الکلمة له المحبه والبغضاء بوخذان... ترجمه ـ مراد آنست که چون موضع شمس یکی بموضع قمر دیگری ناظر باشد .

۳٦ـ الکلمة لو المستولی علی مکان الاجتماع... ترجمه اصل نمودار بطلمیوس که بآن طالع مولود تخمین معدل کنند ازین کلمه است.

۳۷ـ الکلمة لز اذاانتهی کوکب فی ربع من ارباع السنة... ترجمه ـ یعنی چون کوکبی گرم مزاج درتابستان به برجی رسد که چون آفتاب بآن برج رسدهوا گرم شود آن تابستان گرم‌تر ازمعمول باشد.

۳۸ـ الکلمة لح استخدم الکواکب فی بناء المدن ... ترجمه ـ کواکب ثابته را بیابانی خوانند مانند مردم بیابان نشین .

۳۹ـ الکلمة لط یکادان یکون من طالع السنبله... ترجمه ـ چون صاحب هر خانه دلیل باشد برسبب مقتضی مدلول آن خانه .

٤۰ـ الکلمة م اذا کان عطارد زحل . . . ترجمه ـ عطارد دلیل فهم وسرعت رویت ونطق است وزحل دلیل تعمق در معانی .

٤۱ـ الکلمة ما ـ سؤحال الحادی عشر وصاحبه فی قیام ملك . .. ترجمه ـ عاشر

طالع جلوس پادشاه دلیل اوبود حادی عشر که ثانی عاشر است دلیل وزرا واعوان و خزاین او.

۴۲ــ الکلمةقب اذاتولت النحوس طالع المولد صاحبه یلتذ بالاشیاء...ترجمه چون نحوس غیرملایم طبایع اکثر اهل نوع اندپس اگر برطالع کسی والی شوند وهیچ‌سعد رادرآن موضع حظی نبودو ناظر نباشد لامحاله طبع صاحب طالع مخالف طبایع اکثر اهل‌نوع باشد.

۴۳ــ الکلمةمج اخدر نجوشدالثامن وصاحبه‌للخارج والثانی وصاحبه‌للداخل ترجمه‌ـ بخارج مسافری خواهد و بداخل کسی که دخول بلد یاسکنی کندوچون سابع‌مسافر رادلیل‌مقصد باشد.

۴۴ــ الکلمه‌مد اذاکانت العلة والقمرفی‌البرج الذی‌کان فیه‌نحس ...

ترجمه درمبدا بیماری نگاه کنند تاموضع قمر کجا باشد اگردرموضع نحس‌بود ازآنچه درطالع اصل.

۴۵ــ الکلمةمه الاجتماع علی‌الاشیاء المستعمله. ترجمه ــ اجتماع‌اشخاص نوع انسان که بروجهی باشد که درطبیعت رفعت‌باشد ودرشریعت ورسم‌جایزمانند تزویج.

۴۶ــ الکلمةمو اذاکان طالع‌العلیل علی‌چند بصبه‌مولده. ترجمه‌ـ بطالع‌علیل مبداء علت میخواهد وبه‌ضدنصیب طالع تحویل سال‌وانتها وطالع علت‌سابع بارابع یاثامن طالع اصل باشد.

۴۷ــ الکلمةمز کل مولود لایکون طالعه وادلته فـی‌بروج. ترجمه‌ـ چون طالع وموضع صاحب طالع هیلاج بروجهی باشند.

۴۸ــ الکلمةمح‌ـ اعظم السعادات‌فی‌المواليد. ترجمه‌ـ چون کواکب‌ثابتة که برمزاج سعود باشند.

۴۹ــ الکلمةمط اذاوقع‌فی مولد نحس مکان سعد. ترجمه‌ـ این حکم راچهار قسم‌باشد نحس درمکان نحس.

۵۰ ـ الکلمة ن اذاء اشرطـالع الصاحب . ترجمه در این مثالها شاید که منفعت از یك جانب بود چنانکه درمثال اول ودوم هردو طالع راصاحب از صاحب سادس وعاشرمنفعت بود .

۵۱ـ الکلمة نا ـ اذاکان طالع صاحب عاشر . ترجمه ـ چون طالع متابع عاشر طالع آنکس بود .

۵۲ ـ الکلمة نب لاتغفل عن امر ... ترجمه ـ قرانها که میان کواکب سیاره افتد صدوبیست باشد .

۵۳ـ الکلمة نج موضع القمر فی المولودهو .... ترجمه ـ این معنی که درین کلمه یاد کرده است اصل است .

۵۴ ـ الکلمة نداالطوال یکون ادلتهم فی ذری افلاکها . ترجمه ـ به دلیل کوکبی میخواهد که حظ او درطالع مولود بیشتر بود .

۵۵ـ الکلمة نه اذالم یکن للدوله فی طالع المولود عـرض . . . ترجمه دلیل اگر شمس بود اورا عرض نبود واگر قمر بود یا کوکبی علوی ویاراس وذنب خود باشند ... نبود .

۵۶ـ الکلمة نو ـ کل بناء یتصل ادلته بکوکب تحت الارض فلیس ترتفع . ترجمه دراختیار بنانهادن این حکم اعتبار باید کرد تاهر بنا که خواهد بلند کنند اتصال دلیل بکوکبی فوق الارض اختیار کنند.

۴۷ـ الکلمة نز ضررالمریخ یقل فی السفینه. ترجمه دلیل صاحب کشتی عاشر ودلیل مال اوحادی عشر است.

۵۸ـ الکلمة نح ـ فی الربع الاول من السنة والشهر تمدرطوبات الاجساد. ترجمه ربیع اول ازماه یعنی ازوقت اجتماع تارسیدن ماه بربع آفتاب وربع اول ازسال یعنی ازحلول آفتاب باول حمل یاحلول اوباول سرطان.

۵۹ـ الکلمة نطاذاکان السابع وصاحبه منحوسین. ترجمه این حکم خاص است بطالع وقت سوال ازحال بیمار .

۶۰ـ الکلمةس انظر الی موضع القران الاصغر من طالع السنة. ترجمه ـ از قرانات مشتری وزحل اول قران را که درمثلثه ناری افتد قران اکبر خوانند و اول قرانرا که در مثلثه دیگر افتد .

۶۱ ـ الکلمة سا ـ لاتقص علی غایب ان سئلت عنه . . . ترجمه ـ درکلمه دوم رفته است که همچنانکه حاسه ادراك صورتی کند که مانند صورت محسوس کسیکه کلمه کند .

۶۲ ـ الکلمةسب ـ البحارین الصحیحه للاعداء الاوقات . . . ترجمه ـ این کلمه مشتملست بر علت اعتبار ایام بحران درامراض حاده

۶٤ ـ الکلمة سج تخص الجسد بمشابهته ایاه فی التصرف ... ترجمه قمر بهمه کواکب پیوند دوهیچ کواکب بدونه پیوندد

۶٤ ـ الکلمة سد اذا جعلت دقیقه الاجتماع مبداء مراکز البحران . . . ترجمه درین کلمه به بحران تغیر هوامیخواهد ازحالی بحالی همچنانکه درامراض گفته‌اند .

۶۵ ـ الکلمة سه ـ ینبغی ان ینظر عنداجتماع زحل والمشتری . . . ترجمه ـ قرانات ثباتی گفته آمدست درکلمه پنجاه ودوم که بیست و یك باشد از آن جمله یکی قران مشتری وزحل باشد .

۶۶ ـ الکلمه سو ـ فی القران الاصعر تفصیل القران الاوسط . . . ترجمه ـ حکم قران اعظم واقع درآن قران اوسط باشد که مقتضای دلایل او مناسب دلایل قران اعظم باشد .

۶۷ ـ الکلمه سز ـ اذا ... قوه دلیل مسئله ... ترجمه کوکبی که در مسئله دلیل حکمی باشد برمعرفت حال او

۲۸ ـ الکلمه سح ـ لا تقطع بالتسییر وحده دون مفادعطایا الادله... ترجمه در معرفت عمر مولود تسیر هیلاج کند هرسال یك درجه مطلعی از مطالع افق هیلاج بحسب موضوع او

۶۹ ـ الکلمة سط استثن فی کل‌شی من‌القضایا . . . ترجمه درماتقدم رفت که‌وقوع حوادث بمجرد اقتضا فاعل تمام نباشد که تاثیرفاعل را قبول کند اینجا میگوید اگر قابل ازقبول تمامی این فاعل عاجز باشد بقدر عجزاو از حکمی که کنی استثنا کن .

۷۰ ـ الکلمة ع ، اذا کان‌النحس مشرفادل علی‌الافه . .. ترجمه آفت عبارت از مضرتی باشد که باعضارسد ازخارج

۷۱ ـ الکلمة عا ، اذاکان القمرفی مقابله‌الشمس . . . ترجمه آفتاب را دلیل چشم راست نهاده‌اند و قمررا دلیل‌چشم چپ

۷۲ ـ الکامةعب ، اصحاب الصریح‌هم‌الدین . . ترجمه‌بسبب‌آنکه قمردلیل جدیت وعطارد دلیل عقل ودانش و کیاست

۷۳ ـ الکلمة عج . فی‌موالید الرجال اذاکان النیران فی‌بروح مذکره . . . ترجمه چون درموالید مردان شمس وقمراز بروج مذکرویا درربعها مذکرباشند آن مرد در رجلیت تمام باشد

۷٤ـ الکلمةعد ـ من‌ارباب‌مثلثات‌الطالع یتبین‌التربیه‌ومن‌ارباب‌مثلثات ... ترجمه مدت تربیت قمرچهارسال باشد ازابتداء وقت ولادت .

۷۵ـ الکلمة عه ـ اذاکان‌المریخ مجاسداً لرأس‌الغول ... ترجمه رأس الغول کوکبی نحس است برمزاج مریخ .

۷٦ـ الکلمة عو ـ اذاکان‌المریخ‌فی‌الطالع‌کان بوجه المولود اثـر ... ترجمه مریخ دلیل قطع وجرح باشد .

۷۷ـ الکلمة عز ـ اذاجاسدالمریخ صاحب الطالع فی‌الاسد ... ترجمه اسد از بروج آتشی در دلالت براتشی .

۷۸ـ الکلمة عح ـ اذاکان زحل فی‌وسط ... ترجمه زحل دروسطالسماء ونیـر نوبت دررابع برمقابله اودلیل .

۷۹ـ الکلمةعط ـ تسییردرجةالطالع لاعراض‌الجسد... ترجمه ازتسییردرجـهٔ

طالع حالهاء که تن را عارض شود ... معلوم شود .

۸۰- الکلمة ف - [چندکلمه دراثر وصالی خوانده نمیشود] فی موضع لایعدفیه ... ترجمه - هر کوکب سعد یا نحس که دراصل طالع اقتضاء اثری کرده باشد.

۸۱- الکلمة فا- اذاکان المریخ فی الحادی عشر ... ترجمه- یازدهم بیت المال عاشراست ومریخ دلیل خیانت .

الکلمة فب - اذاجاسدت الزهره زحل فی المولود . . . ترجمه - زهره دلیل مجامعت است و سابع بیت نکاح .

۸۳- الکلمة فج - الاوقات یوخذمن سبعه اوجه ... ترجمه- هر گاه که طالع اثری ازاموراقتضاء حادثه کند وخواهند که بدانند که آن حادثه در کدام وقت واقع شود طریق معرفت آن ازهفت نوع است .

۸٤- الکلمة فد اذاتکافات الدلایل فی الامر . . . ترجمه- هر گاه که درطالع سؤال یا طالع سائل یا [لطالع] مولودی یامبداء دیگر دلیل بر حصول مطلوبی ودلیل بر قوت آن مطلوب تکافی شوند .

۸۵- الکلمة فه - وقت تقادالعالم دلیل لمابینه ... ترجمه ازطالع آن وقت که پادشاه عملی بکسی دهد طلب معرفت حالی باید کرد که میان او و آن پادشاه رود .

۸٦- الکلمة فو - اذاکان صاحب طالع جلوس عامل المریخ . . ترجمه- خانهٔ دویم طالع جلوس عامل خانهٔ مال آن جماعت .

۸۷- الکلمة فز - اذاوقع صاحب الطالع الی صاحب الثانی . . . ترجمه- اتصال صاحب طالع جلوس . . . بصاحب ثانی ازنظر دوستی اقتضاء آن کند .

۸۸- الکلمة فح - الشمس ینبوع القوة الحیوانیه... ترجمه- ترکیباتی که درعالم کون وفساد موجود باشد ودرحیوانی ترکیب اول ودوم موجود باشد .

۸۹- الکلمة فط - زمان انتقال البروج فی التحویل من جهة .. ترجمه- انتهای

شهوری که درسالی سیزده برج باشدحصه یك برج ازسال بیست و هشت روز و دو ساعت وهژده دقیقه باشد ازیك ساعت بتقریب .

۹۰ـ الکلمة ص ـ اذاارد‌ناتسییر سهم ... ترجمه ـ نزدیك بطلمیوس ودیگر متقدمان‌سهم‌العادة بروز وشب‌ازتقویم آفتاب تاتقویم ماه گیرند .

۹۱ـ الکلمة صاـ اطلب حالی الجد من‌السابع ... ترجمه ـ جد پدر پدربود چون رابع دلیل پدراست رابع رابع دلیل جد باشد .

۹۲ـ الکلمةصبـاذا نظرالدلیل [درا‌ثروصالی خوانده نمی‌شود] ... ترجمه این‌کلمه دراستخراج خبی گفته است وخبی موجودی بود که پوشیده دارند و از او سؤال کنند تا ازحکم نجوم بگوید .

۹۳ـ الکلمة صج ـ اخوف الادلآء علی‌العلیل ... ترجمه چون از حال بیمـار پرسند دلیل اوشناسد .

۹٤ـ الکلمة صدـزحل للعلیل‌المشرق والزهره‌فی‌الجنوب‌والشمال ... ترجمه اگردلیل بیماری زحل بود و اومشرقی بود یا مریخ بود و مغربی بود ضرر او را نحوست کمتر باشد .

۹۵ـ الکلمه صدـلاتقدم علی مشابهة الصورقبل المغرب مشابهةالاوضاع . . . ترجمهـدر معرفت حال رؤساً [در اثروصالی چندکلمه خوانده نمی‌شود] برمعرفت مقتضاء طبایع دلایل تنها حکم مکن .

۹٦ـالکلمة صوـاقوی‌الادلاء فی‌المسئله یدل علی مافی‌ضمیرالسایل...ترجمه دلیل همانست که در پیشتر گفته‌آمدیعنی کوکبی که حظ اودرطالع وموضع نیـز نوبت وسهم‌السعادة بیشترباشد .

۹۷ ـ الکلمة حزـ صاحب‌الاجتماع والا استقبال اذاوقع فـی‌اوتادالحاجة. ترجمه ـ این‌کلمه درنسخه احمدبن‌یوسف وابوالعباس الاصفهانی که شرح کرده‌اند کلمه‌نودونهم است یعنی بعداز دوکلمه دیگر .

۹۸ ـ الکلمةصح ـیکادان یکون مایطلع‌مع کل‌درجه ... ترجمهـدر کتاب که منسوبست بتنکلوشاه بابلی‌آورده‌است که باهردرجه‌طلوع کند

۹۹ ـ الکلمة صط ـ المواضع التی یقع‌فیهااثر الکسوف ... ترجمه‌ـدراین کلمه [احکام] بسیاراست که درالفاظ مختصرایراد کرده‌اند .

۱۰۰ ـ الکلمة ق ـ المستولی علی اوتادالاجتماع...ترجمه‌چون‌مستولی بر اوتاد [دراینجایك‌کلمه خوانده‌نمیشود] ودرتربیع آفتاب وماه‌قوی حال (خوانده نمیشود) خیر که مدلول مستولی باشدعزیزو کران باشد.

۱۰۱ ـ الکلمة قاـالنیازك‌وذوات الذوایب ... ترجمه‌ـثوانی‌نجوم آثارعلوی باشد ونیازك‌وستارگان ذوالذوابه .

۱۰۱ ـ الکلمة قب ـ النیازك یدل‌علی الابخره . . . ترجمه‌ـدر کتب‌آثار علوی گفته‌اند که ادخنه که از زمین مرتفع میشود چون از طبقه زمهریر بگذرد در هواء حاره مشتعل‌شود.

دراین نسخه شرح ۱۰۲کلمه (قب) دیده میشود و در ذیل کلمه ق (۱۰۰) خواجه‌گوید « در بعضی از نسخه‌ها این کلمه وآنچه بعد از این آید یك کلمه شمرده اند »

بنابرین ثمرهٔ‌بطلمیوس‌دربرخی ازنسخ صدکلمه و دربرخی از نسخه‌ها ۱۰۲ کلمه است .

آغاز : بسم‌الله‌الرحمن الرحیم‌الحمدلله حمدالشاکرین‌بحکم اشارت‌مخدوم شمس‌الحق‌والدین‌صاحب‌دیوان... کتاب ثمره‌بطلمیوس‌رابفارسی‌ترجمه کرده‌آمد...

انجام : واینست تمامی‌کلمات کتاب ثمره وتفسیرآن و در آخر کتاب باین عبارت آورده‌آید تم کتاب‌الثمره المسماه بالرومیه‌انطرو مطاومعناه‌المائة کلمه‌والله اعلم‌بالصواب

۲ـ احکام کسوف (ص ۸۹ دفتر) **(فارسی)**

گفتاری کوتاه است درشرائط تأثیر کسوف این گفتار به چلیپاست و کلماتی ازسطوروسط آن‌دراثروصالی‌خوانده نمیشود .

آغاز: مطلوب در کسوفات هفت چیز است مکان وقوع تأثیر، مقدار زمان تأثیر وقت معظم تأثیر، فاعل ...

پایان: درمقابلهٔ آفتاب دلیل بر نقصان تأثیر کند .

۳- جیب ترتیب دائره (ص ۹۰-۱۰۲ دفتر) **(فارسی)**

ازسید محمدبن محمد حسینی معروف به سید منجم صاحب لطائف الکرام فی احکام الاعوام (شماره ۳۰۱/۱ الهیات) و ۶همین دفتر . این نسخه ناقص است .

آغاز: بسمله ربنا فتح بیننا وبین قومنا .. چنین گوید العبد الفقیر الی الله الغنـی محمدبن محمود حسینی المدعو بسید المنجم ... که دانستن جیب ترتیب دایره ... بدان‌سبب که اعتماد کلی در طوالع موالید برطالع رصد است و استعلام آن بیشتر ...

پایان موجود : تحویل باید کردن بمقیاسی که نصف قطرمدار بآن شست باشد بآن طریق که اورا برجیب تمام بعد ازمعدل النهارمنحط قسمت کنند تاسهم فضل دایره‌بیرون آید وآن معلوم القدراست درین (کلمه اخیرراده صفحه بعداست که ازنسخه افتاده) .

۴- جداول قرانهای علویین (ص ۱۰۳ دفتر) **(عربی)**

جدول بزرگی است که دارای چهار جدول درونی وبر بالای جدول بزرگ بقرمزچنین نوشته «جداول قرانهای علویین بوسط مسیر ازابتداء مثلثه آبی تا گذشتن هرچهارمثلث» .

دردرون این جدول چهارجدول است باعنوانهای قران علویین درمثلثات مائی، ناری ، ارضی ، هوائی. درزیرجدول بزرگ، شرحی نوشته که بدینگونه پایان یافته : یوم الجمعه یوم الطوفان ؛ من یـوم الخمیس اول سنة بزیادة ثلثه و اربعین یوما والله اعلم بالصواب .

(فارسی) ۵- نرد [رساله‌در...] (ص ۱۰۴-۱۳۲ دفتر)

درتفسیر وتاویل وبیان‌بازی نرد .

درمقدمه رساله ،سبب وشیوهٔ تألیف آن‌راروشن ساخته و ازشمس‌الدین ملك نیمروزوقاضی سعدالدین برجیس یاد کرده است . برای‌هریك ازمهره‌ها وحرکات آنها وخانه های نرد تاویلی غریب‌آورده .

نظیراین رساله منظومه‌ایست درشطرنج (دردفترشماره۳۳۲۲) که‌برای‌بازی شطرنج تاویلی غریب‌دارد .

رجوع به ص۱۰۲۶ این فهرست شود .

آغاز: وشادمانی چنانکه دانی زیاده باد و دردولت سرا وخانهٔ مراد بانواع سعادت ازعنایات حضرت واهب العطیات با حصول مرادات برروی نیکوی دوستان گشاده . . . .

این نمونه میمونه‌ایست ازصورعالم ومراتب یقین‌وثبات‌بنی‌آدم‌چه‌ازعلویات وسفلیات وفلکیات وعنصریات و مجردات ومرکبات وکواکب وثواقب و عناصر وحواجب وبسایط وموالید وربع مسکون و اقالیم وانواع بلاد و کاینات واحجار ومعدنیات‌ونباتات واجسادوارواح‌واصناف عباد وتماثیل‌وحیوانات‌غریبه وصورعجیبه چه ازوحوش وطیور [خوانده‌نمیشود] وچه ازحیوانات‌آبی‌وحشرات درزمین‌چرنده وپرنده وازمنافع ومضار ایشان وافعال هریك ومراتب آدمیان ونیك وبد ایشان‌چه ازادیان ورسوم وافعال واطواروعادات ایشان ولطایف وقبایح‌آن واوامرونواهی ... پس ازخیال این سخن واستماع حدیث ادخال‌السرورفی قلب‌المؤمن یوازی عمل الثقلین با معنی مذکور برخود لازم داشتم بلکه رعایت اهتمام تمام در بیان آن واجب‌انگاشتم که بهرطریقی که باشدداخل جمعی که ادخال‌السرورفی قلب‌المؤمن بل ادخال السرورفی [ ] المطلق‌کار ایشانست شوم . . بنابر این‌بخاطر رسید که‌صورعالم وعالمیانرا ازمبدأ ... تامعاد اجمالا نموده‌شود...ودر مثل این مقوله

مذکوره حکمارا اختراعی چندهست... امالعبد گردنرست و دربرابراین... اختراع ابوذر جمهر حکیم است واز تجدد اوضاع آن بی‌قصد اولا معنی خیرفقط معلوم میشود وازممارست آن‌راست نگهداشتن خودرا بآنچه از امر اله گردش‌مهروماه دربروج . . . برصفحه انتباه انتقاش میبابد و بهرنقشی که میآید حرکتی مناسب ولایق آن کردن معلوم‌میشود وازروش عمل‌آن ثانیاًمعنی خیرمتوسط بخاطرمیرسد وخانهای‌آن یکسو دوازده است مانند بروج ... ویك طرف بیست و چهارست مطابق ساعات لیل ونهار والوان نیز موافق شب وروز وعددآلات آن‌سوای‌طاس و قرعتین ۳۰ وقرعتین راکه مطلع کعبتین گفته مخبر ازماه‌ومهر واطراف‌آن‌موافق جهانست واعداد آن‌که مرتب بمسیر حرکات منحصر درشش نوعست...

پایان: وهمچنین‌هرصفحه‌یك‌ماه‌است‌واز دوازده ماه‌قمری‌یادوازده ماه‌شمسی وهمچنین هرصفحه‌یك سال‌است‌ازدوازده سال مشهور میان عرب و عجم چون

موش وبقروپلنگ‌وخرگوش‌شمار زین‌چارچوبگذری‌نهنگ‌آیدومار

٦ ـ لطائف الاحکام (ص ۱۰٤ ـ ۱۱۰ دفتر) (فارسی)

ازسیدمنجم (محمدبن‌محمدحسین‌مؤلف رساله‌شمارهٔ‌۳۴۵۲/۳ این فهرست.

این نسخه بخشی از کتاب لطائف است ودرحاشیه رساله نرد نوشته شده

فهرست‌الهیات : ۱۱۸دانشگاه‌شماره۲٤۵۲ .

آغاز نسخه: بیان احکام تأویلات کواکب‌تحویل زحل بحمل دلیل است برحرکت پادشاهان...

پایان: و رقیب حیوانات آبی و کثرت بارندگی و بسیاری عمارت جویها و بستانها .

[۳۴۵۳ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق قرن ۹ ـ ه (مگر شماره ۳ـ۷ که بخطی تازه‌تر است).
برخی ازبرگها وصالی‌شده پشت‌برگ اول‌شماره‌یکم‌نام‌کتاب«سرالمکتوم‌ودرالمکتوم»

ازامام فخررازی وجامع بیهقی نوشته شده (وشاید نخست دردفتر بوده) . تملك محمدحسین منجم هروی ومیر محمد عراقی وخواجه باباپسر خواجه عارف ومهر فاضلخان نیز درهمین صفحه دیده میشود عنوانهای شمارهٔ ۵ بشنگرف است .

قطع : خشتی ۱۶ × ۲۳ ج ، پارچه چیت گل جقه‌ای که برورقی از مشمع کشید شده صفحات : ۱۳۴ سطور : ۱۴ ــ ۱۸ کاغذ : سمرقندی‌شکری . شماره ثبت قدیم : ۷۴۲۵۵ جدید : ۵۶۰۷ .

۱ ـ تعلیقات (ص ۱ ـ ص ۲٤ دفتر) (عربی)

ازسید اسماعیل‌بن محمد باقر بن‌اسماعیل الحسینی الخاتون آبادی مدرس (م ـ ۱۱۱٦) . درمسائل مختلف فلسفی وطب وریاضی

سید اسماعیل خواتون‌آبادی مؤلف این رساله و دیگر رساله‌های موجود دراین مجموعه‌ازدانشمندان‌ذوفنون قرن ۱۱ واوائل ۱۲ ــ ه است که‌سر گذشت‌وفهرست مؤلفاتش بطور کامل‌درمصدری‌نیامده و تعدداین نام‌درخاندان‌خاتون‌آبادی‌نیزموجب ابهام بیشتری شده . درریاض‌العلماء وروضات برای وباستقلال‌ترجمه‌ای‌نیست .(۱) در نجوم‌السماء به‌اختصار از او وازچند تألیف اویادشده ، عمر رضا کحاله‌وبغدادی وامین عاملی نیز چیزی برنجوم‌السماء نیفزوده‌اند .

در ذریعه نیز چندتألیف‌او بتفاریق‌و باتناقض‌درضبط‌تاریخ وفات‌یادشده‌است .

برو کلمان او را نشناخته وهیچ‌یك‌از مؤلفات او ندیده‌وشگفت‌تر آنکه در مرآةالاحوال که‌ازمتعلقان به‌خاندان مجلسی را نام برده ، ازهیچ یك از کسانی ازاین‌خانواده که اسماعیل‌نام دارد یادنشده است . در(۱)آمل‌الآمل ذیل مستدرك الوسائل (درضمن اجازات) نیز از او یاد نشده (هرچند مرحوم حاجی نوری گاه مؤلف وقایع‌السنین را بنام سید اسماعیل یاد کرده .

صاحب ذریعه در مصفی‌المقال ازاو یاد کرده و نوشته‌اند « نقل شده که در

۱ـ صاحب‌اوضات‌تنها درذیل ترجمه محمدزمان تبریزی به‌اجمال ازمقبرهٔ او ونیزاز پسرش محمدباقر یاد کرده . همین مقدار در تذکرةالقبورنیزآمده .

جامع الرواة سر گذشت او یاد شده» اما نگارنده (نه با عنوان جداگانه و نه در مظان) در جامع الرواة ذکری از سید اسماعیل خاتون آبادی نیافت .

یکی از مؤلفات نادر او بنام رساله نوروز یه درفهرست ۱۰ مجلس معرفی شد ودرآنجا آن احتمال دادم که آن نسخه بخط مؤلف باشد ، این احتمال را وجود این مجموعه حاضر که همه آن (جز چند بر گک) بخط اوست ، تأیید میکند .

در این دفتر حاضر علاوه بر رساله ها و اجازه ای از او (که هر یك نکاتی از زندگی او را روشن میسازد) ، نوشته ایست از مالك قبلی دفتر و نقلی است از رساله ای در سر گذشت خاندان خاتون آبادی تألیف سید محمد حسین بن سید محمد صالح بن سید عبدالواسع خاتون آبادی [رجوع به صفحه ٤٥٥ فهرست ۹ و ۲٤٦ فهرست ٥ شود] . سید محمد حسین در رساله مزبور این سید اسماعیل بن محمد باقر را عم والد خود خوانده و بنابرین ، وی برادر سید عبدالواسع خواهد بود و ما می دانیم که نام پدر سید عبدالواسع سید صالح است نه محمد باقر (۱) . درهر حال، سید محمد حسین خواتون آبادی در رساله خود (بنقل نوشتهٔ مزبور) نسب سید اسماعیل را چنین آورده « سید اسماعیل بن سید محمد باقر بن سید اسماعیل بن سید عماد الدین و در بارهٔ او گوید « در فنون مختلف خاصه در ریاضیات و نجوم مهارت داشت و در جامع بزرگ و جدید عباسی در اصفهان عهده دار تدریس ، ارشاد و امامت بود . از مولی محمد تقی مجلسی و مولی رفیعا نایینی درس آموخت و از آنان اجازه روایت دارد و همچنین از سید محمد صاحب جوامع الکلم . وی در ۱٦ ربیع ۱۰۳۱/۲ متولد شد و در ۱۱۱٦ در گذشت تألیفات بسیار دارد از آنجمله است کتاب تفسیر و شرح بر کافی».

از رساله هایی که بخط مؤلف در دفتر حاضر هست این نکته ها بدست میآمد :

۱ــ وی از شاگردان مولی رجب علی تبریزی بوده و برخی از انظار او را در

۱ــ نسب سید محمد صالح داماد مجلسی دویم در تمام مراجع چنین است : سید محمد صالح بن عبدالواسع محمد بن صالح بن اسماعیل بن عمادالدین .

فلسفه،رد کرده است و بیشتر جاها او را با عنوان « الاستادالرجب‌المرجب » یاد کرده . در «تعلیقات» بر استدلال او بر ابطال وجودذهنی،حرکت درمقوله وضع ، وانکار مبداء ومنتهی درحرکت،ذاتی نبودن احراق برای آتش ، ونیز وجود نفس مجرد برای حیوانات ، خرده گرفته . در تعلیقه ... ازحرکت درمقولات سخن گفته‌اما به‌حرکت جوهری اشاره‌نکرده .

۲ـ قسمتی‌از رسالهٔ‌هندسی‌آقاحسین خوانساری را (درموضوع زاویه) عیناً در انموذج‌العلوم‌نقل‌و نقض کرده .

۳ـ دررساله منهاج از شبههٔ ابن کمونه یاد کرده و اورا «معروف به‌افتخار الشیاطین» خوانده و نیز سخنی از مولی‌صدرا در اثبات‌توحید آورده وبرآن‌خرده گرفته . درمقام دوم ازاین‌رساله «مهناج» حدیث مناظرزندهٔیق‌را باامام‌صادق(ع) که راوی آن‌هشام‌بن‌حکم است به‌سند روایتی‌خودش‌نخست‌نقل کرده وپس‌ازآن به‌بیان سندومتن حدیث پرداخته ودر باره‌تفسیرصحیح‌واژهٔ زندیق ودربارهٔ‌هشام‌بن الحکم تحقیق کرده است . درآغاز ذکر سند نام خودرا اسماعیل‌بن محمد باقر حسینی شهربه مدرس (نام خانوادگی خاتون‌آبادی را دراینجا نیاورده و ظاهراً شهرت وی نیز همین مدرس است نه‌خاتون‌آبادی رك ریحانه الادب ٤ :...) جامع سلطانی یاد کرده . مشایخ اجازه او(ازطریق‌رفیعا) چنین است : رفیع‌الدین‌محمد از مولی عبدالله تستری ، از نعمةالله‌بن خاتون عاملی ازعلی‌بن عبدالعالی .

واز طریق محمد تقی مجلسی چنین است : محمد تقی مجلسی ازشیخ‌بهائی ازپدرش شیخ حسین ازشهید ثانی ازنورالدین علی‌بن عبدالعالی‌میسی (نه‌نورالدین علی‌بن‌عبدالعالی کرکی‌چنانکه‌برخی از حذاق‌پنداشته‌اند ـ مؤلف‌رساله) خواتون آبادی دراجازه روایت‌کافی‌و کتب اربعه که به‌سید محمد داده ودر صفحه‌۳۱٤این مجموعه دیده میشود (و ظاهراً نخست درصدر یا ذیل یك نسخه از کافی نوشته بوده) عیناً این اسناد را تکرار کرده است .

٤ـ دراول تفسیر ازتألیف دیگر جامع الاخبار والفتاوی یاد کرده‌است.

٥ـ درآغاز رسالهٔ منهاج الیقین (ص ١٤٦ دفتر) سر گذشت و تحصیلات خودرا اجمالا و پس ازآن از سفر خود به‌حج درسال ... بتفصیل یاد کرده و درباره وضع حجاز و بی‌دانشی قضاة و فقهاء آن دیار سخن گفته و تنها از یکی از دانشمندان آنجا بنام قطب‌الدین احمدبن‌تاج‌الدین موقت مدینه بخوبی یاد کرده و این کتاب را برای آگاه‌ساختن او اصول عقاید شیعه باو تألیف کرده است .

ذریعه : ١٠:٩٦ و ١٣ : ٩٥ مصفی المقال ٧٢ـ٧٣ : اعیان‌الشیعه ٤٣:٢٦١

مجلس ١٠ : ٥٠٠

آغاز: بسمله، وبه‌ثقتی افضل علی یاالله تعلیقه متعلقه بالخبر الوارد...السبق الی‌الایمان من کتاب الکفر والایمان من‌الکافی من‌ان‌الله...درجات ومنازل یتفاضل المؤمنون‌فیها عندالله کما یسبق‌الخیل‌عندالرهان یوم‌الرهان اعلم‌ان‌تفاضل‌الایمان یکون بتقدم الزمان وبتقدم‌ایمان‌السابق علی‌المسبوق زماناً ویکون ...

انجام : وعدمه لافی‌شیٔ آخـر هوالنسبة ولایـرد علیه المعقولات الثانیه لانهاکلهاموجودات فی‌الخارج‌عنده‌لان الحیوان‌فیه موجودوفیه‌مشترك بین الانواع الموجوده‌فالاشتراك‌موجودفیه‌فالجنس‌موجود فیه وکذا الکلی وغیره‌ـتعلیقة(دنباله این عنوان درنسخه نیامده) ناتمام) .

۲ ـ **انموذج العلوم** (ص ٣٣ ـ ص ٨٨ دفتر) (عربی)

ازسیداسماعیل خاتون‌آبادی درنسخهٔ حاضر تنهامسئلهٔ نخست‌ازاین‌رساله . است که درهندسه است .

آغاز: بسمله، وبه‌ثقتی وعونی فی‌التتمیم والفوز بالصواب، االحمدلله رب ـ العالمین والصلوة والسلام علی‌محمد وآله واوصیائه اجمعین، امـا بعد فیقول‌الفقیر الی‌الله الغنی‌اسمعیل الحسینی الشهیر بالمدرس الخاتون آبادی ، ان‌هذه انموذج من‌العلوم التی کنت مشغولا مرالليالی والایام‌بمدارستها ومباحثتها ومطالعتهاجملة کل‌فی کل‌املیتها اثناء ...

انجام : اقدام‌الاعلام حقیق بان یبالغ فیه‌زیادة الایضاح والافهام وحری بان یحتاط فیه کل الاحتیاط فی‌تثبیت الاقدام انتهی کلام هذاالمدقق المعاصر وبعدهذا شرع فی‌نقل کلام السیدالداماد بعبارته کما نقلنا سابقاً واقول

۳ ـ معالم الدین ومعارج الیقین فی‌اصول‌اصول الدین (عربی)

(ص ۹۵ ـ ص ۹۱ دفتر)

از سید اسماعیل بن‌محمد باقرخاتون آبادی مؤلف رساله قبل .

این‌رساله‌دارای‌پنج اصل واصل‌اول بر دوفصل‌مرتب است :

فصل اول اثبات‌واجب‌در دو مقام است مقام اول در دلائل عامه ومقام دوم در دلائل خاصه .

فصل دوم برتوحیدوادله وحدت حق تعالی .

آغاز: بسمله، وبه ثقتی الحمدلله الذی اخترع الاشیاء کیف شاء وهوالقادر فوق‌عباده وابتدع ملکوت الارض‌والسماء بالنور والضیاء فالق‌الاصباح والفاطر لبلاده الصلوة علی‌خیر من‌ارسل بالهدایة والنجاح و انبعث بین خیرالامم الموصوفة ... وبعدفهذه معالم‌الدین ومعارج الیقین فی‌اصول الدین‌والوصول الی‌الحق المبین‌وقد رتبته علی خمسة اصول...

انجام : موجود : لان مفیدالوجود ببدیهة العقل الصریح لایکون الاوله وجودحتی‌یفید غیره‌اونفسه‌الوجودولا یتقدم بالوجودقبل‌الوجود والفرق‌بین‌الوجود وبین‌سایر الصفات ههناان سایرالصفات انمایوجد بسبب المهیه‌والمهیة‌توجد

۴ ـ تفسیر قرآن (ص ۱۹۴ـص ۲۹۲ دفتر) (فارسی)

ازهمان مؤلف شامل‌تفسیر سورهٔ‌جمعه‌منافقین ، تغابن،طلاق‌وقدری‌ازتحریم.
مؤلف درشأن نزول وفضیلت ونکات ادبی این‌سوره‌هابطور جامع سخن گفته ودرآن‌ازجامع‌الاخبار خودیاد کرده .

آغاز: بسمله، وبه‌ثقتی سورة الجمعه‌مدنیة وهی‌احدی عشر آیة نام‌روزجمعه درزمان قبل ازاسلام العروبة باالف ولام‌بوده چون مسلمانان مدینه‌پیش ازهجرت

سیدالمرسلین (ص) از مکه بمدینه گفتند که یهود روزی دارند که در آن روز عید میکنند.

انجام: وتحریم بیان این است که این شیء حرام است وجایز نیست وایجاب منع است ازفعل وابتغاء طلب است و ازین است بغی که طلب استعلاء بغیر حق است و

۵ ـ منهاج الیقین فی اصول الدین ومعراج الاذهان الی درج العرفان

(ص۲۹۳ ص ۳۱۳ دفتر) **(عربی)**

از همان مؤلف سیداسماعیل خاتون آبادی .

این رساله دارای یك مقدمه و ۵مقاله و خاتمه است .

مقالات بترتیب : در معرفت واثبات وجود صانع ۲ ـ فعل صانع ۳ ـ نبوت ٤ـ امامت و معاد ومقدمه در تقسیم علوم سه علم الهی و طبیعی و ریاضی .

این رساله نیز ناتمام است .

آغاز: بسمله و به ثقتی الحمدلله الذی فاض منه عوالم الاحداث والابداع و وترشح منه رواشح التکوین والاختراع اتقن بحکمته نظام العالم ببعث الرسل والانبیاء ونصب الاولیاء والاوصیاء لیترقی النفوس الجلیله الانسانیه المقصوده من الخلیقة ـ الهیولانیة والروحانیه من حضیض مذلة التعلق الی اوج .

پایان موجود: لکن الظاهر من کلامهم و هو الواقع ان هذا الحصر استقرائی لاعقلی ...

۶ ـ اجازهٔ اسماعیل خاتون آبادی به دیگری. (ص۳۱٤ ـ ۳۱۶دفتر)

این اجازه را به سیدمحمد داده است. رجوع به صفحه ۱۳۲۷ شود .

انجام: فی مظان استجابة الدعوات سیما فی الروضات المتبرکات وعند ـ الزیارات نمقه بیمناه الداثرة المحتاج الی غفران الرب الغفور و الی جزیل نعمه ـ الجلیله العبدالراجی مواهب ربه الغنی اسمعیل الحسینی الشهیر بخاتون آبادی حامداً مصلیاً مسلماً و بحمده .

۶ - شرح شرح عقائد (ص ۳۱۷- ص ۳۶۳ دفتر) (عربی)

از همان مؤلف برشرح‌دوانی برعقائد عضدی . دانشگاه شمارهٔ ۲۳۸۶

آغاز: بسمله ، و به‌ثقتی . قوله قدس سره و تنبیها علی‌انه نعمة‌جزیلة‌یستحق ان‌یحمد علیها لایخفی بناء علی ان تعلیق الحکم بالوصف مشعر بالعلیة ان زیادة الاوصاف الفواضلیة المفضیة الی کمال‌الانسان المؤدیة الی تکمیل النفوس بالعلم والعمل تزیدنعمیة القرآن و جز التها و تنبه علی استحقاق ...

انجام : للصرف ولایلزم منه کونه شرطا له اذلایلزم کون الملزوم شرطا للازمه لجواز ان‌یکون‌اللازم اعم و امتناع وجودالمشروط .

۸ - شرح حال خاتون‌آبادی و نقد تصوف (بخشی از ...)

(ص۳۶٤ - ص ۳٦٦ دفتر) (فارسی)

از سیداسماعیل‌مدرس‌خاتون‌آبادی

مصنف مختصری از طرز تحصیل وعلوم مکتسبه خود وپیروی‌ازسیره‌وروش اجداد خود شرح داده وسپس‌به‌تناسب‌بردرویش‌مسلکان‌ومدعیان تصوف‌خرده گیری کرده این رساله بخطی دیگر ناتمام است .

آغاز: بسمله ، وبه نستعین ، حمد بی‌حد و ثنای بیعد صانعی را سزد که نفحات نفوس روحانی و رشحات عقول ربانی شمیمی ازریاض‌وقطرهٔ ازبحارملکوت اوست و سواطع بروق‌ملاء اعلی ولوامع شروق ... امابعد بر ارباب عقل‌و بینش و اصحاب ذکاو دانش مخفی وپنهان نیست که کمال نوع‌انسان‌بجنس‌علم‌وفضل‌ومفارق ساختن عرض‌غفلت وجهل‌وذاتی‌نمودن عوارض‌فطرت‌وعقل‌وفصل کردن ذمیمهٔ‌اعمال وسیئهٔ افعال و تکمیل نفس بصفات مرضیه و شرایع الهیه وعبادات سنیه‌است . وچون این بندهٔ داعی‌دوام دولت قاهره‌ابدی اسمعیل الحسینی الخاتون آبادی (الشهیر بالمدرس مدتی مدید و عهدی بعید است که‌ازریعان صبی و عنفوان شباب

عمر پرشتاب را بتکمیل علوم دینیه وتحصیل معارف یقینیه و بتأدب بآداب نبویه وسلوك مسالك مرتضویه...

پایان: و سد راه علم کل میگردد که مقصود اصلی و وصول حقیقی است چنانکه مشاهداست این ...

۸ ـ زاد المسافرین و تحفة السالکین

(ص ۳۶۷ ـ ص۴۰۴ دفتر) **(فارسی)**

از همان مؤلف. این نسخه مقاله اولی است وبگفته خوداو :

« دربارهٔ اصناف اعتقادات اصولی و فروعی عقلی و نقلی است بر وفق تقریر شیخ صدوق ... در کتاب اعتقادات

آغاز: بسمله وبه ثقتی مقالهٔ اولی از کتاب زادالمسافرین وتحفة السالکین ذکر اصول اعتقادات وعامهٔ معتقدات موافق منقول از اهل بیت طیبین وطاهرات بنابر فرموده بعضی ازاجله کبراء سادات طول الله عمره وادام عزه ووفقه لما یحب ویرضی و این مقاله مبنی است بر اصناف اعتقادات اصولی وفروعی عقلی و نقلی بروفق آنچه تقریر فرمود الشیخ الصدوق قده .

انجام : و این معنی ظاهر است ازاین جزنزد اهل فطنت وبصر والتوفیق من الله خالق القوی والقدر انه ثقتی و منه نعمتی و هو اعلم وعلی عباده اروف واکرم.

[۳۴۵۳ ـ مجموعه]

دفتر بست بخط نستعلیق مؤلف (سید امیر اسماعیل خاتون آبادی اصفهانی مدرس) که به نستعلیق در حدود اواخر قرن ۱۱ ـ ه تحریر شده مگر رساله ۸ که بقلم دیگر است . بیشتر رساله ناقص است تا اصلا پـایان نیافته و ناتمام مانده است در بعضی صفحات خط خوردگـی زیاد مشاهده میگردد برخی برگها وصالی شده در پشت برگ نخست وبرگ آخر دفتر بخط سیدمحمدمشکوة فهرست مطالب ورسالـه‌های دفتر وترجمه کوتاه مؤلف نوشته شده است .

قطع رقعی:۱۳×۲۰ جلد : تیماج قهوه‌ای کمرنگ یك لا. صفحات : ۴۰۴. سطور ۷۳۱۶هرصفحه: ۲۴۰ . کاغذ : شکری اصفهانی ، شمارهٔ ثبت قدیم ۶۲۲۰۲. جدید:

تشریح الاعمال (فارسی)

ازمحمد زمان مشهدی اسطرلابی درپرگارمتناسبه.این نام درپایان‌دیباجه مؤلف آمده و ظاهراً همان محمد زمان بن محمد جعفر (م - ۱۰۴۱) است. در کتابخانه رضوی نسخه‌ای ناقص‌الاول ازاین کتاب موجود است که تاریخ آن ۱۰۴۰- ه است ومؤلف فهرست آنرا با تردید ازعبدالعلی بیرجندی یاغیاث‌الدین جمشید دانسته است.

صاحب ذریعه این کتاب را با عنوان «تشریح - درپرگار» آورده و نوشته فهرست رضوی را نقل کرده‌اند.

سعید نفیسی در تاریخ نظم ونثر تشریح‌الاعمال در پرگار در شمار مؤلفات عبدالعلی از بیرجندی یاد کرده و ظاهراً منشأاین‌نسبت‌نوشته فهرست آستان قدس‌است (بعلت‌نبودن‌دیباجه درنسخه) این کتاب دارای یك‌مقدمه وسه‌مقاله‌ویك خاتمه است.

مقاله اول اعمال‌غریبه‌حسابیه‌دارای ۲۳ فصل.

مقاله دوم برچهار عمل (که هر کدام دارای مسائل وفصولی).

مقاله سوم در هیئت دارای مسائل.

خاتمه دربیان اعمال.

آغاز: بسمله، شکر و سپاس بیقیاس خالص را که پرگار آفرینش فلك دوار به‌قبضهٔ قدرت اوست وستایش بی‌آلایش صانعی را که خطوط وسطوح محیط مسطحات و محسیات اجرام و اجسام سفلی .... اما بعد برضمایر زاکیه ارباب دانش مخفی نماند که خردمندان ذوی‌البصیره آلتی تعیین نموده‌اندمسمی‌برپرگار متناسبه که استخراج میشود از خطوط و نقاط او که بعدازین مشروح میگردد اول اعمال غریبه حسابیه ومعلوم میگردد مجهولات عددیه ازمعلومات ....

انجام: سمت قبله و هوالمطلوب وصورت دایره اینست، یك دایره و یك

جدول آخرین کلمات جدول اینست : « افقی » . جزء مال ، جزء شی ، واحد ، شی ، مال ، مقسوم .

[۳۴۵۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق حدود قرن ۱۲ اشکال و دوایر هندسی وعناوین و فصول همه شنگرف است .

نقائص متن درحواشی جبران گردیده در صفحات برگهای اضافی آغاز نسخه اثر مهر و چند تملك دیده میشود ونیز سخنی کوته درطریق استخراج قبله از اسطرلاب مکتوب است .

قطع : رقعی ۱۳ × ۱۹ جلد : تیماج سرخ دامن‌دارضربی وترنج‌دار .

تعداد صفحات : ۱۸۰ سطور : ۱۷ کاغذ : اصفهانی شکری آهاردار نسبتاً ضخیم . شماره ثبت قدیم ـ۲٦۰٤٦ـ جدید ۷۳٦۸ .

جنگ **[فارسی وعربی وترکی]**

جنگی‌است شامل نامه‌هاوفرمانهاوچند کتاب‌رساله‌ویا گزیده‌هایی‌از کتابها و رساله‌های‌نادرو بیشتر آن‌نوشته‌و گردآوری احمد غلام کتابدار کتابخانه‌صفوی‌در اواخر سلطنت صفوی بوده وگاه یادداشتهای سودمند درباره آن زمان دارد .

۱ ـ فهرست‌نامه‌ها که بخطی تازه استخراج شده بدینگونه

لاامیرعلیشیر ، ۱۱۰ رقعه . . . جهـان ۱۱۰ رقعه آصفحان ، ۱۱۰ کتابت خـان خانان ، ۱۱۲ بنظری (ص۱ـدفتر)

۲ـحدیث قدصعد ناذری الحقایق باقدام النبوة والولایه وقدر ناسبع‌طرایق باعلام النبوة . .

رجوع و ذریعه ۱۵ ! . . وهمین فهرست ! . .

۳ ـ قتل از کتاب معانی الاخبار باب ... لجرجانی قال حدثنا ابوبکرمحمد بن‌الحسن الموصلی ببغراد قال حدثنا ... (وصالی‌شدو بمیتن آب رسیده)

٤ـمتوارث اسمامراض وعد حروفها بنسا جمد وحروف جبر (ص۳دفتر)

۵ـ جمع وخرج‌هفت ماهه تنگوزئیل خزانه‌عامره بسیاق (ص ٤ ـ ۵)

آغاز: بعرض میرساند کـه مجمل جمع و خرج رفعت و اقبال پناه مقرب الخاقانی صاحبجمع خزانه عامره از هفتماهه تنگوزئیل‌مطابقه۱۱۰۷ ، ابتداء... لغایت دوماهه سیچقان‌ئیل مطابق سنه۱۱۲۰ .

۶ ـ تقریظ دیوان شعر (ص۶ ـ ۹)

آغاز : بسمله ، پایه سریر والامصیر وجوب ذاتی‌رفیع ترازآنست که طایر خیال انسانی با شکسته پروبال امکانی طیران در فضای ساحت عز جبروتش تواند نمود و لمعات‌بوارق اشراقات‌نورالانوارمنیع‌ترازآنکه خفاش سیرتان‌ظلمت‌سرای حدوث . . .

انجام : زخم سرم زیاری ناخن بپا رسید ، در ره نماند هر که باور هنما رسید ، آب دهن زفیض خموش گهر شود ، این راز سربمهر ز دریا بما رسید .

۷ ـ تقریظی دیگر که بنام‌شاه‌عباس‌ثانی نوشته‌شده (ص۹ـ۱۱)

آغاز: تعالی الله زهی مـایه بلند سخن و رتبه ارجمند گفتار که قلم قدرت آفریدگار تعالی شانه بمیانجی دو حرف آن که عبارت است از لفظ کن مجموعه آفرینش را بهفت بند آسمان و رباعی امکان و یکه بیت مه و خورشید و ترجیع فصول و ترکیب موالید ومطالع بروج ومصراع هلال و غزلیات هفته وقصاید ماه سال و مثنوی لیل ونهار . . .

انجام : شکرالهی‌قیام نمودم و بدعا و ثنای حضرت شاهنشاهی‌اقدام ، من ثنا میکردم مسیح تحسین ، مسیح دعا میگفت من آمین .

الهـی تـا جهـانـرا آب و رنگست
فلك را دور و گیتی را درنگست

مسلم‌برتو باد این پادشاهی میسرکام دل چندانکه خواهی .

۸ـفرمان منع مسکرات ازطرف شاه صفی (ص۱۲ـ۱۳)

آغاز: تذر وخوش‌خرام خامه که آهنگ صریر دلپذیرش همداستان صفیر

بلبلان کشمیرست و پیوسته بفرمان سلیمان خرد دستان زن گلشن حمد ایزد بی‌همتاست و ترانه سنج چمن نعت پیمبر و آلست .

۹ـ منشآت (ص۱۳ـ۲۷) . (فارسی)

قسمتهای این نوشته پس و پیش است

آغاز: باز این چه جوانی و جمالست جهانرا ، وین عهد که نو گشت زمین را و زمانرا ، الحمدلله که این جان غمدیدهٔ گرم وسرد روزگار کشیده ، واین دل محنت دیدهٔ تلخ و شیرین زمانه چشیده که مدتی مدید و عهدی بعید از بیداد شحنه دی . . .

۱۰ ـ مطلع الانوار (۱۸ـ۱۹دفتر) (فارسی)

از محمد باقر بن زین العابدین یزدی.وی این کتاب را بشاه صفی پیش کش کرده است (این نسخه دیباچهٔ کتاب است)

فهرست مجلس ۶۸۷:۹

آغاز: حمدی فزون ازمیزان عقول وحواس وسپاس برون از مقیاس اندازه وقیاس سزاوارفایض بر انواریست که رصد بندان عقل وخیال ازمبداء خط استوای خلقت تا عرض تسعیر که منتهای اقلیم شعورست بدستیاری اسطرلاب کروی افلاك...

انجام : آینهٔ عالم آرای سکندری وعزت افزای جام جهان نمای جمشیدی گردانه علی مایشاء قدیر وبالاجابه جدیر والحمدلله اولا وآخراً وظاهراً وباطناً.

۱۱ ـ دیباچهٔ جنگی که مولانا احسنی لاهیجی جهة حسین خان کهدمی نوشته (ص۲۰) . آغاز : شکر بی منتها صانعی را ...

۱۲ـ دیباچه بیاض که خواجه محمد میرك صالحی املا کرده . (ص۲۰ـ۲۱)

۱۳ـ دیباچه بیاض انشاء ملاخلیل وقاری (ص۲۱ـ۲۲) .

۱٤ ـ فتحنامهٔ گیتی ستان که بشاه سلیم پادشاه هند نوشته اند [از] جنگ قرچغای خان سپهسالار. (ص۲۲)

۱۵ـ فریادنامهٔ که اسیران روم بسلطان سنجر نوشته بودند . (ص۲۲ـ۲۳)

۱۶ـمثال سنجر بملك روم از انشای مولی المعظم معین اصم .(ص۲۳)

۱۷ـنامه‌ای که‌اسکندر پاشا وزیر اعظم دوم سلطان‌سلیمان پادشاه روم در جواب کتاب ارکان دولت نواب‌جمجاه فردوس‌مکانی‌علیین آشیانی‌شاه‌طهماسب علیه‌الرحمه نوشته . (ص ۲۳)

۱۸ ـ نامه (سواد) که از جانب‌نواب همایون اشرف اقدس اعلی عباس‌پادشاه بسعدالدین‌محمد معلم پادشاه روم نوشته‌اندبمسودهٔ حضرت‌علامة‌العلمائی‌میرمحمد باقر دامادالحسینی . (ص۲۳ـ۲٤)

۱۹ـ اشعاری‌از [دیوان] شمس(ص۲۵) :

آغاز:

لطف و خطاب انفقوا کو که بجنگ صد قوا

عیش بـه بسته فـا نطقوا بقر بقوا بقوا بقوا

جـام می چـه ارغوان داد مرا بـه ارمغان

میزنم از خـودی فغـان بقر بقو بقو بقو

۲۰ـ قلمیه،قطعاتی دربارهٔ خط وقلم (ص۲٦)

آغاز: مشق خط میکرد ز آنروی داشت جستجوی خط.

۲۱ـابیاتی ازشمس [مولوی] وشفیع (ص۲۷ـ۲۸)

یا رب من بدانمی چیست مراد یار من

بسته ره گریز من برده دل وقرار من

۲۲ ـ دستور حلوای تخم مرغ بجهة نطفه بستن

آغاز: اول روغن را داغ وپائین آورده تا ملول‌شودپس عسل را درو ریخته بالای آتش گذاشته بآتش‌هموار . . .

۲۳ـاشعاری از دوانی‌وصفی‌قلی‌بیك (ص۳۰) :

دل عاشق بسان شمع شبها زنده میباشد
زسر تاپا اگر سوزد همان درخنده میباشد

۲۴ـ صورت حساب دفع و پخش محصول شتوی سنة قوی ئیل . سنهٔ ۱۱۹۱ـ به‌حساب سیاق . (ص۳۱)

۲۵ـ وقف نامه پادشاهان صفوی (ص۲۲ـ۲۳)

صورت وقف‌نامه اموال اصفهان .

آغاز: شروط وقفیه بندگان نواب همایون اعلی‌غرض ازتنمیق این‌صحیفه آنکه وقف‌نمود کلیه ...وعندصدورهذاالوقف‌درتحت تصرف مالکانه خود داشتند خالیاً . .

انجام : وظروف و فروش وباغات و مستغلات و سایر بیوت نه بواسطه ونه بیواسطه .

۲۶ـ اسامی حضارمجلس همایون: قاضی‌خان، حاتم‌بیك، اللّه‌قلی‌بیك قورچی باشی ملاعلیرضا خوشنویس، ملاجلال منجم، قاضی غلام علی(ص۲۳).

۲۷ ـ چندصورت‌حساب (مملکتی) بسیاق . (ص۳٤ـ۳٥)

۲۸ـ روایتی ازعمار یاسر که درخدمت مولی امیرالمؤمنین (ع)(ص۳٦) .

۲۹ـ سخنانی کوتاه از بوذرجمهر، قابوس وشمگیر .

اعلم ان فی تأویل المنام ما یظهر لیحکم . . . عند اجتماع الفکر بالقوة الخیالیه مع الصفا فیشاهد الانسان.

۳۰ ـ وقف‌نامه (ص۳۷ـ٤۰)

صورت وقفنامه برخی از املاك شاهی .

آغاز: آب‌ورنگ گلستان سخن پردازی و گلگونه بهارستان معنی‌طرازی وقف چهره دلارای حمدجهان پیرائیست که منظر رفیع نه‌فلك.

انجام : پس اگر بخلاف این ادعانماید باطل وعاطل وازدرجه اعتبارساقط خواهدبود. والسلام علی من اتبع الهدی.

۳۱ـ کتابت سلیم شاه که بنواب کامیاب سپهر رکاب اشرف اقدس مصحوب مقرب الحضرةزینل بیکا فرستاده (ص۴۰)

۳۲ ـ نقل چندحدیث نادراز شهاب الاخبار وجز آن ازجمله: قوله صلی الله علیه وآله السلطان ظل الله فی الارض یاوی الیه کل مظلوم .

ونیز : قال ابوجعفر محمدبن علی بن الحسین بن موسی بابویه قمی فی کتاب التوحیدفی باب التدره عن ابی عبدالله .

ونیز: قال النبی (ص) ـ اذاغضب الله علی امتی لم ینزل علیهم العذاب ولکن غلت اسعارهاوقصرت...

۳۳ ـ چند گفتار کوتاه نقل ازحضرت رسول(ص) وائمه وعلما از آن جمله: قال الامام الرازی و اماالقایلون بالمعاد الروحانی والجسمانی معا فقدارادوا ان یجمعوابین حکم العقل والشرع .

سپس چندحدیث ومطالبی کوتاه درمعرفت حق ، و دربارهٔ مرگ ازعلی (ع) وخواجه عبدالله انصاری و نقل ازامام جعفر بن محمد(ع) بخط نستعلیق زیبای غلمان که بتاریخ ۱۰۶۳ در بسطام نوشته .

۳٤ـ(منشوری که بندگان نواب کامیاب سپهر رکاب همایون اشرف اقدس اعلی بمولانا سعدالدین معلم خواندگار روم نوشته وپاسخ سعدالدین (ص٤٤)

۳۵ـ منشوری که نواب کامیاب همیون اشرف ارفع اعلی بوالده خواندگارروم نوشته‌اند (٤٤ـ٤٥)

۳٦ـ نامه(صورت...)نواب مستطاب اقبال پناه اعتمادالدولةالعلیه العالیه بنواب مستطاب ابراهیم پاشاه وزیراعظم خواندگارپادشاه روم . (ص٤٥)

۳۷ـ من خطبة النبی صلی الله علیه وآله: ایهاالناس اکثروا ذکرهادم الذات فانکم ان ذکرتموه فی ضیق وسعه علیکم (ص٤٦) .

۳۸ـ کیفیت استخاره با تسبیح نقل از شیخ بهاءالدین (ص٤٧) .

آغاز: کیفیة الاستخاره بالسبحه مارأیت بخطه الشریف رحمه‌الله.

۳۹ ـ قال الکفعمی و رایت فی بعض کتب اصحابنا ان من اراد رؤیة احد من الانبیاء (ص٤٦)

٤٠ـ النبی قال لیجیئن یوم القیمه اقوام لهم من الحسنات . (ص٤٧)

٤١ـ العقائد البهائیه (ص٤٧)

ازشیخ بهاءالدین عاملی .

آغاز: بسمله، امابعد حمدالله علی آلائه والصلوة علی افضل انبیائه واثر.

٤٢ ـ اثنی عشریه درزیارة (ص٤٨)

ازشیخ بهائی.

آغاز: زیارة مطلقه مختصره یزار بها کل واحد من الائمة الاثنی عشر سلام‌الله علیهم اجمعین وقد جری علی لسانی واناالفقیر بهاءالدین محمد العاملی وسمیتها بالاثنی عشریه . .

٤٣ ـ یادداشتی ازشیخ بهائی (ص٤٨) .

آغاز: کنت فی بعض السنین ایام اقامتی بالهراة مارأمع بعض الطلبه قاصدین زیارة بعض الاخوان .

٤٤ـ سئل سائل عن افلاطون الحکیم ماالانسانیه قال التواضع مع الدوله والعفو مع القدره .

٤٥ـ تعلیق برقانون (ص٤٨)

ازجلال الدین سیوطی .

آغاز: تعلیق شیخ جلال الدین سیوطی علی قانون الشیخ ابی علی فی ذکر الابنه وکانت کثیر من اهل الجاهلیه .

٤٦ـ حدیثی چند در بارهٔ عشق. (ص٤٩)

آغاز: سئل عن امیر المومنین (ع) ـ ماهذا العشق الذی مشهور بین الناس ویقولون .

٤۷ـ منقولست از خضر (ع) که هر کس در شب جمعه این دعا بخواند بهر نیتی که خواهد بر آورده گردد. (ص٤۸).

٤۸ـ گفتار از شیخ سلطان ابوسعید ابوالخیر اگر کسی گرسنه باشد و کمان خوردنی نداشته باشد وضوء سارد و این رباعی مکرر بخواند حق سبحانه وتعالی مایده کرامت فرماید :

ای در صفت ذات تو حیران که ومه
وز هر دو جهان خدمت درگاه تو به
علت توستانی و شفا هم تو دهی
یارب تو بفضل خویش بستان و بده

٤۹ـ پادشاه فرخنده روزگاری رااوضاع عابدخجسته اطواری خوش آمده ازو تمنای آن کرد که بخانه وی آید (ص۵۰)

٤۹ـ شیخ ابوالحسن خرقانی شبی آوازی شنید که هان بوالحسن میخواهی که آنچه از تومیدانم بخلق بگویم تا سنگسارت کنند گفت میخواهی که آنچه از رحمت تودانم بگویم تادیگر کسی ترا سجده نکند آوازی شنید که ای ابوالحسن نه از تو ونه ازما

۵۰ـ قال بعض الادباء کنت فی مجلس فی بعض امراء بغداد .

۵۱ـ کتب ملك من الملوك الی الاسکندر وخوفه فکتب ارسطاطالیس فی جوابه.

۵۲ـ سمع بعض الصوفیه محدثاً ینقل الحدیث المشهور عن النبی (ص)

۵۳ـ من سیر الملوك .

۵٤ـ چند گفتار کوته از سقراط

۵۵ ـ نامه ازحضرت امیرمؤمنان (ع) به حارث الهمدانی: تمسك بحبل القران وانتصحه واحل حلاله وحرم حرامه .

۵٦ـ سخنی دیگر ازعلی (ع) .

۵۷ ـ گفتاری کوتاه از کتاب ورام عن ابی‌عبدالله (ع) چند روایت است از صدوق و دیگران .

۵۸ـ سخنی از علی بن ابراهیم در تفسیر سوره یوسف . (عربی)

۵۹ـ فی کتاب العلل لابن بابویه عن الجواد علیه السلام انما سمی النبی ص بالامی لانه کان . .

دنبال آن چند حدیث از علی (ع)

۶۰ـ نقل از شیخ مفید . دخل مجلس قاضی بغداد وسئل عن القاضی اجل من اهل المجلس وقال سمعنا ان النبی . .

۶۱ـ روی فی الفقیه فی باب الحبس من ابواب القضاء (ص۵۱) ..

۶۲ ـ قال الشیخ الاریب ابوبکر بن عبدالعزیز السبتی بالاسایند الصحیحه ان امیرالمومنین علی بن ابی طالب (ع) لماوقع واقعة الجمل کتب الیه معاویه (ص۵۲)

۶۳ـ دوصورت حساب [مخارج مملکی] بسیاق (ص۵۳) .

۶۴ـ تفسیر آیه واذا را واتجارة ... از افادات الشیخ الاجل ... بهاءالدین محمد العاملی (ص۵٤).

۶۵ ـ الحسین بن محمد عن احمد بن محمد الیساری عن ابی یعقوب البغدادی .

۶۶ـ قال المحقق الطوسی قدس سره ، من مناحب الفلاسفه . .

۶۷ـ ارسطاطالیس حکیم ارافلیطس یونانی . .

۶۸ـ قال الفاضل النیشابوری فی تفسیره عند قوله تعالی واذاسألك عبادی

۶۹ ـ من کلام الشیخ العارف نجم الدین الکبری الفقر علی ثلثه اصناف .

۷۰ـ نقل من توحید ابن بابویه رحمه الله (ص۵٦) .

۷۱ـ ایضاً نقل منه حدثنا محمد بن .

۷۲ـ هذا ایضاً نقل من هذا الکتاب .

۷۳ ـ ازعقائد صدوق قال محمد بن علی مؤلف هـذا الکتاب اذا و صفنا الله تبارك و تعـالی بصفات الذات فانما ... (ص۵۷)

۷٤ـ نامه (صورت..) که نواب جنت‌مکان علیین آشیان شاه طهماسب علیه الرحمه بخان احمد حاکم گیلان نوشته (ص۵۷) .

۷۵ـ صورت نامه‌ای که نواب خان درجواب حکم اشرف نواب جنت مکان علیین آشیان درباب تسخیر گیلان نوشته (ص۵۷ ـ ۵۸) .

۷٦ـ مکتوبی که نواب خان احمد بدست خود درجواب عریضهٔ زیدیه که باو نوشته بودند نوشته (۵۸ـ۵۹).

۷۷ـ نامه(صورت ...) عبدالله‌خان اوزبك که بتاریخ شهر ذیحجه . . سنه اثنی وتسعین وتسعمایه به سلطان مراد خان ولد سلطان سلیم خان پادشاه روم نوشته (ص۵۹)

۷۸ـ نامه(سواد...) که عبدالله اوزبك بپادشاه روم سلطان مراد خان نوشته .

۷۹ ـ مصالحه نامه وسنور نامچه که مابین نواب کامیاب همایون اشرف اقدس اعلی عباس پادشاه وپادشاه روم سلطان مراد خان که ازجانب نواب اعلی، قرا حسن استجلو وبسطام اقای ترکمان رفته قرار داده‌اند .

۸۰ـ نامه(سواد عرضه داشت) سلطان سلیم‌خان به پدرخود سلطان سلیمان‌خان درباب سلطان بایزید نوشته

۸۱ ـ وصایای ارسطا طالیس که مترجم کتاب سر الاسرار که بامر مأمون خلیفه کتاب مذکوررا ازلغت یونانی بعربی نقل کرده (ص۶۰ـ۶۱) :

درصدر ترجمه میگوید که چون ارسطا طالیس وزیر اسکندرو استاد او بود بواسطه پیری وضعف ازملازمت او تخلف کرده بربلاد عجم استیلا یافت .

۸۲ـ نامه(سواد. .) که امیر تیمور گورکان نوبت اول بقیصر روم نوشت وقتیکه قیصر ازظهیر الدین حاکم ازنجان امیر تیمور بود وخراج میطلبید ونسبت بامیر تیمور حکایات گستاخانه گفته بود (ص۶۱) .

۸۳ـ نامهٔ ترکی ازسلطان محمدبن بایزید به سردار ایرانی (٦۱) .

بسمله ، وبه نستعلیق هذا کتابنا ینطق علیکم بالحق انا کنا نستنسخ ما کنتم تعملون . . .

۸۴ ـ شرح نام‌الخالق الباری‌المصوره... (ص۶۱)
آغاز: ندازه کننده‌آفریننده‌نگارنده وحجةالاسلام غزالی گوید .
۸۵ـ عن فتوحات‌مکی ، اعلم‌ان . (ص۶۴)
۸۶ـرکن‌الدین سلیمان‌بن سلاجقه‌الروم ، اتی حرب الکرخ سنة خمسمائه (ص ۶۹)
۸۷ ـ اقلیدس (نقل‌از..) ـ الخط هندسه روحانیه ظهرت بآلة جسمانیه .
۸۸ـ گفتار درتخاصم‌صاحب‌قلم‌باصاحب‌السیف‌آغاز: نظرالمأمون‌الی‌بعض‌اولاده
۸۹ ـ سخنی‌ازابراهیم مصعبی : و کیمیاء الملوك‌العمارة .
۹۰ـ تاریخ حکماءِ یونان [بخشی از ...] (ص۶۶ـ۶۷) **(عربی)**
آغاز: افلاطون الالهی الیونانی کان ابوه من‌الاشراف قداشتغل بتعلم اللغه والشعر اولا فبلغ‌فی‌ذالك .
۹۱ـازمحاضرات:ذکرالجا حظ‌الکتب‌فقال نعم‌الذخر والعدة والجلیس‌والقعده المستغل والحرفه .
۹۲ـمن کلام‌ارسطوطالیس:واذااردت‌ان‌تعرف‌هل‌یضبط‌الانسان‌شهواته.(ص۶۷)
۹۳ ـ داستانی‌ازعثمان : ارسل عثمان مع‌عبدالله کیسا من‌الدراهم‌الی‌ابی‌ذر.
۹۴ ـ ابیاتی از ابن‌سودون ودیگران : اطال الله عمرك یاخلیلی‌و(ص۶۷) .
۹۵ـچندرباعی ازملك‌الشعراء بهار ازجمله‌این‌بیت :
در دهـر بجز فکر تو مقصودی نیست جز تربیت ذات تو مقصودی نیست
۹۶ ـ چندقطعه بعربی و فارسی ازجمله ، دوبیت عربی در وصف کتاب کلیله ودمنه . (ص۶۸)
۹۷ـ من کلام‌بعض العارفین : ان للعارف‌تحت کل نقطه نکته وفی‌ضمن کل قصةٌ حصة .
۹۸ـ تفسیرلفظ خاتم دروضف‌حضرت محمدصلی‌اله علیه وآله .
۹۹ـ گفتارازشیخ عبدالرزاق الکاشی دراصطلاحات عرفان .

۱۰۰ـ از تأویلات شیخ عبدالرزاق در تفسیر قوله تعالی : وماکان الله لیعذبهم

۱۰۱ـ زبده لغز (ص ۷۲ ـ ۷۷ دفتر) **(عربی)**

از شیخ بهاءالدین عاملی . (همین فهرست : ۸۹۱)

آغاز. امـا بعد الحمد و الصلوة فیقول احوج الخلق الی رحمة ربـه الغنی محمدا المشتهر ببهاءالدین العاملی عفی الله عنه لایخفی علیکم ایها الاصحاب العظام والاحباب الکرام المختصون من الله سبحانه بالافهام .

پایان: من مسامحه مثلث قاعدته بسمرقند وراسه ببغداد و لیقتصر علی هذا القدر من الاطناب فی ذکر اوصاف ذلك الکتاب والعاقل یکفیه الاشاره والجاهل لاینتفع بالف عبارة .

۱۰۲ ـ کلمات قصار ووصایا وپند واندرز ازپیامبران وائمه اطهار و حکماء و بزرگان .(ص۷۹ـ۸۵)

۱۰۳ـ سؤال جابر بن عبدالله ازحضرت رسول (ص) درباره ایمان بعربی (ص۸٦) .

۱۰٤ـ حدیثی از پیغمبر (ص) : اصبح وامس ولسانك رطب بذکر الله تصبح وتمسی (ص۸۸) .

درذیل آن آمده : نقلست که یکی ازعلماء یهود بخدمت حضرت امیرالمؤمنین ووصی رسول (ص) (ص ۸۹)

۱۰۵ـ نامه (مکتوب) عبید اوزبك در جواب منشور نواب همـایون علیین آشیان جنت مکان .

۱۰٦ ـ نامه ـ جواب مکتوب عبید که ازجانب نواب کامیاب جنت مکان علیین آشیان انارالله برهانه نوشته شده . (ص۸۹ـ۹۰)

نامه ترکی سلطان سلیم پادشاه روم که درباب سلطان بایزید به شاه طهماسب نوشته

۱۰۷ـ چند غزل وقطعه (ص۹۲) .

آغاز غزل اول :

قرعه وتسبیح را محرم نداند حال ما هست برسی پاره دلها مدار فال ما

۱۰۸ ـ قطعات ورباعیات ازوحید، ناطق ، جوهری، محمدمؤمن، محمدجعفر، حسین‌منشی و واعظ (ص۹٤ـ۹۸) .

این قطعهٔ اول که ازوحید وبخط اواست که دربالای آن نوشته: لراقمه‌وحید:

رنگ خجلت را نقاب چهره گلپوش کرد
قصهٔ بی باکی خود را چواز من گوش کرد
گردش این ساغرخالی که گردون نام اوست
اهل دولت را نمیدانم چرا بیهوش کرد

از واعظ :

تا خیال رخ او شمع شب افروز منست
مهر تابان عرق ناصیهٔ روز منست
بسکه در خانه غیرش نتوانم دیدن
بکمان رفتن او ناوك دلدوز منست

از ناطق :

جنون افزا نگاهی کرده از دل غارت هوشم
که‌ازشوق خدنگش چون کمان بارست آغوشم.

از جوهری :

چو بر فروخته رخ از شراب می‌آید
بسر شبنم من آفتاب می‌آید

رباعیاتی ازمحمد مقیم که‌آغاز آن چنین است

بید ما غم کرد درد او که تنها گرد باش
سر عشقم سر بصحرا داد یعنی فرد باش

از مرد خراسانی که بجهة پادشاه جلال‌الدین اکبر هند گفته :

قتلم آنشوخ خوردکك مکنه
جان فدایش که خوش نکك مکنه

چشمکی میزنه دلم میره
چشمکی دیگرش کمك مکنه

۱۰۹ ـ حدیث از پیغمبر (ص) (فی الشجاعه والتدبیر ومایناسب ذلك (ص۱۰۰)
آغاز : ثلثةٌ حق علی الله عونهم المجاهد فی سبیل الله والناکح

۱۱۰ ـ داستان از ابلقیس اهدت بلقیس الی سلیمان بن داود (ع) سبعه اسیاف احدها ذوالفقار (۱۰۱)

۱۱۱ ـ حدیثی علوی: استطال علی (ع) درعاً فقال لننقص منها کذلك حلقة فقبض محمد بن الحنفیه باحدی یدیه .

۱۱۲ ـ داستان یوسف: ان یوسف (ع) دعا لاهل الجن فقال اللهم اعطف علیهم .

۱۱۳ ـ قطعه ادبی به نثر نقل از مجمع حیدر بیك بخط احمدغلام مورخ ۱۱۳۸ .

آغاز: زبدهٔ معاشران قدیم و مصاحبان ندیم یعنی منتخب مجموعهٔ اهلیت فلانی که در دیار عشرت اساس دارالسلطنه اصفهان حرسه الله تعالی عن الحدثان بساط انبساط انداخته ولوای عشرت در باغ وراغ بر فرق حضور وفراغ .

احمدغلام درذیل این قطعه نوشته : هزار حیف از اصفهان چون دریا خشك وماهیان وجانوران همه مرده اند آنکه ماند درچشم بهم زدنی می میرد وزنده میشود بجهت آنکه صاحب نداشت در۲۹سال دشمن دین دست یافت .

۱۱۴ ـ حدیثی از امیرالمؤمنین علیه السلام (فی النظر و الفراسه والعقل والفطنه والرای والتدبیر والتجارب والمشاوره (ص۱۰۲) .

۱۱۵ ـ پندهایی در حکمت و ادب از برخی از علما و حکما مانند عامر بن قیس، معن بن زایده، لقمان بن منذر سقراط، و بطلمیوس . محمد بن میرزا اسماعیل (ص۱۰۳ـ۱۰۴)

۱۱۶ ـ گفتاری دربارهٔ متصوفه و سر گذشت تصوف (ص۱۰۶):

آغاز: اعلم ان المسلمین بعد رسول الله لم تیسم افاضلهم بسمته سوی صحبة الرسول ثم سمی من صحب الصحابة التابعین .

۱۱۷ ـ رقعه‌ای که محمد میرك صالحی بیکی از ارباب قلم نوشته (ص۱۰۷)

آغاز:

تا کی پی خرج چرخ آواره کند

محنت همه جمع من بیچاره کند

در دفتر عمر من چو باقی نگذاشت

ترسم ورق حیات را پاره کند

۱۱۸ ـ نامه‌ای از میر عنایةالله : الا تا دفترخانه افلاك بوجود عطارد آراسته و بیت المنتظاره اختر والنجم بذات مستوفی قضاوقدر پیراسته است .

۱۱۹ ـ رقعه که امیر علیشیر به برادر خود نوشته . فارسی (ص۱۰۸)

۱۲۰ ـ رقعه که آصف‌خان درجواب حکیم ابوالفتح نوشته .

۱۲۱ ـ نامه خلیفه جهان بخلیفه سید علی گیلانی .

۱۲۲ ـ رقعه که حکیم ابوالفتح درجواب آصفخان .

۱۲۳ ـ کتابت خان‌خانان بآصف‌خان وجواب آصف‌خان بمشارالیه (ص۱۰۹)

۱۲۴ ـ رقعه کنعان‌خانان درپرسش بیماری ملاعرفی وجواب رقعه‌مشارالیه (ص۱۰۹ـ۱۱۰)

۱۲۵ ـ رقعه نواب‌خان‌خانان که در جواب عریضه یولقلی بیك انیسی نوشته (ص۱۱۰)

۱۲۶ ـ نواب‌خان خانان بمولاناشکیبی نوشته

۱۲۷ ـ رقعه مشارالیه بمولانا نظیری که دروقت اراده سفرخیرالبلاد نوشته

۱۲۸ ـ کتابت که حکیم ابوالفتح بعزیز کوکه نوشته (ص۲۱۱ـ۱۱۲)

۱۲۹ ـ رقعه که مولانا نوعی به‌غنی بیك همدانی.

۱۳۰ ـ کتابت که اعلیحضرت شاه سلیم [عثمانی] بخط خود به‌نوا همایون اعلی (همایون‌اعلی) نوشتد

۱۳۱ ـ کتابت که جلال‌الدین اکبر بجلبی بیك نوشته (ص۱۱۲ ـ ۱۱۳)

۱۳۲ ـ نامه‌میرسید شریف بیکی از اهل نغمه نوشته . (ص ۱۱۳)

۱۳۳ ـ نامه‌امیرسید شریف علامه‌درباب‌سفارش‌حافظ ادوار بیکی از ارباب‌نغمه

۱۳۴ـ نامه‌ای که مولانا محمدتقی بطلب تخته‌چوب‌چنار نوشته. (ص۱۱۳ـ۱۱۴)

۱۳۵ ـ رقعه که مولانا محمد مؤمن فیروز آبادی علیه‌الرحمه به میر ابوالحسن نوشته (ص۱۱۴ـ۱۱۵)

۱۳۶ـ نامه‌ای که مولانا محمدتقی سلمه‌الله درجواب نوشته (ص۱۱۵ـ۱۱۶).

۱۳۷ ـ نامهٔ عرضه داشتی که‌خواجه نظام‌الملك بسلطان جلال‌الدین ملکشاه سلجوقی نوشته.

۱۳۸ـ جواب عریضه خواجه‌نظام‌الملك که ملکشاه‌نوشته.

۱۳۹ ـ کتابت که شیبك خان اوزبك باعلیحضرت صاحبقرانی شاه اسمعیل علیه‌الرحمه نوشته (ص۱۱۷).

۱۴۰ـ نامه‌ای که اعلیحضرت صاحبقرانی شاه انارالله برهانه بشاهی‌بیك‌خان اوزبك نوشته (ص۱۱۸ـ۱۲۰)

۱۴۱ـ سواد فتحنامه که اعلیحضرت صاحبقرانی شاه‌اسمعیل علیه‌الرحمه در وقتی که شیبك خان‌را بقتل رسانیده‌بقانصوغوری‌پادشاه‌مصر نوشته (ص۱۲۰ـ۱۲۱)

۱۴۲ـ منشات نصیراء همدانی (ص۱۲۴ـ۱۲۷) : خطبه‌دیوان.

۱۴۳ـ دیباچه شرح دیوان انوری.

۱۴۴ـ رقعه که بمظفرحسین نوشته.

۱۴۵ـ کتابت که بمحمدحسین جلبی نوشته.

۱۴۶ ـ (ایضاً کتابتی) که‌محمدحسین‌چلبی‌نوشته.

۱۴۷ـ رقعه که‌الشیخ محمدآل خانون نوشته‌درطلب‌عینك.

۱۴۸ـ رقعه که درطلب اسطرلاب نوشته املاء ولدخواجه شهابا.

۱۴۹ـ رقعه که درطلب ماست بیکی‌از آشنایان‌نوشته.

۱۵۰ـ صورت‌طلاآلات واقمشه که‌بامر شاه‌صفوی به‌معتمدالخاقان آقاقنبرعلی صاحب‌جمع خزانه تحویل‌شده، با تعیین بهای هریك.واحد پول در این صورت طاق است (ص۱۲۹) درصدرصورت‌نوشته :

«نظارت رفعت و اقبال پناها عالیجاهامقرب الخاقـانا ، حسب‌الامر الاعلی بدینموجب طلاآلات واقمشه و غیره... تحویلات رفعت و اقبال پناه‌معتمدالخاقان آقاقنبرعلی‌صاحب‌جمع‌خزانه‌عامره» و کنارسطراول‌چنین نوشته: بمهراعتمادالدوله دادیم نوشته بود که قبض عالیجاهایلچی رابنظررسانند .

۱۵۱ ـ سواد نامه که محمد همایون پادشاه هندبه‌اعلیحضرت جنت مکان علیین ایشان شاه‌طهماسب علیه‌الرحمه والرضوان والمغفرة درحینی که از هند متوجه‌قزوین میشده نوشته (ص۱۳۱) .

۱۵۲ـ سواد نامه‌ای که نواب خاقان‌غفران پناه شاه طهماسب علیه‌الرحمه وا درجواب کتابت‌همایون‌پادشاه‌فرستاد .

۱۵۳ ـ سواد نامه عبدالمؤمن خان ولد عبدالله خـان که‌اول در جاجروم بخدمت‌نواب‌کامیاب سپهرر کاب همایون اشرف‌اقدس‌ارفع‌اعلی عباس پادشاه خلدالله ملکه ابدافرستاده (ص۱۳۱) .

۱۵٤ـ نامۀدرجواب کتابت مذکور که‌نواب کامیاب همایون اعلی‌درجاجرم نوشته‌فرستاده .

۱۵۵ـ نامه‌ای که‌به‌حکیم‌محمدسعیدنوشته شد (ص۱۳۲) وپس ازآن نامه بعالیحضرت‌مؤدب‌الخاقانی حکیم‌محمد حسین .

۱۵٦ـنامه‌ای که شاه سلیم بنواب گیتی ستانی نوشته مصحوب محمد رضا بیك‌مشعلدار باشی (ص ۱۳٤) .

۱۵۷ـرقعه نواب گیتی ستانی‌بشاه سلیم درباب‌سفارش‌سلاطین دکن مصحوب شاه‌قلی بیك(ص۱۳۵) .

۱۵۸ـ داستانی ازشیخ روزبهان (ص ۱۳۷) .

آغاز: حکی عن‌الشیخ روزبهان رحمه‌الله انه کان فی زمن نورالدین قـد احب امراة مغنیه .

۱۵۹ـدستورالوزراء (ص ۱۳۸ـ۱٤۳ دفتر)

بخشی از کتابی بفارسی در قوانین دفترداری کشوری و دستور الوزراء است .
در اواسط آن عنوان «قانون الوزاره» دیده میشود .

آغاز: تامنهیان صنایع بدایع ازلی شاهراه فطرت گشاده‌اند و مدبران عواطف عوارف لم یزلی اساس خلقت بنیاد کرده و مسببان قضا قضایاء جهانداری بامضا رسانیده‌اند وکارسازان قدر بامضای قبض وبسط شهریاری رضاداده.. بنابراین مقدمات محقق گردد که بنیاد ضبط دفاتر درمصالح ممالك بر دوقائمه تیغ و قلم موضوع است...

انجام : حسن التوصل ، دقیق اللطف ، عارف باخبار المتقدمین و سیر الماضین والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا وان الله لمع المحسنین .

۱۶۰ـ دستورها و آداب مملکت داری (ص ۱۴۳ـ۱۵۸ دفتر) **(فارسی)**

از فخر الملك و نظام الملك یاد شده و شاید دنباله شماره قبل است در صدر آن آمده وصایا الدینیه فی امور الدیوانیه و ذکر قضایاء القوانین و الاعمال السلطانیه

آغاز: قال امیر المؤمنین علی بن ابیطالب (ع) من نصب نفسه للناس اماماً فعلیه آن یبداء بتعلیم نفسه قبل تعلیم غیره . . . . اکنون چون صاحب کفایتی بدین رتبت موسوم شد و در عهدهٔ مملکتی رفت... عهد باید بست که آیین جور محو فرماید...

انجام : روز قیامت جز حسرت و ندامت ثمرهٔ نیابد ، قال یحیی بن خالد لاولاده اذا ولیتم امراً فاذکروا العزل عنه وعاملوا الناس فیه معاملةً ان عشتم مالوا الیکم وان متم ترحموا علیکم .

۱۶۱ـ فی الصناعات والکسب والتجارة والغنی والفقر وماناسب ذلك .
گفتارهایی است به نقل از انبیاء و بزرگان (ص ۱۶۰ـ۱۶۱) .

آغاز: قال رسول الله صلی الله علیه وآله عمل الابرار من الرجال الخیاطه وعمل الابرار من النساء الغزل وکان رسول الله (ص) .

انجام : وقیل الاسراف فی العشرة یورث الاشراف علی العسرة قال النبی ص الاقتصاد نصف العیش وحسن الخلق من الدین .

۱٦۲ـ نسب نامه حضرت عبدالعظیم (ع) (ص۱٦۱)

آغاز: بسمله ، نسب نامه حضرت امامزاده واجب التعظیم والتکریم امامزاده عبدالعظیم بن عبدالله بن علی الشدید بن حسن الامیر بن زیدبن امام حسن بن علی بن ابی طالب علیه السلام . کتبه احمد غلام عملهٔ خزانه ۱۱۳۸ .

پس از آن گفتاری ازپیغمبر (ص) و برخی ازحکیمان «فی الرزق والحرمان وتبدل الاعوان والتفاوت »

۱٦۳ـ نامه (مکتوبی) که نواب مستطاب اقبال پناه اعتمادالدوله وامرا عظام بسنان پاشا . وزیر اعظم نوشته بودند .

۱٦٤ـ گفتارهایی ازنبی اکرم (ص) وحکما وبزرگان بااین عنوان :

«فی ذکرالدنیا والاخره والسنه والشهر والیوم والقبله والساعه ومایناسب» .

بدنبال آن نیز گفتارهایی درآداب دوستی و برادری و فضائل ازانبیاء و بزرگان دانشمندان حکما وفضلاء ازجمله این حدیث :

قال النبی (ص) ـ انتم علی بینة من ربکم مالم تظهر منکم مسکرتان .

۱٦۵ـ نامه نواب گیتی ستانی بشاه سلیم درباب تعزیه جلال الدین اکبر (ص۲۰۱).

۱٦٦ ـ نامه (صورت کتابت) سلطان سلیمان که بنواب غفران پناهی شاه طهماسب علیه الرحمه والغفران بخط خود نوشته .

۱٦۷ ـ مکتوب نواب گیتی ستانی به شاه سلیم مصحوب محمد رضابیك شعله دارباشی (ص۲۰۲ـ۲۰۳) .

۱٦۸ـ مکتوب نواب گیتی ستانی بسلطان احمدخواندگار مصحوب قاسم بیك (ص۲۰۳ـ۲۰۵)

۱٦۹ ـ مکتوب نواب گیتی ستانی بسلطان احمد خوندکارروم مصحوب قاضی خان صدر . (ص۲۰۵ـ۲۰٦)

۱۷۰ـ رقعه نواب گیتی ستانی بشاه سلیم (ص۲۰۷) .

۱۷۱ـ مکتوب نواب گیتی ستانی بشاه سلیم درباب اسطرلاب (ص۲۰۷) .

۱۷۲ـ رقعه نواب گیتی ستانی بشاه سلیم (۲۰۷ـ۲۰۸) .

۱۷۳ـ نامه نواب گیتی ستانی سردار روم مصحوب عباسقلی بیك (ص۲۰۸ـ۲۰۹) .

۱۷٤ـ کتابت نواب گیتی ستانی بشاه سلیم درباب تهنیت جلوس مصحوب یادگار علی سلطان طالش (ص۲۱۰) و نامه شاه سلیم به شاه صفوی .

۱۷۵ـ رقم اشرف که باسم دولتخان حاکم قندهار صادر شده . (ص۲۱۲ـ۲۱۳)

۱۷٦ـ فرمان اعلیحضرت صاحبقرانی شاه اسمعیل انارالله برهانه بشاهی بیك خان اوزبك درباب شکست علاءالدوله ذوالقدر (ص۲۱۳) .

۱۷۷ ـ مکتوب اعلیحضرت صاحبقرانی شاه اسمعیل انارالله برهانه که بسلطان حسین میرزا درباب سفارش محمدحسین میرزا ولد او نوشته (ص۲۱٤) .

۱۷۸ـ مکتوبی که سلطانحسین میرزا درجواب کتابت اعلیحضرت صاحبقرانی شاه اسمعیل نوشته (ص۲۱٤ ـ ۲۱۵) .

۱۷۹ ـ نامه درجواب مکتوب محقق همدانی میرزا ابراهیم که به عارف محقق موحد عبدالباقی مولوی نوشته اند (ص۲۱٦ـ۲۱۷) .

۱۸۰ـ نامه ای که غزالی درجواب خواجه نظام الملك نوشته (بفارسی) درمحلی که اورا بجهة تدریس مدرسه نظامیه بغداد طلبیده بود (ص۲۱۸) .

۱۸۱ـ نامه غزالی بسلطان سنجر بفارسی درمعذرت نرفتن بخدمت (ص۲۱۹) .

۱۸۲ـ مکتوب خواجه رشید وزیر سلطان غازان که بفرزند ارجمند خود نوشته . او دراین نامه نوزده پند بفرزند داده (ص۲۲۰ ـ ۲۲۱) .

آغاز: فرزند ارجمند جلال ... دیده ها بوسیده معلوم کند که سلوت روح وعهده فتوح ...»

پایان: نوزدهم علما که نهال دین و ملت و نظام حل وحرمت اندونص مجید تؤتی الحکمة من تشاء

۱۸۳ـ حجیه (رساله ..) (ص ۲۲۲ دفتر)

رساله ایست از شیخ زین الدین عاملی شهید ثانی (بعربی) در آداب وفرائض حج باختصار (بجز رساله شماره ۲۰۹۹/۱۰ دانشگاه)

این رساله ناتمام و به‌خط احمدغلام است مورخ ۱۱۳۹

الفوائدالرضویه : ۱۹۰

آغاز: رساله حجیه للمجتهد فی زمانه بشیخ الفاضل المتبحر فی فنون العلم والمعارف زین الدین العاملی بسمله الحمدلله . . . اذا عزمت علی سبیل الحج ...

پایان: ولواقتصر بعدقوله نیابة عن فلان علی قوله بوجوبه الخ. احمد غلام رقم کرده «نمقه احمدغلام کتب ۲۷ جمادی الاول ۱۱۳۹ نجات ازجناب ایزد» .

۱۸٤ـ نامه خواجه رشیدالدین بصدرالدین محمد در سپاس گویی تألیف حکمت رشیدیه است .

صدر نسخه نوشته: کتابت خواجه رشید بخواجه صدرالدین محمد ترکه درباب کتابیکه به اسم خواجه رشید تصنیف کرده وصله‌ای که بجهت او فرستاده ،

آغاز نامه : چون بفضل ایزد متعال و کریم ذوالجلال مهندس ملك برین...

در صدر عنوان نسخه بالای صدرالدین « صائن الدین نوشته » و درحاشیه، مرحوم ملك باجوهر آبی نوشته «صدرالدین محمداست نه صائن الدین ترکه چه اخیر نامش علی بوده و پسر صدرالدین محمد معاصر شاهرخ» .

۱۸٦ـ مکتوب فضلای ماوراء النهر بعلمای مشهد مقدس درحین محاصره عبدالله خان اوزبك .

داستان این نـامه و پاسخ مولی محمد رستمداری به آنان در حبیب السیر و عالم آرای عباسی آمده و نسخه این نامه و پاسخ در دانشگاه ٦ : ۲۱٤۷ و در این فهرست ص۲۷۳ آمده است .

۱۸۷ـجواب کتاب فضلاء ماوراءالنهر که مولانامحمد مشکك رستمداری خادم آستانه مقدسه نوشته (ص۲۲٦ـ۲۳۰)، رجوع به ص ۲۷٤ این فهرست شود .

آغاز نامهٔ علماء ماوراء النهر : پوشیده نیست برهیچ مؤمن عالم که تعرض به اموال و نفوس کسانیکه گویندهٔ کلمه طیبه .

پایان : وآنچه دراین صحیفه مزبوره مسطور است ازاجوبه ، مطابق قوانین

شریعت مصطفویه است خلاف این عقیده عین ضلال و موجب عذاب و نکال حضرت ذوالجلال است و السلام علی من اتبع الهدی .

آغاز: پاسخ رستمداری : نتایج افکار و رشحات اقلام در دربار افاضل ماوراء النهر هداهم الله و ایانا ...

پایان : و این معنی بوجود نیامده فتوی بقتل فقیران دادند بارك الله اعظم الله اجورکم

۱۸۸ـ از منشآت ملا محیی الدین اردبیلی المتخلص بصبحی (ص۲۳۱) .

آغاز: فرخنده شبی که از قلم نور چهره گشا میبافته .

۱۸۹ـ نامه پادشاه مصر به شریف مکه (ص۲۳۲) .

آغاز: کتب سلطان مصر الی شریف مکه، بسم الله الرحمن الرحیم الحسنه حسنة...

۱۹۰ ـ نامهٔ الامام الهمام ابومحمد الحسن العسکری (ع) ابو الحسن علی بن بابویه .

۱۹۱ـ نامه مسیلمة الکذاب به پیغمبر (ص) (۲۳٤) : من مسیلمة رسول الله الی محمد رسول الله اما بعد فان لنا ...

۱۹۲ـ دعائی جهة سرگردانی اعداء یا عقد الطریق و رجوع آبق و سارق این مثلث دو . . .

۱۹۳ ـ سخنان گوناگون و کوتاه در ادب و فنون متنوع و حکمت و تاریخ بنقل از بزرگان و حکماء بعربی (ص ۲۳۶ـ۲۳۷) .

۱۹٤ ـ سخنان و احادیثی در توحید و پند و اندرز (ص۲٦۸ـ۲٤٦) با این عنوان : «فی السلطنه و الامارة و الوزارة والسیاسه العدل و العفو و المروة و الاحسان و الطاعه المولاه و ماناسب ذلك» . از آن جمله : نقل از پیغمر (ص) عبدالله بن مسعود ، المرزوقی، افلاطون، سهل بن عبدالله ، امیر المؤمنین علی (ع) ، امام جعفر بن محمد الصادق . . و سایر حکما .

۱۹۵ـ سخنان عارفان و بزرگان :

۱۹۶ـتوحید واثبات باری از پیغمبر وائمه‌واصحاب(ص۲۴۷ـ۲۴۸) .

آغاز: قال النبی صلی الله علیه وآله .. ان الله احتجب عن البصایر کما احتجب عن الابصار وان الملاء الاعلی یطلبونه کما تطلبونه انتم .

دنبالهٔ آن،حدیث هل رایت رجلا منقول از علی (ع)،سخنان و احادیثی از پیغمبر (ص) و دیگران در بارهٔ فضل مکه ، تحصیل علم و دیگر موضوعات .

۱۹۷ـنورالهدایه (ص ۲۴۹ ـ ۲۵۴ دفتر) **(فارسی)**

منسوب به ملا جلال الدین محمد دوانی (م ـ۹۰۷) .

مجلس ۹ : ۲۸۸، دانشگاه شماره۲۸۳۰/۸ .

آغاز: بسمله ، حقیقت حمد مختص بجناب وجودیست عزوجل که وجوب ووحدت وحیات وعلم ... اما بعد پای بند زنجیر امتداد زمان، مرکز دایرهٔ حدثان .

انجام : من المستبصرین فارجع الیه وکن من الشاکرین .

۱۹۸ـ اشتراك لفظی وجود (ص ۲۵۵ ـ دفتر) **(فارسی)**

ازآخونده ولی رجبعلی تبریزی (م ـ ۱۰۸۰)دارای یك مقدمه ۳ مطلب وخاتمه

مجلس ۹ : ۲۴۷۰، ۱۰ : ۳۴۹ .

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب العالمین امابعد این نوشته مشتملست بر مقدمه وپنج مطلب وخاتمه، مقدمه دربیان معنی وجود ومعنی اشتراك لفظی ومعنوی ...

انجام : اینکه معنی وجود ووجوب امریست عارض ذات الله تعالی و قایم به او یا اینکه ذات الله تعالی بمعنی وجودش وبمعنی وجوب واجب چنانچه درممکناتست سبحان ربك العزه عما یصفون السلام علی المرسلین .

۱۹۹ـفتح نامه (ص ۲۶۰ ـ ص ۲۶۴ دفتر)

از منشآت پر از تکلف فارسی درستایش شاه سلیمان صفوی و پیروزی او بر جهانگیر پادشاه هند .

آغاز: بسمله،تیر روی ترکش فارسان میدان فصاحت گستری وپرچم علم معرکه

آرایان‌مصاف سخنوری ستایش‌و نیایش بی‌همتایی‌است که کوکبه‌موکب بهارجهان را که ازعرضگاه.

انجام : بحظ اوفر و نصیب اوفی‌بهره‌مند و کوکبه اعلام‌فتح و نصرت‌وطنطنهٔ صدای...دراقصی ممالك بحروبر بمظاهرت‌جنود آسمانی ومعاضدت تأییدات ربانی بلند گردد بمنه و کرمه.

۲۰۰ـصورت‌دستور العمل : که‌بتخفیف عمل میشوداعم ازآنکه‌محال رعیتی باشدیا متعلق بسرکار فیض آثار ومحل موقوفه باشد.

سپس‌بترتیب:قطعهٔ شعری ازنسیمی (ص۲۶۶).

نسیمی‌این‌قطعه را باتکلف صنعت‌تکرار سروده‌است مطلع :

اگر او او نماید ید ، رخ چون مه مه خورخور
شود از از جمالش لش،مه خور خور منور ور
منش مه مه نگویم یم که مه مه را نباشد شد
دو گیسو سو مسلسل سل دو طره ره معنبر بر

پایان:

دلش لش لش نخواهد هد شدن دن دن کلا من من
مشرف رف نه گردد دد نه تحسین سین به بر

وسپس‌حدیثی ازکافی ، و ودروس وجزآن.

ونیزشعری فارسی درضابطه نشو حرمت ازرضاع وچند قطعه دیگر.

درپایان،سخنانی ازبوذرجمهر به‌نقل از معالم التنزیل وجزآن.

۲۰۱ـ مسمط ترکی (ص ۲۷۰)

از ده نامه خطائی (شاه اسماعیل اول) و ترکی است . هر بنداین مسمط دارای چهارمصرع است‌ومصراع چهارم که در تمام‌مسمط‌تکرار شده این است : الله ومحمدو علی در .

آغاز:

شاهی که جهانیك افضلی در — اللهونك الی انو یك الیدر
اول سوز که‌زمانه هیکلی در — الله و محمـد و علی در

۲۰۲ـ شرح کنت کنزامخفیا (ص۲۷۲) **(عربی)**

ازمحیی الدین ابن‌العربی .

فهرست دانشگاه ۳ : **٦٦٩** مجلس ۹ : **۹۵۰** (تعلیقات) .

این نسخه منقول‌ازخط میرحسن رضوی قایینی است .

آغاز: اعلم وفقك الله .... ان بعض اهل العلم ...

پایان: للظهور والادراك و هو اعلم بالحقایق نقلت من خط السید الفاضل المرحوم میرحسن الرضوی القاینی .

۲۰۳ـ تفسیرسوره‌توحید (ص۲۷٤ـ ص۲۷٦ دفتر) **(عربی)**

ازشیخ‌الرئیس ابی‌علی بن‌سینا

فهرست نسخ‌مصنفات : **٦٤** مجلس **۱۱:٤ ۳۹٤:۹** .

آغاز: بسمله، قل‌هوالله احد الهوالمطلق هوالذی لاتکون هویته موقوفه علی‌غیره...

انجام: من‌اسرار هذه‌السورة والله‌اعلم باسرار کلامه وصلی‌الله علی‌خیر خلقه محمد خاتم‌الانبیاء وآله.

۲۰٤ـ تفسیرسورهٔ‌فلق (ص۲۷٦ـ ۲۷۷ دفتر) **(عربی)**

ازابن‌سینا. فهرست‌مجلس ۱۲:٤ **۳۹۵:۹**

آغاز: بسم‌الله الرحمن الرحیم قل‌اعوذ برب الفلق . فالق ظلمة العدم بنور الوجود...

پایان: التوجه التام والتاله الکامل بحق‌النبی محمدوآله الطاهرین .

۲۰۵ـ تفسیر سورهٔ‌ناس (ص۲۷۷ـ ۲۷۸ دفتر) **(عربی)**

ازابن سینا. مجلس ۱۲:٤ ۳۱۵:۹

آغاز: بسمله، قل اعوذ برب الناس، قدذکرنا ان الربوبیه عبارة عن التربیه .

انجام : وهذا هو الذی یبلغ العقل الیه فی هذه السورة والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب والحمدلله رب العالمین.

۲۰۶ـ تفسیر سورهٔ اعلی (ص ۲۷۸ـ ص، دفتر) **(عربی)**

از ابن سینا شیخ الرئیس .

فهرست مصنفات : ٦٦ مجلس ٤:١٢

آغاز: بسمله، اعلم ان هذه السورة مشتملة علی مطالب ثلثه المطلب الاول اثبات الاله تعالی...

انجام : واعلم ان التامل فی اسرار هذه السورة ینبه علی ان الاستغلال بماسوی هذه المطالب الثلثه عبث و ان سعادة الانسان لاتحصل الا بمعرفة هذه المطالب الثلثه وبالله التوفیق .

۲۰۷ـ حب قدرت از ابوالبرکات (ص ۲۸۱) .

۲۰۸ـ روایتی نقل از کافی .

۲۰۹ـ لغز منظوم بنام یونس (ص ۲۸٤ دفتر) .

این لغز از شیخ عزالدین حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی (م ـ ۹۸٤) است وتوضیحی ازشیخ بهائی در کنار آن نوشته است .

رجوع شود به نسخه شمارهٔ ۳۲۸۰/۱٦ (ص ۸۹۲) این فهرست .

۲۱۰ـ لغز وحل آن بصورت پرسش وپاسخ (ص ۲۹٤) .

این لغز نیزاز شیخ حسین بن عبدالصمد است وحل آن ازفرزندش شیخ بهائی (شماره ۳۲۸۰/۱٦ ص ۸۹٦ـ۸۹۷ این فهرست).

۲۱۰ (مکرر)ـ نامه نواب گیتی ستانی به جلال الدین اکبر مصحوب منوچهر بیك در جواب کتابتی که میرضیاءالدین کاشی آورده بود (ص ۲۸۵ـ۲۸۸).

۲۱۱ـ مکتوب نواب گیتی ستانی بجلال الدین اکبر مصحوب یادگار سلطان روملو (ص ۲۸۹ـ۲۹۲) .

۲۱۲ـ کتابت نواب گیتی‌ستانی بشاهزاده سلیم مصحوب درویش بیك قزوینی (ص ۲۹۳ـ۲۹۴) .

۲۱۳ـ مکتوبی بااین عنوان (ص ۲۹۵) :

مرتبهٔ سیاست ذاتی وغرایز صفاتیست که خان فرشته صفای آلهی شهسواری عرصه‌عدل...

این مکتوب به‌چلیپاست وبرچند سطر آغاز آن خط کشیده‌اند .

۲۱۴ـ نامه نواب گیتی ستانی به‌جلال‌الدین اکبر مصحوب میرمحمدمعصوم بکری (ص ۲۹۶ـ۲۹۷ دفتر) .

۲۱۵ـ نامه‌نواب گیتی‌ستانی بجلال‌الدین اکبر مصحوب مهدی‌قلی بیك تر کمان که از گنجه فرستاده شد (۲۹۷ـ۲۹۸) .

دراین نامه آمده که « تبریز و نخجوان و ایروان ... در ششماه بتصرف درآمد » ومرحوم بهار در کنار صفحه باجوهر آبی نوشته « باید هشت ماه درست باشد زیرا در نامه پیش مینویسد که محاصرهٔ ایروان هفت ماه طول کشید » .

صفحه ۲۹۸ بعکس دیگر صفحات است .

۲۱۶ـ کتابت نواب گیتی‌ستانی بجلال‌الدین اکبر مصحوب محمدمصحوب بکری انشای‌مولانا خلیل وقاری لاهیجی (ص ۲۹۹ـ۳۰۴) .

مرحوم بهار در کنار این نامه نیز چند یادداشت دارد ودریکی از آنها نوشته « این مکتوب عین مکتوب ص ۱۴۱ ولی انشاءآن ازمولانا خلیل وقاری است ».

۲۱۷ـ نامه‌ای که نواب گیتی‌ستانی درجواب کتاب جلال‌الدین پادشاه هند نوشته (ص ۳۰۵ـ۳۰۶ دفتر) .

۲۱۸ ـ نامه نواب گیتی بشاه سلیم درایام شاهزاده گی (ص ۳۰۷ـ۳۰۸) .

مرحوم بهار نوشته « این نامه خطاب به‌شاه سلیم پسر محمد اکبر پادشاه هند است ...» .

سپس صورت حسابی‌است بسیاق که‌بالای‌آن نوشته « دروجه‌فرستادگان‌محمد

رضاخان ...» در ذیل این حساب تاریخ ۱۲۲۹ دیده میشود (ص ۳۰۹) .

۲۱۹ـ دیباچه تاریخ اکبری (ص ۳۱۰ـ ص ۳۱۵ دفتر)

تاریخ اکبری (اکبر نامه) از ابوالفضل بن مبارك علامی ناکری (کشته‌شده در ۱۰۱۱ ـ هـ) و دارای دیباچه‌ای ادیبانه و مصنوع است که ٦ صفحه از بیاض حاضر را فراگرفته

فهرست مجلس ۲:۱۲۲ دانشگاه ۲:۵۱۷ـ۵۲۰ تاریخ ادبیات براون ٤:۱٦۳ .

آغاز: الله اکبر این چه دریا فتیست ژرف و شناختی شگرف که حقیقت پذیران دقیقه رس و روشن ضمیران صبح نفس که باریك بینان جدول آفرینش وپرگار گشایان لوحهٔ دانش ...

پایان: فردوس مکانی تعبیر نموده عبارت را کوته میگردانم

۲۲۰ـ شجرهٔ نسب اکبرشاه تاامیر تیمور گورکان (ص۳۱٦)

۲۲۱ ـ نامه جلال الدین اکبر پادشاه هندوستان به‌عبدالله خـان اوزبك (ص۳۱٦ـ۳۱۷ دفتر) .

۲۲۲ ـ نامه جلال‌الدین اکبر پادشاه هندوستان بخدمت نواب گیتی‌ستانی مصحوب رضی‌الدین کاشی فرستاد (ص۳۱۸ـ۳۲۰دفتر).

۲۲۳ ـ نامه جلال‌الدین اکبر بنواب گیتی ستانی‌مصحوب میرمحمد معصوم بکری (ص۳۲۱ـ۳۲۳) .

۲۲٤ ـ نامه شاه سلیم بخدمت نواب گیتی ستانی مصحوب محمد شریف مشهدی (ص۳۲٤ دفتر) .

۲۲۵ ـ نواب گیتی ستانی بشاه سلیم درباب فسخ گرجستان‌مصحوب‌مصطفی بیك‌اوزرلر شاملو . (ص۳۲٤دفتر).

۲۲٦ ـ منتخبات ازصحاح عامه‌و مصابیح بغوی (ص۳۲۵ـ۳۲٦) .

این‌منتخب‌دررؤیةالله‌ومناقب اهل‌بیت طهارت (ع) ودارای سه باب‌است

آغاز: نقل من الصحاح والمصابیح منتخب باب رؤیة الله تعالی من الصحاح قال رسول الله (ص) انکم سترون ربکم عیاناً...

پایان: قال ان علیا (ع) سبقك بالهجره .

۲۲۷ـ نامه خطاب به مصطفی چلبی ـ بترکی (ص ۳۲۷ دفتر) .

نویسندهٔ نامه احمد غلام است «عملهٔ» خزانه (کتابدار کتابخانه دربار صفوی که مجموعه‌ای بزرگ دیگر بخط او در این کتابخانه هست) مورخ ۱۱٤۲ .

آغاز: جناب عزت مآب روح پرفتوحم مصطفی چلبی کامیاب حضرتلرینه .

۲۲۸ـ فتحنامه آذربایجان ودیاربکر (ص ۳۲٦ـ۳۲۷ دفتر) .

این فتحنامه اززبان شاه طهماسب نوشته شده ویاخود به انشاء اووخطاب است به ملك کیومرث حاکم رستمدار، پس از فتح آذربایجان ودیاربکر.

شاه طهماسب درپایان فتحنامه فرمان داده سه روز جشن وشادی عمومی برپا شود و«مشتلق» فتح به سیدجلال محمد« که ازبدایت حال ...ملازم رکاب بوده» بدهند ومستدعیات اورا به عرض برسانند .

تاریخ انشاء این فتحنامه ۹۵٦ـ ه است .

آغاز: سواد فتحنامه که نواب غفران پناه رضوان دستگاه شاه طهماسب الحسینی الصفوی علیه الرحمة والرضوان باپادشاه روم سلطان سلیمان در زمانیکه القاس میرزا پیش اورفته بود وآخرالامر بازازآنجابصوب اصفهان آمده بود نواب اعلی اورابدست آورده وفتح الکاء آذربایجان وبعضی از دیاربکر نموده وبا پادشاه روم صلح کرده قزوین را دارالسلطنه ساخت و این فتح نامه رابه ملك کیومرث ... فرستاد . امارت وحکومت نصاب عمدة الملوك ملك کیومرث و سادات و اعیان ... رستمدار بعنایت بیغایت شاهانه سرافراز گشته بدانند که چون بدوسلطنت . . . وعهد خلافت همایون ما ...

پایان: دراین باب تقصیر ننمایند تحریر اًفی شهر محرم الحرام سنه ست وخمسین وتسعمائه من الهجرة .

نویسنده این فتحنامه دراین جنگ نیزاحمد غلام (مذکور در ذیل شماره پیش)است واودرذیل آن چنین نوشته:

«کتبه احمدغلام عملهٔ خزانه از روی نسخه مرحوم حیدربیك که حالادر نزد من ومالکم، از برای مرحوم حسینقلی خان شاملو، قاسم دیوانه از برای او نوشته بسیار کتاب خوبی است اماوفاندارد مال دنیا».

درذیل فتحنامه یك نسخه گشادن طلسم است (ص۳۲۹).

۲۲۹ــ وصایا ازافلاطون خطاب به ارسطو (۳۳۰ـ۳۳۱دفتر).

آغاز: خداوند خودرا بشناس وحق اورا نگاهدار.

پایان: استقامت کن والتزام خیرات ومبرات نما.

۲۳۰ـ مناجات نامه خواجه عبدالله انصاری (ص۳۳۰ـ۳۳۷).

این مناجات درمجموعه رسائل خواجه عبدالله چاپ سال ۱۳۱۲

آغاز: ای زدردت بیدلان رابوی درمان آمده.

پایان: وآفتاب جمال الهی روی نمایدآمین.

این نسخه ونسخه قبل (شماره ۲۲۹ این دفتر) بقلم شکسته مورخ ۱۰۵۹ و در دارالسلطنه مراغه نوشته شده.

۲۳۱ ــ نامه بترکی از خسروپاشا وزیراعظم خطاب به شاه (ص۳۳۷ دفتر).

این نسخه نیز بقلم نستعلیق ریزاحمد غلام ومورخ ۱۱۲۸.

۲۳۲ــ فقراتی ازلوایح جامی (۳۳۸دفتر).

۲۳۲(مکرر)ــ دیباچهٔ تیولنامچه عالیجاه منصورخان قوللر آقاسی (ص۳۳۸دفتر).

۲۳۳ــ دیباچه رقم قورچی باشیگری ساروخان (ص۳۳۸).

۲۳۴ــ دیباچهٔ تیولنامچه آق کافور خزانه دار. (ص۳۳۸).

۲۳۵ــ تیولنامچه آقامبارك ریش سفید حرم علیه عالیه. (ص۳۳۶)

۲۳۶ــ سخنان واحادیثی ازحکماء وفلاسفه وامامان (ص۳۳۹ـ۳۴۰).

۲۳۷ـ سندرنامه (۱) (ص ۳۴۱ دفتر)

نسخه سرحدنامه‌ایست که اززبان شاه‌سلیمان صفوی پس‌ازمصالحه باسلطان مراد خواندگار روم نوشته شده این‌نامه فرمانی است خطاب به‌امرا وحکام ایران تااز حدود مرزهای تعیین شده تجاوزنکنند. درصدر فرمان در نسخه حاضر این نوشته دیده میشود:

سندرنامه ازجانب نواب خاقان رضوان مکان نوشته شد، ساروخان بتاریخ ٤ محرم سنهٔ ۱۰٤۹ نزد سردار برد بعداز چندروزبارودی معلی فرستاد بمهر اشرف مزین ساخته ارسال نمودند بعداز چند روز عالیجاه مشارالیه سندرنامه ایشانرا هم آورد.

آغاز: ستایش ونیایش بی‌آلایش سزای عتبهٔ کبریایی ...

۲۳۸ـ عهدنامه (ترکی) (ص۳٤۱ دفتر).

این عهدنامه صورت پیمان‌صلحی‌است‌بین‌شاه صفوی و سلطان‌مرادعثمانی، مبنی بر ترک جنگ وعدم تجاوز ازحدود مرزهای تعیین شده در سندرنامهٔ پیش. این پیمان به‌ترکی نوشته شده و دارای خطبه عربی است.

احمد غلام کاتب نسخه درصدر عهدنامه چنین نوشته:

« آمدن ایلچی پادشاه والاجاه روم بدرگاه جهان پناه جهت تشیید مبانی مصالحه چون‌درسنه‌پارس‌ئیل‌زمان‌نواب‌خاقان‌رضوان‌مکان وسلطانمراد خواندگار روابط صلح و صلاح بجهت نجاح وفلاح عبادالله مشید و مستحکم شده صلحنامه‌ای باین شرح نوشته‌شد که ... »

آغاز صلحنامه: الحمدلله العزیزالکریم الفتاح ... اما بعد مشیت وارادت رافع‌السماء بغیر عمد ...

۱ـ واژهٔ‌ترکی: مرز، حدود، ثغر.

احمد غلام در پایان نسخهٔ عهدنامه چنین نوشته :

« کتبه احمدغلام عمله خزانه، نسخه بسیار غلط داشت اکثررا بقرینه‌ساختم حق تعالی مرا نجات فرماید که چندی باختیار خود باشم شوال ۱۱۴۲» .

۲۳۹ـ قطعات وغزلیات ومثنویهایی ازمولوی ، وصفی قلی بیك ودوغزل بدون نام گوینده، ازمتاخرین (ص ۳۴۳ـ۳۴۵) .

۲۴۰ ـ بخشی از نزهة المشتاق (ص ۳۴۵ـ۳۴۶دفتر) .

نزهة المشتاق جغرافیای هفت اقلیم است که شریف محمدبن محمد ادریسی اندلسی درقرن ۶ـ ه ساخته است . احمدغلام کاتب نسخه، خلاصه‌هایی راازجغرافی اقلیمها بدون ترتیب ازآن کتاب نقل کرده است .

آغاز: نقل از کتاب نزهة المشتاق الجزء الثانی من الاقلیم الاول منها جریزة الرامی والرامی مدینة الهند ...

احمد غلام بهنگامی این نسخه را نوشته که اصفهان دستخوش یغماگران افغان بوده وخود در ذیل نسخه رقم کرده :

«این را از کتابی باسم فرنگ..؟ داشتم نوشتم غلطی دارد . احمد غلام عمله خزانه عامره درحالتی که الماس خانها را غارت وخانه را بکسان می‌بخشید بعدازاین که صاحب خانه یا بقحط یا کشته و من که مانده بودم مابین خوف و رجا بودم سنه ۱۱۳۵» .

۲۴۱ـ دو بیتی معروف ازمحمدابن ادریس الشافعی و ابیات سیدمرتضی درپاسخ آن ونیز اشعار منسوب به محمد بن ابی بکر خطاب به پدر خویش و شامل تولی وتبری (ص ۳۴۷ دفتر) .

۲۴۲ـ سفرنامهٔ حج (ص ۳۴۷دفتر).

ضیاءالدین آل کیوان قاری که در ۱۱۲۹ بهسفر حج رفته است سرگذشت و کیفیت کارها وعبادات خودرا ازآغاز ورودبه وادی عقیق تا پایان مراسم حج نگاشته . این نسخه نیز بخط احمد غلام است .

۲۴۳ـ اشعاری از: اثر، واعظ قزوینی، میرزا طاهر وغزلیات ورباعیات دیگر (ص ۳۴۸ـ۳۴۹).

مطلع یکی از غزلها:

یار ما گر چه نهانست جهانرا جانست
آشکارا بخود و هم بخودش پنهانست
آفتاب از پس افلاك چو شمع فانوس
اینهمه جامه بپوشید و همان عریانست.

۲۴۴ـ صورت نقش نگین‌ها وسجع مهرهای شاه عباس وشاه سلیمان صفوی (ص۳۴۹).

بالای آن (گویا بخط احمد غلام) چنین نوشته «بتاریخ شنبهٔ ۸ ذیحجه سنه ۱۱۰۵ ایت‌ئیل حقیقت خواتیم همایون را طلبیدند بشرحی که ساخته شده نوشته بخدمت اشرف قبل‌ازجلوس فرستاده‌شد».

۲۴۵ـ صورت چند فرمان ازدیوان‌اعلی ازجمله‌فرمانی درباب‌خلعتهاوشیوهٔ گرفتن مالیات ها (ص ۳۴۹ـ۳۵۱ دفتر).

۲۴۶ـ سجع مهرهای گوناگون شاه طهماسب (ص۳۵۲).

دراین‌جا صورت دوازده سجع مهر که شاه‌طهماسب درپای احکام وفرمانها میزده ثبت شده‌ودر ذیل نقش دوازدهم نوشته «از سیچقان‌ئیل ۱۰۸۲ ... همان مهر کوچك رقم را میزنند».

در صدر این صفحه نوشته:

«مهرهای مبارك‌اشرف اقدس ارفع موافق دستورالعمل نواب جنت مکانی علیین آشیانی که براحکام مختلف زده میشود سوی مهرهای نواب سکندرشان که مخالف اینها بوده ومهر نامه‌علیحده‌ایست».

۲۴۷ـ سجلی که ملا اکمل قاضی کرمان نوشته (۳۵۲).

۲۴۸ـ قطعات ورباعیات (ص ۳۵۳ـ۳۵۴دفتر).

قطعات دو بیتی ، سه بیتی و چهار بیتی است که باخط شکسته نستعلیق زیبا نوشته شده و تخلص شاعر یاد نشده .

۲۴۹- چند غزل (ص ۳۵۵ دفتر)

غزلیات از شفیع است و در پایان غزلها « تخلص » شفیع آورده شده . این غزلیات نیز با همان قلم رباعیات وقطعات نوشته شده .

۲۵۰- رسالهٔ القاب = ذیل رساله القاب (ص ۳۵۶ دفتر) .

ازمحمدرضا بن عبدالحسین طوسی و ذیل است به رساله القاب پدرش . مؤلف این ذیل همان محمدرضای نصیری طوسی ساکن اصفهان است که کتاب کشف الآیات (شماره ۱۲۳۱ این کتابخانه) وتفسیر الائمه (شماره ۱۱ دانشگاه) ازاوست وانشائی به فرمان پادشاه صفوی (شماره ۲۵۹۲/۹۳ دانشگاه) نوشته. وی ازرساله القاب که پدرش نوشته بدینگونه یاد کرده است :

«چون نواب مرحوم والد ماجد در رساله القاب که مشحون بقواعد وآداب احکام و مکاتیب است دستور مکاتیب اشرف به مخدرات اقوام و اولاد عالیمقام را درج نکرده بودند دربنوقت که ۱۸ شهر جمادی الاول سنه ۱۰۸۰ تخاقوی ئیل است کمترین خلائق محمد رضا بن عبدالحسین طوسی ... مناسب دید که در ذیل این رساله مرقوم گرداند » .

نصیری طوسی نخست نمونه‌هایی از مکاتیب پادشاه را به زنان (بانسبت‌های مختلف) نوشته وسپس در ۱۰۹۴ ودر ذیل آن نمونه‌هایی ازمکاتیب مختلف نزدیکان شاه (زن ومرد) را به شاه افزوده است وازسخنی که درآغاز قسمت دوم دارد پیداست که پدرش در رساله القاب نه مکاتیب شاه را بزنان یاد کرده ونه مکاتیب اقوام نزدیك شاه را به او و او در اینجا خواسته است رساله پدر را ازاین هردوجهت تکمیل کند . سخن او در پایان قسمت اول وآغاز قسمت دوم چنین است :

«چون دستورمکاتیب اشرف به ذکوراقوام [بود] ومکاتیب ایشان واناث اقوام همایون نوشته نشده بود ، بتاریخ غرهٔ شهر محرم الحرام سنه ۱۰۹۴ ایت ئیل کمترین

خلایق محمدرضا بن عبدالحسین الطوسی مرقوم ساخته به خدمت اشرف فرستاده شد»
قسمت اول این منشآت (نامه‌های شاه به اقوام و نزدیکان زن خـود) عیناً درباب پنجم از منشآت سلیمانی ـ که به امر شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۱ـ۱۰۹۹) ساخته‌اند ، وارد گردیده .

(منشآت سلیمانی کتاب نفیسی است شامل ۱۵ باب و باب چهارم آن «دستور مکاتیب اشرف به مخدرات اقوام و اولاد عالیمقام اشرف» است وچندباب آخر آن قواعد خط و املاء وقواعد سخنوری وآداب منشی گری است و مجموعه‌ای بسیار نادر و ارزنده است) .

در فهرست دانشگاه «انشائی» ازاو یادشده که برحسب امر اعلی نوشته وص ۳۱۳ـ۳۱۵ دفترست اما در فهرست بمضمون این انشاء اشارتی نشده .

ازرسالهٔ القاب عبدالحسین نصیری ونیزازخود اوجداگانه ، تاآنجا که تتبع شد یادی ندیده‌ام

ذیل این نوشته نیز نگارشی ازهمان نصیری طوسی (نویسندهٔ ذیل رساله القاب) است و در کنار صفحه ، حاشیه‌ای بانشان «رض» که نشان «رضا» است دیده میشود.

نوشته‌های این دو صفحه بیاض نیز به‌قلم احمد غلام است و رقم او درذیل صفحات هست .

۲۵۹/۲ـ دیباچه منشآت علامی (ص۳۵۸ دفتر) عبدالصمد افضل خواهرزاده شیخ ابوالفضل بن مبارك ناگری علامی (مؤلف تاریخ آئین اکبری) مکاتبات ومنشآت اورا در سه بخش گرد آورده وبرای آن ، دیباچه‌ای نوشته و نسخـه حاضر همان دیباچه است .

بخشهای مکاتبات بدین ترتیب است :

بخش اول ـ مکاتبات و فرمان های شاهنشاه هند به پادشاهـان ایران ـ و توران و امیران .

بخش دوم ـ عریضه‌ها و نامه‌ها بخاقان هند و خانها.

بخش‌سوم‌ـخطبه‌ها و اختتامها و گزیده‌هایی از کتابها و بیاضها .

فهرست دانشگاه ۲: ۵۱۷، ادبیات:۸۰،تاریخ نظم و نثر نفیسی : ۳۶۵ تاریخ ادبیات براون ٤: ۱٦۵

آغازدیباچه : بسمله ، گوناگون نیایش مرداوری را که وجود بشر را از کارخانه عنایت کسوت حیات‌پوشانیده ...

۲۵۱ ـ خطاب کیهان خدیو حق‌پژوه .. جلال‌الدین محمد اکبر شاه به عبدالله‌خان اوزبك (ص۳۵۸ دفتر) .

آغاز: سپاس قدس اساس مبدعی را سزد که عالم کون ومکان‌را.

۲۵۲ ـ نامهٔ دیگر از جلال الدین اکبر بعبدالله خان اوزبك (ص ۳٦۰ ـ ۳٦٤دفتر) .

۲۵۳ ـ نکاح نامه جماعة شاهی سون (شاهسون) به ترکی(ص۳۵٦دفتر).

۲۵٤ ـ شجره جات و احکام و ارقام و . . دستورالعمل مکاتبی از این قبیل (ص ۳۵۷).

در آغاز این نوشته‌توضیحاتی دربارهٔ موضوع و تاریخچه شجره‌نویسی آمده در آغاز شجره و احکام ارقام و نشان وپروانه‌جات که از دیوان اعلی‌نوشته میشود و دستورالعمل این‌قسم چیزها دستورالعمل دیوان در این باب دستورالعملی است که نواب شاه جنت‌مکان علیین آشیان طهماسب قرار داده اکثر آن در دفاتر ... ثبت‌است سوی شجره خلافت که درزمان حضرت سلطان‌الاولیا و برهـان‌الاصفیاء شاه صفی‌الدین اسحاق موسوی .

۲۵۵ ـ نامهٔ جلال‌الدین اکبربوالی کاشغر (ص۳٦٤).

۲۵٦ ـ نامه جلال‌الدین به‌شرفاء مکه (ص۳۵٦دفتر).

۲۵۷ ـ نامه جلال‌الدین اکبر بدانایان فرنگ (ص۳٦۵ـ۳٦٦دفتر).

۲۵۸ ـ فرمانی که جلال‌الدین اکبر پادشاه هندوستان بجهة امراء واعیان نوشته (ص۳٦۷ـ۳٦۹دفتر).

۲۵۹ـ فرمان سپهسالاری شاهنواز خان (ص۳٦۹ دفتر).

این فرمان مورخ ۱۱۱۰ واز شاه سلطان حسین صفوی است.

آغاز: حکم جهانمطاع شد آنکه چون بیمن تولای خاندان طیبین وطاهرین و برکت انتساب بدودمان آل طه ویس و شعشعه چتر فلك فرسای سلطانی.

۲٦۰ ـ انشاء ادیبانه میرزا طاهر نصرآبادی (ص۳٦۹ دفتر).

بالای آن چنین نوشته: ناطقه کتبه میرزا طاهر نصرآبادی .

۲٦۱ ـ چند غزل از شفیع (ص۳۷۱ دفتر) مطلع یکی ازغزلها:

گردو روزی مهر گردون مدعا باشد ترا

کارها باید که بر وفق رضا باشد ترا.

۲٦۲ ـ مکتوبی مطایبه آمیز که عبدالجبار بمطلوب خود خیرالنساء خانم نوشته واو در زیر هرجمله جوابی نوشته .

اینك چند فقره ازاین ومحاورهٔ ملا ذابر رأی عالی مخفی نماناد (پاسخ خیرالنسا خانم) : بمطلوب خود ملاذ نوشتن خوب نیست .

شد بکام عالم و یکدم بکام ما نشد . (پاسخ) : روزی بقدر قسمت هر کس مقدر است .

۲٦۳ ـ انشائی مصنوع ازصابیا (ص۳٦۹ دفتر).

۲٦٤ ـ لغز ازآلفته (۳٦۹).

آغاز: بذروهٔ عرض میرساند که هزار محنت کشیدیم وصد فرسنگ دویدیم تا به خدمت پیری نودساله رسیدیم که هشتاد مرید داشت .

۲٦٥ ـ موعظهٔ خطیب ترك (رومی) بترکی منقول از تحفة المادحین تألیف محمد شاهی حسینی نوربخشی (۳۷۲) موعظهٔ این خطیب ترك بابدگویی و دشنام ـ بشیعه آغـازشده است .

۲٦٦ ـ هشت بهشت (بخشی از..) (ص ۳۷۳ ـ ۳۷٦ دفتر).

حکیم الدین ادریس بن حسام الدین علی بدلیسی (قرن ۹ و۱۰ ـ هـ) تاریخ

هشت‌تن از نخستین پادشاهان عثمانی را نوشته ، هشت بهشت یاالصفات‌الثمانیه فی ذکر الخلفاءِ والقیاصرة العثمانیه نام داده است .

درآغاز یك‌طلیعه دارد دارای چند گفتار درجغرافیای استانبول وایاصوفیه وتاریخ آنجا .

گفتار اول ــ بانی استانبول .

گفتار دوم ــ ترتیب‌مصالح واسباب ساختمان‌ایاصوفیه .

سوم‌ــطرح بنای ایاصوفیه ،

چهارم ــ درنسخه نیست . گفتار پنجم ــ اتمام بنای معبدایاصوفیه .

مجلس۲:۲۰۰ آستان قدس۳: ۱۰۵ استوری ۱:۱۳‍٤۱۳و۱۳۰٦ نشریه کتابخانه مرکزی ۲ : ۱۳٤دانشگاه شماره۵۳۰۹.

آغاز: گفتاراول درذکر باعث و بانی آن بنای عالی مبانی

چنین گفت‌آن سخن گـوی کهن‌زاد	که بودش داستانهای کهن یاد

که درفضای ممالك رومی وجزایر یونانی که درمیان‌و کنارخلیج‌فرنگ...

انجام : وسعت‌عرصه بناالیوم کعبه قوافل دعا و ثنا و قبله رواحل افاضل واماثل ممالك دنیا شد ۸ ــ صفر ۱۱٤۰ در کشیکخانه خزانه صبحی مسوده نموده احمدغلام اسیرمحنت و بلادنیا .

۲٦۷ــنگارستان [بخشی از . . .] (ص ۳۷۷ ــ ۳۸۰ دفتر)

تاریخ نگارستان از قـاضی احمد غفـاری است و اخیراً در ایران به چاپ رسیده .

ذریعه۳ : ۲٤۷ استوری ۱:۱۱٤ و ۱۲٤۰ دانشگاه

نسخه حاضر بخش کوتاهی است (بخط احمد غلام).

آغاز: ومن‌الوقایع چون توقتمش اغلان که از نژاد جوجی خان بود در شهور سنهٔ ثمانین وسبعمائه از بیم‌جان از دست‌ارس‌خان گریخته پناه بصاحبقران آورد امیر کبیر . . .

انجام : می افکند ، هلاك میکرد ماعاقبت بدرماندگی ترك سلاح و اسبان کردیم و او برفت وجمله مال به برد .

۲۶۸ ـ تاریخ حکماء [بخشی از ...] (ص ۳۸۱ـ۳۷٤ دفتر)

سرگذشت و آراء عقاید و سخنان جمعی از حکماء قبل از اسلام یونان است درآغاز هرمس ودرپایان ذیمقراطیس یادشده .

آغاز: بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم حکیم هرمس‌العظیم‌المحمودة آثاره‌المرضیه اقواله الذی یعدمن‌الانبیاء الکبار و یقال له ادریس . . .

انجام : انه‌لائقة بشیءٍ من‌امر الدنیاالقی منها مامنه بدواقتصر علی مالابدمنه وعمل بمایوثق به بابلغ‌ماقدرعلیه .

۲۶۹ ـ رساله‌طینت [منتخب از ...] (ص ۳۸۵ـ۳۸٦ دفتر)

از آقاجمال‌بن حسین خوانساری (فارسی)

در نسخه ۳۳۲۳/۱۹ این کتابخانه‌نیز بخشی ازرساله خوانساری درطینت‌هست

آغاز: و برمتتبع‌لبیب‌ظاهراست که از طرق شرعیه نیزمویدات وموکدات این مطلب بسیار لیکن چون مقام مقتضی‌آن نبود تطویل کلام بآن ننمود وبعداز تاصیل‌اصل مزبور و تقنین قانون . . .

انجام : و اختیار ترك آن کند نه‌اینکه مضطر و مجبور باشد درترك‌آن.

کاتب افزوده «منتخب‌شد چون این‌رساله وسایر کتابها که‌نسخه‌نمودندبسیار عزیز الوجود بود که از غارت الماس بازمانده بودند . . . احمدعمله خزانه عامره اما ندانستم چه‌چیز نوشتم»

۲۷۰ ـ اثبات واجب (ص ۳۸۷ـ۳۸۸ دفتر) (فارسی)

از محمد دهدار دارای‌یك مقدمه‌وسه فصل‌وخاتمه(همین‌فهرست‌ص ۱۰۸۵).

آغاز: بسمله . حمدوسپاس قیاس برخداوندی را که‌درمشکوة دل‌انسان . .

انجام : باحق تاابد باقی بمانی والله یفعل‌الحق و هویهدی السبیل . . . اتبع‌الهدی . .

۲۷۱ ـ سواد مکتوبی که نواب کامیاب جنت‌مکانی علیین آشیانی شاه‌طهماسب علیه‌الرحمه والرضوان بسلطان سلیمان پادشاه روم که بحوالی تبریز و نخجوان آمده بود نوشته (ص ۳۸۹ـ۳۹٤ دفتر).

٤۷۲ ـ تذکرهٔ شاه‌طهماسب (ص۳۹۵ـ٤۰۰ دفتر)

این سر گذشت دراصل پنج فصل است واحمد غلام درصدرآن نوشته «این پنج فصل حکایت و روایت است در باب مجاری حالات و پیش آمدن وقایع و سوانح مهمات وخصوصیات مبنی بر کرامات نواب ملکی صفات غفران‌پناه . . که التفاوت بتعریفات ظاهری نفرموده ذات قدسی‌سمات خود را بدین القاب ستوده‌اند ـ : خاك آستانه حضرت خیر البشر رواج دهندهٔ مذهب حق حضرات ائمه اثنی عشر (ع) . . . غلام با اخلاص حضرت امیرالمؤمنین (ع) . . ابوالبقاء شاه طهماسب الحسینی‌الموسوی . . ـ که‌آن اعلیحضرت . . بزبان در فشان خود نقل فرموده‌اند وبهمان تقریر وعبارات در حیز تحریر و حیطه تسطیر درآمده»

احمد غلام کاتب نسخه ، این تذکره را از کتاب مجمع حیدربیك (ظاهراً جنگی است گرد آوردهٔ او) نقل کرده و دارای پنج فصل است بدین ترتیب :

فصل اول ـ در باب یاغی‌شدن تکلو.

فصل دوم ـ درباب غازیخان (درنسخه‌های چاپی قاضی‌خان).

فصل سوم ـ داستان القاس میرزا و سر کشیهای او (یکی از برادران شاه طهماسب) .

فصل چهارم ـ ذکر روابط موجود با اسکندرپاشا دروقتیکه پاشای‌ارزروم (درنسخه : ارض روم) بود وحوادث فیمابین کشور عثمانی وایران دراین اوان .

فصل‌پنجم ـ داستان سلطان بایزید فرزندسلطان سلیمان عثمانی وجنگیدن با پدر تا فرار و پناه آوردنش بدربار شاه طهماسب و پایان ماجری ، این تذکره یا سر گذشت را که شاه طهماسب خود بقلم آورده وحاوی نکات تاریخی وحوادث بسیار ازدوران پادشاهی اوست ، مرحوم صنیع الدوله در مجلد دوم مطلع الشمس

(ص ۱٦٥–۲۱۳) بنام « روزنامه شاه طهماسب اول صفوی » چاپ کرده و اساس آن چاپ ، نسخهٔ کتابخانه معتمدالدوله (گویا فرهاد میرزا) بوده و بسیار پر غلط است و در فصل آخر آن در بیان داستان تسلیم کردن شاه طهماسب با یزید را بپدرش تحریف و سقط فراوان رخ داده (در چاپ یا در نسخه) ، در دیگر قسمتها نیز خاصه در اوائل تذکره ـ که در نسخه ما فصل اول است ـ تفاوت فراوان بین نسخهٔ حاضر و نسخه چاپی بچشم میخورد. نسخه چاپ برلین (مطبعه کاویانی بکوشش عبدالشکور) نیز مطابق چاپ صنیع الدوله است مگر اینکه تحریفات و سقطات بخش آخر آن چاپ را ندارد و اغلاط آنهم کمتر است اما تفاوتهای آن با نسخه حاضر برجاست و مسلماً اصالت این نسخه بیشتر است. خاصه آنکه خطبه و دیباچهٔ چاپی بکلی ساختگی مینماید و داشتن نظرهای خاص و دوستی نویسنده دیباچه با جمعی و دشنمی او با جمعی دیگر و نیز آشنا نبودن نویسنده بفنون نویسندگی کاملا هویداست ، عبارات خطبه و برخی از قسمتهای تذکره ناپخته و سست است .

علاوه بر اینکه در صدر نسخه حاضر نمونه‌ای از خطبه‌های پیشگفتارهای شاه طهماسب بدست داده شده است .

شاه طهماسب در این تذکره بتناسب ابیات ترکی و فارسی و آیات و روایات آورده (که بیشتر در نسخه چاپی نیست) و نیز از تاریخ تیموری (منظوم) یاد و این بیت را از آن نقل کرده .

شده شاهرخ همرهش در مصاف　　　بسان دو شمشیر در یك غلاف

وی این بیت را در آغاز فصل سیم آرد و گوید « هرگاه تاریخ تیموری میخواندم باین بیت که میرسیدم . . میگفتم من والقاس این حال داریم » .

رجوع شود بمطلع الشمس ص۱٦٥–۳۱۳ تاریخ ادبیات براون ٦۷:٤ تاریخ شاه طهماسب از تاج بخش استوری ۱ : ۳۰۵ و۱۲۷۹ .

آغاز نسخه‌های چاپی : بسمله ؛ سپاس بیقیاس حضرت پادشاهی را سزاست.

اما بعد بنده‌ضعیف‌باری . . . طهماسب بن اسماعیل‌بن حیدر الصفوی الحسینی را برخاطر شکسته خطور کرد که ازاحوالات وسر گذشت خودتذ کره‌ای‌بقلم‌آورم...
آغاز نسخه حاضر (پس ازدیباچه‌کاتب) : فصل اول درباب یاغی‌شدن اولامه تکلو . او دراوائل یساول بود ودر زمان لله‌گی جوهرسلطان حاکم تبریزشد ماچون به خراسان رفتیم دماغ او خلل یافته داعیه یاغی‌گری نموده آنچه از مال خاصه در تبریز بود صاحبی کرد و کنیزان خاصه شریفه که جهت طلا دوزی بطلا دوزان سپرده شده بودند بملازمان خود داده .

پایان:

حافظ غبار فقر و قناعت زرخ مشوی
کین خاك بهتر از عمل کیمیا گری است

سپس احمد غلام‌کاتب نسخه چنین رقم کرده .

«از کتاب مجمع مرحوم حیدربیك نسخهٔ برداشتم ندانم چه نوشتم که اگر بازغارت شوم نسخه شاید بمن بماند اگرجان بماند .. سنه ۱۱۳۸ که روزیکشنبه وبنای با روی جدید دراین‌یوم شد» .

۲۷۳– تاریخ طم ورم (نقل از ...) [۴۰۱–۴۰۲ دفتر]

ازتواریخ افسانه‌ای پیش ازاسلام عربی

(شامل قصه : غادون ، جن ، الرم ، الطم ، البن ویوسف‌بن یانان) .

آغاز: فصل فی‌السکان علی‌الارض قبل بنی‌آدم ... روی مجاهد عن‌ابن‌عباس رضی‌الله عنهما قال‌کان فی‌الارض امم قبل‌الجن والبن فانقرضوا .

انجام : وبعد هذا خلق‌الله‌آدم علیه السلام قال‌الله تعالی انی جاعل فی‌الارض خلیفةآدم علیه‌السلام . کاتب سپس افزوده :

«کتبه احمد غلام عمله خزانه عامره هنگام وحشت طرفین‌ایرانی‌وروی‌حق بخیر بگذارند ۲۵ صفر ۱۱۴۰» .

۲۷۴- رزم‌نامهٔ شاه‌اسماعیل با سلطان سلیم (ص ۴۰۳-۴۰۵) ترکی

بخشی از تاریخ عثمانی تألیف سعدالدین خواجه افندی است . این بخش شامل تاریخچهٔ جنگ سلطان سلیم عثمانی و شاه اسمعیل اول صفوی (م ۹۰۷ - ۹۳۰) درسال ۹۲۰ احمد غلام کاتب نسخه درصدر این بخش چنین نوشته :

رزم سلطان سلیم پادشاه دیندار و اولاد حیدر کرار شاه اسمعیل از جلـد سیم انتخاب نمودم و صاحب تاریخ جدش حافظ محمد اصفهانی است و نام ملعونش سعدالدین خواجه افندی و بسیار از گفتار ناپاکش اسقاط نمودم و قـدری برای ایقاظ اهلش اسقاط ننمودم .

آغاز نسخه : سنهٔ عشرین وتسعمائه محرمنك ایکرمی ایکنجی گونی اوتاق گردون نطاق .

درذیل نسخه چنین نوشته «مولد شاه سلیم ۸۷۵ وجلوس در ۹۱۸ وفوتش در ۹۲۶ .. سلطنت او نه سال ازبرای نه سال بارگرانی برداشته بود».

کتبه احمد غلام عمله خزانه .

۲۷۵-حرکت اعضاء = اختلاج اعضاء [رساله در ...] (ص ۴۰۵- ... دفتر)

از گفتار هندیان و اسکندر ذوالقرنین . این عنوان در دیباچه آمده . این رساله بجز رساله فارسی در اختلاجات اعضاء شماره ۱۹۹۲/۲ دانشگاه و شمارهٔ ۵۷۹۱/۸ سپهسالار است .

آغاز: بسمله : الحمدلله رب‌العالمین امـا بعد ایـن رساله‌ایست در حرکت اعضا از گفتار هندیان واسکندر ذوالقرنین این کتاب را ازخود جدا نکردی چون کسی را عضوی از اعضاء بجهد فی‌الحال بداند که چه اثر خواهد کرد اول درجستن سر هر کرامیان .

انجام : واگر کوچك بجهد یاری بسیار کند و نیکی ازوی بسیار بینند مردم تمت ۱۱۵۰ .

۲۷۶- مکتوب شیخ عبدالرزاق کاشی به علاءالدوله سمنانی.

۲۷۷ـ نقل ازمجموعهٔ رسایل علاءالدوله سمنانی .

۲۷۸ـ جواب مکتوب فوق ازعلاء الدوله (ص ۴۰۷ـ۴۰۸ دفتر)

۲۷۹ـ جواب دیگر ازعلاءالدوله به‌کاشی (ص ۴۰۸ دفتر)

آغاز: چون در نوبت دیگر که مکتوب را مطالعه کردم نظـرم بررباعی کیشی افتاد بخاطر آمد که‌آنچه دراین مقام مکشوف شده وبدادن منتهج گشته که مگر برحقیقت اطلاع افتاده ... براین بیاض سواد کنند .

۲۸ـ رسالهٔ اقبالیه (ص ۴۰۸ـ۴۰۹ دفتر)

ازرسائل علاءالدوله سمنانی .

آغاز: حکایت منصورحلاج ازاخی‌علی‌مصری سؤال کرد که حال‌اورا بمشایخ چه نسبت بوده است شیخ فرمود که درراه مقامات است هر که بسرای درآید .

۲۸۱ـ بخشی ازمجالس علاءالدوله (ص ۴۰۹ـ۴۱۰ دفتر)

درعنوان این بخش‌آمده :

نقل از چهل مجلس علاءالدوله که شاگردش نوشته

آغاز : شیخ محیی‌الدین اعرابی که گفته است رایت ربی تبارك وتعالی .

۲۸۲ـ زیج ایلخانی = دیباچه وبخشی ازفصل ۸ و ۹ (ص۴۱۱دفتر)

بسمله ، خدای تعالی چنگیزخان را قوت داد وپادشاهی همه روی زمین او را مسلم کرد .

درذیل فقرات فصل نهم چند سطر از کتابی دیگردرنجوم بفارسی نقل‌شده .

۲۸۳ـ عمل موالید = تقویم‌الشمس فی‌نصف‌النهار الیوم المذکور(ص۴۱۲)

۲۸۴ـ تقویم‌آفتاب واحوال او (ص ۴۱۲)

۲۸۵ـ مدخل درنجوم ابونصرقمی (ص ۴۱۴ دفتر)

نسخه‌ای‌کامل ازمدخل ابونصر دراین کتابخانه هست .

آغازموجود : الفصل‌الخامس من المقـالة الرابعه فی‌حالات الکواکب فی

المناظرات وفی انفسها وهی خمسة عشرون وجها وللکواکب حالات فی‌مناظرات بعضها لبعض من بیوت الفلك وفی انفسها .

۲۸۶ـ مدخل کبیر نجوم (ص ۴۱۷ـ۴۱۸)

بخشی از مدخل نجوم از ابوجعفرخازن است .

آغاز: الفصل‌الرابع فی‌علة بیوت‌الکواکب علی مایوافق قول هرمس . . .

۲۸۷ـ فصول فی‌النجوم (یا) مقاله فی احکام‌النجوم (ص ۴۱۹ـ۴۲۰ دفتر)

درصدردیباچه‌آمده که این‌مقاله را ارسطو برای اسکندر نوشته .

این مقاله دارای صد فصل است .

فهرست دانشگاه ۴: ۹۵۵.

آغاز: بسمله ، وضع ارسطو للاسکندر هذه الفصول بالقضایا وهی مائة فصل . الاول الفلك مطبوع افعاله اتفاقیه والانسان مختاراختیاریه وللمختاران یحکم‌علی المطبوع ویصرفه الی اختیاره ...

انجام : دلالتها یظهرفی درجةالتی بخلاف . . . ولایتجاوز ها کالمنشار الذی ینجربه والسکین التی یقطع بها کتبة احمد غلام سنه ۱۱۳۹ .

۲۸۸ ـ شرح بیست‌باب اسطرلاب (ص۴۲۱ـ ۴۲۵دفتر)

شرح باب ۶ ازبیست باب خواجه نصیرطوسی دراسطرلاب ازمولی عبدالعلی بیرجندی . (م ـ۹۳۴)

نسخه شماره ۳۱۴۹ شرح کامل بیرجندی است‌بربیست‌باب .

رجوع به‌صفحه ۷۲۷ این فهرست شود.

آغاز: باب ششم در معرفت خطا و ایقور و این مشتمل برده فصل است .

۲۸۹ ـ جدول استخراج اوائل ماههای‌کامل وناقص قمری (ص۴۲۶ دفتر) .

در خانه راست عمودی، اعداد بترکی یاد شده .

۲۹۰ ـ تحقیقی از خواجه نصیر طوسی در تحریر مجسطی (ص ۴۲۷ ـ ۴۲۸ دفتر)

۲/۲۹۰ـ جدول استخراج نطاقات کواکب از زیج شاهی درچهارجدول وشرح نطاقات این صناعت . (۴۲۰)

۲۹۱ ـ اللباه من الاسرار المخزونه (ص۴۲۹ دفتر)

۲۹۲ ـ جدول تاریخ و تقویم (ص۴۳۰ دفتر)

در آغاز چنین آمده :

مفصل ضمن راسلطان العلماء والسلاطین الغ بیگ بزرگی را بخطامیفرستادتا الفاظ ضمن را تحقیق کرده بحضور آورد در زیج جهة تاریخ خطائیان مبهم بود ، اقسام السنة الشمسیه (ص۳٤۰ دفتر) .

۲۹۳ ـ نمونه‌هایی از درجات قمر (ص۴۳۰دفتر)

یکی از نمونه‌ها متعلق به تقویم سهیل در سال **۹۷۵** یزدجردی است.

۲۹۴ ـ شرح زیج سلطانی (ص۴۳۱ـ ۴۳۴دفتر)

مولی عبدالعلی بیرجندی زیج الغ بیگ راشرح کرده و نسخه حاضر شرح مقاله اول است تا اوائل باب سوم .

آغاز: مقاله اول درمعرفت تواریخ و این مشتمل برمقدمه وهفت باب.مقدمه اول در معرفت تاریخ و سال وماه واجزای آن چون از همه اجرام سماوی ظاهر آفتاب وماه است جرم وجسم هردو ...

انجام : اضافه میان سرماه و سرماه بعد از آن به دوروز است و اعمال این باب بغایت واضح است و به تمثیل محتاج نیست .

۲۹۵ ـ هجویه ـ نثر (ص۴۳۵دفتر)

احمد غلام کاتب ، این هجویه را ازمجمع حیدر بیك نقل کرده.

آغازهجویه : لا علیك السلام ولا رحمة الله ولا برکاته تعریض وطعن.

۲۹۶ ـ سواد حکمی که پادشاه روم بپادشاهان روم ایلی واناطولی وقضاة آنجا در باب شخصی عاشق نوشته . (ص۴۳۵دفتر)

۲۹۷ ـ چند نسخه طبی ، بیماریهای گوناگون (ص۴۳۶ دفتر)

۲۹۸ ـ فتحنامه (ص۴۳۷ دفتر)

سواد فتحنامه‌ایست که بمناسبت کشور گشاییهای شاه‌اسمعیل صفوی اشاره شده است .

۲۹۸/۲ـ صورت نشان امیر تیمور که درباب سفارش خواجه به‌اهل سمرقند نوشته من انشاء مولانا شمس‌الدین منشی (ص۴۳۸)

۲۹۹ ـ سواد خط سلطان مغفور سلطان اویس‌بن شیخ حسن نورالله مضجعة ایلکانی (ص۴۳۸دفتر)

۳۰۰ ـ سواد خط سلطان احمدبـن شیخ اویس در توصیف و تجلیـل از کمال‌الدین عبدالقادر (مراغی از استادان موسیقی قرن ۸و۹) و ذکر پاره‌ای از ابتکارات و اختراعات او درهنر موسیقی‌وانواع‌سازها (ص۴۳۸ دفتر)

سلطان احمد میگوید، عبدالقادر درعلم‌تجوید قرآن‌وهنرخط‌نیزدست‌داشته و در موسیقی مؤلفات وآثار گرانبها دارد واو «چندین ساز اختراع کرده مثل‌ساز کاسهای‌حسینی که این خـود برجمیع حکماء و متقدمـان مخفی بوده » . تاریخ نوشتهٔ اصل این یادداشت ۷۷۹ـهـ است واحمد غلام در ۱۱۳۷ آنرا دراین بیاض وارد کرده .

۳۰۱ـ کرامیهٔ را مجرد ـ رساله در موسیقی (ص۴۴۰ ـ ۴۴۱ دفتر)

از دوره سفره چی (در دیباچه نسخه‌های‌کامل مؤلف خودرا بدینگونه یاد کرده) شاگرد استاد سلطان محمد[1] طنبوری از موسیقیدانان و مطربان شاه طهماسب و شاه عباس اول صفوی و او ایـن رساله را بنام « سلطان تاج بخش شاه نشان علی‌قلی خان » ساخته است.این رساله دارای سه اصل است .

اصل اول در بیان دوازده مقام .

۱ـ دربرخی ازمراجع:سلطان محمود .

اصل دوم ــ در بیان شعبه و آواز (وی گوید حکما از هردو مقام صدایی فرا گرفته‌اند و به‌آواز موسوم ساخته‌اند) .

اصل‌سوم ــ دربیان اصول وبعضی ازفوائد موسیقی .

نسخه‌ای از این رساله دردانشگاه (شمارهٔ ۱۹۹/٤) موجود است و صاحب ذریعه نسخه‌ای ازاین رساله درکتابخانه میرزا علی‌شهرستانی (درکربلا) دیده‌اند ونیزازنسخه‌ای‌درکتابخانه ملك (تهران) یاد کرده‌اند. نسخه‌ای‌نیزدراین کتابخانه بضمیمهٔ بهجة الروح و.. در دفتریست (شمارهٔ ۶۲٤۱موقت) که‌از قرن۱۱ (درذیل نسخهٔ شمارهٔ ۲ دفتر۱۰٤۱ دیده میشود) نسخه حاضر نیزبخط احمد غلام در۱۱۳۹ تحریر شده ولی مقداری ازدیباچه را ندارد .

ذریعه ۱۷ : ۲۹۰ فهرست دانشگاه ٤ : ۳۱-۹۳۲ .

آغاز: بسم‌الله‌الرحمان‌الرحیم ــ نغمه‌آواست زفیض عمیم .

ای بلبل جـان نغمه سرا از غـم تـو
چون دائره دل بی سرو پا از غم تو

حمد وسپاس وستایش بیقیاس ..امابعدچون‌سرگشته‌هروادی...دورهٔسفرهچی منظور نظرکیمیا اثر حضرت عالی مقام ... تاج بخش شاه نشان علیقلیخان گردد . بنابراین ، این رساله‌را موسوم بکرامیهٔ رامجرد ساخته برسه‌اصل‌نهاد ...

پایان:

تابلبل جان نغمه سرا خواهدبود تا مطلب عشاق نوا خواهد بود
بی زمـزمهٔ عشق نخواهم بودن تا قوت دم زدن مرا خواهد بود

۳۰۲ بهجة الروح (ص ٤۲۹- ٤٤۰ دفتر)

منسوب به‌صفی‌الدین عبدالمؤمن وترجمه کتابی است در موسیقی دردیباچه نسخه حاضر (مانند دیگرنسخ) بجای مؤلف همان نام ساختگی

---

۱ ــ در فهرست دانشگاه این جمله باین صورت نقل شده نعمت اولی است ز فیض ... و صواب چنین است که نوشتم .

عبدالمؤمن بن صفی الدین بن عزالدین بن محیی الدین بن نعمت بن قاموس بن وشمگیر جرجانی آمده و نوشته شد که برای محمود غزنوی ساخته شده .

این کتاب را اخیراً بنیادفرهنگ ایران باتصحیح وتعلیق هـ ـ رابینو منتشر ساخته است .

دانشگاه ٤ : ۸۳۹ ـ ۸٤۱ دیباچه نسخه چاپی.

آغاز: بسمله، الحمدلله رب‌العالمین اما بعدفهذه‌رسالةشریفه‌والذخیرةالباهره فی‌علوم الادوار من قـول الحکماء الفلسفة بالدلایل المرضیة المطبوعة یعنی این رساله‌ایست بزرگ قایل اللفظ کثیر المعنی درعلم موسیقی از کلام حکمایونان...

پایان : نوروز عرب نـورز عجم ... ـ تمت الـرساله ۱٦ جمادی الاول سنه ۱۱۳۹ .

نسخه‌ای طولانی برای تسهیل درد زایمان (ص٤٤۱ـ٤٤۲)

۳۰۳ـ روضهٔ اولی الالباب (ص٤٤۳ـ٤٤٦ دفتر)

دنبال نام‌کامل کتاب « فی تواریخ الاکابر والانساب » است

این نسخه بخشی ازروضةالاولی‌الباب یاتاریخ بناکتی‌تألیف مولی‌ابوسلیمان فخرالدین داودبن ابی‌الفضل بناکتی (تألیف : ۷۱۷)

در این بخش در ذیـل فصل دوم از قسم هشتم (در ذکر ولایات ختای) داستان دخمهٔ نوشیروان آمده و بدینگونه آغاز شده :

حکایت دخمهٔ انوشیروان، گویندچون مأمون خواست که بنای‌مداین واین قصرها وکاخهـا ... ببیند ...

۳۰٤ ـ نقش کعبه (ص ٤٤۷ دفتر)

نقش مربع کعبه است با تعیین رکنها دروسط یك دایـرهٔ کوچك که خود آن درمیان دائره‌ای بزرگ است که دراطراف‌آن صورت دوازده محراب‌رسم ودر هرمحراب سمت دقیق قبله سرزمین وناحیت یا ناحیتهایی تعیین‌شده . نوشته‌های داخل دائره‌ها ونقش مربع وسط به عربی است .

۳۰۵- قبله [گفتاردر ...] (ص ٤٤٨ دفتر)

گفتاری کوتاه است بعربی درشناختن قبله ودرذیل آن دائره‌هایی بـرای تعیین درجات وجهات رسم شده . نوشته این صفحه بعکس دیگرصفحات‌قراردارد.

۳۰۶- رساله درویش‌نامه (ص ٤٤٩ دفتر)

ازرساله‌های کوچك وفارسی امیرسید علی همدانی .

ذریعه ۱٤۷:۸ مشار: ٦۷۰

آغاز: بسمله ، بدانکه اقـوال در کیفیت توجه برانواع است دربعضی از کتب قوم دیده شده‌وازبعضی ازاکابرشنیده شده مجموع درین قطعه‌مذکوراست تا یادگاری باشد مرسالکانرا وبعضی برآنند .

انجام : مراقب باشد که نه بیك لحظه کم‌آیند پس متوجه شوی‌بلکه‌فکر درآن کنی که درآنی‌کاتب افزوده والحمدلله وحده لاشریك له ... کتبه احمد غلام عملهٔ خزانه‌سنه۱۱۳۷ .

۳۰۷- کشف‌الحقایق (ص ٤٤٩-٤٥۰ دفتر) فارسی

ازسیدمحمد نوربخش (م -۸٦۹). ازرساله‌های فارسی ونادراواست .

رجوع شود به تاریخ نظم ونثر از سعیدنفیسی: ۳۱۸.

این کتاب رادر دیگر مراجع نیافتم .

آغاز: بسمله ، الحمدلله الذی نور انوارتجلیات ذاتـه و صفاته قلوب کمل انبیائه ... اما بعد بدان ای عزیز که مقصود ازخلقت عالم و آدم معرفت‌الله است ودراینمعنی عرفا واهل تحقیق ...

انجام : ازصحبت غولان ملك صورت ومضلان هادی صفت محفوظ ومصون داراد بحق خاتم انبیاء وکمل اولیا انه قرب مجیب‌والحمدلله وحده والسلام‌علی‌من اتبع‌الهدی ... سنه ۱۱۳۷ .

۳۰۸- لطایف‌التوحید فی غرائب‌التفرید (ص ٤٥۰-٤٥۱ دفتر)

ازشیخ سعدالدین حموئی (م-٦٥۰) .

رجوع شود به‌فهرست دیوان هند شمارهٔ ۱۹۲۲/۱۹

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب‌العالمین رسوله... اما بعد این کتابی‌است‌موجز درامورالهیت که نوشته شد ازبرای عارفان اهل تحقیق وواقفان اهل معنی ... تا درین تأمل شافی کنند .

انجام : دراسراراهل سلوك‌آوردیم‌مستوفی هر که خواهدآنجامطالعه کند حق تعالی توفیق رفیق کناد بمحمد وآله‌الطیبین‌الطاهرین والحمدلله رب العالمین اولا وآخراً وظاهراً وباطناً .

۳۰۹- ذکریه (ص ٤٥۱-٤٥۳)

ازمیرسید علی همدانی .

مجلس ۷ : ۱۲٥ دانشگاه شمارهٔ ۳٦۱٥/٦

آغاز: بسمله ، حمد وسپاس پروردگاریرا که حقایق اثمارارواح قدسی‌را درحدایق اشجاراشباح ... بدان این عزیز که ایزد تعالی چون خواست که اظهارقدرت بیغایت واحصاء...

پایان: واگردرصوم عزیزی التماس افطـار کند منع نکند که ثـواب این بسیار است . . . این دعا که مرویست از حضرت علیه‌السلام میخواند . . . من کل بلیة صوریة ومعنویة وان توفیتنی فتوفنی الیك مسلما غیرمفتون والحقنی بالصالحین برحمتك یا ارحم‌الراحمین والحمدلله وحده والسلام‌علی من‌اتبع‌الهدی تمت‌الرسالة .

۳۱۰- المقادیروالاوزان (٤٥٥-٤٥۷ دفتر)

از محمد باقربن محمد تقی مجلسی .

رجوع به ص ۹۰۱-۹۰۲ این فهرست شود .

آغاز و انجام مانند نسخه شماره ۳٦۸۰/۲٤

۳۱۱ - جدول مقادیر (ص٤٥۷دفتر)

از میرزا قاضی [قاضی بن‌کاشف‌یزدی]

در ذیل جدول نوشته‌ایست از محمد طبیب‌بن حسام‌الدین محمد یزدی در بارهٔ سنجیدن اندازه‌ها با یکدیگر و در ذیل آن بجدول فوق (جای‌سخن)اشارت کند و گوید :

این جـدول را با نویسندهٔ جدول میرزا قاضی که استاد و عم من است مقابله کردم .

احمد غلام کاتب که در ذیل برخی از دستنویس‌های خود دراین دفتر ، به وقایع زمان خود وجنایات افغان نیز اشارت کرده در ذیل نوشتهٔ‌طبیب‌چنین آورده:

«درسنه ۱۱۳۷ در ربیع‌الاول وقتی که محمود بمحاصرهٔ یزد رفته بود در اصفهان شهر زنان قلمی‌شد یعنی هرجا میرفتی سوی‌زن‌مردی‌نبود».

۳۱۲ - ذیل‌معینیه (ص۴۵۹ ـ دفتر)

چندفصل‌ازذیل‌معینیه‌خواجه‌نصیرالدین طوسی رجوع شود بشماره۲/۳۳۵۴ (ص ۱۱۷۸ این فهرست) .

[۳۳۵۵ ـ جنگ]

دفتریست بخطها و قلمهای‌گوناگون که بین سال‌های ۱۰۶۳ تا ۱۱۴۱ نوشته شده بیشتر صفحات اخیر بخط‌بسیار ریز احمد غلام عمله خزانه است و درسالهای۱۱۱۳ وتا۱۱۴۰ کتابت شده .

مرحوم بهار در برخی‌ازصفحات یادداشتهـایی بـا قلم آبی وگاه نیز ابیاتی‌نوشته‌است اکثر صفحات دارای‌کمند و شنگرف و برخی برگها وصالی شده وبه‌متن بعضی‌مطالب‌آسیب رسیده بعضی صفحات بچلیپا وعناوین مکتوبـات بشنگرف‌است .

در آغاز بیاض فهرستی‌ازگزیده مطالب جنگ نوشته‌شده.

قطع : بیاض ۱۵/۵ × ۳۳ج : تیماج یکلا قرمز . صفحات ۴۵۹ . سطورگوناگون شماره‌ثبت‌قدیم ۷۴۵۵۴.

۱ ـ تفاحه (ص ۱ـ۲۰ دفتر) **(عربی)**

= سیب نامه منسوب به ارسطو . دانشگاه ۳:۲۷٤ـ۲۷۵

آغاز: . . . قال الحکیم ارسطاطالیس . . . قال ما کانت النفس لم یطلقه . . .

انجام : . ودعوا له واثنوا علیه واخذ بید اقریطون فوضعهـا علی وجهه ثم

قـال اسلمت نفسی الی قـابل انفس الفلاسفه واومی بیدهی مسلماً علیهم وقضی والحمدلله اهل الحمد وولیه تمت التفاحه والسلم علی سیدنا محمدالنبی وآله‌وقوبل و الحمد لله وحده و الصلوة و السلم علی اشرف رسله محمد و آله و صحبه . . . بلغت المقابله .

۲ـ الهندباء (ص ۲۲ـ۲۹ دفتر) **(عربی)**

ازشیخ‌الرئیس ابوعلی حسین‌بن عبدالله بن‌سینا .

آغاز: بسمله هذه رسالة الهند باللشیخ‌الرئیس ابی‌علی الحسین بن عبدالله‌بن سینا رحمه‌الله سئل عنه ان‌یملی کلامافی علة امر النبی علیه‌السلام‌الصاوة و باستعمال الهندباغیر مغسول فاخذ الدرج و کتب ارتجالا روی‌عن رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم انه امر بتناول الهند با غیرمغسول .

انجام: صواب ماقاله‌المهرة‌من‌الاطباء المذکورین‌وبان‌معنی‌الکلام‌النبوی الخارج کثیرمنه مخرج الامثال‌المضروبه‌والرموزالواقعه وبالله‌التوفیق تمت‌الرساله درپایان رساله آمده : قال‌الشیخ عمرالخیام فی‌الهند باءبا نه یلتقط اوراقه ویدق و یوضع حتی یرسب الکدرمنه ثم یوخذ الصافی ویشرب ولایغسل لعلتین ... وقدذکر فی‌الرساله هذاحیث یقول واظهرعلی سطح الدواء وذکر انه لایغلی لانه اذا اغلی یصعد منه‌اولا القوة الحاره المفتحه فانهااخف واصعد و بقیت‌القوه‌المبردة الارضیه ولاحاجة بناالیها .

۳ـ مطالع الایمان (ص ۳۰ـ۶۱ دفتر) **(فارسی)**

دربیان سه اصل : ایمان بالله، نبوة ومعاد بشیوهٔ عرفان هندی دارای فاتحه وسه مطلع وخاتمه وهرمطلع دارای چند کوکب

آغاز: سپاس بادرافع حجت وهـادی سبیل را آن پادشاه ودود که ریاضت تقوی را واسطه ارتفاع طعمات حسی کرد و ایمـان بغیب را مفتاح خزاین کشف قدسی وبدین دومقدمه ایمان وتقوی .

انجام: و یهدی من یشاءالی صراط مستقیم اذکر والله ذکراً کثیراً ـ

وسبحوه بکرةً واصیلا واعتصموا بحبل‌الله جمیعاً ان الله یامر بالعدل والاحسان وایتاء ذی‌القربی وینهی عن‌الفحشاء والمنکر والبغی یعظکم لعلکم تذکرون .

۴ - سررشته (ص ۶۲-۶۵ دفتر) **(فارسی)**

= طریق خواجگان از عبدالرحمن جامی

آغاز بسمله :

سررشته دولت‌ای برادر بکف آر / وین‌عمر گرامی بخسارت مگذار

دائم همه‌جا باهمه کس درهمه‌کار / می‌دار نهفته چشم دل جانب یار

انجام : بااینهمه بیحاصلی وهیچکس... گرما نرسیدیم‌تو باری برسی حق تعالی همگنان رااز آنچه نشاید نگاه‌دارد واز آنچه نباید‌دررو پناه‌آرد جمله‌سرخواص‌وسرعوام گفته شد والسلام والاکرام .

۵ - معراجیه (ص ۷۰-۹۷ دفتر) **(فارسی)**

از شیخ‌الرئیس ابن‌سینا (منسوب)

آغاز: سپاس وستایش خداوند آسمان وزمین راو دهنده جان ودین راودرو پیامبر گزیده اومحمد ص وبراهل بیت ویاران پاک او .

انجام : هر که‌نداند معذورست وروانیست‌این کلمات‌را بجاهل‌وعامی نمودن که برخورداری . . . این‌کلمات والله‌المشکور علی‌ما وفقنا وحسبنا‌الله‌ونعم‌الوکیل تم‌رساله المعراج بحمدالله وحسن‌توفیقه وصلوة علی خیر خلقه محمد النبی وآله وصحبه وسلام .

۶ - ینبوع الحیاة (ص ۱۰۰-۱۶۸ دفتر) **(عربی)**

آغاز: بسمله ، ترجمه فصل سیزده از جمله سخنان هرمس‌الهرامسه وهو ادریس‌النبی‌علیه الصلوة والسلام بنام ینبوع الحیوةدرمعاتبه و نصیحت‌نفس‌ای‌نفس بنگارخودرا ومانند .

انجام : حسرتا فریته را بدوست خیانت‌کار وقرین‌بی‌باور. ای‌نفس‌هر که‌درخت‌پاک‌کاردپاک‌خورد وهر که پلیدکاردپلیدوثمره کردار نیک‌چون‌اصلش‌بودنیک

ثمره کردار بدچون اصلش بود بدو اندك دانشی باکار کردبدان بسیار سودمندتر از بسیار دانش که کار بوی اندك بود .

۷ ـ نامه (ص۱۶۸ ـ ۱۷۵ دفتر) **(فارسی)**

از باباافضل به شمس‌الدین. مصنفات باباافضل ۳: ۷۱۰ .

آغاز: بسمله، آثار آفرینی که ازجانب مجلس اسموی صدری شمس‌الدین مجدالاسلامی لازال اسمی بداعی مخلص رسید ومیرسد .

انجام : وملاك جاودان عصمك‌الله تعالی وایانا وسائر اخواننافی الدین بمنه وسعة رحمته وجوده‌انه ولی‌الخیرات‌ومفیض السعادات .

۸ ـ **چند سؤال وجواب** (ص۱۷۵ـ۱۸۹دفتر) **(فارسی)**

از باباافضل در پاسخ منتجب هر اسکانی

مجموعه رسایل : ۷۱۷. ۷۲۸

آغاز: منتخب اشکالی چند که ازوشخصی سؤال کرد واوجواب آنها نوشت واین سخنهای اخرسخن اوبودتابجوارایزدی پیوست . سؤال نماید ...

انجام : جواب به سؤال۳:همچنین نفس بهیمی وسبعی تا سحرنفس انسانی باشد نباشد و هیچ سبع بدبینند مردم بهیمه طبع وسبع خواهد بود .

پس از سؤال سه در دفتر حاضر سؤال ۱۰ و با نسخه چاپی متفاوت وغیر متمایز است . اینك آغازسؤال ۱۰ (که در این دفترشماره ٤هست):

رقعه از آن او ـ دعاگوی مولانا روز و شب مرید و هواخواه است أما عاجزو بیخبر بازمانده است ازآنکه هوی‌برخرد مستولی شد وپای ...

سؤال آخر دراین دفتر همان هفتم مجموعه مصنفات است درمعنی روح

انجام سؤال۷ تلك‌امة‌قدخلت‌لهاما کسبت‌ولکم‌ما کسبتم‌ولا تسالون‌عماکانوا یعملون.

۹ـ **درتناهی اجسام** (ص۱۸۹ـ۱۹٤دفتر) **(فارسی)**

ازبابا افضل‌کاشانی .

رجوع به مجموعه رسائل شود .

آغاز: در تناهی اجسام التقط من کلامه بباید دانست که کنار و نهایت هر چیز آنست که خدای افکند بیان الخیر و آنچه خیر او بود .

انجام : چنانکه روشن شده است بر علماء و مردم و بگفته و بنموده تمام شد سخن ... بفضل باری تعالی و هدایته .

۱۰ ـ **ایمنی از فنا** (ص۱۹٤ـ۱۹٦ دفتر) **(فارسی)**

از بابا افضل کاشانی .

مصنفات باباافضل :٦۱٥

آغاز: برهان بر آنکه درچه مرتبه یقین شود انسانرا که از فنا ایمنست گوییم آنگه ایمن شود که بداند که هستی وجود کلیست و هیچ کلی محسوس نتواند بود و نه مخیل و نه موهوم .

انجام : که ادراکات جزوی تر نماید و بدوزخ پیوند و قانا الله منها حشر نا مع محمد المصطفی و اهل بیته الاخیار فی جنته بفضل کرمه وسعة رحمته .

۱۱ـ **عقل جوهر نیست** (ص ۱۹٦ دفتر) **(فارسی)**

از بابا افضل کاشانی .

مصنفات باباافضل : ٦۳۸

آغاز: بدانکه هیچ عقل جوهر نیست

۱۲ـ۱۹ ـ **فصول و فوائد** (ص۱۹۷ـ۲۰۹ دفتر) **(فارسی)**

هشت فصل و فائده از باباافضل و آخرین آنها این فصل است :
خجسته نام نخستین را که آنها هرسخن است .

انجام : مجموع را موضوع چنانکه درمثال گذشته پیدا شود زنده و رونده و داننده و صفتها بارهای دانسته مرکب بودیم الفصل .

۲۱ ـ **فایده عظیم النفع** (ص۲۰۹ـ۲۱٤ دفتر)

از بابا افضل کاشانی .

در مجموعهٔ مصنفات باباافضل این گفتار را نیافتم

آغاز: حکما فرموده‌اند که هر که درعلم حکمت شروع کند باید که شاب وصحیح المزاج باشد متأدب بآداب اخیاروعالم وحافظ ...

انجام : فکر ارباب دانش ذات ملك حی قیوم است و هیچ سفری بهتر ازسفرعقل درملکوت اعلی نیست وقانااللّٰه تعالی‌وایاکم بحرمة من‌لانبی‌بعده والسلام

۲۲ ـ **وصیت‌حکماء** (ص۲۱۴ـ۲۱۷دفتر) **(فارسی)**

ازبابا أفضل‌کاشانی = ۲۸کلمه درنصیحت اخوان

مصنفات باباافضل : ٦٥٦ـ٦٥٨

آغاز: ای جویندگان راه حکمت وپویندگان‌طریق سعادت باید که‌بسیار دعا باشید درامورا‌خروی ودنیوی چه نسبت دعـا با مبادی مطالب همچون نسبت فکربود بانتیجه وهمچنانکه درعقب‌فکروصول نتیجه ممکن‌بود ...

انجام : ... صعود بعالم قدس وجهان ملکوت معین بود و بسعادت ابـدی مسعود وبلذات سرمدی محظوظ ... بمحمد صلی‌اللّٰه علیه و سلم وعلی‌اللّٰه الطیبین واصحابه الکرام .

۲۳ ـ **تحقیق دهر وزمان** (ص۲۱۷ـ۲۱۹ دفتر) **(فارسی)**

از بابا افضل کاشانی

مجموعه مصنفات باباافضل : ٦٦٣ـ٦٦٤

آغاز : اولیت کارها بر دوگونه‌است یکی اولیت تعبیروآن غیر زمان بود وهرچیزی، که پیش از چیزی بود نه‌بحود بلك بزمان اگر زمان ازمیان برداری هیچ ....

انجام : که هم‌زمان وهم‌زمانیان همه‌درومندرج اندواومنزه‌است ازتجزی وانقسام‌بساعات وایام‌چون زمان ومحدثان بفاعل‌الدهر وامثال آن تاویل کرده‌اند

۲۴ ـ ایمنی ازبلان نفس درپناه خرد (ص۲۱۹ـ۲۲۷دفتر) فارسی

از باباافضل کاشانی

مجموعه مصنفات بابا : ۶۰۱ـ۶۰۷

آغاز : رساله لافضل‌الدین القاشی فی ماهیة‌العلم چنین گوید گویندهٔ این سخنان افضل‌الدین الکاشانی قدس‌الله سره‌العزیز بعداز سپاس کردگار که هر ...

انجام :.. که سرچشمه دوام وبقا وازل وابداست بازرساند والله‌علی مانقول وکیل وکفی‌بالله شهیدا والسلام . .

۲۵ ـ پاسخ‌نامه (ص۲۲۷ـ۲۴۱دفتر) **(فارسی)**

از باباافضل کاشانی درپاسخ شمس‌الدین درواگوش

مجموعه مصنفات باباافضل : ۶۸۱

آغاز : رسالهٔ افضل‌الدین قدس‌الله‌روحه‌العزیز بدوستی نوشته است بعد از ذکرالقاب همیگوید دل عزیز و نفس شریفت مستعد وآراسته نظر الهی و انوار نامتناهی باد وخاطر ازخیالات فاسد وآرزوهای جسمانی زوال پذیر . . . .

انجام: برخواننده و نویسنده وبال وحجت نگرداناد بمحمدوآله‌الطاهرین الزاهدین و حسبنـاالله و نعم‌الوکیل نعم‌المولی و نعم‌النصیر حامدا و مصلیا و مسلما ومستغفرا

۲۶ـ نامه‌درطلب‌بقاء عقلانی (ص۲۴۲ـ۲۴۵دفتر) **(فارسی)**

از باباافضل مجموعه مصنفات : ۶۱۱ (درشمارمکاتیب‌نیامده)

آغاز : کتبها الی بعض‌اصدقائه قدس‌الله روحه‌العزیز آدمی درکوشش از برای نجات چنین است اکنون مارا دانستنی است که‌آدمی نجات ازچه میجوید .

۲۷ـ شناختن اعمال خیر (۲۴۵دفتر) ازباباافضل (مصنفات۲:۶۱۴)

انجام :خیر شمرندآن به از اعمال خیر بوداگرچه‌صورت‌عبادت‌داردوالسلم علی‌اهله .

۲۸ ـ نامه (ص۲٤٥ـ۲٤۸دفتر) (فارسی)

از بابا افضل‌الدین کاشانی به‌شمس‌الدین

مجموعه مصنفات بابا افضل ص ۷۱۰

آغاز: بسمله : رب‌العزه تعالی وحده و تقدست اسماؤه آگاه‌است ازمکنون دل وضمیروروان خادم که‌درباره افعال واحوال‌واقوال واعمال مجلس اسموی‌اجلی عالمی صدری شمس‌الدینی‌ضیاءالاسلامی.

انجام : ... ونظر مبارك از مطابق آن حالی نباشد بیشتر اوقات بخدمت فرستاد قواعد سعادت دوجهانی ممهد با دواساس روشن دلی مؤبدومخلد والحمدلله حق حمده وصلواته علی محمد وآله

۲۹ـ۳۲ـ تقریرات وفصول مقطعه (ص۲٤۸ـ۲٤٦دفتر) (فارسی)

از بابا افضل‌الدین کاشانی

مجموعه مصنفات بابا افضل ٦٤١ .

آغاز گفتار اول: نیم‌ازسخنان خواجه‌افضل‌الدین رحمه‌الله‌موجودات‌یاجزوی اند یا کلی ونفس یامتصرف‌امور کلی بودبهمگی یا متصرف امور جزوی ویا گاهی متصرف امور کلی و گاهی متصرف ...

انجام آخرین : وسخاوت تبع‌شجاعت‌وجوازداشتن‌دنیااینست‌اصول‌سیاست واخلاق که گفته شد والسلام و الحمدلله رب‌العالمین وصلی‌الله علی محمد و آله الطاهرین .

۳۳ـ شرح‌عرض‌نامه (ص۲٥٦ـ۲٦۷دفتر) (فارسی)

تفسیر ازافضل‌الدین کاشانی برعرض ۲

درمجموعه مصنفات باباافضل یادنشده

آغاز: : بسمله : ذکر فصلی از سخنان خواجه که در شرح فصلی از عرض همایون گفته است عرض دوم عرض کنند گانست از اقسام موجودات دانسته ماناد که موجودات ....

انجام : بقوت‌ازقوتهائی که آنرا طبیعت خواند و چون‌فعل اجسام‌رونده در اجسام عنصری یحدث و هفم و چون افعال اجسام‌حیوانی وانسانی وحرکات وتحریکشان

۳۴ ـ **شرح‌عرض‌نامه** (ص۲۶۷ـ۲۸۵دفتر) فارسی

ازباباافضل درتوضیح‌عرض ۳

درمجموعه مصنفات بابا افضل یادنشده

آغاز: در شرح عرض سیم دانش روشنی وپیدائی و وجود چیز هـاست و دانستن چیزها پیدا و پیدایی وناپیدایی مردم‌را درخودتواندبود که‌چیزها در نفس مردم ناپیدا باشند یاپوشیده

انجام : از آن‌جهان بدین‌جهان توان‌آمدازین‌جهان نیز بدانجهان‌بازتوان گشت و این سخن را هم بدین مایه فروگذاریم و از آن بس کنیم والسلام علی من‌اتبع‌الهدی .

۳۵ـ **رساله‌دراخلاق** (ص۲۸۵ـ۲۹۷دفتر) فارسی

از جلال‌الدین دوانی .

گزیده مانندی است از رساله عدالت

آغاز: این رساله مشتملست بر مقدمه و مقصدی وخاتمه . مقدمه :پوشیده نماند که نفس ناطقه انسانی از سنخ ملکوت و عالم مجردات وتعلق‌اوببدن بنا بر توقف کمالات اوست‌برو .

انجام : ... ایشان فرمودند که آنان که در احکام خود و اهل خـودوآنچه ایشان را ولایت و استیلاءآن باشد عدالت‌بجاآورند وازافراط و تفریـط متحاشی باشند توفیق‌عمل‌روزی باد.

۳۶ ـ **ترجمه‌رساله‌دراخلاق** (ص۲۹۷ـ۳۰۶دفتر) فارسی

از مولی احمدبن موسی اردبیلی .

این رساله مشتمل است بر پنج فصل :

فصل اول تعریف حقیقت خلق

فصل دوم » اخلاق فاضله وفاسده

فصل سوم حقایق اخلاق

فصل چهارم کیفیة استعمال اخلاق

فصل پنجم علاج فاسدوحفظ فضائل

آغاز: این عجالة ترجمه رساله اخلاق مولی العلامه احمدبن موسی اردبیلی است در علوم حکمت چنان بتحقیق پیوسته که خلاص از شقاء ... بتحلیه وتزکیه نفس است وتحلیه بعلم وتزکیه بعمل این رساله مشتملست مرقسم عملی را ومشتمل بر پنج فصل ـ فصل اول ...

انجام : .. که حال روح نفسانی را صالح گرداند در کیفیت و کمیت وقوت بضاعت طب که آنرا نیز اثر عظیم است در اخلاق اینست قانون در دفع رذایل وحفظ فضایل که موجب سعادت اولی و أخری باشد والله الموفق .

۳۷ـ رساله فی طریق الخرقة والخلوة (ص۳۰۶ـ۳۰۸ دفتر) **(عربی)**

نورالدین عبدالرحمن جامی در آداب طریقت نقشبندی رساله‌ای دارد که جزاین است .

رجوع به ص ۱۳۷۸ همین فهرست و جامی از علی‌اصغر حکمت شود

آغاز: بسمله : طریق الخرقه البس رسول الله صلی الله علیه وسلم الخرقه علیاً رضی الله عنه والبس علی الحسن البصری و کمیل بن زیاد والبس کمیل عبدالواحدبن زید . . .

انجام : و اخذ هو عن الحسن البصری و اخذ هو عن علی بن ابیطالب رضی الله عنه و اخذ هو عن سیدالمرسلین محمد صلوات الله وسلامه علیه و آله و اصحابه اجمعین .

۳۸ ـ نامهای پیغمبر ص (ص ۳۰۸ـ۳۱۲دفتر) (فارسی)

آغاز: اسامی حضرت پیغمبر صلی‌الله‌علیه و آله آنچه درقرآن وخبرمذکور است بعضی به‌نودونه تعیین نموده‌اند برطبق اسماءحسنی حضرت خداوند جل‌وعلی وبعضی زیاده نیز گفته‌اند وراقم کتاب معارج‌النبوه آنچه ...

انجام : ... عبدالقهار نزد جن عبدالرحیم سواکن جبال‌عبدالخالق‌سواکن قفارعبدالقادر سواکن بحارعبدالقدوس هوام ارض عبدالغیاث‌وحوش برعبدالرزاق سباع عبدالله بهایم عبدالمؤمن طیور عبدالغفار .

۳۸ـ گفتاری‌درنامهای‌پیغمبر(س)(ص) (ص۳۱۲دفتر) (فارسی)

آغاز: درین باب بشنو ای درویش بدانکه در عرف بین‌الناس چنان وارد است که چون اهتمام دربارهٔ فرزند ..

انجام : حضرت‌محمدبن‌عبدالله‌صلی‌الله علیه‌وآله‌وسلم‌نودونه‌نام برطبق‌اسماء حسنی‌خودترتیب‌فرمودتادلالات‌برفعت‌جاه‌ومزیدمکنت‌آنحضرت کندومصداق‌استحقاق

[۳۴۵۶ ـ مجموعه]

مجموعه‌ایست شامل ۲۷رساله‌بقلمهای‌گوناگون نستعلیق ونسخ‌حدودقرن‌دهم ابتدای نسخه ناقص‌وآسیب‌دیده و غیر خواناشده‌است و عناوین بجوهرقرمز نگاشته شده است و دربعضی‌صفحات در حواشی توضیحات و اشاراتی‌شده‌است

قطع نیم‌خشتی ۱۳ × ۲۳ جلد: مقوائی آبی رنگ باعطف گالینگور قهوه‌ای‌وگوشه های مشکی‌صفحات : ۳۱۲.سطورمختلف .کاغذ: سمرقندی نباتی‌رنگ . شمارهٔ ثبت دفتر قدیم: ۷۸۰۱۴. جدید:۶۴۸۴

جنگ (عربی‌وفارسی)

جنگی است شامل نسخه های طبی‌ومنقولات بسیار از کتابهای علمی وادبی واخبار و احادیث

۱ ـ نسخه جدوار (حب) ازمیرزا قاضی (ص۱ـدفتر)

۲ ـ چند روایت کوتاه بنقل از ابراهیم خواص ، حضرت عیسی ، شیخ فریدالدین عطار وگفتاری کوتاه قتل از کشف‌الغمه . وحدیثی دیگر نیز کوتاه ازبوذر (ص۱ـ٤دفتر).

۳ـ منقولات از کتاب مفیدالانسان‌درمعرفت‌مباشرت وشهوت (ص ۵دفتر)

٤ – احکام وداوریهای امیر المؤمنین علی (ع) (ص۵–۷دفتر)

آغاز : اول دوزن در یك‌شب زادند درجای تاریك یکی را فرزند پسر بود ودیگری رادختر هردوزن گفتند که پسر من‌زاده‌ام ...

سپس نسخه‌ای پزشکی است

انجام نسخه :اگر برحال خودبماند یابیفزایدبرسستی این‌عنین بودواین بازآورد سخت نیکوست ولطیف .

۵– فایده نقل‌از کشف‌الاسرار (ص۷)

آغاز : فایدهٔ در کشف‌الاسرار آورده‌اند که پدری‌باپسرخود گفت که امروز هرچه بکنی‌وبگویی ازحرکات وسکنات خودراباید باز گفت ...

انجام: تو نمیدانی حساب صبح وشام ، پس حساب عمر چون گویی تمام – زین‌عملهای‌توبروجه صواب– نیست‌جزشرمندگی‌روزحساب

۶ – ذکر بعضی ازحالات ابراهیم (ع) و کیفیت وفات‌آن حضرت(ص۸–۹)

آغاز : ارباب اخبارآورده‌اند که بعداز وفات ساره حضرت ابراهیم زنی از کنعانیان درحباله نکاح آورده شش‌پسر ازوی دروجودآمد.

انجام: ملك‌الموت روح مقدس‌اورا قبض کرده اورابحظیرقدس‌رسانیده‌ودر مزرعهٔ حرون ازتوابع شام درپهلوی ساره مدفون گشت .

۷ – حکایت دخمهٔ انوشیروان عادل (ص۹–۱۵)

رجوع شود به‌ص... و.. این فهرست ونیزفهرست ادبیات :۲۳۱

آغاز : حکایت‌دخمهٔ انوشیروان عادل‌آنست که‌خلیفهٔ مأمون‌الرشیدبعداز...

انجام: ومؤبدرا مال‌بسیارداد خداوندان اخبار گویند که توانگری مأمون خلیفه از گنجهای انوشیروان عادل بود .

۸– گفتاری از ابراهیم ادهم. (ص۱۵–۱۶)

آغاز : از ابراهیم ادهم پرسیدند که خدای تعالی جل جلاله فرموده که ادعونی استجب لکم‌سبب چیست که خدای تعالی رامیخوانیم...

انجام: کسی که چنین باشد دعای اوچگونه مستجاب شود .

۹ـ داستانی ازاصمعی . (ص۱٦ـ۱۷)

آغاز : نقل‌است ازاصمعی که‌بسالی که‌بحج‌میرفتم‌دربعضی ازمنازل‌راه‌حجاز دومزکت رادیدم که‌گویی دودژ ...

دنبالهٔ داستان اصمعی در صفحهٔ ۲۱ آمده که بعلت‌صحافی جابجا گردیده.

۱۰ـ نسخه حکیم‌سلمان بجهة میرزا خاتم‌بیك اعتماد . (ص۱۸)

۱۱ـ نسخه حب‌جدوار ازتألیفات مرحوم میرزامحمد . (ص۱۸)

۱۲ـ معجون یاقوتی بجهة تقویت‌دل ودماغ وجگروبادخفقان ومعده وسایر امراض سودایی نافعست . (ص۱۸)

۱۳ ـ نقل از مفیدالانسان در معرفت شهوت ومباشرت (ص۲۰)

در صحافی اوراق دفتر جابجا شده ودنباله آن درص۱۳ است .

آغاز : درمعرفت شهوت ومباشرت که انزال عورت درهر تاریخی ازماه در چه‌مکان است و کجا حرکت میکند ...

۱٤ـ حکایات و روایاتی درپند واندرز (ص۲۱ـ۳۷)

سخنان وداستانهائی‌ازادبا وپیشوایان وزهاداست که‌به‌ترتیب آورده میشود:

نقل‌از بشرحافی درفضیلت عبادات.

نقل ازیکی ازفضلا که دردست مهرزنی صاحب جمال مدتی مقیدبود.

نقل‌از ابراهیم ادم که ازسفرمکه‌بازگشته وتنی‌چند ازدرویشان همراه‌دارد

مضمون کتابت که حضرت امیرالمؤمنین (ع) بهرقل پادشاه روم نوشته‌اند .

حکایت دربارهٔ سلیمان وهب‌درزمان وزارتش.

ازسخنان کیخسرو است در اظهار سعادت.

حضرت شیخ با یزید بسطامی گوید که چهار چیز نیك است‌وچهار چیز خواهریکه .

بیست وپنج نصیحت نقل‌از کعب‌الاحبار که درصحف‌ابراهیم آمده‌است.

نقل است عمر بن عبدالعزیز را نوزده فرزند بود ...

حکایت کوتاه در فوت صدیق اکبر و عمر نکوچه اورا بنکاح درآوردن و مهریه رادادن وجدا کردن از خود.

حکایت جوان و خواجه خضر.

خواب دیدن یکی ازاصحاب قلوب شیخ‌شبلی وسؤالاتی که کرده.

۱۵ـ اسامی پیامبرانی که نامشان در قرآن کریم آمده و شرح اختلاف مفسرین درپیغمبر بودن یانبودن ذوالکفل که نیشابوری درذیل‌تفسیر آیه‌قرآن: «ولاتلوموا» آورده وپارهٔ از اوصاف حجاج بن‌یوسف‌راذکر کرده‌است ازجمله که بیست هزار کس بی‌گناه را کشته و در زندان او همیشه صدوده‌هزار کس همیشه محبوس بوده است. (ص۳۷ـ۳۹)

۱۶ـ نقل از کتاب حیوةالحیوان (ص۳۹ـ۴۲)

داستان یکی از اعیان‌است که بمجلس حاکمی رفته بود و بعلت بی‌موقع خندیدن مشت خود باز کرد وبقتل رسید. سپس نصایح از

۱۷ـ نقل از کشکول در بارهٔ مناظره مؤمن الطاق با ابوحنیفه درمجلس خلیفه‌عباسی (ص۴۲ـ۴۶)

۱۸ ـ نقل از جمعی از صحابه ازجمله‌روایت معروف صعصعهٔ بن صوحان ازحضرت محمد (ص) که سؤال می‌کند توفاضلتر وداناتری‌وعالم‌تری یاابراهیم یا موسی یا عیسی و ..

۱۹ـ نقل از حضرت امام حسن(ع) درباب تنگدستی وخواب‌دیدن حضرت محمد (ص)را (ص۴۷)

۲۰ـ وصیت حضرت پیغمبر بحضرت امیرع که چون به‌حرب یا سفر روی سوره یس و انا انزلناه بخوان (ص۴۷)

۲۱ـ شرح حال فیثاغورس وزندگی او (ص۴۷ـ۵۰)

آغاز: فیثاغورس از بندر سورت است و او مردی بود بصورت و سیاحت

مایل ومردم را بعلم وعمل با عدل و احتراز ودست باز داشتن از خطایا و تحصیل معرفت طبایع اشیاء .

انجام : و سخن در ذات باری تبارك وتعالی آنکس را رسد که بران سخن افعال را که شایسته وپسندیدهٔ حق باشد مقدم دارد

۲۲ ــ سر گذشت سقراط و گفتاری چند از او و داستان مرگ او با نوشیدن زهر(ص۵۰ــ۵٦)

آغاز: ذکر سقراط ، مولد او مدینه حکماست وچون جهت بقای نسل اورا بر تزویج تحریص نموده درآن باب شرایط تأکید بتقدیم رسانیدند جواب داد که اگرازین معنی چاره نیست زنی بدست آرم که در سفاهت ...

انجام : چشم یمین باز کرده گفت جان خودبقابض ارواح حکما تسلیم کردم اناللّٰه وانااليه راجعون منقول که سقراط مردی بود بسیار عبادت ، خلوت درست، قلیل الاکل والشرب دایما ذاکر الموت

۲۳ــ نصایحی از افلاطون که صاحب اخلاق ناصری آورده (ص٥٦ــ٥٧)

۲٤ــ تفسیر (لسوف یعطیك ربك فترضی) نقل از حضرت علی (ع) که هیچ آیه قرآنی باین امیدبخشی نیست (ص٥٨)

۲۵ــ حکایاتی کوتاه بدین ترتیب :

درص٥٩ــ حکایتی کوتاه ازانوشیروان وشاپورواردشیر

درص٦٠ــ داستان « « شیخی

درص٦١ــ « داستان سؤالی که ازعمرعبدالعزیز کردند .

۲٦ ــ از ابن زهره اندلسی منقولست که با یزید بسطامی که چندین سال بخدمت ابی‌عبداللّٰه امام جعفر صادق ع اشتغال داشت و بلوازم صدق و اختصاص... (ص٦٦ــ٦٥ دفتر)

۲۷ــ حکایت ــ آورده‌اند که چون ابوالعباس سفاح بخلافت نشست و اثر

لطف وعنف او بدوست ودشمن پیوست دست‌سخاوت بگشاد ودین‌ودنیا را بکفایت و کیاست نظم داد (ص۶۵–۶۶)

۲۸ ـ حکایت از دواج داراب با دختر فیلقوس و بوی ناخوش دهن او و وجه تسمیه اسکندر(ص۶۶)

۲۹ـ حکایت کوتاه : در رسیدن انوشیروان بپادشاهی در نوزده سالگی و تهنیت امراء (ص۶۶–۶۷)

۳۰ـ انوار حکمت (ص۶۷–۷۳)

منسوب به یوسفی‌هروی.رجوع شود به‌فهرست‌مجلس۹:۹۴۲ (تعلیقات) .

آغاز: الحمدلله الذی نور مصابیح القلوب بانوار حکمته و زین بساتین الارواح باظهار نعمه والصلوة علی محمد وآله المتصفین بکماله واصحابه‌المتادبین بآدابه .

انجام: با هیچ نادان مناظره مکن اگر خواهی که بهترین خلق باشی وخیری ازخلق دریغ مدار والسلم

۳۱ـمن مکارم‌الاخلاق: دروصایای‌حضرت پیغمبرص حضرت علی‌را (ص۷۳)

۳۲ـ روایتی نقل از عبدالله مبارك که در جنگی با کفار یکی از کفار را مسلمان کرد . (۷۴–۷۵)

۳۳ـ داستان حاتم طائی‌ومردی‌درویش (ص۷۵)

۳۴ـ کنج‌الکنج یحی‌معاد رازی گوید : که روزی دربطحای مکه‌میرفتم... و دختری روباز دیدم(ص۷۶)

۳۵ـ گفتاری‌چند درباره عقل از بزرگان،ازجمله؛مولی امیرالمؤمنین(ع) بوذرجمهر ، ارسطاطالیس ، خواجه ابوعلی (ص۷۶–۷۷)

۳۶ـ از کلیله و دمنه گفتاری در نصیحت (ص۷۷–۷۸)

۳۷ـ از سخنان سلطان ابراهیم اوهم (ص۷۸)

۳۸ ـ از کلام خواجه‌نظام‌الملك(ص۷۸)

۳۹ ـ داستان فخر الدین رازی که چند شتر بار کاغذ درمعرفت حق نوشت ودر مسافرت زنی سؤال کرد بار شتر چیست رازی گفت کتاب در معرفت حق نوشته‌ام زن پرسید آیا قبل از معرفت بحق نوشته (ص۷۹)

۴۰ ـ از افلاطون پرسیدند که در دنیا چگونه بسر میبری جواب داد که (ص۷۹ دفتر)

۴۱ ـ شرح ده خصلت مذموم (ص۷۹ـ۸۱)

۴۲ ـ گفتگوی عمر بااویس قرنی درباره دعا کردن بمؤمن (ص۸۱)

۴۳ ـ حدیث اعرابی باحضرت پیغمبر (ص) (ص۸۲)

۴۴ ـ داستان عداوت متوکل عباسی باائمهٔ اطهار وآب بستن او برروضه مقدسه حضرت امام حسین (ع) (ص۸۳ـ۸۴)

۴۵ ـ سبب تمرد نمرود (ص۸۴)

۴۶ ـ حدیثی از امام همام که در وقت رفتن بحجاز و کودکی دید گریان و نالان دربادیه راه خانه خدامی پوئید سؤال کرد که چرا توقف نمی کنی که بالغ گردی (ص۸۵)

۴۷ ـ گفتار درمنع تفتیش عیوب مردم (ص۸۶)

۴۸ ـ سئوالاتی که از سلطان المحققین شیخ مجدالدین البغدادی کرده‌اند و او جواب گفته است.

مجموعاً پنج سئوال است بدون نام سائل

۴۹ـ مکتوب ازقطب محیی (ص۹۲ـ۹۴)

من عبدالله قطب بن محیی الی ولی فی الله و حبیبی و خلیلی الامیر شمس الملة والدین ابی سعید؛ امابعد این عمر بهرچه هست بسر خواهد آمد اگر بنوعی باشد که ثمر خوش باشد

۵۰ـ نقد عقیدهٔ اشراقیان که معرفت مبداء و معاد را بطریق ریاضت باعدم تقیدبه‌شرایع می‌جویند (ص۹۴) .

۵۱ ـ روایت منقول ازحضرت امام حضرت جعفر صادق (ع) درتعبیرخواب در ایام ماه (ص۹۵)

۵۲ ـ فایده، علم‌بالله رانهایت نیست چنانکه تجلی را غایت نیست (ص۹۶)

۵۳ ـ فایده، محبت میان حق وانسان بسبب مناسبت پیدا گشت(ص۹۷)

۵۴ ـ فایده ـ همه‌امور کلی ومعانی حقیقی که در عالم‌غیب‌اند بمحبت‌ذاتی درحرکت واضطرابند

۵۵ ـ سئوال از حضرت امام‌جعفر صادق (ع) که‌دلیل بر هستی صانع وجواب از آن حضرت (ص۹۷)

۵۶ ـ منتخب از کتاب لذات مولانا سلطانحسین استرابادی (ص۵۸)

همین فهرست ص۲۳ : رساله‌لذت ازمعین استرابادی

۵۷ ـ منصور از حکیمی پرسید که سبب چیست مستمع در سماع مضطرب میشود ... (ص۹۵)

۵۸ ـ ازمقالات شیخ ابوالفضل‌بن‌شیخ مبارك (ص۹۹)

۵۹ـ نامه‌شیخ‌ابوالفضل به‌آصف‌خان : درقضایای مصائب ناگزیر حرف صبر گفتن وتحسین آن نمودن باناستودگی

۶۰ ـ نامه‌دیگر : بموقف‌عرض‌مقدس‌حضرت قبله گاهی دامت برکاته برساند

۶۱ ـ انشایی دیگر از شیخ‌ابوالفضل علامی (ص۱۰۰ـ۱۰۱)

۶۲ ـ گفتاری از بایزید درباب فقر (ص۱۰۱ـ۱۰۵)

۶۳ ـ سخنانی کوتاه از: حضرت پیغمبرمحمد (ص) وحضرت عیسی ع ، حضرت داود ، دانیال ، حضرت موسی(ع) ، حضرت امیرالمؤمنین (ع) (ص۱۰۵).

۶۴ ـ قافیه [رساله‌در ...] (ص ۱۰۷ـ۱۱۳ دفتر)

از میرزا حبیب قاآنی‌شیرازی (درنسخه : وقار) همین‌فهرست : ٦٨١

آغاز: باسمه سبحانه بعـد ازتیمخن‌به‌وزون ترین کلامی که قافیه‌سنجان فصـاحت بدان تکلم کنند اعنی سپاس وستایش حضرت جناب واهب العطایـا جل جلاله عن‌الاحاطه بکنه کماله از توسل بمطبوع ترین تعالی که عند لیبان ... این مختصریست وافی بقواعد علم قوافی که بموجب اشارهٔ بعضی اجله اصحاب .

انجام : خصم شتردلت را قربان همی کند زان روی سعد ذابح اینچیه ـ کارداست ، بروجهی که حرف دال را ازجانب ردیف اعتبار کرده تم .

٦٥ ـ سوانح (ص ۱۱۳ـ ص ۱٤۱ دفتر)

از احمدبن محمدالغزالی .

رجوع‌شود به فهرست‌دانشگاه ۷ : **٤٨٥**

آغاز: بسمله ، رسالةالسوانح فی‌العشق والعاشق والمعشوق ومایتعلق‌بالعشق من‌الملامة والوصال والفراق من تصنیف الشیخ الامام العـارف محمدبن احمدبن محمدالغزالی . فصل با عشق روان شد ازعدم مرکب ما ـ دایمز شراب‌وصل‌روشن شب‌ماـزان می که‌حرام‌نیست درمذهب ما

انجام : که ازهستی اوخبری نمانده باشد ووصال وفراق اورا یکی بوددر علل وزعوارض برخواسته بود اینجا بودکه اهلیت خلعت عشق یابد والسلم .

٦٦ ـ نامه بوسعید (ص ۱٤۱ـ ص **۱۵۰** دفتر)

ترجمهٔ‌نامهٔ ابوسعیدابوالخیر به بوعلی

آغاز: روزی این حقیر با بعضی اصحاب که ارباب فراست و کیاست بودند نشسته بود سخن درذکرشیخ ابوعلی وشیخ ابوسعید ابوالخیر افتـاد ونامه نوشتن شیخ ابوسعید بجانب ابوعلی وطلب کردن راه راست ازوی وچون عبارت مکتوب عربی بودآنکه زبدهٔ اصحاب بود اشارت کرد مرا تا ترجمه کنم‌آن مکتوب‌راپس

انجام : ازوی بصورت استرشاد واستمداد او نوشته است دربدایت حال ـ

واوان طلب بوده‌است نه‌درمقام‌هدایت‌وطی‌مراتب والله اعلم وعلمه احکم یحکم یشاء ویهدی الیه من ینیب وهوعلی کل شیٔ قدیر .

۶۷- گفتگوی مأمون خلیفه با دخترحسن‌بن سهل درشب زفاف (ص۱۵۰).

۶۸ - گفتار درباره تصوف (ص۱۵۱) .

سخنی کوتاه‌ازابوالحسن نوری .

آغاز: ابوالحسن نوری فرمود تصوف نه‌رسوم است ونه علوم بلکه اخـلاق است اگررسوم بودی بمجاهدت حاصل شدی .

۶۹ - گفتاری ازحسین منصور حلاج (ص۱۵۱) .

آغاز: روزی حسین منصورحلاج را گفتند ماتقول فی‌حق فرعون گفت‌حق فقیل له ما معنی هذا الکلام .

انجام : هردوصفات حقند وصفت حق جزحق نباشد .

۷۰ - داستانی ازقطب‌الاولیاء جمال‌الدین اردستانی (ص۱۵۱) .

آورده‌اند که درویشی درآخر روزبخدمت‌قطب‌الاولیاء جمال‌الدین‌اردستانی آمده گفت ای جوانمرد در این آخر روز مرا چیزی بده گفت نمیدانی کـه جوانمرد را در آخر روز چیزی نمیباشد .

۷۱ - جواب غزالی به‌دعوتنامهٔ خواجه نظام‌الملك(ص۱۵۱-۱۵۴)

فهرست‌دانشگاه شماره‌۲۵۸۱/۸

۷۲ - نسخه حب جدوار (ص۱۵۴) .

۷۳ - نسخه مفرح یاقوتی از نسخه حکیم جمالای‌یزدی (ص۱۵۵) .

۷۴ - مفرح معتدل : (ص۱۵۶).

۷۵ - مفرح دلگشای باد (ص۱۵۶) .

۷۶ - یاقوتی نسخه شیخ (ص۱۵۶).

۷۷ - نسخه یاقوتی دیگری (ص۱۵۷).

۷۸ - یاقوتی معتدل ..

۷۹ ـ بخشی از لمعات عراقی (ص۱۵۷ـ۱۵۸). مجلس ۲۵٦:۷

آغاز : اما بعد کلمهٔ چند در بیان مراتب عشق برسنن سوانح بزبان وقت املاء کرده میشود تاآینه معشوق‌نمای هرعاشق شود .

۸۰ ـ گفتاری‌از خواجه نصیرطوسی در پاسخ‌سؤال فرق‌بین وحدت‌وتوحید و اتحاد و جواب (ص۱۵۸ـ۱٦۰) .

۸۱ ـ مفرح مقوی بکیفیت مشهور شاهی (ص۱٦۰) .

۸۲ ـ نسخه فلونیا صدرالشریعة (ص۱٦۰) .

۸۳ ـ رقعهٔ که نواب‌خان خانان بملا شکیبی نوشته (ص۱٦۱) آغازرقعه : یار گرامی ومخلص‌قدردان مولانا شکیبی را از هرچه گفته شود مشتاق‌تریم ...

۸٤ ـ رقعه که نواب خان خانان در جواب عریضهٔ یولقلی‌بیك نوشته (ص۱٦۱ـ۱٦۲) .

۸۵ ـ رقعه‌ای‌ازخان خانان وقتی که مولانا نظیری ارادهٔ کعبه کرده بود باو نوشته (ص۱٦۲ـ۱٦٤) .

۸٦ ـ رقعهٔ [ازاو] بخواجه حسین (ص۱٦٤).

۸۷ـ رقعهٔ‌همایون‌پادشاه‌بنواب‌جنت‌مکان‌شاه‌طهماسب‌علیه‌الرحمه (ص۱٦۵) .

آغاز : بعداز ادای وظیفهٔ دعا واخلاص بشیوهٔ مرضیه خاص .

۸۸ ـ رقعهٔ که مولانا عرفی بمولانا ظهوری نوشته (ص۱٦٦) .

۸۹ ـ از برای نواب مستطاب علامی‌فهامی شیخ‌الاسلامی بشیخ محمدپیشوا (ص ۱٦٦ـ۱٦۷)

۹۰ ـ از گلستان سعدی : سه چیز بی سه چیز پایدارنماند مال بی‌تجارت علم بی‌عمل ، وملك بی‌سیاست (ص۱٦۸) .

۹۱ ـ سواد رقعهٔ نصیراء همدانی که به سیادت پناه میر محمدمؤمن نوشته (ص۱٦۹ـ۱۷۰).

۹۲ ـ من منشآت حکیم ابوالفتح (ص۱۷۱)

آغاز : دوستترین محبان و مشتاق ترین دوستان که بتوانگری است وفعلی دل در خاطر ارباب تمیز جادارد.

۹۳ ـ رقعهٔ که حکیم مشارالیه بخان خانان نوشته (ص۱۷۱) .

۹۴ ـ رقعه مولاناعرفی در نصیحت دوستی (ص۱۷۱-۱۷۲).

۹۵ ـ رقعه پریخا نخانم دختر شاه طهماسب که به شاه اسمعیل نوشته (ص۱۷۳-۱۷۸) .

آغاز: در محلی که دماغ مبارك از اعراض خالی باشد مطالعـه فرمایند امیدگاها بندگان پناها بعضی احادیث فرع شمع گشته که در هیچ مذهب رد و قبول آن جایز نیست اولا تهمت دیوثی بهآن پادشاه جمجاه غفران پناه که‌خانه...

انجام : ولیك چکنم که چون سنگ‌مغناطیس خاصیت از خود توانم رفع نمود ، تو پاك‌باش مدار ای برادر از کس باك زنندجامهٔ ناپاك گازران برسنگ اینـك سرو این کفن من آماده مرگم هر چه از دست آید تقصیر مکن والسلام .

۹۶ ـ روایتی از حضرت پیغمبر (ص) در بـارهٔ شب معراج و گفتگو بـا ایزد دانا (ص۱۷۸-۱۷۹) .

۹۷ ـ موجبات فراموشی نقل از حکماء (ص۱۷۹) .

۹۸ ـ مکتـوب قیـصر روم به عبـدالملك بن مروان و جواب و دسیسهٔ حجاج بن یوسف (ص۱۷۹).

۹۹ ـ گفتاری در حکمت (ص۱۸۰) .

۱۰۰ـ بدان که چهارچیز دل راتاریك گرداند و کدورت باطن آورد(ص۱۸۱).

۱۰۱ ـ ازسخنان عزیز نسفی است دربارهٔ عزت نفس (ص۱۸۲) .

۱۰۲ ـ مکتوبی که نواب صاحبی افلاطون الزمانی حکیم ابوالفتح بجماعتی نوشته درباره جهان(ص۱۸۲) .

۱۰۳ ـ مکتوباتی از حضرت شیخ الاسلام شرف الحق والشرع والدین قدس

سره‌العزیز که بجناب بندگان شیخ مخدوم مظفر شمس بلخی دراوقات مختلفه بر مقتضای اسؤله و آنچه ازمشکلات که درپیش آمده درجواب نوشته‌اند(ص۱۸۲_۱۸۴).

۱۰۴_ مکتوبی دیگر از همو که با این عنوان شروع شده : اما مظفر بداند این قسم ازعلم معاملات نیست ازعلم مکاشفات است (ص۱۸۴_۱۸۶) .

۱۰۵ _ ایضاً مکتوبی دیگر از او (ص۱۸۴_۱۸۶)

آغاز : ای عزیز بدانکه نماز از روی تمثیل مثال آدمیست وچنانکه انسان مرکب است از اعضاء باطن وجوارح ظاهر وروح و جسم .

دراین نامه وتفسیر سورهٔ فاتحه نیز هست.

۱۰۶ _ مکتوب شیخ الاسلام شیخ احمد جام که درجواب مکتوب خواجه امام فصیح الدین نوشته(ص۱۹۰_۱۹۳).

۱۰۷ _ سیدامام ایلاقی نامهٔ نوشته بود بشیخ الاسلام احمد جام در معنی آنکه میگویند تراعلم کیمیاست باید که مارا دلالت کنی (ص۱۹۳_۱۹۴).

۱۰۸ _ نامه از درویش پالان دوز(ص۱۹۴)

در صدر نامه نوشته :دانای اسرارالهی وشناسای رموز نامتناهی درویش محمد پالان‌دوز بولدخود حیدر محمد ازمشهد امام‌هام علی بن موسی الرضا(ع)قلمی نموده‌اند.

۱۰۸ _ من کلام الاکابر : _ دوچیز محال عقل است خوردن پیش ازرزق مقسوم ومردن پیش ازاجل معلوم (ص۱۹۴_۱۹۷).

۱۰۹ _ شرح اصطلاحات عرفا (ص۱۹۷_۱۹۸)

آغاز : بدانکه میخانه وخمخانه وشراب خانه باطن راعارف کامل گویند که درومعارف وحقایق وشوق الهی بسیار باشد .

۱۱۰ _ سواد کتابتی که نصیر ابیاران شیراز نوشته (ص ۱۹۸_۲۰۰) : من که میخواهم یکتا روش، ویگانه طورباشم وبرسم وعادت ارباب‌رسوم وعادات که ظاهر آباد و باطن خرابند دست‌افشانم .

۱۱۱_ نامهٔ مولانا محمدصوفی بنواب آصف‌جاهی پسر نواب اعتمادالدوله(ص۲۰۰)

۱۱۲ ـ آورده‌اند که خواجه حسن بصری را گفتند که فلان مر ترا غیبت کرد ... (ص۲۰۱)

۱۱۳ ـ درباره غیبت نقل از کنز العباد (ص۲۰۱).

۱۱٤ ـ حکایتی از قزوینی که پدر در چاه افتاده و اورا درمجلس شراب‌خواری سرگرم دیدند (ص۲۰۱ـ۲۰۲) .

۱۱۵ ـ حکایتی کوتاه از مردم قزوین (ص۲۰۲) .

۱۱٦ ـ فایدهٔ درباره اسماء وصفات حق تعالی (ص۲۰۲)

۱۱۷ ـ روایت ازامام محمدباقر در بارهٔ خواندن اوراد (ص۲۰۲ـ۲۰۳) درپایان چند نوع ذکر وورد یادشده.

۱۱۸ ـ روایتی ازحضرت پیغمبر درفضیلت سوره فاتحه و ناس و بقره (ص۲۰۳) .

۱۱۹ ـ فائده کوتاه درباره عقل وروح .

۱۲۰ ـ گفتاری درباره آیینه .

۱۲۱ ـ سخنی کوتاه ازمظفر کرمانشاهی درباره عارف (ص۲۰٤).

۱۲۲ ـ سؤالی ازابوالحسن الارموی در باره وفا (ص۲۰۵) .

۱۲۳ ـ ابوسعید خزاز را پرسیدند بدم مرگ که چه آرزو داری گفت حسد دارم برغفلت (ص۲۰۵) .

۱۲٤ ـ سخنی کوتاه ازابوحفص حداد درباره حفظ آداب (ص۲۰۵) .

۱۲۵ـ نامه به اسلام ملاذی شیخ محمد بن الخاتون (ص۲۰۵ـ۲۰٦)

۱۲٦ ـ داستانهایی ازجامع الحکایات درباره خلافت عمر عبدالعزیز و نیز در باره انوشیروان .

۱۲۷ ـ ازنگارستان داستان سلطان محمود درهنگام مرگ و گفتگوی او بافرزندش مسعود (ص۲۰۷)

۱۲۸ـ مکتوبی کوتاه درباب حکمت توانگری نقل ازصحیفه سلیمانی (ص۲۰۷).

۱۲۹ ـ وصیت ابوسعید ابوالخیر (ص۲۰۷).

۱۳۰ـ مکتوبی که شیخ علاءالدوله در جواب مرید خود شیخ عبدالله نوشته (ص۲۰۸ ـ ۲۱۱)

۱۳۱ـ خواص وفضائل آیةالکرسی وطلسمی به نقل از شیخ عباس بونی که اگر خواسته باشد درحصا آهنین رود باید بطریقه حضرت امام جعفرصادق کفایت کند وباخوددار (ص۲۱۱ ـ ۲۱۲)

۱۳۲ ـ گفتار عبداللهبن حسن بن سابق الانطاکی بیکی ازمریدان خود

۱۳۳ـ سخنی کوتاه از ارسطاطالیس .

۱۳٤ـ نامه‌ای که حکیم ابوالفتح بامیر شریف‌آملی نوشته (ص۲۱۳).

۱۳۵ـ نامه‌ای ازنجیب‌الدین حکیم .

۱۳٦ـ گفتاری‌ازمیرعلیشیر که‌انسان‌به‌حب‌جاوریاست‌مجبول است(ص۲۱٤)

۱۳۷ـ محمد واسع را گفتند چگونه‌ای گفت چگونه باشد کسی که هرروز یك منزل بهول قیامت نزدیکترمیشود .

۱۳۸ـ داستان‌جلوس هارون‌الرشید برمسند خلافت و تهنیت علما ومشایخ عراق جز سفیان ثوری (ص۲۱٤) .

۱۳۹ـ گفتاری از بایزید بسطامی درپند واندرز (ص۲۱٤ـ۲۱۵)

۱٤۰ـ رقعه امیرمحمدباقر داماد طاب ثراه بمولانا عبدالله ثانی (ص۲۱٦)

۱٤۱ـ ازبزرگی نقل است ... درافشای اسرار ربوبیت

۱٤۲ـداستان‌ومثلی چنداز گلستان سعدی :

عاقلی را پرسیدند که‌نیك‌بخت کیست‌ـوبدبخت چیست (ص۲۱۷ـ۲۱۸)

یکی مژده‌آورد پیش نوشیروان عادل که شنیدم فلان دشمن ...

یکی از ملوك بی‌انصاف پارسائی را دید پرسید که از عبادتها کدام‌فاضلتر است گفت ترا خواب نیم روز تا درآن یك نفس خلق را نیازاری

سؤال از مشایخی درباره تصوف .

پارسایی را دیدم بر کنار دریا زخم پلنگ داشت و بهیچ دارو به نمی‌شد مدتها

دزدی گدایی را گفت..

۱٤۳ـ خواجه عبدالله مروارید درتعریف گرما نوشته (ص۲۱۸ـ۲۱۹).

۱٤٤ـ خواجه عبدالله مروارید در تعریف سرما (ص۲۱۹ـ۲۲۰)

۱٤٥ ـ از گنج الگنج بوذرجمهر گوید پنج چیز بر بد خویی مرد دلیلست: (ص۲۲۰ـ۲۲۱)

۱٤٦ـ چندداستان‌از گلستان سعدی، فقیهی دختری‌داشت بغایت زشت‌روی بجای‌زنان رسیده

درویش مستجاب‌الدعوه در بغداد بدیدن حجاج‌بن‌یوسف رفت

۱٤۷ـ نقل‌از کتاب ذمهٔ امام‌جعفر صادق(ع) (ص۲۲۱):

موسی(ع) گفت سه خصلت برای بندگان واجب‌است‌تا مقرب درگاه ایزد متعال گردند. زهد، پرهیزگاری و گریستن ازترس خدا.

۱٤۸ـ تعبیرخواب.روایتی ازحضرت امام جعفرصادق (ع) (ص۲۲۲)

این تعبیر بترتیب درروزهای ماه است

۱٤۹ـ فصل دربیان‌سبب اختلاف طعمها.

۱٥۰ـ رساله درتعبیر پرش چشم وغیره: اختلاج اعضاء (ص۲۲۳ـ۲۲٥)

این رساله بصورت ستونی نوشته

فهرست‌مجلس ۹ : ۳۸۳

آغاز: جانب راست، جانب چپ، جانب‌راست، تا مدك‌سرجاه. تارك سرـ شادی، گلو ـ رب.

انجام: زیر پهلو ـ رنج، تهیگاه ـ خبرخوش، پشت‌ـدولت‌والسلم‌علی‌من اتبع‌الهدی.

۱٥۱ـ از واردات میرسید علی همدانی (ص۲۲٦)

آغاز : ای دانندهٔ رازهای نهانی وای پیدا کننده گنجهای حقایق ومعانی ای علیمی که مکنونات سرایرضمایر همه دانی ...

۱۵۲ـ رقعهٔ که نصیرا محمدا بمظفرحسن نوشته (ص۲۲۶ـ۲۲۷).

۱۵۳ـ نامه نصیرا بمیرمعین وزیر اصفهان بطلب آب باغ یاسمین نوشته (ص۲۲۷ـ۲۲۹)

۱۵۴ـ ازابوتراب بخشی پرسیدند که صفت عارف چیست ؟

۱۵۵ـ اسناد فاتحه معکوس : اگر کسی خواهد که سبع المثانی بخواند (ص۲۲۹ـ۲۳۰)

۱۵۶ـ از کشکول : اعرابی را کنیز کی بود که با او کمال تعلق داشت ... (ص۲۳۰ـ۲۳۱)

۱۵۷ـ ازذوالنون مصری دروقت احتضارپرسیدند که چه میخواهی و آرزوی دل توچیست گفت خواهش ومطلب من منحصردرآنست که حق سبحانه و تعالی را پیش ازجان دادن خود بیك لحظه بشناسم (ص۲۳۱).

۱۵۸ـ اسامی امیرالمؤمنین علی (ع) (ص۲۳۱ـ۲۳۲)

نامهای او در زبان فرشتکان ودیگران

۱۵۹ـ نقل من مسودات الکشکول : ازعبدالله مبارك منقول است که گفت بسفرحجازمیرفتم ... (ص۲۳۲ ـ۲۳۳)

۱۶۰ـ دایرهٔ معرفت تعبیرخواب که بدرخواست اسکندراستخراج گردیده این دائرة ازروی حروف ابجد منظم گردیده (۲۳۳ـ۲۳۴) .

۱۶۱ـ فایدهٔ درتعیین مساحت کره زمین (ص۲۳۴ـ۲۳۹) این مساحت بجز آنست که ارشمیدس حکیم تعیین کرده است .

آغاز: بدانکه زمین چنان بزرگ کـه بمساحت حساب و براهین هندسه درآمده که گویی نیم فرسنگ بلندی دارد نسبت بکره زمین همین مقدار است که پهلوی دانه جوی که بسی وپنج بخش کنند ..

انجام : مع هذا حقیقت آن خدای تعالی میداند والسلم .

۱۶۲ـ صاحب تاریخ آورده است که شعبی گفته که من در قصر دارالاماره کوفه پیش عبدالملك مروان نشسته بودم که خلیفه روی بمن کرد و گفت ای استاد آنچه از پیشینیان شنیده‌ای حکایتی مناسب حال بیان کن و او قصهٔ کوتاه در عبرت آغاز کرد .

۱۶۳ـ نقل از کشکول تاویل بعضی از اهل عرفان خطاب حق را به حضرت آدم... (ص۲۳۹ـ۲۴۰)

۱۶۴ ـ سخن امام فخر رازی در تفسیر کبیر در توجیه آیه کریمه : ادعوا ربکم تضرعا و . . .

۱۶۵ـ گفتار از شیخ ابوسعید ابوالخیر دربارهٔ «کوه».

۱۶۶ـ گفتاری از سلطان العارفین شیخ ابو سعید ابوالخیر در باره عشق (ص۲۴۱) .

۱۶۷ـ دعائی برای درازی عمر (ص۲۴۱ـ۲۴۲)

۱۶۸ـ فضیلت ذکر لاالله الاالله . . .

۱۶۹ـ وجه تسمیهٔ غری ـ (مرقد حضرت امیرالمؤمنین (ع) در نجف اشرف ـ (ص۲۴۲ـ۲۴۳) .

۱۷۰ـ حدیثی از امیرالمؤمنین درعیب‌پوشی کسان.

۱۷۱ ـ توانگری و درویشی از صحیفه سلیمانی مکتوبست .

۱۷۲ـ رقعه حکیم رشدی که به میرزا ابراهیم همدانی (ص۲۴۳ـ۲۴۴)

۱۷۳ـ چند گفتار از جمع عبدالاول: تجرید که عبارت از قطع علایق صورنست ...

امیرالمؤمنین (ع) فرماید که دولت فضیلت رؤیت است و رؤیت نتیجه حکمت است و حکمت نمودار عقلت و ...

ارسطا طالیس گوید : درباره رأی زدن که خاطر را می‌زداید .

۱۷۴ـ گفتاری از سقطی با یکی از مریدان (ص۲۴۴)

۱۷۵ـ اسناد فاتحه معکوس (ص۲۴۵)

۱۷۶ـ از انوار حکمت منسوب به یوسفی

آغاز : اینکه حق خدای نگاهدارتا خداوند حق تو نگهد دارد .

۱۷۷ـ ازحضرت‌امیر (ع) نقل است که چهارخصلت‌عادت کن تاازرستگاران باشی زبان ازدروغ . . .

۱۷۸ ـ در خبراست که یحیی‌بن‌زکریا(ع)بر گوردانیال‌پیغمبر(ع)بگذشت (ص۲۴۶) .

۱۷۹ ـ نقل از میر سید علی همدانی

۱۸۰ ـ صورت رقعه میرمحمد یوسف‌صدر، (ص۲۴۶-۲۴۷)

آغازرقعه: جمعی‌پریشان بگمان‌آنکه قابلیت فهم رموز ایشان دارند .

۱۸۱ ـ مکتوب که نواب خانخانان سپهسالار دو زمانیکه نواب مهابتخان از برهان‌پور به‌آستان‌بوسی‌درگاه پادشاه جم جاه عالم پناه جهانگیرپادشاه‌متوجه بودند به مرشدخان بروجردی از برهان‌پور نوشته‌اند (ص ۲۴۷) آغازمکتوب : بهترین نصیبهٔ ارباب ودل حضورمستدان وحصول دانست با ایشانست جز.

۱۸۲ . حضرت خواجه عبیدالله احرارقدس سره میفرماید که دومکر است از پروردگار نسبت (ص۲۴۷) .

۱۸۳ ـ نقل از کتاب نزهةالریاض در باب فضیلت دعائی در شب جمعه (ص۲۴۷ـ۲۴۸) آن دعا اینست :

یا دائم‌الفضل علی‌البریه ویاباسط‌الیدین بالعطیه الخ .

۱۸۴ ـ دعائی در گشایش حاجات .

۱۸۵ ـ حدیثی چند نقل ازحضرت امیر (ع) دربارهٔ معراج ودعائی حضرت پیغمبر اکرم (ص) پس‌از مراجعت از معراج میخواندند ..

آن‌دعا اینست :

اللهم انی اعوذ برضاك من سخطك و اعوذ بعفوك الخ .

۱۸٦ ـ سخنی کوتاه درباره‌هنر و هنرمند (ص ۲٤۷) :

آغاز : هنر چشمه‌ایست زاینده‌و دولتیست پاینده ، هنرمند هرجا که‌رود قدر بینند وصدر نشینند بی‌هنر.

۱۸۷ ـ صلوات وتحیة حضرت رسول(ص) (ص۲٤۷ـ۲٤۸)

این‌صلوات‌بااین‌عنوان شروع شد :

از بهر تحفهٔ درگاه عالم‌پناه وهدیه بارگاه رسالت دستگاه حضرت کواکب نصرت فردوس حضرت شاه عرصهٔ هویت ماه‌رفعت فتوت خاتمـه سورهٔ بعث مقصود وجود عالم ، صدرنشین محفل انا سید ولدادم عندلیب بلندآواز و علمك مالم‌تکن تعلم ... .. صاحب مسند کنت نبیا .. سید اولین رسل،مرسل آخرین زمان صاحب هفتمین قرآن ...

۱۸۸ ـ گفتاری کوتاه از حضرت فاطمه زهرا (ع) .

۱۸۹ـ ـ حدیثی در باب معراج پیغمبر (ص) (ص۲٤۹ـ۲۵۰)

در پایان حدیثی درفضائل علی (ع) است

۱۹۰ ـ خواص چند دعاءوذکر .

۱۹۱ ـ پندی کوتاه‌دربارهٔ دوستان قدیم ویاران ندیم.

۱۹۲ ـ گفتار در شکایت از درد اشتیاق .

۱۹۳ ـ گفتارهای کوتاه(چندحدیث) از امیرالمؤمنین علی (ع) که درباب فضیلت و تقوی و اندرز (ص۱۵۱) .

۱۹٤ ـ روایتی از علی‌بن ابیطالب (ع) به نقل از حضرت پیامبر (ص) (ص۲۵۲)

۱۹۵ ـ خواص اسماء الحسنی نقل از شیخ کفعمی (ص۲۵۲)

۱۹٦ ـ ابیاتی ازشیخ بهاءالدین (ص۲۵۳)

۱۹۷ ـ خواص‌ذکر الحمد ، (ص۲۵۳) .

۱۹۸ ـ گفتارهای کوتاه(کلمات‌قصار)ازمولی‌امیرالمؤمنین(ع)(ص۲۵۳ـ۲۵٤)

۱۹۹ ـ گفتارهایی کوتاه‌درپند از : ارسطو ، سقراط ، افلاطون ، سلمان و احادیثی از پیغمبر (ص) وائمه (ع) در مواعظ (ص۲٥٤ـ۲٦٥) :

گفتار پیغمبر اکرم درخواص آیةالکرسی . (بعربی) .

نوشته شمشیرحضرت علی (ع) نقل از سلمان فارسی . (بعربی)

نقل حدیثی از حضرت صادق (ع) در باب خواص دعائی در گشایش رزق وپیشرفت کار. (بعربی)

دعائی جهت سلامت ازسفه وعافیت ازتعب . (بعربی)

از کلام افلاطون درباب کره زمین وافلاك ـ کوتاه .

ازمکارم‌الاخلاق نقل ازحضرت صادق(ع) .

گفتاری کوتاه بعربی از بزرگان در حکمت و ذکر چند حدیث و حدیث قدسی

حدیثی‌از اصادق (ع) درباره عقربی روز قیمات از جهنم خارج میگرددنام آن حریص است

روایتی ازحضرت صادق درباره ابلیس ... (عربی) .

مسئله یحیی بن اکثم از امام ابی جعفربن علی بن موسی‌الرضا (ع) (عربی) .

چند گفتارازحضرت‌رسول (ص) :

قال‌النبی (ص) القبر ینادی کل یوم بخمس کلمات .

قال رسول‌الله (ص) ان‌الله ینظرفی وجه‌الشیخ المؤمن صباحاً و مساء فیقول یاعبدی .

قال‌النبی (ص) افتخارالناس علی ستة انواع الاول بالوجه الحسن الثانی بالفصاحة ...

سخنانی منقول از ارسطو: من خاف شئیا هرب منه

حدیثی از امام زین‌العابدین ... علی‌بن‌الحسین (ع) ...

روی ان‌النبی ص قـال ذات یوم‌احببت الی‌من دنیاکم ثلث‌الطیب‌والنساء وقرة عینی‌فی‌الصلوة .

قال بعض العلماء ان‌الفقر من‌ثلثه و عشرین البول عریانـا و الاکل خفیا و الاضطجاع عریانا

من‌الاحیاء فی‌آخر کتاب المحبه وقال‌الشبلی . . .

گفتاری از مولی امیرالمومنین (ع) در موعظه (بخشی‌ازخطبه)

حدیث اولادنا اکبا دنا صغارهم ... و سپس گفتاری کوتاه از حضرت فاطمه (ع)

ذکر فی ربیع‌الابرار نقلاعن الصادق (ع) ثلث قلیلهن کثیر‌النار‌والفقر والقرض .

ذکرفی ربیع‌الابرار نقلاً عن‌الصادق (ع)

مکتوب‌کان علی جدار قصر نوشیروان لاکرم لمن‌لاکرم‌له .

من رکن الی الدنیا ومال الیها احرقه‌الله بنارها .

روایتی کوتاه در بارهٔ یوسف وزلیخا

قال امیر المؤمنین (ع) من هوان‌الدنیا و حقارتها ان‌الله سبحـانه اخرج...

حکایت مردی که کنیزی زیبا خرید بچهار هزار درهم وروزی او را دید گریه کرد ... بعربی

حکایتی ازابوعبدالله الواقدی خیاط مدینه ... بعربی

احادیث و کلماتی قصار

گفتار هایی باختصار درپند وحکمت‌به ترتیب از :

امیرالمؤمنین (ع)ابوعبدالله (ع)، افلاطون ، کسری ودربارهٔخریدن غلامی توسط ابراهیم ادهم ... بعربی

داستانی از اصمعی : کنت اسیر فی البادیه فوافیت قبیله من قبایل العرب فنزلت بهافاضافنی ...

قیل اوصی حکیم الی‌ولده فقال یابنی اعلم ان‌العجب ...

حدیثی از حضرت رسول ص آغاز : لاتأکلوا الطعام من‌اثنی عشر بیوتاً اولها تارك الصلوة ...

۲۰۰ ـ تفسیر آیه «وکان تحته کنز لهاوکان‌ابوهما صالحا»:قیل‌کان لوحاً من ذهب (ص۲٦۵ـ۲٦٦)

۲۰۱ ـ روایت وچند گفتار ازحضرت امیر (ع) وچند سخن ازحکماء ..

۲۰۲ ـ روایتی بنقل‌اسحاق بن‌عمار در بارهٔ حقوق مؤمنـان از حضرت صادق (ع) (ص۲٦۷)

۲۰۳ ـ مناجات ازعلی‌بن الحسین (ع) (ص۲٦۸ـ۲۷۱) :

آغاز: آه وانفساه کیف‌لی‌معالجة الاغلال .

انجام : الانبیاءِ والشهداء والحمدلله رب‌العالمین .

۲۰٤ ـ قال رسول‌الله من ستر مؤمناً فقد سترنی ومن سترنی .

۲۰۵ ـ حدیث قدسی قال‌الله عزوجل انی‌وضعت الاربعة فی‌اربعه

۲۰٦ـ مقادیر (ص۲۸۲ـ۲۷۳)

در آن از کتاب کشف حساب‌الحقیقه یاد شده

آغاز : بیان معرفت من‌ورطل‌واوقیه واستاردمثقال‌وقیراط وطسوج ...

۲۰۷ـ نسخه های‌پزشکی از پزشکان عصرصفوی دربیان‌دارو وها خواص و ساختن‌آنها (ص۲۸۲ـ۲۹۰)

نسخهٔ معجون مرغ سیاه و چوب چینی که موضوع حکیم محمدمصری‌واز برای بادترکان وباد فرنك وباد مفاصل ودر درد اعضاءِ وجمیع امراض که سبب آن برودت و بلغم باشد مفید است

نسخهٔ معجون محمودی

معجون سنگ، ازمخترعات جالینوس الزمانی حکیم مصری
نسخه حب محمودی .
نسخه ای حکیم عمادالدین محمود از جهة میرزا نوشته بود .
نسخه ای از حکیم عمادالدین ...
نسخه‌ای منسوب بشیخ الرئیس که‌بیشتر ازنسخه‌حکیم ابوالبرکات‌مستعمل است جهة درد دندان .
نسخه حب سلطان ابراهیم میرزا .
نسخه جهت قوة شهوت .
نسخهٔ عرقی که میرزا محمد (طبیب) جهة کوفت کمر وثقل راه‌رفتن درمکه معظمه فرمودند .
معجون ازسلیمان علیه‌السلام .
ترکیبی که‌حکیم شرف‌الدین ساخته‌وتجربه کرده و به پادشاهان‌عصرخود گذرانیده وانواع فواید ازومشاهده شده .
مفرح دلگشا .
طریق خوردن پادزهرحکیم عماد الدین محمود قرارداده است .
۲۰۸ـ وممانسمع فی‌شرح‌هذه آلایه (انزل‌من السماء...)من داوم علی‌قراءتها عندالنوم یجیٔ له‌شخص ...
۲۰۹ ـ خواص‌اسماءِ الحسنی . (ص ۲۹۰-۳۰۰)
سخنی‌است از شیخ رجب‌بن محمدبن‌رجب‌الحافظ برسی .
آغاز: فی خواص‌الاسماءالحسنی التی ذکرها الشیخ رجب‌بن‌محمدبن‌رجب الحافظ فی بعض تصانیفه الله ذکره ضحی وعصرا فی‌الثلث الاخیر من‌اللیــل سته ـ و ستین مرة .
انجام : یعنی‌هر که ازمنع کردن بدست وزبان عاجز است و بدل‌اورادشمن ندارد آنکس از مسلمانی هیچ نصیبی ندارد .

۲۱۰ ـ مشارق‌الانوار بشارةالمصطفی بشیعةالمرتضی (ص۳۰۰ـ۳۰۱)
تصنیف شیخ جمال‌الدین ..

آغاز: قال دخل رسول‌الله (ص) محلی‌علی سرورا مبشرا فسلم‌علیه فرد (ع) فقال مارا یتك اقبلت .

۲۱۱ ـ از امام غزالی در کتاب موسوم بسرالعالمین فی المقـالةالرابعه فی‌ترتیب‌الخلافه (ص۳۰۱ـ۳۰۳)

۲۱۲ ـ حدیثهایی از پیغمبر (ص) وائمه شیعه (ع) از جمله :
عن‌ابی عبدالله(ع) قال قال لی ماتدری ان‌لنافی لیالی‌الجمعه‌لشأن من‌الشأن قال قلت ...

عن‌سدیر قال کنت انا و ابو بصیر و یحیی ... و داودبن کثیر فی مجلس ابی‌عبدالله (ع) اذا خرج‌الینا وهومغضب فلما اخذ ..

کلمات قصار ازحضرت رسول (ص) ازجمله:
قال رسول‌الله (ص) ان اعجل الناس عقوبة البغی
حدیث دیگر نقل از حضرت رسول‌اکرم (ص) :
من جمع ست خصال
عن‌ابی‌عبدالله(ع) قال ماکان‌شیء احب الی‌رسول‌الله‌من‌ان یظل‌جایعاخایفافی‌الله
عن ابی عبدالله (ع) قال ان النهار اذا جاء قال‌یاابن آدم اذا عملت‌فی یومك هذا خیرا ..

۲۱۳ـ خطبهٔ همام (ازعلی(ع) درصفت‌مؤمن)

آغاز: قال قام رجل‌یقال‌له همام وکان عابدا ..مجتهداً الی‌امیرالمؤمنین (ع) و هو یخطب فقال یا امیرالمؤمنین صف‌لنا...فقال یاهمام‌المؤمن‌هوالکیس‌الفطن بشره‌فی‌وجهه، وحزنه فی‌قلبه‌اوسع شیء صدرا .

۳۱۰ ـ **انجام :** یمزج الحلم بالعلم والعقل بالصبر ،تراه‌بعید اکسله دایما

[۳۴۵۷ - مجموعه]

دفتریست بخط نسخ و نستعلیق ، شکسته با قلمهای مختلف که درحدود قرن ۱۱ کتابت شده . کاتب ازخود وتاریخ کتابت یادی نکرده وگردآورنده نیز بی‌نشان است . مطالب دفتر همه درمعارف و آداب وامثال وحکایات واحادیث ، پندواندرز ونکات برجسته‌ای ازحکماء وعلماء ودانشمندان وپیشوایان دین است وبرگهایی نیز درطب و دارو و نسخه‌هـای مختلف نگاشته شده است . بعضی صفحات چلیپا .

برخی ازاوراق اول وآخر وصالی شده

قطع بیاض ۱۲/۵ × ۲۵ جلد : مقوائی آثاریك باعطف ازتیماج مشکی صفحات : ۳۱۰ سطور: ۲۰ کاغذ: اصفهانی شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۱۴۵ جدید ۶۹۰۳

النهج المسلوك فی سیاسة الملوك (عربی)

= المنهج المسلوك تألیف عبدالرحمان بن نصر بن عبدالله الشیزری طبری (م - ۵۸۹) در آداب و سیاسات ملوك .

شیزری ازعلماء عصرایوبی است واین کتابرا بنام صلاح الدین ساخته .

نسخه‌ای ازاین کتاب دربرلین (شماره ۳۵۸۷) ودرقاهره ۲۰۲:۶۵ است وبسال ۱۸٤۱ دربولاق و ۱۳۰٦ و ۱۳۲٦ درمصر بچاپ رسیده . مؤلف معجم المطبوعات عبدالرحمان بن نصر شیرازی ..؟ را ازمؤلف جدا کرده (ص ۱۱۷۵) .

رجوع شود به معجم المطبوعات : ۱۷۷۷ الحیاة العقلیه فی عصر الصلیبیین : ۲۳۷؟ بروکلمان ذیل ۱ : ۸۳۲ فهرست برلین (اهلوارد) شماره ۳۵۸۷

النهج المسلوك دارای بیست باب است و این است فهرست ابواب آن :

الباب الاول : فی بیان افتقار الرعیه الی ملک عادل .

الباب الثانی : فی بیان فضل الادب وافتقار الملک الیه .

الباب الثالث : فی معرفة قواعد الادب .

الباب الرابع : فی معرفة ارکان المملکه .

الباب الخامس : فی معرفه الاوصاف الکریمه والحث علیها .

الباب السادس : فی معرفة الاوصاف الذمیمه والنهی عنها .

الباب السابع : فی کیفیه رتبة الملک مع اولیائه فی حال جلوسه ورکوبه .

الباب الثامن : فی بیان فضل المشورة والحث علیها .

الباب التاسع : فی بیان اوصاف اهل الشوری وحکایات لایقه .

الباب العاشر : فی معرفة اصول السیاسة والتدبیر .

الباب الحادی عشر : فی الجلوس لکشف المظالم .

الباب الثانی عشر : فی ذکر ادب صحبة الملوک .

الباب الثالث عشر : فی معرفه ماتکاد به الملوک فی غالب الحال .

الباب الرابع عشر : فی ما ینبغی للملک من سیاسة الجیش وتدبیر الجنود .

الباب الخامس عشر : فی ما یلزم اهل الجیش من حقوق الجهاد .

الباب السادس عشر : فی مصابرة المشرکین .

الباب السابع عشر : فی معرفه قتال وقطاع الطریق و اهل الردة والبغی

الباب الثامن عشر : فی معرفه قسمه الغنیمه والفییء

الباب التاسع عشر : فی ما ینبغی للملک فعله عند قفوله بالجیش

الباب العشرون : فی الحث علی استماع المواعظ وقبولها من النساک

آغاز: بسمله، وبه اثق وعلیه اتوکل الحمدلله الذی عجزت العقول عن معرفة ذاته وقصرت الافکار عن الاحاطة بکنه صفاته و تحیرت الابصار فی بدایع مصنوعاته وشهدت له

قال عبدالرحمن بن عبدالله لماکان المولی الملک الناصر صلاح الدنیاوالدین

سلطـان الاسلام و المسلمین ابوالمظر یوسف بن ایوب بن شـاذی محیی دولة امیر المؤمنین ادام الله دولته...جمعت لخزانة علومه هذا الکتاب...وفصلته ابوابا یتضمن حکایات لایقه ... لئلا تمجه الخواطر و ترفضه الاسماع وسمیته النهج المسلوك فی سیاسة الملوك و کنت فی ایداعه خزانة علومه کمهدی التمر الی هجر، او الکافور الی قیصور ولکنی قصدت بذلك ایصال الحکمه اهلها و ان اضعها محلها وبالله اعتصم وعلیه اتوکل وهو عشرون باباً وبالله التوفیق وهو حسبی ونعم الوکیل ...

انجام : علی امور الدیانات وفی المشاهده منهم بالابصار کفایة عن الاخبار وقد انتهینا فی کتابنا هذا الی ماحاولناه واوردنا فیه ماأردناه وآتینا بما ضمناه بعد ما اوضحناه وذلك وسع الطاقه وجهد المقل وعلی الله اتوکل وبه استعین وهو حسبی ونعم الوکیل والحمدلله رب العالمین

کاتب چنین رقم کرده: وقد انتهت کتابة هذه النسخه المبارکه فی الیوم المبارك یوم الاثنین الثانی والعشرین من شهر شوال المبارك سنه [تاریخ کتابت در ذیل سطر پاك شده]

[۳۴۵۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۷ تا اواخر ۶ـه (تاریخ کتابت در ذیل سطر آخر بوده وآنرا بعدها تراشیده‌اند) پشت برگ اول کتیبه وترنجی است مذهب ، درکتیبه نام کتاب ودر ترنج نام مؤلف بخط تازه‌تر نوشته شده . برهمین برگ چند تملك کهن است که بدرستی خوانده نمیشود ودر بیشتر صفحات نسخه حاشیه‌هایی با نشان محمد طاهر وبدون نشان هست .

کناره برگ اول وصالی شده . عنوانها شنگرف وبا قلم درشت‌تر .

قطع : وزیری ۱۸/۵ × ۲۷/۵ ، ج : تیماجی مشکی رنگ ، صفحات ۲۱۴ سطور: ۱۵ ، کاغذ سمرقندی ضخیم شکری رنگ ، شماره ثبت قدیم : ۷۸۱۱۲ جدید : ۶۶۴۲ .

کشف اللثام **(عربی)**

از فاضل هندی محمدبن حسن (م ـ ۱۱۳۷) وشرح بر قواعد الاحکام علامه حلی است .

ذریعه ۱۴ : ۲۳ ، ۱۸ : فهرست‌مشارعربی :۷۴۲ (ذکر این کتاب از کنتوری فوت‌شده است) .

این شرح در ۵ مجلد و نسخهٔ حاضر مجلد اول آن است (از کتاب الطهارة تا تیمم) .

آغاز: الحمدلله الذی شرع لنا الدین و رفع قواعده و سهل شرایعه وموارده و اوضح مناهجه و معاهده و احکم احکامه و معاقده .. اما بعد فهذا ما اشتدت اشواقکم الیه ...

پایان: و یصلیه و یتم الصلوة و کتب مؤلفه محمدبن حسن الاصفهانی و وفقه لما یحبه و یرضاه .

[۳۴۵۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد شفیع ملقب به آقا بابا مورخ ۱۲۴۲ هجری .

وی این نسخه را برای جامع‌المعقول والمنقول .. آقا میرزامحمد نوشته. برپشت برگ اول یادداشتی مورخ ۱۲۷۱ هجری بخط شکسته دیده میشود .

قطع : خشتی۱۴ × ۲۱ ج : تیماجی مشکی . صفحات : ۶۰۰شطور:۱۷کاغذفرنگی .

شماره‌ثبت‌قدیم۲۰۷۸۳ جدید ۶۸۰۷.

جواهرالتفسیر **(فارسی)**

از مولی حسین کاشفی (م ـ ۹۰۶) .

این همان تفسیر مبسوطی است که کاشفی در مقدمهٔ مواهب علیه (تفسیر حسینی) از آن سخن میگوید وچون کارتألیف آن بدرازا کشیده در اثناء تألیف مواهب علیه را با اختصار برتمام قرآن نوشته وبعدها نیز تألیف این تفسیررا بپایان نرسانیده و آنچه موجود است تا بخشی از سورهٔ نساء است . تفسیر سورهٔ فاتحه از جواهرالتفسیر بسیار مبسوط است ونسخه حاضر همین بخش(وناتمام) است .

نشریه مرکزی ۱ : ۹۱ فهرست‌نسخه‌های فارسی‌ازمنزوی : ۴۲

آغاز: بسمله ، . . . والله علیم حکیم زینت فاتحه هر کتاب وزیورخانمه هر

خطاب جز پایه ثنای رب‌الارباب جلت کلمته که تفسیر انوار کلام جامعش کشاف حقایق تأویل و تقریر اسرار..

[۳۴۶۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ ـ ه (از بخش سورهٔ فاتحه) و پایان آن ناقص‌است.

پایان‌موجود: فصل بر سبیل وعدهٔ لازم‌الوفاء ایراد دو سه کلمه در خواص سورهٔ فاتحه ... و من‌الله نیل‌المآرب .

قطع : وزیری باریك ۱۶ × ۲۷ ج: تیماجی قرمز باعطف دامن . صفحات : ۵۵۲ـ سطور : ۲۱ کاغذ : فرنگی نازك . شماره ثبت قدیم ۷۸۳۴۰ جدید ۶۸۴۵.

الروضة البهیة **(عربی)**

از زین‌الدین‌بن علی‌بن احمد شامی ـ شهید ثانی (م ـ ۹۶۶)

مجلس ۷: ۱۳۳ و ۱۰: ۳۴۲ و ۱۱۸۱

[۳۴۶۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمدمقیم بن‌احمد جیلانی مورخ ۱۰۷۳ـه . حاشیه‌هایی از شیخ بهاءالدین محمد ، سلطان‌العلماء و نشانهای مختلف درکنار صفحات نسخه بقلم نستعلیق زیبا نوشته شده .

در بین برگهای مبحث قبله دو برگ بزرگتر با کاغذی دیگر الصاق وبر دو روی آن منقولاتی از شرح روض‌الجنان و نیز دائره‌ای برای نشان دادن سمت‌قبله رسم‌شده‌در بین برگهای اول‌کاغذ بزرگ وکوچك الصاق‌شده و برآن‌نوشته‌هایی بدون‌نشان است . در برخی ازبرگها ، آثار رطوبتی‌کهن دیده میشود .

قطع : وزیری باریك ۱۳ × ۲۵ ج : تیماجی قرمز.صفحات: ۶۲۸ سطور : ۲۱، کاغذ اصفهانی شکری . شمارهٔ ثبت‌قدیم ۷۸۳۰۹ . جدید: ۶۸۱۴.

نهج‌الهدایه **(عربی)**

نهج‌الهدایه یا المنتخب من‌النهایه از محمد تقی‌بن خان احمد از معاصران مولی‌محمدباقر مجلسی .

ادلهٔ نقلی امامت و خلافت علی (ع) و دیگر ائمه‌شیعه بترتیب حروف‌تهجی و در ذیل واژه‌هایی که در نهایه ابن اثیر جزری یاد شده و بهمان ترتیب که در

آن کتاب آمده جز این که در این کتاب تنها تفسیر لفظی واژه بسنده نشده، نخست سخن ابن اثیر را در تفسیر لغت و نیز حدیثی را که او در بارهٔ علی (ع) یا از او نقل کرده آورده و سپس سخنان دیگر علماء معروف عامه (با تصریح به نام آنان) و یا روایات آنان را آنگاه سخن خودرا پس از « اقول » میآورد و نام مـراجع و کتابها را باصراحت یاد کرده است . فهرست مآخذ را در آغاز و پیش از خطبـه کتاب یاد کرده (ودر نسخه حاضر بخط خود مصنف است) .

شیوهٔ نگارش این لغت یا کتاب کلامی را مؤلف خود در دیباچه توضیح داده است و اینك (با اختصار) نقل میگردد :

«انی قدجمعت فی هذاالکتاب مجملا من الدلائل علی صحة مذهب الامامیه و بطلان مذهب المخالفین مما یستخرج من التفاسیر المعتبره عندهم المتداوله بینهم و بیننا کتفسیر الثعالبی والکشاف والکواشی والقاضی وغیرها .. کالصحاح .. لاسیما من کتـاب نهایة اللغه لابن الاثیر الجزری .. و وضعت کتابی هذا علی ترتیب کتاب النهایه فیها اوردت منه لاینظر الیه بمعرفة المجمل من اللغه .. فما بین لفظة النهایه الی لفظة النهایه قول ابن الاثیر و روایته مازدت علیه شیئاً .. الابعد لفظة النهایة ـ الثانیه علی ذیل لفظة اقول و اذا ذکرت واوردت من کتب آخر سمیتها ... وسمیت کتابی هذا بنهج الهدایه».

مؤلف نام این کتاب را در پایان « نهج الهدایه فی منتخب النهایه نوشته و در حقیقت نیز بر گزیده‌ایست از نهایه باافزوده‌هایی بر آن .

وی این کتاب را پس از درگذشت محمدباقر مجلسی ودر ۱۱۱۲ هجری نوشته ـ واز او بتکرار باعنوان غواص نقل کرده است وپشت برگ اول نسخه نوشته «مؤلف از معاصران مجلسی است » .

کتاب حاضر مجلد اول نهج الهدایه است (اب ـ ضیح) و در پایان نوشته که مجلد دوم از «طب» تا «یمن» خواهد بود اما بر این نگـارنده معلوم نیست که جزء دوم تألیف شده باشد . بروکلمـان و مراجع دیگر (که در دسترس من است)

از این کتاب یاد نکرده‌اند. در نسخه حاضر ـ که بخط مصنف و نسخه اصلی است ـ حاشیه‌هایی بسیار بر کنار صفحات و بربرگهای کوچك الصاقی بین برگها نوشته . درچندجا از نسخه نیز گاه دوبرگ بهم چسبیده و بنظر میرسد که مصنف یادیگری آنهارا عمداً چسبانیده است .

آغاز: الحمدلله العزیز المتعزز الکبیر المتکبر .. امابعد فیقول العبدالذلیل.. محمدتقی بن خان احمد ... انی قدجمعت فی هذاالکتاب مجملامن الدلائل ...

پایان: فقد مر ولانطیل و قدتم المجلد الاول من کتاب نهج الهدایه بالمنتخب من النهایه علی ترتیبها من الاب الی الضیح و یتلوه انشاءالله المجلدالثانی من الطب الی الیمن علی ید مصنف الکتاب و اقل العباد محمد تقی بن خان احمد رحمه‌الله... وصلی‌الله علی محمدوآله .

[۳۴۶۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ تحریری، مؤلف ، مورخ۱۱۱۲ ـ ه (تاریخ مزبور بخط مؤلف در کنار رقم‌اوافزوده‌شده) . در برخی از صفحات نسخه خطخوردگی ومتن به حاشیه‌رفته‌دیده میشود . فهرست مصادرورموز کتاب پیش ازصفحهٔ عنوان بخط مؤلف بر دوصفحه نوشته شده‌است. عناوین ورمز ها بشنگرف است .

قطع: رحلی۲۱ × ۲۹ ج :تیماجی قرمز . صفحات : ۳۵۸ سطور :کاغذ : اصفهانی شمارهٔ ثبت قدیم: ۷۸۰۸۹ .جدید : ۶۵۹۰.

ارشادالاذهان **(عربی)**

از علامهٔ حلی .

ذریعه۱ : ۵۱۰ مجالس ٤ : ۲۱۸:۱۰،٦۲

[۳۴۶۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌مورخ ۱۰۹۷ ـه . حاشیه‌های بسیار با نشان‌های مختلف بر کنار صفحات وبرگهای کوچك نوشته شده .

قطع : وزیری۱۵ × ۲۵ ج: تیماجی‌قرمزمندرس . صفحات :۳۱۳سطور: ۲۱شماره‌ثبت قدیم: ۷۸۳۰۴. جدید ۶۸۰۹.

ذخیرة المعاد **(عربی)**

شرح از مولی محمدباقر بن محمد مؤمن سبزواری (م - ۱۰۹۰) است بر ارشاد علامه حلی .

ذریعه ۱۰ : ۱۹ مشار: ۳۹۲

[۳۴۶۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۱۶۳ - ه و تنها کتاب صوم است .

آغاز: کتاب الصوم وهو من افضل الطاعات واشرف القربات والاخبار الواردة فی فضله کثیره .

پایان: اذا وقع فی نهار رمضان فتدبر انتهی ما اردنا ایراده فی شرح کتاب الصوم. وهو حسبی ونعم الوکیل .

قطع: خشتی ۱۷ × ۲۱/۵ ج : تیماج قرمز بدون مقوا . صفحات : ۱۸۱ . سطور: ۲۳ کاغذ: ترکی ضخیم. شماره ثبت قدیم: ۷۸۳۱۵. جدید: ۶۸۲۰.

وافی **(عربی)**

از مولی محسن فیض کاشانی .

مجلس ۱۰ : ۳۸۱ و ۷۱۷ دانشگاه ۵ : ۱۶۳۴

نسخه حاضر تنها کتاب الصلوة والدعاء والقرآن است .

[۳۴۶۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد علی خطیب پسر شیخ نورالدین واعظ مورخ ۱۰۸۱ ه - کاتب فهرست ابواب کتاب را با آغاز و پایان جداگانه دراول نسخه نوشته است.

آغاز: بسمله الحمدلله والصلوة. کتاب الصلوة والدعاء والقرآن وهو الخامس من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی .

پایان: وقد ذهب مافیه الاهذه الآیه الاالی الله تصیر الامور آخر ابواب القرآن وفضائله . ویتلوه فی الجزء السادس کتاب الزکوة والخمس والمیراث .. والحمدلله اولا وآخراً .

قطع: خشتی ۱۸/۵ × ۲۵ ج : تیماجی قرمز باسجاف از تیماج مشکی. صفحات: ۵۷۰. سطور: ۲۳ کاغذ اصفهانی . شماره ثبت قدیم: ۷۸۲۸۹. جدید: ۶۷۹۴.

وافی **(عربی)**

از مولانا محسن فیض کاشانی

این نسخه کتاب الطهاره از کتاب الوافی است .

[۳۴۶۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۲ هـ - فهرست ابواب کتاب باقلم دیگر در ذیل نسخه آمده است این نسخه نیز ظاهراً بخط همان محمد علی بن نورالدین کاتب نسخه قبل و باقلمی دیگر است در ذیل این نسخه رقم ندارد امادر پایان فهرست ابواب مهر بیضی کوچکی با نقش «محمدعلی» دیده میشود .

آغاز: بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله. کتاب الطهاره والتزیین وهو الرابع من اجزاء الوافی .

پایان: کما فی الخبر السابق تم آخر ابواب قضاء النفث و التزیین وبتمامها تم کتاب الطهارة . ویتلوه فی الجزءِ الخامس کتاب الصلوة والدعاءِ و القرآن .

عناوین بشنگرف است و در برخی ازصفحات حاشیه‌هائی با نشان «منه» با نشان دیگر دیده میشود .

قطع: خشتی ۱۹ × ۲۴/۵ ج: تیماجی قرمز ضربی ومندرس سجاف عطف وحواشی تیماج سیاه. صفحات: ۲۱۵. سطور: ۲۴ کاغذ: اصفهانی. شماره ثبت قدیم : ۷۸۲۸۸. جدید : ۶۷۹۳.

وافی **(عربی)**

ازمولی محسن فیض کاشانی. نسخه حاضر مجلد ۷ از آن کتاب (کتاب الصوم والاعتکاف والمعاهدات) است .

[۳۴۶۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد مقیم حسینی مورخ ۱۱۱۵ .

آغاز: بسمله الحمدلله . کتاب الصیام والاعتکاف و المعاهدات و هوالسابع من اجزاء کتاب الوافی.

پایان: آخر ابواب النذور والایمان وبتمامها تم الجزء السابع.من اجزاء کتاب الوافی ویتلوه فی الجزء الثامن کتاب الحج والعمره والزیارات .

عناوین بشنگرف. کنار برخی از برگهای اول وآخر وصالی. ج: تیماجی قرمز سیرمندرس قطع خشتی ۱۸/۵ × ۲۵/۵ ج ضربی سجاف عطف تیماج مشکی. صفحات : ۱۵۸ .سطور : ۲۴ کاغذ: اصفهانی، شمارهٔ ثبت قدیم: ۷۸۲۹۱ .جدید: ۶۷۹۶

جواهر الکلام (عربی)

شرح شرایع الاسلام از شیخ محمد حسن نجفی اصفهانی (بخشی از طهارة).

مجلس ۷ : ۷۲ ، ۱۰ : ۱۷۸ و ۸۱۲

[۳۴۶۸]

نسخه ایست بخط نسخ تحریری سیداحمد نجل سیدصالح بن سید یاسر فحام اعرجی نجفی مورخ ۱۲۷۱ هـ . این نسخه ابواب اغسال است از کتاب طهارة جواهرالکلام .

آغاز: بسمله والحمدلله رب العالمین ... قال الفصل الثانی فی الحیض ... اقول المرجع فی الحیض الی اللغه ...

پایان: انما انکر الوجوب لاالندب فلاحظ و تدبر .

عناوین شنگرف وپشت برگ اول تملك نجل الشیخ محمدحسن محبوبه دیده میشود .

قطع : خشتی ۱۵ × ۲۱ ج: تیماجی قهوه‌ای رنگ ضربی با ترنج و نیم ترنج صفحات: ۳۸۴ . سطور ۲۳ کاغذ فرنگی. شماره ثبت جدید ۷۸۳۰ .جدید: ۶۸۰۵ .

الدر المنثور (عربی)

از شیخ علی سبط شهید ثانی (متولد ۱۰۱٤ یا ۱۰۱۳ ومتوفی در ۱۱۰۳ یا ۱۱۰٤ هـ) است درشرح احادیث وفواید متفرقه وخلاصه (یاتمام) چند کتاب واز آن جمله بغیة المرید شیخ محمد جزینی درسر گذشت شهید ثانی .

ذریعه ۳ : ۱۳٦ .

این کتاب دارای سه جزء است ونسخه حاضر جلد ۱ و۲ ودر آخر آن از گ ۱٦٦ پ تا آخر نسخه کتاب بغیه المرید است .

ذریعه ۸ : ۶۷ - ۶۸ فهرست دانشگاه ۵ : ۱۳۰۲ - ۱۳۰۳ ، کشف الحجب والاستار :..

آغاز: الحمدلله ملهم الصواب ومذلل الصعاب ومفیض فیضه علی من یشاء بغیر حساب ... وبعد فیقول اقل العباد علی بن محمد بن حسن بن زین الدین ...

پایان نسخه حاضر : مهاجری لهم قد و صلوا .. هذا و حزنی علیهم لاانفصام له حتی اراهم عیاناً حیثماً نزلوا هذا آخر ما و جد من التاریخ المذکور ونرجو من الله تعالی الظفر بالتتمه فان الساقط منه کثیر بمقتضی الفصول المتقدمه(۱)

[۳۴۶۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ هجری (بدون رقم کاتب و تاریخ کتابت) و با چند قلم نوشته شده برگ اول نونویس است - کنار و گوشه چند برگ وصالی شده و گوشه برخی ازسطور (در برخی از برگها) خوانده نمیشود عناوین به شنگرف است .
قطع: نیم خشتی ۱۱ × ۲۲ ج تیماجی قهوه‌ای رنگ. صفحات: ۳۶۴ . سطور: ۲۶ کاغذ. اصفهانی نازک. شماره ثبت قدیم: ۷۸۳۰۱. جدید : ۶۸۰۶ .

وافی **(عربی)**
ازمولی محسن فیض کاشانی (ج ۶ = کتاب الزکوة والخمس والمیراث) .

[۳۴۷۰]

نسخه ایست بخط نسخ قرن ۱۲ هجری . از مجلد ۶ کتاب وافی .

آغاز: بسمله الحمدلله ... کتاب الزکوة والخمس والمیراث وهوالسادس من اجزاء کتاب الوافی ...

پایان: فلیبلغ الشاهد الغائب آخر ابواب العتق والانعتاق ... وبتمامه تم الجزء السادس ... ویتلوه فی الجزء السابع کتاب الصیام والاعتکاف والمعاهدات .
فهرست ابواب درآغاز بخط کاتب نوشته شده عناوین بشنگرف است نیمی از برگ آخر وصالی شده.

---

۱ - شیخ علی میگوید : « بغیه از جمله کتب ازدست رفته‌است و تنهاچند برگ ازآن باقی‌مانده که بدست من‌افتاده»اما از فهرست‌فصلها (که‌درآغاز بغیه‌آمده) فهمیده‌میشود که‌قسمت بیشتر آن دردست است .

قطع : نیم خشتی ۱۳ × ۲۴ جلد: مقوایی‌چیتی باسجاف تیماجی مندرس صفحات: ۲۰۷. سطور ۲۵ کاغذ: اصفهانی شماره ثبت قدیم: ۷۸۲۹۰. جدید: ۶۷۹۵.

۱ - روض الجنان (تفسیر) (ص ۱ - ۵۷۲ دفتر) **(فارسی)**

ازابوالفتوح جمال‌الدین حسین‌بن‌علی خزاعی نیشابوری رازی (قرن ۶-ه) استوری ۱ :۴و۱۱۹۱ترجمه بخش تفسیر از استوری بقلم اقبال در نشریه مرکزی ۱ :۷۷ سپهسالار ۱ : ۱۲۹ذریعه۱۱:۲۷۴ دانشگاه

شماره ۲۰۴۴ نسخه حاضر ازآغاز تاتتمه تفسیرسورهٔ بقره است .

آغاز: بسمله سپاس خدایرا که بردارندهٔ این ایوانست...

پایان نسخه: واقل‌طهرده روزبود وجمله فقهاء خلاف کردند یازده‌روزباشد ودرآن حکمها بیست گانه دربیشتر مسائل (ذیل تفسیر آیاتیکه باآیه یسئلونك عن‌المحیض ... شروع شده) .

۲ - جواهر التفسیر (ص ۵۷۴ - ۸۹۲دفتر) **(فارسی)**

ازمولی‌حسین‌کاشفی (بخش‌سورهٔ بقره‌وناقص) فهرست سپهسالار ج ۱ :۱۱۱

آغاز: بسمله این سوره را درقرآن بکثرت عددآیات نظیر نیست ودروست آیهٔ مدنیه که اطول‌آیات است بحروف و کلمات دراین سوره ...

پایان نسخه : بلسان اشارت دلالت برطلب‌عون بنده میکند در ارتکاب اجابت از حضرت عزت حق سبحانه همه حال مستعان است اعانت از وثابت (در تفسیر آیه « اجیب دعوة الداع اذ ادعان ») .

[۳۴۷۱- مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق قرن ۱۳هجری‌درآغاز وپایان دفتر مهرهایی به‌نقش «احمد حسینی» و «محمد موسوی» دیده میشود .

پشت برگ اول دفتر و اولین برگ شمارهٔ ۲ نام کتاب « تفسیر بهاءالدین لاهیجی » یادداشت شده .

قطع رحلی ۱۹ × ۲۶ ج : تیماجی زرد سجاف از تیماج قرمز ومشکی .صفحات: ۸۹۲. سطور: ... کاغذ: فرنگی سفید شماره ثبت قدیم: ۶۶۹۹۲.جدید: ۶۴۰۷ .

منهاج الهدایه (عربی)

از محمد ابراهیم بن محمدحسن خراسانی ساکن اصفهان ومشهور به کلباسی (م ـ ۱۲۶۱) ، این از نگارش کتاب اشارات (در اصول) و کتابهای نخبه و ارشاد (در فقه) منهاج الهدایه را در چهار بخش (قسم) پرداخته است : عبادات ، عقود ، ایقاعات واحکام . در هربخش کتابهائی ودر هر کتاب چند منهج است وهرمنهج دارای چند « هدایه » این کتاب در ۱۲۶۳ قمری درتهران به‌چاپ سنگی رسیده (نسخه حاضر تا اول کتاب‌الحدود والتعزیرات) .

کشف‌الحجب : ۵۶۷ مشار ـ عربی : ۹۲۷ .

آغاز: الحمدلله‌الذی هدانا الی معالم‌الاسلام ... وبعد فانی بعد ما صنفت ..

[۳۴۷۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ تحریری قرن ۱۳ ـ ه وناقص است .

پایان نسخه : وبالفحوی فضلاعن عدم‌الفاضل و کتاب‌الحدود والتعزیر .

عناوین به‌شنگرف است وبرپشت برگ اول تملك محمد هاشم حسینی موسوی رضوی دیده میشود .

قطع رحلی ۲۱/۵ × ۳۱ ج: تیماجی سبزرنگ .صفحات ۶۰۹.سطور: ۲۴ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره . شمارهٔ ثبت قدیم: ۷۸۳۳۹ . جدید : ۶۸۴۴ .

امالی (عربی)

= مجالس یا عرض‌المجالس ـ ازمحمدبن علی قمی‌صدوق (م ـ ۳۸۱) دارای ۹۷ مجلس. سیدعلی امامی، امالی صدوق را ترجمه کرده .

ذریعه ۲: ۳۱۵ ، ٤ : ۸۱

مشار ـ چاپی عربی : ۸۷ کشف‌الحجب : ۵۹ .

آغاز: بسمله الحمدلله‌رب‌العالمین ... المجلس‌الاول و هو یوم‌الجمعه لاثنی عشره لیله بقیت من رجب من سنة سبع وستین و ثلثمائه یقول کاتب النسخة التی کتبت هذه النسخه منها و هو علی‌بن محمدبن ابی‌الحسن بن عبدالصمد التمیمی حدثنا بجمیع ما فی هذه الکتاب الشیخ الفقیه الزاهد المفید والدی ...

انجام: کذالك یطبع‌الله علی کل قلب متکبر جبار و صلی‌الله علی محمد المصطفی وعلی المرتضی وفاطمه الزهرا والائمة من ولدها المصطفین الاخیار آل یاسین علیهم السلم وسلم تسلیما کثیرا برحمتك یا ارحم‌الراحمین .

[۳۴۷۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۱هجری‌کنار برگ آخر وچند برگ اول وصالی‌شده . حواشی صفحات وسیع و (بیشتر) بدون نوشته است مگر عنوانها که‌گاه درحاشیه است . عناوین بهشنگرف . این‌نسخه در ۱۰۶۱ با نسخه تصحیح شده بوسیله ملامحمد امین درمکه ، مقابله شده واین گواهی مورخ در گوشه‌آخرین صفحه‌کتاب نوشته شده .

قطع‌رحلی۲۰/۵ × ۲۹/۵ج: تیماجی سبزرنگ . صفحات:۴۹۴. سطور: ۲۲ کاغذ: ترکی سفید آهار مهره شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۳۳۷ جدید ۶۸۴۲ .

بیان (عربی)

از محمدبن مکی شهید اول (م ـ۷۸٦) متن فقه است واز کتاب الطهارة بخشی از کتاب الصوم استوبیشتر تألیف‌نشده . سیدآقاقزوینی (م ـ۱۳۳۳)بربیان شهید شرحی ناتمام نوشته است کتاب بیان درایران بارها بچاپ رسیده است .

ذریعه ۳ : ۱۷٤ ، ۱۳: ۱۲۸ ، کشف‌الحجب :۹۱ فهرست مجلس ۹ : ۱۲٤ مشار ـ چاپی عربی : ۱۳۷ .

آغاز: الحمد لله رب‌العالمین حمداً یستدرا خلاف کرمه ... اما بعد فان الادلة العقلیه والنقلیه مطابقه علی شرف‌العلوم ...

پایان: الفصل الثانی فی الامساك و فیه مطالب الاول فیما تمسك عنه و هو اقسام الاول .

[۳۴۷۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ خوب محمدطالب بن محمدتقی جوقانی قهپایی مورخ ۱۰۷۲ـ ﻫ . پشت برگ آخر و چند برگ اول یادداشتی از محمد حسن بن عبدالغفار و پشت برگ اول چندتملك ویادداشت کهنه‌و نو است که کهنه‌ترین آنها از تقی حسینی روندی مورخ ۱۰۷۴ـ ﻫ . همه صفحات دارای جدول با یك قلم درشت آب طلائی و چند قلم باریك شنگرف و زنگار است . دراول وآخر نسخه چند برگ اضافی (نوشته وسفید) است .

عناوین شنگرف .

قطع : نیم‌خشتی ۱۲/۵ × ۲۲ ج تیماج قرمز (بدون مقوا) سجاف عطف تیماج قرمز سیر حواشی تیماج مشکی . صفحات : ۲۴۸ . سطور : ۱۹ کاغذ : اصفهانی . شمارهٔ ثبت قدیم: ۷۸۲۹۷ جدید: ۶۸۰۲ .

۱ـ وافی **(عربی)**

ازمولی محسن فیض کاشانی (مجلد ۱۳ = کتاب الجنائز والفرائض والوصیات).

آغاز: بسمله الحمد لله والصلوة ... کتاب الجنائز والفرائض والوصیات وهو الثالث عشر من اجزاء کتاب الوافی ...

پایان: ولم یورث الاخ فی الولادة آخر ابواب المواریث و بتمامها تم کتاب الجنائز والفرائض والوصیات ... ویتلوه فی الجزء الرابع عشر کتاب الروضه .

۲ ـ الوافی **(عربی)**

ازفیض کاشانی . جزء ۱٤ (کتاب الروضه) .

آغاز : الحمدلله ... کتاب الروضه وهوالرابع عشر من اجزاء کتاب الوافی ...

پایان : ومابینهما من الایات وبتمامها تم کتاب الروضه من کتاب الوافی ویتلوه فی الجزء الخامس عشر خاتمة الکتاب .

۳ ـ وافی **(عربی)**

از فیض کاشانی . این جزء ۱۵ و خاتمه اجزاء وافی است وفیض دراین خاتمه مشیخهٔ(اسناد) صدوق وشیخ الطائفه را (درمن لایحضره الفقیه وتهذیب واستبصار)

که خودآنان درآخر کتاب آورده‌اند بااختصار یاد کرده و برای مختصر ساختن مشیخه شیوه‌ای بکاربرده که‌آنرا دردیباچه‌مجلدخاتمه‌روشن میسازدفیض‌مشیخه‌را ترتیب‌الفبایی‌کامل (درنام‌خود راوی‌ونام‌وپدر وجداو) داده وپس ازاسماء بترتیب معروفین به کنیه وصفت را میآورد .

مصنف بمناسبت پایان تألیف وافی قطعه‌ای به‌عربی سروده که مصراع‌اول بیت اخیرقطعه، ماده تاریخ تالیف وافی است وبیت اخیر این‌است :

« جمعت الاحادیث » تاریخه — اذا انت احسنت تعداده

مطلع قطعه این‌است:

وفیت بوافیکم اخوتی — و اوفیت مارمت ایراده

و اودعت‌من علم ساداتکم — رشاداً لمن رام ارشاده

کاتب نسخه‌ما این قطعه را در ذیل دفترآورده است .

[۳۴۷۵ مجموعه]

دفتریست بخط‌نسخ محمدابراهیم بن محمدرضا مورخ۱۱۲۶ ــ ه .کاتب‌درپایان جزء ۱۳ و ۱۵ رقم دارد ورقم او در ذیل جزء ۱۵ مفصل است . این دفتر وقف است و درآغاز آن وقف نامه مفصل‌آن‌که بنام شاه سلطان حسین ثبت شده است و بنوشتهٔ وقف‌نامه، تولیت وقف نسخه از حضرت شاه صفوی به میرمحمدتقی مشهدی (از اجدادآقای‌مدرس رضوی) واگذارشده مهر شاه سلطان حسین باسجع « کلب امیرالمؤمنین سلطانعلی » و مهرمربع محمدتقی رضوی درذیل وقف‌نامه دیده میشود این وقف‌نامه دوصفحه را قرارگرفته و بالای هردوصفحه کلمات (الله . ائمه معصومین) ونظایر آنها را باقلم‌آب طلا نوشته‌اند .

قطع : خشتی ۱۸ × ۲۴/۵ج: تیماج‌قهوه‌ای . صفحات : ۵۲۰ . سطور: ۲۶ کاغذ: اصفهانی.شماره‌ثبت قدیم:۷۸۲۹۴ جدید: ۶۷۹۹.

دروس — (عربی)

از محمدبن مکی شهید اول (م ــ ۷۸۶) . شهید این کتاب را پس از ذکری و بیان نگاشته

ذریعه ۸ :۱۳۱۴۵: ۲۴۲

آغاز: بسمله الحمدلله الذی نطق السنتنا بحمده . . . اما بعدفان علم الفقه لایخفی شرفه وعلوه

[۳۴۷۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۲هجری پایان نسخه ناقص است و بخشی از کتاب الاقرار تا پایان کتاب از نسخه افتاده وچندبرگ آخر نیز در اثر وصالی ورطوبت قسمتهایی ازآنها خوانده نمیشود پایان نسخه (قسمتی ازسطر آخر که خوانده میشودچنین است): واکره الفاضل. درس»

قسمتی از حواشی برگها در نیمه دوم نسخه آسیب موریانه دیده ودرنسخه اول وصالی شده برگها دارای کنارهای وسیع وبدون نوشته است جز دربرخی ازصفحات که نوشته‌هائی است بنقل از فصول موسویه، معتبر، بیان، مختلف ونظائرآنهاو پایانشان «عل» دربین برگهایی بر یك قطعه برگ کوچك الصاقی و تازه فقراتی بقلم نستعلیق بنقل از مختلف علامه نقل شده عناوین شنگرف .

قطع خشتی ۱۸ × ۲۵/۵ج: تیماجی مقوای چیتی عطف وحواشی تیماج قرمز. صفحات: ۵۲۸ . سطور ۱۵ کاغذ : اصفهانی شکری. شماره ثبت قدیم: ۷۸۲۹۶ . جدید : ۶۷۰۱

کافی (فروع) (عربی)

از محمدبن یعقوب کلینی (م ـ) ذریعه ۱۷ : ۲۴۵

آغاز: بسمله الحمدلله .. باب طهوریة المـاء قال ابوجعفر محمدبن یعقوب الکلینی برحمه‌الله حدثنی . .

پایان : الرزق عشرها جزاء تسعة اجزاء فی التجاره وواحدفی غیرها .

[۳۴۷۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن۱۲هجری. برگ اول نونویس این نسخه در آغاز فروع کافی تاپایان کتاب المعیشه است و کاتب درذیل نسخه رقم کرده :

ثم کتاب المعیشه من الکافی و یتلوه انشاءالله تعالی کتـاب النکاح و الحمدلله علی اتمامه

کنار برخی ازآخرین برگها آثار رطوبت . درکنـار برخی از صفحات حاشیه‌ها و اصلاحات ضبط شده

قطع خشتی بزرگ ۲۰ × ۲۶ ج : تیماجی سبز رنگ. صفحات: ۷۰۸. سطور: ۲۳ کاغذ: اصفهانی شکری. شماره ثبت قدیم: ۷۸۲۸۵. جدید: ۶۷۹۰.

وافی (عربی)

از فیض کاشانی ـ جزء ۳ (کتاب الایمان و الکفر)

[۳۴۷۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۲ هجری در جزء ۳ .

آغاز: بسمله الحمدلله . . . کتاب الایمان والکفر و هوالثالث من اجزاء کتاب الوافی . . .

پایان: ماعلی المحسنین من سبیل . آخر ابواب الذنوب و تدارکها وبتمامها تم الجزء الثالث ... ویتلوه الجزء الرابع کتاب الطهارة والتزیین انشاءالله

فهرست ابواب جزء ۲ بر ۴ صفحه اضافی آغاز نوشته شده عناوین شنگرف .

قطع خشتی ۱۸/۵ × ۲۵ ج: تیماجی قرمز. صفحات: ۴۳۴. سطور: ۲۲ کاغذ: اصفهانی. شماره ثبت قدیم: ۷۸۲۸۷. جدید: ۶۷۹۲.

مکارم الاخلاق (عربی)

از ابو نصر حسن بن ابی الفضل الطبرسی (فرزند امین الاسلام) دارای دوازده باب وهر باب دارای چند فصل .

مکارم الاخـلاق چند ترجمه دارد ویکی از آنها بقلم زواره‌ای است که مکارم الکرائم نام دارد یکی دیگر از ترجمه‌های مکارم الاخلاق همـان محاسن الآداب شماره ۲۰٤۳ این کتابخانه است .

ذریعه ٤ : ۱۳۸ مجلس ٦ : ٤۰ ، ۷ : ٦۲٦ (تعلیقات)

آغاز: بسمله الحمدلله الواحد الاحد الفرد الصمد .

پایان: وقد وفینا بما شرطنا ... وما توفیقی الا بالله علیه توکلت والیـه انیب

[۳۴۷۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۱ هجری که در ۱۰۷۹ ، محمد پسر علی این نسخه را در مشهد رضا (ع) نویسانیده و با یاری کاتب نسخه با چند نسخه مصحح مقابله و تصحیح کرده و مصحح در کنار صفحه آخر رقم دارد . پشت برگ آخر دو یادداشت است (بخطی نزدیك بخط کاتب نسخه) بنقل ازحدیقة الشیعه اردبیلی و کشکول بهائی . فهرست تفصیلی ابواب و موضوعات کتاب با قید رقم صفحات در ۶ صفحه اضافی آغاز نسخه بقلمی دیگر ثبت است . اصلاحات و توضیحات در کنارهای وسیع صفحات بسیار دیده میشود . عناوین درمتن و درفهرست آغاز بشنگرف است پشت برگ اول نسخه یادداشتی درباره کتاب حاضر و دیگر آثار مؤلف بنقل از بحار بقلم شکسته نستعلیق نوشته شده .

قطع : خشتی ۱۸ × ۲۵/۵ ج : تیماجی ساغری قرمزدارای ترنج و نیم ترنج ولچکی سوخته . صفحات: ۴۶۰ سطور: ۱۹ شماره ثبت قدیم: ۵۷۸۳۳۴ جدید: ۶۸۳۹ .

وافی **(عربی)**

ازفیض کاشانی . این نسخه جزء ۱ـ۳ و شامل این کتاب جزء ۱ـ کتاب العقل والعلم والتوحید.

آغاز: بسمله نحمدك اللهم یا من هدانا بانوار القرآن ... اما بعد فیقول خادم علوم الدین ... محمد بن مرتضی .

پایان: ماحصل فی الذکرای فی الخاطر. آخرابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه تـم الجزء الاول من کتاب الـوافی . . . و یتلوه فی الجزء الثـانی کتاب الحجه .

جزء ۲ـ کتاب الحجه

آغاز (پس ازخطبه) : کتاب الحجه و هوالثانی من اجزاء کتاب الـوافی تصنیف محمد بن مرتضی .

پایان: وعوضهم الله تعالی . آخرابواب بدوخلق الحجج وموالیدهم و مکارمهم (ع) و بتمامه قدتم الجزء الثانی من کتاب الوافی ... ویتلوه فی الجزء الثـالث کتاب الایمان والکفر .

جزء ۳ـ کتاب الایمان والکفر

آغاز(پس ازخطبه) : کتاب الایمـان و الکفر و هوالثـالث من اجـزاء کتاب الوافی .

پایان: ما علی المحسنین من سبیل . آخر ابواب الذنوب وتدارکها و بتمامها قدتم الجزء الثالث من کتاب الوافی... ویتلوه فی الجزء الرابع کتاب الطهاره والتزیین.

[۳۴۸۰]

دفتریست بخط نسخ کاتب دیگر اجزاء (شماره ۳۴۷۸) واز قرن ۱۲ . کاتب در آغـاز هریك ازاجزاء فهرست ابواب آن جزء را نوشته ودرفهرست جزء ۳ درمتن و حاشیه یك صفحه است عنـاوین شنگرف درذیل فهرست جزء اول تملك رضی حسینی دیده میشود .

قطع خشتی ۱۹ × ۲۵ ج: تیماجی لیمویی . عطف دامن. صفحات: ۷۳۸. سطور:۲۲ کاغذ: اصفهانی . شماره ثبت قدیم: ۷۸۲۸۶ . جدید : ۶۷۹۱ .

وافی **(عربی)**

ازفیض کاشی . این نسخه جزء ۱۰ (کتاب المعاش والمکاتیب والمعاملات) از کتاب وافی است .

آغاز(پس ازخطبه) : کتاب المعایش ... وهوالعاشر من کتاب الوافی .

پایان: فجادت زروعهم .آخر ابواب احکام الارضین والمیاه ... ویتلوه فی الجزء الحادی عشر کتاب المطاعم والمشارب والتجملات .

[۳۴۸۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ احمد علی بن یوسف بن مسکین کشمیری (در نسخه: کشمیری)مورخ ۱۱۲۵هجری . درکنار برخی ازصفحات نوشته‌هائی بقلم شکسته نستعلیق و با نشانهای مختلف هست. این نسخه از موقوفات حاج قنبرعلی بن حاج مرتضی اصفهانی است با تولیت میـرزا محمد رفیع گیلانی ونظارت حاج رجب علی وقفنامه نسخه پشت برگ اول ومورخ ۱۱۲۶ـه است عناوین نسخه بهشنگرف است . این نسخه فهرست ندارد .

قطع خشتی ۱۸/۵ × ۲۵ ج: تیماجی قرمزروشن باعطف دامن. صفحات: ۲۷۸. سطور:۲۳ کاغذ : اصفهانی نازك . شماره ثبت قدیم : ۷۸۲۹۲ . جدید. ۶۷۹۷ .

تفصیل وسائل الشیعه **(عربی)**

ازمحمدبن حسن = شیخ حرعاملی (م-۱۱۱۴) . این کتاب درسه‌مجلداست ونسخه حاضر بخشی ازمجلد اول است (جزء ۲ = کتاب‌الصلوة) .

ذریعه ۴ : ۳۵۲ مجلس ۱۰:۸۱۳

[۳۴۸۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌میرزاعلی‌قاینی مورخ۱۰۷۸هجری، درکناررقم‌کاتب‌درصفحه‌تملك محمد ابراهیم عم اومیرزا ابوالحسن دیده میشود . این نسخه مصحح است و اصلاحات در حواشی برخی ازصفحات ثبت است . دربرخی ازبرگها آثاررطوبتی‌کهن مشهود است .
قطع : خشتی ۱۹ × ۲۵ ج: تیماجی قرمز.صفحات:۹۴۶سطور:۲۱کاغذ: اصفهانی.
شماره ثبت قدیم: ۷۸۲۷۸ .جدید :۶۷۸۳.

۱ - حاشیهٔ تحریرالقواعد (ص ۱ تا ۱۲۰) **(عربی)**

این حاشیه بربخش قضایاء شرح قطب‌الدین رازی برشمسیه‌کاتبی است . عضدی نیزبرمباحث قضایا ازشرح شمسیه ، حاشیه نوشته .

آغاز: اللهم منطقنا لاتفی باجناس الحمد و فصوله ولساننا لایکفی لفروع الشکرواصوله ....

فلما کانت مباحث‌التصدیقات من شرح‌الرسالة الشمسیه مجملة غایة الاجمال مشتمله علی نوع اغلال و اختلال ... التفصیل لجملاته واردت التنبیه علی مواضع . . فشرعت فی‌ذاك مستعیناً بالله متوکلاعلیه وتوسلت متضرعالدیه...المقالة الثانیه فی‌القضایا واحکامها .

انجام : والاعم من‌الاعم اعم هذا منقوض بمفهوم‌الجنس مثلا . . . اعم من الحیوان بظهورصدقه علی مالا علیه الحیوان کالفعل مثلا ثم مفهوم‌الحیوان اعم‌من الانسان مـع ان مفهوم‌الانسان...فکیف‌یصح الحکم بان الاعم من‌الاعم اعم و امـا المرکبات .

۲ ـ حاشیهٔ شرح آداب البحث (ص ۱۲۱-۱۷۹ دفتر) **(عربی)**

ازمیرزا ابوالفتح بن میرزا مخدوم حسینی (م ـ ۹۵۰) برشرح محمدحنفی تبریزی (م ـ ۹۰۰) بر آداب البحث عضدی (شماره ۲۷۱۹/۱ این کتابخانه) . حاج خلیفه ازاین حاشیه یادکرده وآنرا ـسهواًـ تألیف ابوالفتح اردبیلی معروف به تاج السعیدی دانسته است .

تاج السعیدی ابوالفتح بن محمد هادی محمدبن ابی نصر بن سعیدحسینی عراقی شاگرد عصام الدین اسفراینی ومؤلف رساله هیئت است (شماره ۳۲۱۹/۱ دانشگاه) ذریعه۱۳: ۵۴ کشف الظنون ۱: ۶۹ فهرست دانشگاه شمارهٔ ۱۵۲۲/۵ و ۳۲۱/۳ .

آغاز موجود درنسخه : الحامدان ملاحظة المحمود حاضراًوشاهدا واما کونه ملحوظاً فی هذاالحمد علی وجه تقتضی التعبیر عنه بلفظ الخطاب وعلی کلاالتقدیرین .

آغازحاشیه : الحمدلله علی افهام الخطاب ... اما بعد فهذا شیٔ عجاب .

انجام : اعلم الیها و اعلم **ان** مانقل منه فی حواشی هذاالشرح لما کانت مضبوطه معتمد علیهاعندی التزمت الاشارهالیها فی مواضعهالیعتمد علیهاالمخلصون ویمیزها عن غیرها الطالبون ان الله مع الذین اتقوا والذین هم محسنون.

نوشته زیر پس ازپایان درنسخهٔ حاضر مشاهده میشود :

«نقله من السواد الی البیاض بعون الحکیم المبداء والفیاض مؤلفه العبدالضعیف المرتاض ابوالفتح بن مخدوم الحسینی وفقه الله لتصحیح الاغراض فی الافعال والاعراض فی المشهد المقدسة الرضویه علی مشرفها الصلوة والسلام والتحیه» وباز این یادداشت که تاریخ کتابت را غلط آورده دیده میشود:

« قوبل وصحح فی خامس شهرمحرم الحرام سنه ۵۶۱ وکان هذا فی دار الابرار سبزوار مع بعض الاخوان ومن الله التوفیق والتکلان» .

۳ ـ شرح آداب البحث (ص۱۸۲-۲۰۴) **(عربی)**

شرح عصام اسفراینی ـ ابراهیم بن محمد عربشاه (م-۹۴۳) بر آداب البحث عضدالدین ایجی (م-۷۵۶)

کشف الظنون ۱:٦۹ .

آغاز: بسمله. نحمدك یامن لاناقض لمااعطیت ولامعارض لماقضیت...و بعد فیقول العبد ابراهیم بن محمد عربشاه الاسفراینی انی طالعت فی ساعة او بعض الساعة مع ... قلةالبضاعة الرساله المنسوبة الی الامام فی کل الصناعه عضدالملة والدین الایجی ... فی آداب المناظرة ... جعلته هدیه لکل لبیب و تحفه لکل ادیب ومارایت .

انجام : وقوله علی الفؤاد دلیلا بمعنی علی مافی الفؤاد دلیلا واعاد الکلام ثانیاً لانه بمعنی آخر فلا یصح العمل بحسب الظاهر والله اعلم بحقیقة الحال و ... خیرمآب ومآل . انه رب الکریم المتعال .

وکاتب سپس چنین رقم کرده «تمت الرسالة الشریفه من تصانیف استادنا الاعظم مولانا عصام الدین علی ید الفقیر الحقیر المذنب الراجی امان الله الرازی اللهم اغفر لی وللوالدی وجمیع المومنین والمؤمنات»

٤ ـ رسالهٔ حقیقة ومجاز (ص ۲۱۰-۲٤۸) (فارسی)

از ابراهیم بن عربشاه اسفراینی. نسخه کتابخانه رضوی و شمارهٔ ۳۲٤٥/۳ دانشگاه همین کتاب است (ودرفهرست دانشگاه نویسندهٔ آن شناخته نشده). صاحب روضات ازشرح اسفراینی برسمرقندیه = رساله سمرقندی در استعاره بنام فوائد الفوائد (شمارهٔ ۱۸۰٥/۲۸ این کتابخانه) وازرسالهٔ اودرحقیقت ومجاز بفارسی یاد کرده عصام دراین رساله ازسمرقندی یاد کرده .

دانشگاه شمارهٔ ۳۲٤٥/۳ روضات الجنات : ٥۰

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم رب تمم بالخیر حمد بی حداحدی را زیبد که حقیقت مالکیت وملکیت رامداراست واین دومعنی غیراورا بعلاقه عبودیت مستعار استعاره عادیه از تشبیه مصرحه دوراز کنایه ونمونه خالق بی مثال که تمثیل را در سرحد ملك معرفت اوجوازنیست خداوند باستقلالی که اطلاق اسم او برغیر طریق مجاز نیست وصلوات نامیات برنبی مرسل که کلمات جامعه او .

انجام : درترجیح بعضی اقسام مجاز بر بعضی اطلاق مسبب برسبب وملزوم برلازم و کل برجزء وحال برمحل اولی ... از عکس واستعاره نشانه‌اولی است از تضاد ومجاز باعتبار ماکان اولی ازمجاز باعتبار مایؤل الیه است پس لفظی که‌محتمل افتدحمل او براولی باید کرد و این مسئله‌مداراجتهاد و استنباط مسائل‌شرعیه است ومجاز بالنقصان‌اولی‌است ازمجاز بالزیاده پس‌اگر صحت‌معنی لفظ‌موقوف برقول بحذف مایؤل بزیاده افتد حذف رااختیار باید کرد وبزیادت لفظی راضی‌نبایدشد اللهم‌اختم عاقبةامورنا بالخیر وحاسبنابالخیر یاخیرمن کل خیرویامستغنیاً من کل غیر صل علی‌محمد وآل‌محمد مادام‌الفلك فی‌السیر .

[۳۶۸۳]

دفتریست بخط نستعلیق امان‌الله ازقرن ۱۰ـه شامل۴رساله‌درفاصله‌شماره‌ها چندبرگ سفیددرذیل شمارهٔ۳تاریخ ۵۶۱دیده میشودومسلماً نادرست‌است.

قطع‌رقعی ۱۳ × ۱۸/۵.ج: تیماجی قهوه‌ای‌رنگ. صفحات:۲۴۸.سطور: ۱۷کاغذ: اصفهانی‌شکری شماره‌ثبت قدیم : ۷۸۱۲۵. جدید: ۶۶۵۵.

سفینة‌النجاة **(عربی)**

ازمحمدبن عبدالفتاح تنکابنی معروف به سراب (م درقرن۱۲)

این کتاب درامامت بتفصیل ودرمباحث توحید ونبوت باجمال بحث کرده‌در ۱۱۰۲ هجری بپایان رسانیده ودارای سه مقصد است :

مقصداول ــ متعلق بالصانع .

مقصد دوم ــ نبوت .

مقصدسوم ــ امامت .

ذریعهٔ ۱۲:۲۰۳ دانشگاه شماره۳۰٤۷

آغازالحمدلله‌رب‌العالمین... انه‌لابد لکل من‌کان...مثلهم مثل سفینه النوح الی‌کان‌التمسك‌بهاوسیله‌للنجاة فیمایتعلق‌بالصانع‌وفیه‌مباحث‌فی‌اثبات الصانع برهانه

ان سلسلة الموجودات امـا ان تکون مشتمله علی مایجب صدق الموجود علیه لذاته مع . . . .

انجام : وهومن اکثر الناس عثرة و اقلهم حسنة قلیل التهیا للسفر ظاهر الاغماض عن الرحیل والخبر الراجی رحمة ربه الغنی محمد بن عبدالفتاح التنکابنی غفرالله ذنوبهما وستر عیوبهما فی ضحوة یوم الخمیس یوم الرابع عشر من شهر جمادی الثانیه من شهور سنة اثنین ومائة الف من هجرة خیر البریة علی هاجرها الف الف الصلوة والتحیه الحمدلله اولا و آخر.

[۳۴۸۴]

نسخه ایست بخط نسخ. مورخ ۱۲ صفحه اول نونویس شده اکثر صفحات محشی در لابلای نسخه برگهایی اضافه باقطع کوچکتر قرارداردو مطالبی بر آنها نوشته شده است نسخه رقم وتاریخ کتابت ندارد

قطع ۱۲/۵ × ۱۹ .جلد : تیماج قهوه ای یك لاعطف زرشکی. صفحات: ۴۱۴. سطور: ۱۹ کاغذ: شکری فرنگی شماره ثبت قدیم: ۷۸۳۴۳. جدید: ۶۸۴۸

مجالس **(فارسی)**

از شیخ الاسلام (زنده در ۱۳۱۰). کـاتب در پایان نسخه از مؤلف چنین یاد کرده «شریعتمداری ملاذالاسلام آقای شیخ الاسلام مدظله العالی» .

این کتاب درمواعظ وروایات وتواریخ مختلف وغزوات ودارای ۶۱ مجلس است که برای اهل منبر نوشته شده .

در این کتاب از کتابهای بسیار یاد کرده از آن جمله : کشکول بهائی اخلاق ناصری، حیوة الحیوان، من لایحضره الفقیه، ارشاددیلمی، کنزالفوائد. زبدة التصانیف تفسیر گازر (جلاء الاذهان) عقدالدرر ، معارج الیقین ، ریاض الایمان. جامع الاخبار ...

آغاز: بسمله، فی النصیحة. قال الله سبحانه السابقون السابقون اولئك المقربون

ای الذین سبقوا الی الجنة بغیر حساب کماورد عن الصادق علیه‌السلم ان السابقون هم رسل‌الله ....

انجام: فکانما قرء تمام القرآن وهذاالرجل ساکن فی‌المغرب و اسم بلده طنجه. کاتب‌افزوده «قدتمت هذه‌المجموعه بیداقل‌العباد عملاواکثرهم جرماً علی‌بن الحسین بن‌زین‌العابدین لسیدی‌ومولای‌الجناب‌المستطاب شریعتمداری ملاذالانام آقای شیخ‌الاسلام مدظله‌العالی اللهم اغفرلی ولوالدی و لجمیع المومنین التماس دعادارم درهمه‌اوقات فی‌سبت‌دوم شهرجمادی‌الاخری‌من‌شهورسنهٔ ۱۳۱۰.

[۳۴۸۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ و نستعلیق تحریری وشکسته و قلمهای گوناگون‌علی‌بن الحسین ابن زین‌العابدین‌مورخ ۱۳۱۰هجری عناوین درحاشیه و درمتن باقلم درشت‌نوشته‌شده بالای عبارات تازی خط‌کشیده‌اند کنارچندصفحه اول آثار آبدیدگی‌دارد.

قطع: ۱۶/۵ × ۲۱/۵. جلد : تیماج عنابی‌ساده. صفحات ۷۹۵. سطور ۱۷-۱۶. کاغذ: فرنگی‌سفید شماره ثبت‌قدیم: ۷۴۱۳۰۰. جدید ۶۴۹۹۰.

۱ = ملخص معیار جمالی (ص۱-۱۳۵ دفتر) (فارسی)

نگارندهٔ این تلخیص که از محرران دارالانشای دیوان شاه سلطان حسین بوده بخش علم عروض و قافیه و بدیع معیار جمالی را تلخیص و لغات مشکله ونامأنوس آن را به‌لغات ساده‌تر زمان خودش تبدیل کرده‌است.

آغاز: بسمله ، موزونی سخن‌ثنای حضرت حق‌عزشأنه‌ومطبوعی‌بیان نعت .. و بعد چون دربن ایام خجسته آغاز فرخنده‌فرجام فرمان‌لازم‌الاذعان‌فرمانفرمای هفت اقلیم صاحب اورنگ‌و دیهیم کشتزار سلطنت‌رافیض ...

انجام :

گل چیست نسخه‌ای ز رخ دوستان شاه
شمشاد بر کشیده‌ای از بوستان شاه

للّٰه الحمد والمنه که ختم کلام بنام نامی شاه عالم ظل ظلیل اعلیحضرت شاهی بر فرق نیکان مخلد ومستدام باد ثم حمداللّٰه که توفیق تلخیص نسخه عروض که حسب الامر الاعلی مقرر شده بود که بنده اقل ملخص ساخته بعرض مقیمان آستان رساند.

۲ ـ **انیس العشاق** (ص۱۳٦ـ۲۳۷ دفتر) **(فارسی)**

حسن بن محمد محمد ملقب بشرف الدین الرامی (قرن ۸ ـ هـ)
مجلس ۳ :۱۲۳ـ۱۲٤ دانشگاه ۱۷٥۲/۲، ۱۹۳۰/۱، ۱۹٦٤/۲، ۲٤٥۳/۱،
فهرست خطی کتابخانه ملی ج دوم مشار : ۱۷٦

آغاز: حمد و ثنا خالقی را علت کلمته .. امابعد غرض ازین مقدمه آنکه در تاریخ فتح روز افزون بندگی حضرت پادشاه .

انجام : صورت معنیست تا آئینه روشن نبود معنی چگونه صورت بندد تمت الرسالة بعون الملك المعبود من شهور دوم ربیع المولود سنه ۱۲۲۳ من هجرت النبویه ص ...

۳ ـ **عشق** (رساله در ...) (ص ۲۳۸ـ۲٤٥ دفتر) **(فارسی)**

از عباداللّٰه طبیب بشیوهٔ ادیبانه .

آغاز: حمد حبیبی را که عاشقان جمال و طالبان وصال را از شراب یحبهم و یحبونه جام شوق و محبت داده ابواب .. امابعد براخاطر عالم آرای ارباب بینش وضمایر عقده گشای اصحاب دانش صورت اظهار و سمت شتهاردارد که طرق واصول بمطلوب حقیقی بسیار است الطرق الی اللّٰه بعدوانفاس الخلایق.

انجام :

کوه ار بریزد از هم و بشکافد آسمان
باور مکن که ترك محبت کند محب

.. ای طبیب افسون حکمت نیك میدانی ولی ـ دردمندان محبت را دوای دیگرست .تمت الرسالة بعون اللّٰه الملك المنان.

٤ ـ عشق (رساله ..) (ص۲٤٥ ـ پایان دفتر) **(فارسی)**

این رساله ـ مانند رساله قبل ـ درباره اسباب ودرمان عشق است وآغاز وپایان آن از نسخه افتاده .

آغازموجود : مثلا چشم را کار دیدن است و گوش را شنیدن و کار دل عـاشقی است تا عشق نبود بیکار بود و به محبت دنیا گرفتار باید که دل را بسودای عشق نگاری گرفتار باشد ...

انجام : دوم باید که بطعنه بد گویان وعیب جویان التفات نکنند کـه این طایفه عیب نابوده جویند وغیبت ناشنوده گویند سوم باید که .

[۳٤۸۶ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق تحریری و شکسته عبدالوهاب رشتی مورخ ۱۲۲۲ هجری دارای سه سرلوح زرد لاجورد و شنگرف صفحات مجدول به لاجورد و شنگرف برخی برگها وصالی شده عناوین بشنگرف بالای مطالب مهم نیز خطی بشنگرف است.

قطع : ۱۳ × ۲۱ . جلد: تیماج مشکی یک لا فرسوده ـ صفحات. ۲۳۶ . سطور ۱٤. کاغذ : شکری ـ فرنگی . شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۳۵۲. جدید: ۶۸۵۶.

روضة المتقین **(عربی)**

شرح مولی محمدتقی مجلسی بر کتاب من لایحضره الفقیه قمی .

این نسخه شرح بخش «مناهی» است .

رجوع شود به ذریعه جلد ۱۱ ص ۳۰۲ و مجله معارف اسلام ۱۳٤۷ ش ٥: ۷۲

آغاز : بسمله ، الحمدلله رب العالمین کتاب ذکر جمل من مناهی النبی (ص) صلی الله علیه وآله...

انجام : والاخبار التی وردت فیها ولما کان هذا الکتاب فی الفقه والفروع ... و هذه الاخبار و ممکن ذکره المصلی تیمنا و تبرکا والحمـد لله رب العالمین ... سیدالمرسلین وعترته الطاهرین .

[۳۴۸۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۰۹۷ـه صفحه آخر ناقص ووصالی گردیده وظاهراً رقم کاتب محو گردیده است عناوین وخط بالای عبارات متن شنگرف . کنار اکثر برگها وصالی شده و درپشت برگ پایان نسخه چند تملك . نقائص متون در حواشی جبران گردیده است
قطع : ۱۷ × ۲۶/۵ . جلد : تیماج سرخ ترنج و نیم ترنج وحاشیه منگنه .صفحات: ۵۷۴ . سطور : ۲۴ کاغذ : شکری ونباتی ، نازك آهار دار . شماره ثبت قدیم : ۷۸۳۰۵ جدید: ۶۸۱۰ .

روضة الاحباب (فارسی)

ازمیر جمال الدین عطاءالله بن فضل‌الله حسینی دشتکی شیرازی (م ۹۲۶)
نسخهٔ حاضر مقصد اول است درسیرت حضرت محمد(ص) وشرح حال وزندگی آن حضرت مجلس ۱۰ : ۴۰۹ـ و ۴۹۱

آغاز: موجود در نسخه : وافاضه مبرات واشاعه حسنات و دلالت برخیرات فرمود و دراکناف و اطراف مملکت خراسان مساجد و مدارس که محل اوراد و اذکار . . .

[۳۴۸۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق زیبای قرن ۱۳ـه عناوین وفصول وابواب وعبارات عربی با آب ، طلاولاجورد وشنگرف، صفحات مجدول بهلاجورد و آب طلا. آغاز نسخه ناقص ودوصفحه قبل از آغاز سفید دارای سرلوحی کوچك مذهب بازمینهٔ سفید است کنار برخی برگها وصالی شده نقائص متن در برخی حواشی جبران گردیده است .
قطع : رحلی ۱۸ × ۲۸/۵ . جلد: تیماج عنابی دورمنگنه. صفحات:۵۷۲ . سطور: ۲۷ کاغذ: فرنگی ضخیم . شماره ثبت قدیم : ۲۸۳۳۰ .

کشف اللثام عن قواعد الاحکام (نکاح) (عربی)

محمدبن حسن بن محمد اصفهانی (فاضل هندی)
شمارهٔ ۳۴۵۹ نسخه‌ای دیگر از این کتاب است .

رجوع به ص ۱۴۲۲ .

آغاز: بسمله . وبه نستعین رب اشرح لی صدری ویسر لی امری واحلل عقدة من لسانی یفقهوا قولی کتاب النکاح وهوفی اللغة الوطی علی الاشهر و حکی الاجماع علیه فی المختلف ...

انجام : و عدمه کمامر هذا تمام مااولدته من الاقلام وانفقته من کنوز التحقیق علی الاحلام و حبرته من موجز الکلام فی کتاب النکاح من کشف اللثام عن قواعد الاحکام واتفق الفراغ عشرین شهر ربیع الثانی لالف وست وتسعین من هجرة سیدالنبیین وصفوة الصفین صلوات الله وسلام علیه وآله الغر الاطائب المیامین . بلغ مقابلة وتصحیحاً ولله الحمد

[۳۴۸۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۰۹۶ عناوین شنگرف و بالای عبارات متن خط شنگرف کشیده شده و نقائص متن درحواشی جبران گردیده کاتب ازخود نامی نبرده است درپایان نسخه نوشته (بلغ مقابلة و تصحیحاً ولله الحمد) برگ آخر وصالی شده .

قطع : خشتی ۱۸ × ۲۵. جلد : تیماج قهوه‌ای رنگ رفته . صفحات: ۳۸۲. سطور ۱۸ . کاغذ : شکری فرنگی شماره ثبت قدیم: ۷۸۳۰۳- جدید ۶۸۰۸ .

خرم و زیبا (مثنوی) (فارسی)

منظومهٔ عشقی وجنگی . داستان عشق خرم به‌زیبا بر وزن خسرو وشیرین نظامی و گویندهٔ آن از شاعران متوسط ساکن هندوستان بوده .

تعداد اشعار منظومه بیش از ۵۰۰۰ است ودر میان داستان : از جنگهای شمایل شاه و ملکشاه وبنگاله یادشده واینك نمونه‌ای ازابیات آن :

برآشفتن زیبای طناز بر خرم بیچاره و التماس نمودن عشق خود را درنزد معشوق خود .

برآشفت از جواب او سمنبر	رخش زافروختن شد رشك آذر
بخرم گفت کی آشفته احوال	برو نانت به پشت شیشه میمال
همانا برده دیشب دزد مالت	نموده زین سبب آشفته حالت

ازآن روز ازخرد بیگانه گشتی ز عشق مال خود دیوانه گشتی
کجا دیدی مرا شب بود یا روز که‌ظاهر گشته ازمن دردلت‌سوز
به بیداری مرا دیدی ویا خواب که از عشقم دلت گردیده بی‌تاب
کجا از خانه بیرون آمدم من مگر امشب که کردم خانه روشن

این‌مثنوی‌در بمبیی‌سال۱۳۲۹،۱۳۳۱و درتهران بسال۱۳۲۵چاپ‌سنگی‌شده .

ذریعه ۷: ۱۵۰ مشار : ۶۰۳ و۲۱۳۶ .

آغاز (موجود) :

برقاصی پسر هـای مزلف گرفته هر یکی یکجام بر کف
دماغ جملگی سرشار از می نوائی کرده هر یك ساز چون نی

انجام (موجود) :

نشسته مادر خرم بدربار دوچشمش گشته در راه پسر چار
چه خرم زد قدم در صحن خانه چه او را دید بانوی زمانه

[۳۴۹۰]

نسخه ایست بخط نستعلیق شکسته قرن ۱۳ منظوم . عناوین بقلم و شنگرف . برخی‌از صفحات چلیپا نگاشته شده آغاز وانجام نسخه ناقص است .

قطع : خشتی (بیاض) ۱۳ × ۲۱جلد: تیماج یك‌لا قهوه‌ای درون پارچه‌بوته جقه‌ای صفحات : ۴۴۸ . سطور : مختلف کاغذ : فرنگی نازك شکری و آبی . شماره ثبت قدیم ۷۸۴۲۳ ـ جدید ۶۹۵۸ .

۱ـ دیوان مغربی (ص ۲ـ۱۵۰دفتر) **(فارسی)**

از شمس‌الدین محمد شیرین متخلص به‌مغربی .

نسخه موجود دارای این بخشهاست بترتیب :

۱ـ غزلیات ازالف تایاء .

۲ـ ترجیعات که هربند دارای .. شعر یا بیشتر است با ترجیع این بیت .

که جز او نیست درسرای وجود بحقیقت کس دگر موجود

دوم ترجیعات با بندهای کوتاهتر (دوازده بیتی) که بیت‌مکرر آن این‌است:

گنجی که طلسم اوست آدم ذاتی که صفات اوست عالم

این ترجیعات ۶ بند است

سوم- ترجیعاتی کوتاه‌تر از ترجیعات دوم (هر بند بدون ترجیع هشت بیت است) باتکرار این بیت:

ما توبه و زهد را شکستیم با مغبچه روبرو نشستیم

این ترجیعات ۸بند است.

۳- رباعیات(در نسخهٔ حاضر ۳۶رباعی).

درمقطع غزلیات ووسط برخی از بندهای ترجیع‌بندنخست، تخلص«مغربی» دیده میشود .

ذریعه: ۱۰۸۰ و ۱۰۸۱مجلس ۱۹۵:۸ دانشگاه‌شمارهٔ۳۴۸۹/۱۷

آغاز غزلیات :

خورشید رخت چوگشت پیدا ذرات دوکون شد هویدا

آغاز ترجیعات نخست :

آفتاب وجود کرد اشراق نور اوسر بسر گرفت آفاق

آغازترجیعات دوم .

ای هستی ذات تو از کی در جفت کائنات لاشی

آغاز ترجیعات سوم .

ما مست شراب لایزالیم ما گلبن عیش را نهالیم

آغاز رباعیات (نخستین رباعی) :

ای گشته عیان‌روی توازجام جهان پیدا شده از نام خوشت نام جهان

پیدای جهان تویی و پنهان جهان آغاز جهان تویی و انجام جهان

پایان (رباعیات) :

هرلحظه زهرپری‌رخی حسن‌رخت بر دیده کند جلوه بوجه دگرم

پس‌از پایان رباعیات، یك غزل ازقاسم [انوار] ثبت شده بااین مطلع

ای عاشقان ای عاشقان هنگام آن شد درجهان

مرغ دلم طیران کند بالای هفتم آسمان

۲ـ بحر الاسرار (ص۱۵۱ـ۳۹۰دفتر) **(فارسی)**

= تفسیر منظوم سورهٔ فاتحه‌از مظفرعلی‌شاه نعمة‌اللهی . نسخه‌ای ناقص از این منظومه ۳۳۲۳/۱۰ در این فهرست یاد شد .

رجوع شودبه‌همین فهرست : ۱۰۸۸

آغاز:

بسم الله الرحمان الرحیم هست مفتاح در گنج حکیم

پایان:

درمیان‌چون نردعشق آمددرست خویش رادرباخت دردام نخست

[۳۴۹۱]

دفتریست بخط شکسته نستعلیق قرن ۱۳ـه درفاصله متن‌شمارهٔ ۲۹۱چند صفحه سفید است در بین‌سطورواشعار نوشته‌هایی‌است. همه صفحات‌دارای‌جدول‌زرین. درون‌جلد گل نرگس که باچندرنگ‌نقاشی‌شده

قطع: رقعی ۱۰ × ۱۵ج: روغنی گل‌وبوته‌دار صفحات: ۳۹۰سطور ۱۲، کاغذ: فرنگی آهارمهره شماره‌ثبت قدیم: ۸۷۹۶۹ جدید: ۶۴۴۳

السدرة‌المنتهی والعطیة‌العظمی **(فارسی)**

ازسیدمحمدعبدالحسیب بن‌احمدالعاملی‌العلوی (قرن۱۱ـه) دراصول عقاید ومعارف آمیخته‌بافلسفه وعرفان. ازرساله لدنیهٔ غزالی‌و ازحدوث دهری جد خود میرداماد یادکرده

این کتاب دارای ۱۰ ارشاد است به‌ترتیب ذیل و آنرا برای مقرب‌الخاقان حکیم محمدداود در۱۰٦۲ ساخته است :

ارشاداول- دراثبات واجب بطریق آن .

ارشاد دوم- درحمدالهی وثناءِ قیوم ایزدی ازوجه سورة سبع المانی(تفسیر سورهٔ فاتحه) .

ارشاد سوم - تفسیرآیه الکرسی

ارشاد چهارم -

ارشاد پنجم - دراثبات وجوب وجودنبی درنظام جملی

ارشاد ششم - درشبهات مخالفین دین‌مبین (ودفع آنها)

ارشاد هفتم - اثبات امامت علی‌بن‌ابیطالب .

ارشاد هشتم- دفع شبهات عصمت .

ارشاد نهم - اصول اعتقاد برمنهج شرعی ومنهج یقین.

ارشاد دهم - دربیان مبداء و معاد .

درهر «ارشاد» چندسدره است باعناوین : نوریه، ابداعیه ونظائر آنها

نسخه حاضر ناقص است .

رجوع به ذریعه ۱٥٤۱۲ :...

آغاز موجود: فصاحت ساحت صورت و او را در شبستان خیال بدستیاری فراغبال بیاراید و زیب رخسار الفاظش را بنظم لالی اعالی عبارات و عقد جواهر فراهم آورد استعارات ...

آغاز کتاب. (بنقل ذریعه) : الحمدلله الواحد القدیم المنان الکریم الاحد القیوم الدیان الحکیم .

انجام موجود: ازبعضی گردیده واین تفاوت درجات مؤمنین گردیده و در بعضی اطلاقات ائمه‌اطهار لفظ‌مؤمن رابطبقه علیا .

[۳۴۹۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ یااواخر ۱۲ـه آغازوانجام نسخه ناقص است (از دیباچه وپایان ارشاد ۱۰ افتاده دارد) بالای آیات قرآن وعبارات عربی خط شنگرف کشیده وعناوین نیز بشنگرف است در پشت برگ نخست یکی ازدارندگان نسخه فهرست اسامی حکماء وعلمایی که در کتاب سدره یادشده ثبت کرده ومؤلف این کتاب را به خطا میرمحمدباقر داماد پنداشته

قطع نیم‌خشتی ۱۳ × ۲۰ جلد: گالینگور آبی آسمانی عطف تیماج صفحات: ۷۳۴. سطور ۱۹ کاغذ: فرنگی شکری تیره نازك آهاردار. شماره ثبت قدیم ۷۸۴۱۰ جدید ۶۹۴۵

شرح تجرید العقائد (عربی)

از مولی علی قوشجی بر تجرید العقائد خواجه نصیر الدین طوسی. (نسخه حاضر ازآغاز تااواخر مقصدسوم (الهیات) است.

آثارو احوال خواجه: ۲۴۳ مشار: ۵۴۳

[۳۴۹۳]

نسخه‌ایست ناقص بخط نستعلیق مورخ ۱۰۷۰ اغلب صفحات محشی است وازمقصد ثانی تا آخر مجدول باقلم قرمز. کاتب درذیل امورعامه رقم دارد

قطع خشتی بزرگ ۲۱ × ۲۹/۵ ج: تیماجی مشکی رنگ دارای ترنج و نیم ترنج و حاشیه منگنه. صفحات ۴۵۳ سطور ۲۰ کاغذ اصفهانی شماره ثبت قدیم ۷۸۳۳۸ جدید: ۶۸۴۳

جواهر الکلام (کتاب الطهاره) (عربی)

شرح شرایع الاسلام محقق حلی از شیخ محمد حسن نجفی اصفهانی.

همین فهرست: ۱۴۲۹

[۳۴۹۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ تحریری مورخ ۱۲۶۵. عنوانها شنگرف است.

قطع خشتی بزرگ ۲۱ × ۳۰ ج تیماجی قهوه‌ای رنگ صفحات ۳۶۱ سطور ۳۱ کاغذ فرنگی شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۲۷۵ جدید ۶۷۷۹

کافی (اصول) (عربی)

از محمدبن یعقوب کلینی (م ـ ۳۲۹)

همین فهرست : ۳۰۸و۱٤۳٦

[۳۴۹۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۱۷۵ بدون رقم و نشان کاتب عنوانها شنگرف سقطعات درحواشی جبران شده و نسخه مصحح است پشت صفحه اول حدیثی اززیدبن ارقم نقل از شافی (شرح عربی قزوینی بر کافی) نوشته، نسخه ناقص است

پایان : موجود حسن الصحبة ان تشیع الرحل صاحبه هنیئة اذافارقه وکذلك

قطع وزیری ۱۹/۵ × ۲۵/۵ ج تیماجی قهوه‌ای مندرس دارای عطف و عطف دامن تیماج وقرمز صفحات ۸۳۲ سطور ۱۹ کاغذ :فرنگی شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۲۸۴ جدید ۶۷۸۹

تفصیل و سائل الشیعه (عربی)

از شیخ محمدبن حسن حرعاملی (م ـ ۱۱۱٤) . نسخه حاضر مجلد اول و تنها کتاب الطهاره است .

ذریعه ٤: ۳٥۲همین فهرست: ۱٤٤۰

[۳۴۹۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۲ ـ ه بدون رقم و تاریخ کتابت . در ذیل نسخه تملك محمدبن ابراهیم مورخ ۱۱۶۵ و تملك دیگری (که نقش مهر آن پاك شده (مورخ ۱۲۱۲) عناوین شنگرف درآغاز نسخه فهرستی از مآخذ معتبر کتاب وسائل و نیز صورت کتابهای غیر معتمد که شیخ درآنها حرعاملی نقل کرده نوشته‌است، نسخه مصحح وسقطات و نسخه بدلها درحواشی ضبط است

قطع : خشتی ۲۵/۱۹ ج تیماجی قرمزرنگ ضربی باترنج در وسط صفحات ۴۸۰ سطور ۲۱ کاغذاصفهانی زردکم رنگ شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۲۷۷ جدید ، ۶۷۸۲

من لا یحضره الفقیه (عربی)

از محمدبن علی بن بابویه صدوق قمی (م ـ ۳۸۰)

رجوع شود به صفحات ٦۳۹ـ٦٤۰ همین فهرست

[۳۴۹۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۰۷۴ پشت برگ اول یك یادداشت جغرافیایی وتملك نجم الدین دیده میشود . عناوین شنگرف .

قطع ؛ خشتی ۱۹ × ۲۶ ج تیماجی مشکی رنگ کهنه صفحات ۹۷۰ سطور ۱۹ کاغذ اصفهانی شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۲۸۳ جدید ۶۷۸۸

بحار الانوار (عربی)

از مولا محمد باقر مجلسی (م ـ ۱۱۱۱) . حاضر مجلد ۱۸ کتاب بحار الانوار و تنها کتاب صلوة است .

ذریعه ۳ : ۱٦ـ۲۷، ۱۰ : ۹٦۱

[۳۴۹۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۲ـ ه . از آخر نسخه دو باب آخر کتاب افتاده است . کنار چند برگ اول و آخر نسخه وصالی شده . عناوی شنگرف .

قطع رحلی ۲۰/۵ × ۲۷/۵ ج تیماجی مندرس صفحات ۳۲۱ سطور ۲۳ کاغذ اصفهانی شماره ثبت قدیم ۷۸۲۷۶ جدید ۶۷۸۱

تفصیل وسائل الشیعه (عربی)

از شیخ حر عاملی نسخه حاضر کتاب الصید و الذباحه است از کتاب وسائل .

رجوع شود به ص ۱٤٥٥ این فهرست

[۳۴۹۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۲۶۶ و در مدرسه صالحیه قزوین کتابت شده کاتب نام خود یادنکرده . عناوین و ابواب گاه بشنگرف و گاه سیاه است بر پشت برگ اول و آخر نسخه تملك نعمة‌الله طباطبائی وشمس المحققین دیده میشود .

قطع رحلی ۲۱ × ۳۱ ج تیماج زرد رنگ ضربی باترنج و نیم ترنج صفحات ۸۱۲ سطور ۲۷ . کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۷۸۲۷۹ جدید ۶۷۸۴

تهذیب الاحکام (عربی)

از شیخ ابو جعفر محمد بن محمد بن حسن طوسی (م ـ ٤٦۰) . نسخه حاضر از آغاز تهذیب است تا پایان کتاب الزکوة .

مجلس ٤:...۷ : ۵۷ ذریعه ٤ : ٥۰٤

[۳۵۰۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد هاشم بن محمد اسحاق قاینی مورخ ۱۰۹۴ کنار چند برگ اول و آخر نسخه وصالی شده . بیشتر صفحات محشی عناوین شنگرف .

قطع وزیری ١٥ × ٢٦ ج تیماجی عنابی رنگ ضربی صفحات ٧٨٠ سطور ٢٥ کاغذ اصفهانی شماره ثبت قدیم ٧٨٢٨٠ جدید ٦٧٨٥

من لا یحضره الفقیه (عربی)

از محمد بن علی قمی صدوق .

رجوع به ص ٦٣٩–٦٤٠ این فهرست شود .

[٣٥٠١]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ١٠٨٣، صفحه اول نونویس وخط محمد باقر رضوی است عناوین بشنگرف . سقطات درحواشی جبران شده .

قطع رحلی ١٩/٥ × ٣٣ ج تیماجی عنابی رنگ و مندرس صفحات ٣٨١ سطور ٢٧ کاغذ اصفهانی شمارهٔ ثبت قدیم : ٧٨٢٨٢ جدید : ٦٧٨٧ .

تهذیب الاحکام (عربی)

از ابوجعفر محمد بن محمد بن حسن طوسی شیخ الطائفه. این نسخه تا اواخر کتاب الجهاد از تهذیب است .

رجوع به ص ١٤٥٦ این فهرست .

[٣٥٠٢]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ١٣– ه بدون رقم وتاریخ کتابت . عناوین بشنگرف . کتاب الجهاد درپایان نسخه ناتمام است .

پایان موجود : عن ابی عبدالله عن ابی البختری عن جعفر (ع)

قطع رحلی ١٩ × ٣١ ج تیماجی سرمه‌ای رنگ باترنج مذهب دروسط . صفحات ٨٠٩ سطور ٢٧ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ٧٨٢٨١ جدید ٦٧٨٦ .

وافی (عربی)

از مولی محسن فیض کاشانی (جزء ١١ و ١٢) .

رجوع به ص ١٤٢٧–١٤٢٨ و ١٤٣٠ این فهرست شود .

[٣٥٠٣]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد ابراهیم بن محمدرضا از قرن ١٢– ه . وقفنامه نسخه بردوصفحه سفید آغاز نوشته شده ، چند برگ اول نونویس است .

قطع خشتی ۱۸ × ۲۴/۵ ج تیماجی عنابی رنگ دارای عطف دامن صفحات ۵۴۴ سطور ۲۴ کاغذ فرنگی آهارومهره شده شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۲۹۳ جدید: ۶۷۹۸ .

علل الشرایع (عربی)

ازمحمد بن علی قمی صدوق (م ـ۳۸٤) .

رجوع شود به ذریعه۱۵: ۳۱۳ فهرست مجلس۷: ۱۸٦ .

[۳۵۰۴]

نسخه‌ایست بخط محمد نصر بن محمد تقی جابری وآنرا بسال ۱۰۶۷ دراصفهان نوشته پس‌ازپایان نسخه، جدول نامها ووفیات وموالید چهارده معصوم (ع) بخط کاتب بردوصفحه دیده میشود . شیخ محمدبن احمد جبلی نسخه را تصحیح کرده . فهرست ابواب در آغاز نوشته شده چند برگ اول وآخر وصالی است .

قطع خشتی ۲۰ × ۲۵ ج تیماجی عنابی رنگ صفحات۴۷۲ سطور۲۳ کاغذ اصفهانی شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۲۹۵ جدید ۶۸۰۰ .

مختلف الشیعه (عربی)

از حسن بن یوسف بن مطهر علامه حلی (م ـ۷۲٦)

کشف الحجب: ٤۹۷ فهرست مجلس۷: ۳۳۵

[۳۵۰۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن۱۲ یا اوائل۱۳ تاکتاب التجارة

عنوانها بشنگرف ، برگ اول نونویس است .

قطع خشتی۱۷ × ۲۵ ج تیماجی قهوه‌ای رنگ صفحات ۴۲۸ سطور۲۳ کاغذ فرنگی آهار مهره‌شده شمارهٔ ثبت قدیم۷۸۳۰۷ جدید۶۸۱۲ .

حاشیة الروضة البهیه (عربی)

از آقا جمال خوانساری (م ـ۱۱۲۵) برشرح شهید ثانی بر لمعهٔ دمشقیهٔ شهید اول محمدبن مکی عاملی (م ـ ۷٦۰) .

ذریعهٔ ٦ : ٦۰ ، مشار: ۲۷۸

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین ... قوله فی‌الحاشیه ماکان‌متعلقه‌عاماً ...

پایان نسخه: علی ترجیح التفسیر الاخیر هذا ما اوردنا ایراده فی کتاب الطهاره . . وکان ذالك فی رمضان سنة اربع و مایه بعدالالف .

[۳۵۰۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ ملامحمد جعفر مورخ ۱۱۲۸ و تا پایان کتاب الطهاره است . عناوین ورقم کاتب بشنگرف است.

قطع خشتی ۱۸ × ۲۵ ج تیماجی قهوه‌ای رنگ صفحات ۳۱۸ سطور ۲۵ کاغذ اصفهانی آهارمهره شماره ثبت قدیم ۷۸۳۰۸ جدید ۶۸۱۱ .

تفسیر قمی **(عربی)**

از علی بن ابراهیم بن هاشم قمی (م ـ اوائل قرن ٤)

ذریعهٔ ٤:۳۰۲ کشف الحجب : ۱۳۱

[۳۵۰۷]

نسخه‌ایست بخط علی اصغر بن حاجی محمد شفیع تبریزی مورخ ۱۱۱۷ عناوین شنگرف.

قطع رحلی ۱۹ × ۳۱ ج تیماجی عنابی دارای ترنج مذهب دروسط . صفحات ۴۱۴ سطور ۲۷ کاغذ اصفهانی شکری شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۳۴۴ جدید ۶۸۴۹.

مناهل **(عربی)**

ازسید محمد بن علی طباطبائی (معروف بسید مجاهد) صاحب مفاتیح دراصول فقه شیعه . این کتاب فقه در ۶ مجلد است و نسخهٔ حاضر مجلد نخستین است .

کشف الحجب: ۵۵۸ مشار: ۹۱۲.

[۳۵۰۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ قرن ۱۳ ـ ه

این نسخه تنها کتاب الطهاره ازکتاب مناهل است .

آغاز: الحمدلله... کتاب الطهارة لغة النزاهة و النظافه کما صرح به فی المعتبر ...

پایان نسخه : الااذا اراد من التجفیف ازالة الغساله النجسه .

قطع خشتی ۲۱ × ۳۰ ج تیماجی صفحات : ۴۱۵ سطور ۳۱ کاغذ فرنگی شمارهٔ ثبت قدیم ۵۵۰۰۷۸۲۷۴ جدید ۶۸۰۰ .

مشارق‌الشموس (عربی)

شرح آقاحسین خوانساری (م – ۱۰۸۹) درفقه بر دروس شهید اول
رجوع شود به فهرست‌مجلس۷:۳۵۳ وج۱۰ : ۹۷۲ مشار :۸٤٥

[۳۵۰۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌قرن ۱۱یااوائل۱۲ـ ه . پشت برگ‌اول‌چندتملك‌ازجمله‌محمدبن محمد زمان دیده میشود
این نسخه ناتمام است .

پایان نسخه : ونسی ثم‌صلی فی‌الثوب ثم‌ذکر بعدذلك وجبت علیه .

قطع : رحلی ۱۸/۵ × ۳۱/۵ج تیماجی قهوه‌ای صفحات۳۷۵سطور۳۰کاغذ فرنگی شماره‌ثبت قدیم ۷۸۳۴۵ جدید ۶۸۵۰ .

جامع‌المقاصد (عربی)

از شیخ علی بن عبدالعالی کرکی(م–۹۵۷) = شرح برقواعد علامه حلی .
ذریعه ۵ : ۷۳مجلس ۱۰:۹۱۰مشار:۲٤٥

[۳۵۱۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ هدایةالله بن محمد عقیلی ، مورخ ۱۰۲۲ .
این نسخه ازکتاب احیاء الموات است تاآخر .

آغاز موجود (پس‌ازخطبه) : المقصد الثالث فی‌احیاءالموات قال‌فی‌التحریر

پایان؛ سنة ثمان وعشرین وتسعمایه .

درآغاز نسخه فائده‌ای منقول از خط شهیداول‌محمدبن‌مکی در ذکر سلسلهٔ مشایخ و تملك محمد معین بن محمد فصیح و محمد رضی (درآغاز وپایان) وچند تملك کهن دیگر .

قطع: خشتی۱۹ × ۲٤ج تیماج‌سوخته‌صفحات۴۹۰سطور۲۳کاغذاصفهانی شکری‌شمارهٔ ثبت قدیم ۷۴۱۸۸جدید ۶۶۲۷ .

۱ ـ جواهرالقرآن (ص ۱ – ۲۲۵ دفتر) **(عربی)**

ازامام محمد غزالی (م ـ ۵۰۵) .

این کتاب دارای سه قسم است : مقدمات ، و سوابق و مقاصد ولواحق وهر یك از این ده اصل وهر اصل شامل فصولی است .

فهرست کتاب در آغاز نسخه ثبت شده .

غزالی نامه : ۲۵۱ کشف الظنون ۱ : ٤۱۰ مشار عربی : ۲٦۱ معجم - المطبوعات : ۱٤۱۱

آغاز فهرست : بسمله ، الحمدلله رب العالمین ... فصل فی فهرست اصول الکتاب اعلم ان واضع هذا الکتاب سماه جواهر القرآن ودرره وقد رتبه علی ثلثة اقسام قسم فی المقدمات والسوابق وقسم فی المقاصد واللواحق القسم الاول ...

انجام : صالحاً منه ان کنت مشتاقاً الی صلاح نفسك فان هذا الکتاب لا یحتمله والله تعالی یوفقنا وایاك بفضله وسعة جوده ... کاتب افزوده تمت کتابة ... بعون الله علی ید اقل الخلیقه ... محمدصالح بن محمدحسین الحافظ المشهدی سنه اثنی عشر والف من الهجرة النبویه .

۲ - فقریه (ص ۲۲٦ - ۲٤۰ دفتر) **(عربی)**

از نجم الدین کبری (طامهٔ کبری) دارای ۷ فصل .

نسخه‌های مختلف این رساله بنامهای: فقریه، منهاج السالکین، میزان العمل ورساله فقر آمده وبسال ۱۳۰۳ بنام منهاج السالکین با قواعد العقائد درتهران چاپ سنگی شده .

دربارهٔ کتابشناسی این رساله رجوع به ص ۹۷٦ این فهرست شود .

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی یعلم مکائیل ... وبعد سالتنی وفقك الله تعالی عن شرح بعض مااعطانی الله من نعمه .

پایان: نفسی ابلیس جربتها تعوذوا من شر ابلیسی .

تمت الرسالة الموسومه منهاج السالکین و معراج الطالبین التی صنفها شیخ الشیوخ نجم الملة والدین الکبری علی ید المفتقر الی رحمة الله السرمدی محمد

صالح بن محمدحسین المشهدی ... ولوالدیه ولجمیع المؤمنین والمؤمنات آمین یاب العالمین فی‌سنه اثنی عشر الف من‌الهجرة النبویه .

۳ـ فرزند نامه (ص ۲٤۰ ـ ۲٥٤ دفتر) **(عربی)**

=ایهاالولد از امام محمدغزالی طوسی(م٥۰٥).

مجلس ۹ : ۳٤۰غزالی نامه : ۲٤۸ و ۳۹۷ .

آغاز: بسمله، الحمدلله رب‌العالمین اعلم‌ان واحدامن طلبة العلم المستعدین لازم خدمه‌الشیخ ... ابوحامد محمدبن محمد الغزالی واشتغل بالتحصیل و قرائة العلم علیه‌حتی جمع دقایق العلوم ...

پایان: فینبغی لك‌ان‌تعمل‌بها ولاتنسانی‌فیهاوان‌تذکرنی‌بصالح‌دعائك‌والسلام علی محمد و آله اجمعین .

[۳٥۱۱ـمجموعه]

دفتریست بخط‌نسخ‌محمد صالح‌بن‌محمدحسین الحافظ مشهدی‌مورخ ۱۰۱۲ ـ ه است عناوین وفصول شنگرف دربرخی ازصفحات نقائص درحواشی جبران‌گردیده در برخی از برگها آثار رطوبت دیده میشود .

قطع : رقعی ۸/٥×۱۹ . جلد : مقوایی‌فیلی رنگ و عطف تیماج قهوه‌ای صفحات ۲٥۴ . سطور ۲٥ ، کاغذ : اصفهانی‌ضخیم آهاردار . شماره ثبت قدیم - ۷۸۰٥٥-جدید ۶٥۳۶

جُنگ **(فارسی وعربی)**

این جنگ بدست یکی از فضلاء قرن ۱۳ ـ ه بنام سید محمد مهدی‌بن محمد ابراهیم رضوی همدانی قمی درمیان سالهای ۱۲٦۹ـ۱۲۸۲ گردآوری‌شده و تنها یك رساله (شرح اسماء حسنی) با قلمی کهنه‌تر مینماید . گردآورندهٔ این جنگ ازجد خود میرمحمد باقر رضوی نیز یاد کرده

مندرجات جنگ بترتیب این است :

۱ـ قصیدهٔ بائیه درمدح پیغمبر (ص) (ص ٤ـ۹ دفتر) **(عربی)**

قصیده‌ای چهل بیتی با قافیهٔ باء در مدح پیغمبر (ص) منسوب به ابوعمرو جنی مشتمل‌بر کلماتی مرکب ازحروف مقطع .

۲- شرح اسماء حسنی (ص ۱۰-۱۹ دفتر) **(فارسی)**

از سید عبدالقادر گیلانی . در نسخهٔ حاضر و نسخهٔ دانشگاه ، نام مؤلف همچنین آمده و این سیدعبدالقادر باید همان عبدالقادر بن موسی گیلانی جنگی دوست باشد که نسب او را بامام حسن بن علی بن ابیطالب(ع)میرسانند.وی در ٤۰۰ متولد شده ودر ۵۰۰ در گذشته است ودرشمارمؤلفات او کتابی دراسماء خداوند بنام«اسماء عظیمه»(بعربی) یاد شده (بروکلمان ذیل یکم : ۷۰٦) وشاید کتاب حاضر ترجمهٔ فارسی همان کتاب الاسماءالعظیمه است.

درآغاز این رساله داستانی شبیه به آن که درآغاز مجموعهٔ سلطانی (سؤال و جواب فقه حنفی بفارسی) هست دیده میشود ازاینکه «بفرمان سلطان محمود غزنوی همه علماء در نیشابور گرد آمدند ودرمدت یکسال هزارویك نام بزرگ خدای را از کتب اسلامیه گرد آوردند وبعرض سلطان رسانیدند و سلطان آنرا برسم تحفه به خلیفه فرستاد ... » نام دانشمندانی را که بدستور سلطان محمود غزنوی در نیشابور گرد آمده بودند مؤلف در دیباجه آورده .

اینك بخشی از متن دیباچه رساله

ازآن جمله سلطان سعید سلطان محمود غزنوی در کرت ثانی که تسخیر نیشابور نمود از علما و ائمهٔ آنجا التماس کرد که هزار ویکنام باری تعالی را جمع نمایند که تا خلایق ازآن مستفیض گردند ایشان درجواب گفتند که این امر را معظم زمان باید و دیگر علماء ازهرجانب جمع باید کرد تا باتفاق آن اسمای عظام را جمع نماییم پس سلطان فرمود تا از اطراف علما جمع کنند مثل ابوالقاسم قشیری وقاضی محمد ناصحی و قاضی صاعد و ابونصر قوصانی وخواجه سهل صعلوکی وابوجعفر نحوی وابو منصور هروی وابوسلیمان خطابی وابو فضل سرخسی وابوعبیدشیرازی وابواسحق جمشید ودیگرعلماءائمه دین درخطهٔمحروسهٔ نیشابور جمع آمدند و سلطان فرمود تا ایشان را عطای وافر دادند و هریك را وظیفه لایق تعیین نمودند وایشان بجمع آن اسماء مشغول گشتند ومدت یکسال

از کتب اسلامیه زادهاالله شرفا وتعظیما برتوافق الفاظ آن اسما را مرتب ساختند وبعرض سلطان رسانیدند سلطان ازاین جهة بسیار مبتهج ومسرور گشت پس این نسخه را برسم تحفه نزد خلیفه عباسی فرستاد و این فقیر که خادم فقرا ام سید عبدالقادر جیلانی ازجمع ایشان واز جمع‌های دیگر هزارویکنام عظام که اعرف واشهر بود انتخاب نمود».

دراین رساله (نسخه حاضر) سیصدوهفتاد نام خدا آمده از ابوالمحامد قطب الدین محمد بزغش یاد شده وبرای نمونه نام ولقب اورا بابرخی ازاسماءالله سنجیده‌اند.

دیده شود نسخه دانشگاه شماره ...

آغاز: الحمد لله الذی تخص به الاسماء الحسنی و الصفات العلیا ... اما بعد بدان وفقك الله ...

پایان: ناصر، مقرب، من هو فی حکمه حکیم.

۳ـ **غزل** ازشیخ عراقی وطبیب اصفهانی (ص ۲٦ـ۲۷ دفتر)

٤ـ **مثنوی پیر وجوان** (ص ۲۸ـ۳۳ دفتر) **(فارسی)**

از میرزا نصیر طبیب اصفهانی (م ـ۱۱۹۱)

آغاز:

شبی با نو جوانی گفت پیری

کهن دردی کش صافی ضمیری

۵ ـ **شعر ازساغر** (ص ۳٤ـ۳۵ دفتر).

این اشعار (غزل و قطعه و رباعی) از محمد مهدی رضوی همدانی متخلص به‌ساغر است.

این شاعر که جنگ حاضر را گرد آورده وساغر تخلص داشته، تاریخچه

و وجه مناسبت برخی از قطعات را نیز یاد کرده .در ذیل یکی ازاین یادداشتها تاریخ ۱۲٦٤ ودر ذیل دیگری ۱۲۸۱ دیده میشود .

٦- شرح الالفاظ فی کشف الالفاظ (ص ۳٦-۳۷) (فارسی)

از حسین بن احمد غنی تبریزی خـالدی .

این رساله در تفسیر اصطلاحات شاعران و تغزلات عـارفان و دارای سه «مطلب» است .

مطلب اول نامهای معشوق وآنچه متعلق بدوست .

مطلب دوم نامهای مشترك میان عاشق ومعشوق .

مطلب سوم ـ نامهای عاشق (موضوع مطلب ۲ و ۳ منقول ازفهرست دانشگاه است ودر نسخه ما نیست) .

مؤلف دردیباچهٔاین کتاب ازفریدالدین عطار ، مولای روم وشیخ احمد جام وفخرالدین عراقی یاد کند و گوید « بنای این کتاب درجمع الفاظ و اصطلاحات مشایخ برسه مطلب آمد».

خطبهٔ نسخهٔ حاضربا نسخه دانشگاه متفاوت است ونسخه حاضر مطلب اول را نـاتمام دارد .

دانشگاه نسخه شماره ۳۸٦٤/۷ (فهرست ۱۲ : ۲۸٤۳) .

آغاز: بسمله الحمدلله رب‌العالمین ... اما بعد فقیرحقیر حسین بن احمـد الغنی التبریزی الخالدی ... گوید که بباید دانست که عالم معانی را ادراك نتوان کرد مگر درلباس صورة زیرا معانی ازآنرو که معانی‌اند لطیفه‌اند ...

آغاز نسخه دانشگاه (چنان که درفهرست نقل شده) : بسمله وبـه نستعین حمد وسپاس خدای را که درمعانی را درتحت صوربیان عیان میکنند ... اما بعـد ... حسین بن احمدالتبریزی الخالدی . . میگوید .

پایان نسخه حاضر: شوق انـزعاج دل راگویند درمیلی‌کلی وطلب تمام و

عشق مدام بحیثیتی که ... نه دریافت ساکن شود نه در نایافت زیادت گردد بلکه حالی باشد سرمدی الی الابد .

پایان نسخه کامل ـ دانشگاه : جست وجوی خورده گیری (کذا . . .) را گویند که در تقصیر بوجود آمده بود ومنازعت عاشق ومعشوق را نیز گویند .

این نسخه با قلمی دیگر و کهن تر است وسطور آخر آن چلیپاست .

۷ ـ **رباعیات** (ص ۳۹ـ۴۳ دفتر)

ازبابا طاهر وملارحیم طای جوزی

۸ـ **اشعار وتحقیقات لغوی** (ص ٤٤ـ٤٥ دفتر) **(عربی)**

ابیاتی ازأبوتمام ودیگران وتحقیق دربارهٔ چند واژهٔ غریب عربی ازصحاح.

۹ـ **شرح حدیث طینة** (ص ٦١ـ٦٤ دفتر) **(عربی)**

فیض کاشانی حدیث طینة را در وافی بتفصیل شرح کرده وسخن فیض دراین جنگ نقل شده .

رجوع شود به نسخه شمارهٔ ۳۳۲۳/۱٤ (همین فهرست :۱۰۹٦)

آغاز: بسمله حدیث الطینه نقل من الوافی وقد اطلعت علی حدیث مبسوط فی الطینات و بـدء الخلائق ...

پایان : والماء العذب عماله فی طینته من افاضات عالم الجبروت .

۱۰ـ **ابیات وامثال ولغات عرب** (ص ٦٥ـ٦٨ دفتر) **(عربی)**

نام این شاعران عرب دراین صفحات دیده میشود : ابوتمام، احمص، صاحب بن عباد ، ابوالطیب، سیدحسین بحرالعلوم (تضمین قطعه‌ای ازمتنبی) بحتری، صمة ابن‌عبدالله قشیری ، ابوزیاد اعرابی ، جریر و ابن حجاج بغدادی .

۱۱ـ **گفتار دروحدت وجود** (ص ٦٩ دفتر) **(عربی)**

این گفتاررا میرمحمد مهدی رضوی گردآورنده جنگ حاضر ازجد خود

میرمحمد باقر رضوی نقل کرده ودرعنوان آن نوشته «نقل من خط جدی الماجد الماهر امیر محمد باقر رضوی ... انه رحمه‌الله قال و کتب فی صفحة کتاب اقول وحدة الوجود بالمعنی الذی افهمه واحصله لابد من القول به لکل احد .

۱۲ـ منشآت قائم مقام (ص ۷ـ۶۲ دفتر) **(فارسی)**

دراین جنگ نامه‌ایست که قائم‌مقام فراهانی ازز بان فتحعلیشاه قاجار خطاب به نایب‌السلطنه انشاء کرده وخود نیزحامل نامه بوده ،

آغاز: فرزندی نائب‌السلطنه بداند قائم‌مقام را که بدربار همایون فرستاده بودی وارد و از مطالبی که داشت استحضاری حاصل گشت..

۱۳ـ اشعار (مثنوی غزل و قطعه) [قرتی] (ص ۷۳ـ۷٦ دفتر)

دراین‌صفحات اشعاریست ازسنائی، محمدمهدی رضوی شاعر (گرد آورنده جنگ)، شیخ بهائی ، وصاف ، میرزاعلی‌پرتو ، عاشق و مشتاق

۱٤ ـ سرگذشت قرطی (قرتی) (ص ۷۸ـ۷۹ دفتر) **(فارسی)**

سرگذشت ونمونه اشعار کربلائی لطف‌الله‌همدانی متخلص به قرطی (شاعر فکاهی گوی‌قرن ۱۳ ـ هـ)

دو نمونه از مثنوی وغزل فکاهی او آمده یکی مثنوی‌دروصف برهٔ اهدائی یکی از دوستان ودیگری‌غزلی دروصف‌زمستان (خطاب به یکی ازبزرگان که با علاءالملك حاکم‌همدان‌دوستی‌داشته‌است) . درکنار غزل مزبور پاسخ آنرا نیز نوشته است .

۱۵ ـ یك‌نسخه پزشکی منقول ازتحفه حکیم مؤمن (ص ۸٦) .

[۳۵۱۲ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ ونستعلیق سیدمحمد رضوی‌قمی (شاعرمتخلص به‌ساغر) که بقلمهای مختلف ودرسالهای ۱۲۶۱ تا ۱۲۸۱ گردآوری‌کرده (شماره ۶ظاهراً ازنویسنده‌ای‌دیگر است) درآغاز دفتر ابیات وقطعات پراکنده (عربی وفارسی) از صاحب‌جنگ ودیگران به چند خطدیده میشود .

قطع : خشتی ۱۵ × ۲۱/۵ ج تیماجی یشمی صفحات (با برگهای اضافی وسفید وسط و آخر دفتر) : ۹۰ کاغذ : فرنگی ثبت قدیم ۵۵۸۲۵ جدید ۷۸۶۴

شرح حکمة العین (عربی)

ازمحمدبن مبارکشاه معروف بمیرك بخاری .

درفهرست ٥ ، دربارهٔ عصر زندگی این دانشمند سخن گفته است مجلس ٥:۳۲۷ همین فهرست : ۱۲۳ .

آغاز: بسمله و به نستعین امابعد حمدالله فاطر ذرات العقول النوریه ... فان المولی الفاضل والحکیم الکامل شمس الملة والدین محمدبن مبارکشاه البخاری برد الله مضجعه یقول ...

انجام موجود: لایوجب عدمه ولان غیر المشهور ان الاجناس العالیه من الاعراض اربعة .. وهو الذی ای وهو العرض الذی و کذافی جمیع التسعة یقبل القسمه والتجزی لذاته و هو جمیع .

[۳۵۱۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۱ ـ ه صفحات محشی اکثر برگها وصالی شده عناوین بشنگرف بالای برخی مطالب مهم خطی بشنگرف کشیده شده حواشی با قلمی دیگر وریزتر نوشته شده . صفحه اول نونویس شده‌است . دربرخی ازصفحات آثار رطوبت دیرین مشهود است ولی بمتن آسیبی نرسیده است . پایان نسخه ناقص است .

قطع : وزیری ۱۳ × ۲۴/۵ . جلد: تیماج مشکی ترنجدار وضربی صفحات ۲۳۶ . سطور ۲۴ . کاغذ اصفهانی آهاردار تیره‌رنگ . شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۴۰۵ جدید: ۶۹۴۰ .

النجاة (عربی)

از شیخ الرئیس ابوعلی حسین بن عبدالله بن حسین ابوعلی سینا .

قنواتی: ش ۲۳ فهرست عربی مشار: ۹٤۸ د کتر مهدوی ص ۲٤۰ معجم المطبوعات : ۱۳۱ مجلس ٥ : ٤۸٥

کتاب حاضر نسخه کاملی استحاوی هفت بخش بترتیبزیر:

۱ـ منطق .

۲ـ طبیعیات .

۳ـ هندسه .

٤ـ ازثماطیقی .

٥ـ هیئت .

٦ـ موسیقی .

۷ـ الهیات .

آغاز: بسمله ، قال الشیخ الرئیس ابوعلی الحسین بن علی بن سینا حمدالله والثناء علیه فان طائفه من الاخوان الذین لهم ...

انجام: معادهم و هو انسان یتمیز عن سایر الناس بتالهه تمت الالـهیات من الکتاب و تم بتمامها الکتاب باسره .

[۳۵۱۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد زمان مورخ ۱۰۸۷ ـ ه عناوین بشنگرف بالای بعضی کلمات خط شنگرف کشیده شده‌کنار چند برگ از آغاز وصالی شده است نقائـص متن اغلب درحواشی جبران گردیده است .

قطع : وزیری ۱۳ × ۲۳/۵ . جلد : تیماج مشکی فرسوده ساده صفحات : ۳۵۰ سطور ۲۳ . کاغذ : اصفهانی نازك آهاردار شکری . شماره ثبت قدیم : ۷۸۴۰۲ .جدید ۶۹۳۷ .

حاشیهٔ تحریر القواعد (عربی)

از عمادالدین استرابادی فارسی بر تحریر القواعدالمنطقیه ـ شرح شمسیه کاتبی ازقطب‌الدین رازی .

ذریعه ٦ : ۳۷رضوی۱ شماره٤٠٠(منطق) دانشگاه‌شماره ۱۵۷۲ کشف‌الظنون ۲ : ٦٩ .

آغاز: بسمله [قوله] ورتبته علی مقدمه و ثلث مقالات..

[۳۵۱۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ اسماعیل رضوی مورخ ۱۲۶۱ و کاتب آنرا درمشهد (خراسان) نوشته است .

قطع . خشتی ۲۱ × ۱۲/۵ ج : تیماجی قهوه‌ای صفحات ۱۳۶ سطور ۲۰ کاغذ: فرنگی شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۳۴۲ جدید : ۶۸۴۷ .

در بحر المناقب (فارسی)

از علی بن ابراهیم معروف به درویش برهان (قرن ۱۰ ـ ه)

وی نخست «بحر المناقب» را در امامت و نقل احادیث امامت از طریق اهل سنت بعربی نوشت و سپس این کتاب را از آن برگزید . این کتاب بسال ۱۳۱۳ چاپ شده است .

ذریعه ۸٤۸:۳ :٦۲ دانشگاه :ش۲٤۱۹ مشار: ٦٦ مجلس ٥٦:۳

آغاز: بسمله ، و به‌ثقتی سپاس بی‌قیاس و ثنای بی‌منتها ... امابعدچنین گوید فقیر حقیر علی بن ابراهیم ... چون مطالعهٔ کتاب کلامی کردم و سخن بعضی که در نبوت و امامت ...

انجام موجود: جزءاول کتاب سیاست و امامت مسلم بن قتیبـهٔ دینوری آورده است که ابوبکر چون فاطمه را منع کرد از فدك روزی دیگر با عمر ... گفت که قم بنا الی فاطمة فاناقد ...

[۳۵۱۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۲ـه وناقص. عناوین و ابواب وفصول بشنگرف نقائص درحواشی جبران گردیده است .درپشت برگ نخست شرحی بعربی درولادت عمر بن خطاب ونسب او ذکر شده .

قطع خشتی ۱۵ × ۲۲ . جلد : تیماج عنابی ضربی عطف وصالی شده صفحات: ۱۶۴ سطور ۲۰ کاغذ . فرنگی سفید . ضخیم آهاردار . شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۴۱۲ . جدید ۶۹۴۷

ریاض الانشاء (فارسی)

از خواجه محمود گیلانی گاوان (مشهور به خواجه‌جهان)

کتاب دیگر از مؤلف بنام مناظر الانشاء در فهرست ۶ شناسانده شده .

این کتاب بسال ۱۹۴۸ - م درحیدرآباد دکن به تصحیح شیخ احمد نگری چاپ گردیده‌وآقای‌منزوی(علی‌نقی)در فهرست دانشگاه‌مؤلف‌آنرا‌شناسانده‌است .

دانشگاه ۲: ۹۷-۱۸۳ مجلس ۶ : ۲۱۲ مشار : ۸۶۶

آغاز: بسمله ، یامن توحد ببدایع الابداع والانشاء ... جواهر زواهر مقال که واسطه سلك مقتضای حال وخلاصهٔ قلادهٔ تعظیم وجلال آید .

انجام :

خیمه‌سلطان دل یعنی دو تن را تا بود
رخ کماج‌وقدستون‌وپای‌میخ‌ورگك‌طناب
خیمهٔ ذات تو بد باباد درصحرای‌عمر
واندروسلطان‌دل برملك صحت کامیاب

کاتب نسخه در ذیل آن‌چنین رقم کرده :

تمت ریاض الانشاء من کلام اکمل الکملا خواجه محمودالگیلانی المشهور بخواجه جهان وزیر اعظم دکن بتاریخ یوم‌الخمیس مـن سادس والعشرون شهر ذی‌الحجة الحرام سنه۱۰۸۹ من یدالمحتاج ملااسماعیل القزوینی ... الامن اتی‌الله بقلب سلیم .

[۳۵۱۷]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق ملااسماعیل قزوینی مورخ ۱۰۸۹ - ه

صفحه اول نونویسی شده وکنار برخی برگها وصالی‌شده‌است رطوبت در برخـی‌از صفحات دیده میشود ولی‌بنوشته‌ها آسیبی نرسیده .عناوین بشنگرف. نقائص درحواشی‌جبران گردیده وعناوین نیز بشنگرف . در صفحه آخر پس از خاتمه‌کتاب ، فهرست مصنفات مؤلف ونیز شرح مختصری از زندگی مؤلف وکشته شدن او را در تاریخ ۸۸۷- ه توسط

پادشاهان وقت ذکر نوشته است . و در پشت آخرین صفحه پایان کتاب ، فهرست تواریخ موالید پادشاهان صفویه ذکر گردیده است .

قطع : رحلی ۱۶ × ۳۷/۵ .جلد: تیماج تریاکی سوخته با ترنج و نیم ترنج و لچکی دارای آثار موریانه خوردگی صفحات ۴۰۴ . سطور: ۱۹ کاغذ : فرنگی آهار دار . شماره ثبت قدیم :۷۸۴۱۳ جدید ۶۹۴۸

۱ـ تذکرة الشعراء (۲ـ۳٦۰ دفتر) **(فارسی)**

از ابراهیم بن محمد شربت دار اصفهانی

تلخیص و تحریفی است از تذکرهٔ دولتشاه سمرقندی با اضافاتی اندك.

مؤلف جمعی از شاعرانی را که دولتشاه یاد کرده با همان عبارات آورده (مگر آنکه بعضی از جملات را تغییر داده) اما ترتیب طبقات دولتشاه را رعایت نکرده و گاه قسمتی از سرگذشت یك شاعر را حذف و یا چیزهایی بر آن افزوده (چنانکه در ذیل ترجمه معزی علاوه بر ترجمه بهرام شاه غزنوی که دولتشاه نیز آورده وی سرگذشت سلطان سنجر را افزوده است) .

در دانشگاه نسخه‌ای از این کتاب است که با کتاب حاضر تفاوتهای کوچك دارد ، چنانکه نام خیام و حسن صباح در نسخه دانشگاه (بنوشتهٔ فهرست) هست و در نسخهٔ ما نیست (دولتشاه خود نیز خیام و حسن صباح را ضمناً آورده است)

نسخه دانشگاه درضمن مجموعه‌ایست از مؤلفات ابراهیم بن محمد شربت دار اصفهانی و تاریخ تألیف آنها از ۱۳۱۱ تا ۱۱۳٤ ، است

دراین کتاب نام این شاعران آمده

رودکی ، اسدی ،عنصری ، عسجدی ،فردوسی[۱] ، فرخی[۲] ، امیر معزی نظامی عروضی ، ناصرخسرو ، عمعق بخارائی ، عبدالواسع جبلی (در نسخه حاضر : ابوالواسع)، روحانی سمرقندی ، مجیرالدین بیلقانی ، اثیرالدین اخسیکتی ، قطران تبریزی ، ابوالمفاخر رازی ، خاقانی شروانی ،انوری ، عثمان مختاری،

۱ـ درنسخه دانشگاه فردوسی پیش ازعنصری .

۲ـ درنسخه دانشگاه بجای فرخی ، شیخ الرئیس است وپس ازمعزی، استادفخری.

سنائی ، کمال الدین اسماعیل ، اشرف الدین کاشغری ، امامی هروی ، مجدالدین همگر ، پوربهای جامی، عبدالقادر نایینی،مولانای رومی،حسینی، ناصربخارایی، ابن یمین،فریدکاتب،سید ذوالفقارشروانی،جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی،ابوالعلاء گنجوی ، ازرقی ، فلکی شروانی ، ظهیرفاریابی ، بابا سودایی ، امیرشاهی ،شیخ نظامی گنجوی ، عطار ، سعدی ، فخرالدین عراقی ، امیرخسرو دهلوی ، خواجه حسن دهلوی، خواجوی کرمانی، عماد فقیه ، سلمان ساوجی ، عبید زاکانی، حافظ شیرازی ، کمال خجندی ، قاسم انوار، عصمت بخارایی،بساطی سمرقندی،لطف الله نیشابوری ، ابواسحاق شیرازی ، امیر کرمانی ، اوحدی مراغی ، شیخ آذری . [در نسخه دانشگاه پس ازشیخ آذری ، شیخ علی شهاب یاد شده ودرتذکرهٔ دولتشاه پیش از آن]

دراین کتاب (مانند اصل آن : تذکره دولتشاه) ، بدنبال سرگذشت شیخ آذری ، مجملی از زندگی سلطان محمد بایسنغر ودر پایان آن ازفضلا و شعراءِ روزگاه محمد(۱)[دولتشاه:فضلاء علماء وشعراء که بروزگارسلطان محمد بایسنغر ظهوریافته‌اند] یادشده‌اند .

مؤلف از کتابها و مدارك دولتشاه [گاه‌باتعبیری‌مخالف تعبیر با دولتشاه] نقل کرده مانند کتاب مناقب‌الشعراوتاریخ آل سنجرابوطاهرخاتونی(۱) که ظاهراً خود دردست نداشته وهمان عبارت دولتشاه را تکرار کرده است .

۱ــ همان کسی که شرف الدین علی یزدی شرح قصیدهٔ برده را بهفارسی‌بنام او نوشته (رجوع‌شود به فهرست مجلس ۷ :۴۰۷ و ۸۰۷:۱۰)

۱ــ دولتشاه (همانگونه که براون نیزدرمقدمه چاپ گیپ یادآور شده) در « حسب حال» خود سخنی داردکه پیداست بخیال خودش شخص اول بوده که حالات و مقامات شعراراضبط‌کرده اما اینکه براون مینویسدکه وی ازکتابهای ابوطاهرخاتونی مطلع‌نبود عجیب‌است زیرادولتشاه بتکرارازکتابهای‌ابوطاهرخاتونی باتصریح‌بنام‌کتاب اوبدون‌تصریح یاد کرده .

رجوع شود به فهرست دانشگاه ج ۱۲ ص ۲۹۸۲ شماره ۳۹۸۶

آغاز نسخه کامل (دانشگاه) : الحمدلولیه ... اما بعد بدانکه درزمان خلفاء تابوقت سلطان محمود غزنوی قانون ودفاتر وامثله ومناشیر درگاه سلاطین بعربی مینوشتند وعیب بود که بفارسی بنویسند .

آغاز نسخهٔ ما: خصوصاً درصفت اغراق واشتقاق وفضلاءشعراورا دراین صفت مسلم میدارند اما مآثر ومناقب سلطان یمین الدوله ابوالقاسم محمود از آفتاب روشنترست واوپادشاهی بوده موفق .

پایان نسخهٔ دانشگاه ـ وهو مستخف بالليل والنهارادعوه بلفظ یاالله..الدیار

پایان نسخهٔ حاضر: ازعلماء شرف‌الدین علی یزدی وازشعرا مولانا حسن شاه وولی قلندروبدیعی ومولانا بساطی سمرقندی علیهم الرحمة والغفران .

۲ـ شیرین وفرهاد (بخشی از ...) **(فارسی)**

[ص ۳۶۴-۴۱۸ دفتر]

بخشی ازمثنوی شیرین وفرهاد وحشی بافقی.

ذریعه۹:۱۲۶۴ مجلس ، ۳ :۶۱۰ مشار :۲۲۵۲

آغاز موجود :

بنام چاشنی بخش زبانها حلاوت سنج معنی دربیانها

انجام :

اگرچه صد نوا خیزد ازین سنگ
چو نیکو بنگری باشد یك آهنگ

۲ـ زادالمسافرین (ص ۴۲۱ـ۴۶۰ دفتر) **(فارسی)**

بخشی ازمثنوی ازمیرحسینی غوری (م‌ـ۷۱۸)

ذریعه ۱۹ : ۱۹۴ فهرست ادبیات : ۳۰۴

آغاز :

بسمله‌ای بر تر از آن همه که گفتند — آنان که پدید یا نهفتند
آنجا که تویی چومن نیامد — کس محرم این سخن نیامد

پایان :

آیینه چو صیقلی شد اززنگ — از کفر نه بوی ماندنی رنگ

[۳۵۱۸ - مجموعه]

دفتریست بقلمهای گوناگون بدون نام کاتب وتاریخ کتابت . عناوین شنگرف است بعضی برگها وصالی شده‌وچند برگ نونویس وآبی رنگ است .

قطع : رقعی ۱۰×۱۹ . جلد : تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج ولچکی و دور منگنه . صفحات ۴۶۰ . سطور گوناگون . کاغذ فرنگی شکری و آبی . شماره ثبت‌قدیم ۷۸۴۳۲ جدید ٦۹٦۷ .

۱- ترجمه کیمیاء الشفاء (ص) (فارسی)

= طب کیمونی ازحاج محمد علی‌بن اسکندرشیروانی‌مؤلف کتاب قانون الشفا شماره ۰۰/... این فهرست

نگارندهٔ اصل (کیمیاءالشفاء) جد سید محمد خراسانی طبیب مخصوص و رئیس‌الحکماء وقت دربارپادشاهان عثمانی (سلطان مراد خان عثمانی) بوده وبامر سلطان مرادجهة تحصیل‌علوم پزشکی‌بفرنگ‌رفته و نتیجه‌سی‌سال تحصیل دانش‌طب وتشریح ، خاصه طب کیمیایی را در کتابی بنام کیمیاء الشفا گردآورد وپس از مراجعت بنظرمصطفی پاشاپسر سلطان مراد رسانید

مراد فرمان داد تا ازآن نسخدها بنویسند وحاج محمدعلی در سفرترکیه آنرا ازترکی به فارسی ترجمه کرده .

این کتاب رابرطبق حروف‌تهجی‌بربیست‌وهفت‌باب‌منظم‌ساخت‌وبنظرفتحعلی شاه قاجار سلطان زمان رساند و دیباچه کتاب را بنام او کرد .

دردانشکدهٔ پزشکی تهران نسخه‌ای از این کتاب هست و در فهرست آن کتابخانه نام‌مؤلف‌محمد علی فانی پسراسکندر شروانی نوشته‌آمده .

فهرست ره‌آورد : ۳۲٦نشریه مرکزی شماره ۳ :۳۱۷-۳۱۸

ونیز رجوع به ص۱۲۳۹این فهرست شود ...

آغاز: بسمله، برمبتدیان ترکیب معاجین جواهرانشاء اهم‌واوجب...حمد حکیم ابدی وشکرچاره ساز ... اما بعد چنین گوید اقل فقراء الحاج محمدعلی بن اسکندرشیروانی بتاریخ سنه ۱۲٤٤ بعنوان سیاحت بدارالسلطنه قسطنطنیه رسیده ودرآنجا قریب چهارسال رحل اقامت افکنده .. تا اینکه رئیس الاطباء العثمانی سید محمد خراسانی که‌آباء کرام او ... قرنهای بیشمارملک‌الاطباء . . . بوده‌اندروزی بطریق صحبت‌فرمودند که سلطان مراد اول‌جدمرابسمت فرنگستان ... فرستاد ...ولب‌لباب...آن علوم‌راانتخاب‌نمودربه کیمیاءالشفاء موسوم‌ساخت ...

انجام : جمیع احجاررا بهمین طریق نرم‌ومثل غبار کنند وبقانون‌مذکور بسایند قدختم هذه‌الرسالة بالیاقوت والشفاء من الحی الذی لایموت تمام شد این نسخه عجیب وفواید غریب دارد سنه ۱۲٦٥ .

۲- کیمیاء - رساله در ... (ص ۸۱-۹٤ دفتر) **(فارسی)**

ازمؤلف کتاب قبل .

این کتاب بصورت سؤال وجواب وبگفتهٔ مؤلف درصدرآن « کشفیات‌متفرقه جفریه مستخرجه غیبیه اکسیریه » است و درحواشی صفحات‌وسط نسخهٔ«ترجمه کیمیاء الشفاء »است .

آغاز: بسمله ، کشفیات متفرقـه جفریه مستخرجه غیبیه‌اکسیریـه س : اکسیری که فلزات را ذهب میکند چیست ج - حرارت آتش کم سیماب را فضه میکند وطلا نمیشود مگرمایه‌اش ...

انجام : واگرتا دومرتبه روح وزیبق را با دواهای اولیه لیکن بعداً بدون داراشکند فرش ولحاف بنمایند وعمل را تکرار کنند خیلی بهتر واعلاترمیشود.

[۳۵۱۹ ـ مجموعه]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۲۶۵ـه ودرحاشیه صفحه نخست نسخه کحل الخفاء یك نسخه برای یافتن نوا نگاه ظالم بقلم دیگر نگاشته شده است . عناویـن درمتن و گـاه در حاشیه و بشنگرف است . اصلاحـات وجبران سقطات نیزدرحواشی دیده میشود .

قطع : رحلی ۲۰ × ۳۱ جلد : تیماج عنابی ضربی . صفحات : ۲۷۴ . سطور: ۱۰ کاغذ : فرنگی شکری ضخیم آهاردارشماره ثبت قدیم ۷۸۴۱۵ جدید ۶۹۵۰ .

مواهب علیه (فارسی)

ازمولی حسین بن علی بیهقی سبزواری کاشفی (م ـ ۹۱۰)

نسخه حاضر تفسیر سوره ص است تا سورة الناس پایان قرآن .

مشار : ۲۸٤۹

آغاز: سوره ص وهی خمس وثمانون آیه ، بسماه ، حق ابوروق و قطـرب رحمهماالله بر آنند که ...

انجام : (رقم کاتب) تفسیر مواهب علیه بنام فرجام امیر کبیر عالم گیر مظهر آثار خیر و احسان و مطمح انظار علم و عرفان المؤید بالفتح والنصره والملقب بمقرب الحضره قطعه .

[۳۵۲۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق زیبـا ازقرن ... آیات قرآن به نسخ وبشنگرف است‌دارای یك سرلوح مذهب ومزین به شنگرف ولاجورد وطلائی صفحات مجدول بقلم لاجورد وطلا . حواشی برخی صفحات تذهیب دارد ونقائص متن باقلمی دیگردرحواشی جبران گردیده آخر نسخه دوصفحه نونویسی شده ونیزناتمام است .درکناربرخی‌ازبرگها رطوبت دیده میشود .

قطع : وزیری ۱۶ × ۲۸ . جلد : تیماج تریاکی باترنـج ونیم ترنج ولچکی ودور گل و بوته دارد رون پارچه زری . صفحات ۷۴۶ سطور ۱۵ . کاغـذ اصفهانی شکری ضخیم . شماره ثبت قدیم ۷۸۴۳۶ جدید ۶۹۷۱ .

عجایب المخلوقات وغرایب الموجودات (فارسی)

ظاهراً ترجمه‌ای کهن است‌از کتاب زکریابن محمودالکمونی القزوینی . وشاید خودبقلم اواست .

این کتاب دارای دومقالت است. مقالت اول درعالم علوی ودرعجایب فلکی، ودارای سیزده نظر است و هر نظر دارای فصول . مقالت دوم در عالم سفلی دارای ۱۳ نظر وفصول وقبل ازآغاز هر مقالت چهار مقدمه ذکر نموده است .

رجوع شود به کشف‌الظنون ج ۲ ص ۱۰۸ دانشگاه ۲ : ٦٢١ و استوری : ۱۲٤ ـ ۱۲۷ نظم‌ونثر نفیسی :١٤٦ .

آغاز: بسمله ، یا واهب العقول و ذوالمن والنعم فاطر السموات ... اما بعد چنین گوید احقرالعبـاد زکریابن محمدبن محمودالکمونی القزوینی تولیه الله بفضله چون بحکم الهی مفارقت اهل وطن اتفاق افتاد .

انجام موجود: علی‌الاطلاق پشه ومگس بسیار بفرستد تا بچه کلاغ ازآن میخورد تا پر برآرد .

[٣٥٢١]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق تحریری‌حدودقرن ۱۰ــه صفحه‌اول نونویسی‌شده‌وپایان‌نسخه ناقص‌است‌کنار اکثربرگهاوصالی شده‌است عناوین بشنگرف بالای برخی عبارات‌تازی خط شنگرف‌کشیده است صفحات‌آخر بعلت‌آبدیدگی سیاه‌وبعضی ناخوانا میباشد .

قطع: خشتی ۱۷ × ۲۳. جلد: تیماج قرمزسیربا ترنج ونیم‌ترنج دورمنگنه عطف صفحات: ۳۶۰ سطور۲۱ کاغذ:سمرقندی شکری‌شماره ثبت‌قدیم-۷۸۴۳۳ جدید۶۹۶۸

مطالع الانظار (عربی)

شرح‌شمس‌الدین‌محمود اصفهانی (م-٧٤٩) برطوالع‌الانوارقاضی‌ناصرالدین بیضاوی (م-٦٨٥)

فهرست مجلس ج ۱۸:٥ معجم‌المطبوعات : ٤٥٤

آغاز: بسمله وبه‌نستعین قوله‌الحمد لمن وجب وجوده وبقاؤه و امتنع عدمه وفناؤه اقول ضمن‌هذه‌الخطبه معظم مطالب اصول الدین من‌اثبات الصانع ...

پایان: وحسن‌اولئك رفيقا هذاآخر شرح‌طوالع‌الانوار وقدوقع الفراغ علی یدالعبدابوالقاسم‌بن جمال بن‌فخرالدین تاریخه سنة اربع وتسعون وثمانمائه .

[۳۵۲۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ نازیبای ابوالقاسم بن جمال بن فخرالدین مورخ ۸۹۴ـه عناوین شنگرف کنار برگها آب دیده واثر موریانه خوردگی دراکثر آنها مشاهده میشود ولی بمتن آسیب نرسیده و برخی از آنها نیز وصالی شده‌است پشت برگ نخست وصالی شده ومطالب واشعاری پراکنده نوشته است .

قطع : وزیری ۱۸ × ۲۵ جلد : عطف تیماج کرم رنگ و جلد مقوائی کرمی رنگ صفحات: ۴۱۴ سطور: ۲۲ کاغذ سمرقندی آهاردار . شماره ثبت قدیم ۷۸۴۳۹ جدید ۶۹۷۴

مفتاح الطب (ص ۱ـ۱۳۶ دفتر) (عربی)

از ابوالفرج علی بن حسین بن هندوی رازی (م ـ ۴۱۰)

این کتاب دارای ده باب است وفهرست ابواب آن یاد میگردد :

باب اول : در تشویق به تعلم طب .

باب دوم: در اثبات صناعت طب

باب سوم: تعریف طب .

باب چهارم: مرتبت وفضیلت طب .

باب پنجم: شعب وتقسیمات طب .

باب ششم: در وانشعبات علم طب .

باب هفتم: طرق استنباط ومدارك طب .

باب هشتم: علوم مبادی علم طب .

باب نهم : ترتیبی که رعایت آن برطالب علم طب لازم است وبیان پایه‌ها ودرجات این علم وتعیین کتابهائی که محصلین درهریك ازاین درجات وپایه‌ها باید درس بخوانند .

باب دهم : دارای ۱۲ فصل است و خود او فهرست آنرا درمقدمه باب دهم چنین آورده است :

فصل اول : بیان الفاظ و (اصطلاحات) منطقیه که در قیاسات براهین طب بکار برده میشود .

باب‌دوم: اصطلاحات فلسفی .

باب‌سوم: اصطلاحات مخصوص علم طب .

باب‌چهارم: کلیات تشریح اعضاء .

باب‌پنجم : امراض .

باب‌ششم: اهمیت‌کار نبض درعلم طب و مطالب مربوط بآن .

باب‌هفتم: برازات وفضولات مندفعه ازبدن .

باب‌هشتم: قوانین ودستورهای غذا ودوا .

باب‌نهم: داروهای مفرد ومرکب .

باب‌دهم: نامهای غذاها (انواع غذاها) .

باب‌یازدهم: نامهای نامأنوس ونادر امراض ومقیاسها .

باب‌دوازدهم: بیان‌موارد استثنائی قوانین فوق .

نسخهٔ حاضر ازاواخرباب ۲تااواخر فصل۱۲ ازباب دهم‌است ونیزاز اواخر فصل۵واوائل فصل۶ وازاواخرفصل ۸واوایل۹نسخه‌اوراقی افتاده وبجای‌آنها سفید است فصل ۱۲ (از باب ۱۰) نیز ناتمام‌است .(مجلس ٤: ۲٦۳)

آغاز موجود: فطابقاطمی صناعه الموسیقی عبث بالنفوس و الابدان فان‌شاء استعمل‌آلته علی‌وجه یضحك‌وان‌شاء استعملها علی وجه‌یبکی‌وان‌شاء هیج‌الفرح... وقدبلغنی ان‌واحدا من‌حذاق الموسیقین .

پایان نسخه: (ازفصل ۱۲باب۱۰): لکن‌اذازدت مقدارالماء علی‌الخل لان‌قوة القلیل من‌الخل یکافی قوةالکثیرمن‌الماء فی‌المذاق والثالث الاعتدال الذی (کلمهٔ اخرنشان صفحه‌بعداست که‌درنسخه سفیداست) .

۲ـ اصول التراکیب (ص۱٤۱ ـ۲۱٤ دفتر) (عربی)

ازفخرالدین محمدبن ابی‌نصر خجندی

نسخه‌ای‌کامل‌ازاین کتاب باشماره ۱۵۳۸/۲۸و۱۵۷۰ دراین کتابخانه هست.

رجوع شود به‌فهرست مجلس ٤ : ٢٧٠و٢٧٦ کشف‌الظنون ١ : ١١٥ .

آغازموجود: یجلی عن قابض عصر کما یخالط المصطکی والورد لمحللات الاورام العده .

پایان: وانما یعمل بهذه الاختیارات عند اتساع الوقت وخوف التشنیع ممن یعتقدها ولیکن هذا آخر کلامنا فی هذا المختصر فمن حفظ فهو خلیق بالاصابه فی اعماله وبالتحقیق فی اقواله .

[۳۵۲۳ - مجموعه]

نسخه‌ایست بخط نسخ حدود قرن ١١ شمارهٔ ١ از آغاز ووسط و پایان و شماره ٢ از اول افتاده گی دارد در آغاز و وسط دفتر چند برگ کاغذ سفید است عناوین فصول و ابواب شنگرف است. در پایان دفتر چند نوشته پزشکی با خط نسخه دیده میشود .

قطع: رقعی ١٢ × ١٨ جلد: مقوائی چیتی عطف تیماج صفحات : ۲۳۸ سطور : ۱۶ کاغذ: اصفهانی نازك شکری شماره ثبت قدیم ۷۸۴۴۱ جدید ۶۹۷۶

ظفرنامه تیموری **(فارسی)**

از شرف‌الدین علی یزدی

مجلس ٦: ٢٦٤-٢٦٥ . ١ : ٧٨٦ دانشگاه ٢ :٦١٦.

آغاز موجود: مدارج معالی بنای مکنیش آسان گردد پرتو آفتاب تائیدات ربانی جل‌جلاله وعم نواله .

انجام موجود: و برحسب فرمان مآل امان ، براهالی تبریز حواله رفت و محصلان بتحصیل آن قیام نموده بتمام و کمال مستخلص گردانیدند .

[۳۵۲۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ١٠ هـ آغاز و انجام ناقص عناوین بطلا و لاجورد. صفحات مجدول به لاجورد و آب طلائی دارای یك سرسوره کوچك ومذهب که نصف آن بریده شده .

قطع : وزیری ١٤ × ٢٤ جلد تیماجی سرخ باترنج و نیم ترنج لچکی دارای عطف پارچه صفحات: ۱۳۴. سطور ۲۹ کاغذ سمرقندی شکری نازك شماره ثبت قدیم ۷۸۴۳۵- جدید ۶۹۷۰

العنایة (عربی)

شرح اکمل‌الدین محمد بن محمود البابرتی (م-۷۸٦) بر هدایه مرغینانی. هدایة الطالبین مرغینانی از مشهورترین کتب درفقه حنفی است.

رجوع شود: کشف‌الظنون ج ۲ ص ٦۵۰.

آغاز موجود : والتصنیف ووجهه انهم وان وضعوا ... الا ان الحوادث متعاقبه الوقوع والنوازل.

انجام : المخافه من خروج البلدان ویقال رابط الجیش اقام فی النظر بازاء العدد ومرابط و رباطاً والله اعلم.

[۳۵۲۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق متوسط شیخ محمد عبداللهی مولائی کاتب از حدود قرن ۱۲ ـه آغاز نسخه ناقص است صفحات اول قدری سیاه و کلمات ناخواناست. صفحات غالباً مجدول به لاجورد و شنگرف عناوین «قال و قوله» بشنگرف است. کنار برخی از برگها وصالی شده در آغاز نسخه چند برگ سفید است.

قطع: رحلی ۱۶ × ۲۹. جلد: تیماجی لیمویی با ترنج و نیم ترنج و لچکی دورمنگنه صفحات: ۷۷۶. سطور: ۲۷ کاغذ: ترکی نباتی آهار. شماره ثبت قدیم. ۷۸۴۴ جدید ۶۹۷۵

شرح معلقات سبع (عربی)

از ابوعبدالله حسین بن احمد الزوزنی (م-٤۸٦).

رجوع شود: کشف‌الظنون ج۲ ص ٤٦۷ معجم المطبوعات : ۹۸۲

آغاز موجود:

الید فعراها مقبله و مدبرة فلما...

قفا نبك من ذكرى حبيب ومنزل

بسقط اللوى بين الدخول فحومل

انجام : وهو الرب والشهید علی یوم الجبارین والبلابلا ـ یقول وهو الملك و الشاهد علی بلابلنا یوم قبالنا بهذا الموضع والعنا . . . بلغ العناء یرید عمرو بن

هذوانهم شهدعناهم تم القصاید السبع بشرحها من املاء القاضی الامام السید الزاهد ابی عبدالله الحسین بن احمد الزوزنی رحمه الله علیه رحمة و اسعه تم کتاب السبعیات بعون الله وحسن توفیقه علی یـد العبد الضعیف الراجی الـی رحمة ربه محمود بن محمد بن محمود .

[۳۵۲۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمود بن محمد بن محمود ازقرن ۷ـه. وآغاز نسخه قدری افتادگی دارد اشعارمتن بمرکب وشنگرف وباقلمی درشت‌تروشرح باقلمی ریزترنوشته شده کنار برگ‌های اول وصالی نقائص متن درحواشی جبران گردیده است.

قطع: بیاض خشتی ۱۴ × ۱۸ جلد: تیماج مشکی ساده یك لا صفحات: ۳۵۲ سطور: ۱۳ کاغذ شکری ضخیم خان بالغ. شماره ثبت: قدیم ۷۸۱۷۲ـ جدید ۶۹۲۰

المفصل فی صناعة الاعراب (بخش افعال) **(عربی)**

ازمحمود بن عمرخوارزمی زمخشری

رجوع شود به کشف الظنون ج۲:۴۸۸

آغازموجود: وان یحذف احد کم الارنب ای نحنی عن الشر و نح الشر عنی و نحنی عن مشاهدة حذف الارنب و نح حذفها .

انجام موجود: واحفظ جارك واذاجاو کم ولم تلبث جا الساًفصل والشین لا تدغم.

[۳۵۲۷]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق از حدود قرن ۸ .

آغاز وانجام نسخه ناقص است وتاریخ کتابت نداردعناوین وسرفصلها بشنگرف بعضی مطالب در حاشیه و بین سطر ها شرح شده بعضی صفحات آبدیده و سیاه شده است .

قطع خشتی ۵/۵/ ۲۱ × ۲۱، جلد : تیماج مشکی یك لا. صفحات : ۲۴۴ . سطور : ۱۷ کاغذ : سمرقندی شماره ثبت قدیم ۷۸۳۹۹ جدید ۶۹۳۴ .

الکواکب الضیائیه (جلد اول) **(عربی)**

شرح یوسف بن محمد حسینی قاینی الخراسانی (ق‍ـ۱۳ـه) بر زبدة الاصول شیخ بهایی این شرح در دومجلد است و این مجلد اول در۱۲۳۲ بپایان رسیده .

رجوع شود به ذریعه ج ۱۳:۳۰۲ ، ۱۸ : ۱۰

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی اس الموجودات واسس الکائنات ... و بعد فیقول اقل العباد عملا ... یوسف بن محمد الحسینی القاینی الخراسانی احسن الله خاتمته ... ان علم اصول الفقه لا یخفی علو رتبته و عظم شانه ...

انجام: و اما الامامیه فلم یظهر منهم اعتبار کما نسب الیهم بل الظاهر خلافه تم الجزو الاول من الکواکب الضیائیه فی شرح الزبدة البهائیه علی ید مؤلفه الحقیر الفقیر ... یوسف بن محمد الحسینی الخراسانی فی منتصف شهر جمادی الثانی سنة اثنین وثلاثین ومائتین .. و یتلوه الجزء الثانی . کاتب افزوده :

تمت الکتاب بعون الله الملك الوهاب فی ید الحقیر الفقیر احمد بن محمد اللهم اغفر لها واحشر هما مع الائمه الطاهرین بحق محمد وآله الطیبین سنهٔ ۱۲۳٤ .

[۳۵۲۸]

نسخه ایست بخط نستعلیق احمد بن محمد مورخ ۱۲۳۴ ــ ه برخی نقائص متن در حاشیه جبران گردیده است : بالای عبارات متن خطی سیاه کشیده شده .

قطع: رحلی کوچك ۱۷ × ۲۷/۵ . جلد تیماج مشکی ساده . صفحات: ۴۰۰ ـ سطور: ۲۲ . کاغذ : فرنگی سفید آهاردار ، شماره ثبت قدیم ۷۸۴۰۱ ـ جدید ۶۹۳۶ .

خلاصة المنهج (جلد اول) **(فارسی)**

از ملا فتح الله بن شکر الله الشریف الکاشانی، ملخص تفسیر منهج الصادقین او .

فهرست مجلس ٦:١١٦ استوری ١٦:١٩٨و١١٩٨ نشریه کتابخانه مرکزی (ترجمه بخش تفسیر استوری بقلم عباس اقبال) : ٩٦ مشار ٦١٦ مجلس ٧:١١١ .

آغاز: بسمله ، و به نستعین حمدی چون کلمات ربانی .. اما بعد بر اذهان صافیه و افکار ذاکیه مخفی نیست

انجام: که از جهاد تخلف کردند و ببهانه باز پس ایستادند .

[۳۵۲۹]

نسخه ایست بخط نستعلیق وشتاسب ولد تاج الدین آنکی کجوری الاصل که در ۱۰۹۱ ــ ه کتابت شده . دارای یك سرلوح ساده باقلم سیاه وشنگرف صفحات مجدول برگ وشنگرف آیات قرآن بخط نسخ نوشته وبالای آنها خط بشنگرف کشیده شده .

کنار برخی از برگهای آخر نسخه وصالی شده است بعضی از صفحات محشی .

قطع : رحلی۲۳ × ۳۶. جلد: تیماج تریاکی باترنج ونیم ترنج ودارای برگردان عطف وصالی شده .

صفحات : ۷۱۶ ، سطور : ۲۱ .کاغذ : اصفهانی سفید نازك آهاردار . شمارهٔ ثبت ، قدیم- ۷۸۳۷۵- جدید ۶۸۷۹.

تریاق فاروق (فارسی)

از عبدالصمدبن عبدالله الحسینی المازندرانی .

وی در این رساله اختلافات بین فرقه شیخیه ومتشرعه‌رادر چهل‌وسه مسئله ضبط کرده و در استخراج این ٤۳ اختلاف از کتابهای شیخ احمد احسائی و سید کاظم رشتی وحاج کریمخان کرمانی استفاده برده‌است . نخستین‌مسئله‌درعلل اربعه بودن ائمه طاهرین (ع) است ودرذیل این‌مسئله ،۲۰تن از تکفیر کنندگان‌شیخ احمدرانام برده است .

سید محمد حسین شهرستانی نیز رساله‌ای بهمین نام‌در ردبرشیخیه‌دارد که چاپ‌شده است .

رساله حاضر بسال ۱۳۰۸- ق در تهران بچاپ سنگی رسیده است .

رجوع شود به‌دیباچه کتاب حاضر و فهرست مشار : ٤۲۱ مؤلفین ۲ : ۲۰۰

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب‌العالمین وصلی‌الله علی محمد و... اما بعدچنین گوید بنده فانی عبدالصمدبن عبدالله الحسینی المازندرانی لارانی عفی‌الله عنه که بعضی از اخوان دین خواهش نمودند از این بی‌بضاعت که بیان کنم جهت فرق و اختلاف ما بین طایفه متشرعه وفرقه شیخیه راکه در چند مسئله .

انجام : و دور نیست که نزاع لفظی بـاشد و تفصیل این مطالب بکار عوام نمیخورد لهذا از آن اعراض نمودیم و بهمین مقدار اکتفا کنیم کـه مشت نمونهٔ خروار است وقطره حاکی ازبحرزخاراست والله یهدی من‌یشاء الی‌صراط مستقیم

[۳۵۳۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ متوسط اواخر قـرن ۱۳- نقائص متن در حاشیه‌جبران گردیده

برگ اول نسخه وصالی شده و نیمه اول دفتر کاغذ مهردار نـانوشته است که گویا برای نوشتن رسالهٔ در نظر داشته‌اند .
قطع : رقعی ۱۱ × ۱۸ . جلد : تیماج عنابی ضربی یك لا . صفحات ۱۶۱ . سطور ۱۷ .
کاغذ : فرنگی سفید آهاردار ـ شماره ثبت قدیم ۷۸۳۶۷، جدید ۶۸۷۱ .

۱ـ جامع المعجزات (۲ـ۳۳۶ دفتر) (فارسی)

ازمحمد واعظ اصفهانی . نثری است آمیخته به نظم وشواهد شعری فراوان در ذکر فضایل ومناقب و کرامات حضرت امیرالمؤمنین علی(ع) این کتاب دارای ۲۴ باب (و۲٤ معجزه) بدینگونه است :

باب ۱ـ قبل ازولادت و زمان ولادت .
» ۲ـ سخاوت .
» ۳ـ شجاعت .
» ٤ـ درمحاربه باشیاطین .
» ۵ـ در منام .
» ٦ـ دراحیای موات .
» ۷ـ درشفای مریض .
» ۸ـ درابتلای اعدابه بلایا .
» ۹ـ در سخن گفتن با حیوانات ورام کردن حیوانات .
» ۱۰ـ درنباتات وجمادات .
» ۱۱ـ نجوم وثواقب و کواکب .
» ۱۲ـ ازعلم و کشف واخبار و بلاغت وتسلط به‌علوم .
» ۱۳ـ عبادت ... بدرگاه خداوند .
» ۱٤ ـ قضایا واحکام از آنحضرت صادر شده .
» ۱۵ـ ذکرغرایب .
» ۱٦ـ طی‌الارض و طی‌اللسان .

» ۱۷ـ شمایل واسلحه وملابس ومراکب آنحضرت .

» ۱۸ـ ذکر رایت ولوای آنحضرت .

» ۱۹ـ ذکر تعداد ازواج آنحضرت و کنیزان برجسته ایشان .

» ۲۰ـ ذکر تاریخ وفات ومدت عمر و مدت امامت آنحضرت .

» ۲۱ـ کیفیت شهادت آنحضرت .

» ۲۲ـ معجزانیکه از جسد مطهر آنحضرت بظهور رسیده .

» ۲۳ـ معجزات ازقبر مطهر .

» ۲٤ـ درذکر بعضی کلمات .

مؤلف در مقدمه کتاب ، امامت بلافصل علی (ع) را در دوازده اصل اثبات کرده وفهرست موضوعات این اصلها را و نیز فهرست ۲٤ باب را درآغاز آورده است .

دردانشگاه بندی ازجامع المعجزات هست (شمارهٔ ۱۰۳۱/۱۱) که درفهرست بدون ذکر مؤلف یاد شده .

آغاز: بسمله ، الحمدلله الذی خلق السموات والارضین . . . اما بعد چنین گوید تراب اقدام دوستان امیر المؤمنین(ع) ذرهٔ بیمقدار محمد واعظ اصفهانی خاکسار که این مجلد دویم است از کتاب جامع المعجزات که تشنه لبان بادیه...

انجام : مرویست که روزی سیدکاینات وفخر موجودات جناب رسالت مآب محمدی(ص) را تبی عارض شدچون امیرالمؤمنین(ع) بخدمت آنحضرت آمد آنجناب فرمود که یا علی تب مرا .

کاتب افزوده : بخط میرزا هادی بن مرحوم میرزا محمدعلی تمام شددریوم سه شنبه ۱۸ رجب المرجب ۱۳٦٤ .

۲ـ حدیقة الاحزان (ص ۱ـ۱۸۰ دفتر) **(فارسی)**

نام مؤلف را در دیباچه نسخهٔ حاضر سیاه کرده‌اند و لیکن بنظر میرسد که همان محمد واعظ اصفهانی است . و مسلم آنست که مؤلف درقرن ۱۳ بوده واز کتاب

فتوحات القدس ، بحار،ابواب الجنان‌واز « مرحوم بحرالعلوم » نقل کرده است.

دارای ۵۹ مجلس است درذکر فضایل مصائب اهل‌بیت طهارة ودرهمه‌مجلسها ازو قایع طف بشیوه روضه خوانان قرن اخیر یاد شده است . نسخه حاضر تا مجلس ۵۹ است و دور نیست که نسخه تمام کتاب نباشد .

آغاز: بسمله ، وبه‌نستعین الحمدلله‌الذی جعلنا من المتمسکین بولایة علی‌بن ابیطالب وشرح صدورنا بمفتاح مودة علی‌بن ابیطالب . اما بعد بنده عاصی خاطی تبه روزگار و عاص درلیل و نهار چنین بخاطر رسید که شستشوی جرائم از نامه اعمال میسر نیست الاتمسك .

انجام : هریك از دشمنان که اسلحه حرب نداشتند از روی عناد بجانب آنحضرت سنگ میانداختند .

[۳۵۳۱ـ مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق تحریری وشماره یکم بقلم میرزا هادی‌بن مرحوم میرزامحمد علی مورخ سه شنبه۱۸ رجب المرجب ۱۲۶۴ ـهست ودرکنار نسخه‌دیگر بقلم دیگر نوشته شد وشمارهٔ۲ با قلم دیگر وریزتر است ورقم وتاریخ ندارد عناوین وفصول وابواب بشنگرف شماره دوم‌باقلم دیگر باشد .

بالای مطالب مهم خطی بجوهر قرمز کشیده شده است .

قطع : خشتی۱۴/۵ × ۲۰/۵ . جلد تیماج مشکی‌یك طرف‌مقوائی .صفحات : ۵۱۶.

سطور ۲۳ ـ ۲۲ .کاغذ : فرنگی سفید آهاردار . شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۳۵۹ ـ جدید ۶۸۶۳ .

مطول **(عربی)**

ازسعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (م ـ ۷۹۲) و شرح بزرگ اواست برتلخیص‌المفتاح خطیب‌قزوینی .

همین فهرست ص ٤٥۰ .

آغاز: بسمله ، الحمدلله الذی‌الهمنا حقایق المعانی .

رقم کاتب در ذیل نسخه چنین است :

وقع الفراغ من تحریره یوم الاربعا الثانی النحریر الفهامه صفی الدین احمد بن الحسین بن ابراهیم عامله الله بالطافه الخفیه فی الدنیا والاخره تم

[۳۵۳۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ صفی‌الدین احمدبن ابراهیم ومورخ عناوین وسرفصلها بقلم‌سیاه وسبز و زرد وشنگرف با قلمی درشت‌تر . صفحات مجدول بشنگرف صفحا اکثر محشی و نقائص‌متن بیشتر درحواشی نوشته شده است چند برگ‌ازآخروصالی شده‌وتاریخ‌کتابت‌ورقم‌کاتب از بین رفته است . درپشت برگ نخست مطالبی پراکنده نوشته‌اند .

قطع : رحلی ۱۲۱ × ۳۱ . جلد تیماج‌عنابی‌ضربی .صفحات : ۵۴۸ .سطور : ۲۳ .

کاغذ : فرنگی سفیدآهاردار . شماره ثبت قدیم ۷۸۱۴۷– جدید ۶۹۰۵ .

ذخائر النشأتین (فارسی)

ازعلی بن میرزا محمدرشتی گیلانی . درپایان مقدمه کتاب (در کنارصفحه) پس ازاشاره به‌اهمیت مباحث معاملات درفقه گوید « شاید پس ازتحریر معاملات الحاق عبادت بدان بعمل‌آید، لهذا امید است که‌بعد ازتتمیم کتاب تسمیهٔ آن به « ذخائر النشاتین » موافق صواب بـاشد ». مؤلف در دیباچه از دیگر کتابهای خود منهاج الاقتصاد فی‌شرح الارشاد واستیفاء المهات فی‌العبادات والمعاملات که پیش از کتاب حاضر تألیف کرده نام میبرد اما ظاهراً دیگر مؤلفات اونیزمانند کتاب حاضر گمنام مانده است .

صاحب ذریعه دراعلام الشیعه(نقباء البشر) ازچند تن‌بنام‌شیخ علی رشتی‌نام برده ولی برای هیچیك ازآنان مؤلفاتی یاد نکرده است .

وی این کتاب‌را به‌شیوه‌ای خاص نوشته و در ۱۲۱۸ از تألیف آن فراغت یافته است . اینك‌فهرست موضوعات کتاب‌را(از روی‌فهرستی که اوخود درخاتمه آورده) باجمال یاد میکنم .

این کتاب‌دارای هفت‌باب است و یك‌خاتمه‌وهرباب دارای چند فصل‌وخاتمه

دارای دوفایده است وفایده‌اول ازخاتمه‌دارای ده‌مسئله . اینک‌ابواب:

باب اول : کتاب‌تجارة هفده فصل

فصل اول : درتقسیم‌تجارت باحکام خمسه

فصل دوم : دراعیانی که تجارت نمودن بآن‌حرام است

فصل‌سوم : درتجارت مکروه . . .

فصل چهارم : درآداب تجارت و تعریف بیع و بیع معاطات . . .

فصل پنجم : صیغه‌بیع وبعضی از شرایط درست است

فصل ششم : دربارهٔشرایط ثمن ومثمن است

این‌فصل کوتاه‌است .

فصل هفتم ـ دربقیه‌شرایط است .

فصل‌هشتم : دراقسام و احکام خیار :

فصل‌نهم : درربا و احکام متعلق به‌آن .

فصل‌دهم : دربیع طلا ونقره

فصل‌یازدهم : درفروختن میوه‌ها و زرعها . .

فصل دوازدهم : دربیع غلام‌و کنیز

فصل‌سیزدهم : مشتمل برسه مقصد است . مقصد اول : درسلم است دوم در دین‌مملوك است . سوم : در قرض‌ودین . . .

فصل‌چهاردهم : درنقد ونسیه است

فصل‌پانزدهم : دررأس المال نمودن متاع است

فصل شانزدهم : دربیان چیزی که دربیع داخل‌میشود .

فصل هفدهم : دراحکام قبض‌وتسلیم است و منتقل نمودن . . .

باب دوم : دراحکام رهن

باب سوم : درحجر واسباب‌آن ازصغرماوسفه ..

باب چهارم : مشتمل برسه مبحث‌است بدین‌قرار :

مبحث اول : دراحکام ضمان

مبحث‌دوم : دراحکام حواله

مبحث سوم : در احکام کفالت

باب پنجم : دراحکام صلح است که مشتمل برسه فصل است :

فصل‌اول : درصلح صحیح وغیرصحیح واحکام متعلقه بآن‌است .

فصل‌دوم : درجمع‌شدن‌حقوق‌جمعی ازصاحبان‌حقی‌درچیزی‌چون‌شرکت‌و..

فصل سوم : درآنچه مناسب صلح است از مسایل نزاع

باب‌ششم : دراحکام شرکت است که دارای سه فصل است

فصل اول ... فصل‌دوم : درقسمت است . فصل‌سیم : درودیعت است

باب‌هفتم : درمضاربه است .

خاتمه کتاب مشتمل بردوفایده است :

فایده‌اول : در ده‌مسئله مهم :

مسئله اول : درمهمات احکام عاریة است .

مسئله‌سوم : درمهمات احکام‌مزارعه و مساقات

مسئله چهارم : درمهمات مسایل شفعه

مسئله پنجم : درمهمات مسایل جعاله

مسئله‌ششم : درمهمات مسایل وقف

مسئله هفتم : درمهمات مسایل هبه

مسئله هشتم : درمهمات مسائل وصیت

مسئه نهم : درمهمات احکام ولات

مسئله دهم : دربعضی از احکام مهمه‌نکاح .

فایده دوم : درذکر فهرست کتاب بروجهی که مذکور شد .

مؤلف درحاشیه این کتاب (که بخط خود او و نسخه اصل‌است) اضافات و توضیحات فراوان دارد

آغاز : بسمله ، الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید اقل المفتقرین الی رحمة ربه الغنی علی بن میرزا محمد الرشتی الجیلانی که بنده خدا که دیدهٔ بصیرتش مکحل بنور توفیق و تأییدالهی باشد میداند که غرض از تعلق جوهر شریف... نه از برای نیل لذات نفسانیه است ... بمقتضای الفقه ثم المتجر ... بعضی از برادران ایرانی...از تجار دیندار از این ذره بی‌مقدار خواهش تألیف رساله در این باب مینمودند ... لهذا باترا کم غموم ... ومزاولت و مباشرت درس و مباحثه و نحوها کتالیف استیفاء المهمات...

پایان (خاتمه) این اقل عباد مثل ساير اولی الرشاد از فضلای امامیه . . . وقدفرغ مؤلفه الفقیر... بیده الدائرة الوازره ... من السنة الثانیه عشر بعد الماتین والف.

[۳۵۳۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق تحریری علی بن میرزا مخمد الرشتی الجیلانی (مؤلف نسخه ومورخ اصلاحات وخط خود درکهای درمتن ودر حاشیه بسیار است کنار چند برگ آخر وصالی شده . بعضی صفحات سیاه شده واثر آبدیدگی مشهور است . بالای همه صفحات نام درالعلی «یادرالمحمود» بتکرار نوشته شده .

قطع : خشتی ۱۵ × ۲۱ . جلد : تیماج مشکی یکلا ضربی رنگ رفته صفحات : ۳۰۸، سطور : ۱۹ ،کاغذ فرنگی‌سفید آهاردار . شماره ثبت قدیم ۷۸۱۰۲ جدید ۶۶۰۳

حاشیهٔ شرایع الاسلام (عربی)

از علی بن الحسین بن عبدالعال (محقق کرکی) .

رجوع شود به‌ذریعه ج ٦ ص۱۰۷

آغاز: الحمدلله رب العالمین امابعد فهذه فوايد مهمه علقتها علی کتاب شرايع الاسلام مستیعینین بهاعلی تحریر مسايلها .

انجام : والراد علینا کالراد علی الله فهوفی حد الشرك بالله وقع الفراغ...فی ... شهر...الاصب من شهور سنه ۱۲۷۰ .

[۳۵۳۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمدالحسینی که درتاریخ ۱۲۷۰ ــ ه کتابت شده‌عناوین وکلمات اقول وقوله . بشنگرف است .

قطع : وزیری بـاریك ۱۲/۵ × ۲۵ . جلد : تیمـاج مشکی ترنج و نیم ترنج دار صفحات : ..سطور . ۲۵،کاغذ : سمرقندی‌ضخیم شماره‌ثبت قدیم ـ ۷۸۲۹۹جدید ۶۸۰۴

جراحی = تشریح (فارسی)

اصل ازدکتر پولاك و به فرانسوی‌است ودر عصر ناصری،محمدحسین‌افشار ـ بوسیله یکی‌از مترجمان به‌فارسی ترجمه شده .

این رساله شامل یك مقدمه وسه مقاله است که هرمقاله برابواب وفصولی چند تنظیم گردیده است .

فهرست مشار : ۲۰۱۶

آغاز: بسمله و به نستعین الحمدلله رب العالمین ... امابعد رساله ایست از علم جراحی ازتألیفات دکتر پولاك فرانسه که مشتمل‌است بریك‌مقدمه وسه‌مقاله امامقدمه درتعریف عمومی این علم است .

انجام : مگرآنکه باآهن تافته‌گی نمایند تا سد سیلان بالمره شود تمام شدجلد اول کتاب جراحی بعون‌الملك الباری‌فی ۲۹ شهر ربیع‌الثانی سنه ۱۳۱۱.

[۳۵۳۵]

نسخه‌ایست بخط و قلمهای‌گوناگون مورخ ۱۳۱۱ در آغـاز و انجام نسخه چند برگ‌کاغذ سفید است وقبل از آغازکتاب فهرست‌کامل مندرجات نسخه در ۸ صفحه نوشته شده است .

قطع : رقعی ۱۷ × ۲۲/۵ . جلد : تیماج مشکی عطف وصالی شده صفحات : ۳۰۲. سطور ۱۶،کاغذ : فرنگی سفید مهردار . شماره ثبت‌قدیم ــ ۷۸۳۶۰ ــ جدید ۶۸۶۴

شرح قانون (عربی)

ازقطب الدین ابراهیم بن علی‌بن محمدالسلمی المصری (ق۷ـه) بر قانون ابن‌سینا ـ بخش‌کلیات باعنوان‌المتن والتفسیر (مانندشرح رازی)

مؤلف ازشاگردان امام فخر رازی بوده قانون رانزد اوخوانده است.

فهرست نسخ مصنفات ازمهدوی: ۱۹۳ فهرست‌قنواتی...دارالکتب :.. مجله معهدالمخطوطات :...

آغاز: بسمله، الحمدلله المدبر الحکیم الفاطر العلیم الذی ... امابعد یقول سیدنا واستادنا قطب‌الملة والدین ابراهیم بن‌علی‌بن محمد السلمی المصری متن: الطب علم‌یعرف منه احوال والبدن الانسان ... التفسیر: قال مولانا اکمل العالم مداللّه فی‌عمره ان‌الطب فی‌لغة‌العرب الحذق ولذلك یقال لکل حاذق طبیب..

انجام: کمایحدث فی‌البول من‌غلبه البلغم‌وبقاءجوهر المآ علی‌اصله العدم الحرارة‌فیه‌علی مابیناه من‌قبل ولذلك قدیحدث البول الابیض من‌غلبة‌المراءالصفراء بیانه وذلك ...

[۳۵۳٦]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌کهن حدود قرن ۷ ـ ه انجام ناقص عناوین بشنگرف‌کنار چند برگ اول وآخر وصالی شده وآثار رطوبت‌دارد پشت برگ اول چند تملك‌کهن بنام‌محمود گیلانی واحمدبن‌دوست محمد که‌در۹۸۶داخل‌شام‌شده ونیز تملك کهن‌تر ازکسی که‌نام‌اوراسیاه کرده‌اند ومورخ ۷۱۱ است.این‌نوشته نیز باقلمی نزدیك به‌خط نسخه‌واین برگ‌دیده میشود:

السفر الاول من شرح الکلیـات للعلامه قطب الدین المصری‌الکوفی شارح محصل الامام فخرالدین وکان‌معید ارحمهم‌اللّه تعالی.

قطع: خشتی ۱٦ × ۲۲٫۵ . جلد: مقوایی سیاه حاشیه وعطف تیماج سرخ صفحات: ۲۸۰ . سطور: ۲۱، کاغذ سمرقندی‌ضخیم سفید رنگ. شماره ثبت‌قدیم: ۷۸۱۵۴ . جدید ۲‌۱‌۹‌٦

۱ ـ نورس (ص ۲ ـ ۲٤ دفتر) **(فارسی)**

از نورالدین محمد ظهوری (م ۱۰۲٤) .
کاتب نسخه حاضر آنرا گلزار ابراهیم پنداشته .
فهرست مجلس ۱۰ : ۹۱۷ .
آغاز: سرود سرایان عشرت کدهٔ قال که بنورس سرابستان .
پایان: مصراع زین دعاها براجابت منت بسیار باد .

۲ ـ دیباچه گلزار ابراهیم (ص ۲٥ ـ ٤۸ دفتر) **(فارسی)**

ازمولی نورالدین محمد ظهوری .
همین فهرست : ۹۱۷ ـ ۹۱۸ .
آغاز وانجام مطابق نسخه شمارهٔ ۳۲۹٦/۲ .

۳ ـ دیباچه خوان خلیل (ص ٤۸ ـ ۹٥) .

نثرسوم ازسه نثر ظهوری .
همین فهرست : ۹۱۸ ـ ۹۱۹ .
آغاز وانجام مطابق نسخه شمارهٔ ۳۲۹٦/۳ .

٤ ـ رقعات ظهوری (ص ۹٥ ـ ۱۳۹ دفتر) **(فارسی)**

دردفتر **۳۲٥٦** ، شش نامه از نورالدین ظهوری یادشد ودردفتر حاضر نیز ٦ نامه است امابرخی از آنها جز آن ٦ نامه است
رجوع شود بهمین فهرست صفحه ۹۱۹ ـ ۹۳۰ اینك رقعه ها :
رقعه اول همان نامه اول دفتر مزبور است باهمان آغاز وپایان .
آغاز: شهید تبسم دیت عشوه خون بها،

رقعه دوم :

آغاز: آب زاده بهار گل افشان شهادت مشربی خارعناد ریا

انجام : پیوسته سایهٔ بلند پایه بر فرق ارادت کیشان و فدویت اندیشان گسترده باد

رقعه سوم (مطابق رقعه۳ درآن دفتر) (رقعه٤ آن‌دفتر)

آغاز: زیبا عروس دولت را که ازروز نخست .

پایان: تن ازملال تنهائی واوست .

رقعه چهارم (رقعه٤ آن‌دفتر)

آغاز: قربانی چشم بسته عید قربان .

پایان: همدم وباعشرت مدام توأم باد .

رقعه پنجم (رقعه ٥ آن دفتر)

آغاز: پشت بدیوار نشسته کدورت کدهٔدرد والم .

پایان: عربده ساز اوست میانرسد .

رقعهٔ ششم بعلامی شیخ ابوالفیض فیضی درماندهٔ دوری ظهوری .

آغاز: بتوفیق عرض عبودیت خودرا به‌سعادت نزدیك میداند وازاین توفیق بموافقت بحث ومساعدت .

انجام : لب نرگزیدظلال افضال‌واقبال واجلال لایزال بادالعاقبة بالخیر بالنون والصاد .

نامهٔ میر داماد

(ص۱۳۰-۱۳۲دفتر) **(فارسی)**

میرداماد این نامه رابحکیم شفائی (مظفر بن‌حسین) نوشته‌است

این‌نامه کوتاه‌یانسخهٔ‌ما ناتمام‌است .

آغاز: نفایس دعواتی چون انفاس مسیح از دم روح‌القدس مزاج گرفته و لطایف‌تحیاتی چون‌حیات خضراززلال‌بقاء کیفیت پذیرفته .

انجــام :

شهد سخنت شربت نزدیکانست مکتوب تو نسخهٔ شفای دوران

یك ترش رویی برای دفع صد مهمان بس‌است

چین ابروچوب دربـاست صـد خشت خانه را

[۳۵۳۷ - مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق ۱۲۶۵ (بشیوه هندی)عناوین بشنگرف در بعضی‌حواشی باقلمی دیگر مطالبی نوشته شده است آثار موریانه‌خوردگی در برخی‌برگها موجوداست‌درحواشی صفحات اصلاحاتی بـامداد انجام شده.

قطع : نیم خشتی ۱۴ × ۲۱ . جلد: تیماج‌قهوه‌ای‌سوخته خط‌کش‌طلائی صفحات:۱۳۲ تعداد سطور : ۱۱ کاغذ: آبی‌کمرنگ . شمارهٔ ثبت‌قدیم -۷۸۰۶۲ - جدید۶۵۴۱

اصول‌علم‌فیزیك **(فارسی)**

از مهندس علی‌خان (مشار : ۱۲۰)

آغاز: بسمله ، اصول‌علم فیزیك مقدمه : ۱- تعریفات - فیزیك‌علمیست که

انجام : در اینجا ترتیب اصلی ذرات کل چون برهم‌خوردفی‌الفور..

[۳۵۳۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن معاصرو انجام نسخه ناقص است در قبل‌از شروع نسخه فهرست‌کامل‌مطالب‌کتاب نوشته‌شده . وصـالی‌شده‌برگ اول .

قطع : رقعی۱۱ × ۱۷ . جلد: تیماج‌عنابی‌عطف‌سرخ‌وصالی‌شده‌صفحات:۳۶۳.سطور هر ص : ۱۵ کاغذ : فرنگی سفید . شمارهٔ‌ثبت‌قدیم:۸۸۳۶۵ جدید:۶۸۶۹

انساب‌النواصب **(فارسی)**

از علی‌بن داود الخادم‌الاسترابادی (قرن۱۱-هـ) .

ذریعه۲۸:۳۸۸ فهرست دانشگاه شمارهٔ۲۳۸۵و۳٤٤۱ .

آغازموجود : آنان ازنطفهٔ‌منتخبه وخبیثه اما بعد چنین گویـد علی‌بن داودالخادم‌الاسترابادی که روزی‌بحسب اتفاق بابعضی‌از دوستان .

پایان:

گویم بخدا که پیشه‌ام مدح علیست

وردم بجهـان بوده همین لعن عمـر

[۳۵۳۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ـه متوسط رقم کاتب ندارد عناوین (حکایت‌وجز آن) بجوهر قرمز بالای برخی مطالب خط قرمز کشیده اند . نقائص متون اغلب در حواشی جبران گردیده خطبهٔ کتاب‌از نسخه‌افتاده است .

در پشت برگ پایان نسخه مطالب گوناگون درباره کفر و ارتداد و علامت منافق و نسبت سحر بحضرت‌رسول ص .

قطع : وزیری۱۴ × ۲۱ جلد: تیماج مشکی فرسوده عطف پارچه‌ای صفحات : ۷۸۲ سطور :۱۵ کاغذ : فرنگی‌سفید نازك آهاردار . شمارهٔ ثبت‌قدیم۷۸۳۹۸جدید۶۹۳۳

الستین الجامع للطایف البساتین **(فارسی)**

= تفسیر سورهٔ یوسف‌از تاج‌الدین ابو بکر احمد طوسی .

از فصل ۵۸ تاآخر کتاب و از آغاز تا اواسط فصل‌چهارم را ندارد .

این کتاب اخیراً باتصحیح‌محمدروشن به‌چاپ رسیده

ذریعه ۵۷:۵و۱۲ : ۱٤۵ استوری : ۱۲۱ و راهنمای کتاب سال۱۱شمارهٔ ۳۸ مقـاله بقلم تقی‌بینش.

آغازموجود : الاسلام بنی علی‌النظافه وختم او بر شهادتست‌هر کرا دین بـا تضافت بوو پاکیزه بود ختم او بر شهادت‌بود...

انجام : اگر من ترا خبر نکردمی از احوال گذشته توجه گونه‌خبرداشتی دل بندگان بچه رابطه به‌مهرحضرت ما پیوستی وما کنت‌لدیهم اذیلقون اقـلامهم وما کنت ترجوان یلقی الیك‌الکتاب .

[۳۵٤۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق حدودقرن ۱۱ـه .

آغاز و انجام ناقص (از اواسط فصل چهارم است‌تااواسطفصل۵۸) انجام نسخه را در۹ صفحه نونویسی‌کرده‌اند . عنوانها و فصول بشنگرف برخی‌مطالب درخواشی‌باقلمهای دیگر است .

قطع : رقعی۱۲/۵ × ۱۹ . جلد: تیماج یشمی‌ضربی عطف‌تیماج‌مشکی‌صفحات:۷۷۲ سطور ۷ :۱۱ کاغذ شکری شمارهٔ‌ثبت‌قدیم ۷۸۳۵۸. جدید۶۸۶۲

جامع القوانین (فارسی)

ازخلیفه شاه‌محمد . (نشریه کتابخانه‌مرکزی ۵ : ٦۸۷و٦۹٦ – ٦۹۷و۷۰۷

در توسل‌دارای چهار فصل بدین‌ترتیب :

فصل اول درمکتوبات .

فصل دوم در رقعات .

فصل‌سوم مشتمل بر دوقسم بدینگونه :

قسم اول در مراسلات تهنیت‌آمیز .

قسم دوم در مکاتبات تعزیت انگیز .

فصل‌چهارم در آداب والقاب .

مکتوب اول به‌جناب ارشاد مآب قدوة السالکین ... شیخ‌پیرمحمد.

مکتوب دوم ، بگرامی خدمت فیض موهبت مشفق مهربان ...

» سوم ، درجواب ... شیخ‌عبدالغفور .

» چهارم ، فراق‌نامهٔ جانگداز بخدمت یار دلنواز . . .

» پنجم ، در جواب دوست‌سراسر مغز بی‌پوست‌محمدمراد کمانی .

» ششم . درجواب تلمیذ پرتمیز . عبدالعزیز .

» هفتم ، درشکایت سپهر بی‌مهر و استدعای نامه‌محبت .

» هشتم ، بهاریه بموجب‌فرمایش عزیزی تحریر یافت .

» نهم ، بخدمت گرامی خلاصه خاندان اصطفانقاوه ..

» دهم ، جواب عبدالشکور بن شیخ‌نور .

» یازدهم ، به‌شیخ‌امان‌الله مشتمل بر ابیات ..

» دوازدهم ، به میرحسین .

» سیزدهم ، درجواب دوست اخلاص‌پرور ... ابوالمظفر .

» ۱۴ ـ در جواب فضایل مرتبت ... مرتضی‌خان .

» ۱۵ ـ درجواب مکتوب محمد یعقوب ..

» ۱۶ ـ بخدمت دوستی که گاه بیگاه مرتکب منهیات میبود .

» ۱۷ ـ بخدمت شیخ‌محمدنعیم .

» ۱۸ ـ درجواب نامه ..

» ۱۹ ـ بخدمت سرمایه مروت واتحادپیرایه فتوت ..

» ۲۰ ـ بخدمت خدمت‌رفعت و اقبال مرتبت حشمت واجلال‌منزلت.

» ۲۱ ـ بخدمت محبت و مروت نشان میان جهان خان مشتمل بر نصایح دوستانه .

مکتوب ۲۲ ـ بخدمت محمدصادق ..

» ۲۳ ـ بخدمت زبده سخن‌طرازان معنی‌پرداز قدوه ..

» ۲۴ ـ بخدمت محبت واخلاص ...

» ۲۵ ـ بخدمت..ابومحمد

» ۲۶ ـ بخدمت گرامی آب گوهر بینش تاب‌جوهر ..

رقعه اول ـ بمایه بهجت وسرور میان‌الشکور ..

» دوم ـ که بنظم ونثر توان خواند ..

» سوم ـ عبارتی که بحضور ایالت و اقبال‌پناه .

» ۴ ـ درخدمت سرمایه جمعیت دوستان‌خاطر.

» ۵ ـ در جواب دوست بهجت گرامی ..

» ۶ ـ به‌یاری که‌بیاض فرستاده.

» ۷ ـ مشتمل بر نصایح دوستانه بدوستی که اسب‌جور ..

» ۸ ـ بیاری که میخواند بلهوولعب میگذرانید .

« ۹ ـ بدوستی که بجهة رفع آزار چشم ..

« ۱۰ ـ بدوستی که از دوستان گرانی خاطر بهمرسانیده رو گرداند .

« ۱۱ ـ بهمایه‌جمعیت خیراندیشان دلریش‌محمددرویش که ...

« ۱۲ ـ در جواب دوستی که شکایت یاران زمانی نوشته بودند .

« ۱۳ ـ به‌نونهال‌چمن اقبال سیدجلال .

« ۱۵ ـ مشتمل برطلب مجمع‌الفضایل‌محمدفاضل .

« ۱۶ ـ بخدمت محبت و صداقت .

« ۱۷ ـ بسرمایه آمال امانی .

« ۱۸ ـ به برادر بجان برابر ابوالمظفر .

« ۱۹ ـ بخدمت پیش دست خان ذی‌شان .

« ۲۰ ـ بیار غمگسار .

« ۲۱ ـ بدوستی که آینه‌ها فرستاده بود ...

« ۲۲ ـ درجواب دوست فرخنده منش الله‌بخش .

« ۲۳ ـ در جواب دوستی ...

« ۲۴ ـ به‌خدمت‌دوستی ...

« ۲۵ ـ بدوستی در سفارش دوستی ...

« ۲۶ ـ بدوستی که افشای راز خود کرده ...

« ۲۷ ـ درجواب دوستی مشتمل برصفاتی که ...

« ۲۸ ـ بخدمت فیروزخان .

« ۲۹ ـ مشتمل برصفت الفاظ غیر منقوط ...

« ۲۰ ـ بخدمت عزیزی که درخواست نوکری داشتند.

« ۳۱ ـ درجواب عزیزی پریشان‌حال .

« ۳۲ ـ بخدمت عزیزی که درخواست‌نوکری کرده‌بود .

« ۳۳ ـ درجواب دوستی تحریریافت .

« ۳٤ ـ به‌اختر نیر برج.

« ۳۵ ـ درجواب دوستی ...

« ۳٦ ـ درجواب دوستی مشتمل بر سفارش دوستی ...

« ۳۷ ـ به مشیخت‌پناه شیخ رحمةالله.

« ۳۸ ـ بدوستی که ازغایت افلاك در گرداب هلاکت‌افتاده‌بود.

« ۳۹ ـ دراستدعای رقیةالوداد.

« ٤۰ ـ به‌محمد شفیع.

« ٤۱ ـ در سفارش نگارش.

« ٤۲ ـ به دوستی.

« ٤۳ ـ مشتمل برصفتی که حروف الفاظش نقطه پایین‌دارد.

« ٤٤ ـ مشتمل برصفتی که‌نقطه بالادارد.

بخش اول از فصل۳ (در مراسله تهنیت آمیز) دارای‌چندمراسله است.

مراسلهٔ اول : در تهنیت .. دوستی.

« دوم : در تهنیت فرزند بخدمت سراسراخلاق.

« سوم : در تهنیت صحت از بیماری بدوستی.

« چهارم : در تهنیت شادی‌بخدمت‌رفعت واقبال ...خان‌علوی.

نسخه دوم درمکاتبات‌تعزیت که دارای‌چندمراسله‌است.

مراسله اول: مکاتبه تعزیت‌پدر بدوستی.

« دوم : درتعزیت بدر دوستی.

« سوم: در تعزیت‌دوستی‌بدوستی.

آغاز: بسمله ، ستایش و نیایش مراحدی را که‌کاتب فصاحت بیان‌خرد دانشوران ازتحریر انشای‌ثنای بیکرانش ..

انجام :

خالق باری هوی تمام   دو کمین رهی خسرو کانام

برای فرمایش راجه رنکر . . . چراغعلی نوشته‌شد .

[۳۵۴۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق از قرن۱۳ ـ برای‌راجه‌پسرچراغعلی .: عناوین ، فصول ، رقعه ، بشنگرف . چندبرگ ازآغاز و انجام وصالی‌شده است .
قطع : خشتی‌باریك ۱۷ × ۲۲ : جلد : گالینگوریشمی صفحات : ۳۱۲سطور ۱۲ .
کاغذ : فرنگی نباتی تیره‌آهار شمارهٔ ثبت‌قدیم۷۸۰۶۱ - جدید۶۵۴۰

عیون‌الشفاء لازالة الاسقام والعناء (عربی)

از محمدرضا بن توفیق طبیب . در کتابخانه دانشکدهٔ پزشکی دونسخه‌ازاین کتاب هست که یکی درقرن ۱۱ یا۱۲ودیگری درقرن۱۳ـه از نسخه‌ای نوشته‌شده است که‌در۱۱۱۶از نسخه اصل بخط مؤلف رونویس شده (نسخهٔ ما گویا از نسخه دوم پزشکی رونویس‌شده‌است) .

عیون‌الشفاء دارای بیست وپنج قول وخاتمه است وهر «قول» فصولی چند دارد اینك‌فهرست موضوعات«قولها» :

القول‌الاول : فی امراض‌الرأس . شامل چهارده فصل .
» الثانی: فی‌امراض‌العین . شامل۱۱ـفصل
» الثالث : فی‌امراض‌العین والانف » ۱۰ـفصل
» الرابع: فی‌امراض‌الفم واللسان » ۵ ـفصل
» السادس: فی امراض‌الحلق والمری » ۶ ـفصل
» السابع : فی امراض‌الصدروالریة والقلب » ۱۰ـفصل
» الثامن : فی امراض‌المعده » » ۱۶ـفصل
« التاسع : فی‌امراض الطحال والکبد » ۸ ـفصل
» العاشر : فی‌امراض‌الامعاء » ۵ ـفصل
» الحادی عشر : فی امراض المقعد » ۸ ـفصل
» الثانی عشر : فی‌امراض‌الکلی‌والمثانه‌والضعاف» ۹ ـفصل

« الثالث عشر : فی امراض اعضاء التناسل » ٤ ـ فصل

« الرابع عشر : فی الامراض التی یختص بالنساء » ۱۱ ـ فصل

« الخامس عشر : فی امراض الظهر والقدم مایتعلق
باسافل البدن » ۸ ـ فصل

« السادس عشر : فی الحمیات » ۱۳ ـ فصل

« السابع عشر : فی الاورام والبثور » ۱۳ ـ فصل

« الثامن عشر : فی الامراض التی تعرض لجلد البدن » ۷ ـ فصل

« التاسع عشر : فی امراض یعرض للاعضاء » ٦ ـ فصل

« العشرون : فی امراض تعرض للصبیان » ۱۰ ـ فصل

« الحادی والعشرون : فی تدابیر السموم والافیون
والشوکران وغیر ذلك وتدابیر اللسوع والنهوش
... این قول شامل ٥ فصل است.

« الثانی والعشرون ـ فی احوال النفس والنبض ۱٤ ـ فصل

« الثالث والعشرون ـ فی بیان معرفة الهضوم و
مآء الشروب ومعرفة التفسرة والوانها والاستدلال
باحوال الرسوب والزبد ورایحة البول ... شامل ۱۳ ـ فصل

« الرابع والعشرون ـ فی البحرانات وانتقال الامراض » ٥ ـ فصل

« الخامس والعشرون . فی الاوزان والمکائیل و
فی طرق استعمال بعض الادویه . » ۸ ـ فصل

خاتمه : فی بیان بعض الالفاظ و بعض مسائل الطب الذی لابد ان یعلم الطبیب
وفی جواهر الطعوم مشتمل برسه معرفت :

المعرفة الاولی : فی بیان بعض الفاظ الطبی.

المعرفة الثانیه : فی قوة المولده وتولید المنی.

المعرفة الثالثة . فی جواهر التی حاملة للطعوم ومعرفة درجه الدواء.

فهرست دانشکده پزشکی از ره‌آورد : ۳۳۳-۳۳٤ نشریه کتابخانه‌مرکزی دانشگاه ۳۰: ۳۷۹

آغاز کتاب : بحمدك اللهم یامبدع کلیات الشفا .

آغاز موجوددر نسخه‌ما : و ادرجت فیها اقوال المتطببین الماهریـن فی هذا الفن و اسئل الله ان یبلغنی علی غایة مسئولی و یظفرنی باقصی مامولی.

انجام : بان یعلم مثلا ان اذیة هذاالورم ساریة باعضاء اخر او غیرساریة .

کاتب رقم کرده :

قدنقل هذه النسخ الشریفه فی مباحث کلیات قوانین معالجات الامراض الساریة لابدان الانسان من خط مؤلفه فی شهر رجب المرجب سنه ثلـثة عشر و مائة والف من الهجرة النبویه وصلی الله علی محمد و آله الطیبین .

[۳۵۴۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ واز نسخه مورخ ۱۱۱۳ (دانشکده پزشکی) رونویس شده رقم کاتب ذیل نسخه حاضر عیناً همان رقم ذیل نسخه شمارهٔ ۱۹۴ پزشکی است(۱) ورونویس کننده در نسخه‌ما رقم ندارد عناوین وفصول واقوال بشنگرف آغاز نسخه افتادگی داردولی افتاده اندك است ودر آغاز فهرست کاملی ازمطالب نسخه‌ذکر گردیده که جداگانه نوشته شد نقایص متن درحواشی جبران گردیده‌اشت .

قطع : خشتی ۱۵ × ۲۱ جلد: تیماج عنابی‌ساده صفحات: ۴۱۶ سطور: ۱۵ کاغذ: فرنگی سفید شمارهٔ ثبت قدیم-۷۴۱۸۱- جدید ۶۶۲۰

مجالس وعظ (فارسی)

کتابچه‌ای‌دارای‌سه‌مجلس وعظ وروضه خوانی است که در روزهای ۱۲ تا ۲۱ صفر ۱۳۱۹ درمدرسه‌ابراهیمیهٔ کرمان انجام و بوسیله عبدالعلی خان تحریر شده‌است در کنار آخرین سطور مجلس اول نوشته «چون‌دراین موعظه نواب مستطاب آقازاده معظم بن عبدالعلیخان حاضر نبودند ازاین موعظه بیش‌ازاین تصحیح نشد»

۱-تنها اختلاف‌دراین است که درذیل نسخه پزشکی ۱۱۱۶ ودرذیل‌این نسخهٔ ۱۱۱۳ قیدشده وظاهراً کاتب نسخه‌ما سهو کرده است .

آغاز: بسمله. ترجمه ظاهر آیهٔ کریمه که میفرماید ولاتنفع الشفاعة عنده اینست یعنی نفع نمیکند شفاعت در نزد خداوند عالم.

انجام: در طفولیت سیدالشهداء با آن حضرت سلوك میکرد با احدی از اولادشان اینقسم سلوك اگرچه امام حسن همشریك باسیدالشهداء بودودر سلوك.

[۳۵۴۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکسته تحریری. مورخ ۱۳۱۹ تاریخ هرمجلس با جوهرسرخ نوشته‌اند بالای جملات قرآنی خط بشنگرف کشیده‌اند.
قطع: نیم خشتی ۱۴/۵ × ۲۲ جلد: گالینگور زرشکی عطف وگوشه میشن قهوه‌ای صفحات: ۵۲ سطور: ۱۹ کاغذ: سفیدفرنگی مهردارشماره ثبت قدیم-۷۴۱۷۱ جدید- ۶۶۱۲

کافی (عربی)

از تقی‌الدین ابوالصلاح حلبی (ق-٥) درفقه
فهرست مجلس ٤ : ٨٤ ذریعهٔ ١٧ :٢٤٧

آغاز: بسمله، واشترطنا فرض الطاعه فی المریدکالقدیم سبحانه تعالی و عن خلق والنبی والامه والامام والرعیه والسید وعبده والوالد و ولده والمنعم علی غیر بجمیع ماتقوم به حیاته وتکمل به سرته لانا نعلم انه.

انجام: و دوام نعمائها و اجراك حظها من عاجل الثنا و طیب الثناء واصل الثواب وحمیدالجزاء انه ولی ذلك والقادر علیه. تم الکتاب بحمدالله تع- سنهٔ ١١٩٧

[۳۵۴۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ بالای فصول وبرخی مطالب مهم خطی بشنگرف یا بمرکب کشیده شده‌است نقائص متن در برخی حواشی جبران گردیده است.
قطع: رقعی ۱۲ × ۱۷/۵ جلد: تیماج سرخ یك لا صفحات: ۴۱۴ سطور ۱۷ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم- ۷۸۲۳۴ جدید- ۶۷۳۹

۱- تاریخ ناپلئون بناپارت (ص۲-۱۰۱ دفتر) (فارسی)

ترجمهٔ محمدرضای تبریزی از فرانسه.

محمدرضا تبریزی مترجم ومنشی دربار قاجاری ومعروف بهژان قاجار تاریخ را بهامر محمدشاه قاجار درسال ۱۲۵۲ـه ترجمه کرده است .

رجوع شود بهص. این فهرست .

آغاز: بسمله، سالکان مسالك هنروری و گوی ربایان حلیهٔ فصاحت گستری مشارح این وقایع مذکور مینماید که در باب تولد ومنشاء واصل و نسب و نجابت ناپلئون بناپارت اختلاف بسیار است .

انجام: ـ گرمی هنگامه طاقت و توان خصم بدسگال را از حدت سیف جرات وشدة تیغ غیرت .

۲ـ تاریخ ناپلئون بناپارت (ص ۱۰۲ـ۱۹۲ـ دفتر)

ج۲ ازتاریخ ناپلئون ترجمه محمدرضا تبریزی است .

آغاز: مؤلف این اوراق ومرصف این اطباق بیزواید واغراق بیان مینماید دراوقاتیکه فیمابین دولت .

انجام: مأمور باتمام مصالحه شده بودند ومشارالیه هنوز در شهر قزوین که سواد اعظم ولایت .

[۳۵۴۵]

دفتریست بخط نستعلیق: زیبا اواخر قرن ۱۳ تا اوایل ۱۴ ه چند برگ از آخر وصالی شده است .

قطع: رحلی ۲ × ۳۲ جلد: تیماج عنابی ساده یك لا صفحات: ۱۹۲ سطور: ۱۳ کاغذ: فرنگی شکری شماره ثبت قدیم ـ ۷۸۴۰۸ جدید ـ ۶۹۴۳

منشآت (فارسی)

ازمحمدصادق مروزی وقایع نگار .

محمد صادق مروزی وقایع نگار زمان سلطنت فتحعلی شاه قاجار و مؤلف تاریخ جهانگشای این نامهها را بهفرزند خود ودیگران نوشته

و مجموعاً دراین دفتر ۳۵ مکتوب است .
دراین فهرست نسخه‌دیگر معرفی میگردد .

آغاز: کاغذیست که بفرزند کامکار نوشته ، بسمله ، فرزند نیکو سیر محمد جعفر ندانم در کسب چه‌هنراست ودرتحصیل کدام گوهر .

انجام : باقی، ایام عزت مستدام باد والسلام . تمام شد این کتاب مستطاب شرافت مآب بعون الملك الوهاب در یوم چهاردهم شهر رمضان المبارك . . . علیرضا سنهٔ ۱۳۵٤

[۴۵۴۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق زیبای علیرضا مورخ ۱۳۰۴ ـه عناوین بشنگرف وجوهر قرمز وسبزولاجورد صفحه‌اول مجدول دارای یك‌سرلوح کوچك وچندعکس بر گردان گل و بوته سرخ وسبز .

قطع:رقعی ۱۱ × ۱۸ جلد: تیماج عنابی ضربی، ترنج‌ونیم‌ترنج صفحات:۱۸۸ سطور. ۱۱ کاغذ: شکری شمارهٔ ثبت قدیم- ۷۸۴۲۲ جدید-۶۹۵۷

شرح خلاصة الفقه (حنفی) (عربی و فارسی)

خلاصه‌الفقه ازلطف‌الله نسفی معروف به‌فاضل کیدانی‌واین شرح ازتفتازانی است. .چندشرح دیگر برای‌خلاصه دردانشگاه ودر فهرست قاهره یادشده .

فهرست دارالکتب قاهره ۱:٤٤٠ دانشگاه : ش ۲۰۷۲/۳ از بکستان ج ۷ شمارهٔ ۵۵۳۲ : مخطوطات فارسی ازطرازی : ۱۳۲

آغاز:بسمله، معنی‌التسمیه بالفارسیه علی‌التحقیق بنام‌خدای بیهمتای آغاز میکنم خدائیکه روزی‌دهنده است مرمؤمن وکافررا وبخشاینده است مرمؤمنانرا سمعت‌عن‌استاذی طاب‌الله‌تعالی ثراه که کتابیست درلغت‌خواجه‌ابوالحفص کبیررا...

انجام : ویتوضاء ویبنی علیه‌بقیة‌صلوته والله‌اعلم بالصواب قدوجدت‌الفراغة من‌تحریر هذه‌النسخه المکتوبه عنداوان الصبیحه فی‌یوم‌الجمعه..عندوقت الضحی وهویوم ثمان‌عشرون من‌شهرالربیع الاول سنه‌سبعین والف .

[۳۵۴۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۰ـه عناوین بشنگرف کنار برگها وبعضی برگها وصالی شده پشت صفحه‌آخر نونویس شده برخی مطالب درحاشیه شرح گردیده ویا نقائص متن را جبران کرده .

قطع: خشتی ۱۴ × ۲۰ جلد: تیماج زرشکی تیره‌مندرج عطف تیماج سفید صفحات: ۱۰۰ سطور: ۱۲ کاغذ: ترکی‌شکری شماره‌ثبت قدیم- ۷۸۴۲۸ جدید- ۶۹۶۳

۱- ترجمه بغیة‌الطالب (ص۲-۱۵۰ دفتر) **(فارسی)**

بغیة‌الطالب‌ازشیخ جعفر نجفی صاحب کشف‌الغطاء چندترجمه داردوترجمه حاضر راصاحب ذریعه یاد کرده‌ومؤلف آنرانشناخته‌اند

ذریعه ۳ : . ٤ : . سپهسالار : . دانشگاه شمارهٔ ۵۲۰۰

کتاب‌بغیه‌دارای دومطلب‌است : مطلب‌اول‌مشتمل بر پنج‌اصل‌وچندمبحث‌و مقصد ومطلب دوم شامل چند مبحث ومقصد است مطلب اول دراصول الدین ودوم در فروع و احکام .

آغاز: بسمله،الحمدلله‌الذی ... امابعد سؤال کردند جمعی از پرهیزکاران و گروهی از برادران صاف دلان که بنویسم بجهة ایشان رساله‌که مشتمل باشد بر اصول واجب وظاهر گرداند آنچیزیراکه واجب نکرده است ازاعتقادات .

انجام : وجایزاست که آنرا قبل‌از تسبیح فاطمه زهرا بگوید یابعدازآن تمت‌الکتاب بعون‌الله الملك‌الوهاب‌کاتب‌رقم کرده: حرره‌ملاعباسعلی ولدباباخامنه غفرالله له ولوالدیه درتاریخ شهرربیع‌الاول‌سنهٔ ۱۲۱۹ .

۲-فقه عملی (ص۱۵۰- ۲۵۲ دفتر) **(فارسی)**

از احمدبن لطفعلی تبریزی

آغاز: برحسب‌التماس جمعی ازبرادران‌ایمانی...اقل‌عبادالله عملا واکثرهم زللا احمدبن لطفعلی التبریزی گردیدامیدکه هرکس از مؤمنین از آن منتفع گردد این بندهٔعاصی .

انجام : قبول میفرماید وقریب باینمضمون درحدیث دیگر وارد گردیده اللهم اغفر لذنوبنا واستر جمیع عیوبنا . یارب العالمین تم بعون الله تعالی فی یوم الخمیس فی ۲۸ شهر شعبان المنظم من شهور سنه ست و ثلاثین وماتان بعدالف من الهجرة النبویه . امید که مؤلف وکاتب آنحروف رابدعای خیری و طلب آمرزش یاد نمایند .

[۳۵۴۸]

دفتریست بخط نستعلیق شکسته شماره یکهزارملاعباسعلی ولدباباخامنه مورخ ۱۲۱۹ و. شامل دورساله فصول وابواب وعناوین بشنگرف صفحه اول مختصری سیاه شده است وبالای برخی مطالب خطی بشنگرف کشیده شده مقداری که ازخطبه شمارهٔ ۲ پاره ومفقود است .

قطع: خشتی ۱۳ × ۲۰/۵ جلد: تیماج قهوه ای یك لا ترنج ونیم ترنج سنجاف صفحات: ۲۵۲ سطور: ۱۵ـ کاغذ: فرنگی سفید شماره ثبت قدیم ۷۴۱۷ـ جدید ۶۶۱۱

جهانگشای نادری (فارسی)

از میرزا مهدی خان بن محمد نصیر استرآبادی (متخلص به کوکب) نسخه حاضر ازاول وآخر ناقص است .

فهرست مجلس ج٦ : ۲۳۲ ج۱۰... مشار .

آغاز موجود: اورا گرفته محبوس ساختند بعداز دوماه ازحبس فرار کرده بجانب جهرم شتافت .

پایان: و بعضی باوتاق خود شتافتند ابراهیم شاه با طایفهٔ که با او موافقت ورزیده بودند ناچار روانه قم شد .

[۳۵۴۹]

نسخه ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳ آغاز وانجام نسخه ناقص وبرگهای بسیار افتادگی دارد . عناوین وسرفصلها بشنگرف است کناربرخی برگها مختصرپارگی دارد .

قطع رحلی : ۱۵/۵ × ۲۸/۵ . جلد : تیماج قهوه ای تـرنج ونیم ترنج دور منگنه عطف تیماج سرخ .

صفحات : ۳۰۸ . سطور: ۳۱ .کاغذ : شکری آهاردار شماره ثبت قدیم : ۷۸۴۳۱ـ جدید : ۶۹۶۶ .

حاشیه برشرح مواقف (الهیات) **(عربی)**

حاشیهٔ سعود شروانی بر شرح سید شریف گرگانی بر مواقف عضدالدین ایجی.
کشف الظنون : مواقف .

آغاز: موجود: الممکن کذلك بل قالوا بذلك اذ عندهم التحقیق اعم من الوجود کالثبوت .

انجام : فی صدور اثر واحد و یتوسط آله یصدر عنه اثر آخر فیصدر عن المبداء المذکور آثار متعدده بعضها عن تلك المبداء بلاواسطه .

[۳۵۵۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۸ـ ه نقائص متن در حواشی جبران گردیده کنار برخی از صفحات آثار رطوبت دیده‌میشود . آغاز و انجام نسخه افتادگی دارد .

قطع : رقعی ۱۲/۵ × ۱۸ . جلد: تیماج قهوه‌ای کم رنگ فرسوده عطف تیماج سفید

صفحات : ۲۱۶ . سطور : ۲۳ . کاغذ : شکری شمارهٔ ثبت قدیم : ۷۸۴۲۶ .

جدید : ۶۹۶۱

شوارع الهدایه (جلد دوم) **(عربی)**

شرح حاج ابراهیم بن محمدحسن کلباسی خراسانی اصفهانی (م-۱۲۶۲) بر کفایة الاحکام محمدباقر سبزواری (م - ۱۰۹۰)
ذریعهٔ ١٤ : ۲۳۷

آغاز موجود : کتاب الصلوة ... صلوات اسم یوضع موضع المصدر وهو التصلیة کما فی الصحاح والقاموس .

انجام : داخلا فیه و هو کما تری ولیکن هذا آخر الجزء الثانی من شوارع الهدایه فی شرح الکفایه تمت الکتاب بعون الله الملك الوهاب ۱۲۳۲ .

[۳۵۵۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۲۳۲
رقم کاتب ندارد عناوین وفصول بشنگرف است نسخه تصحیح و نقائص متن در برخی حواشی جبران گردیده‌است.
قطع خشتی ۱۸×۲۸ جلد تیماج سرخ ساده صفحات : ۸۰۲ سطور : ۲۱ . کاغذ: فرنگی سفید وآبی‌آسمانی .شماره ثبت‌قدیم : ۷۸۴۱۶ . جدید : ۶۹۵۱

۱ـ روضة الخلفاء (ص۲ـ ۲٤۸دفتر) **(فارسی)**

مؤلف از اهل‌سنت‌است وآنرا در۹۹۸ برای نصرالله شهیر به‌میان نوشته
در این کتاب شش باب و یك خاتمه‌است وهر باب دارای فصولی چند .
باب ۱ـ خلافت ابوبکر عبدالله‌بن ابی قحافه مشتمل بردوفصل .
« ۲ـ « ابوجعفر عمربن الخطاب مشتمل بردوفصل .
« ۳ـ « ابوعمر عثمان بن عفان مشتمل بردو فصل
« ٤ـ « امیرالمؤمنین علی‌بن ابیطالب (ع) وآنچه درایام اوواقع‌شده مشتمل برپنج فصل .
« ٥ـ « ابی‌محمدحسن‌بن علی . مشتمل برچهارفصل .
« ٦ـ « یزیدبن معاویه تاوقایع مختارمشتمل برچهار فصل .
استوری:۲۳۳

آغاز: بسمله ، سپاس بیغایت وستایش بلانهایت مر کریمی‌را که عطایش بی‌وسیله ونوالش بی‌سوال وجودش بی پایان. . . اما بعد بر خاطر وقاد وطبع نقاد حضرت‌خداوندجودوسخا صاحب‌احسان‌ووفا معن‌الزمان حاتم الدوران ..

انجام : کسان مختار سرهای ملاعین‌را در کنگره‌های قلعه مدینه یك‌روز آویخته‌اند بعده کشیده درآتش‌سوختند والله‌اعلم بالصواب ..

۲- نزهة الارواح (ص ۲۴۷-۴۷۸ دفتر) **(فارسی)**

ازمیرحسین بن العالم بن ابی الحسین الحسینی

رجوع شود به همین فهرست : ۵۸۴ ، ۷۱۰، ۹۸۰

[۳۵۵۲-مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق درشت نورمحمد بن عبدالقادر مورخ ۱۲۸۴ و۱۲۸۷ ـ ه عناوین شنگرف بالای عبارات عربی خط شنگرف کشیده شده است در صفحات قبل از آغاز دفتر اشعار پراکنده و نسخه داروی نقرس بخط محمداسمعیل هندی وقصیده‌ای نیز در تهنیت مولود وتاریخ تولد عبدالقادر است ودرصفحه قبل ازآغاز شماره ۲ مهری با نقش «غلام اسماعیـل هندی»موجود است ،

قطع : رحلی ۱۹×۳۱. جلد: تیماج بنفش ضربی .صفحات ۴۲۸ . سطور : ۱۳- کاغذ : فرنگی مارك‌دارسفید . شماره ثبت قدیم : ۷۸۰۷۶ . جدید : ۶۵۵۵

تاریخ اکبری **(فارسی)**

اکبرنامه از ابوالفضل بن مبارك علامی (م-۱۰۱۱)

فهرست دانشگاه ۲: ۵۱۷

آغاز کتـاب از نسخه حاضر افتاده است .

آغازموجود: خواب سعادت احتجاب که خلوتخانه غیب عبارت از آنست مشاهده فرمودند که حق سبحانه وتعالی خلقی ...

انجام: باین جنبش کلك خرام بپایان برم این گرامی کلام ، کاتب افزوده تمت الکتاب بعون الله الملك الوهاب به ارقام این فقیر مستهام المستوثق بعنایات رب الخالق میرحبیب بن میرحاتم گیلانی لاهیجی اگر دربن نسخه خطایی وخللی که ازکاتب این کلمات بلاغت سمات باشد بنظر ارباب هوش در محل بـی پروایی و بی دماغی راقم نفرمایند که صاحب نسخه اصل درطلـب آن نهایت تشدد مینمود... تحریر ربیع الاول سنه ۱۰۳۷ والسلام من اتبع الهدی

[۳۵۵۳]

نسخه ایست بخط نستعلیق میرحبیب‌بن میرحاتم گیلانی لاهیجی مورخ ۱۰۳۷ عناوین شنگرف آغاز نسخه افتادگی دارد بیشتر صفحات‌وصالی شده‌است‌درصفحات اول نسخه چند یادداشت تاریخی باجوهر آبی‌نوشته شده‌درپشت‌برگ اول یادداشت‌ازاستاد جلال‌الدین‌همایی دیده میشود .

قطع : رحلی ۱۸×۲۹. جلد : تیماج نارنجی ضربی ساده صفحات : ۵۹۴ . سطور : ۲۴ . کاغذ : فرنگی‌سفید شمارهٔ ثبت قدیم: ۷۸۴۱۸ . جدید ۶۹۵۳

ترجمهٔ احتجاج **(فارسی)**

کتاب الاحتجاج علی اهل اللجاج تالیف ابومنصور احمدبن علی‌بی‌طـالب طبرسی استادابن شهرآشوب (م‍ـ ۵۸۸) چندترجمه‌دارد

ترجمه حاضر از علی بن حسن‌زواری (قرن۱۰ـه) است

در ذریعه‌ترجمه‌احتجاج‌طبرسی‌از نظام‌الدین‌احمد غفاری (مؤلف‌نگارستان) وازعمادالدین استرآبادی (مؤلف تجوید شمارهٔ ۱۸۲ مجموعهٔ امام جمعه‌خویی در کتابخانه مجلس) وازمولی فتح‌الله کاشانی (م‍ـ ۹۸۸) بنام کشف‌الاحتجاج واز زواری(ترجمه حاضر) یادشده است

رجوع شود به‌ذریعه ۱: ۲۸۱، ٤: ۷۵ و۱۹:۷ـ۸

[۳۵۵۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن۱۱ـه وفاقد اول‌وآخر کتاب (ازآغاز، بیشترترجمـه دیباچه وازپایان بقیه احتجاج امام‌جعفر صادق (ع) ازنسخهٔافتاده‌است).

آغاز موجود: خدای تعالی انبیارا به محاجه اعدا ومشتمل‌باشد برحدیثی چند دربیان ثواب‌آن جماعة که‌دفع کنند شکوك وشبهات‌را ...

پایان: واز احمدبن همام روایت کنند .. که گفت من بنزد عبادبـن ابوالاسمیت آمدم در زمان استیلاء ابوبکر و گفتم [سطور آخر صفحه در اثـر وصالی واندراس بدرستی‌خوانده‌نمیشود]

در بیشتر صفحات وصالی وآثار رطوبت کهن‌دیده میشود عناوین درمتن ودرحاشیه بشنگرف .

قطع: خشتی ۱۸ × ۲۱ ج تیماج مشکی‌دارای‌عطف‌دامن‌ومدون مقوا. صفحات : ۳۸۰ سطور ۱۹ کاغذ: سمرقندی شماره‌ثبت‌قدیم ۷۸۱۴۸ جدید ۶۹۰۶ .

۱- شرح نصاب الصبیان (فارسی)

شرح است بر نصاب ابونصر فراهی و درآغاز قرن ۹ـ ه (درحدود ۸۱۹) تألیف‌شده ودر فرهنگ نامه ها(ازآقای‌علی‌نقی‌منزوی) نیامده .

شیوهٔ این شرح چنین‌است که پس‌از نقل هر یك بیت از نصاب (یا یك‌واژه یاجمله ازدیباچه) نخست باعنوان «شرح» به‌ترجمه تمام بیت وآنگاه تجزیه و ترکیب واشتقاق اجزاء بیت و سپس ذیل چند «بسط» به‌شرح وتفصیل نکات ادبی وتاریخی متناسب بامضمون بیت پرداخته‌است .

این کتاب باشرح بیت زیر (که اززوائد بر نصاب فراهی‌است)پایان یافته است شعراین‌است :

ناس و انس و اناس آدمیان　　　پدر و مادر آدم و حوا

مؤلف‌درذیل بسط (اول) شرح این بیت (از قطعه ٤) :

عقار و قهوه وراح ومدام‌وقرقف می　　　کمی دلاور وفارس سواروصیدشکار

بمناسبت تشابه لفظی بافارس بمعنی سوار که در بیت آمده ازاقلیم‌فارس و تاریخ تألیف یاد کند و گوید «اکنون شهر بزرگ اوشیراز است و دراین‌ایام که سنهٔ تسع عشر وثمانمایه‌است ازاختلاف فرزندان امیرتیمور خرابی‌تمام بدودست‌داده امیداست که بخیرخواهد انجامید »

ازمؤلف این شرح تااین زمان جز همین اطلاع اندك ندارم که در ۸۱۸ میزیسته وازاهل‌سنت بوده (بگواهی‌قرائن‌موجود)

آغاز: (در اواسط شرح دیبـاچه نصاب) : اداءِ معنی اول میدهد زیرا که محسود دائما عزیزاستواما حفد چون مجهول بود ادای‌معنی‌ثانی برعکس میدهد زیرا که محفود بمعنی مخدوم است وخواری ازآن مستفاد نمیشود ... بسط،مردم اهل هنر وفضل دائماً محسود باشند ومردم جاهل فرومایه‌راحاسدنباشد ...

پایان: و بهم رسیدن آدم و حواء در کوه عرفات درتفاسیر مشهور و مسطور است والحمدلله وحده علی‌الاتمام ... عددالليالی والايام . رقم‌کاتب چنین‌است .

تم‌الکتاب ... علی‌ید الفقیر ... عبدالجلیل بن‌منلا عبدالجمیل الشامی اصلا والبغدادی منشأ ومولداً والحنفی مذهبا والرفاعی طریقة ... سنه ۱۱۳۰

۲-معیار جمالی - بدیع (ص۳۹۲ - ٤۳٦دفتر) **(فارسی)**

= بدایع الصنایع،ازشمس فخری (قرن ۸ـه). این کتاب فن سوم ازمعیار جمالی در صنـایع بدیعی است وبدین مناسبت نـام اختصاصی این‌بخش را«بدایع الصنایع»کرده است.

درآغاز این فن ، از حدائق السحر رشید وطواط یـاد و از آن بدینگونه خرده گیری کند :

«امابعضی صنایع راکه مقصداعلی ... استمتذکر نشده و بهامثلهوشواهد ، اشعاری آورده که بعضی ازآن بهابنای‌این زمان‌مهجور وغیر متداول‌است وقبولیت آن‌برطباع واذهان متعذرچه هرزمانی مقتضی اصطلاحی است» .

وی‌سپس میگوید:رشید وطواطمیخواستهاست کتابی«محیط برجملهاوصاف شعر» بسازد و توفیق نیافته است . وی این کتاب را پس ازتتبع درکتابهای : دلائل الاعجاز، اسرار البلاغه، تکملة الصناعه ، مفتاح العلوم،تبیان ، تلخیص ، و [بدیعیهٔ] صفی‌الدین‌حلی«وبرنهج‌ونسق کتب‌مذکوره»نوشتهاستودروصف کوشش فراوان خود گوید :

بدانی دراینجا اگر بنگری   چه جان دادهام تاتو جان پروری

شمس فخری دردیباچه تصریح میکند که برای شاهد همه‌جا ازسروده‌های خویشتن آورده مگر « بیتی چند ازابیات دلاویز آن حضرت [مقصود ابواسحاق اینجواست که معیار جمالی را بنام‌اوساخته‌وابیات شواهدموشح به‌القاب‌اوست] که اشعار این فقیر به القاب همایون اوموشح و مزین است واین ضعیف رابجواب مشرف فرموده‌اند .. چه‌این فقیر را که از غایت اخلاص ... و اتحاد با جناب او غیریتی متصور نبود» .

این‌بخش ازمعیار جمالی دارای ۶۳ باب [درنسخه حاضردردیباچه شصت و هفت یادشده اما۶۳ باب بیش ندارد] مشتمل بریکصد و پنجاه نوع ازصنایع بدیعی است باب اول درحسن مطلع وباب ۶۳ درحسن ختام .

دردانشگاه نسخه ایست ازاین بدایع الصنایع با شماره ۳۴٤٦/۷ که در فهرست،تعداد ابواب و دیگر خصوصیات آن‌یاد نشده جزاینکه«شواهد از ابیات قوامی مطرزی یامؤلف است» ودرنسخه مادرست‌برخلاف این‌موضوع تصریح‌شده .

غلامرضا حیران یزدی شاعر قرن ۱۳این فن وفن عروض معیار جمالی را تلخیص‌وتحریر کرده (شمارهٔ ۳۲۵٦/۱ و ۳۲۵٦/۳این کتابخانه)

فهرست مجلس ۱۰: ۱۸۲ و ۸٤۵- ۸٤٦

آغاز: احمدالله علی نظام بدایع صنایعه ...امابعد بررای عالم آرای ارباب اولوالالباب ... مبین ومعین ...

پایان:

دوش بودم با خیالش غیرتم گفت‌ای کجج

حضرت سلطان گوارا برنتابد بیش از این

ختم الکلام فی‌هذا المقام علی حسن الختام ... واضعا فیهاالسلام

رقم کاتب‌چنین است .

حرره‌العبد الضعیف المذنب درویش محمداحسن‌الله حاله‌فی‌الدارین

۳ـ حدایق الحقائق (ص۴۳۷ـ۴۶۰ دفتر) (فارسی)

ازشرف‌الدین حسن‌بن محمدرامی تبریزی (م‌ـ۶۹۵) شرف رامی این کتاب رادردوبخش ۵۰ باب‌و۱۰ باب نوشته ونسخه حاضراز بقیه باب ۳۵ تا آخر کتاب است وکاتب نام کتاب راسهواً «حقایق الحدائق» نوشته است.

مجلس ۲:۳۷۳، ۱۰: ۲۷۳ و۴۸۹، فهرست ادبیات: ۲۰۴ ذریعهٔ۶:۲۸۴

آغاز موجود درنسخه: ترکیبی کند ازنظم یاازنثر که از حروف منقوط مجردباشد مثال نثر حسام او ساعد ممالك راسوار ...

پایان: مانند نسخه شمارهٔ۲۸۸۶/۱ (امادراثرصحافی بدرستی خوانده نمیشود وکاتب (همان درویش حسن نویسندهٔ نسخه‌قبل) درپایان نسخه رقم کرده :

تمت‌الرساله الموسومه بحقایق‌الحدائق علی یدالعبدالمذنب درویش محمد.

۴ـ رسالهٔ عروض‌وقافیه (ص۴۶۲ـ۴۷۴ دفتر) (فارسی)

از ابوالعلاء.

نخست ۵ دوبیتی است‌درقاعدهٔ تقطیع‌وبیان‌اوزان‌وبحوروز حافات‌شعر هررباعی درذیل عنوان یکی‌از بحرها وگاه پس‌از رباعیات تحقیق درفن عروض وتقسیمات وتعلیم شیوه تقطیع،وپس‌ازآن‌فن‌قافیه‌به‌نثربادرج شواهد منظوم‌ازسرودهای‌مؤلف. نام بوالعلا دراکثر رباعیات وابیات شاهد تکرار میگردد.

وی‌دررباعیات گاه‌خودرا شاه سریرسخن،شاه‌جهان فضلا ، نمك خمیرشاعری ویاباجملاتی دیگرتفاخرآمیزخوانده‌تعداد رباعیات ۳۴وتعدادمفردات ۴

در تعریف بحر رمل گوید:

بدانك چابك سواران سخن را بحر رمل واوزان او میدان گاه گشاده است وجلوه‌جای خوش‌است ورمل ازروی لغت بشتاب رفتن‌را گویند وازاین‌بحر دووزن ملایم طبع‌خیزد اول‌رمل‌مثمن‌سالم (مثال) :

بس که هر ساعت کند باد صبا عنبر فشانی

خاك بستان روح پرور شد ز آب زندگانی

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

بوالعلاشاهست یابی شاهی از وی جاودانی

درآغاز بخش عروض (ص...دفتر) گوید: بدانك عروض میزان شعر است که بدان صحیح ازمکسور توان دانست.

درآغاز قافیه گوید: بدانك قافیه از پس درآمدن باشد وهر آئینه دوحرف یا سه‌چهار یاپنج حرف که درآخر شعر آید ... بدانکه نام قوافی هشت است ...

درپایان رساله ازشعری که «درشروان جهت اسکندر محمود آبادی غفرالله له گفته بوده یاد کرده است پشت برگ آخر (که شاید صفحه آخر رساله باشد) عیوب قوافی بصورت چلیپا و غیر منظم نوشته شده برای مثال شایگان این شعر را از کمال اسماعیل آورده است:

گرچه عیب بیت باشد شایگان در قافیه

شایگانی را که من آرم در آن عیبی بدان

زانك این قدرت مراباشد اگر خواهم نهم

گنج باد آورد معنی در حروف شایگان

وزیر آن بقرمز باهمان قلم نوشته «تمت کتاب العروض بعون الله الملك الوهاب».

آغاز رساله:

دادست مرا خدای توفیق   چون صبح دمم بمهر تصدیق

مفعول و مفاعلن فعولن   داناست ابوالعلا بتحقیق

[۳۵۵۵ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ و نستعلیق به‌قلمهای‌مختلف. شمارهٔ۱ دفتر بقلم نسخ عبدالجلیل بن ملاعبدالجمیل شافعی‌رفاعی مورخ ۱۱۳۰ شمارهٔ۲ـ۴ بقلم نستعلیق‌کهن درویش محمد است ازقرن۹ یااواخرقرن۸ (رقم‌بدون‌تاریخ‌کاتب درذیل شماره۲و۳ دیده میشود) شماره۱و۳ از آغازناقص است بیشتر برگهای قسمت‌کهنه دفتر وصالی شده ومندرس است .وپشت برگهای نخستین شماره۱ـ۴ وبرپشت برگ‌آخردفتر نوشته‌های پراکنده دیده‌میشود .

قطع وزیری۱۶×۲۵ج تیماجی‌صفری قهوه‌ای صفحات۶۷۴ سطور: ۱۸.۰ کاغذ شماره اصفهانی وبقیه‌سمرقندی شکری شماره ثبت قدیم ۷۸۳۸۰ جدید۶۸۸۶

معراج الشریعه (عربی)

شرح منهاج‌الهدایه مولی محمد ابراهیم‌کلباسی (م‍ـ۱۲٦۱) ازفرزندش آقا محمد (آقامحمد مهدی)کلباسی (م‍ـ۱۲٦۱) .

این شرح درهشت مجلد است و دراین کتابخانه‌چهارجلدآن (نسخه حاضر و سه نسخه که با شماره‌های مسلسل پس از این نسخه معرفی میشود) بخط مؤلف موجود است .

درکشف‌الحجب ازاصل (منهاج‌کلباسی) یادشده وازشرح آن‌یادنشده .

نسخه‌ای ازمعراج‌الشریعه(مجلد۳) درمشهد وبخشی ازآن دردانشگاه‌است ودرفهرست آن کتابخانه‌نام مؤلف باتردید یاد شده .

رجوع شودبه‌ذریعهٔ ۹۵:۱٤ فهرست‌رضوی۵:۵۰۹ـ۵۱۰ دانشگاه ٦: ۲۳۵۵

[۳۵۵۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌تحریری مؤلف‌و بخشی از کتاب‌الطهاره‌است‌ازکتاب‌معراج‌الشریعه

آغاز: الفصل‌الثانی فی‌الغسل‌وحده کحده .

پایان: ولوشك فی‌السبب فلا کفارة .

پشت صفحه‌اول ازمؤلف منهاج ومعراج یادوتصریح شده‌که نسخه‌بخط مؤلف‌است. در برخی ازصفحات خطخوردگی وحاشیه رفته‌دیده میشود .

قطع : خشتی ۱۶ × ۲۲ج تیماجی قرمزروشن صفحات ۲۹۲ سطور۱۷ کاغذ فرنگی سفیدآهار مهره‌دار شمارهٔ ثبت‌قدیم ۷۸۱۴۹ جدید ۶۹۰۷

معراج الشریعه **(عربی)**

شرح منهاج الشیعه کلباسی ومجلد ٤ از آن کتاب است (از کتاب الزکوة تا کتاب اعتکاف) .

[۳۵۵۷]

نسخه‌ایست با همان خط شماره قبل و همان مشخصات .

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب‌العالمین .. وبعدفهذا هوالجزء الرابع من‌اجزاء کتاب معراج الشریعه . . . من الزکوة . . . کتاب الزکوة و هی‌لغة الزیـاده والنمو والطهارة . . .

پایان: وسواءِ اخرجامن‌المسجدام‌لاولیکن هذاآخر الجزء الرابع من‌اجزاء معراج الشریعه ویتلوه کتاب الحج .. قام الارض والسماءِ .

قطع : خشتی ۱۶ × ۲۲/۵ ج تیماجی قـرمز صفحات ۳۴۴ سطور ۲۱ کاغذفرنگی شماره ثبت قدیم ۷۸۱۵۰ جدید : ۶۹۰۸ .

معراج الشرایعه **(عربی)**

شرح منهاج الهدایه‌کلباسی ، مجلد ٥ (کتاب الحج والعمره) .

[۳۵۵۸]

نسخه‌ایست با همان خط و مشخصات قبل ،

آغاز: الحمد لله و کفی . . . وبعد فهذا هوالجزء الخامس . . . کتاب الحج ویتبعه العمره .

پایان: هذا آخرالکلام فـی‌الکفارات من‌شرح المنهاج فی‌العبادات واتفق الفراغ فی‌الیوم الثانی‌من‌محرم التاسع من‌العشرالسابع من‌المائة الثانیه بعدالالف.

قطع : خشتی ۱۶ × ۲۲ ج تیماجی قرمزرنگ صفحات۵۰۲ سطور ۲۱ کاغذ فرنگی شمارهٔ ثبت قدیم ۷۸۱۵۱ جدید : ۶۹۰۹ .

معراج الشریعه (عربی)

شرح منهاج الهدایه‌کلباسی مجلد۶ = کتاب‌النذور والایمان .

[۳۵۵۹]

نسخه‌ایست به‌خط تحریری مؤلف و با همان مشخصات سه مجلد دیگر .

آغاز : الحمدلله الذی اقرنابابقاءالنذور الایمان وبعدفهذاهو الجزءالسادس.. وفیه منهجان المنهج الاول فی‌النذر وهولغة ... انه عندالعرب وعد ...

پایان: والامر بالعداله کمافی آخر فلیکن‌هذا آخر المجلد الاول من منهاج الهدایه وتدفرغ المصنف‌الوالدالعلامه . فی‌العشرالآخرمن الربیع الاول من‌العشر الخامس من‌العشر الثالث من‌الالف‌الثانی وفرغت‌من‌شرحه المسمی‌بمعراج الشریعه فی‌الیوم الثانی‌من‌العشرالاول من‌محرم سنه ۱۲۰۷ .

قطع : خشتی ۱۵ × ۲۲ ج تیماجی قرمز صفحات ۴۰۰ سطور ۲۱ کاغذ فرنگی سفید شماره ثبت قدیم ۷۸۱۵۲ جدید : ۶۹۱۰ .

لیلی و مجنون (فارسی نظم)

یکی از پنج مثنوی(خمسهٔ) نظامی گنجوی .

آغاز:

ای خاك تو تاج سربلندان   مجنون تو عقل هوشمندان

پایان:

پاکان بنیاز صبحگاهان   آمرزشم از خدای خواهان

تم فی‌تاریخ ثامن‌عشرشوال ختم بالخیر والاقبال

[۳۵۶۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق زیبا مورخ ۹۳۱ دارای یك سرلوح مذهب که نام‌کتاب در زمینه طلائی آن نوشته شده صفحات مجدول بطلا و مرکب و بین مصرعها خط‌کشی شده . عناوین درسرسوره‌های‌کوچك طلائی وشنگرف بطلا نوشته شده است .

در تاریخ کتابت موجود در ذیل رقم کاتب، دست برده اند و بیش از رقم «۹» رقم «۳» افزوده‌اند ولی قرائن خط و کاغذ و سرلوح صفحه اول نشان میدهد که نسخه از اوائل قرن ۱۰- ه است.

قطع: نیم خشتی ۱۴/۵ × ۲۱/۵. جلد تیماج عنابی ساده. صفحات: ۷۴. سطور: ۲۳. کاغذ: سمرقندی شکری. شمارهٔ ثبت قدیم: ۷۸۴۲۴. جدید ۶۹۵۹.

حاشیه شرح الوقایه (عربی)

وقایه در فقه حنفی از امام برهان الشریعه محمود بن عبیدالله (صدرالشریعه اول) محبوبی حنفی (م - ۷۳۰) شروح بسیار دارد و یکی از شرحهای آن از دختر زادهٔ او عبدالله بن مسعود محبوبی حنفی (م -۷٤٥) ومعروف بصدرالشریعه ثانی است و کتاب نیز بنام او «صدر الشریعه» لقب یافته است (فهرست مجلس ۹: ٦٥١ - ٦٦٠).

کتاب حاضر ظاهراً حاشیه‌ایست برهمین شرح اوراقی از آغاز آن افتاده ونام نویسنده آن بدست نیامد اما ازمطالعه کتاب فهمیده میشود که ازفقهاء قرن ۱۰ یا اوایل ۱۱ بخارا (و به احتمال قوی از خاندان مؤلف وقایه) بوده و از ابن حجر (ظاهراً عسقلانی شارح هدایه در فقه حنفی و متوفی ۸٥٤) و میر سید شریف وشرح عصامی (ظاهراً شرح عصام الدین اسفراینی متوفی ۹٤٤ بر وقایه) نام میبرد.

وی از مآخذ فراوان خاصه از کتابهای نادر الوجود فقه حنفی و شافعی (بدون ذکر واسطه در نقل) یاد میکند و نیز در مباحث لغوی، از فرهنگ نامه‌های کهن عربی بفارسی مانند تاج الاسامی و تهذیب. ازجمله مآخذ اوست:

ترغیب الصلوة، صلوة مسعودی، صلوة جلالی تیمورتاشی، فوائد ظهیریه، خزانة الفتاوی (کتاب نادر الوجود طاهر بن احمد بخارایی حنفی م -٥٤٢). الهادی للشادی، حقائق المنظومه، فرائض سراجیه، کتاب هادی القضاة تألیف شیخ جمال الدین محمد خرازی شاگرد صاحب هدایه، کتاب الخیل و لوالجی، مضمرات، غیاثیه وشرح صحیح بخاری از کرمانی.

مؤلف در نقل ازمآخذفقه‌حنفی‌فارسی مانند صلوة مسعودی و ترغیب الصلوة عین عبارات فارسی آنها را میآورد. ازمشایخ بخارا (در برگ ۹٤- راست)وطبقات ملوك عجم (در برگ ۸۷ - راست) یاد کرده و در تفسیر را فضه (گ ۲۲٤- پ) گوید « الرافضه جماعه الطاعنة فی‌الصحابه . . . و سموابذلك لانهم رفضوا زیدبن علی حین نهاهم عن‌الطعن » .

آغاز موجود: لایزول بتعدد الطرق کذا افاد الشیخ ابن‌الصلاح قال‌الاعمال بالنیات والاعمال‌مخصوصة‌ با افعال الجوارح‌علی‌مافی‌شرح البخاری للمولی‌الکرمانی مخرج فعل‌القلب فلایلزم .

پایان: والثانی ان یبقی قدرلوکان الاختلاط ابتداء منع الجواز ... هذااللفظ وقعت خاتمه الحواشی التی(افتاده) فی‌الهدایه لایضاح مافی شرح‌الوقایه روایه و درایه من‌البدایه . . . ویتفضل علینا بالجواز عن عقابنا‌الی‌المثوبات‌الفاخره و کتب هذه النسخة فی‌صحیفة الجواز و رزقنا الجواز الی‌الحقیقة من‌المجاز .

رقم‌کاتب چنین است .

وقدفرغ من کتابتهاالفقیر الحقیر المحتاج الی رحمة اللّٰه‌الغفار عبدالستاربن شیخ خیرالدین اللاهوری ... علیه افضل الصلوات و السلام والتحیه تمت .

[۳۵۶۱]

نسخه ایست بخط نسخ عبدالستاربن شیخ خیرالــدین لاهوری مورخ ۱۱۱۵ - ه عناوین بشنگرف صفحات مجدول‌به لاجورد وشنگرف وزرد نقائص درهامش جبران گردیده وحاشیه هایی نیزدارد . برگها از هم‌گسیخته وکنار تمامی‌آنها موش جویدگی دارد آغاز نسخه ناقص است .

قطع : خشتی ۱۴/۵ × ۲۱ . جلد : تیماج مشکی باترنج ونیم ترنج واچکی ودور منگنه عطف درباره (دوسمت جلد مغایر یکدیگر) ، صفحات . ۵۸۴ ،کاغذ : هندی شکننده نباتی رنگ .شماره ثبت قدیم : ۷۸۴۲۷، جدید۶۹۶۲ .

۱ - تاریخ ناپلیون (ص ۲- ۳۹۲ دفتر) **(فارسی)**

ترجمه‌محمد رضا تبریزی = مسیوژولی میرزا اززبان‌فرانسه .

این مجلد(۳) شامل بیست و هفت فصل است و بیشتر در ذکر وقایع جنگ و لشکر کشتیهای ناپلئون است .

فهرست مشار ۳۱۸

آغاز: بسمله، بعد از جنگ آسطرلیتند که تفصیل آن در اواخر جلد دویم گذشت .

پایان: ناپلئون میشود واحکام باحضار جنود باطراف روان ساخت .

۲ ـ تاریخ ناپلئون (ص ۳۹۳ ـ ۵۹٤ دفتر) **(فارسی)**

ترجمه محمدرضا تبریزی از فرانسه (ج٤)

مشتمل بر ۱٦ فصل است شامل تاریخ زمان جنگ و مصالحه متفقین است تا پایان دوران زندگی و مرگ ناپلئون .

آغاز: در بیان تهیه وتدارك امپراطور ناپلئون جهت منع هجوم خصم .

پایان: ممالك فرنگستان بر وجود وی تنگ بود جای دادند تمت الکتاب بعون الله .

۳ ـ وصیت نامه ناپلئون (ص ۵۹۵ ـ ٦۰۰ دفتر) **(فارسی)**

ترجمه محمدرضا تبریزی

وصیت نامه امپراطور ناپلئون که در پانزدهم ماه اوریل ۱۸۲۱ ملادی درسنت هلن (درنسخه خلیفه) در عمارت لانق نوشته است و مشتمل برسه فقره است.

آغاز: (فقره اول) وصیت اول آنکه بدانید که من دراین روم قدیم بدانچه ازفرستادگان خداوندان دین بمن رسیده است جان بجان آفرین تسلیم میکنم .

انجام : وبدستهای خود درحال شعور و اختیار دستخط گذارده‌ام و ممهور داشته‌ام والسلام تم الکتاب .

[۳۵۶۲- مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق ازقرن ۱۴ فاقد رقم کاتب عناوین وسرفصلها بجوهر سرخ ... شامل جلدچهارم وسوم وترجمه متن وصیت نامه ناپلئون درگوشه آخر صفحه یادداشتی بخط دیگر بتاریخ ۱۳۱۹ نوشته شده است ،
قطع : رحلی ۲۰ × ۳۵ جلد تیماج سرخ ضربی دور منگنه ترنجدار صفحات : ۶۰۰ سطور ۱۸ ،کاغذ فرنگی سفید وضخیم شماره ثبت قدیم :۷۸۴۰۹ جدید . ۶۹۴۴ .

۱ ـ مجمع الغرائب (عربی وفارسی)

ازمحمدحسین بن فتحعلی (قرن۱۳ و) دارای ۶۳مجلس درمواعظ ووقایع طف بەشیوۀ اهل منبر ، ازعوالم و نجاة الخافقین مولی نوروز بسطامی واسرار الشهاده نقل دارد،دردیباچه گوید این کتاب دارای چند«فصل»است وعنوان مجلس نخست نیز «فصل است» امادر بقیه کتاب عنوان «مجلس» دیده میشود .

این نسخه (ونسخه ضمیمۀ آن) ظاهراً بخط مؤلف است بقرینۀ خط خوردگی وبحاشیه رفتن متن وتاریخ آن ۱۲۹۸ .

آغاز: بسمله، الحمدلله محمد ونستعینه ومشکوه ... امـابعد فهذه مجموعة مختصرة جمعتهاوالفتها وانتخبتهامن الکتب العدیدةالمعتبره التی علیهامعول العلماء والیها ... واناالحقیر محمد حسین بن فتحعلی ..: فصل فی الذکر ...

۲ ـ اعمال ماه رمضان (۳٤۱ ـ ۵۰۰ دفتر) (عربی)

ازمحمدحسین بن فتحعلی (مؤلف مجمع الغرائب) وهمچون ذیل است برآن کتاب ودرپایان این کتاب نیز بمناسبت،ازاحادیث مختلف و اخبار مواعظ وفضائل واز کتابهـای مقتل (وازآن جمله از کتابهای بحرالمصائب و نجاة الخافقین مولی نوروز علی بسطامی) یادمیکند . درپایان کتاب جدولی است برای تعیین غرۀ هرماه قمری بنقل ازدرویش علی .

آغاز: بسمله الحمدلله الذی فتح علی عباده ابواب الجنان .

پایان (عنوان جدول) : واگر هشت بماند بحرف ی نظر باین شکل نماید

تاازغرهٔ ماه مطلع شود که به‌تجربه رسیده خلاف نخواهد شد سنه ۱۲۹۸ .

[۳۵۶۳]

نسخه‌ایست بقلمهای گوناگون مورخ ۱۲۹۸ ، نام کاتب ندارد . نقائص متن درحواشی جبران گردیده است عبارات عربی به نسخ کتابت شده وشرح وترجمه به نستعلیق شکسته بالای کلمات عربی خطی شنگرف کشیده شده است

قطع : خشتی ۱۶/۵ × ۲۲ ، جلد: تیماج قهوه‌ای کمرنگ ضربی صفحات : ۵۰۰ ، سطور: ۲۰ . کاغذ : فرنگی سفید شماره ثبت قدیم : ۷۴۱۷۹ . جدید ۶۶۱۸ .

شرح ارشاد (عربی)

شرح شهاب الدین ابوالفضل احمد بن علی بن حجر الیهتمی المکی برارشاد اسماعیل بن ابی بکر مقری یمنی (م-۸۳۶) درفروع شافعی .

حاج خلیفه وپس ازاوعمررضا کحاله دربارهٔ شارح ارشاد باشتباه افتاده واورا ابن حجر عسقلانی پنداشته‌اند . هیثمی درتحفة المحتاج - شرح برمنهاج انصاری ، خود از این شرح ارشاد یاد کرده

رجوع شود به ص ۱۱۲۳ این فهرست .

آغاز موجود : طهر الجزء الملاقی للماء وله اتمام غسله بالانغماس... لانفصال الماء نعم یحتمل ان له ان یطهر بما ...

انجام : موجود واحدة اوثنتین وزوج عبده او ... من علیه نفقته من اصله او فرعه وقیل .

[۳۵۶۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ تحریری (شیوه ترکی) حدود قرن ۱۲ وناقد آغاز وانجام اکثر برگها وصالی شده ، دربعضی صفحات آثار رطوبت کهن وجودداد وبالای عبارات متن خطی شنگرف است درآغاز نسخه بریك برگ تازه فقراتی از «مدون ابن قاسم» نقل شده .

قطع : رحلی ۲۰ + ۲۹/۵ ، جلد : تیماج مشکی ترنج ونیم ترنج لچکی دار صفحات: ۴۵۶ ، سطور : ۴۰ ، کاغذ تیره رنگ ضخیم ترکی شمارهٔ ثبت قدیم : ۷۸۱۵۵ ، جدید ۶۹۱۳

۱ـ میزان الملوك (ص۲ـ۱٦٦ دفتر) **(فارسی)**

ازجعفر بن ابی‌اسحق‌دارابی (م ـقرن۱۳ـه) دراخلاق‌وآداب کشورداری‌و نام‌کامل‌آن‌میزان‌الملوك والطوائف وصراط‌المستقیم فی سلوك‌الخلائف .

مؤلف‌این‌رساله‌برای‌شاهزاده‌خداداد‌نوشته‌واین‌رساله‌مشتمل‌بر ده باب‌است:

۱. معنی‌عدالت .

۲ـ معنی خلافت .

۳ـ حقیقت و کیفیت سلطنت ملوك .

٤ـ سلوك ملوك بارعایا .

٥ـ سلوك وزراء و بوابان واصحاب قلم ودیوان .

٦ـ سلوك علماء .:. وقاضیان .

۷ـ سلوك ارباب نعم و دولت .

۸ـ سلوك دهاقین ورئیسان ... وده‌نشینان .

۹ـ سلوك اهل تکسب و تجارت .

۱۰ـ سلوك اهل حرف و صناعت .

دانشگاه ۳:٦۸٤ـ٦۸٥ . مجلس۱۰:۷۹۰

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب‌العالمین‌بالربوبیة‌الظاهره ... و بعد حقیرالافاق جعفربن ابیه اسحق بعرض اهل مودة و وفاق میرساند که این مختصریست‌بی‌تصلف وماحضریست بی‌تکلف دربیان میزان مملکت‌داری ملوك ... که به‌طلب و التماس... شاهزاده خداداد حسام‌الدین .. محمدتقی میرزا .. بقلم دو زبان تحریرمییابد ...

انجام :

بیجمال یوسف وبی‌عشق یعقوب از کرف

توتیایی ناید از هر باد و از هر پیرهن

در ذیل این‌نسخه کاتب رقم کرده : بنابرفرمایش جناب قدوةالاطباب‌اشرف

الحاج والمعتمرين اشرف المحققين و رأس الواعظين وهادی المالکين افقه الـناس مولائی الحاج ملاعباس قلمی شد فی سنه ۱۳۰۶

۲ ـ **تفسیر سورهٔ فاتحه** (ص ۱۷۰-۲۱۱ دفتر) **(فارسی)**

از میرزا ابراهیم شیرازی (م-۱۰۷۰) فرزند صدرالمتألهین شیرازی .

وی از تفسیر خود عروةالوثقی یاد کرده است و این بیت معروف را ازشیخ شوشتری دانسته .

روا باشد اناالحق از درختی چرا نبود روا از نیکبختی (گ ۱۱ پ

در پایان نسخه دو رباعی ویك بیت است که ازاو نیست .

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب العالمین حمد ثنائیست بر نیکوتـرین فعلـی اختیاری خواه آن فعل نعمت باشد وخواه غیرنعمت، و اما حمد واجب تـعالی بر بعض صفات پس راجعت به آثاری که مترتب میشود برنفس ذات زیرا که صفـات عین ذاتند .

پایان: ولنقطع الکلام علی لفظی الرحمه والغفران ... وان لایؤاخذنا بمساوی اعمالنا یوم الذین انه ارحم الراحمین واکرم الاکرمین .

۳ ـ **تفألنامه باقرآن** (ص ۲۱۳-۲۲۵ دفتر) **(فارسی)**

شیوهٔ تفال با قرآن برقاعده حروف .

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب العالمین الطیبین الطاهرین المعصومین من آل طه و یس . . . اما بعد بدانکه این رسالهایست در بیان مشورت کـلام ملك علام چون کسی ارادهٔ تفال بکلام‌الله کند اولا باید وضـو بسازد ... و آیات قرآنی که در بارهٔ مشورت است بخواند و با دودست مصحف بگشاید واگر پیش از نمازپیشین تفأل کند نصف اول مصحف رابگشاید .. اول صحت ومرض را از حرف اول وششم بشناسد .

انجام : اختیار روز او بظهور اختیار روز سابق است والسلام علی من اتبع الهدی تمت الرسالة .

پس از این تا آغاز شمارهٔ ۳ نوشته‌های مختلف است با یك قلم و در تفسیر آداب

۴ ـ منهاج النجاة (ص ۲۳۰ـ۴۸۰ دفتر) **(عربی ـ فارسی)**

ازمولی محسن فیض محمد بن مرتضی (م.۱۰۹۱) (درفهرست مشار بنام شرح حدیث طلب العلم فریضة علی کل مؤمن) مشتمل بر یك مقدمه و دو مقصد است که هر مقصد دارای ۵ باب است و هر باب دارای چند «هدایه» .

فهرست مشار ـ عربی ۹۲۹: دانشگاه ۳: ۶۸۱ کشف الحجب ۵۷۶ فهرست مصنفات فیض نسخه شمارهٔ ۳/۳۲۶۲ .

آغاز: بسمله ، الحمدلله الذی هدینا للدین القویم و بعد فیقول محمد بن مرتضی المدعو بمحسن احسن الله حاله هذا کتاب منهاج النجاة نثبت فیه العلم الذی...

انجام : مکن اندر میان هردو تو فصل ـ دل بحق ده اگر دلی داری ـ چون که ازوی رسد تورا یاری .

[۳۵۶۵ـمجموعه]

دفتریست بقلمهای گوناگون از قرن ۱۳ ـ هـ .
شمارهٔ ۱ـ بقلم نستعلیق خوب و برای (افقه الناس ملاعباس) در ۱۳۰۶ نوشته شده. شمارهٔ ۲ و ۳ بقلم نستعلیق کاتب دیگر و شمارهٔ ۴ نسخ است .
در حواشی وصفحات زاید اول ووسط دفتر مطالب متفرقه بقلم یکی ازدارندگان کتاب نوشته شده .
قطع : خشتی ۱۴ × ۲۱ . جلد: تیماج مشکی عطف پارچه‌ای صفحات : ۴۸ . سطور گوناگون . کاغذ فرنگی شکری ، سفید و تیره . شمارهٔ ثبت قدیم : ۷۸۳۹۷ جدید ۶۹۳۲

۱ ـ قصیدهٔ میمیه (ص ۱ـ۴ دفتر) **(عربی)**

از فرزدق شاعر درمدح علی بن حسین(ع) باداستان او باهشام .

این نسخه ظاهراً بخشی است از کتابی که اول آن از دفتر افتاده است وسطور

اول داستان را کسی دیگر با خط تازه در بالای صفحه افزوده‌ودر این نوشته پس از ذکر سند چنین آمده:

«هشام بن‌عبدالملك حج فی خلافة عبدالملك . . . فبیناهو کذلك اذا قبل علی‌بن‌الحسین(ع)

وکلمهٔ «کذلك» آغاز نسخه‌موجود است.

پایان: فبعث‌الیه فاخرجه من‌الحبس تمت حکایة‌الفرزدق مع‌هشام‌بن الحکم لعنة‌الله علیه والحمدلله رب‌العالمین.

۲- وصول‌الاخیارالی‌اصول‌الاخبار (ص۴-۱۰۹ دفتر) **(عربی)**

از عزالدین‌حسین‌بن عبدالصمدالحارثی (م - ۹۸۴)

وی این رساله را در احیاء اصول علم حدیث و درایة‌الحدیث و پشتیبانی از شیوهٔ اخباریان و نقد مسلك‌اصولیان نگاشته شامل یك مقدمه (دارای چند فصل)و چند اصل‌وچندقانون

دانشگاه ۵ : ۱۷۵۱ وشمارهٔ ۵۳۹۸/۴ امل‌الامل چاپ عراق بتصحیح سید احمدحسینی ج۱

آغاز: بسمله ، الحمدلله‌فاتح‌الاغلاق مانح‌الاعلاق ،منبع‌العطا . و بعد فیقول فقیر رحمة ربه‌الغنی حسین‌بن‌عبدالصمد الحارثی‌الهمدانی اصلح‌الله احواله وبلغه آماله‌لماکان‌التفقه فی‌زماننا هذا واجباعلی کل‌المکلفین ... و کنت‌ممن ..صرف‌فیها برهه ورأیت فن اصول‌الحدیث قد اندرس فیمابیننا رسمه .. فجمعت‌من‌مظان‌ذلك شوارد‌یعسر جمعها ..

انجام : وذلك مما هومقرر فی فن‌الخط والحمدلله اولا واخرا و ظاهراً و باطناً . . .

۳ - رجال (بخشی‌از...) (ص۱۶۰-۱۶۷ دفتر) **(عربی)**

از محیی‌الدین حسن‌بن علی بن‌داود حلی(م ۷۴۰).

بخش اسماء این رساله دارای ۲۸ باب است (بعدد الفبا) نخست در باب الهمزه ابراهیم بن نعیم عبدی و آخر آن (در باب یاء) یعقوب بن یقطین است بخش کنیه‌ها کوتاه است، از ابوالمجیل کوفی تا ابونصر بن یحیی سمرقندی،

در سر آغاز نسخه نوشته « جمله من وثقة الشیخ الطوسی رحمه‌الله فی کتاب الرجال »

فهرست مجلس ۷ : ۱۲۷ ذریعه ۱ :۸٤ دانشگاه ۲ :۵۷۷

آغاز: بسمله ، باب الهمزه ابراهیم بن نعیم العبدی الکنانی یکنی ابا الصباح کان یسمی المیزان ثقه له اصل .

انجام : ابوبصیر بن یحیی من اهل سمرقند ثقة والحمدلله رب العالمین .

٤ ـ **معالم العلماء** (ص ۱٦۸ ـ ۲٤۰ دفتر) **(عربی)**

از شیخ محمد بن علی بن آشوب مازندرانی (م ـ ۵۸۸) وی کتاب خود را متمم فهرست طوسی بشمار آورده است .

فهرست دانشگاه ۲ : ٤۹۰ و ۱۱ : ۲۳۵۹ (شماره ۳۲۵۷) مشار : ۸٦۷

امل الامل چاپ نجف بتصحیح سید احمد حسینی ج ۲. مصفی المقال : ٤۱٤ ذریعه ۱۰ :۸٦ .

آغاز: بسمله . الحمد لله رب العالمین و . . . قال الشیخ الامام محمد بن علی بن شهر آشوب السروی هذا کتاب معالم العلماء فی فهرست کتب الشیعه واسماء المصنفین منهم قدیما و حدیثا ..

انجام : و ابراهیم بن العباس ومنصور الفقیه والمعری وذلك حزب عظیم والله المشکور . تم معالم العلماء لابن شهر آشوب السروی ..

۵ ـ **اجازهٔ روایت** (ص ۲٤۱ ـ ۲٤۳ دفتر) **(عربی)**

از شیخ بهاءالدین عاملی به شیخ صالح بن حسن الجزایری معاصر شیخ بهائی وصاحب مسائل معروف از او . تاریخ این اجازه ۱۰۰٦ ـ ه است .

آغاز: حمداً لمن وفقنا لتهذیب الروایة وفصل سندنا ... وبعد فقد استخرت .. واجزت الاخ ...

پایان: فی سنة الف و سنه ... علیه افضل صلوة المصلین حامداً مصلیا مسلما مستغفر اتمت .

۶ - **اجازهٔ روایت** (ص۲۴۳-۲۴۴ دفتر) **(عربی)**

از میر محمدباقر داماد به شیخ صالح جزایری .

آغاز: بسمله ، بعد الحمد والصلوة فان الاخ الاوحد الامجد الافضل الاکمل - الالمعی الیلمعی اللوذعی الشیخ البارع السامع .

انجام : الی الله الغنی محمد بن محمد المدعو بباقر الداماد حامداً مصلیاً مسلماً مستغفراً .

۷ - **اجازهٔ روایت** (ص۲۴۴-۲۴۶ دفتر) **(عربی)**

از شیخ عبدالنبی بن اسعد (یا: سعد) الجزائری به شیخ صالح جزایری .

این اجازه را شیخ عبدالنبی بریك نسخه ازخلاصه - پس از سماع قرائت شیخ صالح برای او نوشته و تاریخ آن ۱۰۹۰ - هـ است .

آغاز: بسمله ، انهاه قرائة وبحثا وتحقیقا مع التنبیه علی ما یحتاج الی التنبیه دام اقباله...

انجام : احد شهور التاسعه بعد الالف فی البقعة الشریفه کربلا علی ساکنها السلام تمت ..

[۳۵۶۶ - مجموعه]

دفتریست بخط نسخ سعد بن خزعل حویزی حلی الاصل مورخ ۱۰۹۶ عناوین بشنگرف. برگهای آخر دفتر مندرس وپاره است. رقم کاتب نسخه در پایان رسالات دفتر موجوداست اکثر نقائص درحواشی جبران گردیده است .

قطع :رقعی۱۳×۱۹ . جلد: مقوائی‌مشکی‌عطف‌پارچه صفحات۲۴۶ .سطور:۱۵ کاغذ: اصفهانی‌سفید آهاردار شماره‌ثبت‌قدیم: ۷۸۲۳۲ -جدید ۶۷۳۷

۱-شرح دعای صباح (ص۲-٦۷دفتر) **(فارسی)**

از میرابراهیم امینی(نسخه شماره ۳۰۳۱)

درپایان نسخهٔ حاضر ابیاتی‌است که در ذیل نسخه دانشگاه (شماره ۲٤٥۷) نیز دیده میشود .

رجوع به‌ص ٥٦۲،٥٥۸همین فهرست‌شود .

آغاز: بسمله ، خیرغرة طلع من غیب لیلة ...

پایان:

کرد رقم از پی تاریخ آن تـم دعـائی لصباح الامیر

۲- شرح قصیدهٔ فرزدق (ص -۷- ۱۰٤ دفتر **(عربی)**

شرح است برقصیده میمیهٔ‌معروف فرزدق (غالب‌بن همام) درمدح علی‌بن حسین‌امام‌سجاد (ع) بااین‌مطلع :

یاسائلی این حل‌الجود والکرم

شارح ازاهل‌سنت‌است‌واواین‌شرح را پس‌ازتألیف تفسیرقرآن ودرهنگامی که دچار مصیبتی (عام‌یاخاص) بوده از۳ تا٦ ماه محرم نوشته .

تاریخ تألیف آن نزدیك تر ازقرن ۱۰ - ﻫ نیست وبیش از این شناسایی درباره کتاب و مؤلف‌آن ندارم .

حمیدالدین ابوعبدالله‌محمودبن عمرنجاتی نیشابوری درقرن ۸- ﻫ بر ایـن قصیده وبرقصیدهٔ ابوالفتح بستی (زیادة المرء فی‌دنیاه نقصان) وقصیدهٔ عمادالدین رجاءبن شرف اصفهانی شرحی نوشته بنام « اعراب القصائد الثلاث و ایضـاح غوامض الابحاث »(۱)اما کتاب‌حاضر (ظاهراً) بجز شرح‌نجاتی‌است.چندشرح‌نیزدر درذریعه ازعلماء شیعه نقل‌شده .

۱- دارالکتب قاهره ۳: ۱۷ و۴۸۷ بروکلمان ذیل‌دوم: . ۲۳ (بروکلـمان شرح کافی‌را بعنوان «اعراب‌القصاید..» یـادکرده است

مؤلف شرح حاضر درمقدمهٔ این رساله، تاریخچه کوتاه قصیده‌را بیان داشته ودربارهٔ صحت نسبت این قصیده بر فرزدق ونادرستی نسبت آن به‌جریر ویا کثیر درمدح باقر (ع)، تحقیق میکند ومنظور شارح روشن ساختن نکات دقیق ومبهمات ادبی قصیده فرزدق است . ابیات قصیده در کنار صفحات بتدریج ثبت شده

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین، امابعد فقدسنح لی بعدالفراغ عن تفسیر القرآن ان اتوسل بحبیب الرحمن واهل بیته (ع) سیمابالذی هودوحة شجرةالولایة وثمرة اغصان النبوه الا وهو علی بن الحسین الاصغر ... بشرح القصیدةالفرزدقیه .. تفصیا من هذه البلیه بالتحفةالعلیه حتی اتانی الله فی مقر الخلافه ... بمجرد هذه - العزیمه فطلبتها فیها من الاجله... فشرعت فی شرحها مع فقد المواد ...شرحاً کافیا بحل المشکلات ...

پایان: وفی الختم بهذاالحدیث ایماء الی ان منکری کرامة اهل البیت وفضلهم کلاب لولم یکن لهم نسبة بالنبی صلی الله علیه وآله فنتهم امةله (ع) فکانوا احقاء بالقتل ولیکن هذا آخر الکلام والحمدلله والصلوة علی رسوله محمد وآله واصحابه اجمعین .

۳- اسناد سامع الدعاء (ص ۱۰۷ دفتر) (عربی)

اسنادمناجاة معروف به«سامع الدعاء» منسوب به‌علی (ع) است بنقل از شرح الوظائف بخط محمد .

آغاز: هذه اسناد سامع الدعاء ... نزل هذه الدعا بالتماس علی رضی الله عنه وقت ذهابه لفتح خیبر ...

۴- شرح مناجاة (ص ۱۱۰- ۱۵۰ دفتر) (عربی)

شرح است بردعاء منسوب به‌حضرت مولی علی (ع) معروف به یاسامع الدعاء..

نویسنده شرح ازعلماء عامه‌است واین شرح درقرن ۱۰ یاپیش‌از آن نوشته شده (نسخه‌حاضر از قرن ۱۰ـ هاست) توجه‌شارح بیشتر به توضیح مبهمات و نکات ادبی‌ودستوری دعاء است.

شارح ازرضی‌الدین استرآبادی ـ شارح کافیه وشافیه ابن‌حاجب، ابن مالك و تفتازانی مکرر یاد کرده است.

آغاز: بسمله، الحمدلله وسلام وعلی عباده‌الذین اصطفی ... وبعد فهذه‌شمة من‌شرح‌الثناءالحسن‌والحسینی‌والدعاءالمرضی‌المرتضوی علی ماتیسرللمدون‌المقل حسب طبعه المخل وها هو نشرع فی‌التدوین ... قال رضی‌الله عنه وارضاه وکرم وجهه ... یاسامع الدعاء ویا فاطر السماء ...

انجام: وانعام‌الجوارالذی‌لاینحل التام‌العام هذا آخر الکلام واوان‌الاختتام ولله الحمد میسر کل‌مامول ومرامو علی کرام اخیاره افضل‌الصلوة‌والسلام.

[۳۵۶۷ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ بادوقلم ازقرن ۱۰ بدون تاریخ عناوین شنگرف و دارای یك سرلوح کوچك مذهب نقاشی‌شده بالاجورد وآب‌طلا. صفحات شماره۱ـ بقلم نسخ ریز ومجدول به‌لاجورداست.

برگها وصالی‌شده آثار موریانه خوردگی دارد.

درحواشی شماره ۱ (رساله‌شرح‌دعای‌صباح) نوشته‌ایست‌ازمحمدباقر توحیداصفهانی باجوهر آبی ودرحواشی نقائص متن باشنگرف ومرکب سیاه‌ذضبط‌گردیده است. درلابلای صفحات‌دفتر بعضی دعاهای کوچك نیز نوشته شده‌است.

قطع‌وزیری‌باریك ۱۳/۵ × ۲۳/۵. جلد. تیماج خرمائی رنگ‌دارای‌عطف مندرس صفحات ۱۵۰ سطور : گوناگون. کاغذ : گوناگون شماره ثبت قدیم : ۷۸۳۷۸ جدید ۶۸۸۲

مکاتبات علامی (فارسی)

عبدالصمد افضل‌محمدخواهرزاده شیخ‌ابوالفضل علامی مؤلف تاریخ‌اکبری منشآت ومکاتبات اورا در سه‌بخش گردآوری کرده‌است:

۱ـ مکاتبات و فرمانهایی که از زبان حضرت شاهنشاهی بملوك ایران و توران و امرای عالیجاه رقم‌زده شده‌است .

۲ـ عرایض وخطوط که خود به‌خاقان وخانـان نوشته

۳ـ خطب و اختتام و انتخاب کتب و بیاضها و نثرهای دیگر و بعضی مطالب متفرقه

درفهرست دانشکدهٔ ادبیات بنام « تاریخ مکاتبات علامی » یادشده

فهرست دانشگاه ۲: ۵۱۷ ادبیات : ۸۰ فهرست کمبریج ازبروان ص ۲۰۰

آغاز: بسمله ، گونا گون نیایش مرداوری را که وجود شیررا ازکارخانه

انجام: وعنان کلام را معطوف ساخته به منهج دعا متوجه میگردد که ظلال جود و افضال و ارشاد ان مخدومـی قبله گـاهی مخلد باد آمیـن رب العالمین

کاتب درپایان رقم کرده

پوشیده نماند که نسخه هذا دومرتبه بطبع آمده بمدنظرفوایدمبتدیان بفروش رسیده دربن ولایات چونکه اکثر مردمان خواهانند معهذا محمدفیض الله بشراکت منشی قاسم علی بطبـع محمدی در سنه ۱۲۳۸ بنگاله بطبع در آورده .

[۳۵۶۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳ عناوین سرفصلهـا بشنگرف. لغات، وجملات مبهم در حواشی و بین‌السطور تفسیرشده .

قطع : رحلی ۱۱۹ × ۳۱ ، جلد: تیماج‌قهوه‌ای تیره دور حاشیه طلائی عطف‌پاره . صفحات: ۲۰۰ سطور: ۱۴ . کاغذ: رنگی آبی‌آسمانی نازك. شماره ثبت قدیم: ۷۸۰۸۱ جدید ۶۵۶۱.

۱ـ الرواشح السماویه (عربی)

از محمدباقر استرآبادی = میرداماد

ذریعه ۱۱ : ۲۵۷ مجلس ۹ : ۳۹ مشار ـ عربی ۴۹۲:

آغاز: بسمله ، الراشحة الاولی متن الحدیث الفاظه التی تتقوم بها المعانی والسند طریق المتن ...

پایان حکم الصدر بحسب اختلاف النسبتین النفسیه والخارجیه فلیتقن ومنها مفهوم العدد .

۲- مشرق الشمسین (ص ۲۷۴- ۳۶۴ دفتر) **(عربی)**

از بهاءالدین محمد عاملی .

نسخهٔ حاضر تنها کتاب طهارت و پایانش ناقص است .

کشف الحجب : ۵۲۲ . همین فهرست : ص ۴۸۲

آغاز: بسمله ، الحمدلله الذی هدانا بانوار کتابه المبین ...

انجام موجود: والنعل العربیته التی کان یلبسها بعضهم لم تکن ففی اقدام اکثرهم ... کماهو مشاهد لمن

[۳۵۶۹-مجموعه]

دفتریست بخط نسخ قرن ۱۳ شامل دو رساله که هردو از پایان و شماره یکم از آغاز نیز افتادگی دارد . عناوین شیگرف بالای برخی کلمات خطی بشنگرف کشیده شده است.
قطع : رقعی ۱۱ × ۱۷/۵ . جلد: تیماج عنابی یك لا که حواشی آن منگنه شده است
صفحات : ۳۶۴ . سطور: ۱۳ کاغذ فرنگی سفید آهارمهره شماره ثبت قدیم: ۶۱۴۴۴ . جدید ۸۱۱۶

حاشیة انوار التنزیل **(عربی)**

از بهاءالدین محمد العاملی بر انوار التنزیل (تفسیر) قاضی بیضاوی .

مجلس ۷ :۸۱ ذریعه ۶ : ۴۴ .

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعل نسخة عالم الامکان ...

انجام: وقدسبق لنا الکلام فی هذا المقام عند اول تفسیر الفاتحه .

[۳۵۷۰]

نسخه ایست بخط نسخ قرن ۱۱-ه وصفحات آخر بقلم محمدامین بن محمد علی مازندرانی ومورخ ۱۰۸۷- ه عناوین وکلمات قوله بشنگرف . نقائص متن درحواشی وجبران گردیده است چندبرگ از آغاز وانجام وصالی شده است .

قطع : خشتی ۱۳ × ۲۰ . جلد تیماج قهوه‌ای برقی عطف وسجاف قهوه‌ای تیرهٔ .صفحات : ۱۶۰ .سطور : گوناگون .کاغذ : ترکی . شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۴۵۰ جدید : ۸۱۲۲ .

مواهب علیه (فارسی)

ازحسین بن علی واعظ کاشفی در تفسیر قرآن .
نسخه حاضر ازسوره فاتحة الکتاب تاپایان سوره کهف .
رجوع به ص . . این فهرست شود .

آغاز: بسمله بعد از تمهید قواعد محامد آلهی و تأسیس مبانی ثناخوانی حضرت رسالت پناهی (ص) .

انجام : که ریاشرك اصغر استو تباه کننده عمل نعوذ بالله من الریا تم هذا النصف من تفسیر کلام الله .

[۳۵۷۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق (آیات نسخ) فرج الله بن بوداق الفراهانی قمی مورخ ۹۸۸ـ ه آیات قرآن بشنگرف، بعضی‌صفحات سیاه‌شده و برخی‌از برگوامختصروصالی گردیده است بریك برگ اضافی اول نسخه فهرست سوره‌ها با ذکر شماره صفحات به قلمی دیگر نوشته شده .

قطع : خشتی ۱۷ × ۲۳ . جلد : تیماج قهوه‌ای کمرنگ دورمنگنه. شمارهٔ صفحات : ۱۰۲ . سطور : ۱۷ . کاغذ : سمرقندی شکری شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۴۴۱ جدید : ۸۱۱۳ .

دستور اللغة (عربی)

از ابو عبدالله حسین بن ابراهیم نطنزی (م ـ ۴۹۷) در لغت عربی بفارسی این کتاب اخیراً بوسیله بنیاد فرهنگ انتشار یافت .

ذریعهٔ : ۸ ص۱۶۵ فرهنگ‌نامها (ازعلی نقی منزوی) :۱۹ .

آغاز: بسمله ، الحمدلله‌الذی ابدع العالم بقدرته . . وبعد فهذا دستوراللغة العربیه المستعملة الماثورة الواردة فی کتاب‌الله.

انجام : بیت بجمع الحروف ـ جزی الله ذا ـ لفظ یعاضد قایلا ـ بطوع اغث شخص المتین برحمتك .

کاتب رقم کرده : فرغ من تحریر هذا الکتاب فی التاسع عشر من شهر ذی القعده علی ید اضعف الطلبه سید احمد بن سعدبن خواجه علی احسن الله احوالهم فی اللیل من تاریخ سته وتسعین وثمانمایه ۸۹٦ .

۲ـ تلویحات (بخش منطق) **(عربی)**

(ص ۳۵۸ ـ ۳۷۰ دفتر)

از شیخ شهاب‌الدین سهروردی = شیخ اشراق .

تنقیحات شرح ابن کمونه بر این کتاب باشماره ۱۸۵۰ (مجلد ۵ فهرست) یاد شد. دانشگاه : ج ۳ ص ۲۱۱ مجلس ۵ : ۳۱٤ ، مقدمه پروفسور کربن بر چاپ تلویحات (از انتشارات انستیتوی ایران و فرانسه) .

آغاز: بسمله ، وبه‌نستعین رب تمم یا کریم بمنك وجودك یاقاضی الحاجات . **هذه** ... تلویحات علی اصول من الحکمة ابنیته .

انجام : و ایاك و رحمنا و اوانا انه سیدنا و مولانا و لواهب العقل حمد غیرمشاهین تمت فاحکم بیننا و بینهم بالخیرات عفی عنهم .

۳ـ تلویحات (بخشی از الهیات) **(عربی)**

(ص ۳۷۲ ـ ۳۷٤ دفتر)

از شیخ اشراق ، این نسخه بخش ناتمام و کوتاهی از الهیات است .

آغاز: بسمله ، وبه‌نستعین رب‌تمم یا کریم تبارك ربنا خالق النور و مبداء الوجود ارزقنا شوق لقایك والصعود الی جناب کبریائك واجعل .

انجام : و هذه الابعاد اعراض کماستعرف ... ان المکان من .

٤ ـ تلویحات (ص ۳۷٦ـ٤۰۵ دفتر) **(عربی)**

از شیخ ـسهروردی اشراق .

فن دوم از تلویحات که درطبیعی است ومشتمل بر چهار مقصداست و هر مقصد دارای فصولی است .

آغاز: بسمله وبنستعین رب یسر ولاتعسر واعن بکرمك یا کریم نستعین بالله واهب العقل عن سلطانه فی تحریر الفن الثانی من کتاب التلویحات وهو الطبیعی .

انجام : بیان النفس ونفیه کلام بالادراك الی العلم الاخیر میسراً کل عسیر انه ولی التوفیق .

[۳۵۷۲]

دفتریست بخط نسخ شماره یکم بقلم احمد بن خواجه علی مورخ ۷۹۶ وشماره ۲ نسخ ریز تر محمد مقیم بن صفی الدین محمود الشجاعی بن قاسم بن محمود بن شرف الدین سلیمان الشیرازی مورخ ۱۰۱۵ ـ ﻫ صفحات اول دفتر اندکی رطوبت دیده وسیاه گشته وتمام اوراق آن کنارهایش وصالی گردیده است . از شماره دو ببعد نیز برخی برگها وصالی دارد. ونقائص متن در حواشی جبران گردیده در برخی از صفحات پشت برگ اول شماره دوم شرح حال سهروردی نگاشته‌اند .

عناوین ولغات بامرکب سیاه وقلم درشت وبشنگرف است بعضی صفحات شماره یکم نو نویسی شده است .

قطع : خشتی ۱۹×۲۴٫۶ جلد : تیماج تریاکی ضربی . صفحات : ۴۰۶. سطور : گوناگون . کاغذ : شماره ۱ سمرقندی وبقیه اصفهانی . شماره ثبت قدیم : ۶۱۴۴۳ جدید : ۸۱۱۵ .

حاشیهٔ کشاف (عربی)

حاشیه بر کشاف زمخشری و از قرن ۱۱ یا اوایل ۱۲ـ ﻫ بـا عنوان قوله این حاشیه در دومجلد است و مجلد ۲ تا سورهٔ توبه است . مؤلف این حاشیه از کلیات ابوالبقاء (م‍ـ۱۰۹۱) نقل کرده است . بنابراین بجز حواشی کشاف یاد شده در کشف الظنون است .

در فهرست کتابخانه چستربیتی حاشیهٔ کشاف از قطب الدین بن عبدالحی زاهدی کبیری حسینی لاری (تألیف ـ۱۰۵۲) و نیز حاشیه‌ای ناشناس دیگر یاد شده .

فهرست چستربیتی ج ٥ : ٨٨ و ٦ : ١٦٦ .

[۳۵۷۳]

نسخه‌ایست بخط شکسته نستعلیق قرن ۱۲ـ ﻫ که اول و آخر آن افتاده و موجود در نسخه از اواسط سورهٔ فاتحه است تا اواخر سوره نساء (ناقص) .

آغاز: لیتبین تقاربهما وذلك انه یقال انا زیداً غیر ضارب لانه فی معنی لاضارب بخلاف انا زید مثل ضارب لان المضاف الیه لایتقدم علی المضاف .

پایان موجود: قلت فی ذکر العجز ذکر لکل من التشبیهین لانه عباره عن بیاض اول النهار المختلط بظلام آخر اللیل فهو دال علی البیاض بالمطابقه .

کلمه اخیر راده صفحه بعد است که درمجلد بعد میآید ودنبالهٔ تفسیر آیات سوره نساء است کنار چند برگ آخر پاره وکنار بیشتر برگها وصالی شده ونیز آثار رطوبت کهن دارد . در برخی ازحواشی اصلاحات ونسخه بدلها دیده میشود ، جای عنوان «قوله» غالباً سفید گذارده شد .

قطع وزیری بزرگ ۱۶/۵ × ۲۷ جلد مشمع مشکی کشیده شده بر مقوای ضخیم ودر یك طرف آن چهارمیخ کوبیده شده وعطف وحاشیه‌های آن سجاف ازتیماج مشکی دارد صفحات : ۴۷۶ سطور . . کاغذ : ترکی شماره ثبت قدیم ۷۸۴۱۷ جدید ۶۹۵۲ .

حاشیهٔ کشاف (عربی)

مجلد دوم است از کتاب بالا و از بقیه سورهٔ نساء است به بعد .

[۳۵۷۴]

این نسخه باهمان خط مجلد اول (شماره ۳۵۷۳) است اما برگهای این نسخه سالم است جز آنکه کنار برگ اول اندکی پارگی وحواشی چند برگ وسط وصالی دارد ودر برخی از برگها آثار رطوبت دیده میشود .

پارگی و حواشی چند برگ وسط وصالی دارد ودر برخی از برگها آثار رطوبت دیده میشود .

آغاز: (دنباله آخرین سطر نسخه قبل) : بالمطابقه علی الکلام بالالتزام علی ما اشار الیه رحمه‌الله فان قلت ان کون ذکر احد طرفی التشبیه بطریق الالتزام کافیافیه والخروج عن الاستعارة محل نظر .

پایان موجود : لان اسلام کل نبی مقدم علی اسلام امته والمعنی المستسلمین لقضاء‌الله وقدره یعنی جعلهم خلفاء الارض لان محمدا (ص) علیه‌السلام خاتم النبیین فخلف‌الله سائر الامم السالفه .

(اغلاط نسخه (درهر دومجلد) بسیاراست .

قطع: وزیری ۱۶ × ۲۶/۵ جلد تیماجی قهوه‌ای (یك طرف سیرتر) سجاف عطف وحواشی تیماج قرمز صفحات ۶۱۰ سطور ۲۵ شماره ثبت قدیم ۷۸۴۰۶ جدید ۶۹۴۱

مناظر الانشاء **(فارسی)**

از خواجه جهان محمود بن شیخ محمد گیلانی (قرن ۹ـ هـ) نویسندهٔ ریاض الانشاء شمارهٔ ۲۲۵۶ مجلس و شماره ۱۳۲ دانشگاه

این کتاب دارای یك مقدمه و دو مقاله و خاتمه است.

مناظر الانشاء و کتاب ریاض الانشاء چاپ‌شده‌ودرفهرست دانشگاه(مجلد ۲ از علینقی منزوی) دربارهٔ عصر مؤلف سخن مفصل رفته

فهرست دانشگاه ۲:۹۷ مجلس ۶ : ۲۱۲ مشار : ۱۴۹۸ .

آغاز: یا مبدء الانشاء ببسط نورالوجود ..اما بعد چنین گوید فقیر جانی محمود بن شیخ محمد گیلانی .

انجام: ولفظ قفص که درپارسی بسین مینویسند و بصاد نیز جائز است‌ودر عربی بحرف‌صاد نویسند .

[۳۵۷۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳ (رقم‌کاتب ندارد) عناوین بشنگرف صفحهٔ ۲ و ۳ مجدول بطلاودارای یك‌سرسوره کوچك طلائی‌درشش‌صفحه اول نسخه‌عناوین‌و برخی ازجمله‌ها بمرکب وجوهرسرخ درحواشی وبین‌السطرین معنی‌وشرح شده‌چندبرگ ازآغاز وانجام‌نسخه وصالی شده‌است .

قطع رقعی ۱۱×۱۸ جلد: تیماجی سرخ صفحات: ۲۵۲ سطور: ۱۵ کاغذ فرنگی سفیدآهاردار شمارهٔ‌ثبت قدیم : ۶۱۴۴۷ جدید ۸۱۱۹

۱ـ هدیة المحدثین (ص ۲ـ ۲۴۳۰ دفتر) **(فارسی)**

ازعلی‌اکبر بن‌غلامعلی مروج‌الاسلام متخلص‌به‌شفیق .

وی‌این کتاب را(به‌نوشتهٔ خود اودر دیباچه) برای اهل منبر نوشته است و دارای یك‌مقدمه ودوفصل وخاتمه است ودر ۱۳۴۸ تألیف آنرا بپایان رسانیده .

درپایان کتاب محمد شریعتی (کاتب نسخه) تقریظات حاج شیخ علی اکبر

نهاوندی وحاج شیخ عباس قمی وشیخ محمد باقر بیرجندی را براین کتاب و نیز نمونه‌ای از تألیف دیگر مؤلف (تاریخ المعصومین) راکه طبع نشده نقل و توصیف کرده .

هدیة المحدثین دوباردرتهران ومشهد چاپ شده‌ودر فهرست مشارموضوع کتاب، درایه‌الحدیث پنداشته‌یادشده فهرست مشار: ۲۹۳۵ .

آغاز: بسمله، افضل خبر یحکیه‌الفضلاء ... امابعدبعرض اخوان دین واحباء روحانی ازاهل عام وسلسله‌جلیلهٔ اهل‌منبر .

پایان: وکان الفراغ من تسوید هذه‌الاوراق‌بید مؤلفه ... سنهٔ ۱۳٤۸ قمری هجری . هدیه بهراساتید اهل‌منبر شد .

آغاز تذییل‌کاتب: تقریظی است که حضرت مستطاب ...

انجام : وقدفرغت من‌تسوید هذه‌الاوراق‌مع‌تشتت البال... من‌السنة الثامن والخمسون وثلثمائه بعدالالف علی صاحبها الف‌سلام وتحیه‌سنه‌شمسی ۱۳۱۸

۲ـ قصیدهٔ فاطمیه (ع) (ص۲٤۲ـ۲٤٤ دفتر) (فارسی)

قصیده‌ای است دارای ۳۰ بیت ازشیخ‌علی‌اکبر شفیق (مؤلف هدیة‌المحدثین) درمدح فاطمه زهرا (ع) وکاتب‌درآغاز آن‌نوشته (وچون‌این رساله. به‌مر کب‌چاپ نوشته شده‌بود قصیدهٔ فاطمیه که‌جناب مؤلف ... انشاء نموددرحاشیه نسخه‌نگاشته بود... حقیر درآخر کتاب‌نگاشتم »

مطلع قصیده این‌است .

ای‌دردرج حیاء وآیهٔ عظمی سیدهٔ انبیاء مریم کبری

شعر پایان :

چشم‌شفیق‌است‌سوی‌لطف‌توامروز تاکه شفاعت نماییش توبه‌فردا

[۳۵۷۶ مجموعه]

نسخه‌ایست بخط نسخ (شماره۲: نستعلیق) محمدشریعتی فرزند ملامحمد حسین‌مورخ

۱۳۵۸هـ قمری برابر۱۳۱۸هـ شمسی واواین نسخه‌را به‌خواهش شیخ‌محمدعلی نوشته‌کاتب (درفهرستی که مؤلف‌دردیباچه نوشته) بالای‌ابواب شماره‌صفحات افزوده‌است .

قطع: رحلی ۱۱×۱۷/۵ جلد: تیماجی لیمویی صفحات: ۲۴۲ سطور: ۱۴ کاغذ : فرنگی شکری‌شماره ثبت قدیم: ۶۱۴۴۹ جدید ۸۱۲۱

۱ـ شرح حدیث عمران صابی (ص۲ـ ۱۳۶دفتر) **(عربی)**

ازمحمد خلیل بن محمداشرف القاینی قزوینی (م‍ـ۱۱۳٦)

ذریعهٔ ۱۳ : ۲۰۳ .

آغاز: بسمله الحمدلله‌الذی هو نور کل‌شیء وبعدفیقول‌الفقیر محمدخلیل‌بن محمداشرف القاینی...

انجام: هذا ماتیسرلی فی تنقیح هذاالمطلب‌العظیم بعون الرب العلیم و وعدلت عن‌الاطناب لئلایورث الکلال‌لاولی الالباب .

۲ـ شرح حدیث کمیل (ص۱۳۷ـ ۱٤۳ دفتر) **(عربی)**

ازعبدالرزاق‌کاشانی (م‍ـ ۷۳٦)

ذریعهٔ ۱۳ : ۱۹٦ـ۱۹۷ فهرست دانشگاه ۳ : ٤٦۲

دراین شرح، نخست تمام حدیث نقل وسپس بشرح پرداخته است .

آغاز: بسمله ، سأل کمیل بن زیاد امیرالمؤمنین علیاعلیه السلام فقال ماالحقیقه فقال‌امیرالمومنین مالك والحقیقه ... الحقیقه هوالشیٔ الثابت‌الواجب الذی لایمکن تغییره باعتبارماولماکان کمیل‌من‌اصحاب القلوب .

انجام: وعندالابتلاج لایحتاج الی‌السراج والله‌اعلم بحقایق اسراره

۳ـ توحیدواجب‌الوجود (ص۱٤۳ـ۱٤٥دفتر) **(فارسی)**

برهانی است برتوحید بشیوه‌ای‌خاص ونویسنده آن‌خواسته‌است این‌برهان راتأویلی برای آیه «ولوکان فیهماالهه..» قراردهد .

آغاز: بسمله ، از جمله براهین بر توحید واجب‌الوجود اینکه اگر واجب الوجود دو باشد خالی از آن نیست که هر یك از این دو واجب‌الوجود .. عالم بذات دیگر هست یا نه ..

انجام : و گمان اینست که مراد از آیهٔ کریمه لوکان فیهما الهة الاالله لفسدتاهمین باشد تم .

٤ـ **شبهٔ استلزام** (ص۱٤٥ـ ۱٤۸ دفتر) **(فارسی)**

یکی از مغالطات منسوب به ابن کمونه ، شبهٔ استلزام است که در تقریر و حل آن رساله‌ها نوشته‌اند.

در فهرست دانشگاه و ذریعه و فهرست‌مجلس چندرساله در این موضوع یاد شده که عربی‌است .

رجوع شود بمجلس ۹ : ٥۱٤ دانشگاه شماره های ۲۱۹۸/۱۲ تا ۲۱۹۸/۱٥ نویسنده رساله حاضر بحسب شبهه را در دو مطلب تقریر کرده وحل آن در دو مقام بیان داشته ۰

آغاز: تقریر این شبهه مستدعی بیان دومطلب است وسبق بیان آن مطلب اول آنکه هر چیز که‌ازفرض وجودش رفع‌امر واقعی لازم نیاید نا گزیر بایدش موجود بود .

انجام : بیان کبری آنکه حالیاً تحریر یافت و بیان صغری بهمان‌شیوه‌است که درمقام اول گذشت .

٥ ـ **کلمات‌مضنونه** (بخشی‌از ...) (ص۱٤۹ـ دفتر) **(عربی)**

ازمولی‌محسن فیض‌کاشی‌ـ‌در توحید وعرفان

فهرست دانشگاه شماره ۲۸۲٥/۱.

آغاز: کلمه فیها تمثیل لمراتب‌الخلق فی‌صدوره من‌الله سبحانه مثال‌الباری عزاسمه فی‌ترتیب‌خلقه کامثال الواحد فی‌ترتیب الاعداد .

انجام : هوالظاهر باسمائه فی‌الاعیان ای‌برون از وهم وقال وقیل‌من‌ـخاك برفرق من‌وتمثیل‌من .

[۳۵۷۷ - مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق تحریری قرن ۱۲ (بدون رقم‌کاتب ندارد) عناوین بشنگرف پشت برگ اول مهری بانقش (سلام علی‌ابراهیم) و مهردیگری بنام (محمودبن علـینقی الحسنی‌الحسینی‌الطبـاطبائی) و ذیل آن بملك ومهرپسرش هدایةالله طباطبائی‌دیده میشود.
قطع : رقعی ۱۰/۵ X ۱۸ . جلد : تیماج‌سرخ ضربی . صفحات: ۱۵۲ سطور:۱۵
کاغذ : اصفهانی شکری آهاردارضخیم . شمارهٔ‌ثبت‌قدیم ۶۱۴۴۸ . جدید۸۱۲۰

۱ - شرح فرائض (ص۲-۱۰۶دفتر) **(عربی)**

شرح منظومهٔ فرائض ازصاحب «شرح‌الترتیب» . مؤلف از این کتاب دیگر خود در کتاب‌حاضر بسیاریاد کرده .

وی‌در این رساله‌فرائض را برمذهب زیدبن‌ثابت‌بیان کرده‌است .

آغاز موجود: اسمه ثلثة وهی عدد شروط‌الارث و عددالاصول التی تقول و اماالطرح فاذا طرحت .

انجام : عن کتب کثیرة فی‌ذلك والله اعلم‌وهذا آخرما اردنـاایراده فی‌هذا الشرح‌المبارك جعله‌الله خالصاً لوجهه‌الکریم . فی‌الدنیا والاخرة آمین و صلی‌الله علی سیدنا محمد و آله و سلم ، تم . الحمد لله‌الذی هدانـا علی تمامته ونسئـل‌الله الهدایة لفرائته‌والسلام علی‌خیربریته وصحبته تم فی‌سنة۱۱۳۶.

۲ - القسطاس‌المستقیم (ص۱۰۷- ۱۲۳دفتر) **(عربی)**

از جارالله زمخشری (م - ۵۳۸) درعروض .

نسخه حاضر ناقص است .

کشف‌الظنون ۲ : ۲۲۲ دارالکتب قاهره (چاپ۱۹۲٤) ملحق۲ :۲۳۸

آغاز کتاب [۱] : اسال‌الله‌الذی‌عدل‌موازین قسطه . . .

۱ـبنقل‌از فهرست دارالکتب قاهره

آغاز موجود : اعلم ان فعولن له ستة فروع فعيل فعولن فعلن ، فعل و ،
انجام : ولم يذكره خليل وعده من المهملات . تمت كتابة الكتاب المسمى بالقسطاس المستقيم في علم العروض .. الاقل لطف الله بن عبدالله رب ثقل موازين ابويه في القسطاس يوم يفر المرء من اخيه يوم الخميس .

۳ ـ **عروض حسینی** (ص ۱۲٤ ـ ۱۳۵ دفتر) **(عربی)**

از حسینی . منظومه‌ایست درعروض .
آغاز: **بسمله**

يقول معروف حسيني النسب	الحمد للهادى الى علم الادب
ثـم صلـوة مالها نفـاد	على النبى و آله الامجاد

انجام :

فادركونى فانتم ذوو قدر	اننى فيكم صنعت هذا المدح

٤ ـ **لؤلؤ النظيم** (ص ۱۳۵-۱۳۸ دفتر) **(عربی)**

از ابو يحيى زكريا الانصارى الشافعى (م ـ ۹۲٦) در آداب تعلم و تعليم.
كشف الظنون ۲ : ۳٦٦ فهرست دانشگاه ۳ : ٦۸۵

آغاز: بسمله ، الحمدلله الذى ـ شرف من وفقه بالعلم والعمل وزينه بالهداية اما بعد فهذه رسالة مشتملة على بيان شروط تعليم العلوم و تعلمها ...
انجام : والجسم التعليمى ولواحقها و اوضاعها وفائدة معرفة كمية مقادير الاشياء و علم الهيئة .

[۳۵۷۸ ـ مجموعه]

دفتریست که نیمی از آن بخط نسخ لطف الله بن عبدالله درقریهٔ بالك نوشته ومورخ ۱۱۳٦ اندکی از آغاز شمارهٔ ۱ افتاده و بر رقم کاتب خط کشیده‌اند تنها جمله « ابن شریف بن ابی علی » از رقم کاتب خوانده میشود . در برگها اثر رطوبت مشهود است و اکثر صفحات محشی است .
شمارهٔ ۲ آغازش ناقص است وشماره چهارم نیز نقص دارد وناتمام است
عناوین و سرفصلهای تمام رسالات بشنگرف است حاشیه دورصفحات رنگ آبی است.
چندبرگ از اول دفتروصالی شده .

قطع : خشتی ۱۵ × ۲۰ . جلد مقوائی باروکش‌پارچه‌پیچازی . عطف (گالینگور) صفحات ۱۳۸ سطور گوناگون . کاغذترکی‌آهاردار ضخیم نباتی وشکری‌مستید . شماره ثبت قدیم۷۸۳۷۳جدید ۶۸۷۷

کشف حقائق زیج ایلخانی (فارسی)

شرح حسن‌بن محمد نیشابوری قمی معروف به نظام۱۱ج (م‌قرن ۷ – ه) برزیج ایلخانی که خواجه نصیرالدین طوسی آن رابنام هلاکو نوشت .

خواجه درمقدمه زیج ایلخانی تاریخچه‌چنگیزخان و اولاداو و نیز تاریخ ساختن‌رصدخانه مراغه‌را نوشته و ازهمکاران خود در تأسیس رصد یاد میکند اما نظام ، مقدمهٔ خواجه را دراین‌شرح‌حذف کرده است .

از زیج ایلخانی‌چندنسخه در کتابخانه‌ها هست و قدیم‌ترین آنهانسخه‌ایست در کتابخانه دولتی برلین[۱] وبنوشته پرچ مورخ ۱۲۹۰ – م – ٦۸۹ و ودیگری در کتابخانه ملی پاریس[۲] وبخط دست خواجه اصیل‌الدین‌پسر خواجه طوسی است . وازآنجا که نظام نیشابوری متن زیج را درشرح خود وارد ساخته ، نسخهٔ حاضررا (که مورخ ۷۸۵ . است) نیز باید یکی‌ازنسخ کهنه‌وارزندهٔ زیج ایلخانی بشمارآورد . نظام مقدمهٔ تاریخی خواجه ونیزجداول کتاب راحذف کرده وخود مقدمه‌ای دارد ودرضمن مقدمه ازسبب نگارش وشیوه شرح ونیز با ادبی تمام ازناتمامی پاره‌ای ازسخنان خواجه(پس ازستایش‌فراوان‌او)سخن گفته وچون نسخ این کتاب نادراست سطوری ازمقدمه را دراینجا میآوریم :

«درین زیج باآنك وجازت لفظ را رعایت‌فرموده درایرادمعانی‌داد داده‌است وهرچه اورا بنفس خود ازرصد مبارك که ذکرآن خواهد فرمود ، معلوم شده ، باخلاصهٔ آنچ‌متقدمان ومتأخران راروی‌نموده‌ضم کرده‌چنانکه گفته‌اند– کل‌الصید

۱- پرچ۳۵۷(فهرست مخطوطات فارسی‌برلین) .

۲– بلوشه :۷۸۲

یوجد فی جوف الفراء ــ ودورنه که این کتاب‌را چنانك مشهورست درحیوة ایشان برایشان نخوانده‌اند وازمباحث وغوامض آن درآن وقت استکشاف ننموده وبدان سبب اگردربعضی از مواضع سهوالقلمی افتاده با آن مراجعت نرفته، پس عزیمت مصمم گشت بدان که آن کتاب را شرحی ساخته شود که هیچ عملی ازاعمال وهیچ مسئله‌ای ازمسائل نماندالا که آنرا مستند گردانیم ببراهین هندسی یاعددی یابسایر مبادی این علم ... پس چون متن این کتاب بلغت پارسی بود مانیز تتبع آن کردیم وشرح را بلفظ پارسی ادا کردیم تا هم رعایت مناسبت کرده باشیم وهم نفع این شرح عام‌تر باشد وهمچنین ملتزم گشتیم که لفظ کتاب را اولا ایراد میکنیم، آنگاه به شرح مشغول میشویم اما جداول را بغیرازآنك کیفیت وضع وتسییر آن شرح دهیم بعرض نرسانیم تا کتاب مطول نشود واگر کسی جداول رانیز بااین کتاب الحاق کند روا باشد و نشناسد قدراین کتاب را الاآنکس که سالها درطلب وقوف برمآخذ هرعملی وبراهین برهربابی عمرصرف کرده باشد ... و اگرخدای تعالی توفیق بخشد متن این زیج را با شرح بزبان عربی نقل کرده شود».

عناوین این شرح همان عناوین متن است (جزدرپاره‌ای ازجا ها) و اینك فهرست عناوین متن کتاب :

زیج ایلخانی پس ازمقدمه دارای چهار مقاله است بدین ترتیب :

مقالت اول ــ درتواریخ مشتمل بردومقدمه ودوباب : مقدمه‌درذکرتاریخها که دراین وقت بکارمیدارند ــ باب اول درشرح اقسام شبانروزنزدیك اهل قنا ــ باب دوم ــ درتاریخها که دیگر طوائف بکارمیدارند (این باب خود دارای هفت فصل است).

مقالت دوم ــ درمعرفت روش ستارگان سیاره و مواضع ایشان (دارای پانزده فصل).

مقالت سوم ــ درمعرفت اوقات وطالعها (۱٤ فصل).

مقالت چهارم – در بقیهٔ اعمال نجومی این مقاله دارای دو باب است

باباول درآنچه تعلق به موالید دارد (مشتمل بر هفت فصل)

باب دوم در دلائلی که‌تعلق به طالع عالم‌دارد (این‌باب دارای۴ فصل است)

نظام ،فصل ۷ ازباب اول مقاله ۴ را تا پایان زیـج عیناً بدون‌هیچ‌شرحی آورده است

از کشف حقایق زیج ایلخانی چند نسخه در دست است که پاره‌ای ازآنها دراستوری‌ودرفهرست نسخه‌ها ازاحمدمنزوی یاد شده.دراین کتابخانه‌نیز نسخه‌ای دیگراست که در ۸۲۷ دربغداد نوشته شده .

احوال وآثارخواجه از مدرس رضوی : ۲۳۴ ، ریـو ۴۵۴ ـ ۴۵۵ فهـرست نسخه‌های خطی ازاحمد منزوی ۱ : ۳۳۹

آغاز: بسمله رب‌الهمنا الصواب . . . . اجناس سپاس بی قیاس که مقاطـع اوهام انام از .

پایان: و اینجاسخن در کشف دقایق زیج ایلخانی با تمام رسانیم مامول از کرم عمیم ... که چون برحل مشکلی یا برشرح مبهمی ظفریابند بدعاء خیر... نمایند واگر برهفوتی... واقف شوند بکرم اصلاح فرمایند . . . فانه مامن‌احدالا وفیه موضع الاایزدجل وعلا . . . تاموجب ثناء جمیل وثواب جزیل گردد .

رقم‌کاتب چنین است :

وقع‌الفراغ من تسوید، یوم‌الخمیس‌السابع عشر من ربیع‌الاول سنه خمس‌و ثمانین وسبعمایه.

[۳۵۷۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۷۸۵ . چند برگ ازاواخر تازه‌تروبخطی دیگراست پشت برگ اول تملك قطب‌الدین‌بن سلطان محمد مورخ ۹۶۲ دیده میشود . عناوین وبرخی ازجداول بەشنگرف‌کنار برگ‌اول‌وآخروصالی‌شده فهرست‌مقالات و فصول‌کتاب بقلم قرمـز تازه‌بر برك‌اضافی اول‌نسخه نوشته شده .

قطع : وزیری‌کوچك ۱۴ × ۲۲/۵ آلبالویی رنگ اندکی وصالی شده صفحات۴۸۶ سطور ۲۵ کاغذ سمرقندی شماره ثبت قدیم ۷۸۱۶۰ جدید ۶۹۱۷ .

وقف‌نامه (فارسی)

صورت وقفنامهٔ موقوفات حاجی محمد جاغرقی فرزند حاجی حسین خبوشانی. وی در تاریخ ۲۱ شهر ربیع‌الثانی ۱۳۲۸ ـ ه املاك خود را که درجا غرق (ازتوابع مشهد) وحدود آن که مالك بوده ازبیشهٔ ماه ودوباب حوالی ونه عشر از دو آسیاب که یکی از آن دوخراب ویکی آباد و تمامت یکدره فازوچنار زار که املاك متصرفه شخصی بوده ونیز ملك خریداری از کربلایی حمزه و آقا غلامرضا بر آستانه رضوی وقف کرده است و تمام قطعات موقوفه را به تفصیل و با ذکر دقیق حدود ومشخصات آنها نام برده است. درپایان صورت اقرار و گواهی نامه تولیت آستان قدس رضوی است ونیز گواهی عده‌ای ازعلماء مشهد نقل شده.

آغاز: بسمله، وبه ثقتی وبعد در تاریخ ۲۱ شهر ربیع‌الثانی سنهٔ ثمان وعشرین و ثلاثمایه بعدالالف (۱۳۲۸) هجری حاضر شدجناب مبادی آداب عزت وسعادت ودیانت نصاب اشرف الحاج.

انجام: وسایر ابواب برقاطبه مسلمانان فی التاریخ المزبور حسب الحکم الشرعی، کاتب نوشته‌قلمی شد فی قریة جـا غرق حرره الاحقر الجانی حسن بن احمد الحسینی.

[۳۵۸۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکسته تحریری حسن بن احمدالحسینی مورخ ۱۳۳۷ ـ ه کاتب بجای ذکر نام در دنباله رقم خود مهرخود را زده است. بالای اسم املاك و قطعات مورد وقف بجوهر قرمز خطی کشیده است.

قطع: ۱۱/۵ × ۱۸، جلد: تیماج قرمز ساده یك لا. صفحات: ۲۴. سطور: ۱۴
کاغذ: فرنگی نباتی رنگ شماره ثبت قدیم: ۷۷۳۶۴، جدید ۶۸۶۸.

دعای صباح (عربی)

منسوب به امیر المؤمنین (ع)

همین فهرست ص ۱۸۷ ذریعه ج۱۳: ۲۵۲

آغاز: بسمله، یامن دلع لسان الصباح بنطق تبلجه .

رضاقلی شاملو کاتب نسخه‌رقم کرده : حرره‌العبد المذنب المحتاج الی‌رحمة‌الله الملك الغنی ابن‌احمد شاملو رضاقلی فی‌شهر ... ونورالله مرقده .

[۳۵۸۱]

نسخه ایست بخط نستعلیق زیبای رضاقلی بن‌احمد شاملو مورخ ۱۲۵۲ ـ ه قمری که ازخط استادخود احمد تبریزی استنساخ کرده نسخه بشیوه مرقع‌است‌و باجوهرزرد، سرخ‌وسفید کتابت شده چهار برگ ازآغاز وچهار برگ ازانجام نسانویس مانده بین هردو صفحه یك برگ زرورق گذارده شده .

قطع : بیاض رقعی ۹ × ۱۹/۵ . جلد : تیماج سرخ یك‌لاساده صفحات : ۳۴، سطور: ۹ ،کاغذ رنگی ضخیم سرمه‌ای تیره شماره ثبت قدیم : ۷۸۳۴۱، جدید : ۶۸۴۶

تقویم‌النیرین **(عربی)**

ازصفی‌الدین وفائی ، تقویم سال ۹۵۲ ـ ه مطابق ۹۱٤ ه شمسی و۱۹۵٦ میلادی.مؤلف این تقویم رئیس مدرسه غوریه مصر بوده واین تقویم رابا استفاده اززیج الغ بیك ساخته است .

آغاز: ذکر دخول العام الجدید وطالع العالم السعید فی‌مصر عندالتحویل سنه ۹۵۲ .

پایان: ونفعهم من سلاطینهم وقتل کبیر والله‌اعلم .

[۳۵۸۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ (ظاهراً بخط‌مؤلف : صفی‌الدین) عنوانها وجداول ودو نجومی واشکال هندی بشنگرف است‌پشت برگ‌اول یادداشتی دربارهٔ مؤلف وکتاب هست، برگهای نسخه (درحال حاضر) ازهم‌جدا ونیازمند بصحافی است .

قطع : خشتی ۱۶/۵ × ۲۱ ج مقوایی بنفش صفحات ۱۱۰ سطور ۳۴ کاغذ : ترکی شمارهٔ ثبت قدیم : ۷۸۱۵۳ جدید ۶۹۱۱ .

کشف حقایق زیج ایلخانی **(فارسی)**

نسخه‌ایست کهن که درحدود یکصدسال پس از نسخه شمارهٔ ۳۵۷۹ نوشته‌شده.

[۳۵۸۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۸۲۷ پشت‌نسخه تملك‌رستم‌بن احمدشیروانی ونیز این این‌نوشته «بدست‌مزارسیدی منجم‌باب عالی‌سنهٔ ۱۱۸۲» دیده‌میشود کنار برگهای اول‌وآخر وصالی‌شده نقائص دربرخی ازصفحات باهمان‌خط درحاشیه جبران‌شده استدرحواشی بیشتر برگها آهار رطوبت‌کهن دیده‌میشود عناوین‌وجداول ودوا بر بشنگرف .

قطع‌رحلی ۲۷ × ۱۸ جلد تیماجی مشکی‌رنگ صفحات ۲۸۷ سطور ۲۷ کاغذ: سمرقندی شکری شماره ثبت قدیم ۲۴۶۲۱ جدید ۷۵۰۰

زیج الغ بیك (بخشی از...) **(فارسی)**

مجلس ۲:۹۹ دانشگاه ۸۹۱:٤

[۳۵۸۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۰ ـ ه وپس ازچند صفحه‌اول بقیه جدول‌است

آغازموجود : طریقهٔ‌استخراج تعدیل‌معدل قمرازین جدول درساعت معین چنانست جداول شنگرف .

قطع: وزیری ۱۶ × ۲۴ جلد: مقوائی فرسوده عطف‌تیماج سرخ صفحات ۱۱۴ سطور: ۲۳ کاغذ: فرنگی‌شکری شماره‌ثبت قدیم ـ ۷۸۴۱۴ جدید ـ ۶۹۴۹

تحقیق‌الاصطلاحات **(فارسی)**

از امیرحیدرحسینی واسطی بلگرامی متخلص‌به‌امیرحسین (قرن۱۲ـه)

اصطلاحات مفرد و مرکب رایج درزبان فارسی با شواهد شعری و رعایت ترتیب الفبائی در حرف اول ودوم و جدا کردن حرف « آ» از الف وهمزه .

امیرحسینی بلگرامی این فرهنگ‌را در ۱۱۸۹، پس از تتبع در دیوانهای اساتید ودر محاورات‌اهل زبان وبهره گیری از فوائد شفاهی از استاد وجد خود میرغلام علی آزاد ، فراهم آورده است .

عزیزجنگ در تألیف فرهنگ بزرگ آصف اللغات از این کتاب بهره برده و در مقدمه فرهنگ خود این کتاب را بدینگونه توصیف میکند (به نقل دکتر شهریار نقوی):

«مختصریست مفید وخیلی دلچسب. مفردات و مرکبات فارسی را... جمع فرموده بعضی از الفاظش فرو گذاشتهای لغات قدیمه وجدیده را مخصوص است. بسیار کاری کرده حیف است که چاپ نشده حالا نایاب است» دکتر شهریار نقوی سپس نوشته است که بیش از این اطلاعی درباره این کتاب نیست و نسخه آن «در هیچ کتابخانه معروف دیده نمیشود».

در این فرهنگ نخستین واژه (مرکب) : آب برروزدن و آخرین: «ینگ دنیا» است.

رجوع شود بهفرهنگ نویسی در هند و پاکستان : ۱۶۳ - ۱٦٤ و مقدمه آصف اللغات - ج اول

آغاز: بسمله ، سپاس منعمی که مشت خاك را دولت ناطقه بخشید و زبان در ادای مطالب پیشکار دل .. و درود مرسلی که لسان او اشرف السنهٔ عالم است.. بعد هذا غبار کوچه ناتمامی فقیر امیر حیدر متخلص به امیر حسینی . . بعرض یاران میرساند. که در این اوراق برخی الفاظ واصطلاحات فن لغت رنگ تحریر میگیرد که اززبان .. جدی و استادی میرغلام علی آزاد ادام‌الله ظله . . . ونبذی دیگر که به نیروی تتبع خود از دواوین اساتید برآورد و پارهای دیگر که از اهل محاوره بتحقیق رسید صورت ترقیم‌پذیرد.

انجام : که در ازمنه سابقه علماء هیئت را از آن خبر نبود چندسال شد که از فرنگیان ... به آن جزیره رسید و اطلاع بر آن دستداد قزلباش‌خان امید همدانی گوید . کوی تو شدست ینگ دنیا .

کاتب سپس چنین رقم کرده‌است :

بتاریخ بیست و هفتم شهر محرم الحرام سنه ۱۲٦۳ بدست عاصی خاکپای

جهان ... مبارزخان به‌اتمام‌رسید . تم .. (دنباله رقم‌کاتب بعلت موریانه خوردگی کلمات اکثر کلمات ناخواناست) .

[۳۵۸۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق (شیوه‌هندی) مبارزخان‌مورخ ۱۲۶۳.
بیشتر برگهای نسخه ازموریانه آسیب فراوان دیده‌ومندرس است ودر برخی‌از برگها قسمتی ازبرخی از سطرها خوانده نمیشود . عناوین بشنگرف .
قطع : وزیری ۱۷ × ۲۷ جلد مقوائی عطف‌وگوشه میشن‌سبز صفحات ۱۲۷. سطور ۱۹ کاغذهندی: شمارهٔ ثبت‌قدیم ۷۸۰۰۷ جدید۶۴۷۷ .

تصرفات مریض (رساله در ..) **(عربی)**

= منجزات مریض از سید عبدالله بن اسماعیل موسوی بهبهانی (م ـ ...) روحانی معروف صدر مشروطیت ایران .

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب‌العالمین .. ولیعلم ان مما اضطربت فیه‌الافهام وزلت‌فیه اقدام کثیر .. حکم‌تصرفات المریض .

پایان: ما اودعته هذه‌الوریقات ... وفرغ من تصنیفها مؤلفها العبد...عبدالله الموسوی‌بن‌المرحوم ... السیداسماعیل الموسوی‌البهبهانی . . . سنه‌۱۲۹۹

[۳۵۸۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ۱۲۹۹ ظاهراً به‌خطمؤلف .
قطع‌خشتی ۲۱/۵ × ۱۶/۵ ج : تیماج سبز با حاشیه وعطف لیمویی (بدون مقوا) صفحات ... سطور کاغذ فرنگی شکری شمارهٔ‌ثبت‌قدیم ۷۴۱۷۷جدید۶۶۱۶

۱ـ تهافت التهافت **(عربی)**

از قاضی ابوالولید محمدبن احمدقرطبی‌ـ ابن‌رشد (م۵۲۰ـ ۱۲۰۰) نقض بر کتاب تهافت‌الفلاسفه از غزالی .

غزالی در تها فت‌دربیست مورد (ازسه‌مسئله) برفلاسفه تاخته و ابن رشد در ۱۸موردسخن‌اورا رد کرده .

تهافت‌التهـافت در ۱۹۳۰ در بیروت چاپ شده. کشف‌الظنون ۱:۳٤۹غزالی

نامهٔ ۴۱۵-۴۱۶ ابن رشد فیلسوف قرطبه از ماجد فخری (خاصه ص۸۵ - ۹۱)
معجم المطبوعات : ۱۰۸ و ۱۴۱۱

آغاز: بسمله وبعدحمد الله والصلوة علی جمیع رسله وانبیا فان الغرض فی هذا القول تبیین مراتب الاقاویل المثبته فی کتاب التهافت فی التصدیق والاقناع و قصور اکثرها عن مرتبة الیقین والبرهان ..

پایان: ولولا ضرورة طلب الحق مع اهله ...ما تکلمت فی ذلك علم الله بحرف و عسی الله ان یقبل العذر فی ذلك و یقیل العثرة بمنه و کرمه وجوده و فضله .

۲- تهافت الفلاسفه (ص۲۲۶ -۲۷۷ دفتر) **(عربی)**

ازامام ابو حامد محمد غزالی طوسی (م-۵۰۵) .

ابن رشد در تهافت التهافت اعتراضات او را از این کتاب نقل و رد کرده و از مسئله ۱۹ و ۲۰ یادنکرده . کاتب دفتر حاضر مسئله ۱۹ و ۲۰ تهافت غزالی را در اینجا آورده است .

رجوع به کشف الظنون ۱ : ۳۴۷ .

آغاز: لمالم یات ابن الرشد بکلام ابی حامد فی المسئلتین الاخیرتین ذکرناه... المسئلة التاسعه عشر فی ابطال قولهم ان النصوص الانسانیه یستحیل علیها العدم ...

پایان: تهافت ولسنا نؤثر الآن الخوض فی تکفیر اهل البدع وما یصح منه وما لا یصح کیلا یخرج من مقصود الکتاب .

کاتب سپس چنین رقم کرده .

آخر کتاب تهافت الفلاسفه .. وسلم تسلیما کثیرا .

۳ - حدود الامراض (۲۷۸-۲۹۳ دفتر) **(عربی)**

از محمدبن ابی المجدبن مسلم الطبیب .

فرهنگ واژه ها و نامهای عربی بیماریهاست بدون ترتیب از «صداع» تا «عرق» بیماریهای هرقسمت از بدن جداگانه یادشده است .

آغاز: بسمله الحمدلله الکریم الجلیل . فهذا ماجمعه العبد . . . محمد بن ابی المجد .. الطبیب . فی حدود الامراض من الرأس الی القدم ومایتعلق بها .

پایان: العرق الفصق الذی فیه تعفن .

[۳۵۸۷ - مجموعه]

دفتریست بخط شکسته نستعلیق قرن ۱۲ بر گهای آخر به قلم محمدمهدی وازقرن ۱۳ـ ه کنار چند برگ اول وآخر وصالی دارد . برخی از برگهای شمارهٔ ۲ بقلم دیگریست.
قطع : رقعی ۱۲ × ۱۸ ج : تیماجی عنابی ترنج دار سجاف عطف تیماج قرمز روشن صفحات ۲۹۳ سطور ۱۷ کاغذ اصفهانی وفرنگی شماره ثبت قدیم ۱۷۸۲۲۱ جدید ۶۷۲۶.

کشاف (جلد اول) **(عربی)**

تفسیر قرآن از ابوالقاسم از جارالله زمخشری (م ۵۲۸) .

رجوع به صفحه ۳۴۴ همین فهرست شود .

آغاز: الحمدلله الذی انزل القرآن کلاما مؤلفاً منظماً .

انجام موجود : قوله و اهل خباء صالح ذات بینهم ـ قداحتربوافی عاجل انا اجله کانك اذاقلت .

[۳۵۸۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ کهن حدود قرن ۶ـه رقم کاتب ندارد وانجام نسخه ناقص است عناوین بشنگرف صفحات محشی ونقایص درحواشی جبران شده کنار برخی برگها پاره وآثار موش خوردگی مختصری دارد وکنار بعضی صفحات رطوبت دیده درپشت برگ نخست اثر و مهری چند که نشانه تملك است موجود میباشد.
قطع: رحلی ۱۹ × ۲۹. جلد: تیماج مشکی ترنج ونیم ترنج دار عطف و سجاف تیماج زرشکی صفحات: ۲۶۸. سطور: ۳۳ـ۲۷. کاغذ: نباتی رنگ ضخیم سمرقندی شماره ثبت قدیم: ۶۱۴۰۸. جدید ۸۰۹۱

تاریخ الفی (جلد دوم) **(فارسی)**

از شیخ احمدبن نصرالله سندی تتوی هندی (قرن ۱۰ ـ ه) .

این نسخه شامل وقایع تاریخی سالهای ۵۰۱ تا ۶۰۱ـ هجری است

فهرست دانشگاه ۲:۵۲۰ـ ۵۲۲ مجلس ۲ : ۱۲۵ .

آغاز: بسمله ، جلد ثانی از تاریخ الفی وقایع سنهٔ ۴۰۱ از رحلت حضرت خیرالبشر (ص) . که دراوایل این‌سال سلطان سنجربن سلطان ملکشاه سلجوقی .

انجام : چون خزانه را تسلیم چنگیزخان کرد از نزد وی مرخص شد و بملازمت التاخان رفت .

کاتب سپس نوشته :

جهة تقدیم کتاب خانه مبارکه حضرت مستطاب اجل اکرم افخم آقای سعدالملك روحنا فداه بیداقل‌العباد بهاءالدین علی آبادی‌اتمام پذیرفت فی‌شهر صفرالمظفر سنهٔ۱۳۱۳ .

[۳۵۸۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق خوب بهاءالدین علی‌آبادی مورخ ۱۳۳۱ه دارای‌یك سرلوح مذهب‌ونقاشی باآب‌طلاولاجورد وشنگرف صفحات مجدول بقلم‌لاجورد وطلا وشنگرف عناوین درشت‌تر نوشته شده‌است‌کاتب این‌نسخه را برای کتابخانه سعدالملك‌نوشته‌است .

قطع:رحلی ۲۲ × ۲۹/۵. جلد: گالینگور مشکی عطف تیماج صفحات۴۱۲. سطور: ۱۵.کاغذ: شکری‌رنگ فرنگی‌نازك شماره‌ثبت قدیم: ۶۱۴۰۷جدید ۸۰۹۰

شرح کافیه (عربی)

از رضی‌الدین محمد بن‌الحسن الاسترآبادی نجم‌الائمه (م ـ ٦٨٤) بر کافیه ابن‌حاجب درنحو .

کشف‌الظنون: ج۲:۲٤۹ معجم‌المطبوعات : ۹٤۱فهرست‌مجلس‌ج۱۰:۳۸۵.
ذریعهٔ ١٤ : ۳۰

آغاز: الحمدلله الذی جلت‌الاوهٔ عن . و بعد فقد طلب منی بعض من اعتنی بصلاح حاله واسعفه بمایسعه‌قدرتی من‌مقترحات آماله .

انجام : انماتزاد اذالم تقصدالوقف. والله‌اعلم بالصواب والیه‌المرجع والماب

[۳۵۹۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ عطاءالله بن‌محمد بن نظام الحسینی الیمنی مورخ ۸۴۲ـ ه عناوین بشنگرف اکثر نقائص متن در حواشی جبران گردیده چندبرگ از آغاز وصالی شده‌است کنار برخی صفحات مختصر آب‌دیده درپشت برگ نخست اثر چند تملک وچند مهر موجوداست.

قطع: وزیری ۱۳/۵ × ۵۱/۵. جلد: تیماج لیموئی‌تیره (خردلی) عطف ودرون تیماج سرخ صفحات: ۷۰۲ سطور: ۱۹. کاغذ: فرنگی (سمرقندی) ضخیم‌سفید شماره ثبت‌قدیم: ۶۱۴۱۸ جدید ۸۰۹۸

نگارستان (فارسی)

ازقاضی احمد بن‌محمدغفاری

این کتاب بتازگی باتلخیص وتحریف مرتضی مدرسی گیلانی چاپ‌شده‌است. و مقدمه نسخه چاپی کتاب (این نسخه بخشی‌از کتاب است)

آغازموجود: مشهد مقدسش درسناباد طوس، عمر شریفش پنجاه ویکسال و کسری اولاد ذکورش‌الف ـ محمد جوادـ ب‌ابوجعفرثانی و ابوالحسن وجعفر و ابراهیم وحسین امام محمدتقی (ع) امام‌نهم است پدرش امام رضا (ع).

انجام‌موجود :

زحسن یوسف مصری نبود نـام و نشان
که داشت دست زلیخا جراحت نـاسور

[۳۵۹۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق ... قرن... رقم کاتب‌ندارد ازآغازوانجام ناقص وازاواسط نسخه نیز افتادگی دارد . اسماء خاص بشنگرف وسبز و عناوین نیز بشنگرف وسبز برخی برگها آبدیده . چندبرگ از آغاز وانجام وصالی شده‌است.

قطع‌وزیری: ۱۷ + ۲۴/۵. جلد: تیماج مشکی‌حاشیه‌طلائی درون‌تیماج قهوه‌ای‌صفحات: ۳۴۶ ، سطور : ۱۸ : کاغذ : نباتی رنگ ترکی ضخیم شماره ثبت قدیم ۶۱۴۱۶ . جدید ۸۰۹۶.

هشت بهشت (جلد هفتم) (**فارسی**)

از ادریس بن حسام الدین بدلیسی (م-۹۳۰) درسر گذشت هشت تن از سلاطین عثمانی (نسخهٔ حاضر کتیبه هفتم از آن کتاب است

فهرست مجلس جلد ۱۵٦:۲ **ص ۱۵٦** **مخطوطات** فارسی قاهره ۲۰ : **۲۲۷**

آغاز: اما میمنهٔ میمنت آثار ومیسره میسرهالاسرار از کتیبه هفتم کتاب هشت بهشت روحانی در ذکر فتوحات وواقعات سلطانی با ملوك کافرین وسلاطین مقید بدین سلمانی ...

انجام : در سلك خلفا وائمه هدی علیه السلام مقرر است قال سید البشر تموت البرایا قاید وتردید والله اعلم بالصواب .

[۳۵۹۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمدمقیم ابن عزیز بیك بسرور مورخ ۱۰۷۵-ه بر گ ۱ وصالی‌شده صفحات تماماً مجدول بهلاجورد، شنگرف وطلائی عناوین وشرح داستانها شنگرف درآغاز وانجام نسخه‌دو برگ نانویس‌است .

قطع : رحلی ۱۸ × ۲۹ . جلد : تیماج قهوه‌ای سوخته ونیم ترنج ولچك‌دار درون تیماج سرخ صفحات : ۲۳۲ - سطور : ۲۱ . کاغذ : ترکی‌سفید ضخیم . شماره ثبت قدیم : ۶۱۴۱۱ . جدید ۸۰۹۳ .

دیوان شعر (ترکی جغتائی)

از امیر علیشیر نوائی جغتائی (م - ۹۰٦)

تخلص وی در اشعار ترکی نوائی ودر فارسی‌وفائی‌ست . چند نسخه نفیس از دیوان در مجلس ، موجود است .

مجلس ۳:... ۲۰۹:۲

آغاز: اشرقت من عکس الکاس شمس نورالهدا

یارعکسین میدا کوردیب جامدین جیقدی صدا

انجام : بر پنجه اتیك را كه ایلادیم خامم من
اول خامه قرارق ایلادی نامم من

[۳۵۹۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۸ تا اوایل ۹ (رقم ندارد) دارای یك سرلوح مذهب و نقاشی باقلم‌لاجوزد ، شنگرف و آب طلا، سیاه‌وسبز صفحات مجدول به‌لاجورد ومرکب ، طلا ، سبز وشنگرف ودرفاصلهٔ‌هرقطعه خط کشی شده‌است . پشت برگ نخست یادداشتی در معرفی نسخه بخط نستعلیق‌درتاریخ ۱۳۱۰ـ نگاشته‌اند . ودرپشت برگ آخراشعاری پراکنده بترکی نگاشته‌اند .

قطع : وزیری ۱۶×۱۴ . جلد : تیماج مشکی عطف و سجاف قهوه‌ای جلد یك لا صفحات: ۲۸۸ . سطور: ۱۰ـ کاغذ : نباتی‌رنگ سمرقندی‌ضخیم‌شماره ثبت قدیم ۶۱۴۱۳. جدید ۸۰۹۵ .

منشآت (فارسی)

در صفحات سفید اول ووسط وآخر نسخه ابیات وقطعاتی ازنوا ، محمدعلی میرزا وخرامان نقل شده .

آغاز: که درینوقت برطبق تقبل و تلاش فرمان واجب الاذعان بحکومت فلان بجهة اوشرف صدوربخشیده اگر چه این کمترینان امر ولی نعمت را بجان منت میدانم اما ازقراریکه معلوم‌رأی ...

انجام : آخرین مکتوب: دونسخه‌بنگارش گزارش‌حالات‌واظهار واعلان.. مهمات وتیمنات میشد ارکان دوستی محمد .. باشند .

[۳۵۹۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکسته وتحریری.. رقم‌کاتب‌ندارد ولی‌کاتب‌درگوشه یکی ازصفحات تاریخ‌تولد فرزندخودرا نگاشته است و این تاریخ تولدذکرکرده و تاریخ‌کتابت باقدری تفاوت درهمین‌حدود بایدباشد .

قطع : ۱۶ × ۲۵/۵ جلد : تیماج مشکی یك ضربی دورمنگه ترنجدار یك‌لا صفحات : سطور: گوناگون . کاغذ : فرنگی‌سفید شماره ثبت‌قدیم : ۷۴۱۸۷ . جدید : ۶۶۲۶ .

نوش آفرین **(فارسی)**

قهرمان اول این داستان نوش آفرین و دیگر قهرمانان عبارتند از : سرو آزاد ماه‌زرافشان ، میمونه خاتون دختر شاه پریان . و شاهزاده الیاس ، ملك محمد ، افراسیاب ، جهانگیر شاه ، دانای وزیر ، عادلشاه پادشاه چین ، شاهزاده محمد ، حمید ملاح ، امیر سلیم ، ملك بهمن ، عبدالرحمن . این نامها نیز دیده میشود : صنیم - دیلم ، علقمه‌دیو ، رقام وكلقام برادران پرورش جادوگر وجز اینها درفهرست مشار نوش آفرین و گوهر تاج (ص۱۵٦٤) .

آغاز موجود : زنهار که باخبر باش که دشمنان در کمین تواند مبادا که چشم زخمی واقع شود شاهزاده گفت خدا نگه‌دار است ومن خودرا بخدا سپرده‌ام واگر سه‌هزار جوان تیرانداز باشد به قصد من نتواند کرد .

انجام : نازنینان بعیش وعشرت میگذرانند ... درقلمرو پادشاه گرگ و میش دریکجا آب میخوردند ومردم برفاهیت میگذرانیدند واین حکایت از ایشان یادگار بماند . رقم کاتب چنین است : فارغ شداز کتابت کتاب نوش آفرین کمترین اسدالله بن عبدالرحیم شیروانی بتاریخ ۱۱ ذیحجه سنه ۱۱۹۹ .

[۳۵۹۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق اسدالله بن عبدالرحیم شیروانی مورخ ۱۱۹۹ هـ آغاز نسخه افتادگی دارد . نسخه دارای ۹ تصویر زیبارنگ‌آمیزی شده صفحات مجدول به قلم لاجورد، سیاه، آب‌طلا وشنگرف ودارای کمندکنار برگها وصالی شده، بعضی صفحات آب‌دیده وروی برخی وصالی‌ها نونویسی شده .

قطع : رقعی ۱۲٫۵ × ۲۵ . جلد : روغنی دارای ترنج و نیم ترنج طلائی و عطف تیماج سرخ صفحات. ۲۱۸ سطور: ۱۷ کاغذ : سفید نازك فرنگی آهاردار شماره ثبت قدیم : ۶۱۴۱ - جدید ۸۱۰۱

جامع عباسی (بخشی از...) **(فارسی)**

از شیخ بهاءالدین عاملی .

مشار فارسی : ص۴۷۰ و ۲۰۵۳ ذریعهٔ ۵ :فهرست مجلس ۲: ۱۹

آغازموجود: بدین طریق که چون بعداز تکبیر احرام فاتحه و سوره بخواند بر کوع رود .

انجام موجود: وبعداز احرام داخل شدن حرم باشد وازباقی افعال چیزی بجانیاورده باشد آنچه بفعل آورده کافیست واحتیاج نایب گرفتن دیگر نیست .

[٣٥٩٦]

نسخه‌ایست ناتمام بخط نستعلیق قرن ١١ ـ ه عناوین بشنگرف دارای یك سرلوح کوچك نقاشی باقلم لاجورد وشنگرف وطلا وسه تصویر رنگ آمیزی شده که تازه‌تر از نسخه است صفحات مجدول به لاجورد وشنگرف آب طلا دو صفحه از آخر نسخه نونویس است و برخی ازصفحات آبدیده است .

قطع: رقعی ١٢ × ١٩ جلد: مخمل قهوه‌ای عطف تیماج سرخ صفحات: ١۴۶ سطور: ١٢ کاغذ شکری ضخیم آهاردار شماره ثبت قدیم- ۶١۴٢٢- جدید ٨١٠٢

اخلاق محسنی **(فارسی)**

جواهرالاسرار ازمولی حسین بن علی کاشفی (م-٩٠٩)

ذریعه ج ١ : ٣٧٦ همین فهرست : ٦٤٦ ، ٦٥٢ ، ٧٠٨ و ٧٨٦ .

آغاز وپایان مانند شماره‌های دیگر .

[٣٥٩٧]

نسخه‌ایست بخط نسخ سالاربن نورعالم مورخ ٩٦٧ـه دارای یك سرلوح مذهب نقاشی شده باطلاولاجورد وقلم سیاه صفحات مجدول باآب طلائی کنار بیشتر برگها وصالی شده وآسیب موریانه‌دارد عناوین وابیات بشنگرف است درپشت برگ نخست چند تملك دیده میشود .

قطع: رقعی ١٢ × ١٨/۵ جلد: تیماج مشکی ترنج‌دارضربی صفحات: ٣٢۴ سطور: ١٧ کاغذ: نباتی رنگ سمرقندی شماره ثبت قدیم- ۶١۴٢٠ جدید ٨١٠٠

ظفرنامه تیموری **(فارسی)**

ازشرف‌الدین علی یزدی (م - ٨٢٨ .)

رجوع به ص ... این فهرست شود .

آغاز: مقالهٔ اول درذکرصادرات افعال وواردات احوال حضرت صاحبقرانی .

انجام :

خلایق مرفه زاحسان او   زمین وزمان تحت فرمان او

[٣٥٩٨]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق حسین بن احمد الحسینی مورخ ۹۶۵ـه ودر بلدهٔ ابرقوه ایزد کتابت شده‌دارای یك سرسوره‌سرلوح وصالی شده
صفحات‌مجدول به‌لاجورد، شنگرف طلا کنار برگهای اول وآخروصالی شده‌در پایان نسخه‌سوادمکتوب میرزاجهانشاه به‌بیربوداق دریك صفحه نگاشته شده است .
قطع:رحلی ۱۸ × ۲۶ جلد: تیماج مشکی حاشیه طلائی وسط بوته‌گل طلائی صفحات: ۷۲۶ سطور: ۱۹ کاغذ : ترکی نباتی رنگ نازك آهاردار شماره ثبت قدیم : ۶۱۴۱۹ . جدید ۹۹۰۸

۱ـ حاشیه شرح تجرید (ص۲ـ۶۹ دفتر)   **(عربی)**

از شمس‌الدین محمد بن احمد خفری (م ـ) بر شرح قوشچی بر تجرید خواجه نصیر طوسی .

مجلس ٥ : ۱۳۵ـ۱۳۹، ۱۰ ۳۳۲ :

آغاز وانجام مانند نسخه شمارهٔ ۱۷۰۰ .

۲ـ شرح تجرید (ص۷۲ـ ٦٤٢ دفتر)   **(عربی)**

شرح علاءالدین علی قوشچی بر تجرید العقاید خواجه‌نصیر طوسی

آثار واحوال خواجه : ۲٤۳ همین فهرست : ۲۳مشار: ٥٤۲ : .

آغاز: خیر الکلام حمدالملك العلام .

پایان: هذاماتیسر لنا من‌شرح تجرید الکلام .

والحمد . . للتوفیق علی‌الاتمام

[٣٥٩٩ ـ مجموعه]

دفتریست بخط شکسته نستعلیق‌محمد جلال بن محمدباقر بن کمال الدین‌طبیب قزوینی

مورخ ۱۰۷۷ برگ ماقبل‌آخر حاشیه خفری(شماره‌یکم دفتر) را ازنیمه بریده‌اند.درکنار برخی ازبرگها آثارطوبتی‌کهن مشهود است عناوین شنگرف

قطع وزرین باریك ۱۳/۵ × ۲۵/۵ج مقوای‌مندرس‌صفحات ۶۴۲ سطور : ۲۵ کاغذ اصفهانی‌شکری شماره ثبت قدیم ۷۸۱۶۶جدید ۸۵۲۰

خمسهٔ نوائی

از امیر علیشیر نوائی جغتایی وزیر معروف بایقراومتخلص در شعر ترکی به : نوایی (در اشعار فارسی به وفائی (م ـ ۹۰٦)

این مثنویات بترتیب چنین است :

۱ ـ حیوة الابرار .

۲ ـ خسرووشیرین .

۳ ـ لیلی ومجنون .

٤ ـ سبعهٔ سیاره .

٥ ـ اسکندرنامه .

کشف‌الظنون ۱ : ٤٧٥ فهرست مجلس ۳ : ۳٦۸ ادبیات براون ۳ (ترجمه حکمت) : ٥٦۱

آغاز:موجود بسمله .. رشته‌سی خود عقدجهان رشته سی رشته‌قیاس طوفه کندی دوراول ــ . . .

انجام : اوزات تیکزی ستیکزی نواسبزتیل

نـوا ارتوغ ایستارا یسایـك سلرقیل

رقم‌کاتب چنین است .

تمت‌الکتاب‌بعون‌الملك‌الوهاب فی‌سنهٔ‌احدی‌وستین و تسعمایه (۹٦۱)

[۳۶۰۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمدبن‌اسحق مورخ ۹۶۱ ـ ه دارای پنج سرلوح نفیس مذهب‌دارای‌نقاش‌باقلم آب‌طلا ، لاجورد ، شنگرف وسبز اماسرلوح اول‌سائیده‌وپاك گردیده برگها متن‌وحاشیه وصفحات وتماماً چهارستونی مجدول بطلا ، وسبزولاجورد متن تعدادی

از برگهای اول نسخه‌ازحاشیه جدا گردیده‌باوسپس ناشی گری فراوان‌چسبانیده وقسمتی‌از این نسخه نفس‌را آلوده کرده‌اند عناوین شنگرف برخی از برگهای آخروصالی دارد
قطع : خشتی ۱۷/۵ × ۲۴ .جلد: چرمی‌قهوه کندکاری‌وسوخته‌اندکی‌فرسوده‌صفحات : ۶۸۰ ـ سطور ۲۰ . کاغذ : سمرقندی نباتی رنگ رنگ شماره ثبت قدیم : ۶۱٤۱۹ جدید : ۸۱۰۴

عوالم‌العلوم و المعارف (عربی)

از عبدالله‌بن نورالله‌بحرانی‌شاگردمولی محمدباقرمجلسی.وی (بنوشتهٔ‌خود او درمقدمه = ج اول‌عوالم) بیست سال نزدمحمدباقرمجلسی‌شاگردی کرده‌وازاو اجازهٔ روایتی‌دارد که مجلسی درآن اجازه او را فرزند عزیز خود خوانده است ، وی کتاب عوالم راپس‌ازدرگذشت‌مجلسی.در۱۱۲۷ (تاریخی که درذیل‌بیشترنسخ اصل دیده میشود) نوشته وبااینکه شیوهٔ تألیف آن شباهتهای اصولی فراوان با کتاب بحارالانوار مجلسی‌دارد ، خود او نه‌هیچ‌سخنی دال‌براینکه ، ازشیوهٔ‌استاد پیروی کرده ، دارد ونه هیچ از بحارالانوار نام میآورد،هرچند حاج میرزاحسین نوری عوالم را «متخذ از بحار استاد» دانسته .

تنهاچیزی راکه صاحب‌عوالم اعتراف کرده آن است که بیست سال نزد او درس خوانده و از برخی ازنسخ کتابخانه مجلسی ـ (مانندقصص الانبیاء راوندی ومثیرالاحزان ووفاء الثار ابن‌نما ـ بهره‌برده .

عوالم‌دارای خصائص ومزایائی نیز هست که در مجار رعایت‌نشده ونگارنده بشمه‌ای‌از آن‌مزایا درمجلد٤ این‌فهرست اشاره کرد وبرخی‌ازآنها نیزبه هنگام شناسایی مقدمه‌عوالم (کتاب‌حاضر) یادمیگردد وديگرمشترکات‌ومزایای‌اصولی این کتاب‌بزرگ نیز ازمطالعهٔ فهرست‌زیر بدست‌میآید .

عوالم‌العلوم دارای صد کتاب است و برخی از کتابهاخود دارای چندمجلد است (و بابه‌حساب‌آوردن‌آنها تعداد مجلدات‌ازصدمتجاوزاست) . اینك فهرست کتابها = مجلدات)عوالم:

کتاب اول ـ مقدمه (درپایان فهرست کتابها شناسانده میشود)
» دوم ـ کتاب‌العقل وماجاء فی‌فضله وعلاماته وضده‌علی‌الجهل وذمه
» سوم ـ کتاب‌العلم
» چهارم ـ کتاب‌المعرفة و اثبات‌الصانع
» پنجم ـ کتاب‌التوحید
» ششم ـ کتاب العدل
» هفتم ـ کتاب‌النبوة وفیه‌جوامع‌احوال‌الانبیاء (ع)
» هشتم ـ کتاب‌قصص‌الانبیاء (شامل‌چهارمجلد)
» نهم ـ احوال نبینا(ص) . این کتاب دردهمجلد مستقل است
» دهم ـ غصب‌الخلافه والفتن‌التی وقعت‌بعد وفات‌النبی (ص)این کتاب دهم شامل درمجلد است .

کتاب یازدهم ـ احوال‌حضرت‌فاطمه (ع)
» دوازدهم ـ امامت واحوال‌ائمهٔ اثناعشر (ع) درچهارمجلد
» سیزدهم ـ احوال الثلثهٔ ومطاعنهم ... (درسه‌مجلد)
» چهاردهم ـ احوال اربعه(طلحه،زبیر، عمروعاص‌ومعاویه) . این کتاب دارای سه‌جلداست بدین‌ترتیب :

۱ روابط امیرالمؤمنین علی (ع) باطلحه و زبیروعایشه وجنگ جمل .
۲ ـ وقایع بین او بامعاویه وعمروعاص و جنگ صفین .
۳ ـ وقایع او باخوارج وجنگ نهروان و دیگر وقایع تادرگذشت او

کتاب یازدهم ـ احوال علی (ع) از ولادة تا شهادت ، فضائل و کرامات ادلهٔ امامت . این‌مجلد خود درهشت‌بخش(مجلد) جداگانه‌است .

کتاب شانزدهم ـ تا۲٦ احوال‌حسن بن علی (ع) تااحوال‌امام‌قائم (ع)
» بیست‌وهفتم ـ احوال عالم مطلق
» بیست‌وهشتم ـ احوال عالم علوی‌لوح‌وقلم ... وسماوات

« بیست و نهم ـ نجوم و متعلقات آن
« سیم ـ ملائکه
« سی‌و یك ـ عالم سفلی بحار و انهار و بلدان
« سی‌ودو ـ جمادات و تأثیرات و طبایع .
« سی‌وسه ـ نباتات .
« سی‌وچهار ـ کتاب حیوان .
« سی‌و پنج ـ احوال الجن والشیاطین .
« سی‌وشش ـ احوال انسان و روح و نفس و سایر قوی و تعبیر رؤیا .
« سی‌وهفت ـ طب .
« سی‌وهشت ـ احوال دنیا و عیوب آن .
« سی‌ونه ـ مرگ و عالم برزخ .
« چهل ـ علامت قیامت .
« چهل‌ویکم ـ آخرت ومعاد .
« چهل‌ودوم ـ ایمان و کفر .
« چهل‌وسوم ـ مکارم و مساوی اخلاق .
« چهل‌وچهارم ـ اوامر و نواهی .
« چهل و پنجم کبائر و معاصی (مؤلف در حاشیهٔ نسخه حاضر که نسخهٔ اصل است نوشته که این کتاب ناتمام است) .
کتاب چهل‌وششم ـ آداب وسنن .
« چهل‌وهفتم ـ احتجاجات (در دومجلد) .
« چهل‌وهشتم ـ مواعظ و خطب .
« چهل و نهم ـ حکم و مواعظ .
« پنجاهم ـ کتاب العشره .

» پنجاه و یک تا کتاب ۹۸ در فروع و ابواب فقه است از طهارت تا دیات .

کتاب نودونهم ــ ذکر بعض اقوال الرجال .

» صدم ــ اجازات .

جای سخن نسخه اصل از مقدمهٔ عوالم العلوم ودارای چهار مطلب است .

المطلب الاول ــ فی بیان الکتب المأخوذ عنها ...

المطلب الثانی ــ فی ... ذکر بعضی مفتتحات الکتب .

این بخش ابتکاری ارزنده وازمزایای آن است اما حیف که فقط سطور آغاز چند کتاب رانقل کرد، وبقیه را بجای دیگر موکول کرده (واین بنده هرچه در عوالم تتبع کردم آن جای دیگر را نیافتم) .

المطلب الثالث ــ فی بعض اصطلاحات (علائم) الکتاب .

این مطلب دارای دوفصل است .

فصل اول ــ اختصارات اسانید .

فصل دوم ــ اختصارات اسامی و کنی والقاب رجال و مصنفین .

المطلب الرابع: رموز کتاب (دره جلد ٤ فهرست، برخی ازاین رموزرانقل کردم) بحرانی برای مقدمه ، خطبه‌ای مفصل وخاص ساخته بدینگونه که در اول وآخر هرفقره ازفقرات خطبه یکی ازحروف الفباء است بترتیب ازالف تاباء چنانکه آغاز وپایان فقره نخست «الف» است و آغاز وپایان فقره ۲ «ب» وهمینگونه تاآخرین فقره که حرف اول و آخرش «یاء» است . این خطبه پنج صفحه ازنسخهٔ اصل رافرا گرفته است .

در کتابخانهٔ مجلس علاوه بر نسخ متفرقه از مجلدات عوالم یک دورهٔ نزدیک به یک دوره) کامل از نسخه اصل بخط مؤلف موجوداست و کتاب حاضر نیز جلد نخست ازهمان نسخه اصل است .

در تمام مجلدات خطخوردگی و تغییرات واصلاحات فراوان درمتن وحاشیه

بچشم میخورد و بیشتر آن از موقوفات شاهزاده محمد ولی میرزا قاجار است. در سطور آغاز یکی از این مجلدات، بر نام «محمد باقر مجلسی» «و مجلد.. از بحار الانوار» که نخست نوشته بوده خط کشیده و بالای آن نام عبدالله بن نورالله و مجلد .. عوالم العلوم نوشته چنین مینماید که بحرانی نخست خود از یاران مجلسی در تألیف بحار بوده (و دور است که شاگردی چون او در جریان کار تألیف بحار نباشد) و این برگ از روزگار نوشتن بحار در دست او مانده بود و (شاید برای رعایت صرفه جویی) در تألیف عوالم از آن استفاده کرده است.

صاحب ذریعه از چندین نسخ پراکندهٔ عوالم یاد کرده اند (و پیداست که مجلد ٤ فهرست مجلس را در دست نداشته اند و از وجود نسخ اصل در کتابخانه مجلس آگاه نبوده اند).

ذریعه ۳٥٦:۱٥ مجلس ٤ : ٤٤–٤٧ الفیض القدسی (مقدمه ج ۱ بحار الانوار) ۱۷ خاتمه مستدرك دانشگاه ٥ : ۱۱٤۰ و ۸ : ۱٥٥۱ .

آغاز خطبه: (پس از بسمله و توضیح دربارهٔ شیوه خطبه) : ابتدا بسم الله الرحمان الرحمان ابتداء .. بناء علی ان فی اول کل کتاب بدأ الکلام به من الکتاب.. اما بعد فیقول تراب أقدام العلماء بل ذرة ما بین الارض والسماء .. الفقیر عبدالله بن نورالله نورالله بقاف قرب العلم عین قلبه و قلب عینه . . . ان العلم لا یخفی علی احد علو شأنه و سمو مکانه ...

[۳۶۰۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . عنوانها بشنگرف پشت صفحه اول وقفنامه نسخه مورخه ۱۲۳۹ بامهر بیضی باسجع بانی وقف محمدولی میرزا قاجار مشاهده میشود در بیشتر صفحات خط خوردگی و حاشیه رفتن متن بچشم می‌خورد کنار چند برگ اول و آخر وصالی شده بین برگ اول و دوم صفحه‌ای کوچك که بخط دیگر است الصاق شده .

قطع : خشتی ۲۲ × ۲۵٫۶ سانتیمتر . جلد، تیماج زرد باترنج و گوشه . صفحات : ۶۴ . سطور : ۲۲ . کاغذ: اصفهانی متوسط شماره ثبت قدیم: ۵۶٫۲۲ . جدید . : ۷۴۰۸ .

جواهر العلوم (عربی)

از همان مؤلف این نسخه جزء ۳ از کتاب ۱۵ میباشد

[۳۶۰۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف مورخ قرن ۱۲ هجری . درچند صفحه اول متن درحاشیه رفته ودر اثر اندراس کلماتی ازآن خوانده نمیشود خطخوردگی دربعضی ازصفحات هست.
قطع خشتی ۲۳ × ۲۵/۵ سانتیمتر . جلد: تیماج زرد . صفحات : ۳۴۶ .
سطور : ۲۰ . کاغذ : اصفهانی متوسط . شماره ثبت‌قدیم: ۵۵۶۵۲.
جدید : ۷۴۰۹ .

جواهر العلوم (عربی)

این نسخه مشتمل بردو کتاب= عقل‌وجهل ازهمان مؤلف

[۳۶۰۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ پشت صفحه اول وقفنامه نسخه مورخ ۱۲۳۹ عنوانها بشنگرف درحاشیه بعضی صفحات خط خوردگی وبحاشیه رفتن‌متن دیده میشود بین برگ ۲و۳ صفحه‌کوچکی که بخط دیگری‌است الصاق شده. ذیل صفحه ۵ تانیمهٔ اول صفحه ۷ بیاض‌صحیح است .
قطع :خشتی۲۱ × ۲۴ سانتیمتر . جلد : تیماج زرد صفحات : ۵۴. سطور: ۲۳
کاغذ: اصفهانی متوسط . شمارهٔ‌ثبت‌قدیم: ۵۵۶۵۳ . جدید : ۷۴۱۰.

جواهر العلوم (عربی)

از همان مؤلف این نسخه جزء دوم از کتاب هشت‌است .

[۳۶۰۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ کناره برگهای‌نسخه راموریانه‌خورده وبرخی ازکلمات چندبرگ اول وبرگ‌آخر خوانده نمی‌شود دراغلب صفحات متن بحاشیه رفته و خط خوردگی هست عنوانها بشنگرف .
قطع:خشتی۲۳ × ۲۶ سانتیمتر . جلد: تیماج زرد . صفحات . ۱۹۰ .
سطور : ۲۲ . کاغذ: اصفهانی متوسط . شماره ثبت‌قدیم : ۵۵۶۵۴ ،
جدید : ۷۴۱۱ .

هوالم العلوم (عربی)

این نسخه جزء سوم از کتاب هشتم (قصص انبیاء) است.

[۳۶۰۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ مولف قرن ۱۲ هجری . عنوانها بشنگرف کنار برگهای نسخه موریانه خورده وکلماتی ازحاشیه برگ‌آخر خوانده نمیشود روی برخی‌ازخطوط خط‌کشیده شده وگاه متن بحاشیه رفته

قطع: خشتی ۲۲/۵ × ۲۵ سانتیمتر . جلد: تیماج زرد . صفحات : ۲۵۰. سطور : ۲۱. کاغذ : اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم /۵۵۶۵۵ . جدید: ۷۴۱۲

هوالم العلوم (عربی)

جزء ۷ از آن کتاب‌ودر زندگانی پیغمبر (ص) .

[۳۶۰۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف‌قرن ۱۲هجری. عنوانها بشنگرف وقفنامه نسخه پشت‌صفحه اول روی بعضی نوشته‌ها خط کشیده شده وگاه متن بحاشیه‌رفته‌است .

قطع : خشتی‌۲۳/۵ × ۲۶ سانتیمتر . جلد : تیماج زردباترنج وگوشه . صفحات : ۷۶. سطور : ۲۰ . کاغذ : اصفهانی‌متوسط . شماره‌ثبت قدیم : ۵۵۶۵۶ .جدید : ۷۴۱۳

هوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف این‌نسخه جزء ٦ از کتاب۹ = زندگی پیغمبر (ص) کتاب ۹ در ده‌مجلد است .

[۳۶۰۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ مولف ازقرن ۱۲ ـ ه . عنوانها بشنگرف قسمت بالا و پائین برگهای نسخه‌را موریانه خورده وبخطوط چندبرگ‌اول ووسط‌نسخه آسیب‌رسیده‌است نسخه فاقد آغازاست وخط خوردگی درصفحات خاصه صفحه‌آخر دیده‌میشود.

قطع :خشتی‌۲۴ × ۲۷ سانتیمتر . جلد: تیماج‌زرد . صفحات : ۵۱۰

سطور : ۲۰. کاغذ : اصفهانی متوسط. شماره‌ثبت‌قدیم : ۵۵۶۵۷.جدید : ۷۴۱۴ .

هوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف این نسخه بخش ٤۱ و٤۲ (معاد) است .

[۳۶۰۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ مولف از قرن ۱۳ ـ هـ ، عنوانها بشنگرف اغلب صفحات متن بحاشیه رفته وقفنامه مورخ ۱۱۳۰ بامهر بیضی محمدولی میرزا پشت‌صفحه اول دیده میشود:
قطع : خشتی ۲۳ × ۲۶ سانتیمتر . جلد: تیماج زرد باترنج وگوشه. صفحات: ۴۱۰.
سطور : ۲۲. کاغذ: اصفهانی‌متوسط . شماره‌ثبت قدیم : ۵۵۶۵۸ .
جدید : ۷٤۱۵ .

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف جزء ٤و٥ از کتاب۹ است .

[۳۷۰۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف ازقرن ۱۲ ـ هـ پشت صفحات اول هرجزء وقفنامه‌مورخ ۱۲۳۹ بامهر محمدولی دیده میشود عنوانها بشنگرف کناره برگها موریانه خورده وبرخی ازکلمات حاشیه برگ ۸۷ خوانده نمیشودروی برخی ازنوشته‌هاخط کشیده‌شده‌وگاهی‌متن بحاشیه رفته جلدپنجم این نسخه ناتمام است کناربرگ ۹۱ وصالی‌شده .
قطع :خشتی ۳۳ × ۲۶/۵ سانتیمتر . جلد : اصفهانی متوسط، صفحات: ۳۲۶.
سطور: ۲۱ . کاغذ : اصفهانی‌متوسط . شماره ثبت‌قدیم : ۵۵۶۵۹.جدید : ۸۴۱۶ .

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف جزء یك‌از کتاب هشت (قصص انبیاء) . جزء ۳و٦ کتاب۸با شماره ۳٦۰۵ و ۳٦۰۸یادشد

[۳۶۱۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف ازقرن ۱۲ هـ . عنوانها بشنگرف کناره‌های اوراق موریانه خورده دربعضی صفحات متن‌بحاشیه رفته‌روی برخی ازخطوط خط‌کشیده شده‌قسمت بیشتر برگ اول ‌وحاشیه‌برگ آخر وصالی‌شده
قطع : خشتی ۲۲/۵ × ۲۵ سانتیمتر. جلد : تیماج زرد. صفحات : ۱۶۶.
سطور : ۲۲. کاغذ : اصفهانی متوسط. شماره ثبت‌قدیم : ۵۵۶۶۰ .جدید : ۷۴۱۷.

هو الم العلوم (عربی)

جزء یك از کتاب ۹ = از مجلدات تاریخ زندگانی پیغمبر (ص)

[۳۶۱۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف ازقرن ۱۲هجری. عنوانها بشنگرف وقفنامه نسخه مورخ ۱۲۳۹ با مهرمحمد ولی پشت صفحه اول در بیشتر ازصفحات متن بحاشیه رفته‌وخط‌خوردگی داردکنار برگها را موریانه خورده وبه‌نوشته‌ها آسیب نرسیده .

قطع : خشتی۲۳/۵ × ۲۷سانتیمتر . جلد: تیماج زرد . صفحات : ۱۰۲ . سطور: ۲۲ کاغذ : اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم : ۵۵۶۶۱ . جدید : ۷۴۱۸ .

هو الم العلوم (عربی)

جزء ۱و۲ از کتاب ۱۵ زندگانی حضرت علی‌علیه‌السلام .

[۳۶۱۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲هجری. عنوانها بشنگرف کناره برگهاموریانه خورده وکلماتی ازمتن که درحاشیه نوشته‌شده‌آسیب دیده وقفنامه نسخه پشت صفحه اول جزء ۱و۲ مورخ ۱۲۳۹ با مهرمحمد ولی دیده میشود. برگهای اول وآخرجزء یکم واول‌جزء ۲ وصالی شده .

قطع : خشتی۲۳ × ۲۵/۵ سانتیمتر . جلد : تیماج زرد . صفحات : ۲۸۸.سطور . ۲۰ . کاغذ : اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم : ۵۵۶۶۲ . جدید : ۷۴۱۹ .

هو الم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف کتاب٤٥(= ذنوب‌ومعاصی) .

[۳۶۱۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف‌ازقرن ۱۲هجری . عنوانها بشنگرف وقفنامه‌نسخه‌مورخ ۱۲۳۹ با مهرمحمد ولی پشت صفحه اصل نوشته شده . خط خوردگی وبـه‌حاشیه رفته در صفحـات مشهود است نسخه ناتمام است (گویا مؤلف خود تمام نکرده).

قطع: خشتی۲۲ × ۲۵ سانتیمتر . جلد: تیماج زرد . صفحات : ۵۲ . سطور: ۲۲. کاغذ اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم : ۵۵۶۶۳ . جدید: ۷۴۲۰ .

هو الم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف ، ازبخش ۶۳ کتاب است .

[۳۶۱۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف‌ازقرن ۱۲هجری . عنوانها بشنگرف وقفنامه نسخه مورخ ۱۳۳۹ با مهرمحمد ولی پشت صفحه این است کناره برگها موریانه خورده ولی نوشته‌ها آسیب ندیده . خط خوردگی وبه حاشیه‌رفته درصفحات هست . اثررطوبت دربرگهاهست. دربین برگها صفحاتی کوچك بخط دیگرالصاق شده .

قطع :خشتی۲۲/۵ × ۲۵سانتیمتر ، جلد:تیماج زرد ، صفحات : ۲۷۲، سطور۲۲ ، کاغذ: اصفهانی متوسط ، شماره ثبت قدیم : ۵۵۶۶۴ ، جدید: ۸۴۲۱ .

عوالم العلوم **(عربی)**

ازهمان مؤلف جلد ۸٤ـ۸٥ = ابواب فقه .

[۳٦۱٥]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲هجری ، پشت برگ دراول نسخه‌جلد ۸۴فهرست کتب فقهی وبر برگ‌دوم‌اضافی‌دیگروپشت صفحه‌اول‌جلد ۸۵ وقفنامه مجلدات مورخ۱۲۳۹ با مهرمحمد ولی دیده میشود ، اغلب صفحات متن بحاشیه رفته وخط خوردگی‌دارد برگها موریانه خورده است ونوشته‌ها آسیب ندیده ، عنوانها بشنگرف .

قطع:خشتی۳۳ × ۲۶سانتیمتر ، جلد: تیماج‌زرد، صفحات: ۳۴۴، سطور: ۲۲، کاغذ اصفهانی متوسط ، شماره ثبت قدیم: ۵۵۶۶۵ ، جدید: ۸۴۲۲

عوالم العلوم **(عربی)**

ازهمان مؤلف جلد ٥۱ = کتاب طهارت .

[۳٦۱٦]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲هجری . فهرست ابواب ووقفنامه در صفحه یکم ودوم اضافی نوشته شده عنوانها بشنگرف اغلب صفحات متن بحاشیه رفته وگاه خطخوردگی دارد . نسخه ناتمام است (تا باب تطهیرحصروبواری) .

قطع :خشتی۲۱/۵ × ۲۵سانتیمتر،جلد: تیماج زرد،صفحات: ۱۵۸، سطور: ۲۴، کاغذ: اصفهانی متوسط ، شماره ثبت قدیم: ۵۵۶۶۶ ، جدید: ۷۴۲۳ .

عوالم العلوم **(عربی)**

ازهمان مؤلف جلد ٥۸ وچند کتاب (مکرر)دیگر .

[۳۶۱۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲هجری وقفنامه نسخه پشت صفحه اصل‌عنوانها بشنگرف صفحات‌اغلب متن بحاشیه رفته وخط خوردگی فراوان دارد چندکتاب عوالم‌مکرر دراین نسخه موجود است برگهای بسیاری را موریانه خورده ونوشته‌های حواشی برخی‌از آنها ازبین رفته .

قطع: خشتی۲۲ × ۲۶سانتیمتر، جلد: تیماج زرد، صفحات: ۵۰۴، سطور: ۲۲، کاغذ: اصفهانی متوسط ، شماره ثبت قدیم: ۵۵۶۶۷، جدید: ۷۴۲۴.

عوالم‌العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف جلد ششم = زندگانی حضرت علی علیه‌السلام .

[۳۶۱۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲هجری‌.وقفنامه‌نسخه بر برگ‌اول‌پشت‌وعنوانها بشنگرف دراغلب صفحات متن بحاشیه‌رفته وخط خوردگی داردکناره برگها موریانه‌خورده است وبرخی ازنوشته‌های حواشی‌آسیب دیده . کناربرگ اول وصالی شده .

قطع : خشتی۲۳ × ۲۵/۵سانتیمتر، جلد: تیماج زرد، صفحات: ۱۱۶، سطور: ۲۰، کاغذ اصفهانی متوسط ، شماره ثبت قدیم: ۵۵۶۶۸، جدید: ۷۴۲۵.

عوالم‌العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف جزء ۱۲ ازکتاب ٤٧ = (احتجاجات)

[۳۶۱۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲هجری. عنوانها بشنگرف‌کناره برگهاموریانه خورده است دوبرگ ازوسط وصالی شده‌وبیشتراز نوشته های حواشی از بین رفته.نسخه از اول وآخر افتاده داده .

قطع: خشتی۲۴ × ۲۶سانتیمتر، جلد: تیماج زرد، صفحات: ۱۳۶، سطور: ۲۱، کاغذ: اصفهانی متوسط ، شماره ثبت قدیم: ۵۵۶۶۹، جدید : ۷۴۲۶ .

عوالم‌العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف جزء ۱۰ ازکتاب ٤٣ = مکارم‌الاخلاق .

[۳۶۲۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری. عنوانها بشنگرف کناره برگها موریانه خورده و گوشه‌های نوشته‌های حواشی خوانده نمیشود . وقفنامه پشت‌صفحه‌اول. درتعدادی از صفحات متن بحاشیه رفته وخط خوردگی دارد . نسخه ناقص است .

قطع :خشتی۲۲/۵ × ۲۵سانتیمتر، جلد: تیماج‌زرد، صفحات: ۱۷۶، سطور:۲۳، کاغذ اصفهانی متوسط ، شماره ثبت قدیم: ۵۵۶۷۰، جدید: ۷۴۲۷.

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف جلد۱۱ وجزء یك ودو از جلد۱۲

[۳۶۲۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . وقفنامه درپشت صفحه اول هر یك از مجلات نوشته شده ، عنوانها بشنگرف قطع کاغذ در جلد ۱۲ کوچکتر از جلد ۱۱ است کنار برگ اول و آخر وصالی شده . در بیشتر صفحات متن به حاشیه رفته و خط خوردگی دارد .

قطع خشتی۲۳/۵ × ۲۵/۵ سانتیمتر، جلد : تیماج زرد . صفحات : ۴۳۶ . سطور: ۲۰-۲۲ ،کاغذ : اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم : ۵۵۶۷۱ ، جدید : ۷۴۲۷ .

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف جلد٤٤ تا٨٤ بضمیمه ٨٥-٨٦-٨٧ مکرر .

[٣٦٢٢]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . وقفنامه نسخه در صفحه اول هرجلد میباشد عنوانها بشنگرف کناره برگهای نصف آخرموریانه خورده‌است . فهرست ابواب در اول نسخه هست در بیشتر صفحات متن‌بحاشیه رفته وخط خوردگی موجود است .

قطع :خشتی/۲۲ × ۲۵ سانتیمتر ، جلد : تیماج زرد . صفحات : ۳۲۲ . سطور: ۲۲ .کاغذ : اصفهانی متوسط ، شماره ثبت قدیم : ۵۵۶۷۲ . جدید : ۷۴۲۹ .

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف جلد ۸۸ تا ۹۸ .

[۳٦۲۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲هجری . عنوانها بشنگرف وقفنامه مورخ۱۲۳۹ با مهر محمد ولی پشت صفحه آخر مجلات نوشته شده .

قطع : خشتی/۲۳ × ۲۵ . جلد : تیماج زرد . صفحات : ۹۴ . سطور: ۲۲-۲۳. کاغذ : اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم : ۵۵۶۷۳ جدید : ۷۴۳۰ .

عوالم العلوم **(عربی)**

از همان مؤلف جزء یك ودو کتاب ۱۳ .

[۳٦۲۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲ هجری . وقفنامه با قلم دیگری پشت صفحه اول جزء اول وصفحه اول جزء دوم نوشته شده‌کناره برگها موریانه خوردگی دارد وبرخی از حاشیه‌ها آسیب دیده عنوانها بشنگرف، دربرخی ازصفحات متن بحاشیه رفته وخط خوردگی دارد حاشیه‌هایی نیز از مؤلف درنسخه هست .

قطع : خشتی ۲۳ × ۲۶،۵ سانتیمتر. جلد : تیماج زرد . صفحات : ۲۵۸. سطور: ۲۰ . کاغذ : اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم : ۵۵۶۷۴ قدید :۷۴۳۱ .

عوالم العلوم **(عربی)**

ازهمان مؤلف (کتاب ٤۹) .

[۳٦۲۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲هجری . عنوانها بشنگرف وقفنامه‌متن نسخه‌مورخ ۱۳۳۹ پشت صفحه اول میباشدکنارچند برگ اول‌وصالی شده دربیشترصفحات بحاشیه رفته وخط خوردگی دیده میشود .

قطع :خشتی ۲۱/۵ × ۲۵/۵ سانتیمتر . جلد : تیماج ررد صفحات : ۴۰۰ سطور : ۲۲-۲۶ . کاغذ : اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم : ۵۵۶۷۵ . جدید ؛ ۷۴۳۲ .

عوالم العلوم **(عربی)**

ازهمان مؤلف (جلد ٤٤از کتاب در امرونواهی) .

[۳۶۲۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری وقفنامه نسخه مورخ۱۲۳۹ با مهرمحمد ولی پشت صفحه اول عنوانها بشنگرف درصفحات نخست متن بحاشیه رفته استدرچندبرگ اول آثاررطوبت دیده میشود .

قطع : خشتی۲۲/۵ × ۲۵/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج زرد . صفحات : ۶۵ سطور:۲۱ کاغذ : اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم :۵۵۶۷۶ . جدید : ۷۴۳۳ .

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف (کتاب ۳۳: نباتات) .

[۳۶۲۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲هجری . عنوانها بشنگرف مثل‌سایرمجلدات‌وقفنامه مورخ۱۲۳۹ بامهرمحمد ولی درپشت صفحه اول میباشد . کناربرگ‌آخروصالی شده وگاهی خط خوردگی دارد .

قطع : خشتی ۲۳ × ۲۶/۵ سانتیمتر . جلد: تیماج زرد . صفحات :۸۸. سطور۲۰ . کاغذ : اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم : ۵۵۶۷۷ جدید:۷۴۳۴ .

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف جلد۳۲= طبیعیات .

[۳۶۲۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲هجری وقفنامه نسخه‌پشت‌صفحه‌اول ثبت‌است. کتیبه صفحه اول سفید عنوانها بشنگرف خط خوردگی وبه‌حاشیه رفته درصفحات بسیاراست .

قطع خشتی ۲۳ × ۲۶/۵ سانتیمتر . جلد : تیماج زرد . صفحات : ۱۸ . سطور : ۲۱ . کاغذ : اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم : ۵۵۶۷۸ جدید : ۷۴۳۵ .

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف کتاب ۳۰= ملائکه .

[۳۶۲۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲ هـ . وقفنامه پشت صفحه‌اول‌حواشی‌نسخه‌خاصه گوشه پائین راست برگهاراموریانه خورده و بنوشته حواشی آنها و حواشی برگهای‌آخر آسیب رسیده .

قطع : خشتی ۲۲/۵ × ۲۶ سانتیمتر. جلد : تیماج زرد . صفحات : ۱۲۶ . سطور : ۲۰ . کاغذ : اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت‌قدیم : ۵۵۶۷۹ . جدید : ۷۴۳۶ .

عوالم العلوم **(عربی)**

ازهمان مؤلف (کتاب۳) .

[۳۶۳۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲ هجری . عنوانها بشنگرف کناره و گوشه برگها آثار موریانه خوردگی دارد . به حاشیه رفته و خط خوردگی در صفحات دیده میشود .

قطع : خشتی۲۳/۵ × ۲۶ سانتیمتر . جلد: تیماج زرد . صفحات : ۲۲۰ سطور : ۲۰ . کاغذ : اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم : ۵۵۶۸۰ . جدید : ۷۴۳۷ .

عوالم العلوم **(عربی)**

ازهمان مؤلف کتاب ۵ = کتاب التوحید

[۳۶۳۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲ هجری . عنوانها بشنگرف در چند صفحه متن به حاشیه رفته است . در برخی از صفحات خط خوردگی و نیز اصلاحات و تغییرات بسیار دیده میشود

قطع : خشتی ۲۳ × ۲۶سانتیمتر . جلد : تیماج زرد. صفحات :۲۴۸ . سطور: ۲۲ . کاغذ:اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم : ۵۵۶۸۱ . جدید : ۸۴۳۸ .

عوالم العلوم **(عربی)**

ازهمـان مؤلف کتاب۸۱ و۸۲ مکرر.

[۳۶۳۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ مـؤلف قرن ۱۲ هجری . وقفنامه بخط نستعلیق خوب پشت صفحه اول مورخ ۱۳۳۹ با مهر محمد ولی‌دیده میشود . عنوانها بشنگرف‌دراغلب صفحات متن به حاشیه رفته است . وخط خوردگی دارد . کنار برگ وقفنامه پاره ومندرس‌است .

قطع : خشتی۲۲ × ۲۵ سانتیمتر. جلد : تیماج‌زرد . صفحات : ۱۸٤ . سطور:۲۳ کاغذ : اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم : ۵۵۵۸۲ . جدید: ۷۴۳۹ .

عوالم العلوم (عربی)

از همان مؤلف ، کتاب پنجم است از عوالم .

[۳۶۳۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . وقفنامه با خط شکسته پشت صفحه اول نوشته شده عنوانها بشنگرف کناره برگها را موریانه خورده و نوشته حاشیه‌ها آسیب دیده . به حاشیه رفتگی و خط خوردگی در برخی از صفحات دیده میشود .

قطع : خشتی ۲۳ × ۲۶ سانتیمتر، جلد : تیماج زرد . صفحات : ۱۷۸ . سطور: ۲۰ کاغذ : اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم : ۵۵۶۸۳ . جدید : ۷۴۴ .

عوالم العلوم (عربی)

از همان مؤلف کتاب ٤٨ = مواعظ و خطب .

[۳۶۳۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . برگ اول ودوم پاره شده وپشت ص اول وقفنامه نسخه است در حاشیه صفحه دوم چنین نوشته شده « از کتابهای پسر آقای حاج صفی است » عنوانها بشنگرف در بیشتر صفحات متن بحاشیه رفته وخط خوردگی دارد .
یکی اصفحات نیمهٔ دوم نسخه بعکس دیگر صفحات است . نسخه ناتمام است .

قطع : خشتی ۲۲ × ۲۵/۵ سانتیمتر . جلد: تیماج زرد . صفحات :۸۷۲. سطور : ۲۲ . کاغذ : اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم ۵۵۶۸۴ . جدید : ۷۴۴۱ .

عوالم العلوم (عربی)

از همان مؤلف جزء ۲ از کتاب ۵۷ = ادعیه .

[۳۶۳۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . فهرست مطالب این جزء پشت برگ اول و در صفحه اول نسخه نوشته عنوانها بشنگرف دراغلب صفحات متن بحاشیه رفته وخط خوردگی دارد. کناره برگها موریانه خورده است وکنار برگ اول واندکی از حواشی دو برگ آخر وصالی شده .

قطع: خشتی ۲۱/۵ × ۲۵ سانتیمتر . جلد: تیماج زرد ، صفحات: ۲۳۰. سطور: ۲۳ . کاغذ: اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم: ۵۵۶۷۵ . جدید: ۷۴۴۲.

عوالم العلوم **(عربی)**

از همان مؤلف کتاب ۲ از ۶۲ = اخبار حج از غیر کتب اربعه .

[۳۶۳۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری، عنوانها بشنگرف درصفحات متن برخی از به حاشیه رفته و خط خوردگی دارد. وقفنامه برخلاف اغلب مجلدات، برپشت صفحه آخر بامهر محمد ولی میرزا ومورخ ۱۲۳۹ نوشته شده . کناره برگها موریانه خوردگی دارد و گوشه برخی ازسطور اول وآخر خوانده نمیشود .

قطع: خشتی ۲۲/۵ × ۲۵ سانتیمتر. جلد: تیماج زرد. صفحات: ۳۴۶. سطور: ۲۳. کاغذ: اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم : ۵۵۶۸۶. جدید : ۷۴۴۳.

عوالم العلوم **(عربی)**

از همان مؤلف جزء ۱۰ از کتاب ۲ = درباره غصب خلافت .

[۳۶۳۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . وقفنامه نسخه با مهر محمد ولی میرزا پشت صفحه اول موجوداست عنوانها بشنگرف در برخی ازصفحات متن بحاشیه رفته گاه چندسطر ویاسرتاسر صفحه خط خوردگی دارد نسخه بدلها واصلاحات نیزدرحواشی دیده میشود .

قطع : خشتی ۲۳ × ۲۷ سانتیمتر. جلد. تیماج زرد. صفحات : ۲۱۴. سطور: ۲۰ کاغذ : اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم ۵۵۶۸۷. جدید : ۷۴۴۴.

عوالم العلوم **(عربی)**

از همان مؤلف کتاب ۵۵ و ۵۶ = کتاب القرآن والدعاء .

[۳۶۳۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . عنوانها بشنگرف اغلب صفحات متن به حاشیه رفته وخط خوردگی دارد وقفنامه محمد ولی میرزا پشت مجلد ۵۶ مورخ ۱۲۳۹ موجود است .

قطع :خشتی۲۲ × ۲۵ سانتیمتر. جلد:تیماج‌زرد . صفحات:۳۷۴. سطور :۲۴. کاغذ : اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم :۵۵۶۸۸ جدید:۷۴۴۵.

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف کتاب ۳۸ درباره دنیا ودنیا داری .

[۳۶۳۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف‌ازقرن۱۲هجری . برپشت‌صفحه‌اول و ذیل صفحه آخر از محمدحسن بن‌علی‌عقیل کشوی‌یادداشتی‌مورخ۱۲۵۹مبنی بروقف بودن‌این مجلد وسایرمجلدات عوالم العلوم دیده میشود. کنار برگ اول وآخروصالی شده . درصفحات بسیار متن بحاشیه رفته وخط خوردگی دارد .

قطع :خشتی۲۲ × ۲۵سانتیمتر.جلد: تیماج‌زرد. صفحات : ۲۱۶. سطور: ۲۲.کاغذ : اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم :۵۵۶۸۹ . جدید: ۷۴۴۶.

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف کتاب۳۹=احوال‌موت وبرزخ .

[۳۶۴۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲هجری :کناره برگهای نسخه راموریانه خورده وگوشه‌های نوشته‌های‌حواشی ازبین رفته پشت برگ اول بچلیپا نوشته شده‌عنوانها بشنگرف در برخی از صفحات متن بحاشیه رفته است یك برگ اضافی الصاق در پایان نسخه است که برآن‌بقلم وکاغذ دیگری‌نوشته‌شده . بیشترسطورصفحه‌یك ودوو برخی‌ازسطوردیگرصفحات خط خوردگی دارد .

قطع:خشتی۲۳ × ۲۵/۵سانتیمتر.جلد : تیماج زرد . صفحات:۸۸. سطور . ۲۲.کاغذ: اصفهانی متوسط . شمارهٔ‌ثبت قدیم : ۵۵۶۹۰ . جدید :۷۴۴۷.

عوالم العلوم (عربی)

از همان مؤلف وجزء دوم است‌از کتاب۱٤ .

[۳۶۴۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲ هجری . وقفنامه پشت صفحه اول مورخ۱۲۳۹

با مهرمحمد ولی میرزاعنوانها بشنگرف برخی ازصفحات متن بحاشیه رفته وخط خوردگی دارد. برگ اول پارگی داردپشت صفحه‌آخرنسخه نوشته‌ایست بخط مؤلف‌که سراسرصفحه راگرفته و درهمه خط‌کشیده شده .

قطع :خشتی۲۳ × ۲۶سانتیمتر. جلد: تیماجی زرد.صفحات: ۲۶۳. سطور: ۲۰. کاغذ: اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم : ۵۵۶۹۱. جدید: ۷۴۴۸ .

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف کتاب ۴۷ = احادیث ، احتجاجات .

[۳۶۴۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲ هجری . وقفنامه پشت برگ اول مانند آن که در نسخه‌های دیگر است نوشته و نیمی‌ازاین برگ پاره شده و قسمت‌پائین بقیه برگهای نخستین نسخه موریانه خورده‌است دربرخی ازصفحه‌ها متن به حاشیه رفته‌وخط خوردگی دیده میشود .

قطع :خشتی۲۳ × ۲۶ سانتیمتر. جلد: تیماج زرد.صفحات :۱۵۴. سطور، ۲۰ کاغذ: اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم ۵۵۶۹۲ . جدید: ۷۴۴۹ .

عوالم العلوم (عربی)

از همان مؤلف کتاب ۲۵ = احادیث راجع به‌جن و شیاطین .

[۳۶۴۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲هجری . حواشی تمام برگهای نسخه وصالی‌شده و اوراق نخست مندرس و نیم بیشتر آن وصالی است وقفنامه پشت صفحه اول روی وصله برگ اول نوشته شده عنوانها بشنگرف صفحات در حاشیه رفته و خط خوردگی در نسخه فراوان است .

قطع :خشتی۲۳/۵ × ۲۵/۵سانتیمتر. جلد: تیاج زرد.صفحات : ۱۴۰ سطور : ۲۰. کاغذ: اصفهانی‌متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم۵۵۶۹۳. جدید :۷۴۵۰.

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف جزء ۲و۳ از کتاب۹ .

[۳۶۴۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری عنوانهـا بشنگرف وقفنامه کتاب پشت صفحه اول جزو ثالث است کناره صفحات نسخه را موریانه خورده برسطور نخستین صفحه یکم ونیمه دوم صفحه آخر نسخه خط کشیده شده در برخی ازصفحات متن بحاشیه رفته وخط خوردگی دارد . این نسخه ناتمام است .

قطع : خشتی ۲۳ × ۲۷ سانتیمتر . جلد. تیماج زرد . صفحات : ۳۰۸ . سطور: ۲۱ . کاغذ: اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم ۵۵۶۹۴ . جدید ۷۴۵۱ .

عوالم العلوم (عربی)

از همان مؤلف کتاب ۹ .

[۳۶۴۵]

نسخه ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . عنوانها بشنگرف کناره تمام برگها را موریانه خورده وقفنامه پشت صفحه آخر میباشد دربرخی ازصفحات متن بحاشیه رفته وخط خوردگی دارد .

قطع: خشتی ۲۳ × ۲۵/۵ سانتیمتر . جلد. تیماج زرد. صفحات: ۱۵۲ . سطور ۲۰ . کاغذ. اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم : ۵۵۶۹۵ جدید : ۷۴۵۲ .

عوالم العلوم (عربی)

از همان مؤلف کتاب ۳۷ = اخبار طبی .

[۳۶۴۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . عنوانها بشنگرف پایین برگهای اول وآخر را موریانه خورده است وقفنامه پشت صفحه آخر مورخ ۱۲۳۹ با مهر محمد ولی میرزا برگ اول وصالی شده در برخی ازصفحات متن بحاشیه رفته و خط خوردگی دارد ، نسخه فاقد در آغاز کتاب است .

قطع : خشتی ۱۳/۵ × ۲۶/۵ سانتیمتر. جلد : تیماج زرد . صفحات: ۱۴۴ . سطور : ۲۱ شماره ثبت قدیم : ۵۵۶۹۶ . جدید : ۷۴۵۳ .

عوالم العلوم (عربی)

از همان مؤلف کتاب ۳٤ = احادیث طبایع حیوانات .

[۳۶۴۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ مـؤلف قرن ۱۲ هجری . عنوانهـا بشنگرف در این نسخه دو وقفنامه پشت دوبرگ اضافی اول نوشته شده کنار برگها موریانه خورده است در برخی از صفحات متن به حاشیه رفته وخط خوردگی دارد . کنار چند برگ اول وصالی‌شده . نسخه نـاقص است .

قطع : خشتی۲۳ × ۲۶سانتیمتر. جلد: تیماج زرد. صفحات ۱۱۰ سطور: ۲۰. کاغذ: اصفهانی متوسط . شماره‌ثبت قدیم : ۵۵۶۹۸. جدید . ۷۴۵۴ .

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف کتاب۳۱= احادیث عناصرعالم سفلی .

[۳۶۴۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌مؤلف‌قرن۱۲ هجری . وقفنامه‌مورخ۹ ۱۲۳ بامهرمحمدولی‌میرزا پشت صفحه‌اول. عنوانها بشنگرف . کنار برگها را موریانه خورده ونیمی ازبرگ اول وآخر وصالی شده دربعضی ازصفحات متن بحاشیه رفته و خط خوردگی دارد .

قطع : خشتی۲۳/۵ × ۲۷سانتیمتر. جلد: تیماج زرد. صفحات :۱۵۶سطور: ۲۰. کاغذ: اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم : ۵۵۶۹۸ . جدید : ۷۴۵۵ .

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف و کتاب عقل‌وجهل‌است تا ابواب ائمه(ع) .

[۳۶۴۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . بربرگ اضافی آغاز فهرست ابواب بقلم دیگر نوشته شده عنوانها بشنگرف دراغلب صفحات متن به حاشیه رفته و خط خوردگی دارد . نسخه فاقد پایان کتاب است . دروسط نسخه‌یك برگ (دو صفحه) سفیداست .

قطع : خشتی۲۲ × ۲۵سانتیمتر. جلد: تیماج زرد . صفحات :۲۷۴. سطور: ۲۷ . کاغذ: اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم : ۵۵۶۹۹ . جدید: ۷۴۵۶ .

تفسیر (عربی)

از همان مؤلف بخشی‌ازتفسیر قرآن

[۳۶۵۰]

نسخه ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲ هجری . بعضی صفحات متن به حاشیه رفته و

در بعضی‌ازصفحات یك قسمت نـانویس‌است . آثارموریانه‌خوردگی‌در کنار برگها دیده میشود.
قطع :خشتی۲۲ × ۲۵ سانتیمتر جلد : تیماج زرد.صفحات:۳۴۴.سطور :۲۶ .کاغذ : اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم : ۵۵۷۰۲ . جدید : ۷۴۵۹ .

تفسیر **(عربی)**

از همان مؤلف بخشی از تفسیر قرآن است (سورهٔ یوسف وط)

[۳۶۵۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲ هجری . تعداد زیادی صفحات سفید دربین‌نسخه دیده میشود بعضی صفحات هم ناتمام است کنار برخی از برگها را موریانه خورده .
قطع: خشتی۲۴ × ۲۷. جلد : تیماج زرد. صفحات:۳۷۶. سطور:۲۲. کاغذ: اصفهانی متوسط . شماره ثبت قدیم : ۵۵۷۰۳ . جدید : ۷۴۶۰ .

عوالم العلوم **(عربی)**

ازهمان مؤلف تاریخ زندگانی امام حسن مجتبی (ع) .

[۳۶۵۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . پشت صفحه اول وقفنامه نسخه بتاریخ ۱۲۳۹ با مهر محمد ولی میرزا . عنوانها بشنگرف خط خوردگی و بحاشیه رفته در صفحات دیده میشود .
قطع :خشتی۲۳ × ۲۵/۵ سانتیمتر.جلد: باتیماج‌زرد.صفحات: ۱۴۰. سطور: ۲۰.کاغذ: شماره ثبت قدیم : ۵۵۸۳۰ . جدید: ۸۸۶۸ .

عوالم العلوم **(عربی)**

ازهمان مؤلف مجلد۲۰و۲۱ = تاریخ زندگانی‌امام هفتم وهشتم (ع).

[۳۶۵۳]

نسخه ایست بخط نسخ مؤلف قرن۱۲هجری.عنوانهـابشنگرف‌وقفنامه وخط‌خوردگی و به حاشیه رفته در نسخه هست‌جلداول ۲۱ باقلمی دیگر است (آغاز بحاربرگ‌اول‌جزء۲۱ مجلسی‌بوده‌است) ونام‌مجلسی‌وبحار را خط‌زده‌وبجای‌آنها نام‌عوالم‌وگویامؤلف‌آن‌نوشته‌شده .
قطع :خشتی۲۱ × ۲۴/۵سانتیمتر.جلد:تیماج‌زرد.صفحات : ۳۵۴. سطور:۲۰.کاغذ: اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم :۵۵۸۳۱ . جدید: ۷۸۶۹.

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف کتاب۲۸ = بخشی اخبار سماء و عالم .

[۳۶۵۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . پشت صفحه اول وقفنامه مورخ ۱۲۳۹ با مهرمحمد ولی میرزا . عنوانها بشنگرف کناره برگها موریانه خورده دربیشتر صفحات متن بحاشیه رفته وقلم خوردگی دیده میشود.

قطع :خشتی۲۳ × ۲۶سانتیمتر. جلد: تیماج‌زرد.صفحات: ۱۱۶. سطور: ۲۰ .کاغذ: اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم :۵۵۸۳۲ . جدید : ۷۸۷۰.

عوالم العلوم (عربی)

ازهمان مؤلف = کتاب زیارات .

[۳۶۵۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ مؤلف قرن ۱۲ هجری . پشت صفحه اول وقفنامه مورخ ۱۲۳۹ بامهرمحمد ولی میرزا. عنوانها بشنگرف قلم خوردگی و متن بحاشیه رفته درنسخه فراوان است نسخه ناتمام .

قطع :خشتی۲۲/۵ × ۲۵/۵سانتیمتر جلد: تیماج‌زرد . صفحات: ۵۰. سطور: ۲۵ . کاغذ: اصفهانی متوسط . شمارهٔ ثبت قدیم ۵۵۸۳۳. جدید :۷۸۸۱ .

شرح الاسباب والعلامات (عربی)

شرح نفیس بن عوض کرمانی براسباب وعلامات سمرقندی

[۳۶۵۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن۱۲هجری. عنوانها بشنگرف نسخه‌فاقدپایان است‌پشت برگ اول تملك‌احتشام‌الدوله بامهراودیده‌میشود ازبرگ ۲۴۵ تاآخرمندرس وسوراخ‌شده.

قطع : خشتی۹۲ × ۳۲ سانتیمتر. جلد: تیماج‌زردصفحات : ۵۲۸. سطور: ۲۵کاغذ: فرنگی‌شماره‌ثبت قدیم: ۵۵۷۰۰ جدید: ۸۴۵۷

شرح انموذج (عربی)

شرح محمدبن عبدالغنی اردبیلی برانموذج زمخشری درنحو

[۳۶۵۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ ۱۲۲۵ـه . پشت صفحه اول تراکیب مشکل دردو بیت ونیز چندبیت فارسی دیده‌میشود عنوانها بشنگرف پایان‌نسخه دومهر بیضی ویك مهرچهار گوش‌دیده میشود کناربرگها راموریانه خورده .

قطع: ۱۶ × ۲۱/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج‌زرد صفحات: ۱۷۶ سطور: ۱۵ کاغذ: فرنگی شماره ثبت‌قدیم : ۵۵۷۰۱ جدید: ۷۴۵۸

ترجمه ازروزنامه های‌فرانسه وعربی (فارسی)

مترجم محمد حسین فروغی

آغاز: روزنامه اعتدال منطبعهٔ اسلامبول شرحی از پلتیك دولت انگلیس نگاشته وبوضع سطور درذیل بدانشرح ابتدا نموده است نیت‌ظلم درطبیعت انسان مخفی وپنهانست و دردیست که آنرادرمان نیست .

انجام : وکار را بمسلمانان واگذار کنند واگر نکنند خبط عظیم پلتیکی خواهدبود. ترجمه فروغی ازعربی و فرانسه .

[۳۶۵۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق عباس‌مورخ ۱۳۰۱ـه . درترنج یك طرف تمام مجلدات‌این سلسله ترجمه‌هاعنوان‌دارالترجمهٔ خاصه‌همایونی‌ودرطرف دیگرنام‌مترجم وتاریخ ترجمه‌نوشته شده‌عنوانها بشنگرف‌مشخصات‌جلدو کاغذتمام‌مجلدات‌یکسان است .

قطع: رحلی ۲۱ × ۳۴ سانتیمتر. جلد: مقوائی با نقاشی بقلم‌سیاه عطف‌تیماج‌مشکی. صفحات ۲۴. سطور : ۲۳ کاغذ : فرنگی آبی با مارك شیروخورشید . شماره ثبت قدیم . ۱۸۸۹ . جدید : ۷۸۸۲ .

ترجمه ازروزنامهای هندوستان (فارسی)

مترجم : سید حسین‌شیرازی ازهندی (کتابچهٔ اول)

آغاز: کتابچه اول ترجمهٔ روزنامجات هندوستان شهر ربیع الثانی سنهٔ

۱۳۰۱ واقعیات تبت و نیپال نگارندهٔ روزنامه کوه نور مورخه دوازدهم شهر ربیع الثانی سنهٔ ۱۳۰۱ مطابق دهم‌ماه فوریهٔ سنهٔ ۱۸۸٤

انجام: که متعلق بدولت فرانسه‌است اسیرودستگیر عمله‌نظمیه گردیده است ترجمه چاکر ودعاگوی دولت ابدآیت سیدحسین شیرازی و تحریر چاکر جان نثار محمد قزوینی عاشوری منشی دارالترجمه همایونی ۲۳ شهر جمادی الاولی سنهٔ ۱۳۰۱

[۳۶۵۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمد قزوینی عاشوری‌منشی دارالترجمه مورخ۱۳۰۱ ـ ه عنوانها بشنگرف .

قطع: رحلی۲۱/۵ × ۳۴سانتیمتر. صفحات: ۴۸. سطور: ۱۳شماره ثبت قدیم: ۱۸۹۰. جدید : ۷۸۸۳ .

ترجمهٔ روزنامه‌های هندوستان (فارسی)

(اززبان هندی ـ بقیه کتابچه اول) مترجم : سید حسین شیرازی

آغاز: کتابچه اول ترجمه از روزنامجات هندوستان مصر و احوال حالیه آنجا نگارنده کوه‌نور منطبعهٔ لاهور مینویسد چندی‌قبل یك ارتیکلی در خصوص واقعات وآفات حالیه مصر درج اخبارنموده .

انجام: سپاهیان پولیس برای‌اطفای آن سعی‌وکوشش بسیار نمودند لیکن فایده نبخشید ترجمه چاکر و دعاگوی دولت ابدآیت‌سید حسین‌مترجم‌شیرازی و تحریر چاکر جان‌نثار میرزا محمد قزوینی منشی دارالترجمهٔ خاصهٔ همایونی فی دهم شهر رجب‌المرجب ۱۳۰۱

[۳۶۶۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق‌درشت‌محمدقزوینی‌عاشوری منشی دارالترجمه مورخ ۱۳۰۰ـه عنوانها بشنگرف

قطع: ۲۲ × ۳۴ سانتیمتر . صفحات : ۴۸. سطور ۱۳ . شماره ثبت قدیم ۱۸۹۱. جدید ۷۸۸۴

ترجمه از روزنامه‌های انگلیسی (فارسی)

میرزا محمود مترجم زبان انگلیسی

آغاز: از روزنامه جات انگلیسی . روس و انگلیس . درروز جمعه جنرال سرها ملی در مجلس اظهار اتحاد خدمت صاحبمنصبان بزرگ بدولت یك نطق مفصلی در خصوص .

انجام: پس‌از ورود خود بملاقات لرد کرانویل رفته مدت طویلی ملاقات ایشان امتداد یافت ترجمه چاکرجان‌نثار میرزا محمود مترجم انگلیسی .

[۳۶۶۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق‌مورخ ۱۳۰۱ هجری‌دراین مجلدنام‌کاتب درذیل‌نسخه نیامده قطع‌رحلی۵/۲۱×۳۴ سانتیمتر صفحات ۳۶ سطور۱۳شماره ثبت قدیم ۱۸۹۹ جدید ۷۸۸۵

ترجمه روزنامهای‌هندی زبان (فارسی)

مترجم: سیدحسین شیرازی

آغاز: کتابچه سیم از روزنامجات شهر صفر سنهٔ ۱۳۰۱، سرگذشت جارج ستیفنش (جرج استیون) مخترع راه‌آهن. این شخص جلیل‌القدر همان شخص یگانه‌ایست که دردنیا قبل‌ازتمام‌مدبران‌اختراع چرخ‌کالسکه راه‌آهن نمود .

انجام: وعلاوه برآن برای سایر دواهای عکاسی هر سالی پانصد روپیه از کیسه خودخواهدداد، ترجمه چاکر ودعاگوی دولت ابدآیت‌سیدحسین شیرازی بیدچاکرجان‌نثار میرزامحمد قزوینی عاشوری فی ۱۰ شهرربیع‌الثانی .

[۳۶۶۲]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق‌محمد قزوینی عاشوری‌منشی دارالترجمه مورخ ۱۳۰۱ـه عنوانها بشنگرف عنوان‌صفحه‌اول«سرگذشت جرج‌استیونس‌مخترع‌راه‌آهن»است قطع ۵/۲۱×۳۴ سانتیمتر صفحات ۴۶ سطور ۱۳ شماره ثبت قدیم ۱۸۷۴ جدید ۷۸۸۶

ترجمهٔ روزنامه سنت‌پترزبورك (فارسی)

مترجم: میرزا علیخان (از زبان فرانسه)

آغاز: ترجمه روزنامه سنت پطرزبورغ از فرانسه در روزنامه اندیانس بلژ مورخه بیست‌ودوم مارس تفصیل ذیل درباب مصر وسوذان منظور است تقریری از وضع احوال بظهور.

انجام: این امر بزرگ که اسباب آسایش اهالی ممالك افریقاست بدستیاری آن مجلس مجری گردد. تحریر غلام خانه‌زاد محب‌الله منشی گروسی و ترجمه میرزا علیخان مترجم ازروزنامه سنت پطرزبورغ.

[۳۶۶۳]

نسخه‌ایست بخط شکسته نستعلیق محب‌الله منشی گروسی مورخ ۱۳۰۱ هجری.
قطع: رحلی ۲۱٫۵ + ۳۴ سانتیمتر. صفحات: ۴۶. سطور ۱۳. شماره ثبت قدیم. ۱۸۹۲ .جدید: ۷۸۸۷.

ترجمهٔ منتخب ازروزنامه‌های انگلیسی‌زبان (فارسی)

مترجم: میرزا محمود کازرونی مترجم انگلیسی

آغاز: انتخابات اخباری که ازروزنامجات انگلیسی ترجمه‌شده افغانستان ۳ دسامبر قوت لشکری که ازجانب امیرافغانستان بجههٔ مقاومت طایفه مغول فرستاده شده بود دروادی موسوم به‌قراقرم بسختی‌شکست فاحشی‌خورده‌اند.

پایان: نوبار(نوبر) پاشا که ازوزارت‌شوراا ستعفاء کرده‌بودمجدداً مأموریت قبول کرده برمنصب خودمقرروسقیم گردیدترجمه چاکرجان نثار میرزا محمود کازرونی مترجم انگلیسی.

[۳۶۶۴]

نسخه ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ هجری عنوانها بشنگرف نام کاتب در ذیل نسخه نیامده.

قطع رحلی ۲۱/۵×۳۴ سانتیمتر، صفحات ۴۸، سطور ۱۳، شماره ثبت قدیم: ۱۸۸۴، جدید: ۷۸۸۸.

ترجمه از روزنامه‌های انگلیسی زبان (فارسی)

مترجم: مرتضی خان پیشخدمت همایونی

آغاز: انگلیسی مورخه ۱۹ دسامبر روزنامهٔ پال‌مال کازت مینویسد که اداره پلیس لندن مطلع شده‌است که چند نفر ازشورشیان.

انجام: کلنل سهراب روانه اسلامبول شده که در آنجا هزار نفر ارناود (ارنعوط (۱)) بجهة ایالت مصر اجیر نماید. ترجمه چاکر جان‌نثار مرتضی خان پیشخدمت همایونی

[۳۶۶۵]

نسخه ایست بخط نستعلیق متوسط مورخ ۱۳۰۱ ـ ه در ذیل نسخه نام کاتب ذکر شده‌است.

قطع رحلی ۲۱/۵×۳۴ سانتیمتر، صفحات ۲۰، سطور؛ ۱۳، شماره ثبت قدیم ۱۸۸۳، جدید؛ ۷۸۸۹.

ترجمه روزنامه‌های هندوستان (فارسی)

ترجمه بقلم سیدحسین شیرازی از زبان هندی این کتاب اول است

آغاز: کتابچه سیم ترجمهٔ روزنامجات هندوستان شهر ربیع‌الاول احوال سودان وخیالاتی که بعضی ازاهالی امکنه درباب آنخطه کرده‌اند بعضی‌را گمان بر اینست که برای نجات یافتن از مفسدهٔ مهتدی..

پایان: باین تدبییر اینمرض ازآنجا برطرف کردد.

ترجمهٔ چاکر دعاگوی‌دولت‌ابدآیت سیدحسین شیرازی‌بیدچاکر جان‌نثار محمد قزوینی‌عاشوری منشی دارالترجمه خاصه‌همایونی شهر جمادی‌الاول ـ ۱۳۰۱

---

۱ ـ اصطلاحی است ترکی‌عثمانی برای مردم آلبانی

[۳۶۶۶]

نسخه ایست بخط نستعلیق محمد قزوینی عاشوری منشی دارالترجمه مورخ ۱۳۰۱-ه عنوانها بشنگرف صفحات مجدول بهلاجورو وشنگرف و دارای کمند قرمز .
قطع ؛رحلی ۲۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر،صفحات ؛ ۴۶ ، سطور ؛ ۱۳ : شماره ثبت قدیم؛ ۱۸۸۲ ، جدید : ۷۸۹۰

ترجمه از روزنامه‌های فرانسوی زبان **(فارسی)**

مترجم: میرزا عیسی خان مترجم مخصوص

آغاز: ترجمه روزنامه‌های مختلفه از فرانسه بفارسی سنه ۱۳۰۱. آلمان. عدد تحصیل طلاب علوم سه ماهه تابستان سنه ۱۸۸۳

پایان: کنون چند کشتی از این فرمایش ساخته و بچین فرستاده شده است فی شهر ربیع الثانی ۱۳۰۱ دردارالترجمه خاصه همایونی الذلیل میرزاعلیخان منشی دیوانی

[۳۶۶۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ شکسته نستعلیق میرزا علیخان ترك منشی دیوانی مورخ ۱۳۰۱ هجری عنوانها بشنگرف .
قطع رحلی ۲۱/۵ × ۳۴ . صفحات ۳۲. سطور ۱۳. شماره ثبت قدیم : ۱۸۸۵ . جدید : ۷۸۹۱.

ترجمهٔ روزنامه‌های فرانسه **(فارسی)**

مترجم : میرزاعلیخان مترجم از زبان فرانسه .

آغاز: ترجمهٔ ازروزنامجات فرانسه مورخ مـاه مه سنه ۱۸۸٤ روزنامجات سنت پطرزبورك مورخه ششم ماه‌مه نوشته‌است که روزنامهٔ تان مینویسدازوقتیکه مباشرت دولتین فرانسه وانگلیس .

انجام : انگلیس نتواند از تعهداتیکه بدول اروپا نموده است خیال خود را منصرف نماید . ترجمه چاکرجان نثار میرزا علیخان مترجم و تحریر چاکر

جان نثارمیرزامحمدقزوینی منشی دار الترجمه خاصه همایون فی شهر رمضان المبارک.

[۳۶۶۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمد قزوینی عاشوری منشی مورخ ۱۳۰۱هجری درتهران عنوانها بشنگرف .

قطع رحلی۲۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر. صفحات ۴۸ . سطور۱۳. شماره ثبت قدیم ۱۹۰۰. جدید ۷۸۹۲ .

ترجمه از روزنامه سنت پطرزبورگ (فارسی)

مترجم : میرزا محمد علی بن فتح‌الله فراش خلوت .

آغاز: ترجمهٔ روزنامهٔ سنت پطرزبورغ ازفرانسه بفارسی سنه۱۳۰۱ اخبار تلگرافی ازپاریس بتاریخ پنجشنبه بیست ویکم ماه دسامبر تلگراف کرده‌اند که بوزیر بحریه فرانسه مخابره .

انجام : میگوید که بیست هزار نفریاغی مابین‌سواکن وسنقت پیداشده‌اند ترجمه اقل چاکر محمد علی بن فتح‌الله فراش‌خلوت همایونی سنه۱۳۰۱ .

[۳۶۶۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ هجری در تهران نام کاتب در ذیل نسخه یاد نشده است .

قطع رحلی۲۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر. صفحات۳۸. سطور۱۳. شماره ثبت قدیم ۱۸۸۱ . جدید : ۷۸۹۳ .

ترجمه روزنامه های عربی (فارسی)

مترجم : فروغی .

آغاز: روس و بلغارستان . تلگرام واصل از وینه گوید بنابراخبار صحیح که به وینته رسیده وجه غرامت عسکریه که باید بلغارستان هرسال .

انجام : بفرید ریکروه آمده بابیزمارك ملاقات‌نموده وخیالات‌آسوده باشد ترجمه فروغی از عربی بفارسی سنه ۱۳۰۱ .

[۳۶۷۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ هجری عنوانها بـه نسخ درشت نام کاتب در ذیل نسخه نیامده .

قطع رحلی ۲۱/۵ × ۳٤ سانتیمتر. صفحات ۲۴. سطور ۱۳. شماره ثبت قدیم ۱۷۸۰. جدید ۷۸۹۴ .

ترجمه از روزنامه‌های فرانسه و عربی زبان (فارسی)

مترجم : فروغی .

آغاز: هو به‌موجب مسطورات روزنامهای لندن نقل از تلگرام تبادلیه واقعه حزن انگیزی . .

انجام : از مصارفی است که در هذه‌السنه صرف عساکر دولت روس شده است الفقیر علی . . تـر که ترجمه از روزنـامه دبای فرانسه والجوائب عربی وزوراء عربی .

[۳۶۷۱]

نسخه‌ایست بخط شکسته نستعلیق میرزاعلیخان ترك مورخ ۱۳۰۱ هجری .

قطع رحلی ۲/۱۵ × ۳۴ سانتیمتر. صفحات ۲۰. سطور ۱۳. شماره ثبت قدیم ۱۹۰۷. جدید : ۷۸۹۵ .

ترجمه از روزنامهای هندوستان (فارسی)

مترجم : سیدحسین شیرازی از زبان هندی .

آغاز: ترجمه از روزنامجات هندوستان احوال زبیر پاشا و برده فروش و معاملات ستوران نگارنده کوه نور شهر لاهور منطبعهٔ هفتم مـاه ژون مینویسد که برای آگاه کردن ناظرین .

انجام : کارخود رامینمایم و ازحرکات رقیب با خبرباشیم تا آنکه قدم از قدم برندارد ترجمه چاکر دعاگوی دولت ابدآیت قـاهره سید حسین شیرازی مترجم هندی ۱۷ شوال ۱۳۰۱ .

[۶۳۷۲]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ۱۳۰۱هجری صفحات‌مجدول به‌لاجورد شنگرف‌وکمند قرمز بشت‌یك جلدوسط ترنج‌نام مترجم ذکرشده‌نام‌کاتب در ذیل نسخه نیامده .

قطع‌رحلی۲۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر. صفحات:۳۲. سطور: ۱۳. شماره ثبت‌قدیم:۱۸۹۸ جدید: ۷۸۹۶

ترجمه ازروزنامه‌های فرانسوی زبان (فارسی)

مترجم: میرزا علیقلی‌خان مترجم

آغاز: کران دوك ولادیمیر درزمان توقف پاریس یکروز بمجلس‌مازابرای تماشا رفته بود مسیولائتون مدیر مجلس .

انجام : وعنقریب تمام مصررا خواهد فرا گرفت گرفتار ننماید فی۲۳شهر صفرالمظفر در دارالترجمه خاصه همایونی تحریرشد منشی دیوانی العبد میرزا علی‌خان ترك .

نسخه‌ایست بخط شکسته‌نستعلیق میرزاعلی‌حان ترك‌مورخ۱۳۰۱هجری‌عنوانها درشت تراز متن .

قطع : رحلی۲۱/۵ × ۳۴سانتیمترصفحات : ۳۲سطور:۱۳ شماره‌ثبت قدیم:۱۸۶۷۰ جدید : ۷۸۹۷

[۳۶۷۳]

ترجمه روزنامهای فرانسه (فارسی)

مترجم: میرزا علی‌خان مترجم(از زبان فرانسه)

آغاز: منعکس‌دنیا درروزنامه سنت‌پطرزبورك مورخهٔ هیجدهم‌ماه سپتامبر سنه هزاروهشتصد وهشتاد سنه‌تفصیلی .

انجام : دستورالعمل داده‌شده بود ومردم‌رفتار نکرده‌اند . تحریرجان‌نثار محب‌الله منشی وترجمه میرزا علیخان .

[۳۶۷۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکسته محب‌الله منشی مورخ ۱۳۰۱ هجری عنوان درشت تر از متن.

قطع: رحلی ۲۱ × ۳۴ سانتیمتر صفحات: ۴۸ سطور: ۱۳ شماره ثبت قدیم: ۱۸۶۸ جدید: ۷۸۹۸.

ترجمه ازروزنامه‌های انگلیسی زبان (فارسی)

مترجم: میرزا محمود مترجم

آغاز: ترجمه از روزنامه استاندارد انگلیسی مورخه ماه ژون بصیرت در عمل زندگانی عمده مقاصد انسانی در دنیا آمال و اعمالی است که بردلها عموم اهل دنیا..

پایان: طویلی ملاقات ایشان امتداد یافت ترجمه چاکر جان نثار میرزا محمود مترجم انگلیسی در ماه شوال سنهٔ ۱۳۰۱.

[۳۶۷۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق متوسط مورخ ۱۳۰۱ هجری عنوانها بشنگرف نام کاتب درذیل نسخه نیامده است.

قطع: رحلی ۲۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر صفحات: ۳۶ سطور: ۱۳ شماره ثبت قدیم: ۷۸۹۸ جدید: ۷۸۹۹

ترجمه از روزنامجات هندوستان (فارسی)

مترجم: سید حسین شیرازی (اززبان هندی) کتابچه سوم

آغاز: کتابچه سیم ترجمه ازروزنامجات هندوستان شهرجمادی‌الاولی سنه ۱۳۰۱ کیفیت سلطنت اسلافیه مملکت دکن صاحب روزنامه کوه‌نور منطبعه شهر لاهور مینویسد که در نمره‌های سابق خود.

انجام: سایر دول خارجه آنرا متصرف شود و آنرا درقیفهٔ خود درآورد

ترجمه چاکر ودعاگوی دولت ابدآیت سیدحسین شیرازی وتحریر چاکرجان نثار محمد قزوینی العاشوری بتاریخ هشتم شهرجمادی‌الثانی ۱۳۰۱

[٦۳۷٦]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمدقزوینی عاشوری مورخ ۱۳۰۱ هجری عنوانها بشنگرف قطع :رحلی ۲۱ × ۳۳ . صفحات : ۴۰ . سطور: ۱۳ . شماره ثبت قدیم : ۱۸۸۷ . جدید : ۷۹۰۰ .

ترجمه از روزنامه سنت‌پطرزبورك **(فارسی)**

مترجم: (میر محمد علی بن فتح‌الله فراش خلوت همایونی

آغاز: ترجمه روزنامه سنت‌پطرزبورغ ازفرانسه بفارسی سنهٔ ۱۳۰۱ اخبار مختلفه خبری مستقیماً بتاریخ نمره‌ماه ژانویه از قاهر رسیده که بیك‌پاشا بتاریخ بیست‌ودوم ماه و سایر به‌سواکن.

انجام : اعتقاداین است که‌وقتیکه به‌عثمان‌دیقنایورش آورده‌شود اوبه کوها فرارخواهد کردترجمه‌اقل‌چاکرخانه‌زادمحمدعلی‌بن‌فتح‌الله فراشخلوت همایونی

[۳٦۷۷]

نسخه‌ایست‌بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ هجری عنوانها به‌نسخ درشت‌تر ازمتن میباشد قطع:رحلی ۲۲ × ۳۴ سانتیمتر . صفحات :۲٦.سطور:۱۳شماره ثبت قدیم: ۱۸۸۸ - جدید ، ۷۹۰۱

ترجمه از روزنامه‌های فرانسه زبان **(فارسی)**

مترجم: مرتضی‌خان پیشخدمت همایونی

آغاز: پاریس پولیس‌خانه خیابان دولت امروز صبح بیك وضع غریب آتش گرفته است‌وقت صبح درزیرزمین راه‌کازی بنظرآمده بودومستشار پولیس

انجام : که این جنگ فخریـه بزرگی است بجهة آدمیرال کوربه و

اشخاصیکه درتحت او بودند ترجمه خانزاد مرتضی خان پیشخدمت همایونی فی سیم ربیع‌الاول ۱۳۰۱

[۳۶۷۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ هجری نام کاتب در ذیل نسخه نیامده‌است.
قطع رحلی ۲۱/۵ × ۳۴/۵ سانتیمتر . صفحات ۴۰ . سطور ۱۳ . شماره ثبت قدیم ۰۸۶۹ . جدید ۷۹۰۲

ترجمه روزنامه های مختلف فرانسوی (فارسی)

مترجم : میرزاعیسی‌خان (از زبان فرانسه)

آغاز: ترجمه اخبار مختلفه روزنامه‌های فرنگستان انگلیس بعدازافتتاح مجلس پارلمنت درباب جنگ فرانسه وچین گفتگو ومناجرهٔ طولانی .

پایان: واشکر کشی بامتمهدی ننمایدفی‌شهر ربیع‌الاول ۱۳۰۱ الفقیر مخلص علی‌خان ترك منشی‌دیوانی دارالترجمه خاصه همایونی .

[۳۶۷۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق میرزا علی‌خان ترك مورخ ۱۳۰۱ هجری . عنوانها درشت از متن .
قطع رحلی ۲۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر . صفحات ۳۲ . سطور ۱۳ . شماره ثبت قدیم ۱۸۷۶ . جدید ۷۹۰۳ .

ترجمه روزنامه اندپاندانس (فارسی)

مترجم : میرزا باقربن میرزارضا معین‌السلطنه

آغاز: ترجمهٔ روزنامه اندپاندانس‌بلژ مورخه سیم ماه نوامبر سنه ۱۸۸۳۰ اطریش ومجارستان این‌اواخر درقشون اطریش ترقی‌عمده حاصل‌شده است طوری قرارداده‌اند که میتوان پر کردن توپهای برنجی وفولادی ...

انجام : که اعیان شهر چین پادشاه اتام را مسموم داده باشند.

ترجمه وتحریر غلامجان نثار باقربن میرزا رضای معین‌السلطنه .

[۳۶۸۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق میرزاباقر مترجم‌نسخه مورخ ۱۳۰۱ هجری‌عنوانها به‌نسخ درشت تراز متن.
قطع رحلی ۲۱٫۵ × ۳۴ سانتیمتر . صفحات ۲۹ . سطور۱۳ . شماره ثبت قدیم ۱۸۷۵ . جدید ۷۹۰۴

ترجمه روزنامه‌های فرانسه وانگلیسی‌زبان (فارسی)

مترجم : محمدعلی‌بن‌فتح‌الله فراش خلوت

آغاز: ازلندن بروزنامه‌سنت پطرزبورغ بتاریس بیست وسوم آوریل تلگراف شده که از قاهره بروزنامه‌دیلی‌نیوز خبررسیده .

انجام : که دولت انگلیس تفصیل کـامل از وضع پلیطیك خود در عصر مینویسد . ترجمه چاکرخانزاده محمد علی‌بن فتح‌الله فراش‌خلوت همایونی‌سنه ۱۳۰۱ .

[۳۶۸۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ هجری عنوانها درشت‌تر ازمتن‌است .
قطع رحلی۲۸/۵ × ۴۴ سانتیمتر . صفحات : ۱۶ . سطور : ۱۳ . شماره ثبت قدیم ۱۹۰۳ . جدید ۷۹۰۵ .

ترجمه وانتخاب اخبار (فارسی)

مترجم : میرزامحمودکازرانی‌ازانگلیسی

آغاز: ترجمه انتخابات اخبار روزنامجات انگلیسی از مورخه ماه ژانویه پطرزبورغ تا۱۰ ژانویه . پنج‌نفر قاتلان کلنل سوادکین پس از تحقیق بچنگ حکومت گرفتار شدند .

انجام : رفع همه‌محذورات(کذا...)شده‌و بعدکاری که‌مایه‌رنجش‌طرفین باشد.

ترجمه چاکرجان‌نثار میرزا محمود کازراتی مترجم انگلیسی که از روزنامجات ترجمه گردیده پنجم جمادی‌الثانی سنه ۱۳۰۱ .

[۳۶۸۲]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ ـ ه عنوانها بشنگرف .
قطع رحلی ۲۱ × ۳۴ سانتیمتر . صفحات ۴۸ . سطور : ۱۳ . شماره ثبت قدیم ۱۸۸۶ . جدید ۷۹۰۶ .

ترجمه روزنامه‌های فرانسه (اززبان فرانسه) **(فارسی)**

نام مترجم در این مجلد نیامده

آغاز: ترجمه روزنامجات فرانسه درروزنامه سنت پطرز بورغ مورخه پنجم ماه اکتبر سنه هزاروهشتصدوهشتادوسه نوشته است .

انجام : شش کرورفرانك لازم است که این خانها را مجدداً بسازند .

[۳۶۸۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ ـ ه نام مترجم وکاتب در نسخه نیامده .
قطع رحلی ۲۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر . صفحات ۲۸ . سطور ۱۳ . شماره ثبت قدیم ۱۸۷۲ . جدید ۷۹۰۷

ترجمه روزنامه های هندوستان **(فارسی)**

مترجم : سیدحسین شیرازی ازهندی ـ کتابچه اول

آغاز: کتابچه اول از روزنامجات شهر صفر ، افغانستان نامه‌نگار کوه‌نو مینویسد که چون مطالعه کنندگان این‌اخبار..

انجام : سوخته وخاکستر شده است تقریباً هفتاد هزار دالیر نقصان وارد آمده ترجمه چاکر ودعاگوی دولت ابدآیت سیدحسین شیرازی بید چاکر جان نثار میرزا محمد قزوینی‌عاشوری منشی دارالترجمه خاصهٔ همایونی بیست‌هشتم‌شهر ربیع‌الاول سنه ۱۳۰۱ .

[۳۶۸۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمد قزوینی عاشوری منشی مورخ ۱۳۰۱ ــ ه عنوانها جدید بشنگرف صفحات لاجورد و شنگرف و .

قطع . رحلی ۲۱/۵ × ۳٤ سانتیمتر . صفحات : ۴۸ . سطور : ۱۳ شماره‌ثبت‌قدیم : ۱۸۷۱ . جدید ، ۷۹۰۸

ترجمه‌روزنامه‌ترجمه اندربدرانس

مترجم : محمدعلی‌بن فتح‌الله فراش‌خلوت‌ازفرانسه

آغاز: ترجمه‌روزنامه‌اندپاندنس‌ابلژ . ازفرانسه‌بفارسی‌سنهٔ۱۳۰۱انگلیس . ازلندن بتاریخ سلخ ماه مارس تلگراف کرده‌اند که روزنامه . . .

انجام : درجزایر آنطیل درشرق ینکی‌دنیا درمحیط اتلانطیك واقع است ترجمه‌چاکرخانه زادمحمدعلی‌فتح‌الله فراش‌خلوت همایونی فی‌شهر رجب‌المرجب سنه ۱۳۰۱

[۳۶۸۵]

نسخه ایست بخط‌نستعلق مورخ ۱۳۰۱ـ ه عنوانها به‌نسخ درشت‌تر از متن درصفحه ۲۳ یك‌نقشهٔ چاپی الصاق شده نام‌کاتب درذیل‌نسخه‌نیامده

قطع . رحلی ۲۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر . صفحات : ۳۲ . سطور ۱۳ . شماره‌ثبت قدیم ۱۸۹۳ . جدید : ۷۹۰۹

ترجمهٔ‌اخباری‌ازروزنامه‌های‌انگلیسی

مترجم : میرزا محمود

آغاز: ترجمه اخبار مفیده‌ٔروزنامجات انگلیسی ازوینه در زمان روانه‌شدن پرنس ردولف ولیعهد دولت اطریش باسلامبول غالب از روزنامجات اینجا خیلی مطالب مفصل . .

انجام : مجلس کنفرانس افکار او را پذیرائی نمایند یقین است سعی دولت عثمانی بیفایده خواهد بود

[۳۶۸۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ــه عنوانها بشنگرف
قطع ، رحلی ۲۱/۵ × ۳۳/۵ سانتیمتر . صفحات ۴۸ . سطور ۱۳ . شماره ثبت قدیم : ۱۸۹٤ -جدید: ۷۹۱۰

ترجمه از روزنامه‌های انگلیسی **(فارسی)**

مترجم : میرزا محمود

آغاز: هوالمعز ترجمه از روزنامهٔ دالی‌پریس انگلیسی منطبعهٔهانك کانك (هونك کنك)این مداخله دیپلوماسی دول اروپ دربارهٔ امور چین . .

انجام : و درزنان درصدی بیست‌ودوچار این‌مرض شده تلف میشوندترجمهٔ چاکر و جان نثارمیرزا محود مترجم انگلیسی وتحریر چاکر و جان‌نثار میرزا محمدقزوینی منشی‌دارالترجمه خاصه همایونی فی‌شهر شوال‌المکرم ۱۳۰۱

[۳۶۸۷]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمدقزوینی عاشوری مورخ ۱۳۰۱ــ ه عنوانها شنگرف
قطع:رحلی ۲۱/۵ × ۳۴سانتیمتر : صفحات: ۴۰ سطور . ۳شماره‌ثبت قدیم ۱۹۰۲ جدید ۷۹۱۱

ترجمه‌ازروزنامه‌های‌انگیسی **(فارسی)**

ترجمه : میرزا محمودکازرانی

آغاز: زبدهٔ اخباری است که ازروزنامجات انگلیسی ترجمه شده ازتاریخ شانزدهم دسامبرالی بعدخارطوم، سه‌نفرقاصدی که ازجانب خاردوان بانوشته‌جات بجانب اردوگاه فرستاده شده بودند .

انجام : حالت اهالی تنکن دراضطراب است .

ترجمه وتحریرجان نثارمیرزا محمودکازرانی مترجم انگلیسی .

[۳۶۸۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مترجم (میــرزا محمود) مورخ ۱۳۰۱ ــ ه عنوانها درشت‌ترازمتن .

قطع :رحلی۲۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر ، صفحات ۴۸ ، سطور ۱۳ ، شماره ثبت قدیم ۱۸۷۸ ، جدید ۷۹۱۲ .

ترجمه روزنامه

ترجمه : سید حسین شیرازی .

آغاز: انتخاب ازروزنامجات هندوستان ازچهاردهم شهرمحرم‌الحرام‌لغایت بیست ویکم ماه مذکورسنه ۱۳۰۱هجری کشف‌الاخبار نامه‌نگارصورت محبوسین شاهزادگان ورؤسای هندوستان .

انجام : ویقین است که شبهای دیگرنیزبهمین قیاس وجه معتد بـه جمع خواهد شد، ترجمهٔ چاکر ودعاگوی دولت ابدایت سید حسین شیرازی حـرره العبد محمد قزوینی عاشوری دردارالترجمه خاصه همایونی فی۲۹شهرصفرالمظفر سنه ۱۳۰۱ .

[۳۶۸۹]

نسخه ایست بخط نستعلیق محمد قـزوینی عاشوری مورخ ۱۳۰۱ هـ ، عنوانهـا درشت‌ترازمتن صفحات مجدول به لاجورد وشنگرف وکمند قرمز .

قطع رحلی ۲۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر ، صفحات ۴۸ ، سطور ۱۳ ، شماره ثبت قدیم ۱۸۶۶ ، جدید : ۷۹۱۳

ترجمه ازروزنامهای عربی

ترجمه · فروغی

آغاز: روزنامه الجوائب مـورخ بتاریخ دوازدهم مـاه محرم گوید اخبار تلگرافی که این دفعه درباب‌ممالك‌بالخان (بالکان) رسیده اهمیت دارد و معلوم میشود که وضع .

پایان: نماید داخل ممالك روس نشود . ترجمه چاکراقل فـروغی‌ازعربی بفارسی بخط میرزا عباس منشی دارالترجمه خاصه همایونی .

[۳۶۹۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکسته‌میرزا عباس منشی مورخ ۱۳۰۱ ـهـ ، عنوانهـانسخ

قطع:رحلی ۲۱/۵ × ۳۳/۵ سانتیمتر ، صفحات:۲۰، سطور : ۱۳ ، شماره ثبت‌قدیم ۱۸۶۵ ، جدید : ۷۹۱۴ .

مترجمان : دکترلوکز ومیرزا محمود .

آغاز: ترجمه روزنامه منطبعه لندن . یوم چهارشنبه ۲٤ ماه اکتبر۱۸۸۳ نامه نگاری می‌نویسد که در ممالك مکزیکو به مسافت چهارفرسخ تا شهرمکه .

انجام : اعلیحضرت کینگ آلفانسو پادشاه‌شده بود ازروزنامه‌جات مزبور پذیرفته‌اند .

ترجمه چاکران دولت ابدآیت میرزا محمود ودکتر لوکزمترجمان انگلیسی دردارالترجمه خاصه همایونی فی‌شهرصفرالمظفرسنه ۱۳۰۱ .

[۳۶۹۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ هجری بین صفحه ۲۵ و ۲۶ جدولی از تعداد طوایف وکسانیکه ازممالك انگلستان بخارج مهاجرت‌کرده‌اند دیده میشود عنوانها درشت‌تر ازمتن .

قطع رحلی ۲۱ × ۳۳/۵ سانتیمتر ، صفحات ٤۸ ، سطور ۱۳ ، شماره ثبت قدیم ۱۸۶۴ ، جدید ۷۹۱۵ .

ترجمه‌روزنامه‌روسی (فارسی)

مترجم امان‌الله میرزا اززبان‌روسی

آغاز: اخبارات تلگرافی ازلندن ازقراریکه ازاختیارات روزنامه قاهره معلوم میشود ازتاریخ امروزبعضی اسبابها فراهم .

انجام : واستدعای آن‌میکند که‌حمل‌غله‌را به‌سرحدات چین‌موقوف‌نمایند.

[۳۶۹۲]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق متوسط مورخ ۱۳۰۱ ـ ه مشخصات نسخه مانند دیگر مجلدات

قطع رحلی۱۶ × ۲۲ سانتیمتر ، صفحات : ۳۴ ، سطور : ۱۰ ، شماره ثبت قدیم ۱۹۰۹ ، جدید : ۷۹۱۶

روزنامه استاندارد (فارسی)

مترجم : میرزا محمود .

آغاز: ازروزنامه استاندارد اخبارمختلفه ازروزنامه استاندارد انگلیسی در تمامی ممالك فرانسه عدد کالسکه‌های بخارعبارت از ششهزاروهشتصد ونود وسه اراده (درنسخه‌عراده) میباشد .

انجام : نه نفرمیباشند و ازآنجمله درصدی چهارده نفرمذهب پروتستانی دارند ترجمهٔ جان‌نثارمیرزا محمود مترجم انگلیسی وتحریرچاکرجان‌نثارمیرزا محمد قزوینی فی‌نوزدهم شهرذیقعدةالحرام سنه ۱۳۰۱ .

[۳۶۹۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمد قزوینی عاشوری مورخ ۱۳۰۱ هجری ، عنوانها بشنگرف

قطع رحلی ۱۵ × ۲۱/۵ سانتیمتر ، صفحات : ۳۲ ، سطور ۱۰ ، شماره ثبت‌قدیم ۱۹۰۶ ، جدید : ۷۹۱۷

ترجمه‌روزنامهای‌عربی (فارسی)

مترجم : میرزا علیخان .

آغاز: موافق روزنامهٔ دیلی نیوز ازعدن بتاریخ بیست وپنجم ماه ژوئن نوشته‌اند موافق اخباریکه باینجارسیده است یکنفرمتمهدی درلوکابان‌درولایت یمن پیدا شده .

انجام : روایت‌آنها درباب اینکه بربرهنوزدرامنیت است بهیچوجه‌صحت ندارد . ترجمه چاکرجان نثارمیرزا محمد قزوینی فی ۲۰شهرشوال‌الحرام۱۳۰۱

[۳۶۹۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمد قزوینی عاشوری مورخ ۱۳۰۱ ـ ه ، عنوانها بشنگرف

قطع‌رحلی ۱۵/۵ × ۲۱/۵ سانتیمتر ، صفحات: ۱۴ ، سطور : ۱۰، شماره ثبت‌قدیم : ۱۹۰۴ ؛ جدید : ۷۹۱۸

روزنامه (فارسی)

ترجمهٔ میرزا علیخان ازروزنامه‌های مختلف .

آغاز: تونیس بتاریخ اول ماه ژویلیه بروزنامه سنت‌پطرزبورغ خبرداده‌اند که حکومت تونس در بیست وچهارساعت بمعیت رجال نظامی یك مریضخانه در گولت قرارداده .

انجام : یکدسته ازبازیگرهای فرانسه را بقتل رسانیده‌اند تفصیل وقایع احوال هنوزنرسیده است .

ترجمه چاکرجان‌نثار میرزا علیخان مترجم وتحریرچاکرجان‌نثار میرزا محمدقزوینی منشی دارالترجمه خاصهٔ همایونی ۲۸ شهرشوال ۱۳۰۱

[۳۶۹۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمد قزوینی عاشوری مورخ ۱۳۰۱ هجری . عنوانها بشنگرف .

قطع: رحلی ۱۵/۵ × ۲۲ سانتیمتر. صفحات: ۳۰ سطور : ۱۰ شماره ثبت‌قدیم: ۱۹۰۵ جدید: ۸۹۰۹

گزیده ازتوردمند

مترجم‌وانتخاب کننده : میرزا عیسی‌خان (فارسی)

آغاز: بسمله ، ترجمهٔ مطالب مفیدهٔ که در جلدهای توردمند مندرج است کاؤ ینگی دنیای جنوبی قوم آنتیوکنوس که‌دربلندی‌ها وفراز جبال کردیلر نشو و نما کرده .

انجام : این است که نمیتوانند در تحت قانون جداگانه باشند ترجمه و تحریر خانه‌زاد عیسی مترجم ملتزم رکاب همایونی بتاریخ شهرشعبان ۱۳۰۱

[۳۶۹۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ هجری عنوانها به‌نسخ
قطع: رحلی ۱۵/۵ X ۲۲ سانتیمتر . صفحات ۲۶. سطور : ۱۰ شماره ثبت قدیم : ۱۸۹۶جدید: ۷۹۲۰

ترجمه روزنامه (فارسی)

مترجم . امان‌الله میرزا

آغاز: مجملی از تاریخ اسکندر مقدونیه درست بشمال مملکت یونان قطعه ملك کوهستانی واقع که معروف‌است‌به ماکیان واهل‌این مملکت مردمانی‌هستند بسیار سخت طبیعت واصلا ازنژاداهل یونان میباشند که ابتدا ازیونان .

انجام: وعده کتب خطی بزرگ که در آنجا نوشته شد بهفتصد هزار جلد رسید محل ومکان‌این کتب و کتاب وشاگردان ومحرران راجمیعاً موزه‌نام نهاده.

[۳۶۹۷]

نسخه‌ایست‌بخط نستعلیق شکسته مورخ ۱۳۰۱ هجری. روی یك جلدبین ترنج نوشته «ترجمه امان‌الله میرزاازروسی» .
قطع:رحلی ۱۶ X ۲۱/۵ سانتیمتر.صفحات:۳۶ سطور: ۱۰شماره ثبت‌قدیم: ۱۹۰۸

اخبار وجغرافی سودان (فارسی)

ترجمه ونگارش وتحقیق فروغی

آغاز: سودان فتنه محمداحمد که دعوی مهدویت نموده واورا بنام‌متمهدی یعنی مهدی دروغی یاد میکنند دربلاد حوالی رود نیل چندیست‌خیال‌دانشمندان وارباب پلتیك را متوجه ..

انجام: که‌بانهایت دقت نوشته‌شده مبسوط‌تر ازین فقط سیاحت نامه‌های

سیاحان متاخرین است تألیف وترجمه فروغی از فرانسه و عربی وبعلاوه بعضی تحقیقات سنه ۱۳۰۱ .

[۳۶۹۸]

نسخه‌است نستعلیق شکسته مورخ ۱۳۰۱ – ه . عنوانها بخط نستعلیق درشت‌تر از متن .

قطع‌رحلی۱۹/۵ × ۳۱/۵ سانتیمتر . صفحات : ۱۶ سطور ۹۰/ . شماره ثبت قدیم ۱۹۱۰ . جدید ۷۰۱۱ .

اخبار هند

مترجم : سیدعلی‌تبریزی منشی ومترجم هندی = مجلد ۳

آغاز: بقیه شرح‌حالات ومعلومات شهرهای‌ممالك هندوستان وتعدادلشکر ساخلوی دولت انگلیس در شهرهای هندوستان مظفرپور متعلق بممالك بنگاله است .

انجام : ومعلومات‌بعضی ازشهرهای‌هندوستان،این‌جلدسوم است‌ازاطلاعات و نگارش اقل‌السادات چاکر دعاگوی سیدعلی تبریزی منشی ومترجم هندی دارالترجمه همایونی فی‌شهر ربیع‌الثانی ۱۳۰۱.

[۳۶۹۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ هجری ، عنوانها درشت‌تر ازمتن .

قطع‌رحلی۹۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر . صفحات ۶۱ . سطور ۱۱/ . شماره ثبت قدیم ۱۸۷۷ جدید ۷۹۱۳ .

جغرافیای سودان **(فارسی)**

مترجم : محمدعارف (ظاهراازترکی)

آغاز: نگارش احمد مدحت افندی رئیس دارالطبعه دولتی اسلامبول جغرافیای سودان ونوبیه وخرطوم ، مسئله مصریه که درین ایام تمامی اروپ را مشغول میسازد عبارت ازطغیان اهالی سودان است .

انجام : ودرچاهای خود گستر ده منتظر الطاف خفیه سبحانه مانده‌ایم ترجمه چاکر دولت ابدمدت محمدعارف وتحریر چاکر جان نثار میرزا احمد قزوینی فی شهر جمادی الاول سنه ۱۳۰۱ .

[۳۷۰۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمد قزوینی عاشوری مورخ ۱۳۰۱ هجری عنوانها بشنگرف قطع رحلی ۲۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر . صفحات ۳۴ . سطور ۲۳ شماره ثبت قدیم ۱۸۷۹. جدید ۷۹۲۴ .

ترجمه روزنامه ترکی (فارسی)

مترجم : محمد عارف خان

آغاز: بقیه زندگانی عمومی در انگلستان (۲۸٤۸) بحاکم وپولیس ، پولیس که بتعاقب نمودن مجرمین ومقصرین مأمورند در هر مملکت از بومی آن محل انتخاب وتعیین شده است .

انجام : ومتمم مطلب بدست نیامده ناچار بهمین جا ختم مینماید تتمهٔ مطلب درروزنامه دبای فرانسه است ترجمه چاکر جان نثار محمد عارف منشی و مترجم زبان عثمانی

[۳۷۰۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ ــ ه . عنوان بخط نسخ درشت تر از متن . قطع رحلی ۲۱/۵ × ۳۴ . صفحات ۳۴ . سطور ۱۳ شماره ثبت قدیم ۱۸۷۳ . جدید ۷۹۱۵

ترجمه روزنامه های ترکی (فارسی)

مترجم : محمد عارف خان

آغاز: سفرنامهٔ پرنس رودولف ولیعهد دولت اطریش ومجارستان که بازوجهٔ خود پرنس استفانی بهاسلامبول (استامبول) تشریف برده وازآنجا بروسیه رفته...

انجام : ولیعهد مشرق زمین دولت روس افسرده خاطر شده‌اند ترجمه بنده بیمقدار محمد عارف منشی و مترجم دارالترجمه مبارکه‌خاصهٔ همایونی از روزنامه‌های اسلامبول سنه ۱۳۰۱ .

[۳۷۰۲]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ ـ ه عنوانها بخط نسخ
قطع‌رحلی۳۱ × ۴۴ صفحات ۱۸سطور ۱۰ شماره ثبت قدیم ۱۸۹۵ جدید ۷۹۱۶

ترجمه روزنامه **(فارسی)**

مترجم : مسیواوانس مسیحی

آغاز: صورت شرطنامه مابین فرانسه وچین ازآنجائیکه دولت جمهوری فرانسه واعلیحضرت امپراطور چین اراده دارند که بواسطه قرارداد مقدماتی ...

انجام : در سرخس قدیم مقرر کند هم از برای محافظت سرحد ایران و هم دشت مرو ترجمه چاکر اوانس مسیحی وتحریرچاکر جان نثار میرزا محمد قزوینی شهررمضان‌المبارك ۱۳۰۱ .

[۳۷۰۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمد قزوینی مورخ ۱۳۰۱ هجری عنوانها بشنگرف
قطع‌رحلی۳۱/۵ × ۳۴ سانتیمترصفحات ۳۶ سطور۳۳ شماره ثبت قدیم ۱۹۰۱ جدید ۷۹۱۷

ترجمه‌روزنامه **(فارسی)**

مترجم : محمد عارف‌خان

آغاز: حوادث متعلقه‌به‌اعلیحضرت‌سلطان صاحب‌منصبان نظامی راکه‌چندی قبل بجهة تکمیل عملیات وحسیات فنون عسکریه به‌برلن فرستاده .

انجام : مشتری ومریخ جسته است که با این ستاره‌عده سیارات به‌دویست وسی‌وپنج رسیده است .

[۳۷۰۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۳۰۱ هجری . عنوانها بشنگرف .

قطع :رحلی ۲۱/٥ × ۳٤سانتیمتر.صفحات:٤۸ . سطور : ۱۳ شمارهٔ ثبت‌قدیم : ۲۸۷۰.
جدید: ۷۹۲۸ .

گزیده روزنامه های انگلیسی

مترجم : میرزا محمود کازرانی . **(فارسی)**

آغاز: ترجمه منتخبات اخبار روزنامجات انگلیسی‌ماه فوریه ومارس‌پاریس ۱۱فوریه خط تلگرافی فیمابین پلیهانگ و سایگان کشیده‌شد لهذا بجهة مخابره از اردوی فرانسه ..

انجام : و در وقت مغرب مهمانی‌دولتی‌محض‌احترام‌اعلیحضرت‌امپراطوری بمشارالیهم داده شد ترجمه و تحریرجان‌نثار میرزا محمود کازرانی مترجم زبان انگلیسی ۲۹ جمادی‌الثانی سنه ۱۳۰۱ '

[۳۷۰٥]

نسخه‌ایست بخط‌شکسته نستعلیق مترجم (میرزا محمود) مورخ ۱۰۳۱ ه ــ عنوانها بشنگرف .

قطع رحلی ۲۱/٥ × ۳٤ سانتیمتر.صفحات٤۸ . سطور ۱۳شماره ثبت قدیم۵۵۸۷۲ .
جدید۲۹۲۹.

استدراك

این شماره‌ها درجای خود از این فهرست نیامده
و یا با نسخه‌ای آمده که بیشتر شناسانده شده وخود دارای شماره‌ای دیگر است

هفت‌لشکر (فارسی)

نثر شاهنامه برای نقالان این کتاب ظاهراً درقرن ۱۳ ساخته شده وازآغاز پادشاهی کیومرث است تا پایان پادشاهی و فرمانروایی بهمن بن‌اسفندیار .

شاه‌نامه‌منثوری دیگر نیز هست بنام‌تاریخ دلگشای شمشیر خانی‌تألیف توکل‌بیك بن‌تولاك‌بیگ‌ازقرن ۱۱ـه (شماره ... ج ۱۷ فهرست)

رجوع به‌فهرست‌زیر :

آغاز: بسمله، وبه نستعین، اماراویان اخبار و ناقلان آثارو طوطیان شکر شکن شیرین گفتار ومحدثان داستان کهن وخوشه چینان‌خرمن وادی ایمن‌بدین نقل‌چنین آورده‌اند که بعدازحضرت‌آدم صفی‌الله شیث‌محبوس شد وبعدازآن .

انجام: رستم و اولاد رستم در دخمها مسکن نمودند و چیزی که در دنیابجهت آنهااسمی باقی‌ماند والسلام بتاریخ ۳ ذیحجه ۱۲۹۲

[۲۹۸۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق تحریری مورخ‌۱۲۹۲ . مصوردارای‌تقریباً ۵۰تصویررنگ آمیزی‌شده. عناوین‌شنگرف. صفحه‌آخرباقلمی دیگرنونویسی شده‌است کنارچند برگ وصالی شده‌است نسخه حاضرغلط بسیاردارد.

قطع: رحلی ۲۰ × ۳۲ جلد: مخمل‌نیلی ساده صفحات: ۴۴۴ سطور:۲۳کاغذ آبی فرنگی ضخیم‌شمارهٔثبت قدیم: ۶۱۴۰۶ جدید۸۰۸۹

جوامع‌الحکایات (فارسی)

ازجمال‌الدین محمد عوفی‌حنفی بخاری‌یزدی .

آغاز: حمدوسپاس صانعی راکه‌از ابتدای صباح وجود تامنتهای .

انجام: که‌چون آنروز شودخدای عزوجل مؤمنانرا ازطعام او گرداند والسلام .

[۲۹۸۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق زیبا. مورخ ۱۰۳۵ـه دارای یک سر لوح مذهب صفحات مجدول بالاجورد وشنگرف عناوین به شنگرف است دوسه برگ اول و آخر نسخه وصالی شده است اثر چند مهر که سیاه شده درپایان نسخه موجود است .

قطع: ۱۶/۵ × ۲۹. جلد: تیماج مشکی ترنج و نیم ترنج ولچک‌دار طلائی وزرشکی سجاف‌دار درون تیماج سرخ ودارای ترنج و نیم ترنج طلائی برجسته. عطف یك سمت پاره صفحات ۱۵۸۲ سطور: ۲۱ کاغذ : شکری اصفهانی مارك امین‌لشکر شماره ثبت قدیم : ۶۱۴۰۰ جدید : ۸۰۹۲

حملهٔ حیدری (فارسی)

از میرزا محمد رفیع‌خان بن محمد مشهدی متخلص (به باذل هروی)

همین فهرست :

آغاز: بنام خداوند بسیار بخش خرد بخش و دین بخش و دینار بخش

انجام :

بحق خودای خالق انس و جان بود تـا بنای زمین و زمـان

دل دوستـان علـی شاد دار جهانرا براعدا غم آباد دار

[۲۹۸۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق زیبای محمدحسن قرن. دارای یک سرلوح مذهب ودارای هشت تصویر رنگ‌آمیزی است عناوین بجوهر قرمز وسرخ صفحات چند برگ از اول وصالی شده ودر صفحه اول مقداری بمتن آسیب رسیده است کنار برخی دیگر از برگهـای اواسط نسخه نیز وصالی شده است.

قطع: رحلی ۱۴/۵ × ۲۴ جلد: تیماج مشکی ضربی ساده صفحات: ۱۰۳۶ سطور : ۱۵ کاغذ شکری شماره ثبت قدیم ۶۱٤۱۲ جدید ۸۰۹۴

آتشکده (فارسی)

ازآذربیگدلی (تذکره شعراء) .

مجلس۳:، و۱۰:۶۵۰مشار :.

آغاز: بسمله ، فروغ آتشکده دل و زبانه اخگر زبان سپاس قدیمی است ذات دوست .

انجام: نهفته روی توخورشید ازضیا از چیست_تهی‌زشخص توایوان فلك دوپا ازچیست .

[۲۹۸۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ۱۲۳۳_ه دارای‌یك سرلوح مذهب صفحات مجدول به لاجورد وزنگار بشنگرف‌عناوین‌قرمز برگ‌اول‌وصالی شده‌ورطوبت‌دیده کنار تعدادی‌ازبرگها وصالی گردیده است .

قطع:رحلی ۲۲/۵ = ۳۶ جلد تیماج‌مشکی ضربی‌ساده صفحات ۴۶۰ سطور ۲۵ کاغذ نباتی‌رنگ‌آهاردار فرنگی‌شمارهٔ‌ثبت قدیم ۶۱۴۲۶ جدید۸۱۰۳

۱_ اجازهٔ‌روایت (ص۲_۱۴ دفتر) (عربی)

ازمحمدبن محمد زمان کاشانی (م‌پس از ۱۱۷۲) به سید عبدالکریم(نیای خاندان‌دولت‌آبادی) .

آغاز: بسمله،حمداًلك‌یامن شرع‌الدین وحفظ‌من‌انتحال‌المبطلین واستحفظ بالهداة بعدالهادین و رجح‌مدادالعلماء .

انجام: علی‌هاجرها آلاف من‌الثناء والتحیه حامداًمسلیامصلمامستغفراً.

۲_ القول‌السدید (ص۱۶_ ۷۱ دفتر) (عربی)

= الحق‌الصراح‌ازمحمدبن محمدزمان کاشانی درصیغ عقود .

مجلس ۶۷۸۹ ذریعه۷۸:۳۸و۱۷ :۲۱۰.

آغاز: الحمدلله علی نواله..وبعدفهذاهو القول السدیدلمن القی السمع وهو شهید..
انجام: ولقداختمت الرسالةوالشتمت العجالة بیدمؤلفها الراجی فیماعناه من . . علی هاجرها صنوف الثناء والتحینه حامداً مصلیا مسلما مستغفرا .

۳ـ صیغ النکاح (ص۷۲ـ ۱٤٥ دفتر) (عربی)

ازمحمد بن محمد زمان کاشانی رساله‌ای دیگر از مؤلف رساله بالا .

مجلس: ۹ـ ٦۷٤و۱۰:۱٦۱۹ .

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی من علینا بالنعم الجسام وهدانا

انجام: ومنهم من فصل کما فصل فی موضعه ... الی سواءِالسبیل و هوحسبنا ونعم الوکیل منه عفی عندالرب الجلیل .

[۳۵۱۰ ـ مجموعه]

دفتریست بادوقلم بخط نستعلیق و نسخ ـ قرن۱۳ ـ هـ درپشت برگ نخست نوشته ایست از استادجلال الدین همایی مورخ ۱۳۲۸شمسی (۷تیرماه) درمعرفی محمدزمان کاشانی و تألیفات اوو نیزدرپشت برگ اضافی دیگرچندنسخه داروئی ازرازی
قطع: رقعی۱۳×۲۰ جلد تیماج مشکی یک لا ساده صفحات ۱۴۶ سطور ۱۴ کاغذ فرنگی سفید شماره ثبت قدیم ۶۱۴۳جدید ۸۱۰۵

۱ـ غنیة النزوع (ص۲ـ۳٤٦ دفتر) (عربی)

ازابوالمکارم حمزة بن علی بن زهرة الحسینی(٤ـ...) .

غنیه دارای سه بخش است، بخش اصول فقه وفقه چاپ شده ونسخ آن بسیار است اما نسخه های بخش کلام نادراست و نسخه حاضر شامل هر سه بخش است

ذریعه ۱٦:

آغاز: بسمله ، و به نستعین ، الحمدلله علی ماوفق له من الهدایه ویسر من المعرفة والدرایه . وبعدفانی لمارایت کتب اصحابنا رضی‌الله عنهم فی التکلیف عقلا وسمعاً من مطول یشق ضبطه علی من قصدالیه .

انجام بخش آخر: وعدول عن حق فیماشرطناه بریئون الیه‌سبحانه من کل ما خالف . و سلم تسلیماً کثیراً کتبه الفقیر الحقیر المحتاج الی رحمة ربه الغنی غلام علی الهندی فی سنه ۱۲۳۲ .

۲- **المراسم** (ص۳٤٦- ٤۲٦ دفتر) **(عربی)**

ازسالاربن عبدالعزیزالدیلمی فقه‌شیعه ازباب طهارت تاحدود .

این کتاب نیزدرمجموعه‌جوامع‌درفقه‌به‌چاپ رسیده .

کشف‌الحجب : . مشار

آغاز: بسمله، وبه نستعین ، الحمدلله‌ذی‌القدرةوالسلطان و الکرم والاحسان والعرش المجید :

انجام : وجعلناه تذکرة للعالمین واماماللدارسین ومنتفعاً للطالبین‌ورحمة للعالمین مع قلة حجمه‌وصغره .

[مجموعه - ۳۴۵۳]

دفتریست بخط نسخ غلام‌علی هندی مورخ۱۲۳۲ـه عناوین وفصول شنگرف شماره‌یك دارای سه‌بخش است‌هربخش دارای خاتمه مستقل ودیباچه باخطبهٔ جدیداست‌دیگرراشروع کرده‌است .

قطع: خشتی۱۵×۲۲ جلد تیماج‌مشکی دورمنگنه صفحات ۴۲۶ سطور۲۴ کاغذ فرنگی سفیدنازك‌آهاردار شماره ثبت‌قدیم ۶۱۴۴۵ جدید۸۱۱۷

جنة‌الامان الواقیه **(عربی)**

= مصباح کفعمی که نام‌کاملش«جنة‌الامان الواقیه‌وجنة‌الایمان‌الباقیه»است رجوع شودبه ذریعه ۵ :... مجلس ۷ :... وهمین فهرست :..

[۳۵۸۳]

نسخه ایست بخط نسخ محمد معصوم حسینی مرعشی مورخ ۱۰۸۴ ص ۱ و ۲ دارای دوسرلوح وحواشی مذهب است بقیه صفحات مجدول بزرد ولاجوردبرخی ازصفحات محشی

قطع رحلی وزیـری ۱۵×۲۵ ج تیمـاجی مشگی دارای لفاف یارمه گلدار صفحات ۸۶۴ سطور ۱۹ کاغذ : اصفهانی شماره‌ثبت قدیم : ۷۸۴۱۹ جدید ۶۹۵۴ .

پایان

بخش ۳ از مجلد ۱۰

فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی

فهرست نامهای
کتابهای معرفی‌شده
به‌ترتیب الفبائی

این فهرست با همکاری آقای سید جلال شعاعی تهیه‌شده

ـ آ ـ الف ـ

اختلاج اعضاء (گفتار در ...)	عربی	۱۱۳۲
اختیارات بدیعی از حاجی زین العطار حسینی	فارسی	۱۲۸۷
اخلاص نامه مصطفی پاشا وزیر اعظم عثمانی درپاسخ نامه همایونی (شاه عباس ثانی)	ترکی	۱۱۵۳
اخلاص نامه سردار مصطفی پاشا به نواب اشرف	«	۱۱۶۲
اخلاق محسنی = جواهر الاسرار از مولی حسین کاشفی	فارسی	۱۵۶٤
ارشادالاذهان از علامه حلی	عربی	۱٤۲٦
« « «	«	۱۳۰٤
ارشادالطالبین ـ شرح فاضل مقداد بر نهج المسترشدین علامه حلی	«	۱۲۸۹
ارشادالقاری از مصطفی بن ابراهیم تبریزی	فارسی	۱۲٦٥
ارشادالقاصد از محمد بن ابراهیم انصاری	عربی	۱۱۰۲
اسامی امیرالمؤمنین علی (ع)	«	۱٤۱۱
اسامی پیغمبرانی که نامشان در قرآن کریم آمده	«	۱۳۹۸
اسامی ندماء مجلس همایونی	فارسی	۱۳۳۸
استخاره با تسبیح از شیخ بهائی	عربی	۱۳٤۰
استصحاب = تقریرات درس اصول شیخ مرتضی انصاری از شیخ غلامعلی بهبهانی	«	۱۲۹۱
اسناد سامع الدعاء	«	۱۵۳۵
اشتراك وجود ـ رساله وجود از مولی رجبعلی تبریزی	فارسی	۱۲۵٦
اشراق النیرین از دهدار	عربی	۱۰۸٤
اشعار از ساغر وغیره	فارسی	۱٤٦۲
اشعار از واعظ قزوینی و طاهر وحید	«	۱۳٦٦
اشعار دوانی وصفی قلی بیك	«	۱۳۳۷

اصول التراکیب از فخرالدین محمد خجندی	عربی	۱۴۸۰
اصول عقاید	فارسی	۱۱۵۰
اصول علم فیزیك از مهندس علیخان افشار	فارسی	۱۴۹۷
اصول فقه	عربی	۱۲۰۷
اطباق الذهب از شرف الدین شفروهٔ اصفهانی	«	۱۲۴۸
اعتذار (رساله . .) از فیض کاشانی	«	۱۲۷۱
اقبالیه از علاءالدوله سمنانی	فارسی	۱۳۷۷
التقاطات (کتاب الغصب)	عربی	۱۱۷۵
التقاطات (کتاب القضاء)	«	۱۱۷۶
التماس نامه مولانا عبدالحسینا خطاب به یکی از سادات عظام به استدعای گرد آورنده جنگ	فارسی	۱۱۶۹
الف انسانی ازدهدار	«	۱۰۸۲
رساله در القاب ـ ذیل رسالهٔ القاب عبدالحسین نصیری طوسی از محمد رضابن عبدالحسین نصیری طوسی	«	۱۳۶۷
امالی ـ مجالس از محمدبن علی بن بابویه قمی صداق	عربی	۱۴۳۲
امثال ولغات و اشعارعرب	«	۱۴۶۶
امواج البکاء از نوروزعلی بسطامی	فارسی	۱۱۳۴
انساب النواصب علی بن داود خادم استرابادی	«	۱۴۹۷
انشاء ادیبانه میرزا طاهر نصر آبادی	«	۱۳۷۰
انشاء مصنوع از صائب	«	۱۳۷۰
انشائی از جلالاردستانی در باب گدایان مبرم	«	۱۱۵۷
انشائی » درشکوه از روزگار	«	۱۱۵۶
انموذج العلوم از سید اسماعیل خواتون آبادی	عربی	۱۳۲۸

تشریح الاعمال در پرگار متناسبه، ازمحمدزمان مشهدی اسطرلابی	فارسی	۱۳۳۳
تصرفات مریض = رسالهٔ منجزات مریض از سیدعبدالله بن سیداسمعیل موسوی بهبهانی	عربی	۱۵۵۶
تصرف المشتری فی زمن الخیار	«	۱۱۳۰
تعارض الدلیلین = تقریرات درس اصول شیخ مرتضی انصاری ازشیخ غلامعلی بهبهانی	عربی	۱۲۹۱
تعبیر خواب نقل ازحضرت صادق (ع)	«	۱۴۱۰
تعریف سنوفسطا	فارسی	۱۱۵۳
تعلیق بر قانون از سیوطی	عربی	۱۳۴۰
تعلیقات ازسیداسمعیل خواتون آبادی	«	۱۳۲۵
تعلیقات منهج المقال (مقدمه ..) ازآقاباقر بهبهانی	«	۱۲۷۳
تعلیقات منهج المقال	«	۱۱۸۲
تفاحه = سیب نامه منسوب به ارسطو	«	۱۳۸۵
تفالنامه قرآن	فارسی	۱۵۲۹
تفسیر آیه «انزل من السماء»	عربی	۱۴۱۸
تفسیر آیه (لسوف یعطیك ربك فترضی) نقل ازامام امیرالمومنین علی (ع)	«	۱۳۹۹
تفسیر آیه «وکان تحته کنز لهاوکان ابوهماصالحاً»	«	۱۴۱۷
تفسیر سوره اعلی ازابن سینا	«	۱۳۵۹
تفسیر سوره توحید »	«	۱۳۵۸
تفسیر سوره فلق ازابن سینا	«	۱۳۵۸
تفسیر سوره ناس ازابن سینا	«	۱۳۵۸

تفسیر سوره یوسف ازفتوحی کوبنانی	فارسی	۱۱۸۵
تفسیر شاهی ازابوالفتح بن میرمخدوم حسینی	فارسی	۱۲۸۶
تفسیر سوره فاتحه ازمیرزا ابراهیم شیرازی	«	۱۵۲۹
تفسیر قرآن (سوره جمعه ـ مریم) از سید اسمعیل خواتون آبادی	«	۱۳۲۹
تفسیر قرآن از یعقوب بن عثمان چرخی	«	۱۲۹۷
تفسیر قمی از علی بن ابراهیم قمی	عربی	۱٤٥۹
تفصیل وسائل الشیعه از شیخ حر عاملی	«	۱٤٥٥
تفصیل وسائل الشیعه «	«	۱٤٥٦
تفصیل وسائل الشیعه «	«	۱٤٤۰
تقریرات و فصول مقطعه ازبابا افضل کاشانی	فارسی	۱۳۹۲
تقریظ (دیباچه) دیوان شعر	«	۱۳۳٥
تقریظ « «	«	۱۳۳٥
تقویم آفتاب واحوال او	فارسی	۱۳۷۷
تقویم النیرین (تقویم سال ۹٥۳ قاهره) ازصفی الدین وفائی	عربی	۱٥٥۲
التقیه = شرح کبری درمنطق از معزالدین محمد بن ابی الحسن موسوی	«	۱۲۱٦
تلخیص فهرست طوسی از شیخ عبدالغفور انصاری لاری	«	۱۲۱۱
مجموعهٔ تلگرافها	فارسی	۱۲۰۱
تلویحات (منطق) از شهاب الدین سهروردی	عربی	۱٥٤۰
تلویحات (الهیات) « «	«	۱٥٤۰
تلویحات (طبیعیات) « «	«	۱٥٤۰
تمهیدالقواعد اززین الدین عاملی، شهیداول	«	۱۳۰٤
تمهیدالقواعد «	«	۱۱۸۳

تناهی اجسام ازباباافضل کاشانی	فارسی	۱۳۷۸
التنبیه بالمعلوم من البرهان علی تنزیه المعصوم عن السهو والنسیان- ازشیخ حر عاملی	عربی	۱۱۴۷
توانگری ودرویشی از صحیفهٔ سلیمانی	فارسی	۱۴۱۲
توحیدواجب الوجود	«	۱۵۴۵
تهافت التهافت ابن رشد	عربی	۱۵۵۶
تهافت الفلاسفه ازغزالی	«	۱۵۴۷
تهذیب الاحکام ازشیخ ابوجعفر طوسی	«	۱۴۵۶
تهذیب الاحکام » «	«	۱۴۵۷
تهذیب الوصول الی علم الاصول از علامه حلی	«	۱۲۸۸
تیول نامچه آقامبارك ریش سفید حرم علیه	فارسی	۱۳۶۳

- ج -

جامع الحکمه از قاسم بن محمد کاظمی	عربی	۱۲۷۵
جامع القوانین ازخلیفه شاه محمد (در ترسل)	فارسی	۱۴۹۹
جامع المعجزات از واعظ اصفهانی	فارسی	۱۴۸۶
جامع المقاصد- شرح قواعد علامه از کرکی	عربی	۱۴۶۰
جامع عباسی ازشیخ بهاءالدین عاملی	فارسی	۱۵۶۳
جداول اختیارات وفال	«	۱۲۳۹
جداول قرانهای علوی	«	۱۳۲۲
جدول استخراج اوائل ماههای کامل وناقص قمری	«	۱۳۷۸
جدول استخراج نطاقات کواکب از زیج شاهی در	«	۱۳۷۹
جدول تاریخ وتقویم	«	۱۳۷۹
جدول چهارده معصوم (ع)	«	۱۲۱۲
جدول فهرست مصنفات	«	۱۲۰۹
جدول قضایا	«	۱۲۱۸

جهانگشای نادری ازمیرزا مهدیخان بن محمدنصیر استرآبادی	فارسی	۱٥۱۰
جیب ترتیب دایره (رساله‌در...) ازسیدمحمدبن محمد حسین منجم	«	۱۳۲۲

- ح -

حاشیهٔ انوارالتنزیل بیضاوی از شیخ بهائی	عربی	۱٥۳۸
حاشیه تحریرالقواعد المنطقیه (بخش قضایا)	عربی	۱٤٤۰
حاشیه تهذیب منطق	«	۱۱٤٥
حاشیه تهذیب منطق ازمولی عبدالله شاهابادی	«	۱۳۰٥
حاشیهٔ تحریرالقواعد المنطقیهٔ قطب رازی ازعمادالدین استرآبادی	«	۱٤۲۹
حاشیهٔ حاشیه‌تهذیب منطق ازمولی نظرعلی گیلانی	«	۱۲۹۹
حاشیه حاشیه تهـذیب منطق از محسن بن محمد طاهرقزوینی برحاشیه شاهابادی	«	۱۲۹۹
حاشیهٔ الروضه‌البهیه ازاحمدبن محمد تونی بشروی	«	۱۱۸۷
حاشیه الروضه البهیه ازشیخ محمد سبط شهید ثانی	«	۱۱۸۸
حاشیهٔ الروضه البهیه‌ازمیرزاابراهیم میرسلطان العلماء	«	۱۱۸۸
حاشیه‌الروضه‌البهیه ازشیخ علی بن‌محمد سبط‌شهید	«	۱۱۸۹
حاشیهٔ الروضه البهیه از آقا جمال الدین‌محمدبن حسین خونساری	«	۱٤٥۸
حاشیه شرح جدیدتجرید ازصدرالدین‌دشتکی	«	۱۱۳٥
حاشیه شرح تجرید ازشمس‌الدین احمد خفری	«	۱٥٦٥
حاشیه شرح تهذیب (منطق)از غیاث‌الدین‌منصور برشرح دوانی	«	۱۲۸۳
حاشیه شرایع الاسـلام محقق حلی ازشیخ علی‌بن		

عبدالعال کرکی	عربی	۱۴۹۲
حاشیهٔ شرح طوالع‌الانوار = حاشیه شرح مطالع از معین‌بن حسن تونی	«	۱۲۷۶
حاشیه شرح مختصر از سیدشریف	«	۱۱۳۶
حاشیهٔ شرح مواقف = الهیات ازمسعود شروانی برشرح گرگانی	«	۱۵۱۱
حاشیه شرح الوقایـه برهـان الشریعه محمودبن عبدالله بخاری محبوبی حنفی	«	۱۵۲۳
حاشیه عین‌الحکمهٔ قوام‌الدین‌رازی	«	۱۱۴۹
حاشیه الفوائد الضیائیه ازعصام‌الدین اسفراینی	«	۱۲۱۲
حاشیه کشاف زمخشری (ج۱)	«	۱۵۴۱
حاشیه کشاف زمخشری (ج۲)		
حاشیهٔ معالم ازمولی صالح مازندرانی	«	۱۱۸۷
حجیه (رساله ...) ازشهید ثانی	«	۱۳۵۳
حدائق‌الحقایق شرف‌رامی	فارسی	۱۵۱۸
حدائق‌السحر از رشید وطواط	«	۱۲۹۴
حدود الامراض از محمدبن ابی‌المجدبـن‌مسلم طبیب	عربی	۱۵۵۷
حدیث قدسی	«	۱۴۱۷
حدیقةالاخوان ازحاج محمدواعظ	فارسی	۱۴۸۷
الحدیقةالهلالیه = شرح‌صحیفه سجادیه ازشیخ بهائی	عربی	۱۲۴۶
الحدیقه الهلالیه « «	«	۱۱۴۶
حقوق مؤمنان روایتی بنقل‌اسحاق‌بن عمار	عربی	۱۴۱۷
حقیقت ادراك (رساله ...) ازمحمد دهدار	فارسی	۱۰۸۱

(۱)این‌رساله دراین‌فهرست (سهواً)فارسی‌وازجزری‌یادشد
(۲) درفهرست بنام‌حاشیه شرح آداب‌آمده

شرح الالفاظ فی کشف الالفاظ (یا کشف الالغاز) ازحسین بن احمد خالدی تبریزی	(فارسی)	۱٤٦٥
شرح انموذج زمخشری ازمحمدبن عبدالغنی اردبیلی	(عربی)	۱٥٨۹
شرح ایساغوجی ازحسام کاتی	»	۱۱۳۳
شرح بیست باب اسطرلاب ازعبدالعلی بیرجندی	فارسی	۱۳۷۸
شرح تجرید العقائد طوسی ازعلی قوشچی		؟
شرح تجرید العقائد ازقوشچی		۱٤٥٤
شرح تجرید » »		۱۲۱٥
شرح تصریف ازمحمدبن یوسف حسنی	فارسی	۱۱٤۰
شرح تهذیب منطق ازمولی عبدالله شاه آبادی یاشهرستانی (جمال الدین محمدبن محمود شاگرد دوانی)		۱۲٤۰–۱۲٤۱
شرح تهذیب منطق ازعصام الدین ابراهیم اسفراینی		۱۲٨٤
شرح تهذیب منطق ازجلال دوانی	(عربی)	۱۲٨۳
شرح ثمرهٔ بطلیموس ازخواجه نصیر طوسی	(فارسی)	۱۳۱۰
شرح حال خاتون آبادی ونقد تصوف (بخش از رساله‌در ...) ازسیداسماعیل خواتون آبادی	»	۱۳۳۱
شرح حال فیثاغورس وزندگی او	(عربی)	۱۳۹٨
شرح حال علی (ع)		۱۰۹۳
شرح حدیث طینه		۱۰۹٦
شرح حدیث طینه ازفیض کاشانی (نقل ازو)	(عربی)	۱٤٦٦
شرح حدیث عمران صابی ازمحمد خلیل بن اشرف قاینی		۱٥٤٤
شرح حدیث عمران صابی ازسیدکاظم		۱۱۰۱
شرح حدیث کمیل ازعبدالرزاق کاشانی	(عربی)	۱٥٤٥
شرح حکمة العین کاتبی ازمحمدبن مبارکشاه منطقی	»	۱٤٦٨

- غ -

غزلیات (بخشی از . . .) عراقی		۱۲٦٤
غزلیات و قطعات از طاهروحید وجمعی دیگر		۱۳٤٦
غزلیات و قطعات از طاهروحید وجمعی دیگر		۱۳٤۷
غنیةالنزوع(بخش کلام واصول وفقه) ازابوالمکارم‌بن‌حمزه	عربی	۱٦۲۰

ـ ف ـ

فاتحة معکوس	فارسی	۱٤۱۱
فاتحه معکوس	«	۱٤۱۳
فالنامه سلطانی	«	۱۲۳۸
فایده اسماء وصفات حق تعالی	فارسی	۱٤۰۸
فایده ـ همه امورکلی ومعانی حقیقی . . .	عربی	۱٤۰۲
فایدهٔ درتعیین مساحت کره زمین	فارسی	۱٤۱۱
فایدهٔ کوتاه دربارهٔ عقل وروح	فارسی	۱٤۰۸
فایده درعلم	عربی	۱٤۰۲
فایده از بابا افضل کاشانی	فارسی	۱۳۸۹
فایده نقل‌از کشف الاسرار	عربی	۱۳۹٦
فتحنامه شاه‌اسماعیل		۱۳۸۰
فتحنامه آذربایجان و دیار بکر ار زبان شاه طهماسب و خطاب ملك کیومرث (حاکم‌رستمدار)		۱۳٦۲
فتح‌نامه (بمناسبت پیروزی شاه‌سلیمان‌برجهانگیرهندی)		۱۳٥٦
فتح‌نامه شاهی پس ازفتح قندهار (ترکی)		۱۱٥٤
فتحنـامه که‌اعلی‌حضرت صاحبقرانی شاه‌اسماعیل به پادشاه مصر نوشت (پس‌ازقتل شیبك خان)		۱۳٤۹
فتحنامه‌قندهار بنام علی پاشاحاکم‌بصره		۱۱٥۳
فتحنامه گیتی‌ستان (شاه‌صفوی)		۱۳۳٦

ـ ق ـ

(۱) درنسخه ـ این رساله‌به وقار منسوب گشته ودرچاپ سوواقا آنی چاپ شده

ـ ك ـ

«گ»

گفتار در شکایت از درد اشتیاق	فارسی	۱٤۱٤
گفتار درباره غیبت نقل از کنز العباد	«	۱٤۰۸
گفتاری درحکمت	عربی	۱٤۰٦
گفتاری از ابوسعید خزار	فارسی	۱٤۰۸
گفتار خواجه عبدالله احرار	«	۱٤۱۳
گفتاری از خواجه نصیر طوسی درپاسخ سؤال ازفرق بین وحدت وتوحید	«	۱٤۰٥
گفتار نجم‌الدین درفقر	عربی	۱۳٤۲
گفتاری ازسری‌سقطی با یکی ازمریدان	فارسی	۱٤۱۲
گفتار (چند گفتار) ازجمع عبدالاول (درعرفان)	عربی	۱٤۱۲
گفتار ذوالنون مصری	عربی	۱٤۱۱
گفتار (سخنی کوتاه) از مظفر(علی) کرمانشاهی درباره عارف	فارسی	۱٤۰۸
گفتارهایی ازعلی (ع) وحکماء	عربی	۱٤۱۷
گفتاری (نقل) ازمیرسید علی همدانی	فارسی	۱٤۱۳
گفتاری درتصوف ومتصوفان		۱۳٤۷
گفتاری کوتاه ازفاطمه (ع)	عربی	۱٤۱٤
گفتگوی عمر با اویس قرنی	«	۱٤۰۱
گفتگوی مأمون خلیفه بادخترحسن بن سهل	«	۱٤۰٤
گنج‌الگنج (نقل از ...)	فارسی	۱٤۱۰
گنج الگنج »	«	۱٤۰۰

ـ ل ـ

اللب ـ رساله در حدوث‌عالم ازفیض‌کاشانی	عربی	۱۲٦۸
اللباب ـ رساله درعلم الهی ازفیض‌کاشانی		۱۲٦۹
لطائف‌الاحکام سید منجم محمدبن محمد حسین	فارسی	۱۳۲٤
لطایف‌التوحید فی غرایب‌التفرید شیخ سعدالدین حمویی	»	۱۳۸۳

معالم الدین و معارج الیقین فی اصول اصول الـدین از سید اسمعیل خواتون آبادی		۱۳۲۹
معالم العلماء ابن شهرآشوب	(عربی)	۱۵۳۲
معراج الشریعه = شرح منهاج حاج محمدابراهیم کلباسی از آقا محمد کلباسی	»	۱۵۲۰
معراج الشریعه کلباسی (ج ٤)		۱۵۲۱
معراج الشریعه »		۱۵۲۱
معراج الشریعه » (ج ٦)		۱۵۲۲
معراجیه شیخ الرئیس ابن سینا	فارسی	۱۳۸۷
معیارجمالی ـ (بخش بدیع) = بدایع الصنایع شمس فخری	»	۱۵۱۶
معینیه از خواجه نصیر طوسی	»	۱۱۷۸
مفاتیح الشرایع ازملامحسن فیض کاشانی	عربی	۱۲۸۲
مفاوضهٔ نواب اشرف بافرمانفرمای اروس		۱۱۸۰
مفتاح الطب ازابوالفرج علی بن حسین بن هندوی رازی	عربی	۱٤۷۹
مفتاح الفلاح	»	۱۱۷۹
مفردات صحت از میرمحمدمعصوم حسنی ترمذی بکری	فارسی	۱۲٦۸
المفصل فی صناعةالاعراب اززمخشری	عربی	۱٤۸۳
مفیدالانسان درمعرفت شهوت ومباشرت	فارسی	۱۳۹۵
مفیدالانسان » » »		۱۳۹۷
مقادیر (رسالهٔ...)	»	۱٤۱۷
المقادیروالاوزن ازمحمد باقربن محمدتقی مجلسی	»	۱۳۸٤
المقاصدالعلیه فی تنقیح جملة من الادله الشرعیه(اصول فقه) ازمحمدتقی بن حسینعلی هروی	عربی	۱۲۷۹
مقالات (منشآت)شیخ ابوالفضل بن شیخ مبارك	»	۱٤۰۲

ـ ن ـ

نامه به‌مصطفی پاشاوزیر اعظم	فارسی ۱۱۶۳
نامه (عریضه آشتی‌سلطان سلیم‌به پدرش سلطان سلیمان‌خان	« ۱۱۶۲
نامه (رقعه) آصف‌خان در پاسخ حکیم‌ابوالفتح	« ۱۳۴۹
« (من‌منشآت) حکیم‌ابوالفتح	« ۱۴۰۵
« (مکتوب) « « به جماعتی	« ۱۴۰۶
« (رقعه) « « به‌خان خانان	« ۱۴۰۶
« « « « در پاسخ آصف‌خان	« ۱۳۴۸
« (کتابت) « « به‌عزیز کوکه	« ۱۳۴۸
« « « به‌امیر شریف آملی	« ۱۴۰۹
« شیخ‌ابوالفضل به‌آصف‌خان	« ۱۴۰۲
« « «	« ۱۴۰۲
« (انشاء) ازشیخ ابوالفضل علامی	« ۱۴۰۲
« حافظ احمدپاشاسردارعثمانی درحین محاصره بغداد که بدست قزلباش به‌نظرشاه صفوی رسید	۱۱۶۸
نامه‌ها (مکتوبات) شیخ احمدجام به‌مظفر شمس بلخی	۱۴۰۶
نامه (مکتوب) شیخ احمدجام (شیخ‌الاسلام) به‌مظفر	۱۴۰۷
« « «	« ۱۴۰۷
« « « درجواب مکتوب خواجه‌امام فصیح‌الدین	« ۱۴۰۷
« (کتابت) اسفندیار باشی‌عر کر کر به‌پادشاه تاتاو	« ۱۱۵۳
« اسکندر پاشا وزیراعظم سلطان سلیمان عثمان به‌شاه طهماسب	۱۳۳۷
« (مکتوب) اسکندر ذوالقرنین پس‌از فتح دیار عجم به ارسطو - ترجمه ملاروزبه	فارسی ۱۱۵۷
نامه شاه‌اسمعیل به‌سلطان حسین میرزا	« ۱۳۵۳
« (جواب) شاه‌اسمعیل به محمدسمنانی	« ۱۱۵٤

» اعتمادالدوله به ابراهیم پاشاوزیر اعظم عثمانی	»	۱۳۳۹
» » بەسنان پاشا	»	۱۳۵۲
» » بەطهمورث خان گرجی	»	۱۱۶۷
» (کتابت) اعلیحضرت شاەصفوی بەسلطان سلیم	»	۱۱۵۵
» ازباباافضل کاشانی بەشمس الدین	»	۱۳۸۸
» » » »	»	۱۳۹۲
» اکبرهمراه میرمحمد معصوم بکبری	»	۱۳۶۱
» جلال الدین اکبرشاه هندبەعبدالله اوزبك	»	۱۳۶۱
» اکبر بەنواب گیتی ستان همراه رضی الدین کاشی	»	۱۳۶۱
» اکبرپاشا بەعبدالله اوزبك	»	۱۱۵۷
» (کتابت) محمداکبرشاه بەشاەعباس ماضی	»	۱۱۵٤
» » جلال الدین اکبرشاه به چلبی بیك	»	۱۳٤۸
» (خطاب) » » بەعبدالله خان ازبك	»	۱۳۶۹
» » » به والی کاشغر	»	۱۳۶۹
» » » بەشرفاومکه	»	۱۳۶۹
» درپاسخ اکبر	»	۱۳۶۰
» دیگر بەاکبر (انشاء مولانا خلیل وقاری لاهیجی	»	۱۳۶۰
» نواب بەاکبرشاه) کەدر گنجه فرستاده	»	۱۳۶۰
» امیرعلیشیر نوائی بەبرادرخود	ترکی	۱۳٤۸
» نخستین امیرتیمور بەقیصر روم	»	۱۳٤۳
نامەاوزبك درپاسخ نواب همایون (شاەصفوی)	»	۱۳٤۵
» ایلاقی بەشیخ احمدجام	فارسی	۱٤۰۷
» بوسعید (ترجمه نامه ابوسعید ابی الخیر بەابوعلی سینا)	»	۱٤۰۳
» پادشاه مصر به شریفمکه	عربی	۱۳۵۵

» (تعزیت نامه) شاهزاده پرویز به شاه‌سلیم	فارسی	١١٥٨
» (رقعه) پری‌خان‌خانم دختر شاه‌طهماسب به‌شاه اسمعیل	»	١٤٠٦
» (مکتوب) امیر تیمور گورکانی به‌سیدعلی کیا	»	١١٥٤
» (رقعه) جلالا به‌دوستی	»	١١٥٧
» » جلالا اردستانی به‌افضل خان	»	١١٥٧
» (کتابت) درجواب خواجه مهرابراهیم	»	١١٦٤
» امام‌حسن عسکری علیه‌السلام به‌ابن‌بابویه قمی	عربی	١٣٥٥
» (رقعه) حکیم‌رشیدی به‌میرزا ابراهیم همدانی	فارسی	١٤١٢
» به‌حکیم محمدحسین	»	١٣٥٠
» به‌حکیم محمدسعید (گویا ازشاه)صفوی	»	١٣٥٠
نامه (مکتوب) خان احمد درپاسخ زیدیه	فارسی	١٣٤٣
» (پاسخ) خان احمد به شاه	»	١٣٤٣
» (رقعه) خان خانان به نظیری دروقت سفر به	»	١٣٤٨
» (») » به مولانا شکیبی	»	١٣٤٨
» (») » درپاسخ‌عریضه یولقلی بیك انیسی	»	١٣٤٨
» (کتابت) » به‌آصف خان وپاسخ آن	»	١٣٤٨
» (رقعه) ازخان خانان وقتی که مولانا نظیری اراده کعبه کرده بود	»	١٤٠٥
نامه (مکتوب) نواب خانخانان سپهسالار	»	١٤١٣
» (رقعه) » » به ملا شکیبی	»	١٤٠٥
» (رقعه) » » درجواب‌عریضه یولقلی‌بیك	»	١٤٠٥
» (کتابت) شاهزاده خرم به نواده گیتی ستانی	»	١١٥٨
» (کتابتی) خرم شاه به نواب اشرف	»	
» (مکتوب) سلطان خرم به شاه صفی	»	١١٥٧

» (رقعـه) شاه سلیم بـه نواب گیتی ستانی (شاه عباس ماضی)	ترکی	۱۱۵۹
نامه (کتابت) شاه سلیم بـه نواده گیتی ستانی (شاه عباس ماضی)	ترکی	۱۱۵۹
نامه سلطان سلیم عثمانی به شاه طهماسب درباره بایزید	«	۱۳٤۵
» (کتابت) سلیم شاه	«	۱۳۳۹
» سلطان سلیم بـه پدرخود سلطان‌سلیمان خان درباب سلطان بایزید	«	۱۳٤۳
نامه شاه سلیم به نواب گیتی ستانی	«	۱۳۵۰
» (کتابت) شاه سلیم به نواب اعلی (پادشاه صفوی)	«	۱۳٤۸
» شاه سلیم درپاسخ پادشاه صفوی	«	۱۳۵۳
» (مکتوب) ازسلطان سلیم درتهنیت جلوس شاه‌جهان	«	
» سلطان‌سلیم پسرسلیمان به‌شاه‌طهماسب درباب‌برادرش بایزید	«	۱۱۵۵
نامه (مکتوب) سلطان سلیمان در ۹٦۸ بـه شاه طهماسب درباب سلطان بایزید	ترکی	۱۱۵٦
نامه سلطان سلیمان به شاه طهماسب	«	۱۳۵۲
» (کتابتی) سلطان شاه‌ندرمحمد خان به خاقان علیین آستان	فارسی	۱۱٦٤
نامه (کتابت) سلطان مراد درجواب کتابت‌سابق	ترکی	۱۱۵۹
» (مکتوب) سنان پاشا وزیربه نواب گیتی ستان	«	۱۱۵۵
» (کتابتی) سنان پاشا به شاه عباس ماضی	«	۱۱٦۰
» (کتابت) شاه به پادشاه اروس درباب قزاق	فارسی	۱۱٦۷
» (رقعه) شاه بسلطان بلاغی	«	۱۱٦٤

» شاه به شاه سلیم درتهنیت جلوس	«	۱۳۵۳
» صاحبقران (شاه اسمعیل) به شاهی بیك خان اوزبك	«	۱۳٤۹
» شاه صفوی بسردار عثمانی	«	۱۳۵۳
» (کتابت) شاه صفوی (اشرف اعلی) درپاسخ اخلاص نامه اسفندیارخان	«	۱۱٦۵
نامه (کتابت) شاه صفوی به والی هندوستان	«	۱۱۵۲
نامه دیگر شاه‌صفوی به‌والی هندوستان پس ازفتح قندهار	فارسی	۱۱۵۳
نامه (کتابت) شاه صفوی (اشرف) به شاهزاده شهریار	«	۱۱۵۸
نامه (کتابت) پادشاه صفوی	«	۱۱۵۲
نامه (کتابت) » » درپاسخ نامه سلطان ابراهیم عثمانی	«	۱۱٦۸
نامه (مکتوب) » »	«	۱۱۵۲
نامه پادشاه صفوی به‌سردار مصطفی پاشا	«	۱۱٦۲
نامه » » به‌شاه سلیم‌پسر محمد اکبر پادشاه هند	«	۱۳٦۰
نامه (جواب)شاه‌به سلطان ابرهیم خان	«	۱۱٦۰
نامه (کتابت) شیبك‌خان اوزبك به‌شاه‌اسماعیل	ترکی	۱۳٤۹
نامه (رقعه)شاه صفوی به‌سلطان بلاغی	فارسی	۱۱٦۳
صفدرخان حاکم قندهار به‌عباسقلی خان بیگلر بیگی خراسان	«	۱۱٦۸
نامه (کتابت) شاه صفی‌به سلطان محمد عادل شاه	«	۱۱٦٤
نامه (مکتوب) » بشاه جهان سلطان خرم	«	۱۱۵۹
نامه (مکتوب) » درجواب خواجه‌محمد ابراهیم	«	۱۱٦٤
نامه(کتابت‌دیگر) » به‌قلیخان	«	۱۱٦٤
نامه (کتابتی) شاه‌صفی‌به پادشاه عثمانی بعداز مراجعت ازبغداد	فارسی	۱۱۵۹
نامه (کتابت) » به سلطان مرادخان پس‌ازفتح‌ایروان	«	۱۱۵۹

نامهٔ منظوم از فیض کاشی و فیاض لاهیجی	فارسی	۱۰۹۵
» میرسیدشریف به یکی ازاهل نغمه		۱۳٤۸
» (رقعه) میر محمدباقر داماد به مولاناعبدالله ثانی		۱٤۰۹
» میرداماد به حکیم مظفر شفائی		۱٤۹٦
نامه نجیب‌الدین حکیم		۱٤۰۹
نامه (مکتوب) نصوح‌پاشا به نواب گیتی‌ستان	ترکی	۱۱۲۸
» (کتابتی) » » به شاه عباس	»	۱۱٦۰
» (سواد رقعه) نصیرا همدانی به میرمحمدمومن		۱٤۰۵
» (رقعه) » به مظفر حسن		۱٤۱۱
» (کتابت) » به محمدحسین چلبی		۱۳٤۹
نامه نصیرا به محمد حسین چلبی		
» (رقعه) » به مظفرحسین		۱۳٤۹
نامه (سواد کتابت) نصیرا همدانی بیاران شیراز		۱٤۰۷
» » » » » به میر معین وزیر اصفهان		۱٤۱۱
» (عرضه‌داشت) خواجه نظام‌الملك به سلطان جلال‌الدین ملکشاه		۱۳٤۹
» (کتابتی) نواف اشرف به امامقلیخان پادشاه ترکستان		۱۱٦٤
» (») » » به خواندگار روم		۱۱٦۰
» نواب اشرف به اسفندیار خان		۱۱٦۵
» (کتابت) نواب اشرف		۱۱٦۱
نامه(») نواب‌اشرف به پادشاه عثمانی		۱۱٦۰
» (») نواب گیتی‌ستان به شاهزاده سلیم		۱۳٦۰
» نواب گیتی‌ستان درپاسخ اکبر		۱۳۵۹
» » » » به اکبر بوسیلهٔ حسن روملو		۱۳۵۹
» » » » به شاه سلیم درباب تعزیه اکبرشاه		۱۳۵۲

ـ و ـ

ـ ی ـ

A CATALOGUE OF THE MANUSCRIPTS IN THE PARLAMENT LIBRARY

(PERSIAN & ARABIC & TURKISH)

BY

ABDOL HOSSEIN HAERI

VOL . 10

PART 3

TEHERAN

1969 - 1348